

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

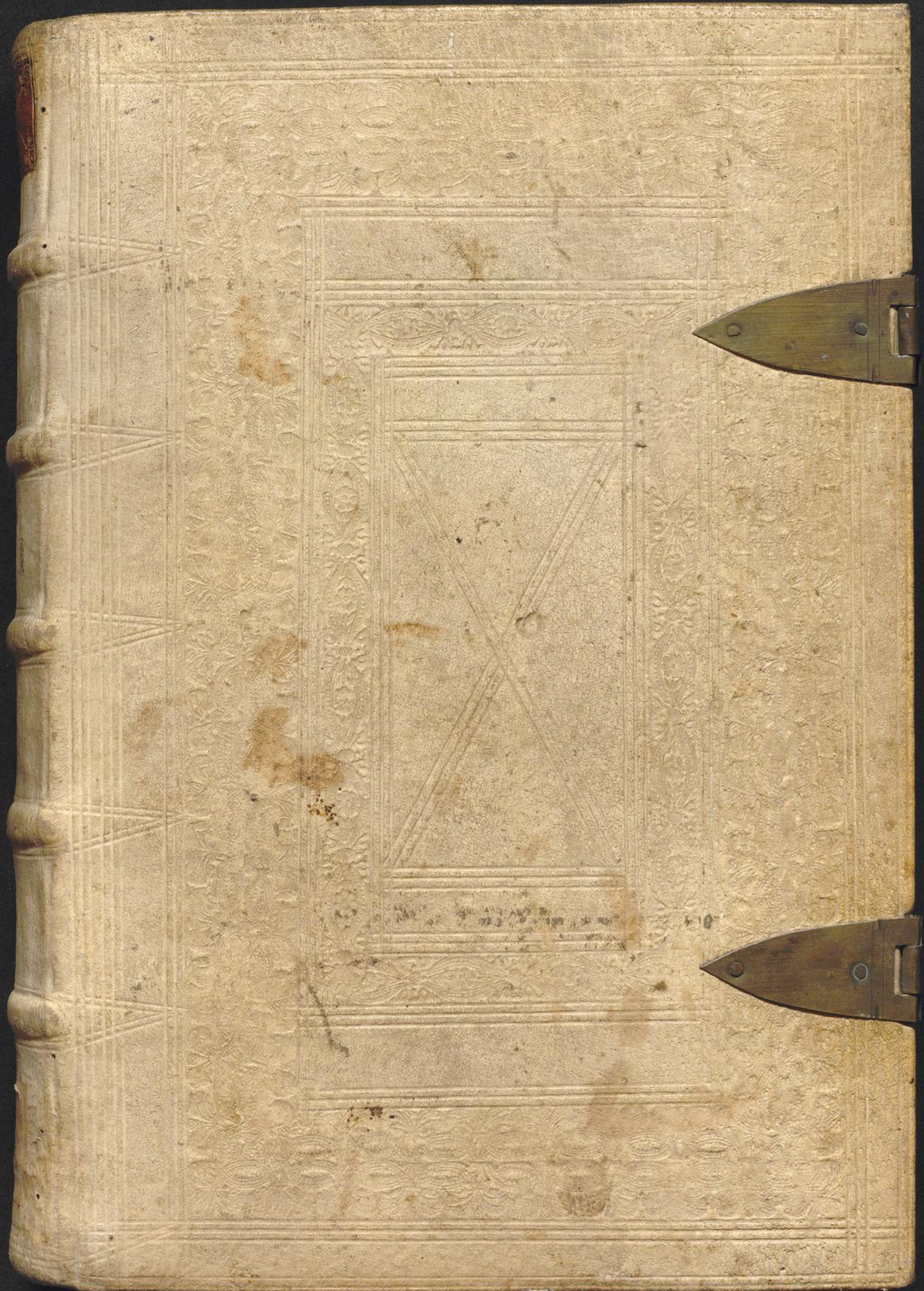
Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

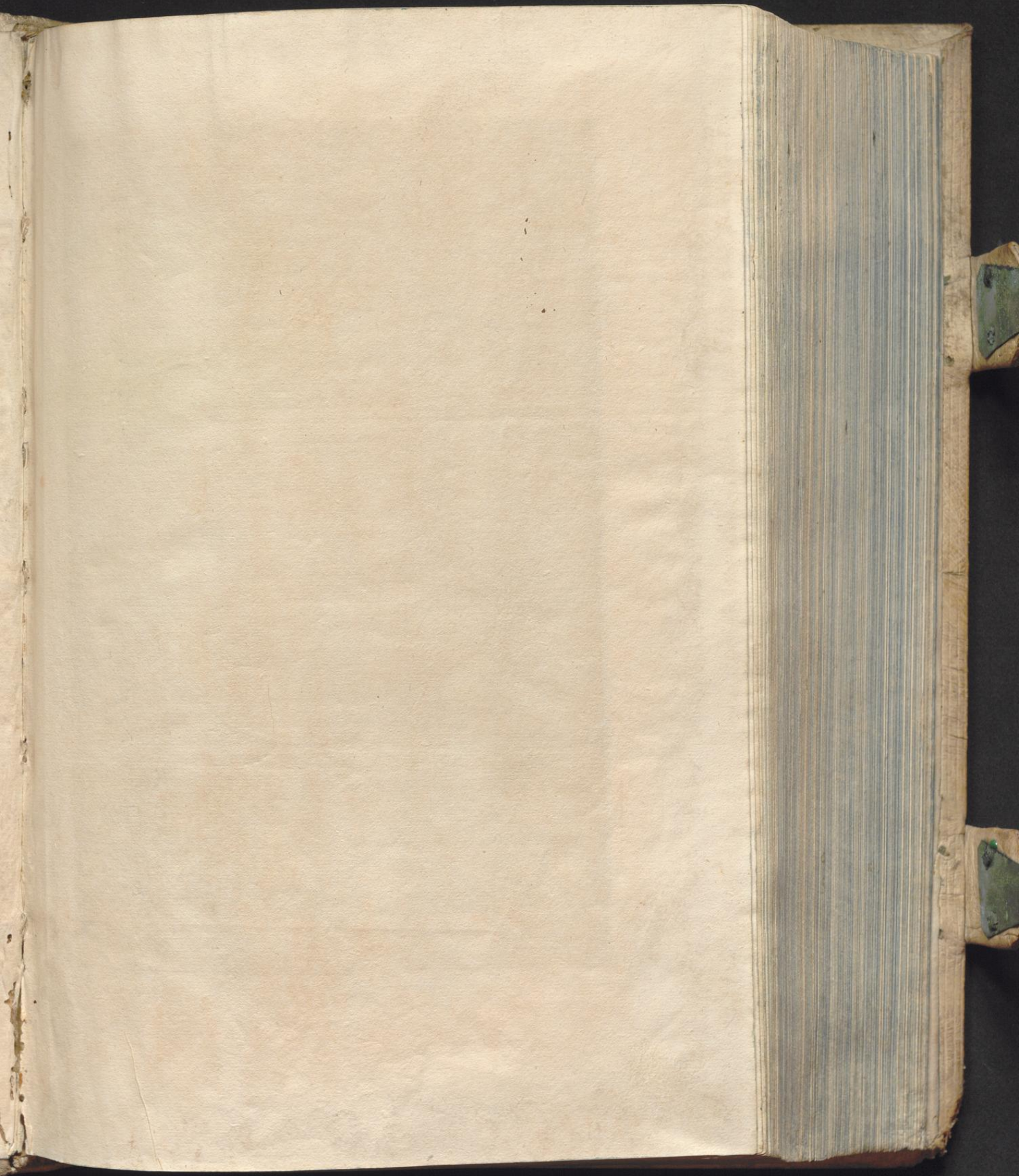

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79699)

M. 445a.

X
V
13

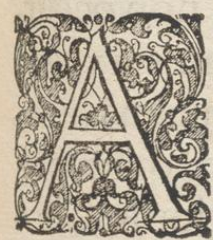

SERENISSIMO PRINCIPI
MAXIMILIANO,
COM. PAL. RHENI, MAGNO
BOIORVM DVCI, S. R. I. ARCHI-
DAPIFERO, VII. VIRO
ELECTORI,
VICTORI,

SALVTEM, FELICITATEM, VICTO-
RIAM. MVLTOS ANNOS
VOVET

MATTHÆVS RADERVS

E SOCIETATE IESV.

Alterum BAVARIÆ SANCTÆ
volumen, Serenissime ELE-
CTOR, jam diu promissum, ac
dudum absolutum, tandem ali-
quando prodit, quod mox ter-
tium quoque, jam ad vmbilicum deductum,
annuente Deo & SS. Bauariæ suffragan-
tibus, sequetur. Interim INDIGENAS
hosce SANCTOS, vel ab Indigenis profe-
ctos, vel aliunde ab his receptos Ser.^{ti} V.^æ
repræsento, quorum præsentem opem,

);(2

vt&

vt & omnium cælitum Ser.^{tas} V.^a præteritis
 hisce annis, non semel aut iterum sed sæpius
 in maximis reipublicæ periculis, tot partis
 bello victorijs præfens absensque sensit. E-
 nim uerò has ego bellicas glorias, quamuis
 æterno carmine meritò cantandas; vel illu-
 stribus panegyricis celebrandas; vel cum
 maximis omnium temporum heroibus, Ma-
 chabæis, Constantinis, Theodosijs, Caro-
 lis, vt profana secula transiliam, comparan-
 das; vel historijs ad omnem posteritatis
 memoriam commendandas alijs relinquo.
 Mihi omnino raræ felicitatis huius, ac tot
 victoriarum & triumphis dignissimarum
 causas reputanti & admiranti, non occur-
 rit alia, quàm incredibilis animi tui virtus
 cælo terraque nota: supremi inquam Numi-
 nis cultus, sanctorum veneratio, quique in
 paucis est, admirandus religionis Chri-
 stianæ ardor, qui nec prouinciarum Boi-
 carum finibus circumscribi potest, nec
 Germaniæ nostræ, nec Europæ totius ter-
 minis continetur, aut concluditur, sed foras
 se effert & ultra Gades, Auroram & Gangem
 ad Sinas vsque munifica & regia dextra tua se
 extendit;

extendit; nec alio nomine alioue fine hoc facis: quam vt Ecclesia cælumque nouis semper colonijs augeatur, gentesque immanitate Barbaræ, superstitione cœcæ, impijsque dæmonum cultibus addictæ ad veri Dei cognitionem salutisq; viam deducantur. Multa interim egregiè facta & illustria facinora silentio inuoluo, quòd sanctus & ingenuus pudor, verecundia & modestia Serenit. V.^a calamomeo manus iniiciant, ne quid de priuatis & domesticis virtutibus attingat, quantumuis diuina Christi vox præcipiat & dicat:

Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in calice est, nihilominus non raro præstat, vt ignis sub cinere lateat in tenebris, cum maiore olim fructu & vtilitate in flammam, lucem & omnem orbem ac posteritatem erupturus. Iam verò (quod nemo nescit) quantum plerique mortales vel opibus conquirendis, vel gemmis auròque comparandis student, & alta cassibus maria transmittunt, ac per Orientem & Occidentem currunt, nauigant, & vagantur, tantum Ser.^{cas} V.^a eoque amplius in sacrarum reliquiarum thesauris inuestigandis, Diuorum exuijs & cineribus colligendis totisq; SS.^{orum}

Corporibus ex omni orbe tranſuehendis, au-
rogemmiſque ornandis, & vita etiam actiſq;
cognoſcendis laborat & occupatur. Ad
populares & indigenas patriæ Sanctos ex
omni antiquitatis vetuſtate eruendos de-
ſcribendosque, & in lucem ac memorias ho-
minum dandos & proferendos, quantum
ſtudiij laboriſque impendit! Mihi jam
ante aliquam multos annos, dum Auguſtæ
Vindelicorum verſarer, id negotij per V.^{am}
Ser.^{tem} datum eſt, vt in ijs per omnes char-
tas, faſtos & membranas conquirendis com-
ponendiſque deſudarem. Illuſtrium quo-
que chalcographorū familias magnis ſum-
tibus ab eadem Ser.^{te} V.^a aliunde euocatas
ſcimus, vt quorum ego res geſtas in literas
retuliſſem, eorum illi habitum oris, cultuſ-
que corporum, quoad aſſequi poſſent, ex-
primerent, & nobiliora miraculorum pro-
digia in ære deſcriberent. Quid ergo mi-
rum, Ser.^{me} Elector, ſi, de quorum honore,
cultu, veneratione tanto opere laboras, vicif-
ſim illi de tua ſalute, honore, cura ſint ſolli-
citi? Non immerito ſanè

—— totus tribumilat æther,

Et coniuratum venit ad tua claſſica calum.

Colentem

PRINCIPEM MAXIMILIANVM ELECTOREM.

Colentem enim & ipsi colunt, venerantem obferuant, militantem comitantur, tuentur periclitantem, vincentem famâ, gloriâ, triumphis, honoribus ornant, augent & mactant. Superest vt olim in Societatem quoque te suam & concilium Sanctorum adsciscant, vbi cum illis æternum triumphes; quod vti fiat, votis omnibus expetunt, & cæleste numen nobiscum (vel potius nos cum illis) assidue venerantur & apprecantur. Monachij Cal. Ianuarijs c. 13. 13c. xxiv.

)(4

AD

AD LECTOREM.

Riplex Beatorum classis est in hoc volumine, quemadmodum & in primo fuit, & in tertio obseruabitur; Primâ continentur ij, quorum nomina in publicis Ecclesiæ Fastis & Martyrologijs extant; vel ipsa temporum antiquitate in censum sanctorum venerunt; vel auctoritate publica suis in prouincijs coluntur, & in Syllabis Ecclesiasticis leguntur. Alteram tenent, quibus aræ, sacella, ædiculæ, signa publicè sunt posita, quamuis illorum nomina nullis in Calendis reperiantur. Habent enim singulæ ferè nationes Christianæ Aduocatos in cælo, quorum nomina intra prouinciarum suarum fines tantum celebrantur, extra non sunt cognita vel euulgata. In postrema collocati sunt, qui piam religiosamque vitam siue intra siue extra cœnobîa, quocunque in statu, sexu, ætate vel prodigijs testatam, vel famâ certâ certisque testibus comprobatam egerunt. Horum omnium classes ita ferè distinctæ sunt, vt in primæcensi, nomen SANCTI habeant præfixum; in altera BEATI; in postrema nullum, sed nomen simplex cum adiecto PIETATIS ET RELIGIONIS cognomine dicti sunt PII religiosique viri, virgines, viduæ, coniuges, pro cuiusque vitæ, statûs, ætatis & conditionis ratione.

Animaduertendum etiam est, Indigenas hosce sanctos appellari, quod in Bauaria vel nati sint, vel in eadem olim vixerint, vel in eadem decesserint, vel proxima sanguinis propinquitate ad Bauaros accesserint, vt qui ex Boijs proximè nati sint, parentesque Boios habuerint, quamuis extra prouinciam vixerint. quo loco sunt Emericus

AD LECTOREM.

ricus Pannonum regis ex Bauara filius, Noitburgis
Plectrude Bauara Principe nata, & hoc genus alij ali-
æque, quos jure Boijs accensos nemo inficias ibit. Po-
stremò in singulis tribus **BAVARIÆ SANCTÆ**
voluminibus ordinem temporum seruatum, vt ve-
tustissimi quique suis quisque annis ac deinceps re-
liqui collocarentur, quamuis in singulis nonnulli
sint primo vel altero vel posterioribus seculis de-
scripti. Temporum enim tractu, dum vitæ collige-
rentur ac describerentur, alij atque alij noui recen-
tisque occurrebant, primis annis neglecti & inob-
seruati. Syllabum tamen omnium voluminum ge-
neralem, in quo exactè ratio temporum & annorum
in singulis est consignata & obseruata, apposui: vt
si quando vsu veniat, vt omnia tria volumina simul
edantur, suo quisque tempore, anno & loco possit
collocari. Scribamus ergo Sanctos & legamus, &
quod caput est, imitemur, vt olim in eorum Socie-
tatem admittamur.

— ἀλλὰ μοι ὕμνων,

αὐτῶν ἐν μακάρων ἀνδρείος εἴη ἀμοιβή.

INDEX

INDEX.
 SANCTORVM BAVARIÆ
 VOLVMINIS SECVNDI,
 ORDINE ELEMENTORVM.

A.

Adalbertus Abbas Ratisponensis
Adalbertus Monachus Altabensis
Adelindis Antistita Buchoniana
Aegil abbas Fuldensis
Agnes Ludouici Imperat. filia.
Albertus Tegernseensis Monasterij Conditor & Abbas
Albwinus Brixinensium Episcopus
Antonius Lerinensis Episcopus
Aurelia Virgo.

288
323
122
130
334
63
192
20
67

B.

Barbara Boiorum Principis filia.
Bruno Abbas Schirensis.

338
241

C.

Carolomannus Boiorum Princeps, Monachus
Conradus Dux Boiorum, Rex Italia
Conradus Guelfo Dux Boiorum, Monachus
Conradus Nantouinus Martyr Volfartshufianus
Conradus Episcopus Portuensis Cardinalis
Conradus Episcopus Salisburgensis
Constantius Episcopus Sabionensis

71
233
242
308
291
247
25

E.

Edigna Virgo
Emericus
Eustasius Abbas Luxouiensis
Euphemia Antistita

239
184
32
289

F.

Flobargisus Episcopus Salisburgensis

50

G.

Gamelbertus Parochus
Garibaldus Episcopus Ratisponensis
Gebehardus Episcopus Eystadianus postea Pontifex M.
Gebhardus Archiepiscopus Salisburgensis

116
68
195
213

Gunde-

INDEX.

Gundekarus Episcopus Eystadianus 206
 Gerochus Reicherstergensis Praesul. 274

H.

Hademunda Eberspergensis 133
 Hartmannus Episcopus Brixinensis 262
 Haymo Episcopus Verdunensis 165
 Henricus Bauzanensis Anachoreta 329
 Henricus Comes Riettenburgicus 203
 Henricus II. Pontifex Ratisponensis 317
 Henricus Puer Monachiensis 333
 Hildegardus Regina 102

K.

Kunegundis Austria, Boiorum Princeps 348

L.

Laurentius Laureacensium Apostolus 2
 Loybrigus Syvandorfensis 205
 Lucanus Episcopus Sabionensis 6
 Lucillus presbyter Batauiensis 27
 Lullus Abbas 32
 Lupus Episcopus Ratisponensis 32

M.

Macarius Abbas Ratisponensis 254
 Macarius Peregrinus 254
 Marianus Scotus Monachus 317
 Maria Brabantina, Boiorum Principis uxor 295
 Marinus Episcopus Frisingensis 215
 Martianus Monachus 22
 Margaretha e Boiorum familia 346
 Mathildis Regina 143
 Martyres X. L. Laureacenses 2
 Martyr Anonymus Ratisponensis 204
 Mengoldus Dux Hoyensis Martyr 142
 Muricherodachus Hibernus, clausus 211

N.

Noitburga Boiarie Principis filia 39

O.

Okarius Monachus Tegernseensis 64
 Othomnor Riettenburgensis Dynasta 252

P.

Paulinus Tiburnia Noricorum Pontifex 18

Plectru-

I N D E X.

<i>Plectrudis Bauariæ Princeps</i>	42
<i>Puer Monachiensis à ludæis casus</i>	815
R.	
<i>Richardus Anglus</i>	95
<i>Richarda Vdalrici Eberspergensis Dynasta coniunx</i>	759
<i>Richildis summontoriana</i>	227
S.	
<i>Sebaldus Peregrinus</i>	95
<i>Silvinus Presbyter</i>	70
<i>Sola Abbas</i>	78
<i>Stilla Virgo</i>	244
<i>Sturmio Abbas Fuldensis</i>	84
T.	
<i>Tagmo Archiepiscopus Magdeburgensis</i>	148
<i>Theclanus Diaconus Frisingensis</i>	115
<i>Theoduinus Pontifex Leodiensis</i>	210
<i>Tuto Ratissbonensis Episcopus.</i>	337
V.	
<i>Vdalricus Eberspergensis Dynasta</i>	169
<i>Vdalricus Episcopus Lausanensis</i>	52
<i>Vdalricus Anachoreta</i>	342
<i>Verona Virgo Regis Boiariæ filia</i>	740
<i>Veronus Regis Boiariæ filius</i>	740
<i>Utho Metensis Abbas</i>	724
<i>Vitalis Episcopus Salisb.</i>	36
VV.	
<i>Waldaricus Cluniacensis Monachus</i>	223
<i>Waltho sine Balto</i>	258
<i>Willecius presbyter</i>	35
<i>Willibaldus Episcopus Eystadianus</i>	95
<i>Wolpholdus presbyter in summontorio</i>	331

INDEX

INDEX CHRONOLOGICVS SANCTORVM BAVARIÆ

II.^{di} VOLVMINIS.

Anno Christi.

Die. Mense.

Ante centesimum.
Christi annum.

I.

B. LAVRENTIVS primus Laureacensis Ecclesiæ Apostolus.

II.

CCXCVII.

SS. MARTYRES Laureacenses.

III.

CCCCXIV.

S. LVCANVS Episcopus Sabionens.

XIII. Cal. Aug.

IV.

CCCLX.

B. SILVINVS Presbyter.

V.

Eodem tempore

B. MARCIANVS venerabilis presbyter & monachus.

VI.

CCCLXXVI.

B. PAVLINVS Tiburniæ Pontifex.

VII.

CCCLXXXIX.

S. ANTONIVS Lerinensis Monachus.

VIII.

CCCLXXXX.

S. LVCILLVS presbyter Passauiensis, Episcopus Viennensis seu Fabianensis quibusd.

VII. Non. Ian.

IX.

Tempus incertum

S. LVPVS Ratisponensis Episcopus.

X.

IOCCXVI.

S. EVSTASIVS Abbas Luxouiensis Boiorum, Ecclesiastes.

IV. Cal. April.

XI.

IOCXIV.

S. CONSTANTIVS Episc. Sabionensis.

Nonis Febr.

XII.

IOCXVI.

S. VITALIS Episcopus Salisburgensis.

XIII.

IOCC.

S. NOITBURGA B. Pletrudis filia.

III. Cal. Nouembr.

XIV.

IOCCXVII.

PLCTRVDIS Pipini Heristalli coniux Bauariæ Princeps.

XV.

IOCCXXI.

FLOBARGISVS Episcopus Salisburg.

XVI.

IOCCXXX.

S. LVLLVS Abbas primus Ilmünsteriensis.

XVII.

IOCCXXXII.

B. VDALRICVS Episcopus Lausanensis.

XVIII.

IOCCXL.

S. SEBALDVS Peregrinus.

XIV. Cal. Septemb.

XIX.

IOCCXLVI.

BB. ALBERTVS & Ockarius Tegernseenses.

);();(

S. GARI-

INDEX CHRONOLOGICVS.

<i>Anno Christi.</i>		<i>Die. Mens.</i>
	XX.	
1300CLII.	S. GARIBALDVS Episcopus Ratisp.	
	XXI.	
1300CLIV.	S. CAROLOMANVS Martelli F. Boiorum Dominus.	
	XXII.	
1300CLX.	S. SOLA Monachus.	III Non. Decemb.
	XXIII.	
1300CLXXIX.	S. STVRMIO ex nobili Boio Abbas Fuldenfis primus.	
	XXIV.	
1300CLXXXI.	S. WILLIBALDVS Episc. Eyfettens.	Nonis Iulij.
	XXV.	
1300CLXXXIII.	S. HILTEGARDIS Regina.	
	XXVI.	
Sub 10000.	S. GAMELBERTVS.	
	XXVII.	
Sub 10000.	B. ADELINDIS antistita Buchouiana.	V. Cal. Septemb.
	XXVIII.	
100001.	S. VTHO primus Metensis cœnobij Abbas.	
	XXIX.	
10000XXII.	ÆGIL ex nobili Boio Abbas Fuldenfis.	
	XXX.	
10000XXCI.	B. TVTO monachus ad S. Emmeram, Episc. Ratisp.	
	XXXI.	
10000XXX.	S. VERONA cum S. Verono fratre.	IV. Cal. Sept.
	XXXII.	
Eodem tempore	S. MAINGOLDVS Dux Hoyensis Martyr.	Id. Febr.
	XXXIII.	
Incerto tempore.	MARINVS Episcopus & Theclanus diaconus Fruxini.	
	XXXIV.	
10000LXIX.	S. MATHILDIS Henrici primi Boiorum Ducis mater.	Prid. Id. Mart.
	XXXV.	
10000XXI.	B. TAGMO ex Clerico Ratisp. Archiep. Magdeburg.	V. Id. Iun.
	XXXVI.	
10000XXII.	S. MACARIVS ex patriarcha Antiocheno peregrinus apud Boios.	IV. Id. April.
	XXXVII.	
10000XIII.	RICHARDIS Vdalrici Ebersperg. coniux.	IX. Cal. Mai.
	XXXVIII.	
Eodem tempore	VDALRICI Soror.	
	XXXIX.	
Post 100000.	B. AVRELIA Virgo.	
	XL.	
10000XVII.	B. HAYMO Episc. Virdunensis.	
	XLI.	
10000XIX.	VDALRICVS Eberspergensis dynasta.	V. Id. Mai.
	XLII.	
	B. HADEMVNDA Eodem tempore.	S. EMERI

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die. Mense.

	XLIII.	
CIOXXXII.	S. EMERICVS S. Stephani Regis Vngar. & Gifalæ Boiariæ Principis F.	Prid. Non. Nouemb.
	XLIV.	
CIOXLIV.	S. ALBVINVS Epif. Brix.	Nonis Febr.
	XLV.	
CIOXLVII.	GEBEHARDVS ex Episcopo Eystadiano Pont. Max. creatus & Victor II. appellatus.	V. Cal. Aug.
	XLVI.	
CIOXLX. circiter.	S. HENRICVS ex Babone Abusino natus, peregrinus.	
	XLVII.	
Eodem tempore	S. LOYBRIGVS Henrici Abusini frater.	
	XLVIII.	
CIOXLIV.	B. GVNDEKARVS Episc. Eystad.	IV. Non. Aug.
	XLIX.	
Eodem tempore	THEODVINVS Pontifex Leodiensis.	IX. Cal. Quintil.
	L.	
CIOXLXVI.	B. AGNES Imperatrix Dux Boiariæ.	XIX. Cal. Ian.
	LI.	
Sub CIOXLXXIX.	B. BATHO Frisingensis Presbyter.	Prid. Cal. Aug.
	LII.	
CIOXLXX. circiter.	B. MVRICHERODACHVS clausus.	
	LIII.	
CIOXLXXIIX.	S. GEBHARDVS Archiep. Salisburg. primus legatus Apostolicus per Germanias.	XVI. Cal. Quintil.
	LIV.	
Eodem tempore	B. MARIANVS Scotus.	
	LV.	
CIO.	S. WALDARICVS Monachus Cluniacens.	VI. Idus Iulij.
	LVI.	
Eodem tempore	B. WOLFOLDVS presbyter Wolfardus Summontor.	Cal. Febr.
	LVII.	
Post CIO.	B. RICHILDIS in Summontorio.	X. Cal. Septemb.
	LVIII.	
CIOCI.	CONRADVS Henrici IV. Imperatoris Fil. Dux Boior.	III. Id. Sextil.
	LIX.	
CIOCX.	B. EDIGNA Virgo.	IV. Calend. Mart.
	LX.	
CIOCXI.	B. BRVNO Abbas Schirensis.	
	LXI.	
CIOCXV.	CONRADVS Guelfo Dux Boior. Monachus & Anachoreta.	
	LXII.	
CIOCXI. circiter.	B. STILLA Virgo.	
	LXIII.	
CIOCXVI.	B. WALTHO ad Welfonis fontem.	VI. Cal. Ian.
	LXIV.	
CIOCXVII.	B. CONRADVS Salisburg. Archiep.	V. Idus April.
):():(2	OIHO

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die. Mense.

CIOCL.	OITHO minor vltimus stirpis Rietenburgensium ex Babone Abusino or- torum religiosus.	LXV.	
CIOCLII I.	S. MACARIVS Abbas Wirzburgensis.	LXVI.	
CIOCLXV.	S. HARTMANNVS Episc. Brixinens.	LXVII.	
CIOCLXIX.	GERQCHVS Reicherspergensis Abbas.	LXVIII.	Cal. Ian.
CIOCLXXVII.	B. ADALBERTVS Abbas ad S. Emmeram. Ratisponæ.	LXIX.	V. Cal. Quintil.
CIOCLXXX.	S. EVPHEMIA antistita.	LXX.	
CIOCCXXII.	CONRADVS Episc. Portuens. Card.	LXXI.	
CIOCCXVI.	MARIA Brabantina Ludouici Seueri Boiorum Ducis coniunx.	LXXII.	
PostCIOCCCLXXVII.	ANONYMVS Martyr Ratisp.	LXXIII.	XV. Cal. Febr.
CIOCCCLXXXVI.	S. CONRADVS Nantouinus Martyr Wolfartshufianus.	LXXIV.	
CIOCCCLXXXVII.	INCERTI nominis puer ab Iudæis cæsus Monachij.	LXXV.	VII. Id. Aug.
CIOCCXCVI.	HENRICVS II. Pontifex Ratispon.	LXXVI.	
CIOCCCXI.	B. ADALBERTVS Monachus Altabensis.	LXXVII.	VII. Cal. Sextil.
CIOCCCXV.	HENRICVS Bauzanensis anachoreta.	LXXVIII.	
CIOCCCLV.	B. HENRICVS puer ab Iudæis trucidatus Monachij.	LXXIX.	
CIOCCCLII.	AGNES Ludouici Imperatoris Filia apud S. Iacobum Monachij.	LXXX.	VI. Cal. Iulij.
CIOCCCLXXII.	BARBARA Alberti Pij Boiorum Principis Filia.	LXXXI.	
CIOCCCLXXXI.	B. VDALRICVS anachoreta B. Nicolai Subsiluani Heluetij Socius.	LXXXII.	
CIOCCXX.	KVNEGVNDIS Austria Boiorum Princeps.	LXXXIII.	
CIOCCXX.	MARGARETHA Georgij Diuitis Boiar Principis Filia.	LXXXIV.	

INDEX

INDEX RERVM

II.^{di} VOLVMINIS.

A.

Abbas Hailigenstadiani Monasterij S. Mar-
tiani. 12
Abbas I. Luxoniensis S. Eustasius. 32
Abbas I. Herbipoli apud S. Iacobum S. Maca-
rius Hibernus. 255
Abbas Tegernseensis Beatus claret miracu-
la. 258
Abbas Tegernseensis B. Albertus & funda-
tor. 65
Abbas ad Wessonis fontem B. Waltheo. 258
Abbas Maurbachensis Simplicius claret mira-
la. 258
Abbas I. Canobij SS. Vdalrici & Afra Regi-
nobaldus. 258
Abbas Thiento Wessebrunensis Martyr. 258
Abbas Schirensis B. Bruno. 241
Abbas Ilmonasteriensis S. Lullus. 51
Abbas Reichenpergensis Gerbohus. 284
Abstinencia S. Macarij Monachi Wirzbur-
gensis. 255
Abstinencia S. Antonij Lerinensis. 21
Abstinencia S. Gamelberti Parochi p. 50. an-
nos. 119
Abstinencia à diuino cultu segetes à locustis deuo-
rantur. 16
Abenspergensis Comes B. Conradus Archiep
Salzburg. 247
Abnegatio sui quanta in S. Carolomanno. 76
Adalbero Monasterium Beuren restituit. 168
B. Adelindis Antistita Buchouiana 122. Con-
iunx Othonis Comitiss Calderiensis ibid.
Corpora mariti & filiorum in bello caesorum
sepelit. ibid. Buchouienſe Monasteriũ fun-
dauit: gubernauit mortua ibidem. 122
B. Adalbertus seu Albertus Monachus Altaben-
sis 323 accuratus sui corrector 324. Confes-
sionis frequentia. ibid. abstinencia. ib. Mar-
tyrij desiderium ibid. In proximum cura.
325 faminã à turpi uita reuocat. 326. aliam
grauissimè laborantem sanat. ibid. uisio de
oposolorum abitu & reditu. 327. Mona-
chum absentem mortuum pradicat. ibid.

Elephantiacos curat. ibid. supremum di-
em praesensit. ibid. animam eius in flam-
mantis facis specie caelum petere uidit fa-
mina. ib. Canobij praefectus uidit lucentem
solis globum descendere ad locum sepulturae.
ibid. Miracula varia 328 praedem se pro fu-
gitio Monacho pollicetur ib.
B. Adalbertus seu Albertus Abbas ad S. Em-
meranum Ratissponae. 288
Adeleis Henrici Imp. IV coniunx. 234. incar-
cerem coniecta. ibi. iniurijs & contumelijs
infandis affecta. ib. in Italiam fugit. ib.
Adilgoz Archiep. Magdeburg. B. Conradum
exulem suscipit. 250
Adstantium sedas cogitationes nouit & se-
sit S. Hartmannus. 258
S. Agil Abbas Fuldensis 130. S. Sturmionis pro-
pinquus. ib. Katgario succedit ib. Katgario
reditum impetrat. ib. ades sacras geminas
molitus. 145. moriturus proprium sarcopha-
gum adornauit. 145
Edes sacras dedicauit centum viginti sex S.
Gundekarus Episc. Eystadianus. 207
Erasponte accinacrit morituro Henrico Bau-
zanensi. 329
Agordia vallis, ubi S. Lucanus Episc. exul vi-
xit. 6
Agordicapus S. Lucani. 6
S. Agatha velum Aetna pratenſum flammeos
globos è monte eiectos compeſcit. 97
B. Agnes Ludouici Imp. Bauari filia. 334.
abstrahenda à monasterio sacrum Christi
tabernaculum complexa. ibi. septennium
obiit. ibid.
Aistulphus Longobardorum Rex Ecclesiam
Romanam persequitur. 76
BB. Albertus & Okarinus Tegernseensis mo-
nasterij conditores qua occasione 63. aliud
in Norico Ripensi D. Hippolyto con-
dunt. 2. ibid. item Schlechdorfianum. i-
tem in Burgundia. 66. Okarinus Dux Bur-
gundiae 46. Romam religionis causa profici-
cuntur 65. Gregorio III. aduersus Longo-
bardos

)(:(3

INDEX RERUM.

- bardos suppetias tulere. *ibid.* hostem repulerunt. *ibid.* donantur à S. Pontif. Sacris SS. Quirini & Arsatij pignoribus. *ibid.* Albertus fit professus Tegernseensis. *ibid.* Eligitur antistes *ibid.* fratrum 150. pater constituitur 66. Okarius Conuersus fit. *ib.* Eodem tumultu conduntur. 66. in seffus à Demone nescius tetigit marmor, quo teguntur BB. pignora. liberatur *ibid.* 258
- Alberti Pij Boiorum Ducis filia Barbara. 338
- S. Aluinus I. Brixinensium Episcopus. Brixinam manibus cinxit. *ibid.* eo quo obiit die miraculis claruit. 35
- Altare argenteum S. Emmerani. 138
- Alba regia corpus S. Emerici sepultum. 190. insigne miraculum. *ibid.*
- S. Amelbertus vide Gamelbertus.
- Andegarius Campidonensis Monasterij Abbas I. 109
- S. Antonius Lerinensis Monachus 20. S. Seuerini discipulus. *ibid.* S. Constantium Laureacensem Episcopum habuit patrum. *ib.* mittitur ad S. Macarium in vallem Tellinam. *ibid.* in montem haud procul à S. Felicis Mart. sepulchro secedit. *ibid.* Paupertas & abstinentia. 21. videt Eremita anonymi animam per igneam columnam calumpetere. *ibid.* In somnis monetur de homicida à se amouendo. 22. Vanam gloriam fugiens ad Eremita secretiora euolat. 23. solus pluribus annis vivebat. *ibid.* Vrsus baculo abigit caules vastantem. *ibid.* eius sanctitas demum increbuit. *ibid.* Lerinum se confert. *ibid.*
- Anachoreta Conradus Guelfo Boiorum Dux. 242.
- Anachoreta Vdalricus Nobilis Boius. 342
- Anathemate innodatus sepultura eicitur. 271
- Angelorum cantus in obitu S. Macarij Abbatis auditus. 257
- Anniuersarium diem ante diem ultimum instituit pro se Henricus II. Episcopus. Ratifpon. 318
- Anonymus Martyr Ratifponensis. 250
- Anspachensium ad S. Stille sepulchrum concursus. 245
- Aquam in Vinum mutat S. Walcho. 258
- Aquam in Vinum vertit. S. Hartmannus Brixinensis Episcopus. 270
- Aquila alas suas super corpus S. Floriani expandit. 5
- Arianam haeresin refutat S. Sebaldu. 56
- Athon apud SS. Vdalricum & Afram Augusti religiosus claret miraculis. 258
- S. Augustini religiosi primi Eberspergensis abbas incola. 169
- S. Augustini religiosi qua ratione Ebersperga dimissi. 178
- Auaritia penas dedit S. Hartmannus. 272. quales. *ibid.*
- S. Augustini Canonicus S. Hartmannus. 262
- Auaritia penas dedit Euerbardu. 170
- Auatia famina religiosa S. Lucano victimam subministrat. 6
- B. Aurelia Virgo. 67. Hugonis Francorum Regis filia. *ibid.* soror S. Roberti. *ibid.* insignis eius Castitas. *ibid.* patriam & omnibus relictis, Ratifponam venit ad S. Romualdum. *ibid.* vixit ad S. Andream annos 52. Innocentia vite. *ib.* paupertas. *ibid.* abstinentia. *ibid.* in S. Emmerani canobio sepulta. 68
- B.
- Babo Dynasta Abusinus 40. liberorum parens. 203
- Baldemarus Abbas Schirensis 241. eius abstinentia. *ibid.*
- S. Bardo Archiep. Moguntinus propheticis spiritu ornatus. 200
- Bataniensis presbyter B. Lucillus. 27
- B. M. Barbara Alberti Pij Boiorum Principis filia. 338. Regis Galliarum nuptias religioni posthabet. *ibid.* mortem adesse praesensit, & quomodo. 341. eam in obitu 20. Virgines Deo sacrae sequuntur. *ibid.*
- Batavia ab Arriana haeresi repurgata. 27
- Bauzanensis Anachoreta S. Henricus. 329
- Bellum Germaniae Principum cum Hunnis. 122
- Bellum Caroli M. cum Thasilone Boiorum Principe. 124
- Belluni corpus S. Lucani. 6
- S. Beatus Abbas Tegernseensis 258. Caecum ad eum monumentum illuminatus. *ibid.* S. Bene-

INDEX RERV M.

S. Benedicti religiosi Eberspergam vocan-
tur. 178
Bernoldus Religiosus Auguste apud S. Val-
ricum & Afram miraculis claret. 258
Beuren Monasterium S. Benedicti ab Vgris
exultum 108 Adalberonis opera restitui-
tur. ibid. Henricus Boiorum Rex Mona-
chos Tigurinos eo transtulit. ibid.
Boiorum Ecclesastes S. Eustasius Burgun-
dus. 32
S. Bonifacio magnificum tumuli mansoleum
à S. Sturmione conditur. 89. S. Lullum
succesorem designat. ibid.
S. Bonifacius multis & varijs miraculis cla-
ret. ibid.
B Bruno Abbas Schirensis. 241
Brixinensis Episcopus S. Lucanus. & S. Hart-
mannus. 262. S. Albuinus. 9
Brixinam S. Albuinus Episcopus manibus
cinxit. & oppidi nomen indidit. 9 Brix-
nam translata sedes episcopalis Sabionensis
à S. Albuino. ibid.
S. Burgundofore Virgini Deo sacra visum re-
stituit S. Eustasius. 32
Buecha S. Edigna Virgo sepulta. 239
Buechouium Monasterium Nobilium Virgi-
num 122 fundatrix B. Adelindus.

C.

Celestinus Papa videt pallium S. Lucani in
aëre pendens absque clauo & paxillo. 6
Calcato laborans extreme precibus S. Wolf-
boldi liberatur. 231
Campidonense Monasterium à quo & quomo-
do fundatum. 107. eius priuilegia. 112
Campane sponte morienti Henrico Bauza-
nensi accinuerunt. 329
Campane nullo mouente venientem B. Edi-
gnam excipiunt. 240
Canonicorum Regularium in Pollingen re-
gula. 282
Canonici Salëburgenses olim S. Augustini le-
ge sequebantur. 248
S. Carolomannus Boicrum Dominus. 71. Fri-
singa in castro habitauit. ibid. Aquitania
Ducem Hunaldum bello superat 72. Theo-
haldum Almania Principem opprimit. ib.

Ratispona contentai synodali interfuit. ib.
alium celebrat Liptinis. ibid. Moguntie
tertium. ibid. Cum S. Bonifacio familiari-
tas. ibid. Fuldensen fundum B. Bonifa-
cio pro cœnobio condendo donat ibid. Regni
administrationem Pipino fratri committit.
ibid. Romam peregrinatur. 73. sacra inti-
tiatus in montem Soractem secessit. ib. ca-
lestem viuendi rationem instituit. ib. fre-
quens ob sanctitatis famam à popularibus
inuisitur. ibid. fugit Casinum nocte cum
socio. 74. Sicarium se proficitur. ut in Mo-
nasterium admittatur ibid. stricta in ti-
vociis probatio ibid. Generis claritatem
occultat. ibid. Variè exercetur. ibid. A
eoco verbis & colaphis obiurgatus & ver-
beribus sapius multatus. patienter susti-
nuit. ibid. Innotuit inuitus. 75. Opilionem
egit. ibid. spoliatur vestibus à pradonibus.
ibid. durius à pr. sice accipitur. 76. eius pa-
tientia ibid. egram ouiculam in humeros
tollit. ibid. Abnegatio. ibid. hortulanum a-
git. ib. legatione ad fratrem Pipinum fun-
gitur ibid. Vienna mortuus quo anno &
die 77 Corpus aurea urna inclusum Cas-
sinum remittitur. ibid.
Caroli M. liberalitate S. Sola Monasterium
Solenhoffen adificat. 78. bellum cum Sa-
xone gerit. 90
De Castitate seruanda monetur è cœlo S. Eme-
ricus Regis Vngaria filius 188. Castitas S.
Gamelberti. 119
Catena ad S. Emerici sepulchrum flagitiosa
hominis soluuntur. 189
Cecia Austria oppidum, in quo S. Florianus
cum 40. militibus habitauit. 2
Cervæ sexennium nutrit puerum. 301
Cereorum usus in templo. 15
Ceres ostenditur quis fideles, quis sacrilegi. 15
Chamensis Parochus S. Gerachus. 284
Chimensis Canobij præsul S. Hartmannus 262
Christianus & Engenius socij S. Macarj Hi-
berni Monachi. 255
Christina femina religiosa vidit S. Adalberti
Monachi animam per flammantis facis
speciem cælum petere.
Cilicio longo tempore indutus S. Hartman-
nus. 266
) ((4 Claraval.

INDEX RERVM.

- Claraualensis Monachus Conradus Guelfo Boiorum Dux. 242
 Cluniacensis Monachus Waldaricus ex illustri Boiorum familia. 223
 Cocus Damone obsessus liberatur Crucis signo per S. Suribertum. 45
 Cogitationes fedas adstantium sensit & notauit S. Hartmannus. 271
 Colonia S. Noitburgis in B. Petri Apostoli templo sepulta. 41. miraculis claret. ibi. duo luminaria alterum ad caput, alterum ad pedes visa ibi. honorata a Cuius vigilijs, orationibus & luminibus. ibid.
 Codicem Euangeliorum ablaturi punitio & ultio diuina. 138
 Confessio frequens S. Adalberti Monachi 324.
 Coniunx S. Emerici Regis Vngarie filij castitatem seruat. 189
 Confluentiam S. Noitburgis corpus translatum in Carthusiam. 41
 S. Conradus Nantouinus Wolfartshustanus 308 accusatur de paderastia ob Iudicis auaritiam. ibid. ignibus cremandus iudicatur. ibid. Iudicis equus occiditur. ibid. os sibi admotis Martyris equus respexit. ibid.
 Caci visum per intercessionem eius recipiunt. ibid. Miraculis illustris. 312
 Conradus Episcopus Portuensis Cardinalis. 291 an Bauarus. ibid.
 Conradus Religiosus apud SS. Vdalricum & Afram Augusta. claret miraculis. 258
 B. Conradus Archiepiscopus Salisburgensis ex familia Schirensi. 247 exutus hereditate paterna a fratribus. ibid. Varie virtutes ibid. Zelus pro Ecclesiastica immanitate contra Henricum Imp. 249. Persecutio Imperatoris in Conradum. 250. Occultatus in spelunca ibid. Fugit in Saxoniam. ibid. post nouem annos restituitur. ibid. Monasteria reformat. 251
 Conradus Guelfo Monachus 242. Hierosolyma petijt. ibid. Anachoreta inseruit. ibid. factus Anachoreta. ibid.
 Conradus Italia Rex Hen. Imp. IV. filius. 233. eius castitas ibid. Lombardie creatus Rex 234. In impium parentem insignis pietas. ibid. Sicilia Regis filiam, uxorem duxit. 234. Virtutes varie. ibid. In brachio exanimi Crucis signi impressum apparuit. 235
 Constantius Laureacensium Pontifex 20. B. Antonij Monachi Lerinensis patrum ibid.
 S. Constantius Episcopus Sabionensis 35. corpus eius Brixinam translatus. ibid.
 Corpus S. Seuerini post sex annos integrum Crucis signo S. Hartmannus in hostem prodidit. 269.
 Crucis signum in brachio exanimi Conradi Regis visitur. 235
 Cucullarum segetes a locustis denorantur 16. S. Seuerini precibus abiguntur. ibid.
 D.
 Dacia Regis filius an S. Sebaldu. 57
 Digni B. Mariani instar lampadum ardebant. 219
 S. Dionysij Areopagite corpus cum Euangeliorum codice aurato quomodo Ratisponam peruenierit. 138
 E.
 Ebersperga obiit B. Richardus. 119
 Eberspergense castellum condidit Richardus. 159
 Eberspergense templum S. Sebastiano dicendum construxerunt Eberhardus & Adalbero. I. 119
 Eberspergensem domum Augustinianis insituere Eberhardus & Adalbero. ibid. restauratum ab Adalberone quo anno. 169
 Ebersperga altare S. Stephani consecrandum D. Maternus monet Henricum Boiorum Ducem. 171
 Eberspergense monasterium ab Vdalrico Dynasta liberaliter dotatum 176. primus eius Prapostus Augustinianorum Hunefridus 177. Tertius Weginpoldus. ibid. Quartus Guntherus. ibid.
 Ebersperga Augustiniani cum magna gratia dimissi. 178
 Eberspergam Religiosi S. Benedicti ex S. Vdalrici monasterio Augusti aenocati. 178
 Ecclesiastica immunitatis acer defensor. S. Hartmannus Episcopus Brixinensis 269.
 B. Conradus Archiep. Salisburgensis 245
 B. Edigna Virgo 239. sponte sua exulsa. ib. aduenientem in Buechen as campanum nullo mouente excipit 240 pie obiit. ibid. Varijs miraculis claruit. ibid. Oleum quo sepulchrum eius manabat, quare exaruerit. ibid.

INDEX RERV M.

- ibid. intercessione ipsius pecudum morbi pel-
luntur. *ibid.*
Elemosyna liberalis in Monasterio Buchau-
ensi quot annis. 122
Elephantiacos curat S. Adalbertus Mona-
chus. 327
S. Emmerani altare argenteum à B. Tutone
conflatum. 138. Monasterium exornat. *ibid.*
Exemptionis privilegium à Sum. Pont. For-
moso impetrat. *ibid.*
S. Emericus S. Stephani Regis Ungariae & Gi-
sale Principis Boiorum filius. 184. Eius ad-
huc pueri vigilia. 187. Preces assidue. *ibid.*
Eius in religiosos mira reuerentia cum oscu-
lo repetito. *ibid.* de Castitate seruanda de
caelo monetur. 188. Cum Coninge castita-
tem seruauit. 189. Continua mortificatio.
ibid. Catena flagitiosus cuiusdam hominis ad
eius sepulchrum exoluuntur *ibid.* Eusebius
Caesariensis in calum elatum testatur. *ib.* mi-
raculis claret. 191. Inter Diuos adscri-
ptus. 191
Epilepsiam curat S. Adalbertus Monachus.
327
Eremita anonymi animam vidit per igneam
columnam caelum petere S. Antonius Leri-
nensis. 21
Euangeliorum codicem auferentis ultio diui-
na. 138
Eugenius & Christianus socij S. Macarij Mo-
nachi Hiberni. 255
B. Ennodius scripsit vitam B. Antonij Leri-
nensis. 22
S. Euphemia Antistita Cœnobij Virginum S.
Altonis. 289. fuit soror S. Mechthildis. *ibid.*
S. Eustasius Abbas Luxouienſis. 32. Pater 600.
religiosorum. *ibid.* Visum S. Burgundoso-
ra Virgini Christo nuncupata restituit. *ib.*
febriliter signo sacro curat. *ibid.* Zelus. *ib.*
simulachra demolitur. *ib.* Trophaum Chri-
sti erigit. *ibid.* Multos ad veram Dei
cognitionem traducit. *ibid.* reuisit mona-
sterium. *ibid.* sancte obdormiuit. *ibid.*
- F.
Fabianensis Episcopus Mamertinus. 12
Fame emaciati 40. Martyres milites. 2
Febrientes curat S. Eustasius. 32. & S. Maca-
rius Abbas Wirzburgenſis. 256
B. Flobargis Episcopus Salisburgenſis. 50
Cœnobiarcham egit apud S. Petrum Sa-
lisburgi. *ibid.* Ecclesiam rexit sine initia-
tione. *ibid.*
S. Felicis Martyris sepulchrum in valle Telli-
na. 20. in Felete monte corpus S. Seueri-
ni. 27
Flagellatione quotidiana vsus S. Hartman-
nus. 266
S. Florianus Martyr. 2. Tribunus 40. militum
Martyrum in Austria. 2. milites ad Mar-
tyrium intrepidè subeundem hortatur. *ib.*
Verberibus caditur. s. Variè torquetur ab
Aquila Praefecto. *ibid.* blandimentis & mi-
nistrentatur. *ibid.* In fluium precipitatur.
ibid. Cadaver molari lapidi appensum ad
petram delatum. *ibid.* Corpus aquile
expansis super illud alis monstratur. *ibid.*
Humatur à pijs viduis & matronis. *ibid.*
Flumen traiecit veste instrata S. Sebaldus.
56
Fons miraculosus S. Vithonis. 127
Frisinge S. Marini sepulchrum. 115. miracu-
la eius. *ibid.*
Fulda S. Bonifacius conditus. 89
Fuldensis Abbas S. Agil. 130. S. Lullus 51.
S. Sturmio. 84
Fuldensem fundum donauit S. Carolomannus
S. Bonifacio pro condendo Monasterio. 72
Fusus B. Stille Virginis loco moueri non pote-
rat. 245
Furstenfeld Monasterium 297. qua occasione
conditum à Ludouico Seuero. *ibid.*
- G.
Gaisensfeld sacrum faminarum contuberni-
um 167. ab Eberhardo II. constructum. *ib.*
S. Gamelbertus siue Amelbertus 116. eius ge-
nus. *ibid.* patria *ibid.* miles. *ibid.* pastor. *ib.*
euigilans librum supra pectus inuenit. 116.
litteris instituitur. *ibid.* Eius varia virtu-
tes. *ibid.* fuga vicit feminam inhonestam.
119. Castitas. *ibid.* Parochi vices quanta
subditorum salute obierit *ib.* Pater paupe-
rum. *ibid.* abstinentia à carnibus per 50. an-
nos. *ibid.* Septuagenarius Romam peregrin-
natur. *ibid.* puerum baptizat & heretico
scribit

INDEX R E R V M.

- scribit. *ibid.* Mira mortificatio. 120. toto Quadragesima tempore latuit. *ibid.* eius victus qualis *ibid.* spiritu prophetico clauit. *ibid.* B. V. ho succedit. *ibid.* miraculis claret. 121
- S. Garibaldus Episcopus Ratifponensis. 68 à S. Bonifacio Episc. creatus. *ibid.* vigilantia in pastoralis officio. *ibid.*
- S. Gebhardus Archiepiscopus Salisburgensis. 213. è Sueuia oriundus. *ibid.* adolescens sibi propheta fuit de Episcopatu acquirendo. *ibid.* Cœnobium Admuntense instituit 214. Miracula duo insignia *ibid.* Eius in Sum. Pontificem fides. 215. Zelus. *ibid.* In exilium sponte abiit. quare. *ibid.* Restitutus sedis sue. *ibid.* pie obiit. 216.
- B. M. Gebehardus Episcopus Eystadianus 195. Pontifex creatus. Victor II. vocatus *ibid.* Caluiensis. Comes. quamdiu Episcopus Eystadianus 96. Pontifex Concilium Florentinũ celebravit. 197. lapsam Ecclesiam disciplinã varijs modis restituit. *ib.* venenũ sub ipso sacro ipsi porrigitur. 198. quomodo scelus detectum. *ibid.* S. Bardo Archiep. Mougunt. prædicit Sum. Pont. futurum. 200. Parens idem somniauit. 201. Ducatum Boiaticum administrat. *ibid.* Pontificalem dignitatem recusat. *ibid.* vixit Pontifex tres annos. *ibid.* Arity Tuscia obiit V. Cal. Aug. 202. Reliquia eius dolo à Rauenatibus intercepta. *ibid.*
- Genouefa Brabantina Sigefridi Palatini coniunx 300. facunditatem per B. Virginem impetrat. *ibid.* falsò adulterij accusatur. 201. Aquis submergendam & linguam abscondendam Golo accusator iudicauit. quod Sigefridus approbavit. *ibid.* liberatur à feris. 304. Exulat sexennium 301. Cerua infantem nutrit. *ibid.* inuenitur à venatoribus. *ibid.* domum reducit. 302. Conseruatur à feris per B. Virginem. *ibid.* Templum in B. Virginis honorem condi voluit. 307. in eodem templo conditur. *ibid.*
- B. Gerochus siue Gerhohus Reicherspergensis Præses. 274. Polingæ natus. *ibid.* Hildeshaimij literis excultus. *ibid.* Gymnasio Augustano præficitur. 275. Parenti utriusq; & duobus fratribus religionem persuasit. 277. S. Augustini in Raitenbuch cœnobium ingressus. *ibid.* Gerochi Zelus 278. Abstinentia. *ibid.* labor in scribendo. 279. Ramam proficitur. 283. Odium suorum sustinet. *ibid.* Socius Episcopi Reginoburgensis eligitur. 282. ad necem à Conrado Rege quæsitus. 284. Parochus fuit Chamenjis. *ibid.* Præses Cœnobio Reicherspergij præficitur. *ibid.* præfuit 37. annos. *ibid.* Sanctitatis fama ubique 285. Sacrarum Virginum domicilium condit. 286. Opera quæ scripsit. 287
- Geraldum Palatinum sanat S. Suribertus signo Crucis. 41
- Georgij Diuitis Boiorum Principis filia Margaritha religiosa. 346
- Grimoaldus S. Noitburgæ frater 39. ob Christi fidem Leodij Martyrium subiit cum ad S. Lamberti cineres procumberet. 42
- S. Gundekarus II. Pontifex Eystadianus 206. Agneti Imperatrici à sacris. *ibid.* Quanta solennitate initiatus *ibid.* ades sacras dedicauit centum viginti sex. 207. Concilio Mogantino interfuit. *ibid.* humilitas. *ibid.* Miraculis claret. 208. Eius translatio. *ibid.* Oleum ex ossibus & marmore manauit. *ibid.* Aliud insigne miraculum. *ib.* H.
- S. Hademunda Eberspergensis 183. foror Vadalrici dynastæ. *ibid.* Eius in pauperes liberalitas. *ibid.* peregrinatur Hierosolymam. *ibid.* defuncta. *ibid.* 183. inclauit prodigijs. *ibid.*
- Hailigenstadiani Monasterij Abbas S. Martinus. 12
- Hæreditate paterna priuatur S. Conradus Schirensis Archiepiscopus Salisburgensis à fratribus. 247
- S. Hartmannus. 262. Religiosus S. Augustini ad S. Nicolaum Batavis factus. *ibid.* Canonico S. Augustini Salisburgenses reformat. *ibid.* Chimensis Ecclesiæ Præses. *ibid.* Neoburgensis Cœnobij Præpositus. *ibid.* suos è presenti periculo liberat. 16. Naufragantibus opem tulit. 265. Brixinensis Artistes creatus. *ibid.* Cilicio indutus longè tempore 266. Abstinentia. *ibid.* Quotidiana flagellatio. *ibid.* Sacrum quotidie dicebat.

INDEX RERVM.

- cebat. *ibid.* silentium. *ibid.* Vigilia. *ibid.*
 immunitatis Ecclesiastica sedulus defensor.
 269. Aquam in Vinum vertit. 270. Mira-
 cula 271. 272. Vbi & quomodo obierit. 272.
 regulas conscripsit. 282
 B. Haymo ex nobili Bauaro Episcopus Verdu-
 nenfis. 105. Canoniatum instituit. 166. ex
 insidijs interfectus. 165
 Hailbrun Monasterij fundatores Rapato &
 Conradus Scheirenses Comites. 244
 Henricus Imp. III. nunquam Imperij insignia in-
 duit, nisi prius per Confessionem expiatus se
 ipsum priuata verberatione castigasset. 198
 S. Henricus Comes Rietenburgicus. 203. patri-
 monio neglecto peregrinus annos quadra-
 ginta factus. *ibid.* Ebratshusum ad Main-
 burgum venit, agnitus, ibique obiit, & se-
 pulchus. *ibid.* Sacellum ipsi conditum. *ibid.*
 miraculis claruit. *ibid.*
 Henricus IV. impius. 233. Eius inaudita fla-
 gitia. 234
 Henricus V. Imp. Sacerdotalia sibi usurpat.
 249 Paschalem Papam capit. *ibid.* Clerum
 persequitur. 250. in Coningem Adeleidem
 impietas & crudelitas. 234
 Henrici Imp. priuilegiarum Ecclesiasticarum
 restituendarum promissio. 270
 B. M. Henricus II. Pontifex Reginoburgen-
 sis. 317 patrimonium suum pro templo in-
 staurando addixit. 318. castrum proprium
 Rotenechense vendidit, ut diocesim ere alie-
 no pressam liberaret. *ib.* Bona elocata rede-
 mit. *ibid.* alia varie auxit. *ibid.* anniuersa-
 rium diem totis quatuordecim annis ante
 diem ultimum instituit. *ibid.* Sarcophagi
 inducias ante oculos semper habuit.
ibid. Prudentia 319. Sepultus Ratispona.
 320
 Henricus Bauzanensis Anachoreta 329. pati-
 entia in tolerandis iniurijs. *ibid.* Misericor-
 dia opera. *ibid.* Mortificatio. *ibid.* in medijs
 imbris ambulans, non contactus pluuijs.
ibid. morituro sponte ere accinuerunt. *ibid.*
 Varia miracula ad sepulchrum eius. 330
 B. Henricus puer Monacensis. 333. excarnifi-
 catus à Iudeis. *ibid.* sexaginta vulneribus
 confossus. 333
 Henricus Praeful Althensis vidit globum solis
 lucentem ad locum sepulturae. S. Adalberti
 descendere. 327
 Henricus Boiorum Dux de Concordia cum V-
 dalrico Dynasta Eberspergensis monetur à S.
 Materno. 175
 Hildegardis Virgo Bingana quo tempore vi-
 xerit. 102
 Hildegardis Caroli M. vxor. 25. Monasterij
 Campidonensis fundatrix. 102. soror B. V-
 dalrici Episcopi Lausanensis. 25. studia pie-
 tatis. 110. aegros solatur. *ibid.* parturientibus
 succurrit. *ibid.* In pauperes liberalis. *ibid.*
 Hohenwars Monasterij Virginum qualis a-
 rigo. 227
 Hunni in Germaniam irruunt. 322. quomodo
 fugati. *ibid.* praelium cum ipsis commissum
 prope Biberacum. *ibid.*
 I.
 Janitoris officio S. Willibaldus in monte Casti-
 no per decennium fungitur. 99
 Idola S. Sebaldis abolet. 17
 Ieiunio & oratione locusta fruges consumen-
 tes abiguntur. 15
 Ieiunio triduo incola aduersus hostium fero-
 ciam armantur & liberantur. 18
 Ignibus falso adiudicatus S. Conradus Nanto-
 uinus. 398
 Ilmonasteriensis Abbas S. Lullus. 51
 Ilmonasteriensis Abbatia Monachium trans-
 lata. 52
 Ilmonasteriense contubernium ab Othone BB.
 Alberti & Okarij sororis filio. 63. S. Arsatij
 reliquiae ibi collocatae. 65
 Imbris in medijs ambulans S. Henricus
 Anachoreta non tangitur ab ijs. 329
 Imperij insignia nunquam indutus Henricus
 II. Imp. nisi per Confessionem expiatus pri-
 uata verberatione se castigasset. 198
 Intercessione B. Edigna pecudum morbi pel-
 luntur. 240
 Infantem cerna nutrit. 301
 Induicias sarcophagi semper ante oculos habere
 voluit B. M. Henricus Episcopus. Ratis-
 pon. 318
 Isigrinus Religiosus Augusta apud SS. V. dal-
 ricum & Afram miraculis claruit. 258
 Iudei

INDEX RERVM.

- Iudei puerum interficiunt.* 315. *penas luunt.*
ibi. *centum octoginta viui cremantur.* 316
Iudei puerum Henricum excarnificarunt. 333
Iudex auaritia stimulant. S. Conradum Nantoni-
num Martyrio afficit. 308
*Iumentis jugi insuetis corpus S. Sebal-
 dinbergam deportatur.* 57
S. Iuliana Virgo & Martyr apparet cum BB.
Wolpholdo & Richilde agrote. 232
 L.
*S. Lampertus Pipinum Herrestallum S. Ple-
 etrudis Coniungem de illicito connubio in-
 crepat.* 36. *Martyrio ab eod. afficitur.* *ibid.*
*Laureacum Romanorum olim nobilissima co-
 lonia.* 1
Laureacenses quadraginta Martyres. 2. *mi-
 lites fuisse creduntur.* *ibid.* *exquisitis diu
 cruciatibus excarnificati.* *ibid.* *fame ema-
 ciati.* *ibid.* *Præfecto Aquila intrepide occur-
 runt.* 5
*Laureaci S. Florianus in fluium precipita-
 tus.* 2
S. Laurentius Laureacensium I. Apostolus. 1.
Seclator S. Petri. *ib.* *eius fama sanctitatis.*
ib. *in eius honorem templum erigitur.* *ibid.*
Apostolorum tempore vixit. *ibid.* *in Nori-
 cum missus ab Apostolis.* *ibid.*
*Lausanenſis Episcopus B. Vdalricus dynasta
 Andecensis.* 52
Lerinenſis Monachus S. Antonius. 20
Leonis IX. mira clementia. 200. *quotidie sa-
 crificat pro animabus in bello contra Nort-
 mannos interfectis.* 201. *monetur ab An-
 gelo aliud dicere.* *ibid.* *eius in morte visio
 ibid.* *Visio interpretatio.* *ibid.*
*Leodij Grimoaldus ob Christi fidem martyri-
 um subiit.* 39
*Lilium candidissimum ex marmoreo sepul-
 chro S. Vitalis excrescit.* 36
*Litteræ fundationis Monasterij Campidonen-
 sis.* 111
*Locustarum agmina à S. Seuerino profliga-
 ta.* 15
*Lombardie Rex Conradus Henrici Imp. IV.
 filius.* 234
*Loricam quinis catenis distinctam pro interio-
 re tunica pro penitentia quidam gere-
 bat.* 109
S. Loybrigus Svrvandorſensis. 201. *ob vita in-
 nocentiam & prodigia in caelum nume-
 rum relatus.* *ibid.*
Lucanus Sabionensis Episcopus. 6. *per Ciner-
 lia subditis suis lactis vsum indulget.* *ibid.*
accusatur apud Pontif. Sum. Cælestinum.
ibid. *Romam citatus senio jam confectus
 vno administro pergit.* *ibid.* *ſpoleti Carponis
 uxorem aqua incute laborantem curauit.*
Ibid. *Pallium ad Solis radios siccandum ab-
 que paxillo & clauo mire suspendit.* 6. *Ex-
 cusatur ab ipſo Sum. Pontifice.* *ibid.* *à perſe-
 cutoribus exagitatus cedere loco cogitur.*
ibid. *viuit in Valle Agordia.* *ibid.* *Anania
 religioſa famina victum benigne submini-
 ſtrat.* *ibid.*
B. Lucillus presbyter Bataviensis. 27. *à S. Se-
 uerino missus ad Gebaldum Alamannorum
 Regem.* *ibid.* *captiuorum copiam reducit.*
ibid. *Funus S. Seuerini curat.* *ibid.* *funus
 comitatur in Italiam.* *ibid.* *in urbe Pata-
 uienſi concionatur.* *ibid.*
Ludouici Seueri crudelitas in Coningem. 296.
Penitentia à Sum. Pontifice iniungitur.
297 Monasterium Sirensfeld condit. *ib.*
Vna nocte inuenis incanuit. 298
*Ludouici Imp. Bauari Agnes religioſa Virgo
 filia.* 336
*Ludouicus Imp. magnis prædijs Monasterium
 S. Sole auget.* 31
S. Lullus Abbas I. Monasterienſis. 38. *in Bo-
 cam venit cum S. Virgilio Episcopo Salis-
 burgensi.* *ibid.*
*Lumina duo visa ad sepulchrum S. Noitbur-
 giſ.* 41
S. Lupus Episcopus Ratiponenſis. 31. *utrum
 pro Christo occubuerit.* *ibid.* *sanctitatis fa-
 ma.* *ibid.*
Lutetia Parisiorum studuit S. Sebalduſ. 55
Luxouienſis Abbas. S. Eustasius. 32
 M.
*S. Macarius ex Patriarcha Antiocheno pere-
 grinus.* 154. *Hierosolyma adiit.* *ibid.* *venit
 in Bauariam.* *ibid.* *Sanat Adalberti hoſpi-
 tis sui Coniungem.* *ibid.* *Cadis reum ob hoſpi-
 tis sui Coniungem.* 157. *Duos febri liberat.*
ibid. *Moguntiam abiit.* *ibid.* *Cadis reum ab
 hoſtium manibus signo caeleſti eripit.* *ibid.*
 Varia

INDEX RERV.M.

- Varia eius peregrinatio, ibid Obijt Ganda-
ui. ibid.
Varia eius miracula. 158
S. Macarius Abbas 254. Ratisponam venit
ex Hibernia cum sex discipulis. ibid. Her-
bipolim mittitur. ibid. Abbas creatur ad S.
Iacobum. 255
Varia virtutes. ibid. Abstinentia vini & car-
nis perpetua. ibid. In mensa vinum conuer-
tit in aquam. 256. Romam peregrinatur.
ibid. Vidit Romæ in spiritum Turrim Eccle-
siae S. Iacobi Herbipoli cornisse. ibid. Aqua
benedicta febris diu laborantem sanat. ibid.
Sanat energumenum crabrones nigerrimos
euomentem. 257. Herbipoli moritur. ib. In
obitu eius Angelorum cantus auditus. ibid.
Epitaphium. ibid.
Magdeburgensis Archiep. B. Tagmo. 148
S. Macarius in valle Tellina Apostolus. 20
Mamertinus primus Viennensis Episcopus. 12
Margaritha Princeps religiosissima 346 Geor-
gij Diuitis Principis filia. ibid. Religiosa in
Altenbubenau. ib. humilitas. ibid. In pau-
peres misericordia. ibid. in egros officiosa.
ibid. Antistitam Neuburgensem egit. ibid.
B. Virgo MARIA Richardi Vdalricus Dynastæ
Eberspergensis Coniugi apparuit. 159. sola-
tur & mortis horam nuntiat. ibid.
B. Virgo Genouefa apparet & de Coniugis
incolumitate certiore facit. 303. eius au-
xilium eadem præseruatur à feris. 305
B. Virgini quomodo Sigefridus Palatinus abi-
turiens Coniugem suam commendat. 300
B. Virgo Genouefa secunditatem impetrat.
300
Maria gratia Noua-cella Monasterium S.
Augustini. 269. à Reinberto Dynasta con-
ditum. 267
Maria lapidis Monasterium. 245
S. Marius vallis Tellina Apostolus. 20. singula-
rè Daemonum hostis. ibid.
Maria Brabantina Ludouici Seneri Boiorum
Ducis Coniunx 295. à Coniuge interfecta
innocens. ibid. Donauverda apud S. Cru-
cem condita. 297
S. Marianus Scotus seu Hibernus 217. Comi-
tes eius quinque. 218. Ratisponam veniunt.
ibid. diuinitus monetur Ratispona subfi-
stendum. 211. Eius in transcribendis libris
industria. ib. multarum Congregationum
auctor. ibid. varia ad eius sepulchrum mi-
racula. 219 aliud insigne. ibid.
Marianus Scotus Chronologus. 217
S. Marinus Episcopus. 115. prædicat per Boia-
riam, Carinthiam, Stiriam. ib. Socij eius
SSS. Declanus, Lullus, & Alro. ibid in-
fans ad eius sepulchrum ad vitam reuoca-
tur. ibid. Miracula eius varia Frisinga. ib.
S. Martinus presbyter & Monachus. 12. Ab-
bas Hailigenstadiensis ibid. Socius S. Sene-
rini Noricorum Apostoli. ib. è barbarorum
manibus liberatus precibus S. Senerini. ib.
absentia cognoscit. ibid.
Martinus V. Papa S. Sebaldu Diuini ad-
scripsit. 58
Martyres XL. Laureacenses. vide Laure-
acenses.
Martyres Monachi VI. cum Abbate Thien-
tone Wessebrunensi. 261. sepulti eodem lo-
co. ibid.
Martyrio afficitur S. Conradus Nantoui-
nus. 308
Martyrij desiderium B. Adalberti Altaben-
sis Religiosi. 324
S. Maternus Episcopus apparet in somnis Hen-
rico Boiorum Duci 175. de concordia ineun-
da cum Vdalrico Eberspergensis monet. ib.
item de consecratione altaris. S. Stephan. ib.
S. Mathildis, Coniunx Henrici Aucupis Regis
Germanie 143. Virtutes eius. ibid. Oratio.
ibid. Cura in pauperes. ibid. liberalitas ibid.
mortem Gvilielmi nepotæ prædixit. ibid.
Obijt 2. Id. Mart. 145. sepulta coram altari
S. Sernati Episcopi. ibid.
Mauri Monachi Castitas. 187. quomodo co-
gnita à S. Emmerico. 188. eius silentij ob-
seruandi studium. ibid. humilitas. ib. Pon-
tifex Quinque Ecclesiensis designatur à S.
Stephano Vngaria Rege. ibid.
S. Mengoldus seu Maingoldus Dux Hoyensis
Martyr 141. quare inter Bauaria Sanctos.
ibid. Balduinum interficit. ibid. Eius peni-
tentia. ibid. Confluentiam migrat. ib. ab
Ingelfridi consanguineis mactatur. ib. Mi-
raculis post mortem claret. ib. Eius fe-
stum 8. Febr. ibid.
) () () (Metensis

INDEX RERV M.

Metensis Monasterij primus Abbas S. Vitho.

124

Monachium transfertur Ilmünster. 31

Monachij puer à Indeis Casus. 315

Monachus Conradus Gwelfo Boiorum Dux.

242

Monasterium Colonia condit S. Plectrudis, ad Capitolum B. Virginis vocatum. 45

Monasterium Werdenſe à S. Svviberto adificatum, à Pipino dotatum. 46

Monasterij Campidonensis fundatrix Hiltegardis Caroli M. uxor. 52

Monasterij Buchauensis Canonissarum prope Biberacum fundatrix Adelindis. 52

Monasterium Veronhou à S. Verona Boia conditum. 140

Monasterium Walderbach Cisterciensis Ordinis tempore S. Bernardi conditum. 252

Monasterium reformat B. Conradus Archiep. Salisburgensis. 247

Mortis continuo meminit Henricus II. Episcopus Ratisponensis. 319

Morienti S. Henrico Bauzanensi campana sponte accinuerunt. 329

B. Muricherodachus Hibernus. 211. aeterno ergastulo clausus in superiore Virginum cenobio Ratispona. ibid.

Mutus ad S. Seuerini sepulchrum loquitur. 27

N.

Neoburgi Cœnobium condidit D. Leopoldus Anstius. 262

B. Nicolai subsluani socius B. Valtricus nobilis Boius. 342

S. Noitburga B. Plectrudis Boiarie Principis filia. 39. in Monasterio Coloniae educata 41.

Coloniae sepulta, ibid. miraculis claret. ibid.

Mori expetit à Deo, quum ad cognatorum petitionem despondenda esset. petijt & impetrauit. 40. Duo luminaria, ad caput alterum, alterum ad pedes diuinitus ardentia ad corpus eius exanime visuntur. ibid.

Corpus eius à Coloniensibus ciuibus honoratur vigilijs, orationibus & luminibus. ibid.

aliterius defuncti cadauer exequiarum tempore iuxta B. Noitburga feretrum ponitur, & defunctus ad vitam redit. ibid.

Ecclesia B. Otho minor Riettenburgensis Dynasta. 252.

religiosum

S. Petri ob miraculorum frequentiam dicta est S. Noitburga. 41. Corpus Confluentiam in Carthusiam transfertur. ibid.

Noricorum Apostolus S. Laurentius Laureacensis 1. S. Seuerinus. 12. B. Martinus ib.

Noricorum Pontifex S. Paulinus. 18

Norinbergensium conoursus ad S. Stilla sepulchrum. 245

Noriberga sepulchrum S. Sebaldi. 58. in summa veneratione fuit usq. ad Lutheri tempora. 61. Mausoleum ex Orichalco conditum. ibid.

Noriberga diu S. Sebaldi sensu patrociniū. 58

Novacella S. Augustini contubernium condidit Reinbertus Dynasta. 265

O.

Oculus hospiti exutus S. Sebaldus restituit. 57

B. Okarius cum fratre Alberto conditor Monasterij Tegernseensis. 63. natus patre Burgundo, matre Boia. ibid.

Dux Burgundia factus 64. in Monasterio Tegernseensis factus Conuersus. 66.

Eodem tumulo cum fratre Alberto conditur. ibid.

In fessis sepulchrum nescius tangens, à Damone liberatur. ibid.

Olenm, quo sepulchrum B. Edigne manabat, quare exaruit. 240

Oleo manant ossa S. Gundekari Episcopi Eystadiani. 268

Opilionem egit S. Carolomannus in Religione. 78

Oratione S. Seuerini cerei diuinitus accenduntur. 15

Oratione S. Seuerini locustae abiguntur. 16

Oratione S. Macarius Abbas vinum in aquam vertit. 276

Oratione S. Lucanus Brixinensis Episcopus qua intercute laborantem curauit. 6

Ortolphus & Willtrudis Rapathonis Dynastae liberi Summontory Cœnobij fundatores. 227.

Otho nepos ex sorore SS. Alberti & Okarij Collegium sacerdotum ad Ilmum amnem instituit. 63

religiosum

INDEX RERVM.

- religiosum in Monasterio Walderbach induit. *ibid.* Eius insignis paupertatis virtus. *ibid.*
- Quicquam agram in humeris domum portat. 76
- P.**
- Padarestias accusatus falso S. Conradus Nar. tovinus. 308
- Panas quasuis mauult femina in presenti vita, quam in futura subire; quas deprecante S. Adalberto impetravit. 326
- Pallium S. Lucanus siccandum suspendit radijs solaribus absque paxillo & clauo. 6
- Parentum culpa S. Burgundofoa visum amittit. 32
- Parisiensis Academia quo anno a Carolo M. instituta, 55. Parisijs S. Sebaldu studuit. *ib.*
- Paschalis Papa ab Henrico V. capitur. 248
- Patientia insignis S. Carolomanni. 74
- Patientia mira in varijs morbis Virginis Adalaidis. 326
- P. Paulinus Tiburnie sue Tigurie Noricorum Pontifex. 18. Exitium patrie praedicat. *ibid.* Episcopus Tiguriensis creatur. *ib.*
- Paupertas B. Antonij Monachi Lerinensis 21
- Paupertas. B. Otthonis minoris Riettenburgensis. 252
- Pecudum morbi inuocatione B. Edigna propulsantur. 240
- Persecutio Henrici Imp. in Clerum Romanum. 250
- Pipinus filius Caroli Martelli, frater B. Carolomanni. 71. Weihenstephan Monasterium Frisingae condidit. *ib.* S. Sturmione ab administratione caenobij remouet, proscribit. 89 intercessione Prezoldi successoris sui in gratiam & caenobium restituitur. *ibid.*
- Pipinus Heristallus monasterium condit pro S. Suviberto. 46 ad preces S. Pletrudis coniugis vicum eidem donat. *ibid.* agrotus inuiscitur a S. Lamberto. *ibid.* S. Lambertus hortatur eum ad poenitentiam. *ib.* Exhereditat legitimos filios 47. illegitimum ex Alpaide Carolum Martellum heredem scribit. *ibid.*
- P. Pletrudis coniunx Pipini Herestalli. 39. Mater S. Noiburga. *ibid.* Varia laus S. & virtutes. 42 stirpe Bauara per matrimonium Lotharinga. *ibid.* Palatium mutat in claustrum montium. 45. templum S. Stephani Protomarty. Patauiense erexit. dotauit. 48. inuiscitur a S. Suviberto. 45. habitum regalem deponit. ut cum S. Suviberto mereretur loqui. *ibid.* eruditur ab eodem sancto 46. Exequijs interest S. Suviberti. 48. Epitaphium B. Pletrudis. *ibid.*
- Pollingen Monasterium sub S. Hartmanni tutela. 269. Duo altaria a S. Hartmanno inuncta hodie adhuc visuntur. 270
- Porta templi in Summontorio singulis noctibus B. Wolfholdo aperta. 231
- Pradem se S. Adalbertus Monachus pro fugituo religioso pollicetur. 328
- Prophético spiritu ornatus S. Bardo Archiepiscopus Moguntinus. 200
- Prophético spiritu claruit S. Gamelbertus, parochus. 120
- Prophético spiritu claruit S. Gebhardus Archiepiscopus Salzbουργensis. 213
- Puer a ludæis captus Monachij 315. a femina venditus illis *ibid.* maculatur. *ibid.*
- Puer Henricus excarnificatus a ludæis. 333
- Q.**
- Quadragesima toto tempore delituit S. Gamelbertus Parochus. 120
- Quadragesima Martyres Laureacenses. 2
- Quintanis vicus ubi S. Siluinus habitauit 10
- SS. Quirini & Arsati corpora BB. Alberto & Okario dynastis a Sum. Pontifice donantur. 65
- R.**
- Raitenbuch Caenobium 277. a Guelfone IV. Principe Boiaria conditum. *ibid.* duplex olim virorum & feminarum. *ibid.*
- Ratisponam venit S. Sebaldu. 56
- Ratisponensis Monachus S. Macarius, post Abbas Herbipolitanus. 254
- Ratisponensis Monachus ad S. Petrum B. Marianus scotus. 217
- Ratisponensis Episcopus S. Lupus. 31
- Ratisponensis Abbas ad S. Emmeranum B. Adalbertus. 288
- Ratisponensis Martyr Anonymus. 290
- Reginobaldus Abbas I. Canobij Augustani SS. Valrici & Afra 258. Episcopus spirenensis creatur. *ibid.*
- Regula

INDEX RERVM.

R. inbertus Dynasta Boiarie Monachus. 256.
*C.*enobium Noua-cella condidit. *ibid.*
Reicherspergensis *C.*enobij Praeses Gerho-
bus. 274
S. Richardus Hierosolyma cum *S.* Willibaldo
petiturus moritur in Tuscia 66. eius Epita-
phium. 96
B. M. Richardus sue Richarda *V.*dalrici Dy-
nasta Eberspergensis Coniunx. 159. Eius in
pauperes cura. *ibid.* Eleemosynam annu-
am fundauit. *ibid.* *B.* Virgo nitidissimo cul-
tu illi apparet. *ibid.* solatur eam, & ad cœ-
lum inuitat. *ibid.* Ebersperga obiit. 160.
Eius sepulchrum. *ibid.*
B. Richildis Virgo 227. in Monasterio Sum-
montorij sepulta 228. miraculis claruit. *ib.*
agro cum *S.* Iuliana Virg. & Mart. & *B.*
*W.*olpholdo apparet. 232
Riettenburgensis Dynasta *B.* Ottho minor
Religiosus. 252
Rochus *B.* Okarij Ducis Burgundiae filius. 64.
utrum inter latrunculorum ludum inter-
fectus. *ibid.*
Rupertus religiosus apud *SS.* *V.*dalricum &
*A.*fram Augusta, miraculis claruit. 258

S.

Sabionensis sedes Brixinam translata. 9. &
quotempore. *ibid.*
Sabionensis Episcopus *S.* Constantius. 35
Salisburgensis Episcopus *S.* Vitalis. 36
Salisburgensis Episcopus *B.* Flobargisus. 50
Salisburgensis Archiepiscopus *S.* Conradus ex
Schirensium familia. 247
S. Sebaldu peregrinus. 55. an regio satu oriun-
dus. *ibid.* votis à Deo impetratis 57 *Lute-*
tia Parisiorum studuit. 59. Parentes ei *Vir-*
ginem religione & forma parem despondent.
ibid. oratio quasponsam, ut in abitum con-
sentiret induxit. *ibid.* incidit in *SS.* *Ri-*
chardum, *Willibaldum* & *Wunibaldum*
ibid. Quibus inopia laborantibus alimenta
vinique laticem impetrauit. *ib.* *Arrianam*
impietatem dictis & factis refutauit. *ibid.*
Ratisponam venit. *ibid.* in ferendo frigore
patientia. *ibid.* *stiria* in carbonem immissa
rogum accendit. *ibid.* vitrea fracta redin-

tegrauit. *ibid.* *Danubium* traiecit veste
extima pro cymba utens. *ibid.* Preces, ine-
dia, vigilia. *ibid.* Diuersitori suo oculos eru-
tos restituit. 57. *Viciniam* legem celestem
edocet. *ibid.* Idola abolet. *ibid.* *Norinberge*
utrum diem suum clausurit. *ibid.* Corpus ab
indomitis bobus ad sepultura locum au-
ctum. *ibid.* Insignis Basilica eius nomine ex-
tructa. *ibid.* ob Miracula frequentia in san-
ctorum numerum relatus. *ibid.* *Martinus*
V. Papa eius festum celebrari iussit, quan-
do 58. Summo honore quotannis colebatur.
ibid. *Norinberge* *S.* *Viri* meritis augmen-
tum sensit. *ibid.* *Vita* eius carmine conscri-
pta. *ibid.*
S. *Seuerini* precibus *B.* *Martianus* cum Re-
anto *Barbarorum* manibus eripitur. 12. Cor-
pus eius *Neapolim* transuehitur. *ibid.* Mi-
raculis claret. *ibid.* Consecrat in primum
Episcopum *Viennensis* Ecclesie *Mameri-*
num tribunum militum. *ibid.* sanctitatis
fama. 15. presentia eius instar munitionis
habetur. *ibid.* Miraculose publicat nefan-
dis sacrificijs clam inherentes. *ibid.* Sacrilegi
manifesta confessione errorem testantur,
detestantur. *ibid.* Locustas fruges consu-
mentes oratione publice instituta abigit.
ibid. *Pauperes* inobedientis quare locusta se-
getem deuorant. *ibid.* *Pauper* hortatu *S.*
Viri fidelium collatione alitur. *ibid.* Corpus
eius post sextum annum à morte integrum
reperitur. 27. miroz odores redolet. *ibid.*
Transfertur in *Italiam* in montem *Ele-*
tem. *ibid.* ad eius tumulum mutus sari ce-
pit. *ibid.* Diem suum satalem biennio ante
designat. *ibid.* pridie etiam obitus sui. *ibid.*
postridie *Epiphaniarum* obiit. *ibid.* Eius se-
pulchrum. 28
Sicarium se *S.* *Carolomannus* proficitur, ut
in Monasterium admittatur. 74
Siluinus filius *Pipini* *Herestalli* & *B.* *Plectru-*
dis. 39
B. *Siluinus* presbyter. 10. in *Vico Quintano*
vixit. *ibid.* à *S.* *Seuerino* ad vitam reuoca-
tur. *ibid.* rogat *S.* *Seuerinum* ne eum diu-
tius quiete aeterna fraudet. 11
S. *Sola* *Anglas* presbyter & Monachus. 78. *St-*
ebator *S.* *Bonifacii.* *ibid.* *S.* *Willibaldi* collega
ibid.

INDEX RERVM.

ibid. Caroli M. liberalitate Monasterium
Solenhofen condit. ibid. Coniungit illud
monasterio Fuldenst. 81. Ludouicus Imp.
predij auget. ibid. Quis hodie Solenho-
fen teneat. 82. miracula patrat. ibid. Cor-
pus eius post multos annos ab omni labe, ta-
beque intactum. 83. à Greg. IV. celestes ho-
nores decernuntur. ibid. eius festum 2. De-
cembr.
S. Stephani altare Ebersperga miraculosè con-
secratum. 175
Stephanus Pontifex in auxilium vocat Pipi-
num Francorum Regem, contra Aistul-
phum Longobardor Regem. 76
B. Stilla Virgo è familia Schirenst. 244. tem-
plum condidit. 245. fanus eius loco moueri
non potuit. ibid. Equi absque ductore in
templum ab ipsa conditum deportant. ibid.
Miracula varia. ibid.
Stirijs in carbonibus immixtis focum accendit S.
Sebalus. 56
S. Sturmio ex nobili Boio Abbas I. Fuldenst.
84. à S. Bonifacio traditur in disciplinam
S. Wigberti ibid. presbyter claret doctrina
& miraculis ibid. solitudinem petit. ibid.
Exercitationes pia 87. Contubernium re-
ligiosum instituit ibid. abstinentia car-
nis & vini quam diu. 88. Romam mitti-
tur à S. Bonifacio. ibid. Ritum monasterij
Castinensis infert. ibid. Fuldam S. Bonifa-
cij pignora transfert 89. à Pipino Rege pro-
scribitur. ibid. Suorum precibus renocatus
restituitur. ibid. Cura eius in reparanda,
augendaque re Monasterij ib. Saxones in-
struit 90. Fructus. ibid. sancte moritur. ib.
ab Innocentio II. canonizatus. 91
Suevia Ducum qualia insignia. 107
Summontorij B. Richildis religiosa Virgo 227.
Summontorij B. Wolfholdus presbyter. 231
huius Caenbij auctor Ortolphus & Wileru-
dis. ibid.
Supplicium Golonis adulteri. 307
S. Svrvibertus Coloniæ venit ad S. Plestru-
dem. 45. oratione & Crucis signo nobilem
Palatinum Geraldum extremè laborantem
apostemate curat. ibid. Cocum à Demone
obsessum liberat. ibid. fidem Christi in Rhe-
no predicat. ibid. Monasterium in B. Vir-

ginis honorem constituit. 64. eius in sacris per-
agendis sanctitas. ib. sepelitur per S. Wile-
brodum Archiep. Traiectensem S. Willei-
cam presbyterum & B. Plestrudem. 48

T.

B. Tagmo Archiep. Magdeburgensis. 148. à
S. Wolfgango educatus. ib. benedictionem
insignem à Wolpone morituro obtinet. ibid.
Eius Castitas laudatur. 151. honoratur ab
Henrico Rege & Regina. ibid. Episcopus
consecratur à Willigiso Archiep. Mogunti-
no. ibid. Virtutes varia. 154. Quotidie ce-
lebravit. ibid. Concilio. Francfortensi in-
terfuit. 153. B. Brunonem Prussorum Do-
ctorem iniitauit. ibid.
Telline vallis Apostoli S. Marini & B. Anto-
nius. 20
Tegernseensis Monasterij conditores BB. Al-
bertus & Okarinus. 63. Eodem loco reliquie
S. Quirini. 65
B. M. Theoduinus Pontifex Leodiniensis.
210
B. Thiento Abbas. 261. ab Ungaris cum sex
alijs interficitur. ibid.
Tiguriensis Episcopus B. Paulinus. 18
Tigurini Monachi post Vexorum deuasta-
tionem monasterium Beuren restituerunt. 168
Trophæum Christo erigit abolitis simulacris S.
Eustasii. 32
Turrim Ecclesia S. Iacobi Herbipoli in spirita
vidit Romam corruisse S. Macarius Abbas.
216
B. Tuto Monachus S. Emmerani & Episco-
pus Ratisponensis. 137 Cancellarius Arnul-
phi Boiorum Regis ibid. eius in Monasterio
sanctitas. ibid. Episcopus constituitur. ibid.
Virtutes varia. ibid. quomodo Chunra-
dum Regem de non auferendo Euangelio-
rum codice aurato deterruerit. 138. Impre-
catio. ibid. Punio librum auferentis. ibid.
Monasterium exornat. ib. privilegia exem-
ptionis impetrat. ibid. Concilio Tiburiensi
interfuit. ib. Incendium Ratisponense pro-
cul agnoscit. ib. prophetico spiritu donatus.
ibid. patientia eius inferendus oculorum do-
loribus. 139. Epitaphium eius. ibid.
Vanam

INDEX RERV. M.

V.

- Vanam gloriam quant opere fugerit B. Antonius Lerinensis.* 23
- B. Vdalricus Episcopus Lamsanenſis. 52. gemellus frater Hildegardæ Caroli M. Coniugis.* ibid.
- B. M. Vdalricus Eberſpergenſis. 167. à S. Vdalrico Auguſtæ Episcopo baptizatus.* ibid. Opera huius templum Eberſpergenſe consecratum 169. Cænobium ſectatoribus S. Benedicti tradidit. ibid. iuuenis ob paventum peccatum contabescit. 170. impositus altari S. Sebaſtiani conualeſcit. 171. Eius in ſacram adem liberalitas 176. pia eius in liberos admonitio 180. Abſtinentia. ibidem. Vitareligioſa. ibid. Gratiæ Deo agit ob liberorum ſuorum obitum. 180. & quare. 181. parentum in liberos ſuos iniuriam incusat. 181. Eberſperga mortuus & ſepultus. 182
- B. Vdalricus Nobilis Boius Anachoreta 342. confert ſe ad B. Nicolaum ſubſiluanum. ib. Eius abſtinētia & jeiunium. ib. in spelunca juxta Melcham habitavit 345 ſeptennium ib. vixit. ibidem. Locus ſepultura. ibid.*
- S. Vdalricus Episcopus Auguſtanus puer adhuc Willibirgæ edentula. ut rurſum denteret. benedixit. 171. baptizavit B. Vdalricum Dynaſtam Eberſpergenſem.* 167
- Venenum ſub ſacro Gebehardo Episcopo Eyiſtadienſi porrectum.* 198
- S. Verona Ludouico Rege Boiaria nata. 140. Monasterium Veronhou conſtruxit. ibid. Eius feſtum 29. Aug. ib. obdormiuit Moguntia. ibid. eius corpus translatum in Monasterium S. Crucis.* ibid.
- S. Veronus S. Verone Germanus. 140. in Lemba ſepultus. ibid. translatus ad montes Hannonia. ibid. eius feſtum 30. Mart. & 31. Ian.* ibid.
- Veste ſubſtrata flumen traiccit ſiccò veſtigio S. Sebalduſ.* 56
- An viennensis ſeu Fabionenſis Episcopus fuerit S. Lucillus.* 27
- Vinum in aquam vertit S. Macarius Abbas.* 257
- Vini & carnis perpetua abſtinentia S. Macarij Abbatis.* 255

- Viſum hoſpiti ſuo reſtituit S. Sebalduſ.* 57
- Viſum cæci recipiunt per S. Conradi Nantouini preces.* 257
- Viſum reſtituit S. Burgūdoſora S. Euſtaſij.* 32
- Viſum recipit cæcus ad ſepulchrum S. Beati Tigernſenſis.* 258
- Viſio Adalberti Monachi.* 327
- Viſio Leonis IX. Pontif. & eius interpretatio.* 201
- S. Vitalis Pontifex Saliburgenſis 36. Diſcipulus. popularis. & ſucceſſor S. Ruperti ib. vita innocentia & ſanctitas. ibid. multa volumina ſcripſit. ibid. virtutes varia. ib. Ex eius pectore candidiſſimum lilium per ipſa ſe tumuli marmora penetrat. ibid. vixit 23. annos Pontifex. ibid. eius epigraphæ.* ibid.
- Vitrea fracta redintegrat S. Sebalduſ.* 56
- Vltio diuina publicam ſupplicationem negligentis.* 16
- S. Vtho primus Metenſis Cænobi Abb. 124. Parochus Michelbuchenſis. 124 ſucceſſor & hæres S. Gamelberti. ibid. ob bellum in ſolitudinem ſeceſſit. ib. in S. Michaelis honorem ſacellum erigit. ib. quomodo à Carolo M. repertus. 127. ſumptibus Caroli M. monasterium fundatur. ibid. ſons miraculoſus S. Vthonis. ibid. miracula. ibid. predicationis fructus 128. Diligentia. ibid. Abbas consecratus ab Adalvino Episcopo Ratiponenſi. ibid. virtutes eius. ibid. in monasterij templo ſepultus. 129. miraculuſ claret.* ibid.
- Vulneribus ſexaginta conſoſſus à Iudaïs puer Monacenſis.* 333

W.

- S. Waldaricus ſive Vdalricus Cluniacenſis. 233. patria Ratiponenſis. ibid. ſub diſciplina S. Hugonis vixit.* ibid.
- Walderbachenſis Monasterij Religioſus B. Vtho minor.* 252
- B. Waltho ſeu Balho Abbas in Weſſesbrun. 258. aquam in vinum mutat. 261. miraculis claruit.* 258
- Weiffenburgenſium ad B. Stillæ ſepulchrum concurſus.* 245
- Werdenſe

INDEX RERV M.

Werdenſe Monafterium à S. Surviberto con-
ſtruſtum à Pipino dotatum. 46
Weſſebun Monafterium Noricorum 258. ab
Arnoldo Noricorum Duce deuſtatum. ibid.
B. Willeicuſ preſbyter S. Surviberti Epifcopi.
35. oratione & Crucis ſigno Gotebaldum ſa-
nat. 47. præſt Monafterio Werdenſi. 48.
Variaſdeius ſepulchrum miracula. ibid.
Williburga edentula. ut dentiret S. Vdalricus
Epifc. Auguſtanus benedixit. 171
S. Willibaldus Epifcopus Eylettenſis 95. S. Ri-
chardus & Bonna S. Bonifacij ſoror paren-
tes. ibid. quomodo ex aduerſa valetudine
conualuerit. ibid. traditur in diſciplinam
Theodoro. ibid. Hieroſolyma petit. ibid.
Romam venit 96 febr. ardenti laborat cum
fratre Wunibaldo. ibid. reliſto fratre na-
uem conſcendit peregrinationem proſecutu-
rus. ibid. Catana S. Agatha pignora vene-
ratur. ib. Ephreſum luſtrat. 97. ſeptem fra-
tres dormientes admiratur. ibid. fame cum
omitibus ingenti premitur. ibid. à Sarace-
nis comprehenſus. ibid. ab inſtitore Chri-
ſtiano liberaliter in carcere habitus. ib. Hi-
ſpanus diſmiſſionem ei impetrat. ibid. Da-
maſcum tendit. 98. Eulileam ibid. B. Vir-
ginis domicilium in Nazareth inuiſit. ibid.
Chana hydrias ſpectat. ibid. In Iordane cor-
pus abluit. ibid. montem Oliueti & Calua-
ria conſcendit. ib. In ade S. Matthia repen-
te oculis captus. 99. Conſtantinopoli bienni-

um hæſit. ibid. in monte Caſſino 10. annos
vixit. ibid. ſanitoris officio per decennium
fungitur. ibid. Romam ad Greg. III ve-
nit. ibid. Petitur à S. Bonifacio pro Franco-
rum gente conuertenda. ibid. Vtilonem Bo-
iorum Principem inuiſit. ibid. à S. Bonifa-
cio mittitur Eyletadium. ibid. Initiatuſ ſa-
cris à S. Bonifacio ferijs B. Magdalena. 100.
Conſecratur in Pontificem Eyletadianum.
ibid. Eius viuenditutus. ibid. Sanctè mori-
tur. 101. à Leone Sum. Pont. Diuiſ annu-
meratus. ibid.
Wiltrudis Virgo DEO ſacra Rapathonis fi-
lia. Monafterij Hohenwart fundatrix. 227
B. Wolfholdus preſbyter Summontorij 237.
ſingulis noctibus templi porta ad eius acceſ-
ſum diuinitus aperta. poſt diſceſſum reclu-
ſa. ib. apparet cum S. Iuliana Virg. Mart.
& B. Richilde ægroto. 232. Miraculum in-
ſigne. ibid.
Wulpo qualem benedictionem B. Tagmoni de-
derit. 148. vite ſue finem prædicat. 151

Z.

Zelotypia vitium. 296
Zelus pro immunitate Eccleſie S. Conradi Ar-
chiep. Salisburgenſis. 249
Zelus S. Euſtaſij. 32
Zelus S. Gebhardi Archiepiſcopi Salisburg. 215

AVCTO.

AUCTORITAS

R. P. PROVINCIALIS.

Alterum & tertium Volumen
BAVARIAE SANCTAE à MAT-
THÆO RADERO Societatis
nostrae Presbytero cōscriptum
tabulisq; imaginum adiunctis
illustratum & à destinatis Societ. nostrae
Patribus lectum & probatum, ego CHRI-
STOPHORVS GRENZING Societat. Iesu
per superiorem Germaniam Præpositus
Prouincialis ex auctoritate admodum R. P.
N. G. MVTII VITELLESCHI in lucem edi-
permitto, fidemq; rei mea manu & appref-
so Societatis signo facio. Ingolstadij Cal.
Ianuarij CIO. IDC. XXIV.

Christophorus Grenzing.

2 B. LAURENTIVS 22

PRIMVS LAUREACENSIS ECCLESIAE

IN NORICO APOSTOLVS.

Portuit hunc sanctissimum virum in primo Bauariae Sanctae opere, principeloco collocatum, cum omnibus reliquis antiquior æuo præcedat; nec sanè per obliuionem eius nomen ibi præteritum est, vt in ipso voluminis exordio (quod est de primis apud Boios

*Intra centesimū Christi
si annum.*

Pag. 11. f. 2.

Euangelij præconibus) videre est; sed cum parum nobis id loci, qui vir fuisset, liqueret, & progressu temporis plura de illo cognosceremus, omnino faciendum existimauimus, vt eius nomen in altera hac lucubratione ceteris ob temporum rationem præfigeretur, adeoque clariùs latiùsque inuulgaretur, cum eius memoriae honorique publicum, quod est omnium antiquissimum in Norico, templum hodièque visendum, vt Diuo Sanctoque constitutum sit. Hic ergo D. Laurentius (qui non ab illo inclito Christi athleta, per Decij seu Valeriani tyrannidem, rogo tosto nomen accepit, vt Cuspinianus in Austria & dubiae chartae Patauienses docent, cum ducentis ferè post annis Martyr vixerit) S. Petri Principis Collegij Apostolorum sectator, siue ipsius Petri, siue D. Marci Euangelistae, siue Hermagorae missu, cum alijs in Noricum venit, & Laureaci nobilissima Romanorum olim colonia caelestem Christi legem interpretatus, multos cælo affertit, & fundamenta Christianae reipublicae iecit, tantamque sanctitatis famam apud populum meruit, vt mortem eius votis sequerentur, memoriam templis consecrarent, eumque inter Diuos & cælites venerarentur. Possis conijcere Laureacensem potius quam Laurentiū dictū hunc Episcopum vel presbyterum vel Apostolum nomine proprio obliterato, aliòque ab loco accepto.

*Brusch. de Patav.
p. 23.*

*Molan. append. ad
Vissard. p. 224.*

Hund. metrop. p. 108.

M. v. l. 3. Bnc p. 175.

*M. S. Ep. Patauiensis
p. 662.*

Quæ de S. Laurentio Martyre apud Bruschium habentur (vt & Cuspinianus fabulatus est) nullam merentur fidem.

Hæc ferè de B. Laurentio, primo apud Laureacenses præcone prodita leguntur. Quæ silentio transmittenda non videbantur,

cum primis Christianae doctrinae magistris non minùs quàm parentibus debeamus.

A

SS. XL. MAR.

SS. XL. MARTYRES

LAVREACENSES.

Anno Christi
CCXCVII. Baron.
CXXXII.

Anasum Anasum
Die CXX.

Consecratus est hic numerus multorum sanguine pro
asserenda Christi religione fuso. Romæ primum sub
Gallieno quadraginta milites occubuerunt. Præterea
Laureaci (quæ quondam vrbs caput fuit Norici Ri-
pensis, & regia Boiorum Principum ac Regum, si verus
in Vienna sua & Austria supra Anisum, Lazius) non plures
nec pauciores, sed qua fortuna, opificio aut studiis incertum; mili-
tes fuisse arbitrantur, Aquilino cognoscere, primum diu exquisi-
tis cruciatibus excarnificatos, cum à mente non discederent, tene-
bris custodiæ & fame emaciatis ad sempiternas immortalium gau-
diorum delicias profectos. Sunt qui ferro necatos affirmant, Baro-
nius annal. 2. anno Christi CCXCVII. Tunc, inquit, accidisse quoque
putamus, ut Laureaci in Norico Ripensi quadraginta milites Christianitatis
vcl. p. 177. §. 2. quoq; causa, gravissima passim. M. Vellerus l. 3. Boic. His iisdem Imp-
(Diocletiano & Maximiano) in Christianorum sanguinem seueritibus
cum Aquilinus riparij Norici præses Laureaci, acerrimas quaestiones exerceret,
& ad quadraginta vinctos eo nomine in carcerem coniecisset, Florianus, & qui
p. 664. sequuntur. Cuspinianus in Austria: Florianus tribunus militum in superio-
ri Austria, cum quadraginta fortissimis & electissimis militibus in oppido residens
cui nomen Cecia, patriâ linguâ hodie Zeiselmaur, sub Ottone Duce Austria nobi-
le oppidum, ubi à rusticis nobili viro (Strofranco de familia Fuchs genito mili-
tici habiti sunt, & hodie adhuc quibusdam carminibus Alemannicis quæ vulgo
decantantur audientibus risum mouent. Cecia olim dictum oppidum, quod sub
monte Cecio haud admodum longo intervallo adiacet. Hic, inquam, D. ille Flo-
rianus cum suis militibus habitabat. nam & hic locus subiacebat Episcopatus
Laureacensi. Et audiens Aquilam præfectum Diocletiani, sub quo tanta fuit
Christianorum persecutio, undiq; disquirere Christianos, qui nolent idoli immo-
lare & crucifixum abnegare, querentibus Christicolis latebras & speluncas qui-
bus abderentur, hic vir fortis & strenuus Christi athleta: Commilitones, inquit,
ô charissimi, turpe est vobis omnibus sic segnes torpescere: quin imus obuiam suis
istis lamis, qui corpus quidem occidere possunt, animæ nihil possunt obesse, neque
hanc in piaculum adducere, quantumvis truces & sanguinolenti, cruorisque hu-
mani auidi & insaturabiles. dictoque citius fortes illi athletæ audientes cum tri-
buno suo festinabundi Laureacum contendunt: in ponteq; præfecto illi Aquila per
quem Anasus fluuius labitur, intrepidi occurrunt: & quid venerint, minime
hesitantes.

SS. XL. MARTYRES LAVREACENSES.

*Si numerum spectes, sacer hic est calculus orbi;
Nam, quater denos dedicat ille dies.
Si spectes patriam, dedit huius sacra Laureana nomen,
Cuius ut auderet nomine digna suo.*

*Felices animæ, quibus hic ob Numinis aras
Est accensa fames, gutta negata siti.
Nectar et ambrosia vobis nunc astra ministrat;
Nulla fames cælo cognita, nulla sitis.*

A 2

hesitantes

hesitantes libere profitentur. Attonitus praefectus animositate militum, carceribus occludi iussit, & custodia muniri, & post multas vltro citroque habitas dissertationes, blandimentis, commixtis minis, nihil mouere poterat insanus ille praefectus. Quid in iram motus, post sauisima verbera quibus D. Florianum ceterosq; in tumorem affectu, tandem in fluvium precipitavit ac submersit. Et cum eius corpus licet manus & pedes essent constricti ac ligati, submergi nequiret: tandem lapidem molarem iussit appendi, vt submergeretur. Et licet animam D. Martyr efflaret, tamen Deo Opt. Max. sic iubente, eius corpus in quandam petram est delatum contra naturam aquae, indicante aquila expansis alis corpus D. Martyris, & postea a sacris viduis & matronis sepultura traditum. Subsecuti sunt dehinc ceteri milites animo constanti & firmo nullo tormentorum genere territi, animas suas Deo offerentes. Feruntur haec facta anno a nato Iesu CCXXX. regnante Diocletiano Imp. sauisimo tyranno. Errat tamen Cuspianus in anno Christi, quem recte anno-
tauit Baronius.

S. LVCANVS
EPISCOPVS SABIONENSIS;
HODIE BRIXINENSIS.

Anno Christi
CCCCXXIV. XIII.
Cal. Aug. Philipp.
Ferrar. de Ital. SS.
Charta Belunenses.
S. Lucanus Episc.
Brixinensis sub annu
424. idem Phil. Ferr.
rar. 20. Iulij.

Planè geminū huic
factum leges apud
Sursum in S. Floren-
tino Episcopo Argenti-
nensi VII. Nouembrii.
(De quo plura Bru-
schius in Syllabo E-
pisc. Arg. p. 36. ubi
tamen hoc nō legitur)
Et de S. Nicephoro Fer-
rariis 28. Maij p. 816.
De S. Brigida Scots
Virgine Ibernica. S.
Ducola Ibero fratre
S. Galli Abbatis de
quib. martyrol. Rom.
et alij.

Diuus hic Lucanus Sabionensem egit pontificem sub annum Christi CCCCXXIV. Cælestino Pontifice M. Romanam Ecclesiam Christiani orbis parentem administrante, apud quem ab æmulis & nimis religio- sis delatus est, quòd ditioni suæ subiectis per Ciner- lia, cum summatarum inopia premerentur, lactis vsum & quæ in- de obsonia fiunt, in cibum benignius indulgisset, cum tamen ne- cessitas legem nesciat, nec ecclesia, quæ mater, non nouerca est, ve- lit ouilia sua nimia fame premi, multò minus interire. Citatus ergo ad summi in orbe Christiano iudicis tribunal, quamuis jam annis & senio fessus, vno duntaxat administro comitatus, cum spoletum venisset, stabularij seu cauponis vxorem aqua intercute distentam solis precibus cutauit, vti noxius humor sponte difflueret, yterusq; euacuatus & correctus subsideret. Inde Romam vsque progressus, cum pallium ad solis radios siccandum suspenderet, pependit illud non ab vilo paxillo vel clauo, perinde quasi tela solis armata hamis sustinerent vestem. Quod cum pontifex Cælestinus ipse specta- tor admiraretur, indeque de sanctitate anstictis coniecturam face- ret, non solum ab omni crimine habuit excusatum (vt cuius inno- centiæ etiam cælum suffragaretur) sed etiam multis cultum bene- ficiis ad suam sedem remisit. Atqui nec tum potuit, quamuis Ro- mæ absolutus, domi conquiescere, inimicis illum tamdiu exagi- tantibus donec loco cederet, qui inde in vallem Agordiam quæ Beluno vrbi paret, se demisit, vbi Auatia religiosa foemina peregri- no victum benignè subministrauit. Cum vita cessisset & corpus eius Belunum esset deferendum id nunquam fieri potuit, quo ad sa- crum eius caput Agordi velut pignus accepti beneficii relinquere- tur. Reliqua pars corporis Beluni in summam ædem illata sum- mam habuit venerationem.

Hic eximendus est lectori vnus altèrue scrupulus qui Philip- pum Ferrarium nequicquam torfit. Miratur is, cum de hoc Luca- no Brixinensi præfule tractat, quamobrem apud Democharem & Hundium in syllabo pontificum Brixinensium vel Sabionensium nulla

S. LVCANVS EPISC. SABIONENSIS HODIE BRIXINENSIS.

Exaltam vacuo suspendi in aëre vestem,
Præful et à puro sole perpendit onus.
Pro cervis madidam radij subiere lacernam.
Atlantes Phœbi sustinuerunt togam.

Quod simul ut vidit triplici diademate cinctus,
Numinis in toto qui gerit orbe vices,
Equis aut nostrâ venit novus hospes in urbe?
Maius Phœbæo sidere fidus adest.

A 4

nulla

IV. ANNO 1780. SARONENSIS. HODIE. BRITANNIS.

...
...
...
...

ellen

Λ

nulla fiat huius mentio. Promtissimum est è vero respondere; Nomina ab usque S. Cassiano omnium pontificum propter barbarorum incursionem & urbis euersionem ad usque S. Genuinum seu Ingenuinum (de quo infra) intercidiſſe. Nullum autem genti illi rectorem, præfulem aut pontificem interea vnquam præfuisse, non est verisimile, cum hic ipse Lucanus ex monumentis Belunensibus ostendatur interea loci pontificem illic egisse. Sed & prisca Brixinensium chartophylacia tum belli cladibus, tum incendiorum ruinis perierunt: vt doceri non possit, nullum præterea alium post Cassianum episcopum fuisse. Alter est, cum Brixina illa tempestate nec opidum fuerit, neque nomen eius extiterit, & ab S. Albuino, qui sub Othone III. & Henrico S. demum vixit, sedes è Sabiona Brixinam, quam ille mœnibus cinxit & opidi nomen indidit, fuerit translata; quomodo S. Lucanus potuerit dici Episcopus Brixinensis? Nec hîc opus est Alexandri gladio ad secandum hunc nodum. In promptu est responsio, dictum esse Brixinensem Episcopum per metachronismum, quod sedes Brixinam è Sabiona sit translata, vt hodie SS. Cassianus, Ingenuinus & Albinus dicuntur Brixinenses Episcopi per vsurpationem & catachresin, cum Sabionenses fuerint. S. Albinus primus Brixinensis pontifex celebratur, A quo posterioris æui scriptores regressi ad primos cum Sabionæ nomen, Brixinæ claritas extinxisset, etiam priores pontifices Brixinenses & pontificatum Brixinensem, abolito Sabionæ nomine, nuncuparunt. vt ex Belunensibus chartis coges, quæ non eodem seculo quo S. Lucanus vixit, sed longo post interuallo sunt perscriptæ. Quomodo enim Brixinensem appellasset pontificem cum Brixina nusquam nisi in Vtopia per id tempus esset. Quare Brixinenses pontifices sancto veròque jure hunc S. Lucanum in album & syllabum antistitum Brixinensium possunt adlegere, & inter DD. Cassianum & Ingenuinum medium collocare. Nec est quod quisquam cogitet, hunc fortasse Brixinensem in Italia fuisse præfulem. Extant apud Democharem nomina Brixinensium Italicorum pontificum, inter quæ nullus est Lucanus. Mox alium è superis euocabo Brixinensibus juxta ac Lucanum, ignotum; cum tamè miræ virtutis & sanctitatis vir fuerit, quem infra anno c. c. c. xv.

Ludouico IV. Boiario Imperium temperante leges.

Nomen Diuo est, S. Henricus eremita Banzaninatus.

B. SILVI

B. SILVINVS

PRESBYTER.

Anno Christi,
CCCC.LX., circiter.
^a Scholiasies Eugippij
ad Lectorem.
^b In vita S. Severini.
c. 16.

Itinerar.

^a Cluver. Vindel. p.
29. S. 1. & 3.
^b Appian.
^c In vita S. Severini.
c. 15.

^a Ad Cap. 25.

Vm ex magno, vetusto & nobili scriptore Eugippio^a passim viris doctis laudato certò^b constet, B. Siluinū presbyterum caelestibus accensum, simulque ex eodem discamus, eundem beatum virum in Boiaria Quintanis egisse & vixisse; ritè facturus videor, si & huius Diui memorias volumini huic inferam. Egit Siluin⁹ presbyter in Boiaria castello seu vico Quintanis seu Quintanicis. Quintiana castra olim dicta sūt apud Antoninū. Quintana in Notitia appellatur, & vox (castra) prisco more reticetur, sicut in alijs Augusta seu Augustana, Regina, Batava, vbi semper vox castra desideratur, & vsu intelligitur. Est vicus haud procul Danubio è regione Hofkirchen infra opidum Petrense seu Osterhofen. ^a Mansit loco hodièque ab allusione nominis Kunzen^b. Locum ipsum Eugippius^c ipse accuratè descripsit, Quintanis, inquit, appellabatur secundarum municipium Rhetiarum super ripam Danubij situm; huic ex altera parte parvus fluvius Quintana nomine propinquat. Ad quem locum Scholiasies Eugippij^a Antoninus Quintanis. Notitia praefectum ale. 1. Flavia Rectorum ibi collocat: Kunzen Auentino & Lazio, quibus haec tenus accedo. Siluinum Lazi- us Episcopum creat, eundemque per S. Severinum: cum nec Episcopus nec Abbas fuerit, vti Eugippij Scholiasies docet. Siluini facta gesta que per vitam in obscuro sunt mors viri illustrior, eandem reddit illustriorem. De morte ergò hæc Eugippius, Accidit autem vt castelli presbyter memorati, admodum venerabilis, Silvinus nomine, moreretur, & cum in Ecclesia feretro posito noctem psallentes duxissent ex more per uigilem, iam crescente diluculo rogauit vir Dei fessos presbyteros & diaconos vniuersos parumper abscedere, vt post laborem vigiliarum somno se aliquantulum recrearent. Quibus egressus Dei homo Ostiarium Maternum nomine, interrogat, vtrum omnes, vt dixerat abscessissent? at illo respondente, cunctos abiisse, nequaquam, ait, sed latet hic quidam. Tunc ianitor Ecclesiae secundo per- lustrans, nullum intra eam mansisse testatur. Verùm Christi miles, Domino sibi reuelante, nescio quis, ait, hic delitescit. tertio itaque diligentius perscrutans quandam inuenit virginem consecratam locis se occultioribus abdidisse. Hanc ergò memoratus sic increpauit edituus, Cur istuc famulo Dei posito tuam credi- deris latere potuisse praesentiam? at illa, pietatis, inquit, me amor talia facere persuasit, videns enim cunctos foras expelli, putavi mecum, quod seruus Christi

in uocata

inuocata diuina maiestate presentem mortuum suscitaret. Exeunte igitur memorata virgine homo Dei cum presbytero & diacono ianitoribusque duobus in oratione curuatus postulauit fletu largissimo, ut opus solite maiestatis diuina virtus ostenderet. Tunc oratione completa à presbytero ita cadauer vir beatus alloquitur, in nomine Domini nostri Iesu Christi sancte presbyter Siluine, loquere cum fratribus tuis. & subito oculos defunctus aperuit. vix verò presentibus homo Dei tacere præ gaudio persuasit; & denuo ad eum, vis, inquit, rogemus Dominum, ut te adhuc seruis tuis in hac vitâ condonare dignetur? at ille ait, per Dominum te coniuro, ne diutius hic tenear & frauder quiete perpetua, in qua me esse jam cernebam. Statimque reddita oratione quieuit exanimis. Hoc autem factum S. Seuerini adiuratione ita celatum est, ut ante mortem eius non potuisset agnoscere ego tamē hac quæ retuli, Marci subdiaconi & Materni ianitoris relatione cognoui. Nam presbyter & diaconus tanti testes miraculi, ante S. Virum, cui iurauerant, nulli se quod viderant prodituros, obijisse noscuntur. Cæterum similia Diuorum exempla de reuocatis è cælo in vitam Diuis, cognoscas in primo volū. Viridarij nostri, quod ex Menæis excerptimus ad diem IV. Cal. Maias de milite Carthaginensi in Notis siue annotationib. vbi copiosè, de reditu animarum seu beatarum seu damnatarum in corpora. ex Tostato (Lib. 4. Reg.

c. 4. q. 56. Greg. de Val. Tom. 4. disp.

II, q. I. p. 2.) disputatur.

B. MAR-

B. MARTIANVS
SEV MARCIANVS, VENERABILIS
PRESBYTER ET MONACHVS

Anno Christi circiter
CCCC LX.

Eugippii. c. 37. & 47.

Lazius in Aust. in
descriptione marchie
orientalis.

Auentin. l. 3. p. 165.

edit. Ingolstadt.

Bruschius in pat. l. 1.

p. 46.

Martianus primum monachus, deinde presbyter, postremo abbas canobij Hailigenstadiam, ut est apud Eugippium, socius & comes fuit S. Seuerini Noricorum Apostoli. Nam ita de hoc Eugippius, Martianum monachum, qui postea presbyter, ante nos monasterio praeiit ad Noricum cum fratre Renato (Seuerinus) direxerat. Et cum dies tertius laberetur, ait fratribus: Orate charissimi, quia gravis hac hora Marcianum tribulatio comprimit, & Renatum, de qua tamen citius Christi liberabuntur auxilio. Tunc monachi quae ab eo dicta sunt protinus annotantes, illis post menses plurimos redeuntibus diem horamque periculi, quae barbaros euaserant indicantibus, sicut signauerant approbauerunt. Ex quo Eugippii loco discis Martianum & Renatum precibus S. Seuerini fuisse barbarorum manibus, in quas inciderant ereptos. Reliquit S. Seuerinus prior extinctus viuum in terris Martianum, quem cum suo religioso cætu illustri famina Barbaria, cum corpus D. Seuerini Neapolim in Italiam transfuectum esset, & ingentia ad sacras eius exuias prodigia patrentur perliteras in Italiam sapius inuitauit, ut ibid. reor monasterium, quod factum postea, institueretur. Scholiastes Eugippii notat imperitiam & temeritatem Lazii, quod affirmasset Martianum Viennæ Episcopum fuisse. Lazius tamen in chorographia Austriae Mamertinum primum Viennensem Episcopum appellat, de Martino ut Episcopo nihil narrat, quem monachum duntaxat Hailigenstadianum facit. Nec secundum à Mamertino in Catalogo Episcoporum Martianum collocat, sed omnino præterit. Quamuis ut inconstans eius calamus est, in Commentario Reipub. Rom. vol. x. Martianum in pontificatu Fabianensi hoc est Viennensi, Mamertino sufficiat, secundumque ponat. Quin & Episcopalem sedem, inquit, eo tempore positam in Fabiana fuisse ex eadem historia (Eugippii) animaduertitur, ubi primum omnium à B. Seuerino consecratus in Episcopum fuerat tribunus militum quidam nomine Mamertinus qui synchronos extitit Iustiniano primo imperante, S. Valentino Pataviensis Ecclesiae, S. Maximo Iuuuauensis, Constantio Laureacensis, Paulino Tiberinensis & Siluino Quintauensis Norici & Vindelice Episcopis. Secutusque est Mamertinum in Episcopatu Fabianensi Marcianus quispiam.

Pag. 1157.

Quod

S. MARTIANVS.

Aurum tibi MARTIANE Myrta
 Est nomen pedibus Maroniam;
 Sed gratum numeris Catullianis
 Pueri hendecasyllabo triumpho
 Pueri inordinabilis, atq. amissato,
 Ita se scribere vaculis futuris.
 Namq. examina pessima locustae
 Depasti satia pabulorum sucto;
 Lethalia fame necaro gonges;
 Suffragante tuo et iubente Patre
 Voti plurima formidus fugasti
 Ex arvis noualium cultis.
 Quam nullis legionibus vel armis
 Dictator Lacialibus salicibus
 Excussisset, et excussisset alii;
 Nec Pellā Macedo suis sarisibus
 Nec Xerxes Achaem, coniectisq.
 Contentis iaculisq. faleribus.
 De pondentibus expulisset heros;
 Hanc pestis patriae goni reflexo
 Auerit Thaumysia MARTIANUS
 Quamvis non sine nuntius Magister.
 Cui palmā sine fraude MARTIANUS
 Tota iure iubens volensq. cedit.

B

Quod

DEE MARCIANO PRESB ET MONACHO.

MARTIANVS

Q

B

Quod ad miracula & locustas attinet, de quibus Eugippius C. XII. certū est Martianum miraculo interfuisse & precibus eius ac presbyterorum aliorum pestem illam à Cucullis castello & regione vicina S. Seuerino pulsam & proscriptam, quod ita narrat de S. Seuerino apud Eugippium Martianus :

Cum adhuc Norici ripensis opida superiora constarent, & pane nullum castellum barbarorum vitaret incurfus, tam celeberrima S. Seuerini flagrabat opinio, ut certatim eum ad se castella singula pro suis munitionibus inuitarent, credentes quod eius presentia nihil eis aduersi eueniret. Quod non sine gratia diuini muneris agebatur, ut omnes eius monitis quasi celestibus terrentur oraculis, exemploque illius bonis operibus erudirentur. In castellum quoque cui erat Cucullus vocabulum, deuotionibus accolans vir sanctus venerat aduocatus, ubi factum grande miraculum neque reticere, quod tamen Marciani post presbyteri nostri, cuius eiusdem loci stupenda miracula, relatione cognouimus. Pars igitur plebis in quodam loco nefandis sacrificijs inharebat. Quo sacrilegio comperto vir Dei, multis plebem sermonibus alloquutus, ieiunium triduanum per presbyterum loci suavit indici, ac per singulas domos cereos afferre precepit, quos propria manu unusquisque parietibus affixit Ecclesie. Tunc psalterio ex more decursus, ad horam sacrificij presbyterum & diaconum vir Dei adhortatus est, totā cordis alacritate secum communem Dominum deprecari, quatenus ad sacrilegos discernendos lumen suae cognitionis ostenderet. Itaque cum multis largissimis fletibus, cumque fixis genibus precaretur, pars maxima cereorū, quos fideles attulerant, subito est accensa diuinitus, reliqua verò eorum qui praedictis sacrilegijs infecti fuerant, volentesque latere negauerant, inaccensa permansit. Tunc ergo qui eos posuerant diuino declarati examine, protinus exclamantes secreta pectoris suis factionibus prodiderunt, & suorum testimonio cereorum manifesta confessione cuncti propria sacrilegia testabantur. O clemens potentia creatoris, cereos animosque inflammans, accensus ignis in cereis refulsit & in sensibus. Visibilis lux liquabat ceras in flammās, at inuisibilis corda fatentium soluebat in lacrymas. Quis credat, amplius eos quos sacrilegus error inuoluerat postea claruisse bonis operibus, quam eos quorum cerei fuerant accensi diuinitus!

C. XI, & XII.

Alio rursus tempore in finibus eiusdem castelli locustae frugum consumptrices noxijs morsibus cuncta erant vastantes. Tali ergo peste percussi, mox presbyteri ceterique mansores sanctum Seuerinum summis precibus adierunt dicentes, ut tanta plagae auferatur atrocitas, orationum tuarum experta suffragia postulamus, quae magno dudum miraculo

C. XXI.

B 2

in accen-

in accensis cereis multum apud Dominum valere conspeximus. Quor ille religiosius allocutus, non legistis, ait, quid auctoritas diuina peccanti populo precepit per Prophetam, Conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio & fletu, & post pauca, Sanctificate, inquit, ieiunium, vocate ceterum, congregate populum, sanctificate ecclesiam, & cetera quae sequuntur, haec explete, ne dignis operibus malitiam praesentis temporis facile euadatis; nullus a me agrum exeat, quasi humana solitudine locustas vetiturus, ne diuina amplius indignatio prouocetur. Nec mora ergo omnibus in ecclesiam congregatis, unusquisque in ordine suo psallebat ex more. Omnis etas & sexus, quae etiam voce non poterat, precem DEO fletibus offerebat, elemosyna fieri non cessabant, quidquid bonorum operum praesens necessitas exigebat, sicut DEI famulus praeceperat implebatur. Omnibus ergo huiusmodi studiis occupatis, quidam pauperrimus opus DEI ceptum deferens, ad agrum propriae segetis inuisenda causa, quae per parua inter aliorum sata jacebaregressus est, totaque anxius die locustarum nubem impendentem qua potuit exturbauit industria, moxque ecclesiam communicaturus intrauit; sed segetem eius exiguum, multis vicinorum circumdatam frugibus, locustarum densitas deuorauit. Quibus ea nocte ab illis finibus exterritis imperio diuino, probatum est quantum valeat fidelis oratio.

Mane quippe sancti operis temerator, atque contemptor, rursus ad agrum suum male securus egrediens, cum locustarum pernicie funditus inuenit abrasum, & omnium circumquaque sationes integras vehementer admirans, ad castellum lamentosa vociferatione reuertitur, cumque id quod acciderat indicasset, ad huiusmodi videndum cuncti exire miraculum: ubi quasi ad lineam regularem contumacis hominis segetem locustarum morsus ostenderant. Ob quam rem monendi occasionem homo DEI reperiens, docebat universos ut omnipotenti DEO discerent obedire, cuius imperij obtemperant & locustae. Pauper vero praedictus flebiliter allegabat, posse se mandatis obedire de cetero, si ulla spes qua viueret sibi remanesset. Tunc ergo vir Dei ceteros allocutus, iustum est, inquit, ut qui proprio supplicio humilitatis vobis & obedientiae dedit exemplum, liberalitate vestra anni praesentis alimenta percipiat. Collatione itaque fidelium correptus homo pauperrimus, & ditatus, didicit quantum dispendij incredulitas inferat, quantumque beneficij suis cultoribus diuina conferat largitio.

Auentinus hoc alterum de locustis miraculum Martiano
 21b. g. p. 265. simul & Seuerino assignat: ubi ad oram Martianus etiam
 Diuus appellatur, Fuere autem Cucullae Norici superioris
 oppidum

oppidum iuxta alpes Gauzonem atque Ludozonem in pago Ater-
gea & propter Phiscam amnem: vbi post fata Attilæ Martianus sa-
cerdos & Seuerinus locustas *carminibus supplicijsque Deorum* fugarunt.
Ineptè Auentinus, *supplicijs Deorum*: quos Deos intelligit? rectè
quidem *supplicijs* precibus & votis, sed quorum Deorum? Locus
vbi hoc miraculum patratum fuit, propter lacum Valecium no-
bis VValersee & Phiscam seu Fischa zu der Gugel/apud Gauzonem
Gaisberg Ludozonem der Luog. Martianus tamen vltro miracu-
lifamam suo religioso duci & magistro Seuerino concedit, quem
hic vt testem, votisque prodigium prosequenter collocaui-
mus, titulo Venerabilis presbyteri cum venera-
bili Beda contentum.

B. PAVLINVS

TIGVRIÆ IMO TIBVRIÆ NORICORVM

PONTIFEX.

CCCC LXXVI.
Auent. l. 2.
Scholiasies Eugippij.
c. 25.

PAulinus S. cognomine describit Eugippius his verbis, Quidā de Norico Maximinus nomine seruū Dei frequentare solitū erat. Et cum pro familiaritate quā meruerat, in monasteriū Sancti viri diebus aliquot moraretur, eius informatur oraculis patriam suā graue repente exitium subiturum. Qui acceptis literis ad Sanctum Paulinum Episcopum designatis, remeauit instantius. Igitur memoratus antistes literarum tenore perstructus vniuersas dieceses sue castella scriptis proprijs vehementer admonuit, vt triduo ieiunio, quod litera viri Dei signauerant, exitio venturae cladis occurrerent. Quibus iussa complentibus terminato ieiunio ecce Alamannorum copiosissima multitudo feraciter cuncta vastauit. Castella verò nullum sensere periculum, quæ lorica fidelis ieiunij, & laudanda cordis humilitas aduersus hostium ferociam fidenter armauerat. Quamuis autem Eugippius Sanctum appellet, non vrgeo tamen ex eo Sanctum fuisse Paulinum, cum epistolis S. Augustini T. 2. & Hieronymi constet, id temporis ita quoscunque Episcopos appellatos, vt & abbates. sed colloco illum hic vt pium virū, vt & Lucillum presbyterum, quales fuisse ex Eugippio constat. Meminit de eodem nondum Episcopo, Paulinus quidam ad S. Sewerinum, fama eius latius percurrente, peruenerat, hic in consortio beati viri diebus aliquot remoratus, cum redire vellet, audiuit ab eo, Venerabilis presbyter festina, quia scito dilectionem tuam populorum desiderijs, vt credimus oblectantem, dignitas episcopatus ornabit. Mox remeante ad patriam sermo in eo prædicantis impletus est. Nam ciues Tiburniæ, quæ est metropolis Norici, coegerunt prædictum virum summi sacerdotij suscipere principatum. Tiburniam porò multi acceperunt Ratisponam & inde Paulinum primum Ratisponensem pontificem posuerunt, quos Eugippij Scholiasies eruditè refellit: Ab hoc, inquit, episcoporum suorum catalogum auspicantur Reginoburgenſes; omnino temere. nam ex ijs quæ ad caput XVII. annotauimus liquidò constat Tigrinam Norici metropolim Reginoburgum non esse. Conradus quidam Reginoburgenſis Canonicus, qui ante CC. annos vixit, primus istius sententiæ auctor: eum ceteri vt fit, re parum existimata, secuti. Ne sibi verò Reginoburgenſes, quorum beneficio Eugippium vulgamus, ex puncto Paulino iniuriam fieri conquerantur, genuinos duos pro suppositio hoc vno episcopo dabimus, in illorum fa-

Mediterranei.

istos haecenus non relatos: Ioseppum primum, cuius isto loco meminit nemo. Cyri-
 num deinde, cuius Hundius in metrop. subobscurè, at is in vita S. Emmeranni
 quam scripsit, siue Haimmerammi ut antiqui codices habent, sub finem Ioseppum
 episcopum decessorem suum disertè appellat, & ex hac ipsa vita colligas Gau-
 baldum, qui sub Pipino vixit, utrumque fuisse supparem. Hunc locum e-
 mendauit M. Velferus in suo codice his verbis, Ioseppus fuit Frisingensis
 non Reginoburgensis Episcopus, quod cum ex Catalogo, tum aliunde liquet. Ergo
 Cyrinus quoque successor Frisingensis fuit. Sed Scholiasten Surius in er-
 rorem traxit, qui Cyrinum in vita S. Emmerammi, quam scripsit,
 Ratipsonensem Episcopum vocat. Quæ Hundius de hoc tradidit
 in metrop. cum ipsius etiam iudicio omnia sint confusa, nihil te
 moueant: nec cogita, quæcunque de Paulino Pontifice Nolano
 aut alijs Paulinis vel Britannico vel Coloniensi traduntur, huc perti-
 nere. Omnes ab hoc Tiburiensi sunt diuersi. Interim vene-
 randus Paulinus in calo, vbicunque fuerit
 Tiburnia in terris.

Hi duo tamen non fuisse
 Episcopi Ratipso-
 nenses sed Frisingen-
 ses, ut Scholiastes ipse
 seipsum correxit.

B. ANTONIVS

LERINENSIS MONACHVS

S. SEVERINI ABBATIS, NOR. APOSTOLI

DISCIPVLVS.

Anno Christi.
CCCC. LXXXIIIX.
B. Ennodius Ticin.
Episcopus p. 379.
Eugen. T. 6. anno
488.

Antonius Valeriae ad Danubiū patre Secundino viro nobilissimo natus, patrum habuit Constantiū Laureacensem pontificem, virum sanctissimum ad quem priusquam veniret, patre defuncto S. Severino in disciplina contraditus est, qui jam tum in puero virtutis argumenta notāsque sanctitatis animaduertit, quare singulari affectu pueri innocentiam complexus & exosculatus, summam illius curam habuit. Sed euocato ad superos Severino, venit in B. Constantij patris contubernium, ut his verbis Ennodius ostendit: *Sed postquam beatus vir humanis rebus exemptus est, Constantij Antistitis ea tempestate florentissimi, junctis obsequijs, gloriosis operibus vitae rudimenta dedicauit. Qui eum inter Ecclesiasticos Exceptores caelestem militiam iussit ordiri. Erat enim venerabilis sacerdos Antonij nostri patruus; sed nunquam ille magister ij rigorem consanguinitatis lege molliuit; nec fecit securū de necessitudine discipulum, non timere, cui gratiam doctoris nisi censura non praestitit. Tantus fuit circa sectatorem diligentiae modus, quantum iudicia contulerunt: meritum suum in facie monitoris agnouit. Cum deinde barbarae paganarū gentes Heruli, Franci, Saxones, Pannonias adeoque Laureacum incurfarent, & Constantius Laureacensis antistes vita cessisset, ipsius cura Pontificis ministri Antonium ad Tellinam Vallem ad Mariū presbyterum singularem dæmonum hostem deducunt, ut Ennodius his verbis ostendit: Inter quas temporum procellas Constantius pontifex (ne quid in mundo haberet subsidij, terra hostib. deputata) humana lege liberatus est: post cuius resolutionem Antonium nostrum famuli ad Italia partes, quibus caelitus fuerat deputatus, Christo duce perducunt: principe loco, Tellinae vallis, quae id sortita est vocabuli, limen ingreditur: quam montium ex utroque latere brachijs fabricatam natura ditat amœnitas, & de verticibus fecundis animum plebe locupletat vber solum, quod auarus responderet iuxta desideria immoderata cultoribus. non tamen ita, arvis prae-gravidum aut dotatum pascuis, aut arbutis compositum, aut fluminibus latum, ut non ei plus superuenientis personae gratia praestaret, quam ipsius originis variata & distincta formositas. illic*

Ennod. p. 381.

Felselin.

tas illic Mario presbytero qui spiritibus immundis dominabatur, adiunctus est. Hic Marius cum caelestem Antonij gratiam & virtutem mentis oculis intueretur, dignum censuit, quem in sacrum clericorum ordinem referret. Sed is ut auctor loquitur, fugit honorem velut veneni poculum, maluitque parere alijs quam praesse. Itaque ne humanae consuetudinis vitia traheret, secessit ad Hilarium montem, qui non procul à S. Fidelis martyris aberat mausoleo. Ea porro rupes asperissima & propè inuia erat, in qua tamen duos jam ætate graues reperit, qui Deo votis & precibus incogniti litabant: Nam ita testatur Ennodius: Elegit secessum haud procul B. Martyris Fidelis sepulcro, ^{ibi.} ubi Hilarius Ionijs marmoris minas deponit, quando ne euagetur longius, obiectis ripis resistunt fræna telluris. illic inserto nubibus vertice mons coruscat, qui sublimitate sua vincit aspectum. Sed quàm superbus est: magnitudine, tam difficilis ascensu. Nam nullis ante monachum nostrum patuit gressibus, nec per prærupta Saxorum humani generis admisit, formidine repugnante, vestigium. In præcis cauitibus tuta feris longum præbuit nullo exerceente cubilia, eo bestiis blandior, quo terribilus agricolarum excursui minatur. In hoc Dei famulus sedem delegit, in quo sola fuit placendi causa, quia nequaquam lenocinabatur aspectibus: nihil secum amplius nisi parum leguminis, & ligonem, quo terram sollicitaret, de mundi beneficijs assumens. dedicauit callem subiecta asperitate nescitum: iuga illa indomitam naturæ legem Antonio congremente perdidit: reserata itinera post ingressum eius patuere cupientibus. Inuenit illic tamen duos senes, quos jam ita inter lustra belluarum habitatio longa miscuerat, ut nihil de illis mundo fama nunciaret: quorum vitam scientiamque plenè videor elocutus, cum expetitam pro Dei timore habitationem sine nube vulgauit. Breui post horum vnus assumptus est, & terreni carceris mole deposita, æthereæ valetudinē felix anima resumpsit. Nam absolutionis eius tempore, columna ignea beati Antonij oculis est ingesta, ad calum usque pertingens: credo ut venerabilis viri fides, & ardor ille vitiorum decoctor typico monstraretur incendio. Dices, quomodo verum, quod supra dixerat, nullis ante monachum nostrum patuit gressibus, cum tamē duos ibi senes offenderit? Non fuisse frequentatum montē vel à pastoribus, vel à venatoribus, intellige, nisi à duobus senibus, qui illuc ingenti nixu tanquam capreae euaserint, nullaque vestigia viæ reliquerint.

Cæterum quam inibi vitam nouus hic Antonius exegerit, porro Ennodius explicat, cum affirmat, quod nihil secum præter pauca legumina tulerit, & ligonem, quo terram sollicitaret. Itaque viā aperuit, ut accessus ad montem cupientibus pateret. Ibi alterius senis vitam paulo post defuncti animā vidit per columnā igneam ad cælū usque pertinentē, astra petere. Sed Antonius in solitaria illa acesi versatus, nunquam cibū sumsit, nisi cū vires corpus destituerent, nunquam somnū cepit.

cepit, nisi peractis officij munij. Sed enim audiamus Ennodium ipsum, reliquas eius virtutes retexentem. Sciuit ille, inquit, sic per labores varios disciplinarum lineamenta sectari, ut nunquam assumeret arrogantiam de labore: & cum omnia essent digna preconij, quæ gerebat, dispendium virtutis credidit fuisse laudatum: sic totum de eius actibus opinionis luce radiabat censura mentis in corpore, & iracundiam quam contra culpas animæ suscepit, facies infucata pingebat. Videres adversus flagitia mundana toruos oculos, & indefessa contra seculi blanditias Christi militem bella tractare, quando illa imago statum suum resoluit in risum, & ab ordinis proprii rigore lætitiæ debilitate confracta est. Interea dum velut obsignatum monachi in vniuersis implet officium, vir quidam (quem sponsæ suæ amor in facinus impulerat, & ad effusionem humani sanguinis affectu & indignatione prouocarat) dum conscientiam se credidit fugere mutatione terrarum, & in alijs prouincia partibus innocentiam reperiri, quam furore duce perdidit, velatum simplicitate ad secreta eremi portauit homicidam, putans in Dei obsequio constitutus de actibus suis præter effigiem nil patere artificij: humilem simulant operum, & per dolosi commenta consilij, fabricata subiectione compositus, cautiorebus scelerum sordes texit obstaculis. Difficile est, præter Deum, deprehendere, quidquid obsequendi argumentis inuoluitur. Prouide flagitium celat abiectione: raro in lucem erumpunt crimina, quæ auctor obtemperandi scierit furore sepelire. Protinus tamen adfuit ille iudex consuetus, & latentis secreta conscientie diuinæ vocis clauē reserauit. In his sermonibus aduersus Antonium, quando eum plus quàm homo possit, docuit agnouisse; illum denudans, qui crasso indumento latronem tegebat: Caue, inquiens ne tanti criminis reum sancto velis miscere collegio, ne lupum ouibus, agnis viperam negligens estimator adiungas. Iste animam Dei manibus concessam, per elisi fragmenta gutturi effugauit, & inter necino fratris furore constricti vitam è sedibus suis, dum infert faucibus vincula, dissoluit. Hunc debitum exitum sequitur: nec à iugo supplicij erit alienus, qui humano sanguini non pepercit. Misericordia est, circa facinorosos seruata distinctio. Ergo sopori terminum ponens, mandatorum celestium hostem depellit, ne candida conuersatio tecum habitantium fusca superuenientis contagione violatur. Illico diuinis obsecutus imperijs, hominem vocat mentientem, conuenit feriato ore male conscij, omnia eius gesta persequitur. Expauit deprehensus cum flagitia sua recenseri videret ab homine, quæ sine teste humani generis commiserat, viaticum poposcit, fugam tremens arripuit, continuo tamen pedissequareum ultio comprehendit, & expiatum scelus patris mortis nunciauit. Ita sermo iusti, viribus carere non potuit. Interea sanctus vir per regiones finitimas insidiantis famæ linguis innotuit, quæ ne pareret de celeritate iactantiam, ante prouisa sunt remedia, quàm morbus adolefceret. Qui enim grandæuus aut debilis duce diligentia, non itineris illius transmeabat abrupta, cum danti-

ib. p. 285. post m.

bus valetudinē desiderijs etiam aegritudines corpora non tenerent, hac perterritus frequentia, ad secretionem eremi beatus Antonius credidit euolandum, ne singulorū deuotio inamabilis arrogantia mater existeret, & de multiformi gratia, rigidioris propositi ruina nasceretur: mox tamen secessus, quem pendula rupes commendabat, electus est, in quo annis pluribus solus & vere monachus vitā sine humani generis consorte transegit. Dabat feras pro sodalibus mōtana solitudo, mugitus vrsi, aliarūq; belluarū minax immurmuratio pro blande cōfabulationis communione ponebatur: deniq; ea tempestate vrsus petulantior, glorię plus daturus, caules ipsius puberibus folijs letiores, & quadam Domini hilaritate gestientes; immani ingrediens contritione vastauit, ita vt nusquā de simplici fruge spes residua linqueretur, quem ille baculo multatū destrictim abire precipiens, testem virtutis suę & nunciū passionis ad alias ire bestias mox coegit: vt impleretur Domini fidelis pollicinatio, quę sectatoribus suis totius veneni & omnium ferarū promisit obsequium, rursus tamen gradienti ei per destinatū callem, rugiens se fera suggesit, quam ille solā in sione turbatā, iter fecit aperire, & occupata viā claustra deserere. Sed ecce iterum alis pernicious per prodicionis suę ordinem, Dei seruū in quo loco degeret fama vulgauit, aliud de ipso pro sententiarū varietate diuersis opinantibus. Tunc liquidō patuit per occursum multiplices, nihil obstare cupientibus planari ardua, solidari scissa, & pendentia non timeri, sed potioribus insidijs ne per arrogantia hostis subreperet, fortiter consilio manus opposuit, ne jam grandæuus perderet, quod inter tirocinia virtute seruasset. acrius enim circa robustos diaboli certamē est, & maioribus copijs illos adgreditur, qui conflictus eius experti roboris sudore domuerūt. vniuersa tamen secum ipse pertractans, breui animum suū allocutione firmavit. Quid agimus? mens adhuc mundani oneris fasce depressa quam nondū ad auctorem suū corporeus carcer euomuit. Non tibi certa est de perfectione fiducia dum adhuc includeris fragilitate carnali? periculis plena sunt, quę videntur esse tutissima. Lenocinia hostis tui intelligis, dum vniuersorum voce laudaris, vide quantos labores insidijs, absconditum esse non licet, quod adimus. Latebram nostram persecutio manifestat hostilis. Sanctorum petamus exercitum & illam Lirinenis insule cohortem irriguo inquiramus ardore; quem solū hactenus pulsauit aduersarius, timebit inter inimicā sibi multitudinē cōstitutū instructa prælijs acies, illa semper inuigilat, & varijs perfossū ictibus abigit infestantem. Quot bella illis diabolus intulit, numerant tot triumphos, non metuant (nescio) quoties adesse Satanam, vt dimicantes acuant, classico fuerit stridente nunciatum. Semper eruditos & fortes reddidit quotidiana decertatio; quomodo prolixior pax solutos. His dictis dimissam fratribus cellulam, quos ibidem prædicti amor congregauerat apud Lirinū, improvisus apparuit; nunciauit virum insignium meritorum facies ieiunij pallore decorata. Nam dum secreti nitorem hominis splendidissima macies indicaret, non desuit actuum eius præco consuetus, immaculatam conuersationis ipsius speciem, sub verborū abundantia & relationis vbertate describens. mixtus grandæuis & præcipuus gestorū suorū lampadem nō minori intellexit igne rutulare.

rutilare. metuitis est fomitis sui lucem dum vidit alieni. Quasi inter ornamenta celi, ut sidera pleno fulgore micantia superuenientis astri claritudo societur; certant sine inuidia geminare radios & per augmenta luminis speciem superare nouitatis, alia prolixiori crine facem suam stella commendat, alia puriore unam dicit, potior flamma nobilitat alteram per spacia nocturna sincerior. Sic Antonium nostrum per uniuersas locorum mutationes a Christo veniens disciplina comitata est. prouidit tamen ne cui in illa nutrice sanctorum insula cum prestare meritis præferre videretur honoribus sciens in humilitatis radice plantatum ad centenos fructus assurgere. Blandus iuuenibus, grauis maturis, doctus peritis, submissus existendo simplicibus, totam illam Domini gregis legionem distinctam actu, variatam gentibus quasi unam animam in sua affectione collegit ibi biennio, seipso potior mundi istius sarcinam deponens, victor insidiarum quas antiqui serpentis parat astutia, diem nostrum & lucem præsentis sæculi, perpetui luminis adeptione commutauit. Taceo qualiter vitam ipsius mortis claritudo signauerit: ne uniuersa digerens, non tam veritatem narrasse, quam prædicti laudibus videar immoratus. Veluti si quis constium lucum frondium densitate repererit, ex quo coronam ferro stringente subripiens, genium siluæ, dum præsumit parua, non amouet. melioribus equidem de antony nostri factis, quæ stilonon attingi narranda seruauit. vincat forte eloquentiæ flumine, nemo me circa illum superabit affectu. Habeat qui secutus fuerit de peritiæ messie et antiam, mihi gratiam beati hominis nemo præripet, qui ad explicanda eius bona primus acceßit. Seculum quo vixit Baronius ostendit in VI. annali anno CCCC. LXXXVIIII. Quem Bauariæ sanctis adieci, quod cum D. Seuerino Noricorum Apostolo in Norico aliquot annis puer adhuc vixerit, ut Eñodius docet, ac deinde Laureaci in prouincia Austriacâ, olim Boicæ accensâ.

B LVCILLVS PRESBYTER BATAVIENSIS, EPISC. VIENNENS.

Qui venit ad turbam, purus licet ante probrisq;
A turba peior scipius ille redit.
Qui venit ad sanctos, prauus licet ante malisq;
Scipius a sanctis sanctorum ille redit.

Ab socio mores, prauisque probique trahuntur,
Te bonus esse bonum, vult malus esse malum.
Hoc, Lucille, doces diuinum patris Achates,
Cuius, viuendi lex tibi, vita, fuit.

C

B. LVCIL-

ALFONSO PRINCE DE PATRICK

ALFONSO PRINCE DE PATRICK

ALFONSO PRINCE DE PATRICK

ALFONSO PRINCE DE PATRICK

B. LVCILLVS

PRESBYTER BATAVIENSIS.

Ethoc Boicæ Diuūque decus nobis Eugippius immortale custodiuit. Fuit Lucillus D. Seuerino per familiaris, à quo missus ad Gibaldum Alamannorum regem magnam secum captiuorum copiam reduxit. Idem iussus curare D. Seuerini funus, vt in historia eiusdem legisti post Sexennium à morte D. Seuerini, eiusdem tumulum curauit aperiri, vt inde in Italiam, propter barbarorum quas prædixerat Seuerinus, irruptiones transferretur, sic enim Eugippius, *Tunc omnes incola tanquam de domo seruitutis Aegyptiæ, ita de quotidiana barbarie frequentissimæ depredationis educti S. Seuerini oracula cognouerunt.* Cuius præcepti non immemor, venerabilis noster presbyter Lucillus dum vniuersi per comitem Pierium compellerentur exire, præmissa cum monachis vespere psalmodia, sepulture locum imperat aperiri. Quo patefacto, tanta nos suauitatis fragrantia omnes circumstantes accepit, vt præ nimio gaudio atque admiratione prosterneremur in terram: deinde humaniter estimantes ossa funeris inuenire disincta, nam annus sextus depositionis eius effluxerat, integrum corporis compagem reperimus. Quo miraculo immensas gratias retulimus omnium conditori, quia cadauer sancti, in quo nulla aromata fuerunt condita cum barba pariter & capillis usque ad illud tempus permansisset illesum. Lintheamibus igitur immutatis, in loculo, multo jam tempore ante preparato funus includitur, carpentum trahentibus equis mox euehitur, cunctis nobiscum prouincialibus idem iter agentibus, qui oppidis super ripam Danubij relictis, per diuersas Italiæ regiones varias suæ permigrationis sortiti sunt sedes. Sancti itaque corpusculum ad castellum nomine montem Feletem multis emensis regionibus apportatum est. Transijt & ipse S. Lucillus cum sancto pignore ad Feletem montem, in quo ad tumulum Seuerini mutus fari cæpit viuo adhuc Lucillo. Gasper Bruschi in Patauia de eodem in hæc verba tradit, *Circa hæc tempora Patauiensi etiam vrbi aliquandiu concionatus est Lucillus quidam vir pius & in doctrina Christi eruditus, qui S. Seuerini discipulus fuit & ab eodem ex Fabianensi cella vna cum Maximo quodam (qui Salisburgi docuit) ad Bauariæ populos ab impijs Arianorum furoribus in viam veritatis reducidos missus, circa annum Domini CCCCLX. tandem Fabianensis designatus Episcopus post Martianum.* Diem etiam inquit Eugippius, quo transiturus esset idem beatus Seuerinus e corpore ante duos & amplius annos hac significatione monstrauit. Epiphanius

CCCC. LXXX.
Eugippius in S. Seuerino. c. 45.

Cap. 45.

Brusch. in Pat. l. 7.
p. 46.

Iam hoc supra in Martiano refutatum.

die cum S. Lucillus presbyter abbas sui S. Valentini Retiarum quondam Episcopi diem depositionis annua solemnitate in crastinum celebraturus sollicitus in-
masset, idem famulus Dei ita respondit, si beatus Valentinus hæc tibi celebranda
solemnia delegavit, ego quoque tibi in eodem die Vigiliarum mearum studia obser-
uanda migraturus e corpore derelinquo. Ille his sermonibus tremefactus cum
se magis, utpote homo decrepitu enixius commendaret, quasi primitus transitu-
rus adiecit. Hoc erit sancte presbyter, quod audisti, nec enim Domini constitu-
tum humana voluntate prateriet. Nec plura de hoc, quod sciam, co-
gnoui. Sanctum ubique presbyterum nominat Eugippius, nec
perinde ceteros sacerdotes hoc nomine afficere consuetus. Hun-
dius in Bataviensium pontificum syllabo hunc Lucillum Fabia-
nensem facit pontificem, qua fide, lector censeat;
ego infulatum nusquam legi.

S. LVPVS RATISPON. EPISCOPVS.

R. Sad. Senior. f.

6

Cum quateret victor Mars Norica mœnia Bonus,
Et fugerent Latij Boica pila duces;
Ac fureret Bellona ferox, neque parceret aris,
Sterneret et totas, ceu sata grando, vias,

Pro grege sollicitus defendit ouilia pastor,
Et Lupus aduersum constitit ore lupos.
Quam malè saepe bonis quadrant mala nomina rebus!
Non lupo iste Lupus, pastor ouisq. fuit.

C 3

S. LVPVS

DE ALIIS EPISCOPIS ET ABATIBUS

ET ALIIS ECCLESIASTICIS

ALIAS

C

S. LVPVS

RATISPONENSIS EPISCOPVS.

Vnt qui D. Lupum pro Christo occubuisse tradant; sunt qui negent, sunt qui rem in medio relinquant.

M. Velferus diligentissimus veri indagator. Ante Boica tempora, inquit, quosdam sedisse non ambigam, etsi memoria ferè excidit, vnius Lupi superat, sanctitatis fama posteritati commendati. Quem qui Zenone imperante à Theodone primo pietatis causa cæsum memorant, temporum rationem nullam habent. Neque ego exemplum, quo Boij in Christianorum sanguinem vnquam seuerint, vllum proditum reperio. Absurdius errant qui Lupum hunc cum eo confundunt, qui Cethmarum Carantano- rum Principem Pipini ætate in fide instituit. De Lupoporro apud veteres extat nihil, nisi quod hîc relatum.

*Tempus incertum.
Catal. Episc. Ratisp.
Auent. l. 3. p. 256.
Hund. l. 4. p. 212.
Vels. l. 4. p. 212.*

S. EVSTASIVS

ABBAS LVXOVIENSIS,

BOIORVM ECCLESIASTES.

106 XXXVI. vel VII.
Ioannes Scotus, vita
auctoris apud Bedam.
3. p. 243. edit. Colon.
anno 1612.

Sur. t. 2. 29. Mart.
Martyrol. Rom. IV.
Cal. April.

Vsuard. } eod. die.
Beda. }
Molanus. }

Trithem. de viris.
Illustr. S. Ben. l. 3. c. 30.
Vincentius Spec. l. 23.
Petrus de Natal. l. 4.
c. 11. l. 9. c. 22.

Qui Eustachium vo-
cat & P. Idem Offobr.
signat.

VVion. lib. 3. p. 127.
29. Martij.

Vstasium nobis Burgundia submisit sexcentorum in
Luxouienſi primum cænobio religioſorum Patrem
mirandis operibus illuſtrem, vt qui S. Burgundoforæ
virgini Chriſto nuncupatæ videndi facultatem, quam
parentum ſuorum culpâ amiſerat, reſtituerit; febrien-
tes ſigno ſacro curarit, aliâque vitæ ſanctioris haud pauca effecerit,
quæ viri ſanctitatem affirmarent. Acceperat, Boios ad Chriſtiana
ſacra propenſos, magnâmq; jam partem Chriſtum profeſſos.
Excurrit ad eoſdem, ſimulacra inferorum demolitur, numini ſupe-
riſque tropæum erigit, Chriſtianæ vitæ præcepta verbo factiſque
tradit, multos ab impio dæmonum cultu, ad veram conditoris v-
nius cognitionem traducit. Atq; vt facta verbi diuini ſementis ha-
beret cultores, certos diſciplinæ ſanctioris doctores Boiorum Ec-
cleſijs præfecit, ſuûmq; ad monaſterium reuiſit; in quo impreſ-
ſis vitæ ſanctiſſimæ veſtigijs, poſt viceſimum demum annum ad
cælitum quietem euocatus eſt. Nonum & viceſimum Martij illi
voluit Eccleſia ſacrum eſſe: cuius & nos memoriam grata mente
ſemper proſequamur, vt in eiufdem Societatem eius depre-
catu poſt vitam mortalem admittamur.

S. CON.

S. EVSTASIUS, ABBAS LVXOVIENSIS, BOIOR. ECCLESIASTES.

Si quis aëtas, cæcæ cui volant lumina noctes;
 Si quis et infelix homitritæus aëtas;
 Eustasij medicas ora singulicibus artes,
 Ille fugat febres, reddat et ille diem.

Hunc Mars formidat, refugitq. Diespiter ipse,
 Et quicquid Lemurum flebilis Orcus habet.
 Finibus è Boijs hic cedere numina iussit,
 Iussaque cesserunt numina; quantus hic est!

S. CON-

...et ...
...et ...
...et ...
...et ...

S. CONSTANTIVS

EPISCOPVS SABIONENSIS.

DAUCA de hoc apud Petrum Venetum, Auentinum & Hundium extant. Diuum nuncupant. Curillum fasti sacri Brixentum præterierint, nec vlla in publicis sacris memoria dignentur, non assequor, cum in syllabo Episcoporum Brixinensium sanctus vocitetur, imò alter etiam Constantius addatur. Sanctus, inquit Hundius, Constantius & Praconius, aliàs Procopius, Sabionensi populo verbum Dei prædicarunt, eo tempore, quo D. Haymeranus Ratissponensibus circa annum 645. Auent. in prædicto lib. fol. 276. Catalogus prædictus S. Constantio subiungit alium S. Constantium quatum in ordine & Praconium facit quintum. Petrus de Natalibus ex nescio quo Bartholomæo: Cui ingenuino Sanctus Constantinus successit: Corpusque ipsius post multos annos Brixinam translatus est. Et S. Albinus Episcopus Brixinensis die quo migrauerat scilicet Non. Febr. miraculis clarus eundem associatur.

DE. XII.

Mund. Me. 100.

Auent. l. 3. p. 276.

ed. Ingol.

Petrus de Natal. l.

Febr. l. 3. c. 83.

Ex Catalogo Brix. Episcop.

Velferus lib. 5. p. 308.

Errata p. postea.

S. Cassianus.

S. Ingenuinus.

S. Constantinus.

S. VITA-

S. VITALIS

PONTIFEX SALISBURGENSIS

SVCCESSOR S. RUPERTI.

DCXLVI. vel VII.

XIII. Cal. Nov.

Canisius tom. Antiq.

leſt.

Catalogus Episcop.

Salub.

Hund, Metrop.

Auent.

Velſer.

Principe siderum astracetera splendorem mutuantur: à claris maioribus posteritas, à Doctõribus auditores: illud natura testatur; hoc vsus, & antiquitatis memoria confirmant, quod promptum esset exemplis constabilire, si ratio scribendi hanc dissertationem admitteret. S. Vitalis loco omnium sit hoc loco, sanctissimi patris & magistri Ruperti germanissimus alumnus, popularis ac discipulus, qui mores sui doctõris ita induit, ut ab eius virtute non solum non degenerarit, sed eandem etiam exæquarit, nihilque vel in pueritiæ ætate, morum exemplo, innocentia, operum immortalium effectione concefferit. Non corporis tantum stipator ac comes peregrinationis, laborumque omnium socius, sed ipso Ruperto iudice dignus, qui secundum à primo in Salisburgensium Pontificum numero locum obtineret, quique pedum ab ipso viuo Ruperto successor designatus acciperet. Loquuntur integravolumina viri sanctissimi, viui mortuique immortalia opera, benignitatem in egentes, clementiam in afflictos; temperantiam in victu, modestiam in cultu, patientiam in aduersis; laborem in populis erudiendis, studium & ardorem in idolis extirpandis, virtutem in summa & singulari etiam castimonia colenda: ex quo factum reor, ut ex castissimo eius jam sepulti pectore candidissimum lilium per ipsa se tumuli marmora & munimenta in lucem penetraret, præfulsque integerrimi virgineam mentem corpusque ab omni impuritatis labe intactum mundo prodiderit. Id quod publicis consignatum tabulis extat posteritatis monumentum. Migravit ad beatorum sedes anno Christi 1000. DCXLVI. vel VII. (neque enim convenit scriptoribus in obitus anno) cum pontificiam dignitatem annos XXI. sanctissime administrasset. Epigraphic in eius tumba ad ædem D. Petri, ubi pium olim egit abbatem, hæc legitur:

Præsul Vitalis cubat hic ægrisque medetur.

S. NOIT.

S. VITALIS PONT. SALISBURG. SVCCESSOR S. RVPERTI.

*Rumpere qui fragilis potuit strops marmoris vna?
Lilia non possunt, quod Caprifice potes?
O felix tumulus cuius de funere surgunt
Flores, qui casti signa pudoris habent.*

*Non rosa tincta placet Venoris quam purpura pinxit,
Non flos quem Pueri crescere iussit amor,
Sed qui pontificis sancto de pulvere natus
Ostendit cineres vivere pontificum.*

D

S. NOIT.

S. NOITBURGA

B. PLECTRVDIS BOIARIE PRINCIPIS

ET PIPINI HERESTALLIE.

MEndum apud Cratepolium & Canisium est in B. Noitburgæ seu Noitburgis vitæ breuiario, cum dicitur Pipini regis filia. Non fuit Pipini regis, sed Pipini, qui fuit filius Ansigisi seu Anchisi seu Angelisi Austrasiæ Principis, quem Crassum appellant & Heristallū præfectum prætorio seu Palatinum, Ducem Austriæ seu Austrasiæ Maiorem Domus, patrem Martelli, auum Pipini regis, proauum Caroli M. Hic ergo ex B. Plectrude Boiorum principe suscepit B. Noitburgam, quamuis nulla in annalibus Francorum de ea mentio. sed plerunque silentio premuntur regiæ virgines innuptæ aut improles. Pipinus iste Ansigisi filius, pater D. Noitburgæ à Meyero Annal. Belg. appellatur Pipinus Crassus, amplissimo inter Belgas genere ortus. Vxores duas habuisse traditur, primo Bertham dein Plectrudem. Sed Bertha Pipini nepotis vxor fuit, Plectrudis vera & iusta coniunx. Alpais pellex, Martelli mater. Hadrianus Barlandus in Chronicis Brabantiae rem disertius explanat, *Matri, inquit, Begga Pipinus successit, huius nominis secundus & Dux Brabantiae, tertius, qui Herstalli agnomen accepit ab Herstallo, qui locus inter Leodium & iusebatur & Traiectum, ubi ad Mosam fluvium idem Pipinus arcem extruxerat, in quam frequenter, credo, loci captus amœnitate se recipere solebat. Progenitoribus est hic ortus sanctissimus, ut præteream alios, matrem habuit Beggam Diuæ Gertrudis sororem. Plectrudis mulier vitæ sanctimonia insignis, huic vxor data est. Matrimonij vinculo sic iuncti ac velut concatenati bonorum omnium radii concordie nihil præferendum existimantes, omnia sic egerunt, ut pax inter eos & tranquillitas esset. Hanc pacem id boni sequutum, ut ex eo coniugio digna parente sit edita proles: filij tres Drogo & Grimoaldus, qui cum Christi esset fortis assertor Dei, postea Leodij martyrium adiit ob Christi fidem, ibi sepultus in æde D. Iacobi sacra. Filius tertius fuit Siluinus vir pientissimus, qui & ipse Sancti appellationem meruit. Filia Noitburgis vocata est. Sepulchro illata Coloma, miraculis claruit, quæ res vitæ innocenter actæ euidens est indicium. Omnium ex coniuge Plectrude liberorum funera vidit Pipinus. Sed ex M. S. Surius huius acta compendio in hæc verba denarrat, Fuit apud Francorum gentem Pipinus Ansigisi Ducis filius equitum magister, siue, ut tum dicebatur,*

Anno Christi.
1500. 30. Octobr.
Hadr. Barland. in
Belg. p. 5.
Canisius } Martyrol.
Molan. }
Cratopol.
Sur. 31. Off. b.
Erhard. V. Peinheim.
in pag. 305. in Sacra-
rio Agrippinae.
Annal. Franc. 714.
Fred. gar. c. 97.
Fragm. Maiorum Do-
mus. p. 227.
Geneal. D. Arnul-
phi. p. 220.
Vita Caroli M. p. 235.

cur, Maior Domus. In matrimonio habuit feminam nobilissimam Plectrudem, ex qua suscepit duos filios Drogonem, quem Campanus ducem dedit, & Grimoaldum quem regie aule praefecit, ut is quoque ea causa Maior domus sit appellatus. Cum autem animum ad Alpaidem pellicem adiecisset Pipinus, Plectrudis eius legitima coniunx cum multis opibus Colonia Agrippinam se contulit, atq; illic in honorem sanctissimae matris Dei in signe virginum monasterium condidit, idemq; amplissimis muneribus auxit & dotauit, cum nepte sua Noitburge virgine religiose & pie viuens. Quam quidem virginem Noitburgem cum illa Sancte institueret & educaret, filij eius Drogo & Grimoaldus volebant puellam cuidam nobili despondere, nisi morte impediti essent: alter quidem febre abreptus, alter à Ranganio quodam apud aram S. Lamberti orans, crudeliter interfectus. Sed quod illi facere non poterant, cognati virginis exequi constituerunt. Id verò ubi illa apud materteram suam Plectrudem degens percepit, prorsus abnuuit, mortalesq; sponso omnes fastidians, totam se ad deprecandum Dominum contulit, confidensque sermoni

ian. 14. eius, quo ait, Quodcunque petieritis patrem in nomine meo hoc faciam, obnixè illum rogauit, ut prius ipsam e vita tolleret, quam sineret vim à cognatis perpeti. Magna sane & eximia virtus in tam delicata & nobili puella, ut florente etate, Christo immortalis sponso, cuius ardebat amore, regnum mundi & omnem eius ornatum atque oblectamenta longè post haberet, Christusque ei vita esset, & mori lucrum. Nec defuit Christus deprecanti, qui nunquam deserit sperantes in se: sed incontaminatam atque sanctissimam animam eius ex huius vitae laboribus & angustijs ad se in suum regnum celeriter euocauit. Porro ipsum etiam exanime corpus cohonestauit insigni miraculo, duobus luminaribus, altero ad caput, altero ad pedes eius diuinitus ardentibus: fortassis significare volens, quàm illa fuisset intellectu excellenter illuminato, & affectu repurgato. Solet enim in diuinis literis per caput, intellectus, per pedes affectus accipi. Ad tam diuinum autem & inusitatum spectaculum populus frequens undique accurrit & plerique eius materterae illud indicarunt. Ea verò cum suis aduolat videre cupiens tantum miraculum, & latetur quidem singulari Dei beneficio, sed non minùs dolet tam repentino sanctae ac Deo dilectae virginis decessu. Manant ab oculis lacrymae, rebus plane contrarijs, gaudio & mœrore eas exprimentibus. Accedebat certe nouus hic dolor ad superiores eius calamitates variâque afflictiones, orbitem mariti Pipini & duorum filiorum Drogonis & Grimoaldi. Vnicui solatium in Noitburge relictum videbatur, quod cum illa exincta pariter ablatum est. Sed probabat eam Dominus, ut solet electos suos. Porro autem Colonienses ciues diuulgato eo quod diximus, luminarium miraculo, ita ut par erat, sacrum virginis corpus honorabant vigilijs, precibus & accendendis luminibus. Cùmque ad templum deportaretur, magna accessit

accesit populi frequentia, congruis & debitis officijs illud prosequens, ut opportuna eius suffragia impetraret.

Accidit tum res admiratione dignissima. Cum enim inter sacri funeris exequias alterius defuncti cadauer in templum inferretur, & juxta eius fere-trum deponeretur, ut praeclara virginis merita elucerent, ad vitam defunctus ille redijt, palam affirmans se Sanctae Noitburgae meritis & precibus a mortuis excitatum. Quae res omnibus non immerito summae admirationi fuit, coegitq; eos laudare praepotentem Deum, qui est mirabilis in sanctis suis. Celebratis funeri eius exequijs in B. Petri Apostoli Ecclesia, coram summo altari corpus humanum est. Crebrescentibus inde ad tumulum eius miraculis, tam celebre nomen eius effectum est, ut illa Ecclesia S. Noitburgis a Colonien-sibus diceretur. Floruit sacra virgo anno Christi plus minus septingentesimo. Postea autem virgineum corpus eius translatum est in Carthusiam Confluentiam, ubi hodieque reuerenter asseruatur in laudem & gloriam Christi sponsi virginum & virginis filij. Qui cum patre & spiritu sancto vivit & regnat in secula seculorum Amen.

Atque haec ex M. S. Surius in quo observandum, discrepare aliorum sententias in hoc, quod Noitburgam affirmant non neptem Plectrudis hoc est sororis filiam, sed ipsius Plectrudis & Pipini Herestalli sobolem. Ita Canisius, *colonia*, inquit, *ad Rhenum memoria defunctae virginis Noitburgae filiae Pipini regis Francorum primi, cuius mater Plectrudis Capitolium seu regiam Principum Agrippinae vertit in eadem virginis. Ad testandam huius virginis sanctimoniam, ad funus illius duo lumina repente comparuere, alterum ad caput, ad pedes alterum. Quiescit nunc in monte S. Beati haud procul Confluentia apud S. Brunonis Sodales.* Non fuit, ut dixi, Pipini primi regis Francorum filia, sed Pipini aui regis Pipini. Barlandus quoque filiam non neptem Plectrudis affirmat. Molanus in Sanctis Belgij a Barlando dissentit, ubi ait, Haec inter Belgicas sanctas celebranda esset, si verè eam Barlandus nominaret filiam Pipini Heristalli Brabantiae Ducis ex Plectrude. Sed propriae Ecclesiae quae natalem eius celebrant, affirmant claruisse Coloniam in monasterio B. Mariae, quod Plectrudis non mater, sed matertera construxit. Est & alia Notburga Tirolensis de qua in tertio volumine. Nobis haec Colonien-sis, a Plectrude Boariae principis nata, matris nomine venit in Bavariae sanctae Album. Nunc à sancta filia seu nepte veniamus ad Matrem sanctam, siue illa Matertera fuit.

B. PLECTRVDIS

PIPINI HERISTALLI CONIVX RELIGIOSISSIMA,
BAVARIÆ, AVSTRASIÆ, SEV MEDIO-
MATICVM PRINCEPS

1500. XVII.

*Hac jam oblitterata
est ob ipsam vetustate-
tem.*

lustribus encomiorum laudibus colitur ab antiquis scriptoribus memoria Plectrudis. Aimoinus Nobilissimam & sapientissimam appellat feminam; sanctam, felicem, gloriosam, illustrem deuotam Marcellinus seu quisquis est auctor vitæ S. Svviberti recentior. Batauis Boiorum in summâ æde visitur imago Plectrudis cum hac inscriptione, vt est apud Schritouinum, *Plectrudis Regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.* Plectrudem seu nostrate ore Blutraud, Blutrudem Grimoaldo Bauariæ & Campaniæ Duce (quem & regem dictum lego) natam tradunt Schitotouinus, Bruschi, Hundius Catal. Episc. Ratisp. in S. Emmerammo, In diplomate Pipini, Hugiberti, non Grimoaldi filia laudatur, Marcellinus Austrasiorum seu Lotharingiæ principem nominat. Boiam fuisse inquit Velferus, nihil impedit, vt alterius tituli dignitas à marito (qui regulus fuit Austrasiorum) fluxerit. Fuit ergo Bauara stirpe, Lotharinga per matrimonium. Nupta Pipino Heristallo à quo Carolus M. descendit. Pipinus is præfectus palatio regum fuit Francorum, & Dux Lotharingiæ seu Austrasiorum, qui ex Plectrude geminos suscepit liberos, Dragonem Ducem Campaniæ, sed is brevis æui fuit: & Grimoaldum, præfectum postea palatio Childeberto rege Francorum, Pipino summa auctoritate regnum Francorum pro rege administrante. Grimoaldus Dagoberto regnante, filio Childeberti, in Eburonibus ad Mosam flumen à Rangario cum supplex ad cineres S. Læberti procumberet, inter vora & preces cæsus est. Locum eius & honorem præfecturæ Palatii dum Pipinus vixit, filius Grimoaldi, nepos Pipini ex Plectrude tenuit, Theobaldus quamuis admodum adolescens, tamen à morte aui, loco pulsus est. Pipinus foedum facinus admisit cum Alpaidem pellicem in violandi tori commercium admisit, & à Plectrude abnoctauit, imo omnino diuertit quando Plectrudis vera sanctaque coniux ab illo secessit, & Coloniam se contulit, vbi in palatii arce quam

Masson. p. 82.

Anno 713.

B. PLECTRVDIS.

Atria stant Batauis, Cernis quàm mergitur Istro,
 Atria quæ Stephani saxa, necemq; dolent,
 Quæ nostrum te dante Deus, tibi condidit aurem,
 Reddimus ergo tibi de tua, Christo, tuis.

Quæ steterunt multis, et stabunt atria seclis,
 Longa dies soluet, totaq; pulvis erunt.
 SI QUA DEI PIETAS MORTALIA PECTORA CEPT;
 VIVIT ET EST EXTRA FATA, NEC ASTRA TIMET.

D 4

quam

DE ELECTORIBUS

B. ELECTORIS

qu
fa
et
by
hi
M
fil
ta
an
ce
ri
ne
E
pe
A
m
fa
Su
pl
r
li
ti
la
lo
ci
su
ta
Ep
P
ac
col
by
tu
li
no
ba
eo
ab
die
r

quam Capitolium hodiēque vocant, habitauit, in cœnobiiū postea
 sacrarum virginum ab illa versa. Multa præclara & illustria de Ple-
 ctrade scripsit auctor vitæ S. Suuiberti (quæ vulgo Marcellino pres-
 bytero viro sancto falsò adscribitur) quamuis alicubi mendosæ sed
 hic veræ, quæ de Plectrade narratur, neq; enim refutari possunt. De
 Marcellino seu pseudo Marcellino, auctore vitæ S. Suuiberti copio-
 sissimè Jac. Gretserus in SS. Eystetensib. p. 191. vsq; ad p. 198. dispu-
 tat, quæ nihil ad nos cū in nostris nihil falsi appareat. Tandem inquit,
 angelica reuelatione admonitus præcipitur ire Coloniam Agrippinā ad Pipinū Du-
 cem & Plectradem eius coniugē, qui ei aptum locū permanendi cum suis presbyte-
 rijs & clericis ac nonnullis Christianis per squalida & deuia loca in magno discrimi-
 ne ferociū Saxonū Coloniam vsq; Deo comitante & dirigente vias suas peruenit.
 Erat autē eo tempore serenissimus Pipinus Dux habitans in Ioppilia cum Alpaide
 pellice sua, Plectruds vērò dux eximia & deuota princeps moram traxit Colonie
 Agrippinæ in Palatio Ducum Agrippinensium & Lotharingorum, quod per eam
 mutatum & consecratum est in claustrum sanctimonialium, intitulatūq; Eccle-
 sia gloriose Virginis Mariæ ad Capitolium. Cumque ea audiisset, aduentum S.
 Suuiberti, magnifici præsulis, gausa est gaudio magno. Audierat enim multoties à
 pluribus celeberrimā ipsius opinionē, depositōq; fastu regalis excellentiæ ipsum cum
 venerabili patre Annone archiep. Colon. honorificè & deuotè recepit, secūmq; a-
 liquot diebus detinuit, ac miro super eum humilitatis affectu coluit, vt ab eo secre-
 torib. colloquijs salutis verba mereretur audire. Eodē tempore quidā illustris Pa-
 latinus Geraldus nomine, veniens Coloniam missus per Pipinū ab Herstallo suo siue
 Ioppilia ad Plectradē cū decenti militia, statim propter borealē rigidū ventum in-
 cidit in grauē morbum inflationis gutturis, idq; adeo vt à nullo medicorum posset ei
 subueniri: quia nullā potionem recipere vel deglutire valuit. Cūq; omnes lamēn-
 tarentur illum desperantes de vita ipsius, Plectruds memor virtutū S. Suuiberti
 Episcopi deuotissime petiit ab eo, vt amore Iesu Christi dignaretur visitare nobilem
 Palatinum iam agonizantē & ipsum Pontificali sua benedictione sanctificare,
 ac pro eo coram omnipotenti Deo intercedere. Sanctus vērò Suuibertus, vt erat
 columbine simplicitatis & pudicæ naturæ humiliter cum beato VVilleico suo pres-
 bytero & ducissa ipsum antecedens, præmissa deuota oratione, cū signasset gut-
 tur eius, mox apostema illud diruptum omnibus cernentibus crepuit, & horribi-
 liter per nares & per os effluxit tabes, & venenosa putredo. Et sic expulsis illis
 noxijs humorib. statim sanatus fuit. De quo omnes magnifice Deum lauda-
 bant, qui meritis sui dilecti antistitis talia operari dignatus est. Erat autem in
 eodem prædio cotius quidam qui obsessus à demonio multum vexabatur quotidie
 ab eo: qui ad instantiam aulicorum visitatus à S. Suuiberto mox à graui iugo
 diaboli liberatus fuit. Et deinceps omnes venerabantur S. Suuibertum vt
 virum & Episcopum sanctum videntes gratiam DEI in ipso. Igitur
 felix

Sur. To. 2. p. 22.
 & 23.

felix Plectrudis religiosa ducissa videns S. Suuibertum interna mentis feruore ad celestia suspirare, licet sublimata culmine terreni principatus esset & secum multos egregios predicatores haberet, tamen specialiter de celesti inquisitione à S. Suuiberto viro Dei edificari cupiebat. Qui cum eam de futuri regni beatitudine, de iudicii metu & spe eternitatis familiari colloquio præmoneret, illa eum libenter audiebat. Verum æstimari non potest, quanto principis illius animus exultaret gaudio, quod tanti viri presentia gaudere, benedictione foueri, colloquutione meruisset edificari. Et ne ingrata illis beneficijs videretur, consensu & admissione venerabilis patris Annonis Archiepiscopi Cclon. direxit S. Suuibertum Episcopum cum præfato Geraldo nobili Palatino de Ardenna sanato à peste angina per eundem S. Suuibertum, cum literis commendatitijs ad illustrem Pipinum principem, petens & postulans obnixè, vt viro Dei Suuiberto donaretur, cum Verdam in insula siue littore Rheni, vt gentili Saxonico populo, illic cum suis prodesse, & præesse posset. Pipinus vero senex prouectus ætatis, honorifice sanctum suscipiens Suuibertum cum suis aliquanto tempore secum detinuit, vt verba vite ab eo audiret, eò quod pridem à plerisque multa laude digna audierat. Tandem vt hilarius dator sitiens æstuanter conuersionem gentilium, volensque cultum diuinum augmentare, ex regali munificentia benignè eundem vicum ei propter profectum & firmamentum suorum principatuum donauit, addens & offerens ex copioso thesauro suo aurum & argentum multum nimis, quibus Ecclesiam siue monasterium ibid., ad honorem Dei edificaret & populum barbaricum, fidei Christi prorsus ignarum verbo vite reficeret. Itaque vale dicto cum nimia deuotione & gratiarum actione Pipino principi sanctus & benedictus Suuibertus redijt Coloniam ad S. Plectrudem, cuius potentia & industria cum multis laboratoribus & cementarijs Verdam veniens, cepit statim prope Rhenum fundare monasterium in honore gloriosæ Virginis Mariae, ibique cum quantâ humilitate, deuotione & reuerentia rudi gentili populo euangelizauerit fidem Christi & præcipuè cum quanta puritate mentis & corporis & timore missas celebrauerit ac diuina peregerit, difficulter possit explicari. Misit dein Plectrudis eundem Suuibertum cum Agilulpho Coloniensi Archiepiscopo ad Pipinum: quam legationem Marcellinus his verbis exponit: Cumq[ue] jam in monasterio Verdensi, quod opera Plectrudis edificarat, vite celestium institutio quotidianum sumeret incrementum, contigit anno ab incarnatione Domini septingentesimo decimo quarto, Pipinū de Herstallo strenuū principem & Manrem domus Francorum, dolentē super innocente morte sanctissimi Lamberti Tungrensis Episcopi ad mortē egrotare. Accersitusque S. Suuibertus egregius pontifex ad visitandum eum per nobiles viros, perrexit prius cum Vileico & Theodorico discipulis suis Coloniam ad Plectrudem illustrem ducissam Lotheringie siue Austrasiorum, consilium ab ea expetens quidnam facere deberent. Quæ cum religiose suscipiens & tractans tandem retento Colonia pio Vuilleico presbytero S.

Suuiberti

Suuiberti apud se causa deuotionis & consolationis (erat enim felix VVilleicus euangelicus sacerdos) misit S. Suuibertum & Agilolphū Colonienf. Archiep. cum plerisque alijs præclaris ad Pipinum Principem coniugem eius, ad informandum eum, si obiret, ne illustres legitimos suos filios Drogonem Ducem Campaniæ, Grimoldum Maiorē domus Childerti regis Franciæ exheredaret, heredem scribendo Catolum Martellum illegitimum ex Alpaide pellice genitum, in detrimentum & damnationem animæ suæ & in confusionem sui & totius Ecclesiæ atque in scandalum suorum primatuum & subditorum: & quia Sanctus Lambertus Episcopus eundem Pipinum de illicito connubio Alpaidis increpauerat, martyrium subiit Venientes igitur præfati pontifices Ioppiliam ad egrotantē principem Pipinum benigne ab eo suscepti sunt. Qui ipsum consolantes & ad tolerantiam aduersitatū temporalium & infirmitatum corporaliū confortantes, dicebant quod Deus electis suis iter asperum facit: ne dum delectarentur in uia, obliuiscerentur eorum, quæ sunt in patria. Tandē nactō opportuno tempore & congruo, inter cætera pro salute & remedio animæ suæ, causam, pro qua uenerant, ei deuotē & salubriter pontifices exponentes, & de illicito matrimonio increpantes, statim cū indignatione repulsi patiebantur. Alpais uero legationem SS. pontificum sciscitans & compeniens, irata ualde pontifices abire celeriter præcepit & ipsa interpellans importunē pro Carolo Martello filio suo apud Pipinum impetrauit cuncta, pro eodem filio suo quæ petierat. Pipinus uero eodem anno moriens eundem Carolum Martellum suorum principatum reliquit heredem. Quod cernentes præfati pontifices in glorij & tristes Coloniam redierunt, enarrantes præclara Plectrudis omnia, quæ gesta erant in Ioppilia à Pipino consolantes eam, & ad tolerantia patientia animantes. Porro VVilleicus, qui interī Colonia apud Plectrudem remanserat, patrabat miracula ut narrat idē auctor. Eodem enim, inquit, tempore quo præfati pontifices sacri ad Pipinum egrotantē legatione fungebantur & ipse uenerabilis pater VVilleicus ad instantia gloriosa & deuota Plectrudis Colonie manebat, egrotabat quidā primarius Colonienfis, Gotebaldus nomine acerrima egritudine pressus, ita ut deficiente penitus omniū membrorū officio jam mortuus esse videretur cui jam funebria iusta præparata erant, & loculus in quo defunctus condi deberet. Maria uero coniux eius precibus & lacrymis interpellans gloriosā principē Plectrudem, impetrauit, ut infirmus à beato VVilleico presbytero S. Suuiberti uisitari deberet. Credidit uero quod bonus discipulus à bono magistro educatus, si intraret domū eius, oraturus pro eo manumq̃ imponeret illi atq̃ benediceret, statim melius haberet. Intrauit ergo S. VVilleicus cū deuota familia felicitis Plectrudis domū egroti, post diuinorū celebrationē uidensq̃ eū mortis omnibus, jam morti proximum, ac loculum ante cubiculum in quo sepeliendus poni deberet, prosteruens se in oratione, cum orasset diu cū lacrymis surgens dixit, Domine Iesu Christe clementissime Deus, qui dixisti discipulis tuis, super egros manus imponent, & bene habebunt, ostende hīc pietatem tuā & cura infirmū hunc potentia tua uirtute, ut nomen sanctum tuum benedictū in secula magnificetur ab omnibus.

omnibus. Cumque hæc dixisset, imponens manum suam super caput, benedicens eum ter, continuo surrexit & veterino infirmitatis discussio induit se ipse vestimentis suis. Egressusque cubiculum cum sancto VVilleico, iussit mensam præparari, cibos apponi & conuiuium instrui, quia delectaretur cum S. VVilleico manducare & bibere. Cum vero omnes multum gauderent, de sospitate illius S. VVilleicus cum gratiarum actione deuote orationibus incubuit, donec potius raptus quam vocatus inter eos resedisset. Gotebaldus vero prope S. VVilleicum assidens rescebatur, bibebat, lætabaturque quasi vnus & conuiuii ac gratias agebat, & multis post vixit annis. Plectrudis vero religiosa domina hæc audiens maximo deinceps S. VVilleicum habuit in honore, Deum qui mirabilia magna solus facit collaudans. Præfuit autem S. VVilleicus monasterio VVerdensi annis decem, post decessum sanctissimi præsulis Suuiberti & mortuus est anno Dominice incarnationis septingentesimo vicesimo septimo, VI. Nonas Martij. Ad cuius sepulchrum ad indicium virtutis illius solent crebra sanitarum miracula fieri.

Interfuit Plectrudis exequijs S. Suuiberti, vt & sanctus VVillibrordus & VVilleicus, qui in præfectura VVerdensi successit. De functo Pipino marito Carolum ex Alpaide natum Plectrudis Colonia in custodia tenuit, ex qua elapsus auitos honores patris indeptus ingentiæque bella nomine regum Francorum, factis ipse rex, regio nomine Francis permissio, gessit. Plectrudis Colonia felix obijt in Capitolio Virginum veluti suo mausoleo condita; de qua hæc Bruschi in Brunone Batauorum apud Boios Episcopo, Habuit beneficam honestissimam dominam Plectrudem vel rectius & germanissimo proximis & luttu audam magnificam Francorum reginam Pipini Grossi repudiata coniugem, Grimoaldi Batauorum & Campanie regis filiam, qua in ciuitate Patauiensi summam S. Stephani protomartyris basilicam sua munificentia & erexit, & dotauit liberalissime, vt eiusdem templi monumenta & inscriptiones etsi obliterate nunc & pene illegibiles attestantur. Hæc gloriosa Domina Plectrudis Bosonem & Grimoaldum magnificos principes genuit, Bosonem Campanie Ducem & Grimoaldum Galliarum regulum. Hæc ipsa Colonia in Capitolio basilica insigni pro Deo dicatis in Virginis Matris honorem a se condita sub insigni marmore cubat, cui hi duo versiculi incisi leguntur:

Legalithalamo Plectrudis iuncta Pipino

Bosonem genuit magnūque Ducem Grimoaldum.

De anno obitus eius nihil certi habeo dicere, nisi quod anno 1000. xvii. adhuc vixerit, cum exequijs S. Suuiberti interfuerit, qui sub annum 1000. xvii. Calend. Martij die veneris hora xii. vita excessit. Sic enim Marcellinus, Igitur die Dominica expletis deuote & solenniter exequijs in eodem monasterio VVerdensi in quo degens Christofer-

uenter

Non fuit regina.

Drogensum.

Sur. T. 26 p. 27.

uenter & feliciter seruierat honore condigno cum hymnis & laudibus deuote & reuerenter sepeliebatur per sanctum VVilebrordum Archiepiscop. Traiectensem & sanctum VVilleicum presbyterum & gloriosam Plectrudem Austrasiorum principissam, ceterosque fratres & discipulos suos. Et ibidem paullo ante, defunctus est autē sanctissimus Suuibertus VVerdensis Episcopus anno etatis sue sexagesimo nono Calend. Martij feria sexta, hora duodecima, qua hora Saluator mundi mortem suam nos viuificans, januam regni celestis reueravit, qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Obiisse autem Suuibertum anno 1000. xvii. ex eo disco, quod Marcellinus V Villeicum presbyterum decem annis post mortem Suuiberti vixisse & anno 1000. xxvii. diem vltimum clausisse affirmet. Verba auctoris sunt, Praefuit autem S. VVilleicus monasterio VVerdensi annis decem post decessum sanctissimi praesulis Suuiberti & mortuus est anno Dominica incarnationis 1000. xxvii. VI.

Nonas Martij. detrahe X. ab XVII. relinquentur 1000. xvii.

B. FLOBARGISVS

EPISCOPVS SALISBURGENSIS IV.

13CCXXI.
Canis. Antiq. Lect.
com. 6. p. 2224. in
catalogo Episcop. Sa-
lzburg.
Hundius metrop. p. 2
Ioan. Bauman Cbron.
Salzb.

Id in Catalogo Episcoporum & Archiepiscoporum
Salisburgensium honoratur titulo Sancti, sed quibus
nominibus in censum sanctorum venerit haud scio.
nihil in monumentis Salisburgensibus & chartis M.
SS. reperiō, nisi quod apud S. Petrum Salisburgi cœ-
nobiarcham egerit. Quinque numerantur abbates S. Petri, qui
sine initiatione Salisburgensem rexerunt Ecclesiam, ut est in syllab-
bo: Antologus, Sauolus, Ezzius, Bertricus, Ammilon. Flo-
bargisus & cœnobij præses & Episco-
pus appellatur.

S. LVLLVS

ABBAS PRIMVS ILLMONASTERIENSIS.

Beatus Lullus presbyter cum S. Virgilio Episcopo Salisburgensi venit in Boicam, & ad Illmum amnem, sacrum sacris viris domicilium posuit, quod postea bona pontificis venia Monachium cum S. Arfacio est translatum, vbi hodie florentissimum Canoniorum est collegium, quibus illustriss. & reuerendiss. Dn. Franciscus Guilielmus Comes VVartenbergicus Serenissimi Ferdinandi Boiorum Principis Filius cum Reuerendo & Clarissimo Domino Iacobo Golla Decano est Præpositus. De B. Lullo hæc Thadæus Cænobiarcha Reginoburgicus: *Ceterum, eorum socius videlicet beatus Lullus apud Illmunster gloriosis operibus intrepidus permansit. Nec de hoc pluracognoui.*

Sub anno Christi.
1500. XXX.
Henricus Canisius
tom. 4. ant. lect.
p. 474.
Ex Thadæo Abbate
Scotorum Ratiss.
Fragm. chronicon de
SS. Kiliano Virgilio,
Lullo,
Ioannes Neuhauser
primus Præpositus
Monaci 1495.

E 2

B. VDAL-

B. VDALRICVS

EPISCOPVS LAUSANENSIS.

1000. XXXII.

*Tabula Andechsen-
ses. Stumpfius l. 3.
p. 270.
Sangallensis.
Bruschius.*

Natus traditur ex Hildebrando dynasta Andechsenli (quem alij Sueuum faciunt) & Regarda principe Boiorum matre Hiltegardis Augustæ Caroli M. vxoris tertio loco ductæ, & Adelindis. Vdalricum hunc Lausanæ fuisse pontificem tabulæ Andechsenfes & Stumpfius testantur. Stumpfius hunc syllabum Episcoporum Lausanensium ex ipsis monumentis Lausanensis Ecclesiæ contexit, docetque primum ex Auenticorum episcopatu natum esse Lausanensem, primumque Lausanensium & vltimum Auenticorum fuisse Marium, anno 581. cœpisse, anno 601. delisse. Huic Lausanæ successisse Manerium, Egelolfum, Ericium, & tempore Caroli M. nostrum Vdalricum Andechsensē. B. Bonifacium Episcopum Lausanensem Molanus in Natalibus SS. Belgij refert xix. Febr. Insignia eius episcopatus videbis apud Stumpfium ibid. Sangallensis in vita Caroli M. hæc de illo, *Ex certis autem causis quibusdam plurima tribuit, utpote Vdalrico fratri magnæ Hildigardæ genitricis regum & imperatorum. de quo, cum post obitum ipsius Hildegardæ pro quodam commissio à Carolo viduaretur honoribus, quidam scurra in auribus misericordissimi Karoli proclamauit. Nunc habet Vdalricus honores perditos in Oriente & Occidente defuncta sua sorore. Ad quæ verba illacrimatus ille pristinos honores statim fecit illi restitui. Facit huius Vdalrici mentionem Bruschius in stemmate Hildegardis Caroli M. vxoris. Hildebrandus, inquit, illi ducta vxore Regarda Bauara excepit ex ea.*

D. Hildegardin anno 732. in arce Andecensi ipsa die S. Sabina vxorem Caroli M. &c. fundatricem Monasterij Campidenensis.

D. Adelindin natâ in arce Andechs desponsatam Domino Orboni Comiti Tra-gendino & Caldariensi fundatricem amplissimi Canonissarum Collegij Bucham-giensis prope Hiberacum sitâ.

D. Vdalricum gemellum cum D. Hildegardæ eodem die natum, qui Episcopus Lausana designatus legitur. De hoc Sangallensis in Carolo M. & Munsterum in Campidona, Crusius in Sueuicis.

S. SEBAL.

S. SEBALDVS PEREGRINVS.

Vt Solis, cum per medium volat aureus orbem,
Abi toto laetum cernitur orbe iubar,
Lucida sic virtus celsa de stirpe resurgens
Exemplo populos, totaque regna trahit.

Regia progenies sociatque regia virtus
Sparsit laudes, Duce Sebaldo, tuas.
Fugisti thalamos, fugientem fama secuta est,
In thalamis tecum fama sepulta foret.

SEBALDO PERFECTINO

Sebaldo Perfectino
 Episcopus
 in
 Episcopo

Sebaldo Perfectino
 Episcopus
 in
 Episcopo

SEBAL

E 2

S. SEBALDVS

PEREGRINVS.

Ebaldum alij Dacum natione, alij Danum, alij vel Britan-
num vel Hibernum vel Scotum faciunt, adeo plerique
scriptorum diuinant potius quam narrant. Regio satu-
editum omnes fere consensu tradunt, nec interim quis-
quam vel parentes exprimit vel eius maiores, quod simplicitas æui
minùs ad hæc attenderet, aut vetustas temporum, quæ omnia con-
sumit, etiam nomina delerit. Danum non fuisse ratio temporum
ostendit, cum longè post Dania sub leges Christi concesserit. De
annis non satis constat; Martello Franciæ principe & Pipino rege
patre Caroli M. vixisse autumant. Lambertus Schafnaburgensis
anno 1072. hæc de Sebaldo, Clara & celebris valde his temporibus per Gal-
lias erat memoria S. Sebaldi in Nurnberg & S. Hemeradi in Hasengou, & ma-
gno populorum concursu quotidie frequentabantur, propter opitulationes, quæ di-
uinitus illic languentibus sæpenumero conferebantur. Enimuero hæc à
morte S. Sebaldi euenisse ad eius cineres certum est, vt non repu-
gnet superioribus, illum prioribus annis vixisse. Recitate eadem
verba Trithemius Hirsau, Chron. 1072.

Institutum aiunt primis pueritiæ annis optimis literarum dis-
ciplinis Lutetiæ Parisiorum, quod ante Academiam conditam fie-
ri oportuit. Nam anno demum 791. Lutetiana academia à Ca-
rolo M. instituta est, vt ex varijs scriptoribus Iacobus Middendor-
pius ostendit. Antea quoque literas Lutetiæ ab doctores publi-
cis traditas idem docet cum scribit, *Quamquam igitur ante Carolum*
artes Parisijs etsi corruptæ floruisse videntur, is tamen veram Academiae for-
mam introduxit. Ad Sebaldum redeo, quem religionem cum nutri-
cis lacte hausisse tradunt. Tum ex ephæbis excedenti virginem à
parentibus genere, forma, religione parem desponsam, sed ab Se-
baldo ad exemplum S. Alexij nuptam in thalamum deductam, pri-
manocte relictam, cum oratione Sebaldi esset inducta vt in abitum
consentiret. Orationem placet è verbo subiungere, ex qua pietas
& sensus rerum cælestium vtriusque poterit cognosci, *Onusta qui-*
dem auro gemmisque opæclara virgo incedis, latro tibi vitandus est, inter enim
scorpiones & serpentes ingredimur, caro nostra fragilis, cinis futurus post modi-
cum, cum omnia possit Deus, lapsos nos valet non erigere virgines. Noli ergo
sponsa, subiaceremaledictioni. In dolore paries filios tuos: seruemus igitur quod

1000XL,
circa floruit. X1V.
Cal. Sept.
Conrad, Celsus post Ca-
roli M. auum vixisse
tradit, cap. 8.
Lambert. Schafnab.
p. 189. anno 1072.
Hartm. Schedel.
Chron. p. 162.
Trithem. Hirsau.
Chron. vita. patria
lingua conscripta.
Magdeburg. Centu-
riat. 8. c. 10.
Martyrol. Canisij.
Arnold. viron p.
504. l. 4.
Cratopol. de SS. Germ.
p. 133.
M. S. Hartm. Sche-
del. p. 124.
Iacob. Gretser. in SS.
Eystettenfib. p. 372.

Lib. 2. Acad. p. 333.

M. S. in 4. te p. 124.

De S. Richardo an
Rex Angliæ fuerit in
S. Vilibaldo & Val-
burga dictum, & la-
cebus Græcorum proli-
xè disputant in SS.
Æstetensib.

Clunier. l. 3. c. 8. p. 30.
v. 33.

Clunier. c. 2. p. 27. B.

nati sumus, tu in paternis interim laribus, ego ibi ubi aſſpicante Deo laboribus su-
doribusque acquirere licet, quod gratia angelis dedit. Fidei utique nostra mu-
tuò sint tutores Ioseph virginis sponſus virginalis diuinalisque aule custos B^{ea}
virginis Marie, sub quorum testimonio hanc arcam virginalis integritatis gem-
ma pudicitie decoratam, perfectam arculari figura accipito eundem præſenta-
turus illi qui est flos fructusque virginis. Dein clam omnibus ex regia se
subduxit, neglectisque omnibus vitæ præſentis commodis, spe fu-
tutorum exilio patriam post habuit, vt eo certiùs ad cælestem Bea-
torum sedem aspiraret, profectus à patrijs laribus Italiam petijt, in-
ibiq; in SSS. Richardū regem, vt volunt, Angliæ, V Vilibaldum &
VVunibaldum filios, quorum vitas in hoc ipso volumine cognos-
ces, incidit, inopiæque laborantibus alimenta viniue laticem mi-
nisterio cælestis internuncij impetrauit. Arianam impietatem ad-
mirandis sapius factis, quàm dictis refutauit. Reuerſus ex Italia,
focijsque relictis venit Ratisponam, Boiorum id loci caput, diuer-
titque in humilem pauperis casam, precatus patrem familiæ, vt
focum rigenti excitaret, cælum enim hiemauerat, tellus niuibus
pressa tenerum Sebaldi corpusculum horrore frigoris ita perfude-
rat, vt prope gelaret. Deerat materia in alimentum ignis, fertui ge-
licidium ab hospite negante sibi quicquam ramenti eſſe, quo calo-
rem prouocaret. Sebaldus sturiam in carbones immittit, quæ alias
rogum extinctura, obſtupeſcente natura accendit, adeò hiems eti-
am cælestibus viris pro æſtu & æſtate eſt, vt sæpe pro rore, vmbra,
& frigidario vndantia fornacium incendia, quod tribus Hebræis
accidit, fuere. Redintegravit eodem loci vitrea tracta non ope hu-
mana, vt ingenioſus ille Neronis æuo vitriarius, ſed planè diuina,
quod alijs itidem Diuis factitatum meminimus.

Tenebatur Sebaldus magno ſilentij vitæque quietæ deſiderio.
Silua placebat inter Ratisponam & Norimbergam, quam recentio-
res Segodunum falſò credidere. Nondum Danubius illic loco-
rum ponte junctus erat, nec ratis vlla in promptu. Sed nulla vir-
tuti via eſt inuia, veſtem extimam fluctibus inſtratam aſcendit, flu-
ménque non minùs ſicco veſtigio traijcit quàm olim aut Erythræ-
um Hebræi, aut Pamphilium Alexander, quòd nec lana pallij vn-
dam biberit, nec guttam velut oleo delibuta admiferit. Siluam,
quæ in ambitu ſedecim millia paſſuum colligit, & Regno Pe-
gnesòque omnibus interluitur, ingreſſus, Deo votis precibus, inc-
dia, vigilijsque ſanctiſſimè litauit. Nec diu tanta virtus, quamuis
densa memoris vmbra tecta potuit latere. Erat in eadem vicinia
vir minimè malus, & Sebaldus noſtro etiam familiaris & hoſpes.
Is ex

Is ex præterfluente riuo subinde prædam trahebat & piscationi dabat operam. Deprehenderant hunc ex arce speculatores & comprehensum, quod illum jus piscandi habere negarent luminibus exuerunt. Quod ubi Sebaldu didicit, illacrymatus acerbæ miseri fortunæ, diuersitori suo gratus solem reduxit, exsculptosque oculos restituit. Siluæ cultoribus & vicinæ cum legem cælestem exposuisset, reliquias Idolorum aboleuisset annis & senio laboribusq; fractus ad D. Martini Sodales Noribergam confugit, vltimūque ibi diem clausit. Quanquam alij sunt auctores, qui tradant, eum in ipsa silua decessisse, corpusque iumentis jugi insuetis impositum ad locum, quem destinarat quieti deportatum conditūque, crebris beneficiorum miraculis inclaruisse, ac demum ab Martino Quinto cælesti religione consecratum inter cælites coli publicè cœptum, quarto decimo Calend. Septembr. quod eo die, xix. inquam Augusti, obiisset. Sacrum eius pignus Noribergæ in æde principe Petri & Pauli olim religiosissime cultum, hodie, vt omnes Diuini cîneres (quod impiæ Lutheri sectæ acceptum feras) neglectum jacet, donec propitium magis cælum Germanias terras respiciat.

Eandem compendio vitam tradit Hartmannus Schedelius in Chronico his verbis: *Sebaldu Confessor dignissimus ac sanctissimus hæc tempestate (vt quidam ferunt) doctrina ac sanctitate in Germania floruit. Is ex nobilissimis ortus parentibus regis Dacie filius ac regina castissima; qui votis ac precibus à Deo hanc sobolem impetrarunt. Ab ineunte atate disciplinis & literis traditus, pro adipiscendis liberalibus artibus in adolescentia Parisios petijt. Cum eruditissimus euassisset, Virgo pulcherrima de familia regum Francorum matrimonio ei iuncta fuit. Verum spretis mundialibus pompis, relicto regno sponsam elegantissimam nocte deseruit; in longinquas regiones ac eremum secessit. Ubi cum annis XV. sanctissime vixisset, inde deuotionis gratia Romam perueniens a Gregorio II. summo Pont. ad Germanos prædicationis gratia directus Villibaldum & Vimbaldum fratres itineris comites habuit. Et primo apud Longobardos deinde Ratisbonæ, doctrinâ, virtutibus ac miraculis claruit. Postremo apud Nurembergam in solitudine nemorum religiosissimam ac perfectissimam vitam vsque in finem exegit. Ubi præter doctrinam populo exhibitam miraculorum gloria nominatissimus euasit. Tandem plenus dierum ad oratorium fratrum S. Martino dicatum Nurembergæ (ubi modò cenobium Ordinis D. Benedicti ad S. Egidium nuncupatum peruenit, infirmitate ac senio correptus sanctissime migravit ad Dominum. Cuius sanctum corpus ab indomitis bobus ad locum sepulture ductum insignis basilica in eius nomine extructa est. Quem postmodum summi pontifices propter crebra miracula in Sanctorum Confessorum numerum aggregauerunt; præcipue*

Græpelt.

VVisen.

MSS. p. 131. 6te ediz.

180.

Hartm. p. 162.

præcipue Martinus V. Papa eius Festum per vniuersum orbem XIV. Kal. Septembr. celebrari iussit. Quamobrem apud Nurembergenses summo honore quotannis colitur! cum Nuremberga præclara vrbs meritis huius dignissimi patroni augmentum in omni honore & gloria vbertim sensit.

Iuuat antiquum apponere Sapphicum ex M. S. decerptum, quo non ineleganter tota Sebaldi vita absoluitur,

Conradi Celii.

Regiæ stirpis soboles Sebalde,
Norica multum veneratus urbe
Da tuam nobis memorare Sanctam
Carminè vitam.

Te sacris votis generant parentes,
Cum diu lecto sterili vacassent,
Teque suscepto statuere castam
Ducere vitam.

Natus hic sanctis puer ergo votis,
Galliæ claram properas in urbem
Artibus sacris animùmque cultis
Moribus ornans.

Hauseras sanctas ubi mente leges,
Patriam doctor rediisti in aulam
Regiam, querunt tibi mox venustam
Iungere sponsam.

Vt dies letis fuerat paracta
Nuptijs virgo pudibunda vultu
Ducitur celsi tibi copulanda
Candida lecto.

Cumque jam clausum fuerat cubile,
Et quies cunctis foret alta rebus,
Tu tuæ sponse loqueris pudicè
Talìa verba.

Nata de magno mea sponsa rege,
Non tuum castum violabo corpus,
Si placet placet mecum pia vota castæ
Iungere vite.

Adnuit virgo tenero pudore,
Et Deo magnas dedit ore grates,
Integram seruans generosa casto
Corpore vitam.

*Ipse mox celsam genitoris aulam
Spiritus sancti monitu relinquens
Horridam siluam, Herciniamque vastis
Saltibus intras.*

*Et per exesa caua saxa rupis
Stratus orabas manibus supinis,
Feruidum solem, Boream, niuesque
Passus & imbres.*

*Et feras inter medias quiescens
Sepe montanis satiatu herbis
Hauferas puram liquidis fluentem
Fontibus undam.*

*His ubi corpus dapibus foueres
Mentis in puram tenuatus auram
Sepe diuino nitido videbas
Pectore vultus.*

*Sic tribus lustris tacito peractis
Inde Romanam properas ad urbem
Qua Dei verbum monuit per orbem
Spargere Pastor.*

*Ipse mandatum recipis paternum
Et vagus terras varias pererras
Donec immensum peregre venires
Letus ad Histrum.*

*Hic ubi cymbis tumidus careret
Præbuit tutam, pater alme, nauem
Pallium, quo tunc fueras pudico
Corpore tectus.*

*Moxque per vastas nemoris latebras
Noricam letus veniens in urbem
Hanc docens sacro monitu profanos
Linquere cultus.*

*Et Deum celso residere celo
Prædicas; penas vitij daturum
Quique virtuti tribuet beata
Premia vite.*

*Ille de casta genitrice natus
Corporis mortem tulerat cruentam
Tertio Phæbo rediens sepultus
Victor ab oris.*

Approbas

Approbas multis tua verba signis

Scripta quæ libro reperi fideli,

Nec minus clari hodie coruscas

Inclite regnis.

Cumque jam longo fueras labore

Fessus, & sedes meritis beatas

Te senem nostras Deus imperabat

Linquere terras.

Spiritus sanctos ubi liquit artus,

Mox boves corpus tulerunt agrestes

Quæ tuas sanctas modo personamus ipse

Carminibus laudes.

Ergo jam celomero locatus

Hanc velis urbem medijs arenis

Conditam sanctis precibus juuare

Sedulus orans.

Terra fecundomadeat liquore,

Et salutare habeat calores

Spiceam gestans Cereris coronam

Fœnore multo.

Spumet & plenis rubicundus undis

Bacchus, & frontes tetricas relaxet,

Et pecus latis nemorosa carpat

Pascua pratis.

Prosperos seruent radiosa cursus

Astra; nec morbos subitos minentur

Pæque per nostras maneat perenni

Tempore terras.

Fata Germanis faueant triumphis

Dum petet Turcos gladijs cruentis

Principis nostri iuvenile robur

Maximiliani.

Hinc ubi nostras animas solutis

Corporum vinculis Deus euocabit

Confer, ut tecum capiamus alti

Gaudia celi.

Hæc ubi nobis, Pater, impetrabis

Ante supremi faciem Tonantis

Hic tuas semper cumulemus aras

Thure benigno.

In sum.

In summâ semper veneratione cultuq; D. Sebaldu fuit apud Noribergenses, quoad hostis cæli & omnium Sanctorum Lutherus urbem Noribergensem & magnam Germaniæ partem inuasit. Condiderant ciues paullo antequam illa pestis ciuitatem nobilissimam occuparet, Diuo Sebaldo inclitum mausoleum, quod vt ex rationibus M. S. Codicis Noribergens. constat ex orichalco singulari opere factum septuaginta octo millibus sexcentis quadraginta quinq; aureis æstimatur. Descripsit illud carmine Eobanus Hessus.

2579.

Extat in hoc templo monumentum insigne Sebaldi
 Quem Diuum pars magna vocant: hic primus ab orbe
 Externo veniens fertur loca nostra colentes
 Christicolam docuisse fidem, pro cuius honore
 Officij meritisque pijs his cultibus illum
 Affecit pia cura patrum, testata salutem
 Hoc primum doctore sibi que suisque paratam.
 Atque ideo hoc illi posuere insigne sepulchrum,
 Officij memores, quo non prestantius ullum
 Siue manu, siue ingenij, siue arte magistra
 Contendisse libet, totum est ex ære nitenti
 Artificis calata manu, pulcherrima moles
 Naturæ varijs operum, forma omnis ab imo
 Surgit epistilijs fracta excrecentibus inter
 Serpentum species operosa toreumata florum.
 In summa coit, & pulchri fastigia tecti
 Contrahit, ipsa etiam varijs calata figuris.
 Non angusta tamen ne vertex summus acutam
 Pyramidem faciat, quamquam tres pyramidales
 Adsimilet conos; circum capitella columnis
 Addita sunt, spiræq; breues torulique rotundi
 atque abaci teretes, quibus aut simulacra Deorum,
 Aut hominum insistent, videas colludere fictas
 Arte puellarum effigies, semperque nouatos
 Formarum vultus, colubros adrepere, nudas
 Stare puellarum species tenuis ilia, donec
 In caudas abeant, media plus parte, draconum.
 Quid statuas alias memorem, matrumque virorumque,
 Has nudas, illas armis & vestibus aptas?
 Quid tot quadrupedum formas? tot sculpta leonum

F

Corpora?

Eob. Hess, in Norimb.
 descript. apud Græss.
 p. 375.

Corpora? nudorum infantum quid mille figuras?
 Musa nec ulla queat tanto satis esse labori,
 Nec verbis aquare opus immortale futurum,
 Quod neque Praxiteles, nec Myron, nec Polycletus
 Nemo Cares, nemo Scopas reprehendere possit.
 Quamquam fama illos sculpendi nobilis eris
 Commendat, nostros melior peruenit in annos
 Gloria. Sicut enim fuit ignorantior etas,
 Et rudis illa prior, sic nos, crescentibus annis
 Crescere & inuentis meliores addere rebus
 Par fuit, & veterum vinci feliciter artes.

DE BB. ALBERTO ET

OKARIO

TEGERNSENSIS COENOBII

CONDITORIBVS.

St intra Oenum & Isaram fluuios Boicæ primæ, in Vindelicia nobiles, & nauium patientes, Cœnobium, quâ Tirolis aditur, antiquissimum, & regia magnificentia, ad lacum Tigurinum, quem Tegernseensem vulgò dicunt, extructum, cuius præful longè præfides omnes vtriusque prouinciæ dignitate, opibus, auctoritate antistat, vt qui Principis nomine ab ipsis etiam Imperatoribus in publicis tabulis & instrumentis dignatus sit. Hoc duo germani & nobilissimi reguli Adalbertus & Okarius (quos alij Albertum, & Ottogeriona & Otkarium cognominant) è suo patrimonio, quod amplissimum & copiosissimum erat posuerunt, vt & illud in Norico Ripensi D Hippolyto & Schlechdorfianum ad Lacum VVakerum, quemadmodum & Otho seu Vtho sororis filius, ad Ilmum amnem Collegium sacerdotum instituit. Sed Tigurinum ritu ciuitatis & regię, fossa, mœnibus, tormentis bellicis, propugnaculis cinctum. Ipse antistes ex equestri nobilitate ad modum principum ministris colebatur, adhibebatq; præfectos & magistros palatij, Archimagirum, pincernam & hoc genus aulica officia. Adalbertus & Okarius cum Othone sanguinem ex regia stirpe traxerunt. ^a Auentinus Grimoldo Boiorum duce natos suspicatur. Idem ^d Lazius affirmat: Velferus anceps, Adalbertus, inquit, & Okarius Tegernseenses Comites siue Grimoaldo Duce, siue patre Hartuico Burgundo, matre Boia nati, duplex enim hic quoque fama est. Vetusorum diplomatum fide hætenus liquet illustri genere ortos, quod reges propinquitate attingeret cetera ferè obscura sunt.

Quod ad originem horum dynastarum attinet, Velferus hanc ex membranis Tegernseensibus traxit, in quibus hæc verba leguntur: Erant in partibus Noricorum duo fratres Albertus & Otkarius ex patre Burgundi, ex matre Bauari. Metellus poëta non ignobilis ex Tegernseensium sodalium religiosus, qui antè annos admodum quingentos floruit, de eisdem testatur.

F 2

In codi-

Anno Christi
1000 XLVI.Ex M. S. Tegerns.
p. 1.Hund. metr. p. 307.
Ex alio M. S. cod. c. e
monast. Tegerns.Antiq. lect. Canis.
l. 4. p. 470. & seq.M. S. de S. Quirino
ex Tegerns. c. 8.Auent. edit. Basil.
l. 3. p. 215. & 217.Ex chron. M. S. Ger.
Tegerns. p. 26.M. Velfer. l. 5. p. 29.
Metellus in Quirinol. 1. ant. lect. p. 68.
69. 70. 71. 72. & seq.Volf. Lazius in com.
rerum Austr.In chorograph. Boic.
p. 2. f. 2.Andr. Presb. R. tiff.
p. 17. & seq.

S. Pöln.

^a Auent. l. 3. p. 217.Dipl. Henr. VI. Co-
mites Albertus &Otkarius regali pro-
sapia exort.Othonis II. priuileg.
Germani ff. & illu-
stres Comites.

In austriaci.

In codice Tegerseensi alio M. S. quo res Boiorum patrio sermone describuntur, ita horum stirps deducitur.

Hugobertus præfectus regis Francorum.

Arnolphus seu Arnoldus Magnus.

Angifus seu Anchifus,

Lotharius.

Pipinus Crassus

Hartvvicus.

Carolus Martellus

Okarius

Albertus

Rochus.

Okarius ergo & Adalbertus Caroli Martelli fuere partueles quemadmodum hæc tabule docent. Sed Lazi in chorographia Austria horum longe diuersam constituit stirpem eosque Grimoaldi Boiorum Ducis qui Frisingensem pontificatum instituit filios affirmat. Grimoaldo primo filius successit Theodo I, ex quo Grimoaldus II. extitit, conditor sedis Fruxmensis, alpestris Boiaria princeps, ac demum extinctis fratribus Hugoberto & Theodone VII. solus hæres ab Theodeberti filijs & Car. Martello interfectus, cuius Athesinam provinciam occupauit Hiltebrandus Langobardorum rex filij Grimoaldi Albertus, Ottogero, & Vito, in Comitatus missi unde Comites Tegerenses orti, conditores, cænobiorum Schlechdorf Tegernsee & S. Hippolyti in Austria. Mihi potior altera Tegerensis; omnes enim historici hos patre Burgundo, matre Bauara natos tradunt.

Albertus seu Adelbertus nouem in Boica dynastias seu Comitatus possidebat. Okarius natu maior Dux fuit Burgundiæ. Fuit & Vtho vel Audo frater, ut quibusdam placet, vel quod certius membranæ Tegerenses docent, ex sorore filius, qui apud Ilmense cœnobium (cuius cum D. Arfacio sodales Monachi anno 1495 sunt translati) præses est constitutus.

sic appellatur in
membris Tegeren.

Sed Okarius & Adalbertus auunculi Audonis seu Vtonis hanc Tegerensis asceterij condendi causam, ut quidam volunt, antiquissimæ chartæ, testari videntur, habuere. Erat Okario filius vnicus cui Rocho nomen, qui in Palatio Pipini (quem postea Meroueis exauctoratis & in ordinem redactis pontifex Romanus & populus in Galliis regem Francorū salutarunt) cum filiis eius Carolo & Carolomano versatus, rixâ inter ludum latrunculorum, quem vulgo schachia appellant, exorta, ut fieri sæpe solet, ab altero horum, nisi quis tertius nobis ignotus fuit, occisus fertur. Okarius & Adalbertus à Pipino quoquomodo placati ex aula tamen Pipini cessere, & in Boicâ

Boica, cum liberis jam carerent, omnes opes suas ad regium cœnobium ad lacum Tegerensem moliendum contulere. Tum religionis causâ Romam profecti Gregorio Romani nominis tertio pontifici aduersus Longobardos suppetias tulere, & hostem ab vrbe & agro virtute & armis repulere. Redeuntibus in Boiariam antistes Romanus pro fideli opera in bello collata, sacra sanctorum Quirini & Arsatij pignora reliquiarum donauit, nec enim aliud præmium victoriæ petiuere. Reuersi Quirinum in Tegerensi æde collocarunt, Ilmensi contubernio Arfacium misere. Ipsi seipfos in suo, quod posuerant, monasterio Deo victimas & hostias consecrarunt, vanisque mortalium curis & negotiis rejectis, nomen in religione professi, S. Benedicti legibus viuere cœperunt. Et natu quidem minor quod literis esset tinctus, postea primum cœnobij antistitem communi sodalium decreto egit, Okarius in humiliori, religioso tamen gradu constitit.

Priorem huius narrationis partem de Rocho Okarij filio in ludo occiso, Hundius ex Auentino, & ex Hundio Canisius in antiquo lect. in dubium vocant, perinde quasi parum vera propiorque fabulæ videretur oratio, nam ita Canisius: Porro quod hic de Rocho à filio Pipini occiso narratur merito in dubium vocari potest. Et Hundius: *De fundatione huius monasterij extant quedam in libro quodam scripto monasteriorum Bauariae, & indice Abbatum huius monasterij de filio Ottocari in Gallia à filio regis Pipini in ludo Schachorum occiso, quæ tanquam fabulosa Auentinus in chronica omisit. Ego de hac re nihil certius puto inueniri, quam quod in privilegijs tum Ottonis secundi, tum Henrici VI. & Friderici II. Imperatorum continetur.* Hæc Hundius. Ita Henricus Canisius Hundio, Hundius Auentino & Tabulis Othonis, Henrici & Friderici Imp. nicitur.

Hund. in Tegerense

Ego cum ex chartis & membranis Tegerensibus, & Ilmensibus, iisque antiquissimis, ex Metello præterea claro sui æui poëta & religioso Tegerensi, ex historia Andreæ Ratisponensis hæc narrationem confirmatam & testatam legerem, certam & indubitatam existimaui. Sed vbi eandem ad rationem temporum velut Lydium lapidem exegi, probare nullo modo potui, præsertim cum ipsæ narrationes inter se minimè consentiant, cum aliæ chartæ Pipini regis filium, non Ottocari interfectum tradant. Possim ex annis copiosissime demonstrare puram putam fabulam esse de ludo latrunculorum & causam ædificati cœnobij hanc nullam fuisse, sed ipsam regulorum pietatem. omitto tamen non necessariam disputationem, & ad rem redeo.

Cap. 2.

lege 1000XLIX.

Geminos igitur fratres Albertum & Okarium conditores esse cœnobij Tegerini & aliorum, ex tabulis Imperatorum, præsertim Othonis II. Henrici VI. Friderici II. manifestò liquet. Albertus deinde præsulū iudicio, primus omnium cum potestate, tanquam fundamentum sui mausolei & cœnobij sustinuit onus abbatis, de quo ita manu exarati libri Tegerini, quibus præsidum cœnobij acta & series memorantur.

Albertus primus abbas & fundator cum fratre Occario Banaria Dux, Episcoporum iudicio & consensu omnium electus, centum & quinquaginta fratrum constituitur pater anno domini 1000XLIX. Hic una cum fratre suo Conuerso per celebre istud monasterium in Tegernsee undecim millibus & octingentis mansis fundauit & dotauit, cum viginti duabus quoque patellis salinarum. Præterea Ilmmense cœnobium Frisingensis diœcesis, atque in Austria monasterium S. Hippolyti & Nasæ circa Rhenum ancillarum Deimonasterium dicto cum fratre fundauit. Insuper in Burgundia aliud monasterium magnificum. Ilmmense dedit reliquijs S. Arsacij & particula illa S. Quirini regis & martyris ex quo potantes infirmi si nouerint abstinere à carnibus auum cum sani sunt, recipiunt sanuatem q̃e & intercessionem martyris. Præcipue uero istud Tegernseense, corpore gloriosi regis & martyris S. Quirini, alijsque quamplurimis reliquijs cum fratre ditauit.

In hanc narrationem mendum irrepsit, annorum enim ratio corrupta est cum pro 1000XLIX. scribendum sit 1000XLIIX., omiſsa sine dubitatione litera L. quæ inferenda est ut pro XIX. sit XLIIX. Inchoatum enim est cœnobium anno 1000XLIIX. vel potius 1000XLIIX. Nam triennio post, aut fortasse biennio (nam alicubi legi annum 1000XLIIX.) consecratum est.

In membr. Tegerinis
p. 13.

Fuisse autem hos geminos fratres Albertum & Ockarium Deo omnique celo gratissimos ostendit insigne prodigium, quod ad illorum cineres ut alia taceamus, factum traditur. Vno uterque tumulo conditus extremæ tubæ classicum expectat. Ad hunc in turba delatus quidam unus ab inferno hospite inſeſſus & agitatus, cum nescius ipse marmor, quo teguntur conditores cœnobij, attingisset, malus genius ex contubernio suo & hospitio corporis occupati ex templo coactus est excedere. Homo sibi relictus & restitutus cum domum sanus saluusque veniret, cunctis domesticis & familiaribus qui furentem ante norant, obstupescens, sancti Quirini, cuius fama miraculis inclita per omnem prouinciam spargebatur, virtute & gratia curatus credebatur. Ille memor beneficii accepti cum anathemate & voto reuersus, cum donum beneficii accepti argumentum religiosi Diuiſ offerendum adferret, illi rectè

illirectà cum illo ad S. Quirini cineres properant, illic Diuo munus
 sacrum repræsentaturi. Sed is qui per Sanctorum patröcinia ab
 stygio monstro liberatus erat. Non hîc, inquit, fui curatus, no-
 ui, quorum beneficio, pulso hoste, valeam. Dimissus inde mox
 ipse ad dissitum ab S. Quirino conditorium Alberti & Ockarij pro-
 perat. Tum; hîc, inquit, collata mihi sanitas est ab ijs quorum pi-
 gnora hîc quiescunt, mentes apud superos æternis gaudijs fruun-
 tur. Attoniti incolæ hoc miraculo maiori deinceps suos paren-
 tes & conditores veneratione colere cœpere.

Hæc ego cum cognouissem nolui subducere lectori clarissima
 nobilissimi & antiquissimi adeoque principis in omni Boica mo-
 nasterij auctores & conditores, vt illorum
 quotidie magis magisque gloria
 claret.

S. GARIBALDVS

EPISCOPVS RATISPONENSIS.

Anno Christi.
1000.
Othlonus in Bonifacio
Surin in eodem.
Hundius metropol.
Velferus Rerum Boic.
1. p. 274.

Vnc Garibaldum, seu Gaubaldum seu Gæbaldum, seu
Gaiabaldum seu Gariobaldum appellatum (nam in
nulla re ita librariorum manus vacillare solent arque
in exprimendis nominibus præsertim raris, antiquis
& desitis, quæ sæpe aliter populus, aliter scholæ, aliter
scriptores edebant) S. Bonifacius pontificem
Ratisponensem creauit. Sed pauca de illo in acta missa sunt.
Hundius hæc tantum ponit, *Iste sanctus vir fuit, vigilans sui gregis pastor,
qui creditum sibi ouile magna solitudine & fount & auxit, & consilio sui clerici cor-
pus S. Emmerammi in monumento laminis aureis & argenteis, margaritis &
lampadibus preciosis ornato, populo spectandū præbuit. Præfuit annis XIII,
vel XXII. vt alia docent monumenta. Obijt 1000. ad*
D. Emmerammi humatus.

S. CAROLOMANVS.

Sum genus horum, caelestibus amula proles,
 Mille patrum fulgens stirpis imaginibus.
 Sanguis Heristalli, Martelli dia propago,
 Et patruus Magni. Quid tamen ista iuvant?

Ascotis par sum cultu, neq moribus impar,
 Hoc placet, e cunctis nil placuisse mihi.
 Pergito mortales, requiung per arma, per ignes
 Quovito, plus regnum deseruisse fuit.

S. CARO-

S. CAROLO MANU

...
...
...
...

...
...
...
...

S. CARO

S. CAROLOMANVS

MARTELLI FILIVS. BOIORVM

DOMINVS.

Vnt qui Carolomanum è stirpe Agilolfingana Theodo-
num Boicæ quondam Principum oriundum tradant,
Carolo Martello patre Pipino auo, Anchiso proauo, S.
Arnulfo Pontifice Metensi abauo, Arnulfo atauo. Afo-
petto critauo, cuius pat. r Hugobertus fuerit, auus Vtilo Agilolfin-
gus & Palatinus Antuerpiensis; proauus Theodo primus princeps
Boiorum. Quanquam alij ab regibus Gallix Francorum eundem
descendere tradant, & principem gentis Pharamundū nominent.
In priorem sententiam eunt Goropius Becanus, Carolus Scribani-
us, lo. Heroldus & quos in ora supra laudaui: Auentinus parum
constanter loquitur. Altera opinio & certior scriptores plerōsque
Gallos habet sectatores, & nonnullos etiam Germanos, inter quos
est Fridericus Palatinus Rheni, Velferus, G. Scioppius. Sed vt Ca-
rolomanum origine Boium negemus, illumque Francis asseramus,
fuit tamen is Boicæ Dominus. Martello quippe fatis ex homi-
num cætu subducto, cum fratres Pipinus & Carolomanus hæredi-
tatem cernerent, Boica Carolomanum respexit. Nam Pipino Bur-
gundia, Neustria, Proûincia; Carolomano Austria (seu Austrasia
quæ hodie Lotharingia, prius Austria & Austrasia ratione V Vestriæ
dicta) Turingia & Boica cecidit. In qua etiam non parum diu ver-
satus est Fruxini seu Frisingæ, vbi regia Boiorum id temporis fuit,
vñ Hundius in descriptione cœnobij ad S. Stephanum consecra-
tum siue V Veihenstephan monet. *Monasterium, inquit, Ordinis*
S. Benedicti positum in excelsio monte prope Frisingam, vbi olim fuisse dicitur ca-
strum Pipini Galliarum & Alemannie regis in quo postea etiam Carolomanus ha-
bitauerat, mons ille dictus Tetmons siue Thetonus mons, cuius amplissima fossæ ar-
cis magnificentiam adhuc hodie satis ostendunt. Et quæ sequuntur. Idem
in Eriberto fratre S. Corbiniani Episcopo Fruxinensi: Pipinus Caroli
M. pater (frater Carolomani) postquam Frisingam & superiorem Bauariam
contra Vtilonem regem occupasset, habitasse dicitur aliquot annis in alio excelsio-
re castro prope Frisingam in mote Tetmons dicto, ibidemq. sacellum construxisse in
honorem S. Stephani, quod in hunc usque diem appellatur V Veihenstephan mo-
nastrum, latine quasi Stephani consecrati.

Anno Christi.

1555.

Gorop.

Scriban. in Orig.

Antwerp.

Velfer. l. 3. p. 358.

Auent. l. 4. p. 101.

Molan. de mil. sac.

Ducum Brab. c. 2.

Lapins de migrata

gentium.

Guicciardin. de reb.

Belg.

Lipsius.

Ioan. Herold. in ge-

neal. Palatin.

Atque

*Serar. in Mog. hist.
vita S. Bonif. p. 506.
& p. 579.*

Atque ut hæc defint, gessit bella in Boica, fuit sæpe in Boica & pontificum conuentus auctore B. Bonifacio Pontifice Moguntino Ratisponæ egit, ut meritò in censum Bauariæ Sanctæ veniat. Sed jam res ab illo gestas in acta mittamus. Anno altero à cura suscepti regni Carolomanus cum fratre Pipino Hunaldum Aquitanie Ducem à Franco deficientem bello superat, qui ad Vascones profugit, eodemque anno Theobaldus Almanniæ princeps dum defectionem molitur, celeritate fratrum oppressus est & in ordinem redactus. Anno 1000. Carolomanus auctoritate Zachariæ P. M. & S. Bonifacius indixere Reginoburgum seu Ratisponam conuentum minorum pontificum, in quo & ipse coram, cum Vulone Boiorum principe interfuit, edictumque reip. cum Ecclesiasticæ tum ciuili salutare promulgauit, cuius principium duntaxat hic fidei causa collocabo, cætera in Annalibus Boiorum & apud Surium cognosces. In nomine domini nostri IESU CHRISTI. Ego Carolomanus Dux & Princeps Francorum anno ab incarnati Domini septingentesimo quadragésimo secundo XI. Cal. Maij cum consilio seruorum Dei & optimatum meorum & piscopos qui in regno meo sunt, cum presbyteris ad concilium & synodum pro timore Christi congregaui, id est, Bonifacium Archiepiscopum, Burchardum, Reginfridum, Wittanum & Wiliboldum, Datauum & Adanum cum presbyteris eorum, ut mihi consilium dedissent, quomodo lex Dei & Christiana religio recuperetur & qualiter populus Christianus ad salutem animæ peruenire possit. Et quæ ibidem sequuntur nouendecim capita consilij.

1000. Celebrauit exin anno sequenti Listinis alterum, & tertium biennio post Moguntia. Indolem verò Carolomanus vera pietatis hausit à sancto pectore S. Bonifacii, ante cuius familiaritatem admodum rudis erat rerum diuinarum, uti S. Vilibaldus testatur. Serarius in vita S. Bonif. lib. 3. c. 14. p. 367. v. 16. Idem lib. 3. c. 18. p. 423. Fuldensem præterea fundum Sancto Bonifacio ad condendum coenobium liberali manu, quæ tria millia passuum ad omnes cali plagas Fulda complectitur, donauit. Iam sexennium Carolomanus prorex in administratione regni & prouinciarum cum Pipino traduxerat: iam populorum mores per pontifices & synodos composuerat: iam hostium contumaciam retuderat, Saxonas, Boios, Sueuos, Aquitanos compescuerat atque imperata facere coegerat, cum illum omnium rerum humanarum & fugientium pertesum cepit æternorum & immortalium cupido. Regno igitur Francorum & prouincijs omnibus fratri Pipino secundo loco nato, commissis, ipse Romam ad Zachariam pontificem cum

cem cum honestissimo Francorum comitatu properauit, multaq; eximia & regia dona D. Petro Apostolorum principi dedicauit, sacrisque initiatus à Pontifice in montem Soraetum secessit. Inciderunt hæc, uti, qui temporum rationes conscribunt, obseruauerunt in annum Christi N. 1555. nisi quod Baronius nobis ex literis Zachariæ Pontificis scrupulum inijcit, anno sequenti potius id videri contigisse. Sed fieri potest Carolomanum aliquandiu itinere hæsisse, diuertit enim ad S. Gallum, ut est apud VValfridum Strabonem, ibique ingentia prodigia sub illa ipsa tempora ad S. Gallumbam edita recognouit. Tum deinde cœptum persecutus iter Romam tanquam ex turbulento humanarum ærumnarum curarumque pelago ad sanctæ quietis portum applicuit, & in Soraete monte cœnobio constituto, cum delectis sodalibustriumphata omnis mundi vanitate, cælestem viuendi rationem instituit, annosque non paucos in eodem cælestibus pastus delicijs & melioribus inundatus gaudijs, quasi gustum quendam æternæ felicitatis cepit. Occurrit mons Soraetis via Flaminia Romam petentibus haud procul Veijs, nobilissimis poetarum Virgilio, Horatio, Silio laudatus. Vibius Sequester montem Phaliscorum nuncupauit, quod agri Phalisci ad mare vergentis initium esset, sacer olim Apollini Silio canente:

Haud procul & sacrum Phæbo Soraete frequentat.

Soraete dixit, ut Horatius:

Vides ut altâ stet niue candidum Soraete.

Hodie S. Siluestri mons audit, quod olim, priusquam Constantinus M. Christo iniciaretur, ibi pontifex Siluester abditus latitauit. Hic Carolomanus aliquot annis versatus, cum à popularibus & clientibus vltro citroque commeantibus, officij & honoris causa ob memoriam veteris domini & famam sanctitatis frequens adiretur, ferre non potuit suas cælestium contemplationum iucunditates à profana turba toties interpolari. Ergo generosus ille animus, inquit Baronius, qui calcato penitus mundo, sublimem Christianæ philosophiæ attingere conatus est verticem non sic induit monachum, ut vnâ simul principem intus latentem includeret, sed exiit penitus, ut nec signum quidem in se remanere passus sit veteris hominis in nouum nouo cum habitu in omnibus transformatus, procul abhorrens ab eo quod reprehendit S. Basilus in nobili quodam sed ignauo mundi contemptore: senatorem, inquit, perdidisti, monachum non fecisti.

Itaque communicato cum certo fidôque amico, quem à pue-

G

ro pro-

ro probum æquumque cognorat, consilio, noctu nullo vel cōscio vel sentiente Cassinum cum socio relictis omnibus corporis commodis, nudus nudum Christum secuturus profugit, vbi pulsatis foribus cum adeundi Petronacis antistitis de more copiam peteret, admissus, illico se ad genua patris ignotus abiecit, sicarium se professus & facinorosum, omnique scelere coopertum. Falsò, dices; atqui verè talem, seu verè seu falsò ille se arbitratus, quod multa bel- la gerendo multos mortales, quamuis jure belli occiderit, aliasque culpas, quibus nemo vacat, in se multas deprehenderit, de quibus reum se ipse peregit. Damnatu à præfule voti, in tirocinium admittitur, & cum comite suo, cella, pro more & lege D. Benedicti Sodalium, clauditur, atque hoc grauius in omni genere patientiæ exercetur, quo minus loco erat notus, claritudinem enim generis & ingentia honorum ac prope regia titulorum ac rerum nomina quàm occultissima habuit: Francum tamen se domo non negauit. Ita vertente anno positòque tirocinio, solennibus se votis Deo locoque dicta lege totum transcripsit. Interim vt vsus & officiorum vices ferunt, coquo ex ordine ad minister mittitur. Carolomanus magis ad imperia, quàm seruitia culinæ natus, pro sua tamen virili omnino studuit partes suas explere. Sed quia id genus hominum plerunque agreste, & præsertim in exteros, si quid imperij in alios accepit, & præfides religionum non attendunt; importunum; Coquus offendentem ex imprudentia noui muneris, non verbis tantum, barbarum in modum tractauit, sed colaphis etiam obiurgauit & verberibus sæpius atrociter multauit. Ad quas indignitates patientissimus Carolomanus alapis obiurgatus nihil respondit, nisi: Indulgeat tibi Deus frater & Carolomanus. Non intellexit homo barbarus, quorsum Carolomanum nominaret, nunquam enim nomen suum cuiquam prodiderat, & aliud acceperat in cœnobio, sed cum olim ab eodem atrocissimè caderetur, comes Carolomani ad eandem sortem designatus, pro rei indignitate accensus pilum, quo panis oleri miscendus terebatur, arripuit, humeròsq; coci non perfunctoriè contundens: Nec Deus, inquit, tibi parcat, serue nequam, nec Carolomanus indulgeat. Ille grauiter acceptus multo grauius de aduenis apud commune fratrum conquestus, omnes haud leuiter affecit, ingens quippe facinus interpretabantur hominem exterum in contubernium religiosum ex affectu humanitatis & commiserationis admissum, ausum inuadere domesticos, & tam immaniter in ipsum cœnobij altorem defauire. Raptus ergo extemplo in vincula, custodiebatur, donec postera luce in com-
mune

mune consulerent, qua poena tantum scelus esset vindicandum. Productus in medium postridie iussusque in cætu omnium de verberatione causam dicere, quam obrem in cœnobij ministrum & religiosum virum ita excanduisset, tamque grauius multasset; quia vidi, inquit, à seruo nequiore omnibus, virum meliorem & nobiliorem omnibus, quos terra alit, non solum indignissimis modis tractari, contumelijs vexari, sed colaphis etiam plecti & grauius plagis concidi. Hic multo magis in peregrinum hominem incitati, quod hospitem & exterum omnibus, quâ bonitate, quâ nobilitate, nec antistite saltem honoris causa excepto, auderet antepone. Ecquis ergo, inquit, est ille tam sanctus & illustris, quem tute nobis prædicas? Hic ille ad vltimam redactus necessitatem, quamvis haud ignoraret quàm ingratam præfenti Carolomano rem faceret, rem omnem eloquitur. Iste, inquit, est Carolomanus quondam rex Francorum, qui pro Christi amore regnum & gloriam mundi dereliquit: qui de tanta excellentia ita se humiliavit, vt modò à vilissimis personis non solum contumelijs afficiatur, verum etiam verberibus affligatur. Attoniti omnes hoc responso ad Carolomani vestigia proiecti ignorantiam excusarunt; veniamque precari magna veneratione coluerunt; sed ille vicissim cum lacrimis in terram fusus negauit se Carolomanum; socium metu perculsum hæc de se confinxisse. Excusat Baronius Carolomanum à vanitate dicti, quod non esset idem Carolomanus, qui fuerat olim Francorum princeps, Galliarum & omnis Germaniæ prorex, sed mutato nomine exuisset etiâ religionis causa seipsum, vt verè diceret, se non esse Carolomanum. Cæterum quamvis in magnam admirationem apud omnes domesticos venerit, Petronax tamen præfès cœnobij non otiosam voluit illius sub religioso cultu nobilitatem, sed cum ipsius ardens Deo placendi, sui que ipsius vincendi studium cognosceret ad exemplum omnis religiosæ disciplinæ ex norma legum ad omnem illum modestiam varijs officijs rerum vilissimarum occupauit. Nam pro opilionem gregem illi ouium domesticum quotidie in pascua ducendum, custodiendum, reducendumque commisit. Vsu venit vii secundum aliquot dies prædones gregem Carolomani inuaderent, vnâque & alteram conarentur auertere, quas ipse tanquam legitimus & nequaquam mercenarius pastor, & vi dicendi & viribus etiam conatus defendere, de me, inquit, quod placet statuere potestis, pecus tutelam meam commissum dum viuo rapi non patior. Ergo ab armento ad custodem versi omni veste spoliati, adeoque nudum

Dux, pro rege.

*Leo Ostiens. chron.
Castm. l. 2. c. 7.*

(tanta auaritiæ est improbitas) destituunt: sed Carolomanus illis demum femoralia extorsit, quibus pudorem & naturæ verecundiam tegeret, ne per populum cum suo grege integer incederet. Domum regressus cum Petronax præses cœnobij omnem ex eo rem ut acta erat cognouisset, ut perfectam eius patientiam exploraret, simulat, sibi vehementer displicere, quod se deuestiri spoliarique passus esset, segnem proinde & stolidum vocitare, nullique rei vtilem videri. Carolomanus verbera contumeliarum patienter ferre, nihil excusare, ut quod patiendi præmij acquisierat, idem cumulare non excusando. Tectus iterum alio cultu, iussus est ad munus suum & ouium magisterium redire. Ducit ille rursum agnus agnos suos in lata camporum pascua, dumque domum in ouilia reducit, ager ex numero agnellus reliquorum cursum assequi non poterat. Veritus magister pecoris ne si tardius cum affecto pecore incederet, ad destinatum locum non tempore reueniret, agnam ouiculam ritu legitimi pastoris in humeros tollit, adeoque domum reportat, nec gratam sarcinam, quâuis fœdo lotij humore in via perfusus deponit. Quod ubi præfectus religiosorum Petronax intellexit, tum demum veram in tam sublimi & regio genere ac heroë, qui regna ante administrarat, exercitus ductarat, maxima bella gesserat, hostes omnes adeoque se ipsum, qui maximus est triumphus, vicerat, modestiam & submissionem admiratus à pastore munere ad horti culturam, ne otio, quod omnium religionum certissima pestis est, virtus aut obtorpesceret, aut certe hebesceret, transtulit. Iam annus quartus supra septingentesimum quinquagesimum à Christo nato, qui Carolomano fatalis fuit, agebatur, cum Aistulphus Longobardorum haud scio rex, an tyrannus, nullis pontificum beneficijs, maleficio posset abstinere placariue, vrgeretque vehementer Ecclesiam Romanam, Stephanus Pont. Max. ad Pipini regis Francorum Carolomani, ut supra cognouisti, germani fratris fidem confugit, & summis ab eo precibus contendit ut copias in Italiam duceret & Aistulphi tyrannidem coerceret. Quod ubi sensit Aistulphus, metuens regno suo, Carolomanum Cassini sanctissima quiete perfunctum ad Pipinum fratrem Gratiano quoque antistite iubente (nam Petronax jam decesserat) ne quid commune fratrum aliquid inde, ut sæpius antefactum erat, incommodi acciperet, aut in discrimen euerfionis cœnobij veniret, ablegauit, ut omnibus modis expeditionem Pipini in Italiam impediret. Carolomanus ut & suo præsidi satisfaceret, & regi monasterij causâ obsecundaret, profectus est in Gallias, remque

rémque palam & in speciem vehementer vrsit, vti historici non-
nulli tradunt, sed in priuatis consilijs alia omnia suasisse Baronio
videtur. *Est inquit, ille pretextus fuit proficiscendi Carolomani in Gallias* Eas. anno Christi
1000.
vt reuocaret Pipinum ab aduentu in Italiam, prout rex perfidus ab eodem exe-
gerat: haud tamen ex eius sententia curasse negotium existimamus, eo quod
cultor & studiosus esset Romana Ecclesia; sed vt barbari regis furore ab infe-
renda clade Casinensi monasterio abstineret, eam proficiscendi in Gallias caus-
sam adornauit, eo modo continens barbarum ne sciret in suos. Sed sicut foris
apparuit, ita historie ea cuncta mandata sunt, cum tamen secreta principum
haud pateant passim hominibus secundum illud Tobie: Sacramentum regis ab-
scondere bonum.

Est proinde cur Anastasij verba in eam maximè partem acci-
pias; quam Baronius interpretatur, alioqui duriuscula lectori Ca-
tholico videbuntur, quando dicit: *Dumque illud coniunxisset, niteba-*
tur omnino & vehementius decertabat, sanctæ Dei Ecclesiæ causas subuertere
juxta quod à præfate nec dicendo Aistulpho tyranno fuerat directus. Sed ne
Carolomanus in Italiam & Cassinum infecta legatione redeundo
se & suam religiosam sodalitatem in discrimen & exitiū præcipita-
ret, communi vtriusque Stephani, inquam, Pont. Max. & Pipini
regis consilio, quod & Carolomanus approbasse videtur, in Gallijs
retentus est, & Viennæ in cœnobio paullo post extinctus, de quo
extat fragmentum Annal. Franc. anno 755.

Carolomanus autem
monachus in Vienna ciuitate remansit vnà cum Bernadana regi-
na, infirmus languebat dies multos & obiit in pace. Cuius corpus
Pipinus frater aurea clausum vna Cassinum remisit, vt, vbi religioſe
exercitationis laboribus erat fatigatus, ibi defunctus cōquiesceret,
donec cum delecto generis humani cœtu ad meliorem vitam re-
uocaretur. Annales Francorum incerti scriptoris sed antiquissi-

mi ex Pithœi edit. Lugduni decessisse narrant. Vixit

xvi. Calend. Septembr.

1000.

Martyrol. Canisij.

S. SOLA

PRESBYTER ET MONACHVS.

Anno Christi
1000. ita Tri-
them, sed longè pro-
nuxit amplius,
Vide Gretser. p. 296.
35. Eyslett.
111. Non. Decembr.
Ermenoldus, Diacon.

Anctus Sola ex Anglia profectus, Bonifacij Pontificis Moguntini & sanctissimi martyris auditor & sectator, collega sancti VVillibaldi Eystadiani antistitis, non parum quidem gradu dignitatis, sed non impari tamen sanctitate fuit, remque Christianam egregie auxit. Quanquam enim solitudinis esset vnicus cultor, solaque loca quæreret, in quibus castissimis Deo votis precibusque litaret, inde tamen virtus eius veluti sol quidam sanctitatis radios longè latèque diffudit, vt non immerito VVicelius dixerit illū solem potius quam Solonem vel Solā dicendū fuisse. Nomen enim illi inde Solæ diuinitus inditum non difficulter conijcias, locūque (quem desertum & vastum coluit) ab illo solitudinem & Solonis cellam dictum, quod & Serarius noster

Mag. 422.

Solnhofen.

Antiq. l. 1. c. 4.
p. 347.

in Bonifacio haud obscurè docet, cum scribit. S. Sola seu Solus in quo conueniunt rebus nomina saepe suis, post susceptos cum S. Bonifacio Euangelij labores, solitudinem consecratus est, eiusque locus vulgo Solonis cella vel curia dictus, cum ipse sol verius quam Solon vocandus esset. Sed aperte hoc Ermenoldus diaconus biographus eius, demonstrat, cum dicit: At vero iste Sola domino hymnis ac orationibus vacare desiderans eremum petijt, & ob hoc vt putamus, diuina prouidentia Sola nuncupatus, quia solitudinem amauit. Nempe & ipse locus quem incoluit, ex eius nomine solitudo dici potest, quem tamen quidam vulgarè cellam vel curiam Solonis vocant: ast ego aliorum estimatione dico Monachum id est solum potius quam Solonem & cellam ipsam, cellam B. Solæ, quam cellam Solonis posse nuncupari, dum & ipse locus à mundi actibus sequesteratus sit. Et ideo solitudo ipsa à cultore scilicet Sola nomen habet.

A sperrimum fuisse locum salebrisque & saxis horridum Ermenoldus postea copiosius ostendit. Nomen tamen, vt vides, illi primitus inditum putat ex oraculo quasi diuino, quodd olim esset amaturus solitudinem.

Lib. 1. Fund. ant. p.
156. c. 13. de Orig.
Solahofij.

Christophorus Brouuerus: Huius monasterij antiquitatem, inquit, hoc diligentius parsuit inuestigare, quo jam longius à sui corporis diuulsum compage paulatim eius obliuio etatis quadam senectâ obrepit. Locifundamenta Caroli M. liberalitate S. Sola rexit, Bonifacij discipulus, & collega S. VVillibaldi, quo cum in Eistattensis ditione Boiariæ finitima rem Christianam præclare gessit. Etenim Carolus sancti Solæ virtutum fama excitatus, quo apud caelestem numen precatorem cum sibi faceret, Ermanrico narrante, tradidit ei firmissimo clauum

S. SOLA.

Seu tibi de caetu sapientum nomen adhaere,
Nomen fecerunt seu loca sola tibi,
Seu tribuit nomen patris Olympeia proles,
Conueniunt vitæ nomina cuncta tuæ.

Virtutum radice imitari lumina Phoebi,
Et super astra micans sidera clara promissis.
In terris cæcas pellicis de montibus umbras;
Vix præ te sapiens septimus ipse sapi.

G 4

clausum

2. ZOLA

cl
al
co
pa
ta
u
q
pi
Fi
El
fu
se
v
ta
N
c
ta
a
st
c
r
p
e
st
q
q
m
d
t
v
t
f

clausum munimento locum quem incoluit; cui cum accolæ regionis prædia culta aliâque liberalitate possessiones adiecissent, quæ erat B. Sola in S. Bonifacium, ab eoque relictam familiam, præclara voluntate, quæcunque istic bona suis comparauit, Fuldensi voluit esse monasterio addicta. Quæ de re hæc in S. Solæ vita apud Ermanricum extat oratio: Accolæ regionum harum quocunque aduentantes ei (Beato Solæ) in Christi amore frequentius administrabant, aliquanti & prædij sui partem tradebant. Quam ille cum timore domini, accipiens, cum his quæ dominus Carolus Augustus ei donare dignatus est, ad egregium Fuldense cænobium potestatiua manu contradidit, ubi Leo prouidente modo sanctissimus, ac in omni arte peritissimus dominus Abbas Rhabanus perspicabiliter fulget: videlicet nemini deuotior, quàm illi magistro (puta S. Bonifacio) quem sequi ab exordio cæperat: illique familiæ quæ magistris sue institutionis imitatrix, vbi nobilis habetur. Perro crescente deinceps S. Solæ patrimonio, quo tardius id heredes cernerent, interuenisse quidpiam cupiditatis vel ambitionis apparet. Nam ex actûs sancti Sola manifestum est à Guntramo regis Caroli an Ludouici capellano, cellam cum basilica & oratorijs hospitaliter inessam & administratam. Creuerat Guntramus is à puero Fulde in liberalibus disciplinis ac pietatis artibus, Rhabani ex fratre nepos, inde maturior à monasterij gremio diaconus abstractus & Palatinorum cohorti associatus, in asperrima illa juga montium concesserat regum iussu, præfectus curiæ sancti Solæ. Quo facilis inde impetratum reor à patruo, vt iustâ tandem is publica donatione in auitam possessionem vel postlimmo veniret. Enimuero, quo ex tempore Rhabanus cellam hanc adeptus est, omnibus inde secutis atatibus, abbas Fuldensis præpositus est: hic ex sui monasterij corpore constituit, & monasterium id pleno sibi iure subiectum habuit. Situm est verò in Eistadiensi diocesi apud riuum Almonam piscibus sæcundum, qui Danubio receptus, vulgo nomen Altmullem jam olim habuit, in ea soli regione quam Margrauij Anelzbachensis stirpis Brandeburgicæ insident. Celle domicilium, cum oratorijs & basilica Ermanricus in suale pago, Francorum more, describit, celsissimo montium jugo ab occasu circumdatum, & vno vix angusto tramite peruium. Riuis Almona subter ex septentione labitur in austrum, versus Orientem Solæhofum lustrans. Circum ager arte cultorum quàm natura feracior, sedis arborum ac pice frequens. Donationis verò à Ludouico Pio factæ, tenor est eiusmodi.

Ludouicus diuina ordinante prouidentia Rom. Imp. Augustus.

S inter mortales mutua beneficiorum collatio, gratiam atque amicitiam conciliare solet, quanto magis per id quod in sanctorum & jam cum Christo regnantium martyrum in cælis honorem, quilibet de rebus ex diuina lar-

uina largitate concessis conferre curauerit, credendum est promereri, & sanctos eius patronos & intercessores fieri. Beati sunt qui hoc deuota mente complerint. Quapropter notum fieri volumus, omnium fidelium nostrorum, presentium scilicet & futurorum solertia, qualiter nos, suggerente viro venerabili habano abbate, villam proprietatis nostrae vocabulo Mûlenheim situm in pago Sualensfeld, juxta flumen Altmûle, quam nos cum alio prædio nostro, id est cum cella qua Solæ vocatur, ad Fuldensem Ecclesiam pertimente, & Altheim villa quadam, quæ omnia prius in nostra immunitate habuimus, eo quod locus venationis antiquorum regum antecessorum nostrorum fuerit: Bonifacio martyri in ius & possessionem sempiternam tradimus; ea videlicet lege & conditione, ut locus ille sempiternè à Fuldensi monasterio muniatur. Cuius traditionis chartam annuli nostri impressione munimus, & nominis nostri conscripto caractere confirmamus.

LO
LIS

Anno. -----

Cæterum mansit hæc cella quietis rebus in fide & potestate Fuldenfis abbatis vsq; ad annum Christi 1000 cccxxvii. quod tempore Ioanne Hennebergenfi Comite abbatis munus gerente, ob Godescalci à Buchenau isthic Præpositi parum felicem administrationem Solenhofium recusare præpositos cœpit Fuldâ submissos, & è suo cœtu constituere sibi præfectos, Marcgrauiorum eam in rem adhibens tutelam & auctoritatem. Hæc deinde controuersia Romæ & alibi agitata ad annum Christi 1010 cccxix. vsque partes tenuit, donec Georgij Marchionis tandem auctoritate sic discussa, ut inter arma filere leges coactæ sint: & hæresis quoque mox superueniens religionem loco detraxit.

*Ermenoldus Rabani
abbatis Fuldenfis
no scripsit sub anno
831, & 842.*

Post S. Bonifacij cædem V Villibaldum fidum habuit cœpi laboris fautorem & adiutorem. Quin & accolæ de prædijs suis fundos agrôsque Solæ consecrarunt, quibus ille institutum cenobium auxit. Inter hæc prodigijs ingentibus Solæ domicilium & solitudo cœpit illustrari, quando & ijs solem ostendit, quem editis in lucem natura absconderat, & praua claudorum vestigia correxit, & emerfas ex inferis laruas mortalium corpora insidentes ab afflictis proscripfit, atque in tartara remisit, & jumentum cui Sola insederat, cum ad lupi gregi ouium insidiantis conspectum expauisset, impertio

imperio sanctissimi viri feram inuasit, calcibus elisit & moribus confecit.

Tandem cum inter mortales beatam immortalium mentium vitam virtutemque expressisset, III. Nonas Decembres ad cælices, quos æmulatus erat, excessit. Corpus eodem loco conditum post multos inde annos à tæbe labèque omni intactum & illæsum est repertum, à quo gratissimi diffusi odores spectantium oculos narèque miris modis pascebant, quibus rebus impulsus Altinus Eystadianus pontifex ab Gregorio IV. Pont. Max. impetrauit, ut S. Solæ cælestes honores decernerentur. Sic enim Bruschi: *Alti-*

in Altino, p. 281.
nus successit Adelungo: præfuit annis XVII. vale dixit mortalium hominum conversationi vicesima prima Februarij anno domini 858. imperante Ludouico II. Obtinuit precibus suis apud Pont. Max. Gregorium IV. ut S. Sola Anglus (qui olim cum sanctis viris VVilibaldo & VVunibaldo peregrinatus in eandem provinciam venerat, ac Caroli M. subsidij Solenhouianum condiderat monasterium, cuius primus abbas à Carolo M. constitutus innocentissime illic vixerat (de tumultu leuatus Diuorum numero adscriberetur. De hoc Sola Trithemius. Sola abbas in diocesi Eystettensi natione anglicus & discipulus S. Bonifacij martyris, vir sanctitatis eximia, & multarum virtutum, beato VVilibaldo amicissimus fuit, cuius auxilio fundauit monasterium, in quo multitudinem seruientium Deo monachorum congregauit. Circa annos autem domini septingentos sexaginta claruit: cuius festum agitur IV. Nonas Decembris.

De anno quo cellæ huius conditor B. Sola obiit, nihil liquet. Vinam Ermenricus qui S. Solam III. Nonas, hoc est, tertio die Decembris ex vita hac excessisse annotat, etiam annum redemptoris nostri adiecit, obscuræ historiæ multum lucis affudisset. Festum S. Solæ celebratur in diocesi Eystettensi, tertio die Decembris, ad quem Molanus quoque in additionibus ad Vsuarium anniuersariam B. Solæ memoriam refert. Itaque Trithemius corrigendus est, eumque secutus VVion lib. 3. Ligni vitæ qui festum eius IV. Nonas hoc est, secundo die Decembris peragi scribunt. Quid autem sit cum sacris B. Solæ reliquijs, aut quò deuenerint, postquam beati viri cellam seu curiam Lutherus inuasit, diripuit & expilauit, mihi incomper-

tum est.

S. STVR.

S. STURMIO

EX NOBILI BOIO ABBAS

FULDENSIS PRIMVS.

MCCCLXXIX.

Ex vita Sturmionis
à B. Aegilecōscripta.
Georg. VVicelin ex
M. SS. latinū amissū
Germanicū excerptū
editūque.

Christoph. Brenus-
ius Fuldens. Antiq.

L. 1. c. 3. lib. 3. c. 1.

2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Idem in siderib. Ger.

p. 2. lib. singulari.

Serrar. Mog. l. 3. c.

28. annos. ad c. 32.

36.

Gast. Brusch. de Fuld.

monast. p. 57.

Monach. Hersfeld.

Lamb. Schafnab. an

779.

Mar. Scap. eodem an.

qui vocat S. Sturmū.

Sigeb. an. 780.

Breniar. Maioris Ec-

cles. M. 3.

Nfelix librariorum manus cū in alijs sæpe tum in
veris & proprijs nominibus describendis sæpissime
vacillat. Huius sanctissimi viri patria appellatio erat
Sturm, latini variè torserunt, cum alij Sturmum seu
Sturmium: alij ineptius Sturnum; alij Sturmi & Stur-
mis, alij demum Sturmionem formant, quam nos inflexionem
perpetuò retinebimus, nisi cū aliena scripta pro testimonio lau-
dabimus. Hic ergo Sturmio apud Noricos, hoc est Boios seu Ba-
uaros (nā à scriptoribus his Norici appellantur) equestri loco (qui-
bus parentibus, qua vrbe, opidūque non proditur) natus, cum adole-
uisset S. Bonifacio magno Pontifici Moguntino Noricum lustran-
ti, & mores hominum ac religionem ad leges Christianas refor-
manti passim alij suos, tum Sturmionem parentes literis & virtuti-
bus erudiendum tradidere, qui commodā adolescentis indole per-
specta singularem illius curam suscepit, & S. VVigberto presbyte-
ro instituendum commisit, in cuius sinu Sturmio educatus, per
omnem meliorum artium ac disciplinarum cultum adolescentiam
transegit, præsertim ex literarum cælestium fontibus tam liberali-
ter hausit, vt inundatus rerum diuinarum scientia, mores ab omni-
bus corporis illecebris auocatos ad omnem sanctitatis laudē com-
posuerit. Christo inde & Ecclesiæ per sacros ordines arctius deuin-
ctus & penitus deuotus, cœpit ex collecto sapientiæ thesauro pro-
mere & vicissim alios nunc a pestibus animorum, vitijs dehortari,
nunc ad innocentiae & virtutis elegantiam non minus vitæ mo-
rūque exemplo, quod pauci solent, quā voce, quod pro con-
dione multi, inuitare. Sed hanc Sturmionis in erudiendis rudio-
rum hominum animis industriam cælum ipsum adiuuit, cum vo-
cem & virtutem illius etiam prodigijs illustrauit, quæ non pauca, vt
postea docebimus patrauit. Sed ille sibi nondum visus perfectio-
nis fastigium attigisse, veritus ne in turbis hominum, ipse turba aut
turbæ similis fieret, morēsque quos emendarat, ipse traheret, cepit
consilium ex medio hominum secedendi, seque penitus in aliqua
solitudine vbi cum paucis & solis soli Deo votis & precibus & vitæ
rigore

S. STVRMIO.

R. Gail. Tumor fecit.

13

Qui primus Fuldae libavit Sturmiō fontes
 Noricus ē Boia nobilitate fuit.
 Sturmiō Winfridi sacor et celestis alumnus,
 Illius o sancto qui hīdēt oro Deum.

Sturmiō quo plenus siccitētem Saxonia tinxit,
 Quem docuit leges, quas Deus ipse tulit.
 Sturmiō si redeas hodie, nam Saxona nosces?
 Aut tibi mitte puros, aut pater ipse redi.

H

rigore

...et deinde ...
...et deinde ...
...et deinde ...
...et deinde ...

rigore corporisque afflictione litaret, abdere. Ne tamen quid absque S. Bonifacii moderatoris ac magistri sui auctoritate cœperet, quod sapientis est, in consilium Bonifacium adhibuit, qui colaudata Sturmionis egregia voluntate, auctor illi fuit, ut in Buchoniæ saltu sibi suisque commodam sedem legeret, ubi sanctioribus studiis animum imbueret, mentemque in cælum transferret, & diuinis gaudijs expleret. Sturmio adhortatione Bonifacii magis accensus, abiecta omni cunctatione, ascitis eiusdem vitæ socijs duobus Hersfeldiam ingressus, mapalia, magaliaque commodè uti videbatur excitat, ratus occasionem illic non defuturam religioni amplificandæ. Itaque reuersus ad Bonifacium Sturmio locum commendat, casus fixas laudat, opportunumque nemus cœptis studiis arbitratur. Sed Bonifacius longius animo prospiciens, quod sedem illam Saxoni adhuc barbaro & feroci, nec Christianis præceptis mitigato nimium vicinam intelligeret, metuit, ne religiosi homines iniurijs paganorum exponerentur; itaque Sturmioni imperauit, ut totum saltum jumento obiret, magisque idoneum contemplationi rerumque cælestium exercitationi locum quæreret, qui remotior ab hostibus securitatem polliceretur. Paruit monenti Sturmio nemusque omne non sine periculo, quod profuga Saxonum mancipia opacis dumetorum umbris se id loci abdidissent. *Erat, ut Vicelius narrat, hic Buchoniæ solitudo, multa in orbem miliaria colligebat, & quidquid jam culti soli ab oppidis, vicis, pagis stringitur, vasti & horridi saltus eotempore speciem habebat, in quo nec pecorum pastus, nec mortalium quenquam sed inania modo cæli terræq; cum belluis ac feris aspiceres. Quò clarius videas, hæc sola terrarum non oppidorum vicorumque nominibus, quæ jam supersunt, sed lapsibus potius ac terminis ruorum olim describi.*

Hoc igitur omni saltu explorato tandem in Gisela & Fuldae confluentes incidit, nec procul inde quercetum Grezebachen si alneo interlutum aduertit, quod aptissimum religioso domicilio fore iudicauit, quo nuncio lætus Bonifacius mox Carolomanum Pipini fratrem conuenit locumque contubernio sacro ponendo impetravit. Collegit is quæqua versus, tanquam decumani agri limes, viginti millia passuum, quæ nostratium miliariorum quatuor vel quinque efficiunt, ad quæ non paruum agri modum Grabfeldiani toparchæ adiecerunt. Aliquot jam annis cum septem fodalibus in illa solitudinis umbra Deo votis precibus, vigilijs, summaque cibi parsimonia operatus erat, cum visum tandem contubernium religiosi cætus instituendum esse, ut fructus religionis ad plures per-

res pertineret. Ergo deiicere nemus, stragem edere arborum, excidere caudices, extirpare filuam, eradicare stirpes, repurgare humum, & segeti cultuique glebam præparare ad quam rem ipse Bonifacius non paruum attulit momentum, quando frequenti priorum comitatus turba eod. accessit, & aduenas ad locum complandum æquandūmq; est adhortatus. Ipse interim in vicinum montem, cui postea nomen ab ipso inditum, Episcopi mons est appellatus, in quo & ipse collocato domicilio, quotiescunq; Fuldā adiit, ibi rerum cælestium literarūmq; sacrarum meditationi operā dabat, & quasi in secessu aliquo vires & cogitationes, per curas pontificij muneris in varia dispersas collegit & refecit: sed locum Sturmionis religiosorum multorum frequentia celebravit. Sturmio literarum sacrarum musæum instituit, disciplinam religiosam sanxit, omnesq; ad veterem patrum & potissimum sancti Benedicti leges & normam efformauit, vitis & macelli delicias ab suo cætu omnes proscripsit, ut nemo carnem gustaret, nemo vinum libaret, quoad ex præscripto synodi, præsentē Pipino rege, post aliquam multos annos aucta jam & frequentata sodalitate virorū religiosorum, ægrorum maximè ratio fuit habita, omnibūsq; permissum est, ut vinum & carnes in cibum admitterent, quamquam non pauci in primo vitæ rigore perseverarunt. Sed ut ratio recens inchoati cœnobij Fuldenis optimis præceptis & institutis firmaretur, placuit & Bonifacio & communi sodalitatis, mittere Sturmionem in Italiam & Romam atq; Cassinum, ut ipse coram florentissima quæque cœnobialustraret & inde formam sui monasterij componendi secum in Germanias ac Fuldā deportaret: quod ubi Sturmio præfens Fuldenis asceterij magnā cura perfecit, Longobardia, Tuscia, Roma, Cassino coram inspectis & diligenter exploratis ad S. Bonificiū in Thuringiam reuersus rationē itineris exposuit, qui probatis omnibus quæ ad optimos mores, literarum institutionem vitæ sanctitatē pertinebant, imperavit, ut illa ipsa quæ vidisset & obseruasset, apud suos in vsū deduceret. Quare diligenter peracta, cœpit ædes Fuldenis mirum in modum per omnem Germaniam terram inclarescere, ut fama cœnobij longè latèque dilata multos exciret, qui se Sturmionis auctoritati, permitterent, & in vitæ & disciplinæ sanctioris societate cuperent cooptari. Itaq; magnus adolescentū numerus tum ad capiendum ibi ingenij cultum, tum ad mores componendos sese ad Sturmionem contulit; quare commotus Bonifacius multa prædia agros fundosque ab regia principum munificentia impetrata Fuldeni domicilio adiecit.

*Anno Christi 748.
Fuldenis cœnobium qui
anno Christi 725.
(n. 4.) missum af-
firmat.*

*Vide Christoph. Bro-
nnerum in notis ab
Sturm. p. 27. S. 1.
& Hist. Fuld.*

Inter

Inter hæc Bonifacius apud Frisios, quibus è cælo salutem attulerat, dum alios atque alios ex eadem gente ab nefario demonum cultu ad æterni numinis cognitionem transferre satagit, impiorum ferro occubuit, sanguine testatus Deū, quem voce prædicarat. Quod ubi Sturmio accepit, Moguntiacum profectus ab Lullo quem sibi Bonifacius successorem designarat, sacrum Bonifacij pignus ex mente ipsius Bonifacij, qui sibi Fuldam, ultimam quietis sedem delegerat, impetrat, & secum deportatum magnifico tumuli mausoleo condit, quod mox apud omnes passim beneficiis & corporum medelis mirifice inclaruit, vt locus magnopere ab aduenis & peregrinis coleretur. Interea loci cum Orci tyrannus magnam sibi per Sturmionem cladem inferri cerneret, multosque ab improbis moribus ad cælestem vitam ipsius opera transferri, rem non ferendam ratus, ipsum per administratos suos calumnijs apud Pipinum regem appetijt, tantumque profecit, vt Pipinus cætera tantum non sanctus, sed (vt regum aures ad accusatorum calumnias aperta plerunque & prona sunt) delatoribus obnoxius Sturmionem ab administratione canobij remotum proscripserit, & nescio quo in exilium deportari iusserit. Doluere vicem optimi & innocentissimi præsidis, qui emendatissimam eius vitam ac integritatem perspectam habebant. Sed plus valuit in præsens inuidiosa improborum obtrectatio, quam añorum præteritorum commendatio. Suffectus est illi quidam Marcus, cui mox ex auctoritate surrogatus Prezoldus, qui detrectato præsidis onere & honore desiderantibus omnibus Sturmionem, ipse causam apud Pipinum Sturmionis egit, docuitque optimum præsidem præter ius fasque deiectum & eiectum, virum esse sanctum, cui nullus par vel prudentia vel vitæ sanctitate possit inter sodales reperiri, qui cæteris cum tanto fructu præsit. Proinde se & suo suorumq; communi nomine etiam atque etiam rogare, velit jubeatque Sturmionem reduci, pristinoque honori & dignitati restitui. Placuit Pipino & modestia recusantis magistratum, & sodalitis totius affectus suum præsidem repetentis. Itaque receptum in gratiam reducem Sturmionem ampliore etiam deinceps amore & honore complexus Fuldensi contubernio pro omnium votis iterum restituit præfecitque. Exceptus est à communi fratrum singulari cerimonia occursumque publica supplicatione, prælata signa, præcentum carmen. Sed Sturmio tum vel maxime animum ad religiosam disciplinam sancendam applicuit, moreque suorum ad omnem pietatis & virtutis modum effingere pro vitæ conatus, Dein etiam

etiam ab animorum cultu (qui meritò auratis etiā tectis præferendus, quibus à veris Dei cultoribus vera reuerentia cultusque additur) ad ædes sacras conuersus lustrauit an fartæ tectæ essent, templumque subductis tibicinibus, cœpit iustis columnis fulcire, fastigium instaurare, cœnobium reparare, aquam è Fulda amne cuniculis in cœnobium deducere, mausoleum S. Bonifacio illustre & multo refulgens auro condere, ab regibus Pipino & Carolo magno Omenestadium & Hamelburgum pagos, aliâque prædia impetrare & miris demum modis omnia augere, ornare & expolire. Inter hæc Pipino ad regnum nunquam finiendum, uti spes est, profecto, Carolus M. hæres regni & Imperij Romani conditor, cum Saxone tricennale ferè bellum gessit, cum identidem victus Saxo victoris jugum conaretur excutere, mox vincendus & rursus grauiore bellimole premendus, quoad manus daret. Hunc populum ut Carolus ad leges capiendas & constantiam animi adduceret, cælestibus disciplinæ Christianæ præceptis instituendum curauit, quibus simul ad mansuetudinem Christianam à barbara feritate traduceretur. Itaque quod Diuus Bonifacius Martello auo & Pipino patre Caroli cœperat, id ut Sturmio pietatis opus prosequeretur Saxonesque adiret, illisque cælestem Christianæ philosophiæ sapientiam traderet, Carolus imperauit. Magna pars gentis adhuc Martialisque monstris orcinianis impiè faciebat, quæ operâ Sturmionis eo deducta est, ut ipsi suis manibus numina sua seu torno rotundata, seu luto facta, seu saxo excisa, seu foco deniq; cocta fusaque metallo ex diuinitatis affectata sede depulsa, conuulsâq; pedibus protererent, comminuerent, eliderentque: lucos sacrilegos extirparent & supremæ numinis maiestati ædes sacras molirentur. Sturmio alter secundum Bonifacium parens & conditor Christianæ religionis habitus cultusque Fuldæ demum ad suum cœtum cum vberimo operæ prouentu reuersus est. Sed terram Sturmio coluerat parum & altam & pinguem, quæ sementem quidem læta accepit, sed radices agere passa non est. Nam tumultuante rursus refractario & contumaci populo, suâque ad saxa colenda, quibus non mollior ipse aut melior fuit, reuertente, atque Christi sectatores impiè cædente, Sturmio primum iussu Caroli Eresburgum concessit, sed mox offensa grauius valetudine Fuldæ redijt, ibique in suorum (quibus vltima & optima religiosæ vitæ monita edidit) complexu lacrymisque & suspirijs xv. i. Cal. Ianuarij anni Christiani 1000. vel ut Sigeberto placet, 1001. extinctus inter cælitum sidera lucere cœpit. Nec desijt interim apud mortales sanctitatis

tatis præteritæ signa ad tumulum prodere. Fulda suo cœnobio velut mausoleo illatus & in album diuorum, trecentos & vnde sexaginta post annos ab Innocentio II. in Concilio Lateranensi œcumenico c10cxxxix. relatus.

Elogia de Sturmione, sanctorum & magnorum virorum emblemata aliæque nonnulla cognosces apud Christophorum Brouerum in Fuldens. antiquitat. & notis ad vitam eius. Nobis vitam compendio tradidisse satis est, cui ex Breuiario M. S. Ecclesiæ Fuldenfis maioris fidei faciendæ lubet hæc ad verbum apponere; quibus cum alia multa, tum admiranda quædam in ægros & energumenos facta attiguntur. Sanctus ac venerandus Archiepiscopus Bonifacius Noricam regionem ingressus, cum populos gentis illius, licet Christianos ab antiquis tamen paganorum contagijs ac peruersis dogmatibus infectos, salutaribus Christi doctrinis instrueret, cæperunt ei certatim nobiles viri in seruitium Domini nutriendas suas offerre soboles. Inter quas Sturmim nomine, Noricæ prouincia exortum, nobilibus & Christianis parentibus generatum, diuinis legibus suscepit imbuendum. Puer itaque beatus psalmis lectionibusque quamplurimis tenaci memoriæ traditis, sacram Christi scripturam spiritali sensu cæpit intelligere; quatuor Euangeliorum mysteria studiosissimè addiscere, nouum quoque & vetus testamentum, in quantum sufficiebat, in cordis sui thesauro vigilanter recondere. Erat quippe, vt scriptum est, meditatio eius in lege Domini die ac nocte; profundus in sensu, sagax in cogitatione, pulcher aspectu, honestus moribus, vitæ immaculatus, charitate & humilitate conspicuus. Post non longum verò temporis, omnium voluntate, omniumque consensu presbyter ordinatus, Christi iugiter in corpore ferens crucem, sacerdotij nomen capit bonis artibus adornare. Nam sacræ virtutes per diuinæ sancti Spiritus charismata, siebant ab eo plurimæ: in Dei quidem nomine immundorum spirituum habitationē à Christianis expulsi: per impositionem manus, & humilem orationem, agrotos sanauit: & armis spiritalibus perornatus, lorica iustitiæ circumdatus, scuto fidei munitus, gladio verbi Dei accinctus, ad certamen contra diabolum processit. Cumque vir sanctus annis tribus presbyteratus sui officium gereret in plebe, celesti inspiratione secum cæpit reuoluere, vt acriori se vitæ & eremi squalore constringeret. Huius piæ meditationis memoriam, singulis momentis & horis gerebat in pectore, donec diuina admonitione instructus, viro Dei Bonifacio Archiepiscopo, quid animo gereret, reuelauit. Quo comperto, vir sanctus à Deo hanc inspirationem descendisse intellexit, confidensque per eius industriam ad effectum posse perducì, quod ipse diu mente conceperat, misit eum, adiunctis alijs nonnullis in siluam quæ Buchonia dicitur, ad locum videlicet, vbi nunc situm est Fuldense monasterium, vt extirpatâ nemorum densitate, aliquos Deo famulantes ibi congregaret; quibus & ipse pij patris officio præesse studeret. Venerabilis itaque Sturmus abbas

anno decimo postquam Fuldense fundauerat cœnobium, & ibidem multos in seruitium Dei coadunauerat, sanctique ac Deo dilecti magistri sui Bonifacii triumphum passionis consummatum esse cognouerat, destinatus à rege Pipino ad gentem Saxonum iugo fidei ubiugandam, modis omnibus curam adhibuit, ut populum Domino non paruum acquireret; instansque opportunè, importunè, docebat eos, ut idola & simulacra vana dereliquerent, & Ecclesias edificarent. Cuius prædicationis instantiâ dicta gens Saxonum mollita, Domino credit, & à beato viro Christianæ religionis initia sumpsit. Confortatis verò multis in fide rediens à prædicatione, regressus est in Fuldense cœnobiū, gratiſque suis ad videndum fratribus aduenit; cum quibus quotidie in augmentum spiritualium virtutum semet exercens in omnibus actibus suis se eis præbuit exemplum.

P. 86. in vita.

Addit de reliquijs & temporum notis Brouuerus: Interea inquit, propius inspicendi copia fuit, cum anno CIOIOCXIII. XII. Martij in gratiam Serenissimi Ducis Bauariæ Guilhelmi aliquot Sanctorum tumbe reſeratae sunt. Obseruavi huius sancti corpus prægrandibus fuisse contextum ossibus, quorum compluria ex templi ruina apparebat exportata. Nam ossibus permixta iacebant fragmina laterum ex quibus vetus sepulcrum extructum decorè fuit: opere tectorio & leuigato. In plano vnus lateris minio & rubricâ fucati ductus animaduerti literarum & inscriptionis hoc caput.

S. Sturm abb. Fuld.

Temporum notæ in vita S. Sturmionis tanquam canones, expressæ.

ANno incarn. Christi IOCCXLIV. regnantibus in hac gente Francorum, duobus fratribus Karlmanno & Pipino, Indiſt. XI. mense primo, XII. die mensis eiusdem B. Sturmius sanctum Fuldense monasterium ingressus est.

IV. ingressus anno ad locum prædictum Romam profectus est.

II. anno peregrinationis Italica regressus est.

X. anno labente, postquam S. Sturmius ad hunc sanctum commigravit locum, S. Bonifacius regis & Christianorum consilio ad vltiora Frisonum loca ingressus est, sequenti anno martyrio affectus.

Anno incarn. Domini IOCCXLXIII. regni sui XXIII. mortuus est Pipinus pater Caroli M.

Anno IV. regni, Carolus inito seruorum Dei consilio in Saxones expeditionem primam instruxit, assumptis ad gentis conuersionem vniuersis sacerdotibus abbatibus presbyteris &c.

Anno XXI. depositionis suæ Bonifacius metu Saxonica irruptionis tumulto leuatus est, Christi scilicet IOCCXLXVIII. vel LXXIX.

S. VII.

S. WILLIBALDVS EPISC. AISTETENSIS.

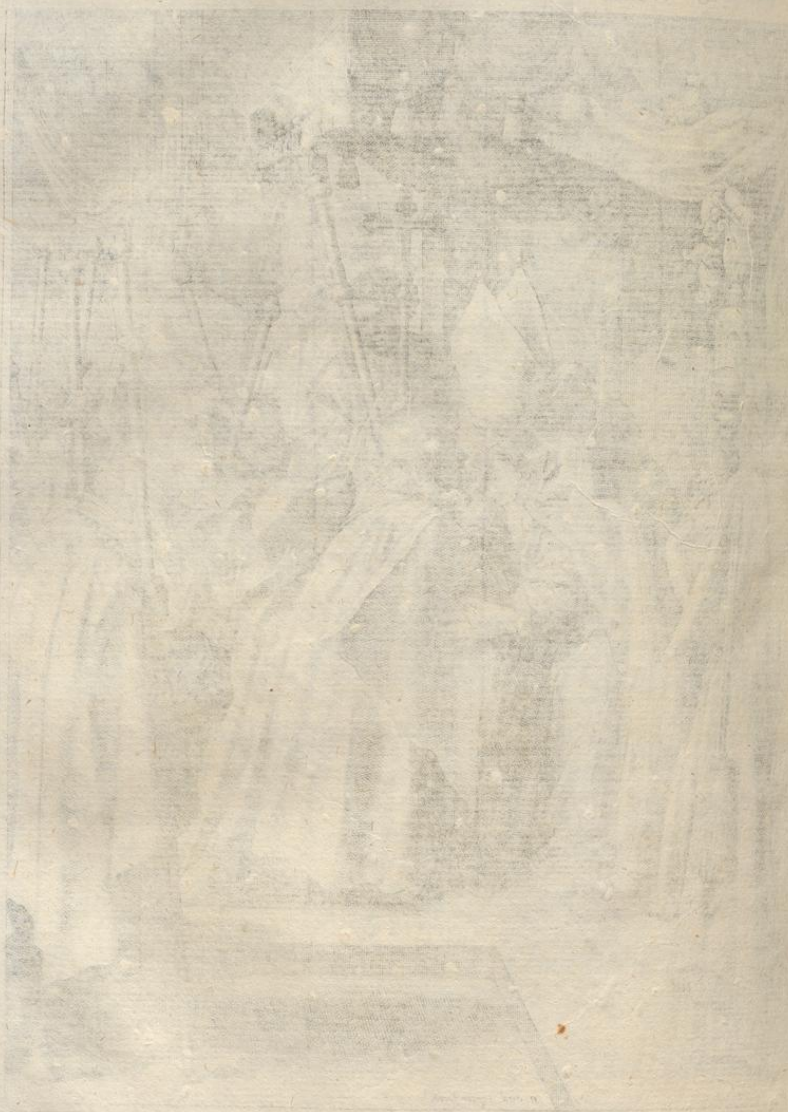
Nulla domus tantâ transmissit ad aethera gentē
Aureâi sidus quam Willibalde, tua.
Nota patris sancti pretas ex regibus orti,
Notus germanus, notaq; sancta soron.

Noctior his toti æuivus avunculus orbi,
Et noti comites, notaque tota domus.
Præ tamen his placuit tibi missus ad astra Narsus,
Auctorem cæli te, Willibalde, regem?

S. VVIL-

DE S. WILLIBALDO EPISC. EISTETTENSIS

S. WILLIBALDVS EPISC. EISTETTENSIS

2 VIII

S. VVILLIBALDVS

EPISCOPVS EYSTETENSIS.

Natus est S. VVillibaldus apud Anglofaxones, in Anglia inquam, anno post virginis partum septingentesimo quarto. S. Richardum patrem habuit aut regem aut certè regia stirpe natum, quod vero propius Bonnam quæ S. Bonifacij soror fuit, matrem; tam sancta stirpe tam sanctum pullulasse surculum nil mirandum. Vix triennium vixerat, cum visus puer ad mortem properare. Morbus diuturnus & importunus infantis corpusculum adeo sensim extenuarat, vt vix ossibus hæreret, neque spes recipiendæ valetudinis superesset, neque modus restituendæ appareret. Ab humanis ergo auxilijs ad cælestem medicum vitæ simul auctorem, & conseruatorem à parentibus per preces votaque accursum est, cui puerum si viueret consecrarunt, saniorémque religioni addixerunt. Videtur numen hac sibi via VVillibaldum vindicasse, ne curis rerum mortalium haustus, salutem in naufragij discrimine poneret. Nam simul VVillibaldus jam sextum annum ingressus, ad S. Crucis signum in prædio pro more gentis Saxonum defixum, à parentibus Deo deuotus est, ingenti cū suorum gaudio reualuit. Sanū illicò per Theodoretum virum, quā fide quā pietate insignem, ad contuberniū VValthheimianū liberalibus disciplinis & virtutibus ad omnē religiosæ vitæ sanctitatem erudiendū mittunt, adeoque Deo simul totū despondent. Præerat Egobaldus cœnobio opinione virtutis venerandus, qui cum puerum quamuis regiū, per ætatē in cœtum religiosorum virorum admitti ex veteri disciplina non posse sciret, rem ad consilium patrum retulit, qui extra ordinem & leges deuotam Deo victimam admittendam censuerunt, non vt de subito in monachum tonderetur, aut vestem mutaret, sed literis duntaxat primū excoleretur, & ad omnem virtutis cultum erudiretur, vt inter sanctos viros puer sanctus adolesceret. Cū ex ephebis excessisset, desiderio Christi in terris versantis incunabula vestigiaque visendi ictus, institit apud patrem, vt se Hierosolymam deduceret. Sed cum aliquandiu pater hæreret, nec consilia expediret, coniugem; liberos, familiam aliāque excusaret (nam de regno patris, nulla in rebus à S. VVillibaldo gestis est mentio, quod modestiæ causa factum arbitrantur, cum illa quæ vitam scripsit, ex eadem stirpe nata

1000CLXXXI.

Nonis Iulij.

S. VVilpurgin seu
qua alia anonyma
virgo consanguinea
S. VVillibaldi Hei-
denheimensis in Ho-
daperico.

Anonymum de eodem
ex M. S. cœnobij
VVindberg.

Trithem. l. 3. de vir.
illust. ord. S. Bened.
Musch. de Ep. Germ.

p. 117.

Martyrolog. Rom. 7.
Iulij.

Baron. an. 750. ex
Lucensib. monum.

WVolfsg. Selen. in
SS. Ratispon. M. S.

Gresermus in Exsta-
dionfibus.

nata esset, & consilio pro more sanctorum nobilitatem, genusque & nomen regium taceret) tandem Richardus filij pietatis morem gerens, commissa coniugi filiaeque rerum domesticarum cura, se cum geminis liberis, & non parua manu in viam dedit, & Hameleze consensa celoce mare traiecit, ex quo facile intelligas ex Britannia soluisse, rectaque Italiam petiuisse. Sed pater natu magno Lucae in Tuscia morbo absortus peregrinationis & vitae finem fecit, & in sancti Frigidiani aede compositus, epitaphioque honoratus est, quo posteritas, quis Richardus, unde domo, qui liberi docetur; nisi quod de rege in dubium vocatum & à Baronio reuocatum. Est autem Epitaphium admodum rude

Tom. X. addit.

HIC REX RICHARDVS REQVIESCIT SCEPTIFER AL-
MVS

REX FVIT ANGLORVM, REGNVN TENET IPSE PO-
LORVM:

REGNVN DIMISIT, PRO CHRISTO CVNCTA RELI-
QVIT.

ERGO RICHARDVM NOBIS DEDIT ANGLIA SAN-
CTVM,

HIC GENITOR SANCTÆ WALPVRGÆ VIRGINIS ALMÆ,
ET WILLEBALDI SANCTI SIMVL ET VVNIBALDI,
SVFFRAGIVM QVORVM DET NOBIS REGNA POLO-
RVM. AMEN.

VVillibaldus & VVunibaldus iustis patri funebribus persolu-
tis, Romae principum Christi Apostolorum cineres venerati, ibi-
dem reliqua hieme ad ferias usque paschales permansere, perinde
que vivere ac si in septis claustrorum inter religiosos viros degerent,
ipsi sibi lex, praesides, magistri, discipuli, morumque disciplina. lactans
interim uterque ardenti febris aestu, cuius tamen morbi vires ita celestis
juxta medicus ac pater temperavit, ut altero decumbente, alter
valeret, sortisque inter se valetudinis & aegritudinis permutarent, ut
uterque haberet & segetem patientiae & mutuae charitatis explican-
dae argumentum. Sed VVunibaldo placuit Romae subsistere.
VVillibaldus secundum pascha septem comitatus popularibus,
Roma profectus Caietae naucem conscendit, quam Beneuenti de-
stituit, cum illic onerariam Aegyptiam offendisset, qua vectus Rhe-
gium Calabriae urbem, inde in Siciliam traiecit, ubi Cataniae S. Aga-
thae nobilissimae Virginis (quae sanguine legem Christi caelestem
recis etiam ab tyranno papillis sanxit) sacros corporis pulveres ve-
neratus, velum illud (sacrae virginis opinor) magna cum religione
contem-

Regiam habet vita.

tores esse didicisset, cum nauarcho palatium adiit, fratremque qui regi pagano à cubiculis erat, conuenit, statumque captiuorum exposuit, vnâque tres ad regem admissi pro nexis deprecatisunt. Qui vbi & patriam illorum & causam aduentus cognouit, vti gratis è custodia mitterentur, imperauit. Qui gratijs Deo superiq; actis mox inde Damascum profecti, S. Ananiæ qui Paullum docuit tumulum coluere, nec procul ab vrbe sacrarium intrauere, quo loco olim D. Paullus totius orbis doctor, à Christo caelesti lumine circumfusus, sectâ Iudæorum desertâ, castrâque Christi secutus Damascum deductus est. Hinc digressi Galilæam, Nazarethum & illud arcanum Virginis domicilium, (in quo diuinum filij Dei nomen virgo Gabriele internuncio, virgineo vtero concepit) templo circumdatum venerabundi perlustrarunt. Exin Chanam adiere opusq; nobile D. Helenæ Augustæ spectarunt, vbi virginis filius sex aequales, aqua plenos in optimum vini laticem, rogante matre conuertit. Vna ex his hydrijs inuersa, ad vsum altaris accommodata est. Erant enim in formam lapidum sepulchralium, si inferiorem illarum partem spectares, quadrata, singulaeque binas aut ternas metretas, magnum nempe vini modum capiebant, de quo copiosius ad Martialem disputauimus. Inde progressi ascenderunt rupem Thaboream, super quam Christus caelestis gloriæ splendore circumfusus, clarâq; in luce refulgens tribus Apostolis arcani mysterij conscijs æternæ felicitatis gustum propinauit. Et illic sacra ædes locata est, Mosis Helixque venerationi inscripta; locum accolæ sanctum montem appellant. Ab hoc alia atque alia Christi in terra degentis vestigia recognouerunt, Tiberiadem, Magdalum, Capharnaum, Corozaim, Iordanem, in quem tanquam sacram & Christi contactu religiosam vndam VVillibaldus corpus abluendi gratia descendit. Post Hierichunta S. Eustochij virginum conubernium medio inter Hierosolyma & Hierichunta intervallo: nisi malis S. Eustachij legere, de quo in fastis Romanis xii. Octobris. Inde progressus Hierosolymam contendit, montemque qui ab oleis oliueti cognomen tulit, conscendit: vt & locum, vbi Christus in crucem actus, scelus omne generis humani, sanguine suo diluit, seseque patri caelesti victimam obtulit. Helena montem Hierosolymis iunxit, communibusque moenibus inclusit, magnificum opus S. Cruci molita. VVillibaldus tres cruces extra templi septa foris arcu tectas aspexit. Nec procul inde conditorium CHRISTI in saxum recedens diligenter contemplatus Hierosolymaque regressus, quicquid religiosum sanctumque foris intusq;

summa

*Alueus hydria in-
uersus planus instar
mensæ.
Nota formâ sex hy-
driarum seu aquali-
um cõtrâ quâ vul-
gò pinguntur; sed
quâ nos verè ad
Martialem expressi-
mus.*

summa cum veneratione ter quater reuifens exosculatus est. In æde S. Matthiæ ad Gazam dum rei diuinæ solemni ritu factæ interest VVillibaldus, lumine repente captus, post alterum demum mensem Hierosolymam ad S. Crucis reductus, recepta facultate videndi, solem demum latus respexit, omniâque sacra & sacraria obeundo per excursionem Tyrum, Sidonem, Ptolemaidem, Sebasten, totâmq; Samariam lustrauit, quartumque Hierosolyma recurrens, redijt Tyrum, vbi consensa naui Constantinopolim delatus, ibidem biennium hæsit, delectatus sacris Andreæ Timothei, Lucæ, S. Ioannis Chrysostomi tumulis, ad quos assiduas preces fudit.

Vidit & Nicæam templumque in quo trecentorum decem & octo patrum erant icones, qui concilium Nicænum præfente Constantino celebrarunt. Inde Siciliam, Calabriamque & Rhegium gentis caput repetijt, inspexitque vulcani Insulam Theodori regis miraculo claram, flammâque æternas eructantem, S. Bartholomæi ædem sacram; Neapolim, vbi S. Seuerini corpus feruatur: post Capuam & Tyanam, tandem Cassinum ad nobilissimum S. Benedicti cœnobium peregrinationis septennalis, decennalis à patria, metam cum Diaperto vltimo itineris comite (Damasci enim inter se auulsi, alij alia via rediere) reuifuse est. Cassini decem annos in religiosa vita sub Petronace egit, nullis adhuc sacris, vti videtur, initiatus, nam primis duobus annis in cœnobio exactis, per octennium ianitoris officio functus est. Exacto decennio Romam Hispano presbytero comes additus reuifit, quem Gregorius Romani nominis tertius, ad se accersitum, de Hierosolymitana peregrinatione, multa percunctatus aperuit demum illum à S. Bonifacio expetitur, rogatumque se, vti illum è sancti Benedicti cœnobio euocatum ad ipsum mitteret, quod eius operam magnopere in Francorum gente ad veram religionem instituenda desideraret. VVillibaldus se in verba Petronacis præsidis S. Benedicti iurasse respondit, ipsius bona venia iturum, quocunque Pontifici videretur. Gregorius absque metu parere eum sibi posse docuit, cum & ipse Petronax antistes ipsius, in sua sit auctoritate & potestate. Tum VVillibaldus nihil moratus, paratum se pontifici promptumq; ad omnes quas vellet, vrbes, vel partes orbis obeundas obtulit. Profectus ergo Roma VVillibaldus, redijt Lucam, vt cineres patris extremum salutarer, inde per Ticinum & Brixiam in Noricum ad Vtilonem Boiorum principem peruenit, apud quem septem dies diuersatus, cum Suitgero dynasta nobilissimo non modicum agri modum Ecclesiæ, bonâ

principis Vtilonis venia addicente, auctore & duce Vtilone ad S. Bonifacium Moguntinum pontificem profectus ab eodem Eystadium siue Aureatum remissus est vt locum contempleretur, satiusne ad sacram inibi sedem construendam placeret. Fundos enim suos Suitgerus S. Bonifacio vltro ad rerum sacrarum & Ecclesiae vsum obtulit, vti & Vtilo agrum Frisinganum, vbi sedes pontificia iam ante fixa erat & ab D. Corbiniano procurata. VVillibaldo Bonifacius assignauit Eystadianum. Erant id temporis ibi horrida querceti resqua omniaq; ab cultu humano abhorrentia, nisi quod adicula magnae Dei matris illic celebraretur. Cum locus aruisset, repurgato saltu ad humanum tandem cultum est accommodatus, nomen à quercu accepit. Inter hæc Bonifacius Fruxinum accessit, quem VVillibaldus cum Suitgero mox adiit, simulque cum Bonifacio Eystadium reuersus ab eodem sacris maioribus sacerdotij XI. Cal. Sextiles ferijs Mariæ Magdalene CHRISTI vnctricis initiatus est. Inde vertente anno ab S. Bonifacio in Thuringiam euocatus ad VVunibaldum diuertit: sed à S. Bonifacio S. Burchardo & VVizone collegis presentibus in pontificem Eystadianum primum Sulzburgi in Turingia consecratus est, anno post orbem a CHRISTO receptum septingentesimo quadragesimo quinto, cum ipse primum supra quadagesimum ageret, & quinque annos puer domi cum parentibus vixisset, quindecim in monasterio VValtheimenensi ab Egbaldo antistite ad literas & omnem virtutis cultum eruditus, decem deinceps in peregrinationibus & itinere Hierosolymitano, totidemque apud Petronacem Cassini in S. Benedicti familia, vnū Eystadij ante pontificatum, consumsisset. qui in sumam collecti, vnum & quadraginta constituunt. In pontificatu deinceps sex & triginta vixit, ita vt septimū & septuagesimū annum attingeret. Bonifacius pontificem Eystadianum à se proximum constituit, qui que se absente vicem Archiepiscopi fungeretur, primūque in pontificum consensu sententiam diceret. Adiecit & insignem eius honori epomidem, quam Ecclesia Christiana *Humeralis*, Hebraea *rationale* dixit.

VVillibaldus primum omnium contubernium sacrum ad modum S. Benedicti Eystadij instituit, in quo ipse cum sodalibus suis vitam ad eandem formam & leges, quantum permittebant occupationes pontificiae, exegit. Dein Heidenheimij VValpurgæ forori & VVunibaldo fratri cœnobium extruxit. Hæc enim id æui princeps cura erat pontificum, vt quam plurima ponerent cœnobia, ad quæ ardens iuuentus e turbarum strepitu velut e naufragio,

fragosi, pelagi tempestate ad salutis portum properaret, in quo tu-
tum ad cælum receptum haberet. Ipse demum VVillibaldus, vti
dixi, post fratrem & sororem, annis, senio, laboribus fessus, cum
imminere sibi diem supremum, diuinitus cognouisset, è terris ad cæ-
lum Nonis Quintilis 1555 LXXXI. latus emigravit, Diuis, annis
post ducentis & octo per Leonem VII. accensus. Mira quæ mor-
tem eius sunt secuta, describit Philippus in VVillibaldo, quæ non
est mei instituti adijcere, qui acta vitæ potissimum ex-
qui consueui, non quæ vitam tem-
pora sunt infecuta.

Ferrar. p. 233 & seq.

I

S. HILTE.

S. HILTEGARDIS

REGINA, COENOBII CAMPIDONENSIS

CONDITRIX

LXXXIII.

Prid. cal. Maii.

Lambert.

Marian. Scotus.

Eginhard. in vita

Caroli M. eod. anno.

Rysperg. p. 267. in

Carolo M.

Annal. Franc. ve-

teres. p. 11 16.

Elerman. an. 770.

783.

A. moir. l. 4. c. 69

p. 205. & c. 75. p.

212.

Theganus c. 2. p.

296. & 297.

Vita Lud. Pj. p. 338.

Sangall. l. 1. p. 363.

c. p. 371. 374.

419. de Desiderij fi-

lia repudata s. 1.

ant. lect.

Regino anno 780. &

783

isti sunt antiquis-

simi.

De ead. recensione.

Bruschius de monast.

Germ. p. 25. & seq.

Martin. Crus. Sue-

vic. l. 12. p. 316. &

seq.

Hind. Genesl. Teo-

Stemmatum lib. pag.

22.

Nicodem. Frischlin.

operu. l. 1. p. 226.

post drama de Hilde-

garde.

Cuspin. in Carolo.

Panvinus in eodem.

Speculum exempl.

240. dist. 4. ex 3.

Sebast. Munster. l. 3.

p. 562.

Chron. andec. p. 12. c. 3.

Munst. l. 3. p. 562.

Estatim in limine. Lector, offendas, noueris in factis
 sacris Hildegardin virginem Binganam legi, diuersam
 planè ab hac nostra, vt quæ trecentis septuaginta præ-
 ter propter, anis post hanc nostram Hiltegardin, con-
 iugem Caroli M. S. Bernardi demum æuo vixerit,
 cum nostra anno MCCCLXXXIII. regnum & vitam cum morte com-
 mutarit. Alterum est quod monitum velim: hanc de qua in
 præsens agimus, Hiltegardin in nullis tabulis Ecclesiasticis, quas
 quidem ego cognoui, sanctis accensam, prænomen tamen Sanctæ
 & titulum in chronico Mindensi, Andecensi & fortasse etiam in
 Campidonensibus monumentis, quæ nondum licuit videre (nisi
 quæ apud Bruschiū, Munsterum, Crusium & hoc genus recen-
 tiores rescriptores extant) legi. Antiqui auctores omnes nihil hac
 de re, nec eius consecratione narrant, nisi quod Theganus beatissi-
 mam reginam vocet. Neq; hoc (quod fere caput est rei) non mo-
 nendus es, in acta vitamq; Hildegardis prodigiosa fabularum mon-
 stris, qualia nec Phryx olim fabulator cogitauit, nec Phædro in men-
 tem fuerunt, nec in Parnasso Ascræus somniauit, irrepsisse, & à qui-
 busdam in historiam, tanquam certa legitimæque recepta admissa-
 que, cum princeps & sanctissima lex historiæ sit veritas. Ergo ne
 lectorem meum per auia & inuia ducam, omisiss omnibus Aesopi-
 cis figmentis Frischlini, Crusij, Bruschiij & aliorum, recto limite ad
 certa & vera contendam.

Hiltegardin Hildebrando Sueuorum Duce & Regarda he-
 roinâ, domo Bauarâ, in monte Andecensi, qui in Boica, hodièque
 sanctorū religione & mira u lis inclitus est, natam ferunt. De pa-
 rentibus Hiltegardis ita accepimus ex monumētis Andecensibus,
 & Campidunensibus, si verus Munsterus, Bruschius & alij. Est oppidū
 istud Campodunum peruetustum, quod ante Christum natum appellatum fuit,
 ut aliqui scribunt, Vermeta, deinde Trettica, tertio, Vertica, & ultimo Campi-
 dona. Habuit etiam vetustum castrum montanum Hyllamont appellatum, quod
 olim inhabitauerunt quidam duces Suenie præsertim Esnerius, qui ad fidem Christi

fuit

S. HILTEGARDIS.

Symata quam tragico plorantium moesta cothurno,
 Nil tragico dignum symmato passa fuit.
 Chara Deo semper, nunquam non chara marito,
 Quas sociavit amor, dissociasset amor?

SEMPER INIQA FUIT REGINIS FAMA; Sechen
 Hoc docuit coniux quā Tyrus alma tulit.
 Hoc et quam Graius deuxit Colchide Iason;
 Insonem vates laxis utramq; nocens.

S. HILTEGARDIS

Handwritten text in a Gothic script, likely a list or index of contents, running vertically down the left side of the page. The text is faint and difficult to read.

Handwritten text in a Gothic script, likely a list or index of contents, running horizontally across the bottom of the page. The text is faint and difficult to read.

fuit conuersus: Deinde post eum atque ex semine eius nati sunt dux Gottfridus dux Hobingus, Nebus, Imaus, Hildprandus, qui potens factus est in Sueuia & Illergoia. Sustulit ille ex Regarde uxore sua natione Banara, in monte Andex filium Vtricum nomine, qui postea factus fuit Episcopus Lausanensis, & filiam nomine Hiltegardin, quæ nupsit Carolo M. genuitque ei quatuor filios, Carelum, Pipinum, Lotharium, Ludouicum, & quatuor filias, Gertrudim, Giselam, Bertham & Hiltegardim. Habitauit dictus Hiltprandus aliquando in Andex, aliquando iuxta Rauenspurgum in monte sancti Viti, aliquando in Hylamont prope Campidonam, & filia eius Hiltegardis consentiente marito Carolo M. fundauit monasterium Campidonense contulitque eidem comitatum Hyllamont cum multis priuilegijs.

Bruschius eandem hoc modo deducit: In hac arce Hylermontana postea Sueuie Duces Hilbrandus, Gotfridus, Hobingus, Nebus, Imaus, & Hildebrandus secundus vixerunt ac habitauerunt, ita ut hæc arx auita sedes fuerit Sueuie Ducum, ad tempora vsque Caroli Magni.

Hildebrandus iste secundus ducta uxore Bauara domina Regarde excepit ex ea

D. Adelindin natam in arce Andechs desponsatam domino Othoni Comiti Tragendino & Calariensi fundatricem amplissimi Canonissarum Collegij Buchaugiensis prope Biberacum siti.

D. Hildegardin & ipsam anno 732. in arce Andecensi natam ipsa die S. Sabine, Carolo M. Francorum regi nondum Casari desponsatam fundatricem monasterij Campidonensis.

D. Vtricum gemellum cum domina Hildegarde eodem die natum, qui Episcopus tandem Lausana designatus legitur.

Theganus antiquissimus scriptor nullam facit mentionem Hildebrandi, nullam Regardæ Boiariæ: Qui, inquit, cum in iuuentute erat supradictus imperator sibi nobilissimi generis Sueuorum puellam nomine Hiltegardam, quæ erat de cognatione Gotefridi Ducis Alamannorum. Gotefridus Dux genuit Houchingum Houchingus genuit Nebi, Nebi autem genuit Imma, Imma vero peperit Hiltegardam beatissimam reginam. Postquam eam supradictus imperator in matrimonium assumpsit, genuit ex ea tres filios, quorum vnus vocabatur nomine patris sui Carolus, alter vero Pipinus quærat rex super Italiam; tertius vero vocabatur Ludenuicus, qui erat rex super Aquitaniam. Dum vivebat pater eorum cum rebus, feliciter & utiliter instruebat eos liberalibus disciplinis & mundanis legibus.

Aimoinus tantum de nobilissima gente Sueuorum oriundam ait.

Eginhar,

Dereb. gestis ab Ludouico imp. p. 296. c. 2. ap. Bithenium.

Egin. p. 493, in corp.
Frans.

Eginhardus iisdem verbis eam laudat (*Deinde, inquit, Eginhardus gener Caroli M. cum matris hortatu filiam Desiderij regis Longobardorum duxisset uxorem, incertum, qua de causa post annum repudiavit & Hiltegardin de gente Sueuorum principis nobilitatis feminam in matrimonium accepit: de qua tres filios Carolum videlicet, Pipinum & Ludovicum totidemque filias Rotrudin, Bertam & Gislam genuit. De quo plura volumine I. in Carolo M. p. 80. v. 4.*

Nemo ex antiquis attingit Hiltebrandum, nemo Regardem Boariam. Sed nimirum hæc minutiora plerique negligunt nec eo minus Bauaram credimus, cum nullus veterum eius patrem expresserit. Hoc magis mirandum nullum omnino historicum ex antiquis nec Germanicum (quales fuere Hermanus, Urspergensis, Regino, Lambertus) nec alios ullam conditi ab Hiltegarde cœnobij facere mentionem, cuius tamen tam luculentæ Caroli M. & Alberti Boiorum Ducis tabulæ extant, hodièque in chartophylacio Monacensi seruantur, & à nobis cognitæ sunt. Nimirum illi chronologi, Caroli tantum res executi sunt, uxorem nominarunt, res eius gestas tacuerunt: quod non historiam vel annales sed chronologiam scripserint. Ex Boiorum verò sanguine natam certissimos habeo testes, præter Germanicos scriptores ad oram supra laudatos, literas Alberti IV. Boiorum Principis anno cccccxxxii. scriptas quibus Campodunensis cœnobij tutelam, ab ipso cœnobiarcha & contubernio illius toto rogatus, se recipere testatur. Iis in literis non solum Hiltegardis de sanguine Boiorum nata scribitur, sed ipsum etiam monasterium in gratiam Boariæ principum constitutum, ipsosque principes Boiorum hæreditarios cœnobij curatores & administratos esse. Nunquam in principum Boariæ commodum positum fuisset hoc nobilissimum domicilium, si nulla sanguinis necessitudo intercessisset; & quorsum curatores hæreditarii & tutores petiti, si non eadem propinquitatis causa accessisset: Certum ergo exerrare Theganum, qui patrem nullum, aliam etiam Hiltegardis matrem creat. Literæ & libri contra Theganum ad manum sunt. In quibus & sanctæ nomen refert Hiltegardis. Videor mihi deprehendisse causam erroris in Thegano. Hildebradus Sueuorum dynasta fuit nobilissimus; huic eodem nomine filius fuit. His duobus cognominis, tertius etiam Hildebrandus Comes Andecensis, cui filia fuit Regarda seu Regardis. Hæc nupta est Hildebrando Sueuorum seu Comiti seu Duci, Hildebrandi filio. Ex Regarda Bauara Andecensi Comite & Hildebrando Sueuo nata est Hildegarda, patre Sueuo, matre Bauara, gener Hildebradus Sueuus apud

uus apud socerum Hildebrandum cognominem in Andecensi cre-
auit Hiltegardam, quæ patriâ & matre quoque Bauara est, patrem,
auum, atauum, abauū habuit Sueuos, matrem, auosque maternos,
Bauaros. Munsterus tantum vnum facit Hilbrandum, maritum
Regardæ, patrem tacet. BruschiuS duos Sueuos Hildebrandos,
quibus addit tertium Hundius Bauarum patrem Regardis, auum
maternum Hiltegardis, quam ego sequor viam expeditissimam
ad errores Thegani declinandos, & qui cum Thegano exerrarunt.
In auo tamen paterno Hildebrando nihil moueo, siue sit Nebus si-
ue Hildebrandus siue Imaus.

Causam positi nobilissimi religiosorum nobilium domicilij
non illas fabulosas ærumnas existimarim, sed potius gratam regi-
næ mentem, quod ex humiliori statu ad supremum regiæ maiesta-
tis fastigium ascenderit, quæ coniectura hoc certior est, quod id
statim initio regni molita sit. Quo verò modo conditum sit ita
Crusius docet? Ceterum inquit, sic conditum est præsens monasterium.
Primum ibi lapidem DCCCLXVII. posuit, multis illustribus viris presentibus
Rolandus, Caroli M. ex sorore Bertha nepos, Francorum longè fortissimus heros,
de quo poemata Italica extant, Orlandus Matthæi Mariæ Louardi amore ca-
ptus: & Ludouici Ariosti furiosus: nec non statua Rolandi in quibusdam Saxo-
nicis urbibus. Dotauit illud Hiltegardis Alpegouia, id est alpibus adiacente ter-
ra, & Segouia, lacubus, vicis, & agris, comitatu denique & vico Campodunen-
si, atque arce Hillemontana; priora omnia (inter quæ & Gynefurtum tunc vi-
cus, hodie insigne imperij oppidum Memminga) sub se habente: Quæ arx & lo-
ca defuncto patre Hiltegardis Hildebrando, habitabantur à propinquis eius & u-
delbrechto, & Berone Comitibus de Brunswiga (aliter Brunswila) dictis. Qui-
bus ipsa usu eorum locorum abrogato alibi prouidit, & omnia contulit omni cum
iure in perpetuum, viris nobilibus & illustribus Germaniæ fruenda, & religiosis
ac literatis, quod videlicet à viro nobili effossione oculorum liberata esset. Hunc
autem locum potissimè tunc ad cænobium construendum, tum ad se ibidem sepe-
liendum elegit, quod situs esset in confinibus duorum Episcopatuum Constantiensis
ex quo paternam, & Augustani ex quo maternam originem duceret.

Usa est etiam (si credere placet) ad ædificationem hanc duobus ab urbe
Constantinopoli statara & robore incomparabilib. gigantibus, Sancimone & Ce-
lebrando. Portabant hi saxa humeris suis ad nouam ædificationem, tantum
ambo in die præstantes quantum alij sedecim, valde autem erant voraces, ita ut
hominibus admirationi & risui essent: sicuti vetustis temporibus Hercules
Cæthæ cognominatus quod totos tauros deuoraret. Ipsa quidem
conditrix multam ex eis materiam iocandi cum ipsis habebat. Ex his Cele-
brandus post mortem domine in Italiam venit. Sancimon verò Campidoni
defunctus.

Multa de hoc Rolan-
do sicut de Hiltegar-
da facta ab Turpino.

Falsum hoc.

Crusius, ut videt,
dubitauit.

defunctus in medio basilicæ honorifice humatus est. Rursum deinde fuit Hilte-
 gardis hortata fratris sui Ulrici, cum viro suo Carolo rege, cui charissima erat, Ro-
 ma, etsi prægnans. Quo tempore secum fertur habuisse inter multos illustres &
 nobiles itineris comites matrem quoque suam Regardin & sororem Adelindam.
 Quod cogitandum est factum esse non 1000. anno (sicut in M.S. libro est)
 sed 1000. aut 1001. quo scilicet anno consecratio monasterij à Pa-
 pa Adriano facta est, præsentis, sicut jam intelligitur. Erant Romæ mediæ
 quadragesima comiter ab hoc pontifice & senatu eius excepti: Manserunt ibi
 plures hebdomades; narravit Hiltegardis pontifici de cænobio, quod condidisset
 in Illergouia; petijt sibi reliquias aliquot sanctorum (tanquam Christi meri-
 to sic complendo) in id à Papa dari. Verum cum hic plus dare nollet,
 quam, quantum ipsa minimo digito sustinere posset, inuocauit illa beatam Mari-
 am (tanquam sacra scriptura iubente) oraret filium suum, ut is roboraret digi-
 tum suæ Hiltegardis. Papa dante, sustinuit ipsa digito particulam virgæ Aa-
 ronis, particulam nauigij Nohe, multum celestis manne (vnde &) multa alia
 magna ita quidem ut res admirationi spectatoribus esset. factum die paschali.
 Etiam Andegarius monasterij abbas à pontifice illo confirmatus est & consecra-
 tus Episcoporum intercessione. Hinc reginæ nomen auctum, sancta & ma-
 gna Hiltegardis. Pluribus diebus post (si credimus, quoniam alibi me legisse
 non memini, nisi quod à Gottfrido quodam Ludouici Pij Archicancellario idem si-
 gnificatur, de quo 2. parte lib. 1. c. 10.) Papa iter ingrediens (Cardinalibus, Episco-
 pis, abbatibus 350, comitatus) vna cum Imperatore Carolo & Hiltegarde Campi-
 donum medio fere Maio peruenit. Erant equi circiter quater mille stabulantes
 quatuor miliaribus circa Campidonum, passim in pagis etiam Lynæ & Grynefur-
 ti quæ nondum erant oppida. Concursum hominum ad spectaculum dedicationis
 cænobij vndique factus. Non multo post peperit Hiltegardis in Hillemonto fi-
 lium quem ipse baptizauit Adrianus Papa: Pipinus fuisse dicitur. Sed prædi-
 ctus Gottfridus eam antea gemellos enixam ait Ludovicum & Pipinum. Di-
 uersatus est pontifex cum rege & reginâ in arce modo dicta, Cardinales verè Ep-
 copi, abbates & nobilitas alijs in arcibus ac subiecto pago Campidonensi. Tri-
 uerbium tunc ortum est.

O Hillemont du edler Berg Zu dir gehören achtzehn Berg.

Id est, multæ arces, quibus monasterium est donatum à fundatrice: Mo-
 nasterium D. Mariæ & SS. Epimacho ac Gordiano Romæ allatis dicatum, quod
 à Papa supra dicto mense Maio consecratum & priuilegijs confirmatum est. I-
 dem cænobium nobilitati extructum, & dies quo pontifex id dedicauit, magna no-
 bilitatis multitudine honestatus, inde nomen traxit, ut diceretur der Herin tag/
 Dominorum

Nonne hic Latet ha-
 resis? Crisostomus vide-
 tur ironiam loqui.
 Fabulosum videtur.
 Nota hæresicum.

Vide?

Domini dies. *der Herin Closter / Domini* claustrum. Primus abbas Andegarius erat qui & se & conuentum fratrum suorum seruaturus statuta S. Benedicti iurauit, & in arce Hillemontia iussus est a regina habitare, quæ castellum eius Beronem cuius supra mentio facta est, alio transiit.

Ducum Sueuiæ tunc insignia communia.

Dimidium scuti album & dimidium rubrum, in longitudinem deorsum.

Hildebrandi patris Hiltegardis insignia.

Scutum glaucum quadrifidum; supra ad sinistram, & infra ad dextram utrobique tres albi cunei. *Drey Weiß wecken.* supra ad dextram infra ad sinistram utrobique in flauo tres nigri cercopitheci.

Super galea niger athiops rex cum aurea corona, dextra nudum gladium atollens.

Cunei à Bauarica uxore Regarda; cercopitheci à patre duce Sueuiæ.

Sic ex sepe jam dicto M. S. Alias insignia Sueuicorum Ducum non cercopitheci sunt, sed leones.

Habituauit frequenter Hiltegardis alias Hillemontij, alias Rauenpurgi. Hæc Crusius.

De eadem cœnobij structura Bruschijs: Primum uero Campidonensis cœnobij lapidem posuisse legitur, anno domini MCCCLXXII. Dominus Rolandus Caroli M. è sorore Bertha nepos omnium Gallorum, Sabellico teste, fortissimus, presentibus multis principibus ac nobilibus. Dedit autem domina fundatrix ad recens conditum suum cœnobium Alpegouiam, id est alpibus adiacentem terram, Segouiam, id est lacubus, forte Suntheimensi Mariscellensi & Salzbergensi (hos enim amplissimos pisculentissimosque lacus hodie adhuc possidet eius loci abbas) confinem prouinciam, Risgouiam, hoc est Retiæ vicinum agrum, Augustigouiam, Augustanæ nimirum urbi adiacens territorium: Hilergouiam item, id est ad llerum sitos agros cum oppidis, pagis, castris, aquis, piscinis, campis & pascuis, præcipue uero comitatu & oppido Campidonensi & arce Hillemontiana, quæ defuncto Hildebrando, patre eius, Rudelbrechti ac Beronis comitum de Brunswiga sedes fuerat, ad quam hæc omnia supra nominata territoria spectabant, cum omnibus iuribus ac priuilegijs, ciuilibus ac Ecclesiasticis in omnem æternitatem ad finem usque mundi usurpandis. Dedit uero hæc omnia pro sustentatione nobilium ac illustrium Germaniæ virorum, qui pietatis, literarum, ac religionis studio sese dederent. Dedit pro nobilibus, inquam, quod Deo ita ordinante a uirone nobili ex erumnis & morte liberata esset. Elegit autem cum ad cœnobium construendum, tum ut quietem suam corpus defunctæ ad diem usque

Fortasse hæc Hiltegardis enenere ante quam Carolo nupsit.

K

nonissi-

effect, nam post, non
contigisse certum est.
Ego nunquam fa-
ctum arduum.
Anceps hoc, dubium
est, si non omnino fal-
sum. quod existimo.

nouissimum haberet, hunc locum præcipue, quod in Episcopatu Constantiensis, ex quo paternam, Augustani, ex quo maternam originem duceret, consinibus sit-
tus esset; & quod tum etiam in eodem districtu ad S. Nicolai sacellum p. habitarent herenuta, qui religiose Deo in maxima vitæ puritate & innocentia serui-
bant. Adduxerat secum Carolus Hiltegarde suæ à Constantinopoli duos in-
comparabilis stature & stupendæ altitudinis gigantes, Sancimonem & Celebran-
dum, qui gentia saxa humeris suis ad nouum edificium portantes, voracitate
sua immensa, cum conditrici tum toti vicinie admirationi erant, ac risum sub-
inde mouebant. Horum alter, Celebrandus videlicet, mortua domina Hilde-
garde in Italiam venit; Sancimon vero Campidoni mortuus in medio basilicæ
honorificæ sepultura donatus est. Fundatrix sancta vocatur,

Hiltegarde sancta
quamobrem dicta, sin-
dia pietatis.

Aegros solatur.

Parturientibus suc-
currit.

Mortua ante imperiū
Caroli.

In pauperes effusa.

Iudicium de gigan-
tibus.

non quod canonizata sit à Romanis pontificibus, sed quod ab incurabulis
Christi doctrinarum ac præceptionum studiosissima, summo semper studio agros
inuiserit & verbo Dei consolata sit; quod è partu laborantibus feminis imperatrix
etiam adfuerit, quod omnibus pauperibus largissimæ elemosynarum distributi-
one opem summam tulerit. Cuius pietatis insigne & conspicuum hodie adhuc est
in Campidonensi monasterio indicium, vbi in eius memoriam singulis septimanis
bis, diebus videlicet Luna & Veneris ducenti homines pauperes distributis pa-
nibus cibari ac refocillari solent. Duxit eam Carolus M. Brunsvige, vbi tum
apud aniam Talatinam vixisse scribitur.

Rursum est quod hîc dubites de duobus gigantibus, qui ex
luto Promethei ad sideraeducti videntur, quanquam aliquid nar-
rationi probabilitatis accedere possit ex simili facto olim apud Caf-
sinum montem, vbi duo quoque architecti (non gigantes, quos
fama potius quam veritas in tantam altitudinem porrexit) à Deli-
derio, præfule Constantinopoli accersiti de quibus Leo Ostiensis.
Legatos, inquit, præterea Constantinopolim ad conducendos musai & qua-
dratarij operis peritos opifices mittit ut alij absidam & arcum, atque vestibulum
maioris Ecclesiæ musiuo componerent, alij Ecclesiæ totius pavementum lapideum
pulchra varietate consternerent. Quam verò periti ipsi artifices fuerint, ex
opere ipsorum facile conijci potest, cum & in musiuo animatas ferè effigies & vi-
rentia quæque te putes aspicere & in marmoribus omnigeni coloris flores pulchra
varietate vernare videantur. Et quoniam huiusmodi artes quingentis jam
ferme annis obmiserat magistra latinitas, eas huius industria recuperare promer-
uit etate nostra.

Auent. p. 356, edit.
Basel.

Iam tabulas Caroli M. inspiciamus, in quibus duo vitia de-
prehendi posse videntur, primum, quod illo æuo non fuit impe-
ratorib' vsitatum, qui tantū indictionem & annos regni & Impetij
signarunt, vti docet Auentinus, qui tradit añum Christi ab Carolo
Crasso

Crasso demum omnibus epistolis, libellis, diplomatibus additum. Sed fallit & fallitur Auentinus. Extant diplomata Caroli M. Imperatoris, Ludouici Pij Caroli F. Lotharij Nep. quibus annus Christi est adiectus, vti obseruauit doctissimus vir Christophorus Geuoldus. Reperi tamen alias ab Carolo literas anno Christi signatas, ex quibus hoc vitium dilui potest. deinde quod in extremis anno *1000* scriptas dicat & signet annum regni VI. Imperij I. cum nondum ex Oriente imperium fuerit in Occidentem translatum, nec eo tempore de illo transferendo cogitatum, cum id post septem & viginti demum annos acciderit. Rex enim tantum fuit Francorum & anno *1000* factus Italiae seu Longobardorum, vt suspicer legendum pro *Imperij primo, Regni Italiae primo*. Italiam quippe priore anno (oblesso jam Desiderio rege) occuparat, & primum regni annum nondum exegerat cum Desiderium in potestatem redegit.

Notauit & Crusius hunc errorem, quem frigidè ex ipso diplomate diluere conatur, non veritus (quod philosophantes aiunt) principium petere, hoc est, ad principium quaestionis redire, cum diploma propter vitium, possit ipsum in suspicionem venire. quod est huiusmodi.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Carolus diuina fauente clementia Imperator Augustus. Si sanctam Dei Ecclesiam digno magnitudinis nostra munere sublimare, augmentare, atq; subuenire, ad æternam nostram remunerationem, & regni nostri stabilitatem prodesse credimus; id eo que nouerit omnium sanctæ Dei Ecclesiæ fidelium nostrorumque presentium scilicet & futurorum solers industria, qualiter nos ob interuentum sanctissimi patris nostri Adriani Papæ, ac supplicem rogatum dilectæ coniugis nostræ Hiltegardis, nec non propter nobilem & fidelem famulatum Ioannis Augiensis & S. Galli reuerendi abbatis eiusdemque Episcopi Constantiensis precem, ob meritum Rudangi Metensis Episcopi, & Sturmii Vuldensis abbatis seu cæterorum principum innumerabilium nobis assistentium, Andegarium quendam nobilem magnæ religionis virum, & primum Campidonensis cænobij ad regularem disciplinam instructorem adsumpsimus & in eodem loco Campidonensis, qui ab eodem in honorem sanctæ Dei genitricis Mariæ constitutus est & situs in pago Illegou abbatem eum confirmauimus, & à Papa Adriano in sancto die paschæ consecratam preciosissimis sanctorum martyrum Gordiani & Epimachi corporibus donatum, in suam abbatiam honestè transmisi-
mus. Sed quoniam prædicta coniunx nostra in eodem cænobio locum sepulture se habituram ordinauit, diuersis muneribus ditando, quicquid in pago Illegoue & Augusgoue & Albogoue materna hereditate legitime obtinuit, cum nostra potestatiua manu & imperiali largitione illuc tradidit, & in proprium jus eiusd. monasterij

Manuscr. p. 502.

monasterij transfudit, & perpetualiter possidendum sicut in alio Breui continetur donauit. Nos igitur eundem locum ut pote de nostro & in nostro fundatum & dotatum, in nostro nostrorumque successorum mundiburdio siue defensione fore constituentes per nostre auctoritatis munitionem confirmamus & precipimus, ut nullus publicus iudex, neque dux, neque comes, aut quislibet ex iudiciaria potestate villas, curias, aut loca vel agros seu reliquas possessiones memorato monasterio presenti tempore subiacentes &c.

Et in fine sic concluditur.

Quod ut verius credatur & omni tempore incorruptum habeatur, manu propria roborantes, sigilli nostri impressione iussimus insigniri.

L. V. S. S. P. M. V. S.

Signum Domini Caroli serenissimi
Imperatoris Augusti.

Amelbertus Cancellarius ad vicem Luperti Archi-
Cancellarij recognoui.

Data ab incarnatione domini 1000. lxxii. i. Indictione xl. anno verotegni pijsimi Caroli VI. imperij (numerantur hic anni imperij a tempore quo contra Langobardorum regem ab Hadriano Papa in Italiam euocatus fuit) primo. Actum Romae in sancto die pasche in Ecclesia sancti Petri coram Adriano papa & multis alijs principibus, in Dei nomine Amen.

Sed enim nec de loco mortis & conditorij inter scriptores conuenit, usque adeo multa sunt de hac femina controuersa. Mortuam aiunt Campodunenses Campoduni & ibidem conditam. Decessit anno, quod omnes tradunt 1000. lxxx. i. i. prid. Cal. Maias. sepultam ait Munsterus Campoduni. De obitu haec Crusius: Anno 1000. lxxx. i. i. cum Carolus se contra Saxones rursus inquietos pararet, antequam e Theodonis villa (Dioduro, Metis, aut Dietenhofa) ubi hiemauerat, discederet, dilecta vxor eius Hiltegardis decessit prid. Cal. Maij, in vigilia ascensionis domini LI. aetatis anno, quae pepererat illi filios Carolum, Pipinum & Ludouicum; filias Rhoduin, Bertham, Gisalam, & Immam.

Qui pharmaceutriam faciunt, & ea dere fabulas, tragcedias & Tomnia fingunt, atque in publica theatra producant, faciunt ritu poetarum non historicorum, quos ipsa annorum ratio, quicquid Frischlinus & alij contra moliantur, refutat. Nos piam & religiosam reginam, adeoque sanctam veneramus, venerandamque posteritati sempiternae commendamus.

SS. MARI.

*Annal. Franc.
Aimo l. 4. c. 75.
p. 212.
Crus. p. 529. c. 6.*

SS. MARINVS EPISC. ET THECLANVS DIAC.

Vrbs est in medijs orbi notissima Boijs,
Nobis pontificis quam celebravit opus;
Sed magis has olim Grimoaldo princeps terras
Corbiniano tuas nobilitavit apex.

Bina Caledonio Deus astra vocavit ab oris
Quae misit genti, sancta Frisinga, tuae.
Hinc populi pietas millenos crevit in annos,
NATORVM LEX EST, SOBRIA VITA PATRIS.

K 3

S. MARI,

S. MARINVS EPISCOPVS

THECLANVS SEV DECLANVS

DIACONVS, FRUXINI.

Est Fruxini seu Frisingæ extra opidi pomerium, religio-
 forum virorum domicilium, cui Nouacella nomen,
 in quo Marinus pontifex colitur (alijs Maurinus, a-
 lijs Martinus) incertum cuius sedis; quem è Scotia
 (Hibernia reor) venisse cum Declano diacono, ne-
 mo adhuc negauit. Frisingam cultu peregrino venerunt, quod
 prisca visitatum, ut ignoti terras ignotas peterent, & populos à
 Christi sacris alienos ad Philosophiam cælestem erudirent, vel eru-
 ditos optimæ & sanctissimæ vitæ exemplo ad eandem æmulandam
 prouocarent. Venit Marinus cum ipso D. Virgilio Salzburgenfi
 Episcopo, qui secum septem duxit Episcopos, multosque alios la-
 borum socios per omnem postea Boariam, Carinthiam & Stiriam
 ad legem Christianam prædicandam missos, uti Thadæus Scoto-
 rum Ratisponæ abbas apud Canisium tradit, quamuis socios non
 exprimat, nisi Declanum, Lullum, & Altonem, qui vetus in Boica
 cœnobiū ab ipso Altone nuncupatū condidit. Declanū Virgilius
 Frisingam cum duobus socijs amandat. Lullū ad Illmonasterium
 seu Illmünster destinat. De Marino alias nihil cognoui, nisi quod
 simul hodièque Frisingæ medelas corporibus faciant, & supplicem
 ad cineres turbam votis damnatam saluamque & incolumen sape
 dimittant. Ego penicillo adumbratam & ad sanctorum mar-
 mor appensam tabulam hinc ære descriptam tibi spectan-
 dam præbeo: in qua & infans est ex mortuis in vitam reuoca-
 tus. Cœpta sunt nuper in acta referri, quæ inibi identidem mira
 mirandaque ab Diuis perpetrantur. Annos sub dubio appo-
 sui, quod nullos certos repererim signatos. Calendis

Decembrib. Festa Cerimonia Diuos
 coli intellexi.

K 4

S. GAMEL-

Anno circiter
 1566
 Cal. Decemb.
 Brusch. de German.
 mon. p. 283.
 Huid. metrop. sa-
 lib. 251.
 Tab. picta Nonan.
 Canis. in 4. p. 474.

Tom. 4. p. 474.

S. GAMELBERTVS

SEV AMELBERTVS.

Sub 1500.
Brusch. in Chron.
Monast. M. S. p. 13.
Aureus.
Vols. I. & MS. p. 14.
Vide etiam S. Vithonis
infra.
Vvolfg. Selender p.
40.

Mic, vt Metensis cœnobij añaes docent, ex nobili stirpe oriundus, primam & florentem ætatem Marti apud Pinum Caroli M. patrem (quamuis inuitus) initiauit, mox rerum cœlestium amore incensus, genus militie non desijt sed mutauit, totumq; se ad res diuinas conuertit, sacrisque initiatus, Romam profectus est, vt SS. Apostolorum limina saluaret, martyrumque vestigia adoraret. Redux ex itinere infantem sacro fonte, nescio quo casu lustrare coactus, Vithonem dixit, simul præfatiens illum sibi olim in parœciæ suæ administratione successurum. Gregem suum in Michaelbuecheni pago cis Danubium studiosissime curauit, quoad B. Vitho, quem ipse genitalem fontem olim abluerat, peregre aduenit; cui senio annisque fessus suam parochiam commendauit, & quoad uixit sanctissimæ vitæ auctor fuit, adeo vt totius gentis consensu inter cœlites coleretur.

Vvolfgangus Selender paulò prolixius Gamelbertum ex monumentis cœnobij ad S. Emmeramum laudauit:

Gamelbertus, inquit, ex inferiori Banaria, & oppido vulgò Michelbuech, nobilibus & Christianis parentibus natus est & enutritus, in prima florentia ætatis exercitia virtutibus consecrans, puerorum vitare ineptias, & ad sanctitatis opera atque studia animum applicare cepit. Pater videns puerum liberali indole præditum, industrium, & animosum, militaribus artibus instituendum curauit, ad quod vitæ genus & institutum cum nulla ratione induci posset, sed & arma militaria, quibus induebatur sæpius, semper abijceret, grauem indignationem patris incurrat, atque à reliquis fratribus viti degener & ignauus spectatus & delusus, gregem patris pascere iussus est, quod munus, cum non regi terreni sed cœlesti militare statuisset, totumque humilitatis officijs se consecrauisset, sedulo & diligenter impleuit.

Accidit autem quadam die in pascuis, vt præter morem somno opprimeretur, euigilans inuenit codicem supra pectus iacentem (angelicis procul dubio manibus allatum) quid faceret literarum ignarus? accedit viros & pietate & eruditione celebres, atque ab illis petit in literis instrui, & quid sibi in somniis pecora patris pasceret, cum libro acciderit, exponit. A quibus una cum literis, quas celerrime apprehendit, ad ampliore pietatem informatus, primum quod didicerat, erat, lingua frenum imponere, atque ab omni verbo otioso abstinere.

Sedulus

S. GAMELBERTVS.

n. Sed Iamior f.

17

Martis eram quondam tristis tenebris, satelles,
Quonia sed Martis premia, mortis erant.
NULLA FIDES PIETASQ. VIRIS QVI CASTRA SEQVNTVR;
Aurea pax salus; Mars feneq. morsq. vale.

Castra sequor, quae nulla manu dant funera morti;
Vulnera non faciunt, facta sed arte leuant.
Non tamen aut Chiron, aut sum vetus ille Machaon;
Vulnera non formi, vulnera curo Stygis.

Sedulus

S. CAMERBERTO

Handwritten text in a cursive script, likely a library or collection stamp, located below the main illustration. The text is difficult to decipher due to its faintness and cursive nature.

Small handwritten text or mark at the bottom center of the page.

Sedulus erat custos innocentie, amator continentie, cultor sobrietatis, cupiditas hostis, obrectationis inimicus, persecutor improbitatis. Cumque transmissis adolescentie spacijs, id genus polletet virtutibus, humani generis hostis inuidens tam praeclaris conatibus, quodam tempore cum deambulare in nemore solus instigauit mulierem quandam, quae cum de prostituenda castitate vehementer sollicitaui; quam cum sermonibus honestis, pijsque exhortationibus à nefario proposito non posset abstertere, mox in pedes se coniecit, cursuque rapidissimo au-
fugit. Qua insigni reportata victoria, Deo virginitatem vouit, quam quo-
que usque ad extremum vitae spiritum integram, inuiolatamque seruauit. Ita-
que sacris initiatus, per gradus singulos ascendit ad sacerdotium, quo in statu
digne & laudabiliter seruiuit domino, die ac nocte. Paulo post moritur pa-
rens diuisaque inter fratres hereditate & fundus, obigit ei pagus, in quonatus,
& educatus fuerat, cum Ecclesia, ubi ipse parochi vices & munia obiens
magno labore peruiigilique diligentia subditorum salutem promouit. Possessio-
nes itaque amplissimas nactus, non in proprios usus, sed magis ut pauperum pu-
pillorumque inopiam ac solitudinem subleuaret, conuertit, ita ut verè pater
pauperum dici mereretur & esset. Hominum necessitatibus non solum pecunia,
frumento, vestibus, sed & opere, labore, consilijs, alijsque charitatis officijs suc-
currit. Infirmorum ante omnia maximam habuit curam. Abstinentia
fuit admirabilis; à die quo creatus est presbyter, per quinquaginta & amplius
annos ab esu carniū tam quadrupedum quam volatiliū omnino abstinuit:
pietatem quoque & misericordiam non solum humane exhibebat naturae, sed
amore Dei creatoris, omni etiam, quae ab ipso facta est creatura in tantum, ut
si auiculam nido ablatam conspexisset, eam oblato pretio redimeret, liberam-
que euolare dimitteret. Seruos in cadendis vel apportandis lignis, aut in
alio quouis graui seruitio laborantes, non permisit foras exire, si aliqua aeris esset
inclementia. Septuagenarius amore Christi peregrinari voluit, atque SS. Apo-
stolorum limina visitare, qua peregrinatione deuote peracta in regressu ubi ad
quoddam diuertisset hospitium, forte fortuito aut potius Dei instinctu, cum eius
loci sacerdos non adesset, offerunt viro Dei infantem baptismatis fonte abluen-
dum, quorum fidem & necessitatem intuens, sicut ad benefaciendum & in-
seruiendum promptus erat, puerulum baptizauit atque Vithonem nominauit.
Prenidens autem in spiritu beatus pater, puerum sanctitate & virtutum splen-
dore magnum futurum, cum possessionum suarum, quas haberet adhuc, here-
dem constituens, petijt à parentibus, ut cum omni diligentia Vithonem educa-
rent, bonis & Christianis moribus informarent, atque ad omnem pietatem inci-
tarent, sibi que ipsum ubi adoleuisset, transmitterent, prouinciam, patriam, lo-
cum, & fundum, ubi inueniri posset, luculenter exponens. Regressus ad pro-
pria si unquam alias, tum vel maxime pietatis studijs ardentius incumbere
cepit atque arctiore disciplina seipsum constringere voluit. Ac licet haberet
jam mor-

jam mortificatas passiones suas & affectus, carnemque crucifixisset cum vitis
 & concupiscentijs, voluit tamen & pedes à discursu cohibere. Quamobrem
 quatuor sibi cruces fabricavit, & erexit non procul ab invicem distantes ad ortum
 solis unam, ad occasum alteram, tertiam ad meridiem, postremam versus septen-
 trionalem plagam, quarum metas, non nisi semel prætergressus est, quodque propter
 proximorum salutem promouendam fecit. Contigit namque, ut quidam capi-
 tali odio dissidentes, atque ad verbera devenientes alter alterum vulneraret, ubi
 tum sanctus pater gratus Deo existimans, discordantes & tumultuantes in pa-
 cem redigere, quam proprie studere pietati, arrepto baculo cursu senili ut potuit,
 prædictos terminos prætergressus, in medium pugnantium, ira, rabieque efferue-
 scentium se coniecit, quos seiungens non prius dimisit, nisi datis invicem dextris re-
 conciliarentur firmamque pacem stabilirent. Proprios etiam servos, siue sub-
 ditos dissidentes animis aut litigantes, si non potuit sedare salutaribus monitis, pe-
 cunias vestesque obtulit: si nec muneribus placarentur, liberos abire permisit cum
 liberis: Melius esse, inquit, immeritam libertatem concedere talibus, quam
 Deum offendere, contentiosos & obstinatos in peccato tolerando: ipse cum omni-
 bus pacem habuit, neminem toto vita tempore aut verbo lesit aut facto offendit.
 Humilitate præterea valde fuit conspicuus, quæ non in moribus & conversatione
 tantum sed etiam in habitu, qui erat simplicissimus, eluxit. Aedes paternas
 cum haberet sumptuosas & splendide extructas, noluit inhabitare, sed vilem do-
 munculam non procul ab Ecclesia sibi erigens, dies noctesque cum lacrymis Deum
 inibi pro salute proximorum orabat. Sacratissimo Quadragesima tempore
 nunquam in publicum processit, semperque latuit, neque alicuius præsentiam fer-
 re voluit adeo in pietate rerumque celestium meditatione absorptus, singulis die-
 bus sacrum missæ officium dixit, interiecto tamen velo, ne laicos ipse conspiceret.
 Diacono sacrosancta Corporis dominici sacramenta dispensandi curam commi-
 sit. Si quispiam ex sacerdotibus peccatorum suorum confessionem facere volu-
 isset, huius ipse verba ad fenestellam excepit, salutarique penitentia munda di-
 misit. Ad vesperam refectio panis ater cum sale & aqua erat. Tali modo
 diebus quadragesimæ carnem attriuit, quatenus ad pascha purior & vegetior in
 conspectu domini appareret. Inter hæc prophetico spiritu etiam claruit, multis
 futurorum præsciis intellexit, atque inter hæc, tempus resolutionis suæ. Cum ut-
 que amici & propinqui viderent beatum patrem senio jam venerabilem, viribus
 que in dies destitui, atque ad æternæ remunerationis brauium anhelare, commu-
 ni habito concilio petierunt, quatenus de successore & pastore animarum substi-
 tuendo cogitaret; quos ille benigne consolans aiebat, Deum sibi ostendisse hæc redem-
 ptiõnem suarum & rectorem animarum eumque completo anno præsentem
 fore. Elapsa itaque anno venit beatus Pitho quem in itinere Romano baptiza-
 verat. Tunc convocatis amicis & vicinis hilari voce eos compellans, Ecce au-
 bat, promissum domini quod accepimus; hic vir, hic est, quem superiore anno ven-
 tūm

turum pradixi, hunc mihi Dominus dedit heredem, vobis autem pastorem; eum quia per baptismum Deo & Ecclesia genui, & filium in Christo charissimum & heredem meum esse, palam denuncio, huius monitis & consilijs sedulo & diligenter obtemperabitis. Quibus dictis omnia pleno jure in manus Vrhonis tradidit & consignavit adstantesque amicos huius traditionis testes adhibuit, ipse vero paullo post in lectum decidens infirmari cepit. Sciens autem finem vita jam adesse animæ labeculas salutari confessione expians, sumptoque corporis dominici Sacramento, cursum mortalitatis absolvit, beatamque animam per manus Angelorum in superas transmisit sedes XVI. Calend. Febr. ubi nunc fruitur perenni vita gloriosus Confessor domini Amalbertus, letaturque in celestium civium contubernium se introductum. Claruit non paucis miraculis, inter quæ illud est memorabile, quod die constituto, quo sacrum corpus Ecclesiastica sepultura tradendum esset, cum vehemens glacialis ventus pluuijs mistus insurrexisset, plerique ob aeris inclementiam dubitarent, an tali tempestate progredi deberent, attamen ubi cerei sunt accensi feretrumque leuatum, mox omnis resedit ventus, pluuiæque tam diu suspensa mansit in aëre, donec iusta funebria persoluerentur, salutaris hostia immolaretur, & quilibet ad propria rediret, tum & ventus & pluuia redierunt. quod videntes uniuersi stupefacti laudabant & benedicebant Deum qui voluntatem timentium se facit, & deprecationem iustorum exaudit.

Nota. Vita S. Gamelberti seu Gamulberti habetur Ratisponæ in monasterio S. Emmerammi in membranis: in illo videlicet Codice, ex quo desumpta fuit & descripta vita S. Seuerini

Noricorum Apostoli & a VVelfero

typis tradita.

L

B. ADELIN-

B. ADELINDIS

ANTISTITA BVCHOVIANA.

Sub annum Christi
1000. eoque, am-
plius, Carolo M. im-
perante. XXVII.
Augusti.

Delindis ex nobilissimis Sueuiæ & Bauariæ principum familijs nata, patrem habuit Hildebrandum focerum Caroli M. cuius filiam Hiltegardem duxit imperator, matrem Regardam Boiorum principem Andecensem, uti modo in Hiltegarde sorore docui. Bruchius in Buchouiano Parthenone hæc de Adelinde tradit: Hatto siue Otto Comes Calderiensis ex ephelis egressus strenuus ac egregie exercitatus juvenis, Dominus opulentus ac potens, qui vicinis etiam principibus prudentia sua & consilio proderat sæpe, potentissimi Sueuorum ducis Hildebrandi & domine Regardæ Bauarorum ducissæ nobilem ac illustrem filiam dominam Adelindam in arce Andechs natam, sororem Hiltegardis reginæ (quæ Carolo M. desponsata fuerat) uxorem duxit; quæ quatuor ei filios peperit egregios juvenes, comites Kesselburgenses Beringerum, Reginolphum, Gerardum, Hattonem. Accidit vero ut lustris aliquot labentibus irruerent in Germanias Hunni, effera ac omnino barbara gens, minitans Germaniæ extrema omnia. Ibi admoniti à Carolo M. Germani principes prodeunt obuij Hunnis. Commissum est autem ingenis prælium prope Biberacum, in quo Vitho iste comes Tragendinus & Calderiensis cum tribus filijs Beringero, Reginardo & Gerardo inter ceteros fortiter pro defensione patriæ occubuit. Locus ipse in quo pugnatum est postea vallis planctus à planctu domine Adelindis & accolarum (qui suos ibi amiserant charos) cognominatus est, quem hodie adhuc corrupta voce planchinam valem accolæ appellant. Atto vel Otto quartus filius Comitis Ottonis & domine Adelindis religioni deditus ac diaconus factus, paulo post merore animi contabuit. Fusi vero Hunni & ex Germania virtute Caroli M. eiectis domina Adelinda trucidata mariti ac filiorum corpora collegit, & in sempiternam eorum memoriam Buechouienfæ Monialiū Augustiniane primum professionis cænobiū fundauit, in cuius templum cum filijs honorifice sepeliri fecit. Ipsa postea tadio vel odio vite redditis Deo omnibus bonis, possessionibus & facultatibus suis, mundo in uniuersum valedicens, prima sui cænobijs facta est gubernatrix, in quo mortua tandem honorifico mausoleo terra parenti reddita est. Annumeratur Diuorum Catalogo propter insignem vite ac morum innocentiam. Festum eius celebratur in die S. Augustini hoc est XXVII. Augusti. Ea die solet in eius memoriam domina abbatissa distribuere per suas virgines comitissas ac Baronissas omnis generis aduenientibus & accurrentibus ex tota circumiacente regiuncula, cum suis tum etiam peregrinis & exteris, summo & infimo loco natis hominibus panes

dine

B. ADELINDIS ANTISTITA.

O gemino felix Adelindis honore triumphi,
 Seu sociata viro, seu viduata toro.
 Illustres populi cuius sociale dynastias,
 Cui sacra virginum vola dedere chorum.

Quo fastiditis, quos vendunt socula sumis,
 Gaudia diuinis fontibus hausta bibit,
 Porrexitque suis antistita sancta, clientes
 Quas pia vita magis, quam pia dicta trahunt.

dine

III

DE J. ADELINDE

WADLINDO ANTIQVITA

diuæ Adelindis Fundatricis siligineos: quod fieri solet insigni pompa, cuius ego etiam
 spectator fui anno CIOXLVIII. cum distribuerentur panes quater mille.
 Hæc Bruschi. Munsterus de eadem: Sciendum quoque Hilt-
 gardi fuisse sororem nomine Adelindin, quam duxit uxorem Otto
 comes de Kesselberg, cuius habitatio fuit in Blankenthal prope
 Biberach. Quæ Adelindis post sui mariti mortem, fundauit mo-
 nasterium Buechau, quod situm est juxta Buchamensem lacum
 non procul à Biberaco, in quod recipiuntur tantum puellæ
 Comitissæ & Liberæ, possuntque pro voluntate
 egredi & ducere maritos.

Hæc Münsterus.

S. VTHO

PRIMVS METENSIS COENOBII

ABBAS.

1555.

Andr. presb. de monast. Bauar. p. 127.
Hund. metrop. 249.
Auent.
Vols. l. 6. p. 74. M. S.
Gasp. Brusch. de monast. & Episcopat. M. S. p. 14.
Vvolff. Selender M. S. p. 44.

Brusch. supra.

Mic cum prouinciam à suo magistro Gamelberto aliquandiu administrasset, bello inter Carolum M. & Thassilonem Boiorum principem seu regem orto, coactus fuga salutem querere, se ultra Danubium in vastam solitudinem contulit, ubi studio quietæ vitæ delectatus priscos anachoretas cœpit imitari, ac demum à Carolo M. repertus, iussus est socios vitæ conquerere, se illi cœnobium liberali manu conditurum, vnde Metensis asceterij initia ducta, quod hodieq; floret. Sed iuuabit ex ipsis chronicis monasterij exordium referre, cum & B. Gamelberti & Vthonis vitam complectantur.

Metania vel Medena, hodie Metten, Benedictinæ professionis perpetuum & in inferiori Bauaria monasterium, dimidium mileare Deggendorfenem ciuitatem paululum à sinistra descendens Danubij ad lacum seu forestam in amano loco situm construi cœpit temporibus Caroli M. Imperatoris omnium Christianissimi ac munificentissimi Ecclesiarum erectoris, annum Christi circiter octingentesimum. Vera originis historia sic se habet. Habebat in huius loci solitudine & vasta adhuc tum temporis Danubiana vtriusque ripa eremo, ad Michelsbuchensis parochia inter Danubium & Isaram sita ad gubernandum gregem pius quidam ac venerandus senex, beatus Gamelbertus nobili genere apud Bauaros natus. Is abiecta armorum cura non sine prodigio aliquando religionis Romam ad SS. Petri & Pauli limina profectus, casu ibi baptizauit infantem quendam, quem Vthonem cognominauit: prauidentem vir sapiens in spiritu sibilando in gubernatione sue paternæ Ecclesiæ successurum. Vtho iste cum ad virilem ætatem peruenisset, relicta Italia patria, peregrinatus est & ipse religioni ergo in Germania partem illam ad Danubium sitam. Ubicum ad S. Gamelbertum venisset, humaniter ab eo exceptus ac parochia ea ipsa Michelsbuchensi viro Dei jam decrepito sene donatus est. Præfuit huius parochiæ plebecula adhuc rudi & parum in Christianismo exercitata post obitum S. Gamelberti itaq; etiam Vtho iste, donec aliquando ingruentibus bellicis inter Carolum M. & Thassilonem Bauarum ducem odijs actumulis, cogeretur bonus vir parochia deserta trans præter suentem Danubium secedere, & in siluis inter feras quietem & tutum refugium querere. Ibi cum omnino animam ad eremiticam vitam adiecisset, cœpit sibi ipsi pius pater ad fontem sui nominis construere cellulam perexiguam in honore S. Michaelis quod

S. VTHO.

Carolus umbrasas cingens indagare silvas,
 Ve caperet sparsas per nemus omne foras,
 Sanctus his animal diuinum cepit Vithonem,
 Sed rex à praeda captus Vithone sua est.

Larga Ducis cui dextra dedit camposq; lacusq;
 Et quicquid feluae, quicquid et arua ferunt.
 In sedes Diuini migrarunt antra forarum;
 Aula Dei nunc est, quae modo caula fuit.

L 3

quod

Faint, illegible text or a caption located directly beneath the large illustration. The text is too faded to be transcribed accurately but appears to be organized into several lines.

I :

quod in his Bauariae tumultibus bonorum Angelorum presidio seruatus & ex hostium manu liberatus esset. Pacatis iterum rebus in Bauaria, & sub-
ingum misso multoties jam rebelli Thasitone cum daret Carolus victor operam
venationi: casu aut potius Deo sic ordinante ad hanc cellam venit, cumque
ad conspectum & alloquium suum euocaret senem Vthonem barbaram eremi-
tam intelligens ex illius cultu & oratione (qua plerunque certus minimeque fal-
lax character & index est) virum esse integrum, secundumque Deum laudatissi-
mae conuersationis data ei dextra opem promittit, senemque discipulos colligere
jubeat. Hoc monasterium Benedictinae professionis sumptibus Caroli M. in-
choatum ac fundatum est, cuius primus abbas ab ipso imperatore designatus est
Vtho iste.

Hæc chronicon Metense de S. Gamelberto & Vthone. Se-
quitur mox in eodem syllabus præfectorum monasterij in quo
idem Vtho his verbis laudatur: S. Vtho patria Romanus in Germani-
am peregrinatus ad S. Gamelbertum venit, a quo primum Michelsburgensis
parochus designatur. Is paullo post in belli tumultibus fuga elapsus in vicino
& transdanubiano nemore cellam sibi construxit eremiticam, ad miraculosum
fontem, quem adhuc hodie vulgus S. Vthonis fontem nominat, in quo qui mor-
bo Gallico seu scabie Hispanica polluti sunt, sese lauantes, emundantur: certis
tamen annis, quos ita salubres annos, (ut ab huius loci agricolis animaduersum
est) epidemia & grassans pestis excipit. Quamdiu bonus is pater ad abbati-
am, cuius ipse primus abbas ab Imperatore Carolo M. constitutus est, sederit,
in fastos a nemine relatum est, aut si relatum est, certe bellicis tumultibus iterum
perijt, ac in cineres reductum. Sepelitur abbas iste in choro templi ante aram
maximam sublimi tumulo cum tali epigraphæ.

Videatur aliquid de
esse.

Abbas hic primus Vthonec laudibus imus,
Hic iacet ut limus, calis requiescit opimus.

Differt nonnihil in quibusdam narratio VVolfgangi Se-
lender à Bruschio; præsertim de patria Vthonis. Iuuat etiam
illum audire, ne quid quod ad memoriam viri sancti perti-
net, prætereatur. Vtho, inquit, ad fines Italie & Germaniæ plebeio
sanguine ortus, puer in sortem domini electus est: quod in spiritu agnoscens bea-
tus Gamelbertus presbyter eum, cum in itinere Romano sacri baptismatis saluta-
rib. vndis ablisset, pro filio & herede accepit, prius tamen sedulo eum parentibus
commendauit, uti in timore Dei, pietate omniumque virtutum actibus probe
institueretur, transmissusque adolescentiæ spacijs, sibi in Bauariam inferiorem,
vbi Isara in Danubiū sese exonerat, transmitteretur, quod & factum est. Initia
itaque sacris ordinibus à B. Gamelberto mortis vicino cura animarū in Michels-

buch committitur, pagusque cum adiacentibus fundis donatur. Vtho videns copiosam messem animo acriter incenso ad opus Dei accingitur. In concionibus mirifice profecit, inimicitias, odia, fenora, rapinas, aliaque peccata & publica & priuata, quantum potuit, predicatione sustulit, plurimosque ad salutare penitentiae fructus perduxit. Unum solummodo angebat & lancinabat pij pastoris pectus, quod videret aliquos adhuc idolis magicisque artibus deditos, promiscue calicem domini & demoniorum participare. Quos cum ad saniolem mentem reducere nequiret, licet nihil de prouida pastoris cura & laboribus negligeret, amarissime flere cepit, atque ut melius feruentiusque contemplationis quieti operam daret, mentemque a consuetudine corporis penitus auocaret, relictis spretisque omnibus possessionibus & diuitijs, sed & puluere pedum obstinatis in testimonium excusso, solitariam vitam ducere decreuit. Itaque traiecto Danubio ad Metenam flumen, & valle in densissimum nemus siluescente, residens, humilem casam seu cellulam proprio labore & industria sibi erexit: in qua erigenda cum esset occupatus, accidit ut Carolus M. Imperator tum temporis adhuc patrius Romanorum, in venatione (qua mirifice delectabatur) positus, videret securim ad radios solis suspensam, qua re obstupefactus, & nonnihil longius progressus incidit in beatum virum Vthone, quem attentius intuens & considerans, magna pietatis & sanctimoniae signa in ipsoprehendit, quem amicissimis verbis compellans voluit ut quidpiam pro sua utilitate, & spiritus profectu peteret, qui in genua prouolutus moremque Imperatori gerens humiliter petijt, si eo loci ad maiorem Dei gloriam, in memoriam & honorem S. Michaelis Archangeli (cui peculiari pietate addictus fuit) atque plurimorum salutem, monasterium excitaretur. Cuius voluntati mox assensit gloriosiss. Imperator, atque illico celebre monasterium sub regula D. patris Benedicti a fundamentis, secto, quadratoque lapide extrui curauit, quod multis praedijs locupletauit, muneribusque amplissimis exornauit. Eius autem monasterij abbas primus, volente Imperatore, Vtho ipsemet (licet plurimum renueret) est constitutus & ab Adalmino Episcopo Ratibonensi consecratus: quod munus orationibus, ieiunijs officiisque charitatis plurimum decorauit: unde virtutum eius odore longe lateque se diffundente, atque omnibus celebrem reddente & venerabilem multi spretis poshabitisque secularibus pompis & vanitatibus leui iugo Christi, colla submisere, atque celestis disciplina studium ipso deductore & rectore amplexi sunt. Feruebat namque in illo Dei amor, animi cernebatur inuicta patientia, refrenandi carnis appetitus & inordinatos affectus studium summum, multa insuper cibi potusque parsimonia frequens erat in Ecclesia, in legis Dei meditatione assiduus, neque modica curam sacris lectionibus impendebat: unde animo & cogitatione semper ad caelestia suspensus vbertim praegaudio & spiritus feruore in lachrymas soluebatur. Et quia flumen Dei repletum erat aquis, maxime cum spiritus sancti gratia riuo eius inebriaret, ac multiplicaret genimina, in stillicidijs tanti patris ac magistri

Anno 792.

magistri rigabantur corda filiorum & discipulorum atque pinguescebant speciosa deserti loci illius. Neque solum flumine spiritus interno discipulorum corda rigare, sed & externo riuo & scaturigine saluberrimi fontis à Deo precibus impetrati, omnibus salutarem & suauem potum præbere atque varijs morbis mederi voluit, qui fons non procul à monasterio, orientem versus, in hodiernum diem exeat, nec non à plurimis varijs languoribus oppressis, visitur, colitur, potatur, thermarumque instar utiliter frequentatur. Denique ingrauescente etate atque ad decrepitam propendente senectutem iactoque solido monasterij fundamento, de presentis vite studio & habitatione tenebrofi Cedar ad brauium æternæ remunerationis à retributore bonorum omnium Christo domino vocatur. Quare terra terrena corporis mole relictæ, intentum supernis desiderijs, creatori suo reddidit spiritum. Sepelitur magno omnium luctu in basilica à Carolo M. extructa in choro ante maius altare. Claruit multis stupendisque miraculis. NB. Aegidius Albertinus Serenissimi Ducis Bauaria Secretarius in tit. . . tu quem inscripsi & verit der Zeitsarger (Reuerendissimi Domini Antonij de Gueuarra Episcopi Mondouensis &c.) ac Reuerendo Domino abbati Metensi olim contubernali meo dicauit, in præfatione & dedicatione operis, palam asserit Carolum M. anno Christi 1000 LXXXI. monasteriū Metense fundauisse & D. Vthonem primum abbatem præfecisse; quod falsum est. constat ex historijs Carolum M. Imperatorem æternæ memoria dignum anno Christi 1000 CXIV. mortuum: quomodo ergo 1000 LXXXII. vixit, & monasterium erexit? Hæc V Volfg,

Selender, qui meritò indoctum Albertinum litteras docuit.

S. AEGIL

S. AEGIL.

Aegil's effigiem conari verba putabis,
 Si picti species osue manusu Patris.
 Quae dictura fuit, si muta sonaret imago?
 Caelo desponsum nobile crescat opus.

Quicquid molimur sanctam est, proporate laborem,
 Immortale domus incolae Numen erit.
 Cui facient sanctae, sed non sine corpore mentes;
 Hostia grata magis non cadet ulla Deo.

Quàm

pa
in
mo
fol
fou
bil
na
mo
m
de
qu
an
ua
por
de
m
ap
ni
ter
ua
ria
S.
tu
pu
fio
m
un
pl
ho
xv
S.
Co
d
M
le
N
te

Quàm dulcis porrò Aegile præsides fuerit cœnobij concordia, pax, conuictus rursus describit Candidus. *Fuit quippe in diebus eius, inquit, fratribus pax, cor vnum, anima vna in domino. Nec erat qui turbaret monasterium in tam delectabili concordia roboratum. Obedientia bonum non solum abbatis, sed & sibi inuicem cum summa reuerentia exhibere gaudebant, scientes se per hanc obedientia viam ituros ad Deum. Adeo enim hic venerabilis vir, sospes & alacer in hoc suscepto regimine usque ad finem vite suae perducebat; ut nunquam illi congregatio, nec ille congregationi monachorum ullam molestiam perturbationis videretur inferre.* Idem anniuersariam Sturmionis memoriam solenni cerimonia peragenda instituit. Aedes porrò sacras nobili substructione geminas molitus est in quarum altera posuit D. Bonifacij corpus, de qua hæc in Fuldens. antiquitat. extant monumenta. *Denotatio dedicationis Ecclesie S. Saluatoris constructe in monasterio Fuldae, vbi preciosus Martyr & electus Dei pontifex Bonifacius corpore sacro quiescit, intercedens pro famulis ibidem Deo fideliter seruientibus ad dominum Deum suum, qui eam pia miseratione sibi elegit in sacerdotem magnum, ad sacrificandum ei hostiam laudis. Dem singillatim apponitur, annus, indictio, dies, initiator his verbis: Anno dominice incarnationis DCCCXV III. indictione XII. mensis Nouemb. I. die mensis, dedicatum est hoc templum ab Heistolfo Archiepiscopo Moguntiacensis Ecclesie, in honorem S. Saluatoris domini videlicet nostri Iesu Christi, & in honorem S. Dei Genitricis Mariae & S. Petri Apostoli & ceterorum Apostolorum domini, & S. Ioannis Bapt. & S. Bonifacij martyris Christi & aliorum plurimorum sanctorum. Et translatum est ipsa die ab eodem Archiepiscopo & ceteris Episcopis atque sacerdotibus, corpus S. Martyris Christi Bonifacij, post martyrium eius expletis annis LXV. mensibus IX. diebus XXVI. in locum quem ei preparauerat venerabilis abbas Aegil, una cum fratribus eiusdem monasterij cum magno studio & pia deuotione.*

Altera aedes S. Michaelis instituta sepulchrum domini forma modoque referebat, eratque sita in cœmiterio fratrum, quam Bro-uuerus copiosè describit; de cuius dedicatione hæc extat epigraphe: *Anno incarnationis dominice DCCCXX. I. indictione XV. dedicatum est hoc cymiterium ab Heistolfo Archiepiscopo Moguntiacensis Ecclesie, mense Ianu. XVII. Cal. Febr. in honorem S. Michaelis Archangeli, S. Ioannis Euangelistae, S. Abundi Mart. & S. Amandi Confessoris, & aliorum plurimorum SS. atque Confessorum Christi. Celebrauit hæc sacra Christi mausolea Candidus poëta versu non quidem valde delicato, sed pio & non insulto. Mortem Aegilis paucis Bruschius his verbis exequitur. Eygilo (sic ille flectit vocem Eygilo Eygilonis) successit abbat Rotagario, parentibus Noricae regionis ortus admodum nobilibus, hic cognatus fuit Sturmioni, qui duas templi cryptoporticus, alteram ad orientem alteram ad occidentem coniunctas à*

M

Rotagario

Antiquit. Fuld. p.
109.

C. S. I. 2. p. 112.

Brusch. in lib. de
mon. German.

Rogario construxit. Deinde in cœmeterij monte, qui ab ipso Michaelis Archangelo dedicatus est, unde & nomen contigisse dicunt, templum miræ artis locavit, ad formam domini sepulchri, quod Hierosolymis videntur. Nam vnius lapidis solido fundamento tota innititur domus, & culmen tecti vno lapide clauditur: quo in loco sepeliri etiam voluit. Siquidem paucis priusquam moreretur diebus, quatenus ob infirmam valetudinem non detinebatur, sarcophagum suis adornavit manibus & sepultura locum fratribus ostendit, ubi conditus quiescit, mortuus anno 824. Apponit Rabanus epigramma, cuiusmodi idæum condere potuit, sed quod rem narrat:

Fuld. antiq. p. 276.

Ingressus Lector, per parvi domatis antrum,

Cerne legens titulum, noscè que facta viri.

Abbas iste fuit famosi nominis Egil,

Qui jacet in tumulo, sed super astra manet.

Hoc quoque cœnobium rexit feliciter ipse;

Multaq; facta bona ritè peregit quans.

Martyris ergo sacra cum presule transulit ossa,

Ac binas pariter has dicat ecclesias.

Posthæc alta petit, animamque ad sidera misit,

Corporis infirmi membra locavit & hic.

Hic quoque Hrabanus vilis successor amando

Conscripsi hunc titulum. Christus utrosque juuet.

Alterum ab ipso Ægile sibi factum.

Abbas hic Egil tumultus sorte quiesco,

Qui dudum multis notus in orbe fui.

Hicque mea paruo clauduntur membra sepulchro,

Quod vivens ipse construere studui.

Hic dominum expecto, qui soluet vincula leti;

Cum veniet, credo, surgere me faciet.

P. 7. & seq.

Qui plura de Ægile quærit, adeat Candidum monachum Fuldensem, qui res ab illo gestas prolixè & soluta & ligata oratione executus est, quas è verbo recitat Brouuerus in Sideribus Germaniæ singulari volumine comprehensis. At nobis hæc pauca è pluribus sufficiant, quibus pleraque omnia, omisissis parergis, complexi sumus.

B. TVTO

S. TVTO.

A. Saut. Tuto. f.

Quisquis es, ex adytis gemmas qui rades et aliorum,
 Divitior nunquam, saepe redibus inops.
 Adde quod et talem non raro fulmina perdant,
 Occipit aut rabies, exagritatq. furor.

Inspice Tutonem, cuius sacra verba ministrum
 Caesaris occidunt, dum sacra verba rapit.
 RARO SACRILEGI DECLINANT NYMINIS IRAM,
 AD TANAIM EVGIANT, NON TAMEN EFFUGIENT.

M 2

B. TVTO

DE R. THEOTHE. EPISC. KATHOLICORUM

ST. VITO

ST. VITO

r
a
n.
pl
co
re
ce
p
ri
re
q
di
g
D
p
e
re
m
no
p
fo
se
fu
li
to
a

B. TUTO

MONACHVS S. EMMERAMMI ET
EPISCOPVS RATISPONENSIS.

Tutonem tibi è manu VVolfgangi Selenderi non indiligenter scriptum ad verbum dabo, qui multam de S. Dionysio ex Gallijs furtim in Germaniam delato mentionem ibidem facit. Tuto, inquit, parentum nobilitate clarus, sed morū dignitate clarior, maiorū insignia novis virtutū ornamentis obscurabat. Exactis quippe infantie annis, cum in pueritie etate pubesceret, liberalibus literarum studijs (vbi erat capacissimū ingenij) operā navare cepit, in quibus & pueritia & adulescentie tēpus omne vtiliter cū consumpsisset, atq; ad virilem jam peruenisset etatem, eam scientia opinionē, laudēq; sibi comparavit, quod Arnulfus rex Boiorum postea Imperator, non alium consiliorum secretorumque suorum consciū habere voluit, nisi Tutonem, quem & Cancellarium creavit. Itaque aliquandiu in seculo & aula Arnulfi versatus, displicere ei capit vita aulica, maximē quod videret in ea regnare superbiam, avaritiam sollicitare, invidiam mordere, libidinem frangere animos. Quare tutiorem Tuto viam ingrediens, magno religiose vitæ ardore corripitur, monasteriūque S. Emmerammi Episcopi & martyris, quod est Ratispona Ordinis D. Benedicti ingressus, atque magno fidei, devotionisque fervore succensus precibus diligenter intentus, rarāque benignitate conspicuus, in omni puritate dignē servivit Deo, die ac nocte. Verū non diu inibi latere potuit; mortuo enim Alperto Episcopo Ratispouensi, sciensque Arnulfus quanta vitæ sanctitate, humanitate, & prudentia Tuto præditus esset, imperiali auctoritate (quia ita tunc tempora ferebant) Episcopum Ratispouensem nominavit, & constituit. Vir beatus cum nullo modo ab imposito munere se subtrahere posset, humiliter tandem consensit, neque monasticam humilitatem exuens, fit pastor gregis providus, dispensator mysteriorum Dei fidelis, ad humanitatem & clementiam promptus, ad ignoscendum paratus, in corrigendis vitijs vehementer, in rebus sæculi siue politicis bene versatus, & disertus, in consilijs prudens & profundus atque propterea imperatori Arnulfo vehementer gratus, & quantum per occupationes Episcopatus licuit, eidem semper adesse debuit. Quapropter cum in occidentalem Franciam Arnulfum fuisset secutus, corpus sanctissimi Dionysij Areopagitæ, quondam discipuli S. Pauli Apostoli mirabili furto sublatum cum Evangeliorum codice aurato & gemmato (qui jussu Caroli Calvi Francorum regis Parisijs aureis literis scriptus fuerat) à dicto Imperatore sub finem vitæ suæ accipere, Ratisponamque ad monasteri-

1555. XL.
VVolfg Selend.

um S. Emmerammi (cuius alumnum humiliter semper se fatebatur & agnoscebat) inferre meruit. Sed successu temporis post obitum nimirum Arnulfi Imperatoris & filij sui Ludouici, B. Tuto Gallorū praeuens insidias preciosissimum D. Dionysij corpus, cum venerandus S. Emmerammi reliquijs, muro templi Occidentem versus reuerenter inclusit, in illo nimirum loco ubi nunc in Ecclesia S. Emmerammi visitur crypta S. Wolfgangi, & chorus S. Dionysij, atque cum illis tres coctos lateres cum inscriptionibus. Sed & chartulam subsequentia referentem adiecit: O quam felix erit, cui minus suspicanti aduersa haec olim Deus reuelauerit. Sapienter omnino usus consilio: nam non multo post Chunradus rex, qui Ludovico filio Arnulfi in regno successit, Ratispone constitutus D. Dionysij reliquias auferre voluit, quas cum sciret absconditas auaritia stimulare preciosum Euangeliorum librum sibi dari poposcit; quod cum à B. Tuto constanter negaretur, minus tandem ad id ventum est, ut praefatus magni precij liber coram Imperatore in altari exponeretur, cui tamen beatus Episcopus imprecatus est, inquit, Debitor sit S. Emmerammi in die iudicij, qui hunc librum eius seruitio subtraxerit. Quae S. Viri verba & imprecatio mox effectum sortita sunt; nam seruus qui iussu Imperatoris librum abstulerat, mox dysenteria morbus, animam efflauit; Imperator vero equum prope monasterium inscendens parem incurrit morbi molestiam, atque profluuiū ventris laborare cepit: quo facto exterritus ille sentiensque diuinam ultionem librum Euangeliorum reuerenter restituit. Posthac venerabilis antistes totum se ad illustrandum & exornandum monasterium S. Emmerammi contulit, atque ut aliquod specimen suae erga Deum & sanctum Emmerammum daret pietatis, altare seu tabulam argenteam inauratam quamplurimis gemmis, vnionibus, lapidibusque preciosis decoratam, Graecorum more, construxit, quae in hodiernum diem magna admiratione visitur, venerandamque praefert antiquitatem. Ipsius quoque promotione dictum monasterium ab Arnulfo Imperatore & Formoso Summo Pontifice priuilegium exemptionis, quatenus solis Imperatoribus, & regibus Romanorum in temporalibus, in spiritualibus vero SS. Sedi Apostolicae immediate foret subiectum, accepit, quod prioribus seculis etiam à Carolo M. & Leone III. Pont. Max. fuerat sancitum. Concilio quoque Triburiensi territorij Moguntinensis, anno Christi nonagesimo quinto super octingentesimum, mense Maio, cum viginti duobus Episcopis interfuit, & subscripsit. Lunelaci in monasterio S. Michaelis Archangeli, quod tunc temporis ad diocesi Ratisponensem spectabat, cum frequens maneret, maxime quod esset locus solitarius diuinisque contemplationibus valde aptus, accidit, ut validissimum incendium Ratispone eriretur, quodque totam urbem inuoluit & subruit; tum ille quasi praesens esset, flammarumque globos & rumas oculis videret, omnia meruit agnoscere, adstantibusque reuelare. Multa praeterea, quae futuris temporibus euentura essent, prophetico spiritu praedixit. Accidit ut grauissimae lute premente, quae per se morbus est, grauissimum oculorum dolorem pateretur, ita ut planè visum amitteret, & excicaretur: quam corporis molestiam beatissimus

simus pater patienti tulit animo, asserens se oculos corporis non magni facere, quos communes haberet cum multis, dummodo interni oculi cordis, quibus diuinam maiestatem contueri posset, salui integriq; manerent. Itaq; quadragesimo ordinationis & villicationis suae anno, Christi 1000000000. plenius bonorum operum sexto idus Octobr. placidissime obdormiuit in domino & appositus est ad patres suos. Atq; sicuti S. Emmerammo in caelo est sociatus, ita etiam sancto corpore est illi ratione sepulturae vicinus. Ioannes Trithemius de viris illustrib. Ordinis S. Benedicti lib. 3. c. 305. item lib. 4. cap. 260. beati Tutonis meminit: Tuto, inquit, ex monacho caenobij S. Emmerammi Ratispontensis Episcopus, vir doctus & valde notabilis, qui tam in spiritualibus, quam in temporalibus pontifex sagacissimus est habitus, multa documenta sanctitatis suae ad posteros transmisit, cuius gesta habentur. Idem l. 4. c. 260. Tuto monachus caenobij S. Emmerammi Ratispontensis, & deinde ibidem Episcopus vir moribus & scientia magnificus, & dignum se omnibus pastorem exhibens, tam opere quam verbo clarus effulgens, sanctorum catalogo annumeratus est.

Inscriptio sepulchri.

BEATVS. TVTO. EPISCOPVS. RATIS-
PONENSIS. ARNOLPHI. IMPERATORIS. CAN-
CELLARIVS. QVI. FVIT. MONACHVS. ET CVSTOS.
HVIVS. MONASTERII. OBIT. ANNO. DOMINI.
1000000000.

Notationes eiusdem Selenderi.

DE anno Episcopatus Beati Tutonis oritur dubium: pleriq; asserunt, ipsum anno Christi 885. Episcopum factum, atq; Embrichoni immediate successisse, quod factum est: cum inter B. Tutonem & Embrichonem Aspertus quidam annis quatuor sine quinque praesederit, uti ex archiuo & libro traditionum S. Emmerammi patet.

XXXVIII. Complacitatio inter Aspertum Episcopum & Matharium.

XXXIX. Inter Aspertum Episcopum & Vvikkernum diaconum.

XL. Com. inter Aspertum Episc. & Amalpertum, & Bernhardum atq; Richonem.

Deinde etiam constat, tempore Asperti B. Tutonem fuisse diaconum: unde refellitur error eorum qui existimant eum ante ingressum Ordinis presbyterum fuisse.

Quot annos rexerit, aut quo anno obierit, oritur dubium. Ad mausoleum ipsius habetur ipsum obisse anno 1000000000. aliqui 1000000000. Ego insistendo maxime M. SS. Codicib. inuenio ipsum obisse XII. anno Henrici, qui post Conradum regnavit. Anno 1000000000. fit Episcopus, sub Arnulfo Imperatore, & sub ipso nouem annos praesedit: sub Ludouico duodecim: sub Conrado septem: sub Henrico Saxone duodecim: quare in vniuersum annos quadraginta praesedisset, & obisset anno 1000000000. Error praeterea quorundam manifestus est, asserentium (id asserit Auentinus & Hundius) beatum Tutonem Ecclesiam S. Viti Pragae consecrasset, quam S. Venceslaus extruxit, qui vixit tempore Ottonis I. D. Vvolf-gango id adscribitur. Vide septimum tom. Surijs. fol. 729. mense Septembr.

M 4

B. VERO.

S. VERONA

CVM S. VERONO FRATRE.

15CCCCVIIII.
17. Cal. Sept.
Iacobus Mennekin in
S. S. Austria.

Obilissima & sanctissima planéque cælestis virgo patrem habuit Ludouicum regem primum Boiariæ, post Austrasiæ seu Lotharingiæ regem appellatum, Ludouicum P. Imperatorem auum; Carolum M. proauum. Hæc cum, permittente, ut VVion docet, patre apud Rhenum monasterium ex suo nomine Veronhouc nuncupatum construxisset, illud ipsum ingressa & sanctimonialis consecrata ita pie & sanctè conuersationem suam instituit, ut post mortem, diuorum catalogo adscripta meruerit etiam à mundo honorari 29. Augusti, quo ex hac vita migravit, anno ut colligo 15CCCCVIIII. Moguntia, vnde postmodum translata est ad monasterium S. Crucis inter Louanium & Furam vbi nunc digno quiescit honore.

Molanus in SS. Belg.
29. Aug. & Natal.
Sancti. Belg.
eodem die de vitrog.
Indiculus p. 76.
Veronæ 30. Martij,
& 31. Ianuarij.

S. Virgini, Molanus S. fratrem Germanum adiungit Veronum. Sanctus, inquit, Veronus frater S. Veronæ sepultus est in Lemba quondam opido in confinio Hannoniæ & Brabantie: sed corpus inde ad tutiorem locum est translatum, ad montes videlicet Hannoniæ. Dies transitus recolitur 30. Martij: Inuentionis 31. Ianuar.

Mihi in his duobus sanctis illud duntaxat venit in mentem dubitare, an fuerint reuera Ludouici regis Boiariæ, Pij filij, Caroli nepotis liberi, quod nulla horum in eius vita, nec in chartis & scriptoribus Francorum mentio sit. VVion hoc affirmat, mihi non vbi que certus auctores prisce Ludouico Boiariæ regi tres assignant filios tantum, Carolomannum Boiariæ & Italiæ regem, Ludouicum Germaniæ & Boiariæ; & Carolum III. Imperatorem. Suspiciari Veronum & Veronam naturales fuisse Ludouici, fortasse non improbum sit, nisi fuere Ludouici, nepotis Ludouici Pij, pronepotis Caroli M. quod non auisim affirmare.

S. MAIN.

S. MENGOLDVS

SEV MAINGOLDVS DVX HOYENSIS

MARTYR.

Meingoldus matrem habuit Carolomanni regis Boiariae & Italiae filiam, Arnulphi Imperatoris sororem, quibus nominibus venit in album SS. Bauariae: propter auum inquam maternum Carolomannum & auunculum Arnulphum reges Boiariae quorum hic postea imperauit, & ipsam matrem Bauaram. Patrem tradunt Hugonem Anglorum regem, qui fuit sororius Osuualdi martyris regis Nordhumborum. Sed temporum ratio aliud docet. Nam S. Osuualdus Mart. & rex, Bedâ & alijs testibus, abiit in caelum anno 1000. non potuit ergo Hugo rex, qui non multo ante annum 1000. vixisse dicitur, sororius fuisse S. Osuualdi. Nemo praeterea ab anno 1000. vsque ad nostra tempora dictus est regum Angliae, Hugo. Hunc duntaxat apud Bedam regnavit anno 1000. Nec potuit ergo Arnulphus Imperator dare Hugoni, qui id temporis in Anglia nullus fuit, nec Maingoldus Hugone nasci. Ab Arnulpho Imperatore in vxore accepit Hugo Geila vidua Guilelmi dynastae Hannoniensis, qui ferro caesus interierat. *Ceterum Maingoldus, vii scribit Molanus, nobilitati insigniore adiecit titulum dignum penitentis fructu. Cum enim aliquandiu contra Albricum ducem Vvilhelmi interfectorem, eiusque typho adherentes, vxoris suae bona partim jure, partim vim vi repellendo defenderet, interfecit fundorum suorum incendiarium & praeonem Balduinum ducem, qui corrupto nomine appellatur Beuinus: sed in patris necem vindices surrexerunt quatuor liberi. Unde cum dissidiorum & malorum fomenta crescerent, S. Mengoldus militiae abrenunciavit: seq. per compunctionem mundauit, & Deo mactauit. Integro enim septennio penitentiam egit de homicidijs ceterisque peccatis. Postmodum recessit ad oratorium sanctorum martyrum Timothei & Symphoriani, quod situm est ad Confluentiam Hoij & Mose. Is enim locus cum appendicibus ei donatus erat ab Imperatore: eodemque in loco, cum post sepius postulatam concordiam nondum extincta esset antiqua ira, dum ad templum iret ab Ingelfredi consanguineis mactatus est. Sed a Leo multis miraculis post necem celebratus, & a clero ac plebe inter Dei martyres honoratus est. Natalam celebrant, Canonici Hoyenses die octaua Febr. Translatio cum S. Domitiani translatione concurrebat die 15. Iunij, sed ob concursum sequenti die recollitur.* Haec Molanus.

1000. vii.
Sigebert. eodem an.
Ex offic. Ceri. Hoie.
10. Molan. in SS. Belg.
11. X. Febr.

Hoyum

Hoyum porrò ciuitas est in tractu Leodiensi apud Eburones ad confluentes amnium Mosæ & Hoy. Dynastia olim Hoiensis postea Hasbanienfis dicta. In Hoio nobilissimam ædem posuit magnæ Dei matri beatæ mem: Theoduinus pontifex Leodiensis, item ex inclita principum Boiariæ stirpe oriundus, de quo infra cognosces. Ceterum Mengoldus, si propriè verèque martyrem definias, qui religionis Christi & professionis fidei, virtutis aut iustitiæ causa occumbit, non veniet in album martyrum, quemadmodum & D. Sigismundus Burgundionū rex, Colomannus & Nantuuinus, alijque complures alijs nominibus, quamuis innocentes, interfecti verè martyrum nomen non ferent, sed quod viri cetera sancti, per falsas criminationes circumuenti mortem constanter obierint, atque iniurias eadēque patienter tulerint, cælum publicis prodigijs illorum voluit innocentiam per orbem testatam esse.

S. MATHIL

S. MATHILDIS

HENRICI I BOIORVM DVCIS MATER,

HENRICI REGIS COGNOM.

AVCVPI Vxor.

Iua Mathildis alijs Mathilda alijs Mechtildis nuncupata ex antiquissima & nobilissima VVitichindi Saxonum Principis, qui triginta totos annos aduersus Carolum M. belligerauit stirpe, hac serie descendit:

VVitichindus M.

V Viguerus

V Valpertus

Theodoricus primus Comes Ringelheimensis & Alteburgius,

Mathildis.

Hæc nupsit Henrico Aucupi Germaniæ regi, Othonis M. imperatoris & Henrici I Boiariæ Principis parenti, filio Othonis Saxonæ Ducis. Ita Mathildis & Henricus ab eodem capite genus accersunt, quorum Bruno proauus Henrici frater Germanus fuit VValperti, aui Mathildis, quæ sanè generis incliti splendorem illustribus virtutum studijs non solum æquauit, sed longè etiam superauit. Testatur VVitichindus antiquissimus & prope illorum temporum æqualis scriptor se feminæ sanctissimæ virtutes nec ingenij modo nec vlla eloquentiæ copia assequi posse: Illam sibi modicum domicilium propter ædem sacram constituisse, contentam exigua breuique somni quiete, de multa nocte surrexisse, templum adiisse, ibidémque votis & precibus intentam præstolatam donec res diuina publica cerimonia fieret. Interim nec ipsam nec familiam eius vnquam à laudibus Deo dicendis cessauisse: tres tantorum cantatricumque classes instituisse, quorum chorus puellarum in ipso ipsius domestico conclaui numen cantu celebrarent; alterum extra

10 CCCCLXIX.

Prid. id. Mart.

Serar. ex M. S. p. 633

et 689.

Fabric. mortem eius

anno sequenti notat.

Martyrolog. Rom.

Prid. id. Mart.

Baron. eadem die.

VVitichind. Saxo.

Luitprand. l. 4. c. 7.

Petrus Cratopol. de

SS. German. p. 209.

qui Mechtildem vocat.

Cranz. Saxo. p.

70. l. 3. c. 2.

Fabric. l. 2. p. 104.

et 125.

Nicolaus Reusner.

p. 15.

rum extra cubiculum; tertium virorum in ipsa via inter fores templi & domus. Addunt alij illam omnia Davidis carmina memoria complexam quotidie recitasse: post deinde secundum cultum diuinum, versam ad miserorum curam, agris opem quam potuerit attulisse, egentibus sua manu benignè fecisse, peregrinos & hospites largis donis muneribusque prosecutam, neminem denique illius subsidium implorantem, absque spe, ope & auxilio dimissum. Aduentantibus vel procul è fenestra prospectis submissa ab illa xenia cum victu. Ita seculi sui Mathildis matrona religiosissima verum virtutis fuit exemplum, multis cælestium bonorum gratijs aucta, conscia diuinorum. Guilelmo ex Othone filio nepoti, pontifici Moguntino mortem prædixit, pro salute defuncti preces indixit, quibus illum egere testata est, ipsa XII. post die nepotem secuta in cælitum societatem rescripta. Iuuabit excitare & audire testes ipsos illius mores, virtutes, laudes, facta denarrantes. VV. tichindus primus esto: Eodem tempore quo hæc intra Italiam gerebantur summus pontifex VVilhelmus (summum pontificem in sua prouincia Archiepiscopum appellat) Archiepiscopus Moguntinus vir sapiens & prudens, pius & cunctis affabilis a patre sibi commendatum regebat Francorum imperium. Cuius mater licet peregrina nobili tamen genere erat procreata. Hic cum audisset egrotare cæpisse matrem Imperatoris mira sanctitatis famam nomine Methildam, dumque eius expectat funus, proprio funere ipsius funus præcedit. De cuius laude si aliquid dicere cupimus, desicimus: quia omne argumentum ingenioli nostri superat virtus tanta femina. Quis enim digne possit explicare eius vigilantiam erga cultum diuinum? omni nocte, omnibus modis, & omni genere cellulam suam diuinorum carminum melodia implebat. Erat enim ei cellula Ecclesiæ proxima, in qua modicè quiescebat, de qua omnibus noctibus consurgens intrat Ecclesiam nihilominus cantoribus & cantatricibus intra cellulam & proforibus & in via triformiter constitutis, qui diuinam clementiam laudarent atque benedicerent. Ipsa intra Ecclesiam in vigilijs & orationibus perseuerans, missarum solemniam expectabat, deinde infirmos vbique auduit in vicino visitauit, necessaria præbuit: deinde pauperibus manum porrexit: hospites, qui semper aderant, cum omni largitate suscepit; neminem sine assatu blandodimisit, nullum sine munusculis ferè vel necessarijs adiumentis vacuum reliquit. Sæpe viatoribus, quos longius de cella prospexit, necessaria transmisit. Talia opera licet valde humiliter diebus ac noctibus exerceret, tamen nihil de honore regiminuebat: & sicut scriptum est, quamuis sederet tanquam regina circumstante populo, semper & vbique tamen erat merentium consolatrix. Domesticos omnes famulos & ancillas varijs artibus, literis quoque instituit: nam & ipsa literas nouit, quas post mortem regis lucidè satis didicit. Ergo si omnes virtutes eius

velim

velim narrare, hora deficeret, facundia Homeri vel Maronis, si adesset, non sufficeret. Igitur plena dierum plena omni honore, plena operibus bonis & eleemosynis: cunctis diuitijs regalibus distributis seruis Dei & ancillis ac pauperibus 2. Id. Mart. animam Christo reddidit. Luitprandus eiusdem æui scriptor: Ubi & venerabilis coniunx regniq[ue] consors ex eadem gente nomine Mathildis, vltra omnes quas viderim & audierim matronas pro delictorum expiatione celebrare exequiarum officium viuamq[ue] Deo hostiam offerre non desinit. Ditmarus & ipse synchronos de morte Guilelmi & Mathildis hæc tradit: Insuper V[ilhelmus] sanctæ archipræsul Moguntia, cui cura ab Imperatore domino suimet & parente commissa fuit, Parthenopolim disponendi, ceteraq[ue] regimine necessaria regendi, cum egrotantis regina finem Mechthildis expectaret, in Reduluerothel. Kl. Non. Martij moritur. Huius obitum nimia corporis infirmitate oppressa venerabilis regina nullo adhuc certa nuntio presentibus cunctis intimauit. Filius inquit, meus V[ilhelmus], pro dolor jam expirans, memoria indiget salutari. Et Luidolfus abbas Corbeiensis egregius, corporaliter sibi occurrentem illum nocte eadem, qua transijt videns obstupuit, & mortuum hunc esse confratribus nunciauit. Post hæc 5. Mechthildis 2. Id. Mart. migravit ab hoc exilio spiritum committens, ac creatori suimet reddens domino, sepultaq[ue] est coram altari Christi præsulis Seruati juxta seniore[m] suum: quia quem viuentem dilexerat, huic se mortuam coniungi quam diu dequirit, semper implorauit. De eadem idem scriptor: Interea Tammo natus est, & mens regis ab amore uxoris decrescens ob pulchritudinem & speciem cuiusdam virginis nomine Mathildis secreto flagrauit: jam jamque latentis animi feruor erupit, & iniusto se hætenus multum peccasse connubio tandem professus per affines legatosque suos filiam Theodoricæ & Reinildæ ex V[ikindi] regis tribu exortam, appellat, vt sibi satisfaceret. Et quia flexibilis est muliebris animus, & quia sciebat eum in cunctis elegantem, consensit, coniunctaq[ue] ei tam in diuinis quam in humanis par fuit. Quæ tres filios congruo pariens in tempore, Ottonem, Henricum & Brunonem, prospere educavit, dolorumq[ue] partus tanta stirpis dulcedine superauit. Rursum Ditmarus de eiusdem pietate & religione iuuandi mariti defuncti. Et inclita venerabilis gesta Mathildis, quæ post excessum senioris sui summopere fecit, equidem paucis comprehendere ad imitationem bonam fidelibus cunctis. Quia sancta est, vt scriptura docet & salubris cogitatio pro defunctis orare, & eleemosynis absolutionem his impetrare. Legimus quod vnus captiui vincula, quem & vxor sua putans mortuum, assiduis procurauit exequijs, toties soluerentur quoties pro eo acceptabiles Domino patri hostias ab ea offerri procurarentur, vt ipse ei post retulit, cum domum suam liber reuisit. Hoc exemplo domina Mechthildis viro suimet vinculo momentaneæ mortis depresso succurrit, non solum pauperibus verum etiam auius victum subministrans. Congregationem quoque sanctorum in die tricesima supra memorata vrbe statuit, & huic quantum ad

Lib. 1. p. 10 v. 17.

N

victus

Irid. id. Mart.

Lib. 3. c. 2. p. 70

victus & sui vestitus necessaria suppetebat ex sua proprietate, laudantibus hoc summet filius concessit & scriptis confirmavit. Afferunt nonnulli eandem hoc summepere diu nisam fuisse, quod junior filius suimet Henricus, patris sedem possideret: Sed hoc dominus electos sibi ad vnaqueq. semper praeordinans, noluit, nec summatum optima pars consensit, sed ratione prudenti & ideo facile suadenti haec merentis reginae animum paulo minus a proposito declinavit, & huic Bauarios ad tuendum aptius assignari, praehabito sibi nato maiori consulitur. Fasti Romani: Halberstatti in Germania dormitio: B. Mathildis reginae, matris Othonis I. Imperatoris humilitate & patientia celebris. Cranzius eandem laudat: Erat autem Henrico regi (ut diximus) coniunx confors regni, clara atque nobilissima, nomen Mathildis, filia Theoderici Comitis de Ringelheim ex eadem Saxonum gente, cui fratres essent Vvedekindus, Immotus, atque Reginbertus: a quibus magna nobilitatis propago disseminata est. Hic est Reginbertus, qui pugnavit in Danos incursantes multoque tempore Saxoniam vexantes, vicique illos liberans patriam ab illorum incursionibus. Erant autem omnes hi, rex cum regina, & qui ante nominati sunt, ex stirpe Vvedekindi M. Ducis Saxoniae, qui bellum gessit in Karolum M. per annos xxx. Genuit autem Henrico Mathildis ante regnum Gerbergam filiam, quam despondit Giselferto Lotharingiae Duci. Filium quoque Ottonem industrium, vvidum, elegantem, & omnibus naturae donis foris & intus abundantem, qui patri successit in regno. Post regiam verò susceptam dignitatem genuit Henricum patri cognominem, virum fortem & illustrem: quem post rebellionem Otto frater exaltauit, ex cuius etiam stirpe imperatores prodierunt: tertium genuit Brunonem pontificia dignitate Coloniae honoratum, & qui cum pontificatu ducatum Lotharingiae administraret: quod suo loco memorabimus. Procuravit illa filio suo Henrico apud Othonem M. Boiariam, ut cum aliis docet VVitikindus: Illis diebus Bertholdus frater Arnulphi procurabat Baioariam, pugnansque contra Ungaros, victorque existens triumpho celebri factus est clarus. Igitur cum omnia regna coram eo (Othone) silerent, & potestati ipsius omnes hostes cederent, monitu & intercessione sanctae matris eius recordatus est multis laboribus fatigati fratris, praefecitque eum regno Baioariorum. Bertholdo jam defuncto pacem & concordiam cum eo faciens, in qua usque in finem fideliter permansit. Erat autem ipse Dominus Henricus copulatus matrimonio filiae ducis Arnulphi, famina egregiae formae, mirabilisque prudentia. Haec VVitikindus, quae Cranzius copiosius Illustrat: Nec longum, inquit, tempus in medio, cum moriente Bertoldo Bauarorum duce sine prole, eiusdem matris precibus rex flexus ducatum illi donavit, cum omni juris solennitate. Habebat enim Henricus coniugem filiam Arnoldi quondam Bauariae ducis (ut etiam illa ratione non extraneus videretur) feminam prudentem & omni flore pudicitiae formaeq. multis praestantem. Filij autem Arnoldi memorati propter perfidiam patris & propriam, a ducatu exclusi, Comites erant Bauariae: quamvis alter ex his Rodolphus coniugem teneret Germanam Ottonis & Henrici. Ex hoc autem

autem die Henricus dux Bauariæ fratri regi semper fidelis permanebat. Nec
 Vrspergensis, quem prius laudatū oportuit, silentio transmisit no-
 bilissimam reginam: Erat autem regi Henrico vxor & consors regni clara &
 nobilissima nomine Mathilda, filia Theodorici ex eadem Saxonū gente, cuius fra-
 tres erant Witikind & Immod & Reginbern. Reginbern autē ipse erat qui pugna-
 uit contra Danos multo tempore Saxoniam vastantes, vicitq; eos liberans patriam
 ab illorum incurfionibus vsq; in hodiernū diem. Et hi erant ex stirpe magni ducis
 Witikindi, qui bellum potens gessit contra Carolum M. per annos ferme triginta.
 Genuit autem Henrico Mathilda ante regni susceptionem filiam Gerbergā, quam
 Gisilberto Duci Belgicæ dederat: filium quoq; Othonem mundi amorem. Post re-
 giam verò dignitatem genuit secundum, quem patris nomine vocauit Henricum,
 virum fortem & industrium, patientia satis ornatum, consilio prouidum, vultus
 nitore gratiosum: tertium quoq; filium genuit, nomine Brunonem, quem pontificis
 summi ac ducis magni officiū vidimus gerentem. Auentinus: Primus, inquit,
 Saxonum, qui Boius imperauit, est Hainricus, frater Germanus Imperatoris Ot-
 tonis M. Caesaris Augusti. Is vultu patrē referebat, idcirco plus à Liua Mathilda
 matre sua amabatur. Huius precibus Otto exoratus fratri Hainrico ducatū Bo-
 iariæ mortuo Berchtoldo tradit: Hainricus post hac bonus fidusque regni mansit.
 Fabricius de eadem Henricus animum postea ad Mathildim adiecit, non
 regis Francia Ludouici filiam, vt Buchetus scribit, Placentiæ modo dictæ sororem;
 sed filiam, (vt Gemblacensis) Comitissæ Ringelheimij Diterici, qui ē Witichindi
 Saxonie regis stirpe, non minus atq; Henricus ortū trahebat: Erat enim Mathil-
 dis Witichindi abneptis: Henricus verò Brunonis fratris Witichindi pronepos:
 fratres Mathildis erant clari illi & insignes viri, Witichindus, comedus & Re-
 dibertus, de quib; dicitur lib. 5. Ex ea genuit filios tres. Ottonē, Henricum, Bru-
 nonem. Othonem quidem antequam imperator fieret, reliquos duos in ipsa imperij
 dignitate filias tres, sed ante imperij vnicā Gerbergā factus imperator, Hedwigim,
 & Mathildim, quā Ganguinus Engelbergā vocat, & Othonis ait filiā, deprauatē.
 Gerberga vxor collocata primū Gisilberto duci Lotharingiæ; deinde Luduico VII. regi
 Francia. Hedwigis vxor fuit Hugonis Comitissæ Parisiensis, cognomento Magni. Cuspinia-
 nus iterum inconsultō pro Hugone Othonem, pro Hedwigij, ponit Adelheidim Buchetus som-
 nians, Egondam. Harum duarum filiarum meminisse Corbeiensis, duas reliquas ipse præter-
 mittit, sed nominant annales Brunswigij. Richisam collocat Arnolfo Guelphi II filio, Comiti
 Aladorsio ex Rauenspurgio in Bauaria Mathildim creat sacerdotē maximā in canobio Que-
 dilnburgio, quod pater ipsius extruxerat. Idem: vxor eius obiit atate prouecta, annū agens
 circiter septuagesimum septimum prid. Id Martij anno supra noningentesimum sexagesimo
 nono: & iuxta maritum conditur. Ad quorum etiam latera Mechtildis filia, societas Quē-
 dilnburgiæ prima sacerdos maxima conditur. vt ē monumentis licet cognoscere. Petrus Cra-
 tepolius: S. Mettildis mater Ottonis I. imperatoris matrona religiosissima. Fuit plena omni-
 bus bonis operibus, humilis, patiens & adeo deuota & feruens in oratione, vt totum psalterium
 memoriter tenuerit, & perorare per singulos dies consueuerit. Cum mortem vicinam ex pro-
 phetico spiritu iam prauideret, ad eam se totis viribus preparauit & ad Christum virtutis spe-
 culum feliciter migravit. In Quendelberg monasterio quod ipsa fundauit, requiescit.

Pag. 207.

Lib. 5. p. 389. edit.
Basil.L. 2. p. 125.
De SS. Germ. p. 109.

B. TAGMO

EX CLERICO RATISPON. ARCHIEP.

MAGDEBURGENSIS.

Dago, Dado, Dudo,
Taginus, Dageno.
C10 XI.

V. id. lun.
Dietm. l. 6.

Arnolph. Com. l. 2.
de S. Emmer. &
Volfg.

Baron. annal. XI.
anno 1002. & 1011.
Trith. Chron. duc.
Bavar. C10 IIII.

p. 105.
Demochar. de Missa
sacris p. 79. de Mag-
deburg.

H. Camis. t. 2. ant.
lect. p. 84.

Ar. VVion. l. 2. p.
249. c. 25.

P. Langius Chron.
Citiensis.

Crantius l. 4. c. 3.
metrop.

1003.

Dietmarus auctor est, Tagmonē Ratispone à D. VVolf-
gango, quem ille VVulponem vocat, à puero edu-
ctum, locoque filij habitum. Vnde tu facile discas,
Tagmonem omnem virtutis sanctitatem tanquam è
spiritu & ore VVolfgangi hauisse (quod in eius sinu
& gremio adoleuerit) nō secus atq; Elisæus olim ex Elia hauserat.
Cum ex ephebis excessisset, jamq; ad virilē ætatē succreuisset, mira
in cultu vitæ morūmq; compositione prudentia eluxit, quæ res D.
VVolfgangum, cui in paucis charus erat, impulit, vt eum familiæ
regendæ præficeret, vicariæque potestate augeret. Quo in munere
tam circumspectè se gessit, vt in illius cura D. VVolfgangus peni-
tus conuiesceret, omniæque rata haberet, quæ fecisset. Nec alium
sibi in cathedra successorem optabat, quanquam videbat, illum ad
maiorē pontificatū prouectum iri, quod & illi in vltimis ape-
ruit VVolfgangus, cum post decennium sublimiores illi honores
quibus ornandus erat, prædixit. Commendauit eundem pluri-
mum Henrico Boiariæ principi & filio eiusdem, qui postea impera-
uit. Tandem cum Gislerus Magdeburgensis antistes ex ante d.
VIII. Cal. Febr. pallium sacrum archiepiscopi insigne, cum vita ex-
uisset; vt idem Tagmo indueret, D. Imperator Henricus commen-
datione sua effecit: quem ipse pontificatū annos octo, menses
quatuor, dies septem, summa cum laude administravit, decessitque
anno C10 XI. v. id. Iunij. Virtutes eius & laudes quinto & sexto volu-
mine familiaris & comes eius Dietmarus Episcopus Merseburgensis
rudibus, quidem verbis, vt illud seculum ferebat, sed veris, in hunc
modum describit: *Fuit hic egregius clericus VVolfgangi, qui Ratispone sem-
pius pastor habitu & conuersatione monachus, rexerat Ecclesiam. Huic tam
charus erat iste, vt in vice filij à puero nutriens, eundem jam adultum bonis sui-
met omnibus præfecisset. Insuper ducis & imperatoris gratiam in tantum ei ac-
quisiuit, vt si quando se de hac luce, diuina iussione, subtraheret, hunc sibi succe-
surum non dubitaret. Consummato tunc huius exilij cursu. VVulpo in sancti-
tate admirabili venerabilis antistes, cum jam vsque ad mortem egrotare ce-
pisset, accersito ad se dilecto Tagmone, Pone, inquit, fili, os tuum super os meum
accipiens*

B. TAGMO.

Tagmo quid in vultu morituri præsulis heres?
 Præsula cum Sancto vis moriente mori?
 An velut aurigæ celestis pallia vates
 Speras, et duplici vivere vis anima?

Certe seu stantis, seu spectem facta iacentis,
 Spiritus et virtus par in utroque fuit.
 Nam recti cultor similom sibi format alumna,
 Artificem sequitur cora subacta manum.

N 3

accipiens

DE N. TAGMONT. ARCHIEP. M. ADRIAN. 10

B. T. 10

...

M 3

accipiens à domino insufflationem spiritus mei, ut ubicunque ardore iuventutis incalcescente in genuina charitate sis frigidus, à summa potestate, meique benivolentia temperamentum accipias, & si meis honoribus forsitan privaberis, post bis quinos solares annos, cum mea apud dominum luo commissa, maioribus pro certo letaberis. Post hæc vir sanctus cum finem suum in spiritu præseiret, iussit se in Ecclesiam portari, expletisque ab eo orationibus, ceterisque quæ à fratribus facienda erant secum sibi commissis domino commendans, prid. Calend. Octobr. sanctum emisit in pace spiritum. Electus ille ab Universis ad imperatorem venit, sed promissa non percipit, dato tunc ab imperatore Episcopatu Capellano sumet Gebehardo. Committitur huic iste fideliter & quamvis ab eo honorabiliter haberetur, tamen quia bonum & malum non sunt ad aliquid, non longum tempus cum eo ob morum suorum inequalitatem versatur. Adhæsit namq. Henrico tunc duci, & propter castitatem mentis & corporis ei cōplacuit, ac usque ad hunc diem, quam præfatus sum, malis molestè, bonis acceptè per dies & per noctes ei serviuit domino, & hominibus sua specialiter impendere satagens, completurque ob hoc à rege, propter sancti viri ab eodem unice dilecti amorem, veridicum eiusdem vaticinium, decursis tunc, ut ipse dominus Tagmo sepe mihi retulit decem annorum curriculum: qui charissimum sumet dominum ac reginam cum omnibus consocijs multiplicibus, ut decuit, honorat muneribus, nequaquam suæ benignitati adhuc suppetentibus. Inda rex cum eodem ad castellum ipsius nomine Gibigenstein pergens, omnia quæ ibidem ab Gislero antistite collecta sunt singulariter perspicit, & hæc esse superflua testatur. Dehinc Merseburg diu pastore suo viduatum, consolationis gratia adiens tandem pristinis restitui honoribus quàm maxime conatur. Ibi tunc Tagmo venerandus 1111. Non. Febr. id est vñ ævñ domini, id est obuiatione iusti Simeonis, accepta ab Hilderico antistite licentiâ, qui primus horum in ordine fuit confratrum, à Willigso archipresule Moguntino consecratus est, præsentem rege ac Romano nuncio omnibusque coepiscopis ad hæc fauentibus. Et quia, ut scriptum eius testatur, à solo ordinandus apostolico huc venire propter instantem necessitatem non potuit, ibidem sacri chrismatis delibutione tunc civium implevit numerum, Waltherdo post se omnem committens episcopatum. Et infra de morbo & morte eiusdem: Die sacro pentecostes Tagmo Archiepiscopus infirmari cepit, & Missam canere non potuit: Tunc iussus sum indignus hoc officio succedere. Postera die ad modicum convaluit archiepiscopus, & ad regem ambulans se multum commouit, & post hoc in tantum tardatur, ut per se nunquam aliquid facere potuisset. Accersito tunc ad eum fratre meo abbate Sigefrido, ac presule Erico, illis confessionem fecit, & in quinta feria, cum jam inde voluisset pergere juxta caminatum regis, folio portatur suo & elevato à capite pileo dormientem alloquitur seniore: Grates

Lib. 5. p. 74.

tibi condignas, domine mi charissime, referat omnipotens dominus de cunctis miserationibus tuis, quibus peregrinum me hactenus visitasti & consolatus es. Et tunc ad Ecclesiam veniens audiuit missam praesentes benedicens. Inde portatur ad nauim, & in ea Wiganstein deductus est. Ibi tum Sabbatho requiescebat, & in die dominica juxta urbem suam Squitni vocatam nauigio venit. In secunda autem feria in ipso itinere cum jam pene defecisset, Waltherdum ad se vocauit propositum, eiusque fidei se suosque committens. V. id. Iunii non obiit, sed ad Christum, quem semper amauit, letus abiit. Fit oratio à confratribus cum intermixtis fletibus, & Bodomiles ad regem ad haec indicanda mittitur. Corpus autem archiepiscopi ad Frasam ipso die venit, & ibi sacerdotalibus vestimentis paratum ad sedem suam transfertur & cum ingenti tristitia ab omnibus suscipitur. Postremo addit, Tertia tunc dies erat, qua sacerdos praedictus obierat, quae cum septima & tricesima in vniuscuiusque fidelis exitu, memoriter ob mysterium in se continens celebranda, id est ob fidem sanctae Trinitatis & septiformem spiritum. Ac dehinc corpus benedictum usque ad locum sepulchri carmine & planctu deferitur, ac positum est occidentali parte in choro ante cryptam, quam ipse fecit & consecrauit, & in qua se quam diu vixit, coram altari rogauit sepeliri: ubi idem lachrymabiles saepe effudit orationes. Sed Waltherdus locum hunc in quo nunc pausat, quia non erat dedicatus anima salubrem & introeuntibus conspicabilem dilecto suimet seniori prouidit. Sed quia beati omnes virtutibus suis cum Christo viuunt, & in hoc seculo scriptis, non est bonum, tanti patris inclitam conuersationem silentio tegere, sed veritatis luce omnibus proficuius innotescere. Erat hic iustus, timoratus, ac mira charitatis, largus & fidelis, castus ac mitis, prudens & stabilis, canonicus habitu, sed monachus in omni conuersatione sua: vitia in cunctis ob meliorationem asperè carpebat, bona quaeque laudans. Non fuit apud modernos ullus pastor qui confratribus suis familiarior esset, hos amauit, atque coram populis laudauit. In primo ordinationis suae anno templum domino edificare cepit. Presbyteris & Diaconis vestitum suimet VI. I. Siclis, Subdiaconis autem & inferioribus IV. adauxit. Nisi infirmitas obfisteret, omnidie Missam & Psalterium cantauit, & quia ieiunare ob lassitudinem non potuit, eleemosynarum multitudine redemit. In vigilijs supra modum laborauit, & quia parum manducare ob infirmitatem dentium potuit, potu quamuis mediocri facile satiatur. Nobiles genere & moribus amauit, ignobiles autem non contempsit, sed in sua familiaritate habuit. Cultores Christi dilexit, contemptores autem eius iuste prosequitur odio. Omnia sibi diuina commissa exoluit, & lucrari contendit. Antequam diuinum perageret mysterium, Seuerus fuit & post, omnibus hilaris arrisit, & per saepe cum suis Kyrieelson cantauit. Nequeo ex parte mea numerare, quantum pietatis munus mihi indigno studuisset impendere: hoc tantum scio, quod nunquam illi digna remuneratione de his respondi. Obedienti iam quam ei suaeque successoribus in examinatione

natione promisi, minime adimpleui: Harnaburg & Frasan ac Pretin vrbes cum curte vna, qua Esiconis fuit Comitatus, sua acquisiuit Ecclesia. Apparatum episcopalem satis egregium & affluentem congregauit. Octo annos & menses quatuor & septem dies columna Ecclesie sedebat, cadens vt prae dixi praesentialiter, sed inuisibili templo domini translata manet perpetualiter. Idem Tagmo auctoritate sua in concilio Francofurtano praesente imperatore omnes Episcopos traxit in suam sententiam, quantumuis Virzburgerensi repugnante, vt Babenbergerensis pontificatus admitteretur. Idem S. Brunonem Prussorum doctorem inclitum martyrem, iussu Ioannis, quē XIX. hoc nomine pontificē Rom. numerant, Archiepiscopum initiauit. Diuinus ergo pontifex Tagmo Bauariam

Sanctam merito illustrat, cum in ea altus sit
& educatus.

S. MACA-

Ditms. l. 6.
Bayen. an. 10 80

S. MACARIVS

EX PATRIARCHA ANTIOCHENO

PEREGRINVS APVD BOIOS

ET BELGAS.

CIC. XII.

V. Id. April.

Sur. mens April.

p. 616.

Fasti Rom.

Molanus in Belg.

Martin. Delr. in dis.

quisit. Mag. l. 6. c.

2. sect. 3. q. 3.

Baron. 10. XI. an.

1012. Et martyrol.

10. April.

Iacob. Meyer annual.

Flandr. l. 2. p. 26.

anno 1011.

Canis. Martyrol. 10.

April.

Macarium ipsa vox beatum prædicat, quanquam sæpe spem parentum felicia nomina liberis imposita eludunt. Quàm multos Christianus orbis D. Iohanni cognomines fecit, quorum pauci interim ad virtutis eius non dico fastigium aspirant, sed primum ad eò libenter vix libant. Quot legiones Laurentiorum, Georgiorum, Mauritorum recensemus; quàm pauci cælestes herorum istorum animos & spiritus induunt. Myriades sexcentæ Mariæ, Catharinæ, Hagnæ nominibus insigniuntur; quotæ castimoniâ, modestiam, verumque virtutis colorem inde trahunt? Nihil tam incertum quàm ex nomine ducere omen, nisi cùm cælites appellationem dictauerunt. Macario nostro feliciter res cessit: nec ob id tamen felix & beatus, quia nomen retulit beati, sed quia maximis illud virtutibus impleuit, vti vita morèsque potuerint illi nomen condere, si parentes aliud dixissent; quemadmodum ex factis suis, non alienis omnib⁹ nomen inuenere Alexandri, Pompeij, Constantini, Theodosij, Caroli, omnes Magni, propter operum quæ patrarunt magnitudinem appellati. Armenia sidus hoc Orienti prius creauit, maximisque honoribus auxit: & sedi Antiochenæ magnum pontificem præfecit, vbi Macario Macarius, patriarcha patriarchæ successit. Sed insolens tanti fastigij, abdicatum honorem in Eleutherium declinat, vt ipse liber curisque expeditus, sub paupere & peregrino cultu lateret, terras passim sanctorum vestigijs consignatas adoraret. Primum Hierosolyma adiit, mox in occidentem, & inde in septentrionem versus ad Bauariam diuertit, ibique solidum annum hæsit. sic enim Surius. Post multa terrarum emensa spacia, cum suis comitibus beatus patriarcha in Boiariâ peruenit, vbi commodum hospitium inquirens, diuina agente prouidentia, in edes Adalberti viri magnæ dignitatis & prædiuitis delatus est: ad cuius dignitatem non parum addidit tantus pontifex hospitio receptus. Retinuit autem is apud se virum Dei cum socijs eius, anno integro perquam humaniter officiosèq; illi semper inseruiens & præbens

p. 616. mens April.

bens benignè necessaria. Non est autem tantæ charitatis fraudatus præmio. Uxor eius Aua nomine, multo tempore jam vexata morbo grauisimo usque adeo viribus deficiebat, ut eius vita plane prodesperata haberetur. Nihil ultra potuit eloqui, sed continenter eius obitus expectabatur, non absque multa familia & propinquorum defatigatione. Doluit eius vicem B. Macarius, ad solitas recurrere preces, aquam benedixit, crucem suam eo intingit, tres guttulas ab ea cruce in eius os instillat, crucis signum exprimens, & ab ipso mortis aditu illam retrahit ad vitam. Vix intercedit horæ spatium, mulier reualefcit, residet, accersit maritum, loquitur expeditissime. Unde, inquit, domine mi, hic homo venit ad nos, quæ tam præclaris meritis nos longè antecellit? O nos felices, qui eius meritis frui contubernio! Illi sanè post Deum debeo vitam meam: queratur in opibus nostris, quò tanto beneficio aliquam vicem rependamus. His dictis surgit sana, lætatur familia, laudes Deo, grates viro sancto aguntur, offeruntur ei munera, sed hospitalitate contentus, quod gratis acceperat, non nisi gratis dare voluit, admonuitque eos, ut ea in pauperes conferrent. Crescit inde erga eum veneratio, quod manus suas videretur excutere ab omni munere. Sed quia vix ulla domus est, in qua non sit aliquis qui & fallere possit, & in fraudem impelli, non defuit etiam hoc in loco fallacia inimici. Erant duo ex Adalberti familia, qui ut per scelus possent sibiopes parare, clam furantur linteum, quo sacrificans vir sanctus manus solebat ablueri: plane enim sibi persuaserant propter tanti viri sanctitatem efficax illud fore ad quosvis curandos morbos cogitabantque, si res succederet, ex eiusmodi curationibus grandem sibi constare pecuniam. Ne posset autem furtum deprehendi, aliud linteum in ablatis locum reponerant. Non planè culpanda fuisset ea fides si abfuissent sordes & praua cupiditas. Interim res tota viro Dei diuinitus reuelatur: & ille quidem pro sua mansuetudine voluit eam tegere, ne paterent ignominia, sed præpotens Deus non est passus latere: ambos illos flagellat febri acerrima. adest vir sanctus præ commiseratione lacrimatur, admonet, ut si quid peccassent, confiterentur. Illi pertinaciter negant, plus reformidantes ultionem heri sui, quàm iram Dei. Admonet vir Dei illis crucem suam, & jam propè deficientes febri liberat. Tum vero compuncti corde, confitentur facinus suum. Cæpit autem vir sanctus celebris haberi in Baioaria: sed non ferens hominum laudes ac fauores, lacrymante hospite & eius coniuge inde recessit, cum prius & illis & domui illorum bene precatus esset, & salutaribus eos adhortationibus imbuisset.

Ex Boica profectus Moguntiam in itinere cædis reum ex hostiū manibus signo cælesti eripuit. Inde ad Vbios, à quib. Machliniā, Malbodium, Cameracum, Tornacum petijt; ac demum ubiq; per omnem viam impressis miraculorum vestigijs Gandavi ad S. Baionis cœnobium admissus, ibi peregrinationem finiit. Cum enim soli patrij repetendi consilium cepisset, cælestis pater ad patriam illam

An Aua?

Ecce vim crucis & aqua sacra.

Nota genus furti & eum scopum.

am illam germanam omnibus diuinas leges secutis ab omni æternitate destinata inuitauit. Multa & præclara opera narrat auctor vitæ, quæ in profligandis corporum morbis, pacandis dissidentium odijs, compescendis furentium flammarum incendijs, proscribenda sæuissima pestilitatis lue designauit: qua tamen ipse lue demum veluti victima pro gente correptus concidit. Cælestis ductor generis humani sæpe Boiorum populo peregrinam huiusmodi virtutem mittat: inueniet semper apud quos diuertat.

B. mm. RL.

B.^{mcm.} RICHARDIS

SEV. RICHARDA, VDALRICI DYNASTÆ

EBERSPERGENSIS CONIVNX.

Richardis, quam & Richardam appellant, Marquardi Carantanorum principis, qui marchio prius fuerat Carinthiæ & Stirici filia, Marquardi, qui Vdalrici filiam Hademundam duxit conjugem, soror, Adalberti neptis, nupsit Vdalrico Eberspergenfi dynastæ, de quo mox infra copiosius. Fæmina si quæ fuit, religiosissima & numinis omniûmque Diuorum studiosissima cultrix, omnem vitam in pauperum subsidij, votis, & precibus, ædium sacrarum ornatu, cœnobiorum auctu, religioforum veneratione consumpsit. Cum ita ad sexagesimum annum virtus eius adoleuisset, jam matura cælo ex Inhouensi castro, vbi cum marito degebat, cælesti impulsu Eberspergam proficiscitur, obnixè virum precata, vti se socium itineris præberet, habere quæ illi apperiret. Quærenti quæ illa essent, rectius ibi cogniturum respondit. Paucis post aduentum diebus, dum in æstiuo solario sola & vnica meditabunda resideret, ecce tibi repente ante oculos virgo cultu nitidissimo refulgens & forma humanâ augustiore adstat, quæ Richardam affata, Quid est, inquit, dilecta? quas hic anxia, & præter morem tuum ab omni familiæ tuæ societate seiuncta curas sub pectore versas & coquis? ego te solatum adueni, breui mecum meliore loco futuram. Proinde mox ad superos itura ad iter te accinge, vti sacris omnibus expiata operum laborumque tuorum & cultus in me natumque meum & DD. Sebastianum & Benedictum, miseris que mortales, pupillos, viduas, afflictos ægrisque præmia cum æterna felicitate recipias. Tum oculis subducta cœlestis virgo, quam Dei matrem credidit Richardis, euauit. Quo spectaculo pasta inusitato gaudio permulceri coepit, visumque familiaribus ancillis duabus & presbytero conscientia moderatori retulit, ostenditque, non procul se ab vltima vitæ meta abesse. Nec sanè diu morata, intra paucos dies morbo, tentata decubuit, oblitæque sui, memor inopum cum Vdalrico viro egit, vt à morte sua miseris annua sportula in omnem posteritatem diuideretur. Ergo sex modij farris in vsum panum quotannis cedunt, qui ad rhombi ferè modum fiunt, cæditur & porcus

O 2

& ouorum

C13 XIII.

IX, Cal. Maias.

Ex membr. M. SS.

Eberspergens

Arenbecky Chron.

Fundat. mon. p. 47.

Idem Chron. p. 99.

lib. 3.

Hund. metr. p. 207.

Stemm. 140.

Hieron. Megiser. t.

1. p. 736. c. p. 650.

Volf. Lat. lib. 7.

de migr. gent. p. 325.

Spiswecken.

& ouorum magnus numerus elixatur; hodiéque post tot secula ad eam sportulam accipiendam plus minus mille quingenti ex vltima forte hominum ad D. Georgij concurrunt, singulisque cereale crustulum, cum ouo aut larido seu suilla tribuitur. Hæc stipis benignitas miseris ex agro Eberspergeni assignata est. Hæ testamenti tabulæ fuerunt in elix matronæ, quibus heredes Christi scripsit Richardis: quæ deinde ante d. 1x. Calend. Maias post Christū nat. cix. xlii. ad beatorum societate euocata eternam posteris suæ pietatis & religionis memoriam reliquit. Corpus in D. Sebastiani mediam ædem illatum, publico post mausoleo cum viro cultum est, quod hodiéque non ignobile spectatur.

B. AVRE.

B. AVRELIA VIRGO.

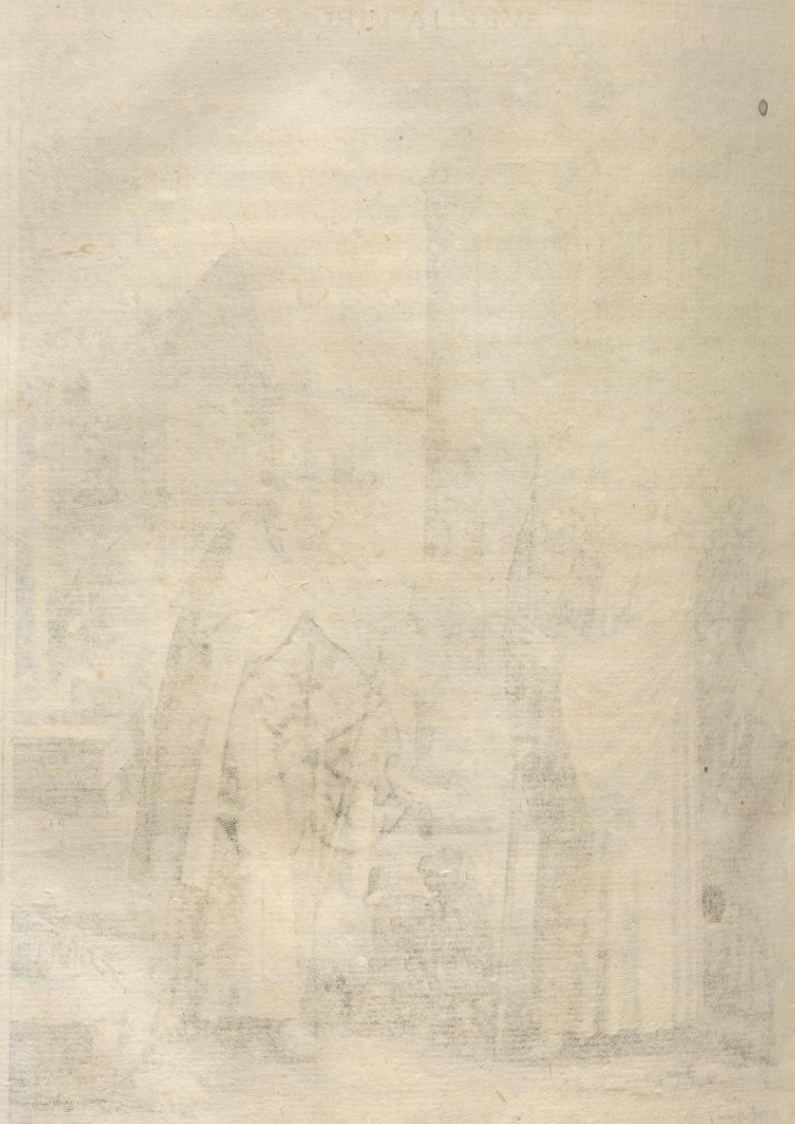
Regia Celtarum soboles, Aurelia virgo,
Virgo liliis gloria prima soli,
Qua fastus, fascēsque omnes atq; omnia regum
Nomina cum titulis credidit esse nihil

Et procul à patria cunctis ignota recessit,
Vt recta superum tonaret ad patriam:
Sicera subducit sol, nox subducta reducit,
Vna latet Divum, post pia fata patet.

10

B. AVRE-

DE E. L. K. E. L. I. A. N. I. G. I. T. I. E.

De E. L. K. E. L. I. A. N. I. G. I. T. I. E.
De E. L. K. E. L. I. A. N. I. G. I. T. I. E.
De E. L. K. E. L. I. A. N. I. G. I. T. I. E.

B. VARE

10

B. AVRELIA

VIRGO.

Aurelia Hugone Francorum rege cognomento Capeto nata, fratrem Germanum habuit S. Robertum qui patri in regno successit. Lutetiæ Parisiorum cælesti baptismatis fonte lustrata, doctrinæque Christiana probè imbuta mox futuræ sanctitatis argumenta dedit, cum se identidem armis non Galeæ, thoracis, aut clypei hastæque, sed victoris inferorum signo præmuniret, quo hostis æterni insidias ubique virginitati positas eluderet. Sodalium lasciuiorum usum victumque diligenter declinavit. Vbi parentibus viro matura visa Eluuiano iuventutis Lutetianæ facili principi in connubij fidem deuota est. Erat Aurelia formâ rara & inuidenda, sed addeò pudica sanctaque, vt ab omni societate viri vehementer abhorreret. Postea ergo quàm sensit id agi, vt vel inuita marito jungeretur, iamque nuptiarum solennia maximo apparatu fieri; fugæ consilium cepit, rata tutiorem foris in exilio virginitatem fore, quàm domi inter familiarem & lasciuam iuventutem, præsertim si humili neglectoque cultu tegetetur. Desertis igitur parentibus patria, bonis, spe etiam regni proiecta, peregrino amictu venit Reginoburgum caput olim Boiorum, quæ hodie est Ratispona Imperij ciuitas, ibique ad S. Ramuoldum præsidem ad S. Emmerammi venit, cuius memorias volumine primo descripsimus, stipemque ritu pauperis rogauit. Ramuoldus, vt erat vir eximiè sanctus, suggerente mox cælesti spiritu didicit, quæ virgo, quibus natalibus, quantaque stirpe oriunda esset, quantas fortunas, quantasque regni spes & thalamos, virtutis causa fastidisset, tanquam filiam ex senatam suscepit, & in sacrario procul ab hominum strepitu extra pomerium, quod S. Andreæ nomini postea dedicatum est, volentem lubentem conclusit, vbi duos & quinquaginta annos in summa vitæ innocentia integritate & religione per voluntariam famem & sitim crebrasque vigilas & preces, traduxit, haud ignara summam vitæ brevem, præmia laborum sempiterna. Ad quæ capiendâ post Christum nat. anno c. 1055. Id Octobr. à cælesti munerario euocata est, corpusque cœnobio S. Emmerammi illatum in peristylio hodie altius è terra extans cum hac epigraphe visitur.

CIOXXVII.
Ex men. S. Emme-
rammi.
Volf. Seel. alyp.

O 4

Hic

OMYAH .A

*Hic pia florescit Aurelia Virgo sepulta,
Quæ pænas nescit, celi dulcedine fulta.*

Instaurantur quotannis illi funebria sacra apud sanctum Emmerammum jam ab annis quingentis octoginta nouem nunquam intermissa, uti testatur V Volfg. Selenderus ex religioso eiusdem cœnobij contubernio, antistes asceterij S. Venceslai in conuinctio Bohemiæ & Silesiæ. In fastis sanctorum Romanis, Et apud Molanum Aurelia Virgo Argentiæ celebratur eodem die; eadem an diuersa, non constat. Illud extremum moneo ne te Selenderi dubitatio perturbet, cippum B. Aureliæ inferiorem (nam duplex marmor illius tumulum ornat, inferius pauimento æquale; & altius alterum quatuor pilis impositum) qui in plano est, aliam habere epigraphen, arreptumque videri ex antiquo Romanorum ossario (ut hodièque passim adhuc monumenta in colonijs antiquis spectantur) & ossibus nostræ Aureliæ impositum. Sed quod animum confundere possit, inscriptio est quoque Aureliæ, sed pagani cuiusdam non Christianæ Aureliæ. Est enim eiusmodi (quanquam nonnihil scriptores variant) ut Appianus descripsit:

I. O. M.

Et perpetua securitati & memoria dulcissima Aurelia.

Matri Aureliæ P.

Ael. Iulianus coniugi incomparabili.

Alij legunt.

D. & perpetua securitati & memoria dulcissima Aurelia M. Aurelia

P. Ael. Iulianus coniugi incomparabili.

Selender:

*Me: perpetua securitati & memoria dulcissima Aurelia M. & Aurelia
P. Ael. Iulianus coniugi incomparabili.*

Sed fatetur quædam euanida elementa cognosci non potuisse, quæcunque est & cuiuscunque alterius inscriptio Aureliæ in saxo inferiori nihil ad nostram Aureliam Virginem, nisi quod cippus ex rudetibus antiquis acceptus, virginis tumulo inferiori sit impositus fors tulit, ut etiam Aureliarum nomen lapis ille præferret, quod quidem seu primis funeris nostræ Aureliæ curatoribus, seu alijs cauendum erat.

B. HAYMO

B. HAYMO

EX NOBILI BAVARO EPISCOPVS

VERDVNENSIS.

Hic octauus & trigessimus Pontifex Virdunensis creatus, anno post Christum natum nongentesimo altero & nonagesimo (sic enim apud Bucherium est numerus restituendus, ubi mendose legitur nongentesimo secundo) domo Bauarus, fatu nobilis, fama sanctitatis & eruditione clarus, ad Henrici S. Boiorum principis, dein imperatoris, palatium euocatus exemplo suo etiam imperatorem ad insignem sanctitatis laudem & famam traduxit. Tanti est integrum numinis cultorem & morum formatorem assidue ante oculos spectare, cuius vita pro lege sit. Est hic per insidias interceptus, cum ex Moguntino conuentu ab Henrico Casare domum reuelleretur, ut Ditmarus est auctor. Describam, inquit, quod unum facinus eorum, quod in Adra lugubriter peregerunt. Rex autem habuit concilium in Moguntia ciuitate, & hi tunc interfuere: & cum omnia ibidem secundum suum placitum respondere non potuissent, reuersi sunt irati, pace tamen ad tempus facta. & cum eos sequerentur, nil mali sperantes Heymo Virdensis Episcopus & dux Thiedricus latentes insidias improviso irruunt & paucis effugientibus, cum Episcopis interfecti sunt innumerabiles viri. Dux ille nimis vulneratus, & quia amicus eorum fuit, captus abducitur, & multos dies custoditur. Vixit in pontificatu suo annos sex & triginta, Berthardo presbytero teste, ex quo & hæc excerpta ad me transmissa subscribo. Ecclesia vero Virdunensis tantis prælibatis pastoribus viduata, pastorem à quo benigne nutrienda & diligenda esset, tum genere tum moribus nobilissimum Heymonem, de quo paulò antè diximus, meruit à theutonica, qui loco sibi commissio non parum profuit, cum Ecclesiam per breuem magnam ex parte ampliauerit, decorauerit, extulerit, cum præbenda fratrum Superiacum & alia plura data, ut præstaria adquisierit, cum etiam sua & successorum suorum mense ab Henrico pacifico rege fideliter obsequendo strenuèque se habendo lupiliam impetrata addiderit. O quanta viri huius erga Ecclesias sollicitudo, cum Ecclesiam beati Iohannis mutauerit, mutatam ampliauerit, ampliatam Mauro præfati sanctissimo consecrauerit, cum sanctimonialium congregationem ibidem ordinauerit, & congregationi necessaria ex rebus maioris Ecclesie prouiderit. diligebat iste Ecclesias, diligebant & sui, operibus pijs instabat, instabant & sui, nam eius

C10. XXVII. XL.
Calend. May.
Ditm. l. 6. r. 72.
ubi Heymonem appellat Virdensem Episc.
Aegid. Bucherius de Episc. Tungrens.
Richard. Vasseburgus Archidiaconus Virdun.
Georg. Fabric. Orig. Sax. l. 2. p. 270. appellat Haymonem Virdunensem Episc.
Bertharius l. resb. M. S. in vitis Episcoporum Virdun.
Ex literis Francisci Thouenini.

eius exemplo eiusque desiderio amicus Præpositus Ecclesiam sanctæ crucis edificavit, Canonicos xii. locavit, quibus necessaria ex prædijs suis, & ex aliunde acquisita providit. ad ultimum petitione Episcopi locum illum sancto Mauro subdere non recusavit. Dudo etiam Præpositus apud castellum des Lünarth Ecclesiam in honore S. Laurentij constituit, canonicos ordinavit, ordinatis necessaria disposuit, magnisque operibus cum summo labore & miro decore, castrum illud ad effectum usque perduxit. Posthæc à Pio Pontifice paternè exceptus est, aliunde adveniens pater Ermenfridus & benignè retentus adiutusque edificavit Ecclesiam S. Mariæ Magdalene, Canonicisque ardinatis, cum summo laboris ardore necessaria providit: utpote qui patrimonijs carebat, regibus obsequendo, principibus adherendo, omnibus se submittendo, & cum mira sollicitudine Deum præcipue invocando multa adquisivit. Huic plus contulit vita, quam pecunia; plus pia apud Deum & homines devotio, quam aliqua possessio; plus profuit meritum, quam prodesse potuisset aliquod patrimonium.

Epigraphen sepulchri hanc Franciscus Thoueninus ad me misit: Hic iacet Haymo Episcopus & Comes Verdunensis, qui moniales huius monasterij instituit sub regula S. Benedicti & hoc tumulo conditus fuit xxi. aprilis anno 1027. qui tumulus apertus fuit concessu reuerendiss. Episcopi Tullensis, administratoris huius Episcopatus, ad preces venerabilis domine Ursula à S. Astorio abbatisse huius loci decimo Aprilis 1612. in eoque inuenta sunt ossa dicti Haymonis, casula pontificia, calix, patena argentea, & cimelia aurea una cum laminula plumbea alia complectente.

Cum audis Comitem fuisse Verdunensem, noli existimare natum esse Verduni, sed quod sedes pontificia Verdunensis coniunctam habeat dynastiam Verdunensem, sicut VVirtzburgensis dicitur dux Franconia: sic Leodiensis antistes dux VVestphalia,

Angaria, Bullonij, Marchio, Franchi, montanus.

Comes Lessensis, Longiensis,
Horniensis.

B. mem. VDAL.

B. ^{mem.} VDALRICVS

EBERSGENSIS DYNASTA.

Vdalricus ex regio Carolomanni regis Boiorum & Italiae sanguine descendit. Sighardus enim caput familiae seu nepos seu pronepos Carolomanni creditur, hunc certè Arnulfus Imperator dilectum suum propinquum appellat, de quo Auentinus ita: Quando-
 quidem autem de Ebersperga tempus admonuit, ut res postulat, rem paulò altius, quo magis illustris fiat repetam. In confinio Vindeliciae prima secundaque inter Isaram & Oenum Senones sunt, à vico & præcipue fluuio eiusdem cognominis dicti: hic infra Mosburgium cum Isara confunditur. Atque hic Vindellicorum pagus, apud veteres clarissimis paruit dynastiis, quos ex nobilissimo Carolomanni Boiorum Italiaeque regis sanguine procreatos fuisse reperio. Hi in inferiore Boiaria ad Lauarum amnem Peffenhausen vicum, & millia passuum decem infra patriam meam Abusnam, Langkrovaid, & his proximam siluam Schiuerbuech dictam, & Schiuerbach: in superiore, Geisenfeld & Vallatum: Orientali Boiaria Bosenburg, Ibisum, & pleraque alia prædia & castella, quæ recensere nihil est operæ precium, possedere. Sighardus (quem Imperator Arnulfus Caesar augustus dilectum suum propinquum appellat) perijt in bello Vngarico, sub Ludouico rege Boiorum, filio Arnulphi augusti, anno æræ nostræ 10. CCCC. VII. Ebersperg castellum condidit, cum uxore Gothina Fruxi nuptus est. Succedens filius horum Ratholdus ab Arnulpho regulo Boiorum, Charionum limiti præfectus, migravit ex hac vita altero atque tricesimo post fata parentis anno: ipse & uxor eius Angilmunda sepulti sunt Salisburgi in templo D. Amandi. Excipit soboles Eberhardus & Adalbera primi: bello Vngarico, ab orbe seruato, anno 10. CCCC. LV. interfuerunt, soror eorum Vilbyrga: templum D. Sebastiano in arce Ebersperg construxerunt anno salutis 10. CCCC. LXX. ipsi in paucis post diebus vita functi sunt. Eberhardus absque liberis nempe celebs decessit: Adalbero ex Luitgarde Adalberonem Vdalscalcum, & Vlricum tulit, quem D. Vlricus Augusta Episcopus aqua lustrica expiauit, ipsique suum nomen fecit. Ambo parentes Vlrici Fruxini conditi esse perhibentur. Vlricus uxorem duxit Richardim, sororem Marichardi Charini, cui Hadmundam sororem suam vicissim nuptum dedit. Illique procrearunt Eberhardum & Adalberonem secundos: Augustiniani flaminibus collegium Eberspergij instituere. Richardis obiit anno Christi 10. XII. maritus 10. XIX. sepulti in Ebersperg. Eberhardus connubio sibi iunxit Adelhardim in Saxonia ortam: hi Geisenfeld contubernium sacrarum feminarum dicauere

anno

CID. XXIX.
 V. Idm de aias.
 Idem qui supra scriptores in Richardo.

Lib. p. 330.
 Ingelst. edit.

anno à Christo nato CIOXXVI. Gerpyrgam Virginum maximam ceperunt, condoanvere huic templo Langkuuaid, Vallatum, Suerbach. Adalberonis coniunx fuit Richildis ex superiore Boiaria oriunda, soror VVelphonis tertij, ducis Charionum, filia secundi. Quod liberis hi quoque carerent, Ebersperg in eadem D. Benedicti commutarunt, tradiderèque Monachis inter alia Peffenhausen, in Austria Bosenburg, ibijum; hæc quod longius sita forent duci Austriaco longo post tempore circiter ære nostra annum CIOCLXXX. tribuuntur, propinquiora prædia Conradus præsul recepit. Imperator Hainricus III. Cesar, & rex Boiorum author sit datque diploma Reginoburgij Calend. Ianuar. anno Christi CIOXL. Huius quoque Adalberonis opera Beurn templum locupletissimum ab Vgris exustum ad radices alpium in superiore Vindelicia conditum, cuius curator extitit, Monachus, sacrisque Benedictinis (reiectis Augustalibus flaminibus) redditum est. Atque idem Hainricus rex Boiorum Helengerionem præsullem Tigurinum & duodecim Monachos Tigurinos eo transtulit. Obiit isti coniuges eodem anno, nempe CIOXLV. is VI. Calend. April. ipsa prid. Id. Iunij, in hiscèque defecit familia horum tetrarcharum nobilissima. Hæc ex falsis & diplomatibus Eberspergensium Beurorumque accepta ex fide refero; ibidem huiusmodi publica instrumenta Cesarum Pontificumque seruantur.

Vera hæc & ordine, de origine regulorum Eberspergensium & propagatione, deque eorundem occasu. Sed his vana quædam & falsa è suo aspersit Auentinus, quæ tres Chronographi peruetusti Eberspergenses, quos curiosius inspectos oportuit, refellunt. Docet Auentinus Sighardum anno post C. N. 10. cccc. VII. bello Panonico, quod Ludouicus Arnulphi Imperatoris f. infeliciter gessit, ab Vgris occisum, cum tamen supra cum casos Boiorum ductores recenset, Sighardum prætereat. Annales Eberspergenses cum Arenbekio testantur sexto post nongentesimum obijisse. Bellum Panonicum, quo victus est Ludouicus, ab Sigeberto in IV. ab Hermannno in VIII. (non in ipsum nongentesimum, vt nonnulli contendunt, nam illo quidem anno etiam pugna commissa est, sed non cum illa tam nobili clade) refertur. In supplemento Reginis annus cladis etiam octauus, vt & à Mariano Scoto signatur: Baronius quintum notauit. adeo alij quartum, alij quintum, alij septimum, alij octauum tradiderunt Sigebertus anno VI. supra nongentesimum: domi sua defunctus Fruxini cum Gotina coniuge sua conditur. Nec in Ratholdi fatali die iustum annum Auentinus attingit, cum scripsit illum altero & tricesimo post Sighardum decessisse, quinquidisset in nonum & tricesimum post nongentesimum, cum non nisi post tredecim annos patrem secutus sit, qui fuit 10. cccc. XIX. Errauit & in hoc Auentinus, quod anno 10. cccc. LXX. ab Eberthardo & Adal-

Lib. 4. p. 480. &
481. M. S. 180.

Lib. 3. pr. pag. 99.

Laetus quinto mortuum affirmat.

& Adalberone cum VVilliburga D. Sebastiano templum conditum aiat, cum id nec ab his tribus conditum sit, sed ab solo Eberhardo positum coenobium, nec anno 10. cccc. xxiix. vel 10. cccc. xxxiv. sed ab solo Eberhardo dotatum, finitumq; vti antiquissimæ membranæ docent. Consecratum demum anno 10. cccc. lxx. opera Vdalrici filij Adalberonis Falsò quoq; scripsit Auentinus Euerhardum anno 10. cccc. lxxi. Adalberonem aſſo inſequenti extinctum, cum Adalbero cū ſore VVilliburga & conuge ſua 10. cccc. lxx. Eberhardus verò decennio antè mortē obierit. Sed nec in vna quidem pagina vel modum vel finem facit errandi Auentinus ratus ex aui ſui ruditate neminem ex poſteris ſecuturum, qui negligentia errantis poſſet deprehendere. Refert anno 10. cccc. lxx. ab Vdalrico & Richarde conjugibus, Aurelianis ſodalibus contubernium conditum, cū id, vt ſupra docui ab tribus Ratholdi liberis aſſo 10. cccc. xxiix. inchoatum ſit 10. cccc. xxxv. perfectum, dotatum autem ab ſolo Euerhardo. Nec verū ab Vdalrico S. Auguſtini religioſis illud initiatū, quando Vdalricus Auguſtinianis bona venia dimiſſis coenobium S. Benedicto & eius ſectatoribus tranſdidit, cū illi ſedem annos quinq; & quinquaginta ab Eberhardo introducti tenuiſſet. Vnde refutatur & illud, quod hanc Benedictinæ familiæ permutationē in Adalberonē filium Vdalrici tranſtulit. quanquā Adalbero & Richlindis anno c. d. xxxvii. euerſo caſtro jã ruiſo coenobiū à fundamentis inſtaurarint, & in ampliorē formā & ſpaciū excitarent, & rurfum S. Benedicto dedicarint. Nec Vdalrico quidē annum mortis juſtum assignauit, cum illum decimo nono ſupra milleſimū ē viuis abiſſe exiſtimauit, cum ille decennio poſt deceſſerit. Nec Richlindis vxoris Adalberonis II. juſtos parētes nominauit Auentinus, qui VVelphonis II. filiā ſcripſit, adeoq; ſororē tertij VVelphonis, cū Rudolpho Sueuorū duce procreata ſit, & ſoror VVelphonis II. fuerit.

Hoc genus ſphalmata tam multa tā paucis verſibus Auentinus, ſeculi ſui inſcitia abuſus, comiſit, ex quibus lector facile coget, quā diligentia in tota hiſtoria ſit verſatus. Nos ad Vdalricum ab diuerticulo redeamus, cui mira quædam in ipſa pueritia parentum culpa, quā D. Sebastianus emendauit, euenere. Erant Adalberoni parenti Vdalrici liberi omnino duodecim, omnes liberali forma & optimæ corporis conſtitutione, virilis ſtirpis octo, quatuor virgines, ipſe Adalbero poſt fata Euerhardi fratris omnium paternorum bonorū cum VVilliburga ſore ex aſſe hæres eſt factus. Euerhardus frater Adalberonis nobiliſſimus & religioſiſſim⁹ dynaſta coenobio deſtinat Ahaim nobile prædium, quod ab Othone imperatore in virtutis bellicæ præmium, cum octo jugeris acceperat, ſed moriturus metuebat.

tuebat, ne Adalbero frater, quo cum ante consilium communicare, votum hoc præpediret. Itaque accersitum rogare instituit, uti cœnobio destinatum prædium in perpetuum usum attribueret. Sed Adalbero haud ignarus quamobrem à fratre arcesceretur, tam diu cunctatus est, quoad Eberhardus animam ageret, ne interclusa iam voce posset germano exponere, quæ cupiebat. Voti conscia erat Villibirga, utriusque soror, religiosissima virgo, quæ dudum in preces Euerhardi consenserat. Sed Adalbero defuncto fratre, cæcus avaritia, quod multum solè aleret, quæ illi potior erat religione, prædium in suum usum conuertit, quæ tamen mox cælestis vindicta persecuta docuit, neminem unquam ex bonis Deo diuissim; & religiosis ædibus dedicatis creuisse, commodum vllum percepisse. Primum quippe ex duodecim hæredibus illi geminos filios in primis nobiles & formosos, mox trigeminas quoque virgines morte subtraxit. Sed cum necdum sciret, amorque possessionum & auri studium mentem respicere non sineret, progressum ad vltiorem poenam numen, Vdalricum id temporis septennem præter propter, puerum delicias vnica Adalberonis patris, quod & innocentia pueri ex oculis & vultu promicaret, & habitu oris esset tenerimo & flore corporis gratiamque formæ omnes præsertim parentes ad sui amoris prolectaret. Hunc inquam Vdalricum, quæ D. Vdalricus sanctissimus Vindelicorum antistes vel sacro fonte tinxerat, vel certe inde leuaret, coepit Deus variis morborum generibus tentare. Ille sensim contabescere, adeoque à priore pulchritudine & gratia degenerare, ut non hominem amplius sed monstrum hominis referre videretur. Quæ res adeo patrem afflixit, ut quoties puerum respiceret, ipse in ruborem daretur: & si quis hospitum aduentaret, Vdalricum conspectu hominum procul amoueri & in secretum conclaue detrudi abdiq; iuberet. Sed necdum quidem videbat cæcus pater, quid causæ esset quæ obrem ita cum ipse, tum innoxia ætas pueri affligeretur, quoad soror Villibirga fratrem verbis acerbis aggressa. Quid, inquit, hoc est rei, frater, tui te miseret filij, tui ipsius te nec miseret nec pudet? quousque tandem te ipsum non respicies & respices? an expectas donec te cœlum fulmine elidat, aut ima tellus dehiscens te viuentem videt, tunc hauriat? Prædium Ahaim teque meque consocijs Euerhardus germanus noster sacræ ædi & cœnobio addixit, ut inde oleum æternis ignibus sufficeret, sacri thuris odores aris incenderentur, viniq; lactex religiosis propinaretur. Tu hæc omnia quibus iam religiosa domus fruebatur, per foedam avaritiam & turpissimas sordes tuas subtraxisti, atque in profanum usum conuertisti. Subtraxit tibi vindex numen in poenam, quinque liberos, non sensisti; sextum omnium pulcherrimum

rimum & tenerrimum in prodigium & portentum deformauit. Non aduertisti. Pertuum sanguinem Deus sc̃iuit, vt te sanaret; innocentes rapuit, vt te tibi restitueret; pulcherrimi filiorum formam corripit, vt corruptum auaritia animum tuum ad suum splendorem reuocaret. Non vides, adeoque sentis irati Numinis vindictā? nōne mox sortem & vsuram solues? ignoras malē parta male dilabi? quid moraris infelix? an nondum etiam ad mentem redis? resipisce miser tandē, resipisce, antequam te grauius ē cælo fulmen sternat, & stratum ad ima tartara detrudat. Cape esse consiliū, quod tibi bona mens per me sororē fratri fidum, non importunū dictat. Nunquā prouidentia Numinis puerū tot malis conflictari permisisset, nisi te reum, per illum innocentē voluisset ad mentem & officium reuocare. Quotquot enim ab Vdalrico Augustano pontifice sanctissimo vel vnda cælesti abluti sunt, vel quacunq; fausta impetratione impertiti, nunquam grauiore casu tentati sunt, imō verō sapius à grauissimis malis recreati, quod experta testor, cum ego eundem antistitem apud D. Gallum Heluetiorum vbi à paruulo educabatur adhuc puerum conuenissem, obnixēque rogassem, vt mihi jam edentulæ & amitæ acutissimis capitis doloribus grauissimē vexatæ suis votis succurreret, vt plena bonæ spei in Boiariam redirem, subridens præcepit, voti compotē futuram. cum ecce dum viam, qua venerā remetior, & omnem capitis morbum profligatū gaudeo, & inermes malas, tanquā infantulæ præter naturæ modum dentire rursū & renasci sentio. Saluus ergo & filius tuus fuisset semper, nisi tua culpa malum illi creasset. Proinde redhibe quæ sacræ D. Benedicti ædi subduxisti, & nobile prædium Athaimianum aut ipsum restitue, aut pari precio redime, filiūque D. Sebastiani aris, quæ sacræ capitis exuuia seruantur, cum anathemate votoque infer, & planissimē intelliges, vnde tot funera liberorum & Vdalrici tabes ac deformitas, vbi fuerit iuratus, extiterint, damnatāque improbitate tua filij recipies sanitatem. Admisit Adalbero tam salubre sororis consilium, & facti propē serō poenitens, omnem tamen spem in numinis clementia reposuit, sordes animi per confessionem expiauit, & prædium Athaimianum Teisinga duobusque fundis Huntilbachensibus permutauit. Puerum ipse suis manibus gestans summo altari, quo D. Sebastiani calua condita erat, plenus jam spei & fiduciæ imponit, trigintāque aureis redemit, sponsione facta curaturum se si sibi filius restitueretur, vt nomini eius, ipsi inquam D. Sebastiano tota ædes initiaretur, & totidem

aurei dum ipse superstes esset, quotannis offerrentur eaq; religio in omnem posteritatem transmitteretur. Non surda fuere preces Adalberonis. Vdalricus mox coepit conualescere: rediit vigor in corpus, forma melior etiam prima honestavit vultum, purpura florentes depinxit genas, vires auxere, fama prodigij mox in omnem viciniam sparsa passim alios atque alios ad D. Sebastiani cultum excitavit, primumque fuit hoc inter Sebastiani opera, quibus celebritatem meruit, quæ postea ad eam frequentiam & magnitudinem excrevit, ut desierit nunquam, hodieque ita viget, ut multi saepe sacerdotum confluentium peregrinorum & peccatorum sarcinas ponere volentium pietati non possint satisfacere, quamvis noctes etiam diebus jungant. Atque hæc Vdalrico puero vsu venero, cui quindecenni ferè sed jam bene firmo & nobilissimo adolescenti pater, raptis omnibus liberis, vsque ad Vdalricum Adalberonem, Vdalscalcum & Hademundam, castrum Eberspergensense commisit.

Anno 10. cccc. lxxix. ipsis Calend. Ianuar. V Villibirga virgo nobilissima, amita Vdalrici ad æternos sponsi sui thalamos euocata est. Hanc secutus eodem anno III. Idus Septembr. Adalberon cum Leukarde conjuge, quæ ante d. i v. Calend. Nouemb. decessit. Omnium corpora Frisingam in ædem D. Virginis delata & sacris piacularibus ritu solenni factis animæ Deo, corpora terræ commendata. Pro omnium salute Vdalricus pagum Reifen partim cœnobio, partim Frisingensi ædi præter duos nobiles fundos assignavit.

Vdalricus ubi parentes eluxit anno 10. cccc. lxx, cum octauum decimum circiter ageret annum Marquardi Carantanorum reguli filiam Richardin in thori sociam ex lege fociauit, vicissimque eiusdem filio Marquardo Hademundam sororem suam nuptum tradidit. Sed hic scrupulus mihi non exiguus obijcit, cum scriptores Carinthiacos ac Austriacos cum nostris compono. De Richarde enim omnibus conuenit Marquardi Carinthiorum dynastæ seu marchionis filiam fuisse, eamque Vdalrico Eberspergensinuptam: sed temporum ratio vehementer his nuptis repugnat. Nam pater Richardis anno 10. lxxiii. Caranthanorum Dux creatus est ab Henrico IV. Augusto, cum Richardis filia coniunx Vdalrici ante sexaginta prius annos mortua in membranis Eberspergensibus tradatur, anno inquam, 10. xii. cum sexagesimum jam excessisset, adeò ut patrem 10. lxxiii. jam centum & triginta quatuor annorum fuisse oporteat, cum dux Carinthiæ est factus, quibus si quadriennium addas, quo superuixit

*Hieron. Magister.
v. v. l. 1. c. 7. saepe
laudati.*

peruixit, perueniet ad centesimum trigessimum octauum, quod illis etiam seculis prodigij loco est, nec veri quoquo modo simile. Nec Vdalricus Richardis maritus Henricum non dico quartum, sed nec tertium viuendo attingit, nono & vigesimo supra millesimum defunctus: quamuis Auentinus decennio prius tradat extinctum, quinto decimo post millesimum: Lazius quadriennio ante Auentini annos.

Hunc vt mihi & lectori scrupulum eximā, conjecturā sed propè certā vtar; non hunc Marquardum Carinthiæ Ducem ab Henrico IV. creatum ab historiographis vetustioribus accipi, sed ex eadem familia priorem aliquem, qui sub Othonibus vixerit: Lazium & Megiserum procul vero exerrasse, qui proximum & propinquum Henrico IV. acceperint. Alterum est, Ab Lazio illud de Villibirga amita Vdalrici miraculum referri non ad S. Vdalricum, sed ad ipsum Vdalricum Eberspergenssem, hunc, inquam, quo de hic disputamus. quem ait apud S. Gallum à puero eductum, quod ad S. Vdalricum erat referendum. vt manifestarius sit error Lazij. Quod & ex membranarum Eberspergensium vetustioribus & Arenbekio exerte constat. Sic enim iste: *Amita eius (Vdalrici) non Diui, sed Adalperonis filij, Villiburgis etate plena, soror Adalperonis sic ait, Indubitanter nostris exigentibus peccatis ipse puerulus sospitate est priuatus, cum omnes ab infula* *Vdalricus Eberspergensis* *Lib. 7. de migr.* *to Vdalrico aliqua benedictione sacrati gaudeant integro sensu & corporis sanitate. Nam vt de ceteris suis Vdalrici Eberspergensis fratribus taceam, cum ego eum adhuc adolescentulum S. Vdalricum in monasterio S. Galli ubi nutritus est, visitans orarem, vt mihi edentule amita sua & ex parte carente dentibus miseretur, quæ senio affecta nimio dolore dentium & capitis intolerabiliter ego misera perurgebar. Ille aliqua velut ioculatoria verba adhuc respondens ait: Tandem ad tuam remeare debes patriam, sciens, quod tua petitio felicem efficaciam assequetur. Iuxta cuius dicta mihi repatrianti de Suenia in Bauiariam dentes mihi contra naturam veterana succrescunt, & maior quam antè capitis mei sanitas abinde perseverat. Unde scio quod episcopale baptisma, non paruam conferret ei prosperitatem, si delictorum nostrorum enormitas non obstar.* Discrepat Arenbekius etiam in priore narratione à membranarum. Mihi prorsus certum est S. Vdalricum puerum apud S. Gallum fuisse educatum. Vdalricum Eberspergenssem nusquam legi (nisi in hac narratione, malè fortasse per textā) apud S. Gallum fuisse: amita tamen nomen, quod non nisi ad Vdalricum Eberspergenssem pertinet, rem dubiam non immeritò facit. Nec enim Villiburgis S. Vdalrici episcopi amita fuit: Et disertè amita ab Vdalrico puero dicitur sanitatem & novos dentes impetrasse. *De Vdalrico*

Cap. 17. § 1. 2. 1. 1. porro, in Eberspergensibus chartis recentioribus, ista sequuntur. Vdalricus autem Comes Eberspergensium dynasta factus, in ipsis licet sua administrationis initijs, haud immemor magni illius in seipso patrati à Deo per venerandas D. Sebastiani reliquias, ad aram templi summam, miraculi, ob idque facti à parente suo voti cum soluendorum ad aram in annos singulos triginta aureorum, tum D. Sebastianum constituendi primum post Deum ac D. Virginem totius templi patronum, de hoc uno ac solo summe fuit sollicitus, ut utrumque parentis votum quamprimum solueret. Verum ab Episcopis Fruxinensibus Lamberto & Abrahamo, huius loci Ordinarijs nullis precibus obtinere potuit, templum eiusque aras quinque, ut Deo ac Diuis illius sacrarent. Cum Episcopus annum circiter lxx. precibus Vdalrici defatigatus penitus, impie abiurauit, hoc templum vel unquam à se consecratum iri: in causa fuit, quod Henricus II. Boiorum dux, Henrici I. Ottonis M. fratris filius olimpius, postea rixosus appellatus, Ottoni II. primi filio Romanorum regi patrueli suo rebellans, magnatum quorundam impijs persuasionibus seductus moliri noua cepisset, iamque in suam sententiam attractis Abrahamo jam dicto praesule Fruxinensi Charinorumque praefide Conrado duce cognato suo, nec non alijs pluribus solo Vdalrico Comite nostro illis resagante & ab Ottonis partibus stante fideliter, regnum Romanum affectaret. Quare Vdalrico offensissimi hi omnes vindictaeque cupidissimi, eum pluribus quidem praelijs attentarunt, & incursum petierunt frequentius, iustitia tamen praeualente semper, vincere nunquam potes fuerunt, quin victi ab eo abscedere, & fuga sibi consulere coacti fuerunt, vel opilione Christo tum quoque loci huius & castri propugnatore fortissimo. Eo tamen dementia Henricus Rixosus tandem deuenerat, ut se, stultissime licet, regem appellitaret, adeoque à praedicto Episcopo Abrahamo Reginoburgi ad D. Emmerammi in regem inungi faceret. Quo tamen audaci facinore suo compulit Othone, ut is conuocato procerum consilio Henricum ipsum Rixosum ad se euocatum una cum Abrahamo pontifice relegaret in exilium, hunc quidem Corobiam, illum vero Ingelheimium. Qui tamen Ottone in edomandis Cimbris occupato custodia elapsi & in Boiariam reuersi contra Ottonem se communierunt. Verum enimvero quod ad templum attinet eius consecrationem quam abiurarat Abrahamus à se vel unquam futuram, is ab alio eam fieri ut concederet, Deo mirabiliter disponente, coactus fuit. Accidit enim uti is cum duce Henrico illo Rixoso ab Ottone proscripto, & pro hoste reipub. iudicato, Boiaria denuo exacti, fuga ad Charinos abierint. Unde Ottone in Bohemia versante iterum in Boiariam regressi cum essent, factum est ut Fruxini ab Vdalrico Comite nostro uterque dux, Henricus Batus, & Charinus Batauae opido obsessi & capti ab Augusto victore Augustam Treuirorum in exilium relegati, ibi in vinculis constricti tenerentur.

Quare

Quare Henricus Boiorum dux spem inter ac metum haerens de exitu rei sollicitissimus, D. Materno Episcopo singulari patrono suo, supplex pro prestando sibi auxilio factus, per quietem sibi videre visus est eundem Maternum, sibi in hac ferè verba loquentem: Certo certius tibi Henrice, persuadeas velim, teque tuosque hisce haud prius vinculis solutum, periculisque exemptum iri, quam Deo supplices voveritis, vos liberatos rectà Eberspergam concessuros, ibique ad aram sancto Stephano protomartyri assignatam in qua mearum quoque reliquiarum inclusa continentur aliqua particula clientibus vos affuturos pijs cum munusculis, quodque caput est, cum Comite Vdalrico pacem & amicitiam perennem inituros, & templi illius dedicationem haud amplius impedituros. Quae quidem D. Materni responsa non vana fuisse, nec gratis dicta felicissimus illico probavit euentus. Voto namque ab eis juxta praescriptum S. Materni facto, miraculose sanè solutis vinculis & custodia liberati, rectà Eberspergam concesserunt, ubi postquam ad aram S. Stephani ingenua prouoluti Deo ac D. Materno grates egissent, vota quoque sua soluisent, Henricus Boius ad aram summam D. Sebastiano magnam pecuniae summam obtulit, & nouem eatenus mancipatos sibi famulos eidem condonauit. deinde cum Comite Vdalrico pacem & amicitiam perpetuo duraturam mierunt. Cui Abrahamus insuper Episcopus liberam fecit potestatem undecunque vellet Episcopum euocandi, pro templi consecratione facienda. Posthaec Henricus uterque & Abrahamus antistes Ottonem pertimescentes, fugà denuo ad Charinos facta sibi dicuntur consuluisse. Vdalricus igitur Comes voti tandem compos factus sui, gestiens letitia, sibi de tam diu desiderata & exoptata ab Abrahamo facta potestate gratulatus, primarios statim aliquos aulae suae viros ablegat Salinoburgum ad reuerendissimum, ut loquuntur, dominum Fridericum, eius tum loci Archiepiscopum, obnixè flagitans, ut quàm posset primum Eberspergam venire, concessaque Abrahami praesulis Fruxinensis templum jam olim ab Euerhardo patruo suo Deo ac Diuae Virgini ante annos XLVI. extructum, necdum sacratum, licet duobus jam à Deo per D. Sebastianum atque Maternum Episcopum patris miraculis collustratum Deo trino & uni, Virgini Deiparae & inter Diuorum reliquos, sancto imprimis Sebastiano suae cum vite, tum incolumitatis unico post Deum auctori & restauratori, una cum ara & sacello S. Stephani dedicare ne grauaretur: id quod Zelo domus Dei exestuant, veraque in Deum ac Diuos pietate flagrans antistes, eo quoque fecit lubentius, quo certius sibi jam dudum persuaserat, hanc basilicam jam ante mirè gestis claram satis, licet profanam adhuc post consecrationem fore longè clariorem & celebriorem. Quare XIII. Cal. Febr. ab eodem archimysta Friderico magna cum pompa & celebritate, & incredibili bonorū omnium congratulatione facta est totius templi & arae summae dedicatio in honorem sacrosanctae Triadis

cei loci huius opilionis & S. Crucis Mariæ Virginis Deiparæ, vti patrona tutelaris, & D. Sebastiani martyris, tanquam valetudinis Vdalrici recuperatoris & omnium egrotorum auxiliatoris fidelissimi, ac præcipui inter reliquos duorum & templi patroni & loci. Porro præcipui cuiusque altarium patroni, præter sanctam Trinitatem & D. Virginem sanctamque Crucem fuerunt summi quidem SS. Sebastianus Martyr, Martinus Episcopus & Confessor, Vitus, & Cyriacus presbyter martyres: alterius retro summum S. Iohannes Evangelista: tertij extra cancellos chori, in medio, Sola D. Virgo Maria: quarti ad eius dexteram, omnes sancti & sanctæ Dei: quinti ad sinistram eiusdem D. Petrus Apostolorum princeps. Novi autem sacelli & aræ illius S. Stephanus protomartyr, & D. Maternus Episcopus & Confessor. Quod autem præter prædictorum patronorum etiam plurimum aliorum sanctorum sacre reliquiæ singulis aris ab Episcopo incluse fuerint, certissimum quidem est, at quæ & quales incertum. Priusquam verò hæc ædes Deo ac Diuis jam dictis dedicarentur, Comes Vdalricus more Christicolis solito, templo in dotem dedit viculum Kouothartespargam, nunc Hörmansdorf dictum, cum mancipijs ac cæteris omnibus, ipsa donationis die, in quacunque utilitate propriè ad eam pertinentibus. Eidem insuper templo ac monasterio idem Comes attribuit prædium Ottakerspurg cum omnibus suis pertinentijs, hoc est agris, siluis, pascuis, pratis, hac lege, vt sine omni contradictione cederet statim in usum perpetuum religiosorum hic Deo ac Diuo Sebastiano ministrantium. Prædium item seu mansum vnum in viculo Seun, cum id genus pertinentijs è piscatione lacus Seunensis. Duos insuper mansos pagi Holzhausen, ad Wirmsee Lacum & dimidium mansi vnius in Perchouen, quin etiam communionem piscationis, per totum illum lacum, eâ solum parte excepta, quæ in particulari ad vicum Tulzingen erat determinata. Vota verò olim pro se ab Adalberone parente facta D. Sebastiano, de offerendis ad eius aram aureis triginta in annos singulos, is quoque dum vixit, soluit diligentissimè. Sub finem verò vite id ipsum vt faceret diligenter suus natu maior filius Adalbero, quam diu superstes foret, eidem iniunxit serio, & ob eam rem illi castrum Eberspergense & diues illud prædium Ahaim assignauit, vt infra dicitur.

Porro circa hanc templi consecrationem dupliciter hallucinati sunt quoque nostri chronographi. Primum in causa abiurationis præsulis Abrahami: deinde in anno dedicationis. Abrahamus enim Episcopus templum à se consecratum iri iuramento denegarat Vdalrico Comiti ob fidelem operam, quam is modo prædicto nauarat contra Henricum Boiorum Ducem Ottoni II. non vt ipsi scribunt Ottoni III. Imperatori seu regi adhuc puero. Hic etenim secundum omnes ferè historicos parenti Ottoni II. anno LXXXII. Romæ vita functo sublektus fuit puer, nifallor, duodecennis, qui ergo fieri potuisset, vt consecrationis templi permissio Vdalrico ab Abrahamo Episcopo facta, quin & ipsa templi consecratio contigerit anno LXX. cum tamen causa præcedentis illam abiurationis Abrahami

hami post tredecim primū annos orta fuerit, ex fidei opera ab Vdalrico, ut scribunt præfata Ottoni III. adhuc puero. Sed decepti boni viri videntur in eo quod legerint apud historicos, Ottone II. Romæ defuncto de substituendo rege diffensionem esse factam inter proceres, alijs ex odio in Imperatricem ab eius filio imperium transferre volentibus ad Henricum II. Boiorum Ducem prædictum: alijs filio Ottonis II. Ottoni III. puero duodecim annos nato regnum deberi certantibus. Eoque intellecto Henricum Boium Coloniæ Agrippinam peruenisse, & puerum Ottonem, qui ibi educabatur ab Episcopo fraudulenter subreptum in custodia tenuisse, seque Augustum appellauisse. Puerum verò junctis omnium fere dynastiarum copijs Henrico denuo ereptum & in regnum sublimatum fuisse Aquigrani. Henrico verò regionis nomine semet abdicanti suum Boiaria principatum esse restitutum. Quare fidelem operam illam ab Vdalrico Ottoni III. præstitam opinantes errauerunt. Fieri quidem potuit, ut Vdalricus Ottoni III. auxilio quoque fuerit contra eundem Henricum, sed anno LXXXIII. primū, templo Eberspergensi jam dudū consecrato, anno videlicet LXXIV. die XII. Cal. Feb. DD. Fabiano Pontifici & Sebastiano patrono nostro, sacratio, quo forsā jã inde multo tempore anniuersaria etiam dedicationis commemoratio celebrata fuit, usque ad secundam eius reedificationem & consecrationem factam intra annos CIO. CCC. VII. & XI. patrociniū verò quod vocant cum ara summa, tum alterius cuiusque celebratum ad hæc nostra tempora usque fuit die festo primarij cuiusque patroni. Credibile est autem plures Christi, Mariæ & aliorum Sanctorum reliquias, Comiti Vdalrico postulanti, huc e diuersi, loci ad festum dedicationis, Roma præsertim transmissas, donòq; datas fuisse, maxime post euulgata illa duo à Deo per D. Sebastianum & D. Maternum patrata hic ad aras eorum profanas adhuc, miracula in principibus personis, ipso Comite Vdalrico olim Henrico Duce Boiorum, nec non Abrahamo Episcopo nuperrimè: quas deinde Vdalricus gemmis, auro & argento exornatas fecit asseruandas, peregrinis ostendendas, & ab omnibus publice venerandas, festis celebrioribus, aris superimpositas. In primis verò Cranijs S. Sebastiani argento subduci inaurato & statuæ pectorali argenteæ, auro & lapillis preciosis affabrè distinctæ includi eo, quo vel nunc quoq; oculis usurpare licet, voluit: profaciendo ex eo haustulo vini, cœu potiuncula contra toxica epidimiæ præsentissima olim forsā à Christo opilione facta vni petitione insinuata. Euolutopost dedicationem templi biennio Hunefridus ille vir doctus pius & sanctus, olim Augustinianorum Præpositus, isque primus templi hic ac monasterij parens post Deum, & auctor, tum homo priuatus natura concessit, anno videlicet LXXV. II. At LXXXI. Veginpoldus III. Augustiniana familia Præpositus obiit, cui successit Guntherus. Anno autem LXXXI. I. hinc ad celos migravit S. Vdalricus antistes & Otto II. Imperator. Verum enim uero Comes Vdalricus videns basilicam patroniq; suum D. Sebastianum miraculis à Deo magis magisque dies collustrari, peregrinantium huc & supplicantium numerum augeri, templum anathematis &

oblatio-

oblationibus ditari, tam egregia populi erga Deum & D. Sebastianum pietate, & singulari erga hunc locum affectione commotus, in id unum ac solum omnia sua consilia & cogitationes intendebat, ut quocunque posset modo hac eadem magis adhuc promoueret, & auctiora redderet. Canonici porro regulares canobij, tum incolae religiosi, pacis & tranquillitatis, nec non contemplationis caelestis amantiores saepius ab illo pacificam hinc in eremum discessionem expetierant. Quare eo facilius tam pie illorum tandem petitioni acquieuit secitque satis, quo magis sanctimonie laude, vitae integritate, pie conuersationis suauitate, ac bono, quo flagrabant apud omnes, odore praestantissimorum tunc religione virorum, Deo sub regula D. Benedicti, commilitantium allectus fuit, ut eos aliunde huc euocatos introduceret. Re itaque prius bene considerata, de magnatum plurimorum consilio & impetrato ad hoc, tum sui, tum summi pontificis consensu, a. no ab orbe liberato 10. cccc. xc. Gunthero quarto D. Augustini consecrancorum hic Praeposito, cum tota sua sacrata familia, quae hic Deo ac D. Sebastiano lxxix. annis fideliter inseruierat, pacifice & cum magna gratia dimissus in eremum, canobium simul ac templum eorum Ordinis D. Benedicti religiosi aliunde huc accitis pleno cum jure attribuit, una cum omnibus ad ea spectantibus bonis ac privilegijs, summotum pontifice Ioanne xv. Episcopo Fruxinensi Abrahamo supra dicto, Imperatore Ottone II. & Boiorum Duce adhuc Henrico II. His e varijs monasterijs huc conuocatis & coadunatis jam Monachis in primum abbatem dedit reuerendum dominum Reginpoldum huc quoque augusta Vindelicorum vbi praesulem ad D. Vdalrici vigilantissimum egerat, euocatum.

Anno deinceps xcv. diem suum obire duo illi Henrici Boiorum & Charinorum duces, nec non Abrahamus Fruxinensium antistes. Anno autem c10. i. excessit e vita Otto II. Imperator, cui successit Henricus II. Boiorum dux, Henrici II. filius: a quo, eodem adhuc anno Reginpoldus huius loci abbas hinc denuo auocatus & abbatia Lauresheimensi in Franconia praefectus fuit. Reginpoldus vero priusquam hinc abiret, Ailmannum Monachum tunc xviii. aut summum xx. annos natum sibi substitui voluit, id quod tamen Comes Vdalricus non concessit, licet auus illius fuerit, sed administratorem eius interim locum annis crederet, constituit. Subidem fere tempus uterque Vdalrici filius viginti & plures annos natus uxorem duxisse fertur. Adalbero II. matrimonio sibi copulatam accepit Richlindem seu Richildem (Auentinus Richitam vocat) Rudolphi Sueuorum ducis filiam, sororem Guelfonis seu VVelphardi II. Charinorum praesidis. Quae sterilis cum esset, una cum marito in filium cooptauit puerulum quendam egregia tum forma corporis, tum ingenij indole praeditum, cui nomen erat Conrado, ex inopibus quidem, probis tamen & honestis parentibus prognatum, qui tamen adolescens obiit.

Euerhardo autem nupta fuit Adelhaidis virgo e Saxonia oriunda. Ex qua tres filios, quorum uni VValtherij nomen fuisse ferunt, & unicam filiam VVilli-

Villibirgam II. suscepit. qui tamen filij in sua adolescentia denuo naturæ concesserunt. Villibirga autem cuiusdam mortalium nupsit, nusquam facile licet reperire, ex thoro tamen legitimo eam genuisse constat tres filias Hademundam II. Leukardem II. & Gerpigam: quarum prima nescio cui Comitum iuncta connubio ex eo conceptum filium in hanc lucis auram enixa est Vdalricum: At secunda maritus fuisse dicitur Vergandus Comes de Mospach: tertia demum Deo castitatem vouit, monasterium ingressa, quam & mater secuta fuit. de horum singulis inferius suis forsàn locis si videbitur, plura.

Vdalricus igitur videns sibi ex filiis filiabusque suis nullam prolem esse aliam præter proneptem Hademundam filiam Villiburgæ neptis suæ ex Euerhardo filio & proneptem Vdalricum ex Leukarde II. eiusdem Villiburgæ filiâ altera, de ulterius propagando tam illustri stemmate suo perquam sollicitus, pro feliciore deinceps nepotum ac proneptum suorum successu, & ut Deus sibi ac posteris suis D. Sebastiani interuentu concederet, absque peccato sepius jam dicti illius prædiuitis prædij seu vicij Ahaim, quod olim patruus suus Euerhardus eidem sancto pro diuinis seruitijs deuouerat, & cuius is ipse Vdalricus inique detentionis ab Adalberone parente suo factæ penas grauissimas luerat, usum, ad vitam, eidem Sancto attribuit prædia seu vicos Seun & Ottakersberg, item Ecclesiam dotatam cum decimis villæ seu pagi Neukirchen & duos mansos ad Huntibach seu Humelbach. Cum verò ne sic quidem voti sui compotem se fieri posse animaduerneret, peccatis ac delictis suis imputauit, quod minus à Deo exaudiretur. Quare toto nisu in Dei se amorem tradens elemosynis redimere & de mammona iniquitatis amicos sibi facere, qui se aliquando ad æterna habitacula reciperent, statuit. Quidquid ergo in pecunijs habuit, monasterijs & pauperibus distribuere & postea inops ipse egenis ministrare, quin mundum quoque & quicquid in mundo habebat, derelinquere & juxta exemplum Hademundæ I. fororis olim suæ peregrè proficisci voluit, saltem post obitum coniugis suæ. Quæ omnia procul dubio omnino fecisset nisi vir quidam laicus, Adalgero dictus sanctimonie tum laude percelebris illi tam serio hoc suum propositum interdixisset. Diuinitus namque sibi reuelatum asseruit, longè Deo gratius illique salutaris fore, si ex bonis & pecunijs suis assiduò & in annos plurimos pauperibus elemosynis succurrere, quam vel uno tempore aut anno omnibus diuenditis & in egenos distributis, reliqua vita sua nihil amplius habere reliquum, quod in eiusmodi pauperculos erogare valeat. Cuius tum sancti viri verbis ac monitis, quin reuocato à proposito animo suo acquiesceret aliter nec voluit, nec potuit.

Quæ porrò de morte Richardis sequuntur, jam supra in ipsa Richarde exposuimus Pergunt chartæ:

Coniuge igitur vitâ jam functa Comes Vdalricus ultra quàm dici potest lætæ, squalore ac marore doloreque animi affectus, conuocatos ad se filios suos

hunc

hunc ferè in modum adhortatus est: Dubius ego miser, num vos ultra confite-
 turus sim unquam, de aliquibus vel maxime monitos vos velim. Primum
 quidem ut memori semper mente repositum teneatis obitus ac depositionis diem
 matris vestre, imò & mei aliquando parentis, in fundendis ad Deum pro nobis
 pijs precibus, elargiendis illis annuis a matre fundatis & etiam vestris proprijs
 eleemosynis, procurandis sacris & alijs id genus pietatis in parentes operibus exer-
 cendis. Sic enim Deum habebitis, imò reddetis & placabilem & exorabilem.
 Multi quidem mortalium apud homines gratiam inire desiderant, & quantum
 possunt, sui post se memoriam in mundo relinquere. At vos, filij suavisimi me-
 mentote gratiam hominum memoriámque mundi prorsus esse nullam. Quid
 enim prodest homini stulto post mortem mundum sui meminisse, si sit in loco dam-
 nationis & pœnæ? Quid iuvat laudari in mundo ubi corpus jacet mortuum, &
 caro absque sensu? ubi enim sensus sunt hominis, ibi & homo sit oportet, & ubi
 sensus nulli, ibi & homo nullus. Quid verò confert corpus emortuum vnguen-
 tis preciosissimis inungi & aromatibus condiri ad sepulturam, si animus horren-
 dum torquetur & perpetuis oppletur fœtoribus in inferno? Quare vos potius a-
 pud Deum gratiam inire vestrique memoriam relinquere satagite. Hæc enim
 perpetua est apud Deum & homines in terris & in celis, apud angelos & sanctos
 Dei, nec ulla unquam obliuione deleri potest. Denique regi vestro caute ne
 rebelletis, nec ipsum tamen ad domos vestras quocunque modo aut ratione inui-
 tetis, aut vocetis, nisi bona vestra & opes, quin honorem quoque & gloriam ma-
 le perdere velitis. Horum itaque omnium sapius vos memores fuisse iuvabit.

Ipse verò Vdalricus jam inde à paschate, quo ex hac vita discessit, comitum
 illius Richardis, non solum ab esu carnum, lautitia ciborum & potus, venatio-
 nibus & aucupijs, sed etiam à verbis otiosis omnibusque mundi delicijs, iocis, &
 gaudijs penitus abstinuit, celestibus tantum desiderijs & gaudijs affluere gestiens
 quàm maximè. Unde aduersa prosperis longissime antetulit. Quare cum ex
 oculo sinistro aliquando laboraret graviter, nihil omnino medicamenti aut leua-
 minis adhibere voluit, potius cum sancto illo patre hîc à Deo scindi, vni, exuri
 cupiens, quàm ibi cum potentibus potenter torqueri.

Præter hæc illud mihi hîc obseriem temporis notandum occurrit, quod au-
 nò ab orbe redempto C.D. XXVI II. Conradus Rex Francorum ex voto Ebersper-
 gam cum venisset, D. Sebastiano ad eius aram pro solutione voti aream unam
 cum duobus agris ei adiacentibus in Tandorf sitam attribuit.

Cap. 25

Anno deinceps XXIX. supra C.D. contigit quodam tempore ut Vdalricus
 Ebersperga in castro cum sederet, & cum suis familiaribus sermocinaretur, de
 succrescentibus in dies huius mundi malis, subito S. Sebastiani templum verus
 & aram innixus genibus inclamaret dicens, Quamquam ante hæc sæpius in-
 muerim, summumque animi dolorem conceperim ex eo quod nullam mihi prolem
 ex filiis meis progeneram videre licuerit, serôsue nepotes sperare, eamque ob rem

anxius

anxius nimium & sollicitus, pro ulteriore generis mei propagatione, votis ac precibus Domino Deo meo & tibi, S. Sebastiane, martyr inclite, mea cum vita tum incolumitatis post Deum restaurator unice, humillime supplicauerim; nunc tamen grates vobis immortales ago, quod minime à vobis exauditus fuerim, quin prioribus etiam orbatus hæcenus vitales spiritus duxerim. Ceteris autem huius rei causam indagantibus, respondit. Si etiamnum res humane, nec non opes ac diuitie ita forent constitutæ, ut sua quisque retinens iuste ac pie in pace & animi tranquillitate viveret, gauderem quidem, si Deus ter Opt. Max. procreationem proli & longam nepotum seriem concessisset. Quia verò hac nostra tempestate ubique succrescentibus dolis ac malis innumeris, vel ignominiose vivere, vel iniuste agere quemuis ferè sit necesse, malomulta prole ac seris nepotibus carere, quam eos vel sine honore, vel extra Dei gratiam positos videre. In causa sunt euentura sequenti generationi, eamque oppressura maioris infortunij mala. Quamdiu Romani Principes cunctis gentibus ac terris imperarunt, tanto legum scriptarum moderamine & præscripto cunctos rexerunt ut nemini cederet impune factum lege prohibitum quodcunque, omnium causas actionum iuxta normam solum ac regulam legis suæ metientes & decident. Germanorum autem regno à Romanis ad nos translato, ubi præcepta legalia cessauerunt, Sigebertus & Theodoricus, ac postea Carolus, iura dictare cæperunt. Quæ si quis nobilium generosorum aut illustrium discere ac nosse neglexisset, summa id illi ignominia maximoque dedecori apud omnes fuisset. Unde & me & coætaneos meos vel peritissimos horum videtis. Moderni autem parentes filios suos juris prudentiam docere negligunt penitus. Unde continget aliquando, ut vera sinceræque iustitiæ in exilium relegata, mendoso jure & fallacibus opinionibus suis inuixi, pro suo libitu ac voluntate quousque viuant aut justos opprimant, aut ex lege temeritate sua de rebus & causis iniquissime judicent.

Breui post tempore Guntherus ille qui olim quartus Augustiniana familie sacra præpositus, una cum suis hinc ad eremum abscesserat, anachoreta factus, ex instinctu diuino Vdalricum Comitem ubi conuenisset, post habitam cum eode secretis rebus colloquutionem, ipsum rebus ut suis quam posset optimè prospiceret, serio admonuit. Fore alioquin prædixit, ut post suum ex hac vita discessum, qui non ita procul abesset amplius, prædia eius ac bona è pluribus aggregata, minime in suos partirentur, sed ad manus alienas deuentura essent. Quare conuocatis quamprimum filiis & cognatis suis horum natu maximo Adalberoni castrum Ebersperpense assignauit hac conditione, ut cum ipse, tum uxor eius & posterij iuxta foundationem matris defunctæ Richardus ex cuius bonis eleemosynas illas panum, carniū & ouorum anni singulis in pauperes distribui diligenter sibiue & matri, nec non toti familie suæ illustri vita sanctæ, annuam depositionis obitusque diei commemorationem solenni sacroministerium uno, pluribusque priuatis, nec non defunctorum vigilijs publice celebrari, ceu loci huius & collegij fundato-

Q

ribus

ribus procurarent. Eidem quoque attribuit, & quibuscunque successoribus suis dices illud pradium seu vicum Abaim ut ex eius redditibus in annos singulos soluerent D. Sebastiano & ad aram eius offerrent, quam diu supersites forent, triginta aureos illos eidem Sancto olim à parente suo Adalberone l. ex voto promissos, pro obtenta sui incolumitate corporis. Cetera vero sua quæ supererant bona, & opes, æqua lance inter se dividendas suis reliquit suum post obitum.

Post hæc decrepitus jam lætæque adherens senex Vdalricus de loco hoc toso, templo imprimis, ac D. Sebastiano bene meritis, primus ordinis sacri D. Benedicti huc introductor & fundator, inuictissimus miles, pietatis simul & æquatis amantissimus octoginta circiter annos natus, postquam ultimum suum valedixisset, hac lucis aura frui desijt, V. Idus Maij anni præfati c10. xx. x. & à filiis atque cognatis debito cum honore hic ad D. Sebastiani juxta Richardem commingem sepulture funus mandatum fuit. Pro quorum suorumque bono animorum, & salute, filius Adalbero Diuo Sebastiano eiusque hic famulus Monachus, ceu apud Deum deprecatoribus, possidendum tradidit pradium seu viculum Haselbach, cum omnibus suis agris, pascuis, pratis, silvis, pro justis & exequijs eomagnificentius peragendis.

Atque hæc de Vdalrico partim à nobis ex variorum scriptis enucleata, partim ex chartis Eberspergensibus exscripta cognouisti. De varijs vxoribus nulla mentio: sed visi sunt pepercisse conditori cœnobij. Ego probè expiatum aio, quod est peccatum. Vdal-

ricus certè dignus erat, qui in censum Beatorum Boiaræ referretur: nunc de Hademunda eius sorore

pauca tradamus.

S. HADE.

S. HADEMVNDA

EBERSPERGENSIS.

B. VLRICI SOROR.

HAdemunda Vdalrici soror Adalberonis I. filia, nupta fuit Marquardo Carinthiae regulo Marquardi filio, qui in primo ætatis flore raptus Hademundā destituit. Quæ non abusa tempore & occasione, desertis & in pauperes tributis omnibus rebus mortalibus & fugientibus, totaque dote sua neglecta, peregrinabunda ad Christi incunabula Hierosolymam profecta, ibidemque religiosissime defuncta, plurimè à morte prodigijs inclaruit. Nec plura de hac Diua cognoui. Cuius exemplo motus Vdalricus & ipse secundum vxoris mortem volebat ut supra audisti, virtutem sororis æmulari. Sed aliter visum sacris consultoribus illius, qui alia omnia, non sine rationibus suadebant. Nec enim omnibus omnia sanctorum exempla conueniunt: alia nobis Deus imitanda, alia miranda venerandaque proposuit.

CID. XXIX.
Iide qui supra scri-
ptores in Richardo
& Vdalrico.

Q 2

S. EMERL

S. EMERICVS

S. STEPHANI REGIS VNGARIÆ ET
GISALÆ BOIARIÆ PRINCIPIS,
VNGARIÆ REGINÆ
FILIVS.

C13. XXXII.
Bonfin. XXXI. su-
pra C13. ponit.
Ex anonymo M. S.
apud Sur. prid. Non.
Novemb.
Bonfin. dec. 2. l. 2.
Chromerus an. 1036
Martin. Polon. 1032
Fasti Rom. IV. No-
uembr.
Molanus eodem die.
Aueni. p. 406. edit.
Basl.
Ioan. Thunrozius.
Theobaldus Egge-
rm.

Pannam.

Non accipient opinor durius Pañones si, D. Emericum
alumnum illorum regiūque iuuenem, inter Boia-
riæ quoque sanctos reponamus, cum sanctissimi pa-
rentes illius etiam regnum Boiariæ ab Conrado Impe-
ratore propter filium, quem proximum principatus
hæredem existimarunt, petere, imò & armis extorquere conati sint:
sic enim Auentinus de hac postulatione; *Peraçtoque hoc conuentu Au-
gustus & Caesar in Boiariam Reginoburgum transitum faciunt, solenne imperij
concilium concelebrant, Bruno frater D. Hainrici II. Episcopus augustæ Rhato-
rum, flamen augustalis è vita excessit. Adfunt legati Stephani regis Vgro-
rum & Gisalæ uxoris eius, Hainrico filio horum, regnum Boiaria, quod maiores
atauus, proauus, auus & auunculus tenuissent jure hæreditario a Conrado re-
petunt, quod cum negatum foret, bellum Imperatori & regi indicunt, domosque
abeunt. Et mox infra: Vgri repulsam passi Vianam Boiariæ Orientalis
oppidum capiunt. Conradus arma in Vgriam mouet, usque ad Arrabonem
flumen penetrat: cuncta terrarum cade, præda, incendijs complet; ab altero-
ribus Vgri fluminibus & paludibus prohibitus, penuria annonæ coactus in Boia-
riæ fines reuertit. Ibi ultro citroque missis oratoribus de pace agi captum.
Hainricus rex Boiorum ad Stephanum & Gisalam in l'annoniam proficiscitur.
Iam enim Diuus Hainricus filius illorum (Vgri Emericum corrupte vocant)
qui hæres regni Boiariæ ob matrem inde oriundam asserebatur, obierat. Rex
Boius & Vgrius amicitiam, quæ antea cum Diuo Hainrico II. conuenerat, reno-
uant, religione jure jurandi sanciunt.*

Sic scriptores prope
omnes, etiam Bonfi-
nim p. 176. 21. qui
tamen alteram opi-
nionem refert ex
scriptore annalium
Vngariæ quinescio quam fabulam contextit, ex cuius sententia S. Emericus S. Hainrici Principis Boiariæ ex sorore Gertrude nepos.
Diuis ergo Emericus patrem habuit Stephanum Pannonum
regem, auum Geisonem, nec lubet vterius ad maiores Emerici pa-
ganos regredi. Matrem Gisalam D. Henrici Augusti Imperatoris fo-
rorem (nec enim sentiendum est cum ijs vnīs, qui vel Henrici, vel
Guilielmi Burgundi filiā fuisse contēdunt) auunculū D. Henricum,
auum

S. EMERICVS.

Tor solēx iuuenis, Diuis genitoribus ortus;
Et Diuis Sanctior filius ante patrem,
Et quod virgineos nunquam violauerit annos,
Quamuis iuncta toto regia virgo foret.

In modis, quis non miretur! hic ignibus alsit;
Aula, puella, etas, quā nō flamma fuit?
Sed castum pectus flammis melioribus arsit,
TVRES AMOR FRIGET, CVM PIVS ARDET AMOR.

Q 3

auum

DE A. AMERICO

AMERICA

101

10

auum maternum Henricum Hezilonem, proauum Henricum Othonis M. fratrem, principes Boiariæ omnes. E tam sancto coniugio tam sanctum extitisse partum quis miretur, quando ut fortes creantur fortibus, ita sancti à sanctis existunt. Nec enim vera est semper aut sæpius, improba parcemia, Heroum filij noxæ. Itaque verè scriptor vitæ S. Emerici de parentibus illius & ipso ex illis nato, *Qui paribus, inquit, studijs in præstantissimo quoque virtutum genere certabant. Emericus in tam ardenti charitate Christi natus, quid aliud quam sanctissimum Leo holocaustum esse poterat?*

Præmisit Emericus ex ipsis prope incunabulis, ut plerique è sanctioribus, indicia quædam & signa futuræ nempe sanctitatis argumenta. Nam etiamnum puer, intempesta nocte mox post primam vigiliam, cum totum ferè genus humanum alto sopore pressum in utramque aurem dormit, ille velut hostis somni jam vigil carmina regij vatis ad lucernam ut olim Theodosius Magni nepos, lectitabat, & secundum singulas odas supplex à Deo veniam erratorum orabat. Pater nonnunquam extra conclaue ad limen cubiculi per diductam laxiùs rimam studia filij ex occulto, noctesque arbitrabatur, cumque assiduè vsque in lucem precantem sæpius obseruasset, apud omnem quidem id familiam tacitum habuit, sed ipse in spem optimam de tam sancta & religiosa indole conceptam venit, olim fore, ut hæc pietas in maturam sanctitatem adolesceret. Et sanctissimus Dei spiritus mirificè in animum se regij ephebi infudit, sæpèque arcana coelestia aperuit, quod vel ex eo discas: cum pater statuisset reuifere ad religiosum S. Martini contubernium, quod ipse amplissimum & nobilissimum condiderat, virisque integerrimis & religiosissimis colendum tradiderat, secum comitem filium eo deduxit. Patres ea de re certiores facti, supplicabundi patrono suo & parenti occurrunt. Quos ubi mox eminus conspexit, filium ad eos salutandos præmisit, ut cultum sibi paratum præcerperet: quem illi qua par fuit veneratione acceptum, gratum expectatumque venire gratulabantur. Emericus singulos osculo excepit, sed hunc bis, illum ter, alium quater, Maurum quendam cognominatum septies deosculatus. Animaduertit hoc Stephanus pater & demiratus rex, quanquam id non temerè factum à filio iudicabat, tamen facti rationem scire auebat. Itaque re diuina peracta, percontatur ex Emerico quamobrem non pari omnes beneuolentia complexus esset, alterique plura, alteri pauciora oscula porrexisset. Respondit se gratiam osculorum pro cuiusque virtute & meritis in omnes diuifisse. Alios diuitius castitatem coluisse,

eoque plura accepisse, alios non olim diuue continentius vixisse, & paucioribus imperitos; Maurum illibatum custodisse ætatis & pudoris florem, meritòque septimum osculo delibutum. Sentiant nimirum se sanctæ castæque mentes, & mutuò cognatione cælesti quasi norunt; cuius rei in aliis quoque Sanctorum historijs subinde notæ occurrunt. Rex, ut quod de Mauro filius retulerat, exploratius cognosceret, post vnum alterumque diem non nisi duobus comitatus famulis, ad cœnobium redit, & post nocturnas laudes obferuat eos, quibus filius plura oscula affixerat, secundum preces matutinas in odéo hæsisse, nec ad somnum capiendum recessisse, aliòque in alium chori angulum se precandi studio abdidisse. Adiit inde singulos & officiosè precantes salutauit, qui venerabundi regi, ut officium & modestia videbatur monere, singuli gratias de humanitate meminerunt; solus Maurus ab rege quantumvis blandè salutatùs conticuit, legemque silentij non violandam existimauit, ne tum quidem cum rex ei nescio quid comminaretur. Vbi diluxit Stephanus in cœtum patrum ingressus, Maurum ut eius modestiam & submissionem certiùs exploraret, in coram de multis reum postulat multa que obiicit, quæ ab religioso viro valde aliena censerì poterant. Reus, cælo commissà causa, conscientia & innocentia fretus, culpam nullam excusauit: tum demum rex auro velut igne examinato, certissima illius integritate & demissione cognita, virtutem eius apud omnes in cœlum laudibus extulit, nec diu post Quinque ecclesiensem pontificem designauit. Nulla certior virtutis nota est, quàm publica reprehensio constanter & imperturbatè audita & perlata. Excesserat jam ex ephebis Emericus, cum Vesprij noctu ædem S. Georgij, quam vetustas ipsa religiosiorem fecerat, cum seruo adit, ubi in genua dejectus, & in preces fusus cœpit animo secum pertractare, ecquodnam dignum auctori & conditori suo Deo, gratumque munus ferret? accepit è cælo vocem; nihil æternæ menti gratius facturum, quàm si innuptos cælites imiteretur, castumque corporis & animi virginitatis florem cælo iniet & voto signet. Vouit illico adolescens, quod monebatur, Deum suppliciter veneratus, ut id ratum, sanctum inuiolatumque in omnem vitam vellet, non ignorare se, non id suarum esse virium, sed non diffidere ei, cuius præsentì ope auxiliòque niteretur. Noluìt Emericus per comitem suum huius initi cum Deo fœderis conscium cuiquam ante vltima fata in publicum efferri. Pater tamen huius arcani ignarus, pubescentem filium voluit nuptijs illigare, quod præter eum hæredem haberet nullum, & regno optimè prospectum

spectum vellet, cum videret filium in optimam imperij spem natum. Itaque volentem nolentem aggreditur, renitentemque rationibus vrget, adigitque eo, vt virginem in vitæ societatem admittat. Assensit hæcenus patri, ne quod mente destinarat, violaret virginem regiam in vota sua adduxit, vt iuxta secum virginitatis decus æternum custodiret. Et post nuptias diligenter & curiosè Stephanus in filij vitam, mores, studia, certamina cum corpore & cupiditatibus inquisiuit. Cum quibus ille nullas vnquam, vt nec cum Orco inducias fecit, semper in acie, semper in excubiis, vigiliis, pugnis versatus, corpus inedia torquebat, animum precibus & rerum cœlestium curis occupabat, ne quam aut sibi aut sponsæ labem aspergeret. Iam enim crucem sensibus defixerat, qua necem improbis desideriis afferebat, ad eò ardentem lasciuientemque adolescentiam & primam pubertatem retundebat, mactabatque. Nec victorem mundi, cupiditatum & Stygij tyranni, munerator cœlestis diutius moratus, athletam suum ad palmam & triumphum in medio ætatis flore, ne qua hominū improborū consuetudine, usu, familiaritate emendatissimus iuuenis olim deprauaretur euocauit. Decessit a. d. c. lxxxi. vel vt alij sexto & trigésimo Albæ Regiæ conditus, vbi sacras eius exuuias corporis trigésimo, quàm coronatus fuerat die, Deus ingentibus & frequentibus prodigiis illustrauit, vt populus jam non ad exequias defuncti, sed ad publicam triumphantis in cœlo gratulationem concurreret. Celebrius ex reliquis mirandis illud fuit (nam cetera taceo) quod Conrado homini Germano omni flagitiorum coopetto usu venit, cuius catenæ quas ex pontificis imperio pro delendis noxis circumferebat, ad Emerici tumbam ruptæ omnes dissiluerunt, absolutumque à culpis Conradum pronunciarunt, cum nec Hierosolymis, quæ supplex adiebat, nec Romæ quidem, nec alibi exsolui posset. Rem in hæc verba describit Bonfinius, *Post eius mortem* (nam iuuat pauld alius rem repetere) *eius uxor integram vtriusque virginitatem, dum perpetuam virginitatem testari cupit, cogitur profiteri. Amanuens, quod in Georgij eade viderat, post eius obitum publicè prædicauit, & intemeratam testatus est castitatem. Quin & Eusebius metropolita Cæsariensis publicarum die supplicationum, hunc in cælum elatum se vidiſſe asseuerauit. Auxit huiusce rei fidem ingens memorabileque miraculum, quod Ladislai regis temporibus accidit. Conradus enim Teutonum genere natus, omnium facinorum grauitate completus, quum diuina quadam gratia, sub tanta scelerum mole resipisceret, urbem Romam adiit, vt detecta mentis labe pontificia auctoritate expiaretur, imperatæque supplicia penderet. Quum ante Hildebrandum D. Petri Vicarum se constituisſet, pate-*

Pol. i. dic. 2.

factis.

factis non sine summa cordis penitentia facinoribus hac poena multatur, qualericam loco interioris tunicae ferre, quibusque catenis ferreis obstringi à lustratore pontifice iubetur. Item pugillares dati, in quibus longa facinorum omnium confessio continebatur, ydemque pontificio anulo obsignati. Postremo iniunctum, ut religiosissima quaeque orbis sacella Diuorumque monumenta eoque perlustraret, quousque illuc perueniret, ubi vinculis ultro fractis exolueretur, & pugillares referarentur, qui scelera longo orationis ordine complexi, minima quaque litera sponte caruissent. Ingenti us penitentia correptus, monumenta quaque sanctissima lustrat, neque Hierosolimam praetermittit, saluatorisque sepulchrum. Sancti demum Stephani regis fama ductus in Pannoniam se recepit: venit ad regalem Albam, ubi corpus eius magnifico sacello reconditum, & ea quidem mente, ne unquam inde recederet, quousque solutus per se vinculis & deletis ultro pugillaribus se nosceret expiatum, quin & juramento propositum confirmarat. Basilicam mox Albensem ingressus, ante Diui Regis aram se constituit, ingenti rerum à

Considit se pessimè gestarum penitentia conficit, vehementissimis numen precibus sollicitat, ut eius patrocinio scelerum omnium veniam consequatur. Quum à prima hora diei ad nonam usque obsecrationibus incubuisset, corpore animoque defatigatus, ante aram subinde graui somno correptus est. Ecce inter dormiendum huic Diuus rex apparet, Surge mox, inquit, amice, ne meis quidem meritis opus apud tribunal Liviae maiestatis tibi confidendum esse scito, quando pro tanta facinorum mole patrocinium meum ad impetrandam delictorum impunitatem, ne tibi quidem satis esse potest. Proinde Emerici mei monumentum, quod juxta est, aduo, qui

2m cum pra virginitate sua precipuam apud Deum gratiam promeruerit, si aduocatus adhibeatur, omnium mihi crede scelerum impunitate donaberis. Ipse enim ex eorum numero unus est, qui vestimenta immaculata sortitus agnum sequitur, quocumque ierit, & ante thronum Dei nouum rythmum succentat assidue, quare eo propera & opera eius implora. Mox ille somno experrectus ad beati Emerici sacellum confugit, exorat Diuinum adolescentis, deinde opinione celerius vincula, quibus erat obstrictus, undique disrupta concrepuere. Pugillares facinore confessionis nudi, rescisso sigillo sponte patuere, in quibus nullum peccatum, ne minima quidem litera inspicere poterat. Ad catenarum crepitum cum aditui ac alij complures conuenissent, rogatus vir ille rem ex ordine vniuersam aperuit. Qui tunc aderant hac rerum insolentia in Dei diuque Emerici religionem conuersi vehementissima omnis huiusce numinis deuotione succensi sunt, eiusque sacello tantum religionis accessit, ut è remotissimis regionibus huc homines plane confluerent, qui pro grauissimis rebus vota nuncuparent. Quum hac regnante Ladislao accidissent, qui Dei quoque cultor erat eximius, tante rei admiratione percitus Rex ille Optimus, pontificum procerumque omnium frequentissimum concilium habendum esse duxit, ut eorum auctoritate grauissima sanctio fieret, qua inter Diuos Emericus referretur. Quin & omnibus tridua passim

reuerentia

ieiunia edixit, mox Nonis Nouembr. circumdato singulari sacerdotum pompa Emerici corpore, urbem lustravit, dicavit mausoleum, ibique reconditum est, diuinique honores exhibiti, vota quoque frequentissima ibi quotidie suscipiuntur, edunturque miracula. Mater eius obitum aliquando intemperantius tolerabat, & graviter angebatur, quod optimum regni successorem amiserat. Sed tamen illud fuit admirabile: trigesimo post eius mortem die, cum Alba ab Ungaris frequentissima ac solennes celebrarentur exequia non maioris sed publicae laetitiae dies ille visus est haud aliter, atque si maximum apud Dios patrociniū sibi ac regno omnes sortiti viderentur.

Plura passim Bonfinius: sed profanus nimium & paganus scriptor, cum sanctos appellat deos & numina, Dei matrem numen & deam. Catholicae religionis disciplina non nouit, nec colit nisi vnum Deum & vnum numen. Bonfinius dum vult latinè, quod ipsum sincerè non potest, scribere, superstitiosè & profanè, nequid dicam grauius, loquitur.

His & compluribus alijs minimè vulgaribus ostentis permotus pontifex max. & Stephanum patrem, quem doctorem celestem & præconem Euangelij celebrant Pannonēs, & filium Emericum in caelum ordines rescipit. Emerici dies pridie Non. Nouemb. festus est. SALVE EMERICE, REGIA. SOBOLES. VIRTUTIBVS. MACTE. SIDVS. PANNONVM. DECVS. BOIORVM, SOL. MVNDI, EXEMPLVM. REGIAE. IVENTVTIS, INTRA DELICIAS. NATVS. IN. DELICIIIS. EDVCTVS, EXTRA. DELICIAS. VERSATVS, IOSEPHI. MARTIANI. HENRICI AVVNCVLI, PRIORVM. IMITATOR, POSTERITATIS. IMPVLSOR. VIVE. BEATVS. CAELO, PATRONE. TERRARVM; TRAHE. POSTERITATEM. AD. TVVM. EXEMPLVM. PATRIAE QVAE. MAGNOPERE. LABORAT. PRECIBVS. VOTISQVE SVCCVRRERE.

Illud de Emerico addo; illum dum viueret, cum parento saepe obijisse templa, lustrasse aras, cultum sacrum inspexisse, vbi quid inter vestem sacram sordidum conspexisset, ibi ante aras regiam posuisse purpuram, aurum, gemmas, vt nitere posset templum. Quantum eheu hodiernum, discessit seculum ab illo, quando non ornantur aedes sacrae, sed ab hostibus templorum spoliuntur, profanantur, polluantur. Hæc Calvinus & sociorum religio est. Superi meliora!

S. ALBVI-

S. ALBINVS

SEV ALBINVS.

CIS. XLIV.

7. Febr.

Myram p. 273.

Notitia Episcopatus
orbis Christiani.

Prop. Brixinens.

Hund. metrop.

Peir. de Natal. in

S. Ingenuino.

Barthol. Trident. in

vita S. Genuini.

Martyrol. Rom.

Ec de hoc nisi pauca ab rerum sacrarum scriptoribus tradita ad manus nostras peruenere. Equestri loco natum aiunt. Othone Magni nepote & Henrico S. imperantibus Sabionensem primum Ecclesiam procurasse, dein Brixinam migrasse, ubi hodieque Episcopi pontificatum Brixinensem administrant. *Quadringentis autem post Ingenuinum & amplius annis (ita narrant Fasti Brixinenses) Othone tertio & Henrico Sancto successu imperantibus, Albinus Ecclesiae Sabionensis vigesimus octauus Episcopus extitit. Hic nobili genere natus, propter admirabilem vitae integritatem à praefato Sancto Imperatore & magni habitus & praclaris beneficijs est affectus. Porro eum sedem episcopalem à Sabiona Brixinam transtulisset, omnesque optimi pastoris partes expleuisset, demum sanctitate ac virtutum signis coruscans transiit ad Dominum. Corpus eius corpori S. Ingenuini, multos post annos Brixinam transportato, hac ipsa obitus sui die celebriter appositum est. Amborum reliquiae in summo altari Ecclesiae Cathedralis religiose asservantur.*

Nec ferè plura de hoc Albuino cognoui. Nomen à duce Longobardorum patrum est Aluuein, quo nomine Alboinus primus in Italia Longobardorum princeps. Fuere & alij Albuini seu Albini, Lugdunensis alter, alter Gandensis pontifex cælitibus accensi. Brixina id æui in Boiorum principis ditione erat. nam Henricus S. Imperator Dux Boiariae fuit, ad eumque omnis Tirolis pertinebat, quæ ferè admodum à Boijs est auulsa.

B. M. GEBE.

B. M. GEBEHARDVS EPISCO. VICTOR II. P. M.

Me flāmen sanctūm triplici diademate cingit,
Communeq; orbis fecit in Vrbe patrem.
Consilium sceptris dederam prius, atq; regeba
Caesareas fasces, caesareamque domum.

Velabat nostram tunc simplex infusa frontem,
Nec lūmen fulgens irradiabat oix.
Tergeminam nobis inuadit Roma tiaram,
SED CVM RARA VOLVNT, NVLLA CIOVTA TUC.

K

B. M. GE-

DEE M. GEESTELIJKEN RYK VAN NEDERLAND

BERNARDUS PISCOPUS ROTTERDAMI

DEE M. GEESTELIJKEN RYK VAN NEDERLAND
BERNARDUS PISCOPUS ROTTERDAMI

DEE M. GEESTELIJKEN RYK VAN NEDERLAND

DEE M. GEESTELIJKEN RYK VAN NEDERLAND

B. M. GEBHARDVS
EX EPISCOPO EYSTADIANO ET BAVARIÆ
PRÆSIDE PONT. MAX. CREATVS
ET
VICTOR II.
APPELLATVS.

GEBHARDVS antiquissima & nobilissima regulo-
rum Hirspergensium familia in Boiaria editus, vt do-
cet Gundackarus, Hundius & Auentinus. Bruschi-
us, Panuinius, Alphonsus Ciaconius, Demochares, La-
zius, Sueuum faciunt ex gente Comitum Caluensi-
um. Platina in Victore II. Bauarum appellat, eo quod Eystadium
olim Bauariam sub Vtilone respexerit. Ex illa fuere qui Eystadij
seu Aureati pontificiam sedem ante annos admodum octingentos
septuaginta eoque amplius obtinuerant. Suikerus seu Suigerus,
bona Vtilonis Boiorum principis venia, dynastiam suam prope to-
tam S. V. Vilibaldo Eystadianorum pontificum primo, in dotem ec-
clesiæ dedit. Irenicus: *Aureacenses Bauari sunt incolæ regionis iuxta Eich-
stadium, ubi reliquæ S. V. Valpurgis sunt.*

Dubium est an Hundius Gebhardum II. Eystadianum antisti-
tem cum primo nō confuderit. Quod enim Bruschi-
us narrat de al-
tero, hoc Hundius confert in primum. Nobis p̄ne certum est,
Gebhardum hunc ex Caluensium stirpe ortum, hoc enim & imago
gentilitia docet, quæ est Leo coronatus & jubatus; cum Hirspergi-
ana domus ramosum & cornigerum gerat ceruum; Gundackaro
tamen fides non abroganda, qui Gebhardo successit, nec stirpem e-
ius genūque potuit ignorasse. Sed enim Gundackari manum id
scripsisse vix mihi fit verisimile, cum Hasenrietanus scriptor anony-
mus disertè Sueuum appellet, & patrem Hartuuigum, matrem Be-
zillam nominet; ex quo sua Bruschi-
us, vt videtur, transcripsit. Gun-
dackaro ergo aliena manus successit. Sed fuerit his vel illis dynastis
ortus, duplici nihilominus nomine venit in censum Boiariæ San-
ctorum. Primum, quod Aureatum seu Eystadium id temporis
Boicæ fuerit ditionis; proinde antiqui scriptores Eystadianos pon-

CIC. LVII.
XXVIII. Iulij.
decessit.
Gundackarus sine a-
im continuator.
Hund.
Auentin.
Brusch. in Episc. p.
158.
Ciacon.
Demochar.
Lazius.
Platina.

Lib. exeg.

tifices Bauaros vocitabant. Dein quod Chunonis seu Conradi Boiorum Principis ad Pannonas profecti vicarias egerit partes, & Boiorum principatum administrarit. Sic enim Bruschiuss in Eystadianorum præsulum syllabo: Gebhardus Comes à Kaluu Sueuus, patre Harduigo, matre vero Bizella natus, propinqua sanguinis necessitudine Imp. Henrico III. coniunctus, iuuenis quidem etate, sed doctrina, sapientia & morum grauitate prudentissimis senibus equiparandus, eligitur in episcopum Aichstadianum anno 1042. vnanimi totius Canoniorum Collegij consensu. Erat iste in maxima apud omnes Imperij procères existimatione: ita vt videretur eius consilijs in maximis imperij negotijs Imperator Henricus. Chuno vero Bauariae dux inannonias iter faciens commendauit ei totius Bauariae merum administrationem. Præfuit Ecclesiæ Aistadienæ annis tredecim laudabiliter. Postea cum 19. Aprilis anno 1054. mortuus esset Romæ Pontifex Max. Leo Nonus, comes à Dagzburg Alsata & Cardinales missa ad imperatorem legatione, peterent alium pontificem, electus est in Comitibus Moguntinis vnanimi consensu omnium Germaniæ Episcoporum Gebhardus iste præsul & antistes Aistetenensis. Romam itaque profectus anno Dominicæ incarnationis 1055. decima octaua Aprilis ibi pontifex Max. designatus & consecratus, non amplius Gebhardus, sed Victor secundus est appellatus. Præfuit Romanæ sedi summa cum laude annis duobus, mensibus tribus, multas urbes ac arces ad patrimonium Petri recuperans, quæ antea fuissent per vim abstractæ. Celebrauit concilium in urbe Florentina: erat totius cleri acerrimus censor ac reformator. Anno Domini millesimo quinquagesimo sexto ad imperatorem accersitus in Germaniam venit, Natalem Diuæ Virginis celebrans Goslarie. Ibi cum Imperator Henricus tertius grauius decumberet, Henricum filium Romanorum regem constituit, ac vt coronaretur, ac statim à Pont. Max. Victore II. confirmaretur effecit. Postea Imperator V. Octobr. ex hac mortali vita ad æternam concessit: hunc pontifex Spiram auehi ac in sua præsentia honorificè sepeliri fecit. Inde Romam rediturus ipse etiam in itinere graui morbo correptus 28. Iulij, anni à nato Christo millesimi quinquagesimi septimi ex hac lachrymarum valle euocatus est, sepeliatur Rauenennæ in suburbio ad D. Virginem.

Sed obstrepit famæ Gebhardi nostri Leo Ostiensis scriptor & vetus & nobilis, foedamque desertionis notam illi impingit (nihil enim quod publicè traditum est, tacendum, nec vitia dissimulanda, nec veræ laudes deterendæ) Gebhardus, inquit, Leo, Episcopus Eystettenensis gente Noricus (Norici nomine omnem terram Boicam comprehendit) vir singulari prudentia, gerendarumque rerum peritissimus, regis consiliarius erat. Is cum ex iussione Imperatoris magnus valde Apostolico traditus

Leo Ostiensis. l. 2. c. 85.

traditus esset exercitus iamque itineris multum consecisset, Imperatorem adiit, eumque hac de re valde corripuens, ut eius exercitus totus rediret, dolosus effecit, quingentis tantum ex amicis & propinquis Apostolici illum comitantibus.

Erat in 3. Leo IX. p. M. quem in 2. vol. col. locavimus.

Bona fide, Gebhardi flagitium exposuit Leo, sed optima rursum idem emendatum ab Gebhardo & sæpe deploratum testatur, ita ut ipse auctor, quam Gebhardo maculam inusserat, suomet stilo aboleret. Qui quoniam, inquit, predecessori suo (ut supra retulimus) impedimento maximo fuerat quoties postmodum a circumpositis, molestiæ aliquid patiebatur, dicere solebat, Merito hac patior, quia peccavi in dominum meum. Et item: Dignum est, ut quod fecit Saulus, patiatur Paulus: quod egit lupus, sustineat agnus.

Iam quomodo ad summum orbis Christiani tribunal admotus fuerit Gebhardus, nullo modo reticendum est. Leone IX. per mortem, quæ nullis honoribus aut virtutibus parcat, confecto, sanctior ordo Romanæ Ecclesiæ nullum è suo corpore tanto honoris fastigio dignum arbitratus, misso ad Henricum III. Imperatorem legato Hildebrando (postea Gregorio VH.) petiuit, ut ipse secum Romam deduceret, quem tanto oneri ferendo idoneum iudicaret. Admisit petitionem Romanorum patrum Imperator, & indicto Moguntiam antistitum concilio, quæsit, quem ex omni numero potissimum designarent pontificem. Nominavit ex omnium votis Hildebrandus Gebhardum. Quo sanè percussus Imperator, omni ope conatus est Gebhardum secum retinere, sic enim Leo Ostiensis, Tristis ad hæc Imperator (nimis enim illic charus erat) cum illum omnibus modis sibi necessarium diceret, & alios plerosque huic officio idoneos proponeret, Hildebrandus in sententia perstitit. erat enim idem episcopus non modo prudentissimus, verum in toto regno ditior & potentior omnibus. Hunc itaque inuitum licet ac nolente rege (propter quod postmodum monachos non amasse dictus est) Romam secum adduxit.

Baron. tom. XI. p. 223. anno 1054.

Porrò Gebhardus ductus Romam ab Henrico Imperatore I. dib. Aprilis, quæ in sacram quintæ feriæ cœnam domini inciderunt, solemnî religionis initiatus, pontificiis insignibus cultus est, qui eodem anno Florentiæ minorum pontificum concilium præsentem Imperatorem celebravit, lapsamque Ecclesiæ disciplinam restituit & auxilia pauperibus ex prædijs & fundis alijsque donis Ecclesiasticis olim à plerisque potrecta, post in alios usus auersa reuocavit, piaculares & publicas noxarum poenas ex veteri more instauravit, vsu

Leo Ost. l. 2. c. 90. Hermannus facit eum. ait Imperatorem.

fructum decimarum profanis vendi inhiuit. Eodem anno conuentum Patrum in Galliis quoque per Hildebrandum egit, passim enim in illis partibus foedum Simoniaci ambitus sacrilegum per sacros archiepiscoporum, praesulum coenobiarcharum ordines grassabatur, damnati multi, exauctorati, & ex omni statu in ordinem redacti. Sed hoc imprimis ad posteritatem est memorabile quod ab Lamberto, Vispergenti, Baronio, aliis acceptum, hic exponam. Periculosa sunt hominum ingenia, spargunt venena, aucta etiam patribus orbis Christiani sacrilega manu pestem pro salute, in ipso salutis sacrificio non semel propinare. Sed cordi Deo fuit vita pontificis & parricidam ingenti miraculo prodidit. Hypodionus vini ampullam Victori facienti toxico imbutam porrexit. Pontifex cum caelestibus Christi verbis calicem consecrasset, eundem de more leuaturus, populoque ostensurus, tollere de altari, quamuis saepius conatus, non potuit. Demiratus quid id esset, cum nec cogitatione rem posset assequi, quod innocentia pontificis tantum ab altero scelus concipi posse vix arbitraretur, coepit cum populo publicis Deum votis exorare, vellet aperire, quae res ea esset, quam obrem leuare sanguinem non posset, cum illico caelestis parricida, qui stygiam aquam diuino pontifici miscuerat, ab stygio tortore correptus & immanissime tam diu cruciatus est, donec parricidium palam confessus, rursus per pontificis & populi preces ab tartareo carnifice liberaretur. Impium factum erat, & mille culis & rotarum suppliciis expiandum, voluisse per salutis asylum salutem adimere ei, qui pro omnium salute & ipsius, qui scelus exequabatur, salutari hostia litabat. Anno porro sequenti jam adueto mutatus pontifex ab Caesare, venit in Germaniam opportunè sane, nam & Henricus, nobis III. Italis II. (seu verius dicam tertius rex Germanorum, secundus Imperator, nam Auceps Imperatoris titulum non habuit) Bothfeldin in Saxonia, cum filium impuberem Henricum sexennem fere, Victoris P. M. & Ecclesiae clientelae commendasset, ad supremum orbis dictatorem euocatus, praesente Victore animam religiose & pie reddidit. Dignus Imperator qui spiritum in eius ederet praesentia, a cuius spiritu ipse viuis pependerat, qui nunquam insignia Imperij induit, nisi prius per confessionem expiatus seipsum priuata verberatione castigasset. Pontifex optimi pupilli tutor indicto Principum conuentu Henricum Coloniae, regem Romanorum dixit. Defuncti corpus ad Nemetes delatum digno Imperatore tumulo intulit. Multis Patrum conciliis passim actis in Italiam reuersus Florentiae diadema sacrum cum homine exiit.

ne exiit, pro triplici centuplicem & apud superos coronam indu-
turus. Obiit anno c. 15. l. vii. V. Calend. Sextil. Episcopum Eysta-
dianum egit annos XII Pontificem Max. annos duos, bonus Epi-
scopus, optimus Pontifex.

Hæc omnia Hasenrietanus anonymus scriptor per antiquos his
verbis quamvis horridis & incultis, veris tamen confirmat, quibus
plura etiam docet. *Secutus est inquit (Gotsmannum) Gebhardus e-*
piscopus, qui vitam aut nunquam præstiteret, aut factus, tam cito subtrahitur
non esset. Tolerabilis enim esset tale bonum omnino nescisse, quam cognitum
tam cito amisisse. *Hic pater Hartuigo, matre vero Bilia natus, Suevia ori-*
undus, exiit, & etiam regalem, ut ipse Henricus Imperator fatebatur, prospi-
am ex parte attulit. Quam tamen arrogantiam ut erat facitissimus, suauiter
ille declinabat, dicens, se quidem claris facis ortum parentibus, sed nequaquam
ad hanc dignitatem pertinentibus. *Hic vero hac occasione, imo ut verius di-*
cam, diuina hac ordinatione factus est Episcopus. Postquam episcopatus noster
ad petitionem memorati Brunonis Episcopi duobus in finibus V. r. genburgensibus
datus est fratribus. Gebhardus Ratissponensis Episcopus, regis patruus, postulare
cepit, ut sua cognationis gratia Chumoni archiepiscopo suo daretur. Cuius peti-
tioni benignus Augustus in tantum acquiescit, ut idem præpositus de episcopatu
tam certus esse vellet, ut etiam quorundam clericorum seruitium quasi jam de-
bitum non recusaret. Comperit autem Imperator, quod præbiteri filius esset,
cum penitus sibi episcopatum dare nolisset, patruus eius in tantum cepit indigna-
ri ut diceret, non propter prædictam excusationem, sed magis propter sui
despectionem hoc sibi denegari. *Quam patruus suspicionem cum Caesar ex-*
cludere vellet, ut sciat, inquit, me nihil erga vos, nisi quod bonum
est, moliri, offerre mihi quemcunque idoneum ex vestris, hoc tan-
tum excepto, & voluntatem vestram libenter adimplebo. Ad hæc ille
cum debitas egisset gratias, Hæbeo, inquit, hic mecum juniorem quendam cognat-
um meum, cui si præfatum episcopatum dederitis, deusissimum me semper in
omnibus habebitis. Tum ille, facite, inquit, illum ad nos venire, quem addu-
ctum Caesar intuitus, Valde, inquit, minor est, & ad hanc dignitatem vix idone-
us satis. Deinde consultis super hæc re assidentibus Episcopis, & diuersis diuersa
respondentibus, S. Bardo Moguntinus Archiepiscopus subtus cucullam suam, ut
solebat, collectus & tacitus, cum & ipse ad respondendum rogaretur, postquam
sepius eum intuitus est, demisso vultu tandem ad Imperatorem ait: Domine, be-
ne potestis hanc sibi dare potestatem, quia aliquando dabitis sibi maiorem. Quod
rex admodum miratus, quid inquit pater dixisti, de futura datione maioris pote-
statis? At ille subridens, Etiam, inquit, in dicendo; verum tamen, ut
dixi, bene potestis hunc sibi episcopatum largiri. Quo rex audito secutus jam
tanti viri testimonio, annulum sibi max. dedit cum baculo. Quod cum pater

Apud Gress. in E.
pisc. Eystett. p. 447.

eius N. audisset, magno, ut decuit, gaudio repletus sciscitatur statim, quis esset huius episcopi patronus, cui cum S. Villibaldus nominaretur, Papæ, inquit, somnium meum me fecit. Olim quippe somniabat, quod iste filius suus S. Petri Pastor esse deberet, sed nondum venit hora eius. Posthac sublimatus pontificali fula dominus noster Gebehardus, licet junior esset ætate, nihil tamen puerile gessit in opere, sed ita de virtute in virtutem certatim ascendit, ut inter omnes regni principes paucis inferior, multis verò esset superior. Denique inter ceteras virtutes specialem hanc habuit, quod in exercendis tam diuinis quam humanis iudiciis, talis scientia, tantaque velocitatis exitit, ut jam neminem mortaliū hac in re superiorem habuerit. Paucis itaque annis interpositis, adoptatus a Cesare est in administrationem publici regiminis. In quo actu tam multiplici laude resplenduit, ut quod rarissimum est inuidiam virtute superauerit. Unde factum est, ut exulante ad Vngariam Chunone Duce, ipse ducatum Baioaricum ad tempus suscipere regendum. Quibus diebus, inter alia gloriose gesta, Schiresenses latrocinis, ut hodieque sunt, deditisimos, in tantum deuastauit, combussit, ac contriuit, ut huius afflictionis tam perpes memoria, quam queramonia penes eosdem sit. Eo tempore cum secundus a rege esset, rexque eum solo regni solio præcederet, Caesar ipse aliqui multi veraciter credidere, prophetiam illam S. Bardonis de maiore potestate jam impletam esse. Sed neque adhuc venit hora, quæ implenda erat hac sententia. Illis diebus S. Papa Leo Romanam vixit Ecclesiam, qui jam secundus imperatoria electione Apostolica sedi præfuit: siquidem primus Sindegeres Babenbergensis episcopus extitit. Qui venerabilis pater, ut præmissimus in libello Agnetis imperatricis, propter hanc necessitatem ad Apostolicæ sedis assumptus est gubernationem. Cum antiqua Romanorum auaritia inter alia etiam Apostolicam sedem venalem faceret, & modo hunc modum illum, nunc alium super alium constitueret, gloriosus Imperator indignitatem rei non ferens, cum magno exercitu Romam venit, & habita generali synodo duos Simoniacos vno die abiecit, & tertium Catholicum Apostolicæ sedi imposuit, prædictum scilicet Suuiggerum Babenbergensem Episcopum, Clemensem in papatu vocatum: qui eisdem Babenbergensibus hoc privilegium dedit, ut in summis festiuitatibus, tum ministri altaris, cum etiam ceteri seniores, mitras habeant in capitibus. Hoc Papa feliciter defuncto & Babenberge in choro S. Petri, singulari fratrum deuotione sepulto, successit beatus hic de quo diximus Leo, quæ tam immense clementia fuit, ut capitalium criminum reus non nisi tres sextas sarias pro pœnitentia iniungeret, & cetera misericorditer indulgeret. Quod cum familiares eius notarent, & simplices quoque ad audendum perpetrandumque facinus impunitate incitari dicerent, clementissimus Papa suauiter respondit, & tam vera, quam simplici sententia murmurantes compescuit. At enim: non displiceat vobis fratres, si ego peccator peccatoribus condescendo, imo displiceat potius, quod peccantes grauius equidem, quam ille, qui peccatum non fecit, nec in-

uentus

uentus est dolus in ore eius, punio. Nusquam enim reperietis in toto *Euangelio*, quod dominus noster Iesus aliquem ieiunijs vel verberibus affligerit. Sed penitentis, vade ait, in pace & amplius noli peccare. Hic contra Nortmannos pro pace Ecclesiastica bellum suscepit, & maximum suae partis detrimentum incurrit. Unde insolabiliter contristatus cotidie missam cantauit pro intersectorum animabus. Quod cum diu fecisset, tandem angelus domini per visionem sibi astitit, & cur cottidianas pro defunctis Missas ageret, interrogauit. Cui cum ille respondisset, quod iure hoc pro interfectis suis faceret; angelus ad hoc: Noli, inquit, pro defunctis cantare; potius, Sancti tui, domine, quia preciosa est in conspectu domini, mors Sanctorum in illo praelio peremptorum. Quam Missam postea cantauit pro illis ad vitam usque terminum. Appropinquante autem tempore vocationis eius, vidit in visione iuuenem quendam papalibus vestibus indutum accedere ad se, tres calices in manibus portare. Cuius somnij interpretationem mox expergefactus sic exposuit suis familiaribus juniorem quendam post se Papam futurum & non nisi tres annos victurum. &c.

Leone ergo Papa non simpliciter defuncto sed vere in numero Sanctorum computato, primates Romanorum Moguntiam veniunt. Papam sibi ab Imperatore deposcunt, & post longam deliberationem, nullum nisi nostrum Episcopum Gebhardum accipere voluerunt. Qui totis viribus renisus, quanto plus oblatam dignitatem recusauit, tanto Romanorum desiderium ad obsequendum eum prouocauit. Denique postquam legatos suos, clam, ut putatur, Romam misit, qui eum ex industria infamarent, & abominabilem Romanis quoquo modo facerent, sed frustra, postquam etiam per doctiores quosque, in quibus & noster Magister sibi fauentia quaeque Canonum collegit Capitula: sed & hoc frustra: non est enim, ut scriptura dicit, sapientia, non est prudentia, non est consilium contra dominum. Tandem Ratisponae collectis vniuersis regis primatibus omni tergiversatione deposita, cunctam controuersiam breui quidem sed notabili consummauit sententia. En, inquit, ad Caesarem, S. Petro totum me, hoc est corpore & anima contrado: & licet tantae sanctitatis sede me indignissimum sciam, vestris tamen iussionibus optempero, ea scilicet pactiones, ut & vos S. Petro reddatis, quae sui juris sunt. Hac sponsione a benignissimo Imperatore suscepta Romam hilariter venit, singulari deuotione susceptus est, in consecratione Victor appellatus est, tribus annis Apostolicam sedem gloriosissime rexit, tantaeque inter ceteras virtutes, liberalitatis extitit, ut Romani non solum viuenti, verum etiam mortuo singularia laudum praeconia attribuerent, & memoria eius celebris habeatur. Interim non immemor pactionis suae, tum consentiente, tum etiam inuito Imperatore, multos S. Petro episcopatus, multa etiam castella iniuste ablata, iuste recepit. Romanamque Ecclesiam multis honoribus, ampliauit, ditauit, sublimauit, & si diutius viuere licuisset, fortasse tale verbum incepisset, quod ambae aliquorum aures tinnirent. Post haec ab eod. aliquod Imperatore plurimis & accuratissimis legationibus euocatus Goslarium venit, & inandis

inaudita quidem susceptionis gloria honoratus esset, nisi Deus, quam nulla haec sibi forent ardentem ostenderet. In ipso susceptionis articulo, dum regius apparatus cum exquisitis ornatibus obuiam venienti procederet, tantus tamque subitaneus imber ingruit, ut totus ille tanta ambitionis ornatus, usquequaque dissipatus sit. Veruntamen ubi fugiendo potius, quam procedendo in monasterium ventum est, magnifice susceptus est, ut Papam quidem decuit, non tamen ut Imperator voluit. Alias vero quam incomparabili apparatu tractatus sit, sicut supra modum fuit ipsa in re, ita longum est referre, hoc tantum veritate ipsa non invidente licet dicere, nihil tam magnificum fuisse, quo deuotionis suae multitudinem pro desiderio suo posset ostendere. Paucis itaque interpositis diebus, autumnali venatione, gratissimo utique sibi occupatus studio, in nemore Hart nuncupato, ultimam valetudinem incidit, & medicis desperantibus, ingrauescente infirmitate

III. Non. Octobr. rebus terrenis exemptus ad interminabilia caelestis regni gaudia, ut vere credimus, est translatus. Et quid ni credamus? cum inter innumera virtutis & pietatis opera ad primè Catholicus fuerit, & in extremis suis ipsum Apostolicum sibi utique benignissimum, totque venerabiles Episcopos aliosque sacerdotes praesentes habuerit. Quibus & confessionem fecit, & a quibus indulgentiam accepit, quosque deuotissimos pro se intercessores habuit. Quem vero ex aqua duntaxat & spiritu Sancto renatum & in fide Catholica defunctum non saluarent tot tantaeque orationes & eleemosynae, quae diem sepulturae eius praecessisse feruntur. Deportatus itaque à Saxonia usque ad Rhenum Spire in monasterio S. Mariae, juxta patrem suum & matrem sepultus est XXIII. obitus sui die, V. Kalend. Nouemb. quo & natus est die, disponente hoc & egregio Papa & Agnete Imperatrice dudum Augusta, nunc vidua: ut quo die exiit de viro carnalis matris, eodem recondideretur in gremium terrae communis, scilicet mortaliū omnium matris. His ita transactis, dispositisque laudabiliter regni negotiis, Romam heu nunquam reuersurus rediit, & apud Arrium Tusciae ciuitatem V. Kal. Augusti immatura morte vitam finiuit praesentem, & ad gloriam prouectus est indeficientem. Huius venerabile corpus cum nostrates ad Eystetensem toparchiam perducere vellent, in via per dolum à Rauennatib. inhumanissime spoliati sunt, & sepulto tam glorioso Papa foras muros Rauennatis urbis in Basilica S. Mariae ad similitudinem Romanae Pantheon formatae, pijsimo desolati domini summa onerati tristitia repatriare contendunt. Quibus ex meridiana parte descendantibus eadem hora septentrionalem partem aperte Gundehar jam designatus Episcopus descendit; & illis pro amisso lugentibus domino, iste pro adepto letatus est Episcopo.

S. HENRICVS

EX BABONE ABVSINO DYNASTA NATVS,
PEREGRINVS.

BAbonem Abusinum dynastam consensu tradunt re-
rum scriptores, duorum & triginta stirpis virilis, octo
muliebris, liberorum parentem fuisse, omnesque si-
mul ab eodem ad Henricum sanctum Augustum
adductos, eiusque clientelæ traditos, qui singulos
præfecturis & dynastiis ornauit. Quanquā de liberorum numero,
res ab nonnullis in dubiū vocetur. Hic Rietenburgicus Comes fer-
tur patrimonio neglecto, cultūq; peregrini sumpto pauper egensq;
ritu sancti Alexij ob spem immortalis vitæ terras obisse, sacras ædes,
religiosa & prodigiis inclita templa lustrasse, demūque ad vicum
Ebratshausium ad Mainburgum diuertisse, agnitūq; ibi vltimum
clausisse diem. Ad defuncti cineres ædícula condita; ingens popu-
li ad conditorium concursus factus. Diuus ipse miraculis incla-
ruit. Iam quod ex peruetusto Cod. M. S. bibliothecæ S. Emme-
ramni V Volfgangus Selender antistes Braunauicæ apud D. V Ven-
ceslaum exscripsit, ego ex eodem Cod. hic subscribo: B. Henricus
Burgravius de Rietenburg filius Ottonis superius memorati, cum
abundaret omnibus diuitiis & deliciis, amore Iesu Christi spreto &
posthabitis omnibus peregrinari voluit, atque prolixioris exilij in-
commoda lubens sustinens in peregrino habitu per annos XL. cir-
citer mansit. Hic tandem venit in Ebratshausen, villam juxta Gei-
senfeld Ratisponensis dioceseos, ibique visus & agnitus, quieuit,
in domino sepelierunt eum viri timorati, ejusdem loci villani. Ad
cuius tumulum fabricatam esse capellam memoratur, fierique con-
cursus maximos populorum, & crebra miracula, præstante domi-
no nostro Iesu Christo, qui est benedictus & mirabilis in sanctis
suis per secula. Hæc Selender.

Cæterum de hoc B. Viro ex parœci Geisenfeldensis, qui in huius
diui monumenta accuratissimè inquisiuit, literis, hæc cognoui.

Quæ hic de nomine & stirpe S. Henrici legis excerpta sunt ex
antiquis literarum tabulis, & monumentis, quæ, hodièque seruan-
tur apud S. Emmerani cœnobium Ratisponæ, ibidèmq; apud
Scotos, & Rorum, Biburgum, V Valderbachium, quarum fere æ-
dium maiores S. Henrici præfecti & conditores fuere.

S. Henri-

CLD. LX. circiter.
Ex Chron. S. Emme-
ran. sub fin. IV. lib.
Hund. Stem. p. 124.
Auent. l. 7. p. 328.
Ex bibliotheca S. Em-
merani Ratisp.
M. S. Codic.
Volfsg. Selender Ab-
bas p. 123.

Ebratshausen bey
Geisenfeld.

S. Henricus ex antiquissima & nobilissima Auenspurgiorū seu
 ut alij tradidere, Rietenburgensium dynastarum, quorum tamen
 idem est genus, familia oriundus patrem habuit Babonem illum
 polytecnon & quadraginta vti Stemma docet, liberis felicem duo-
 bus inquam & triginta virilis stirpis, octo muliebris è duabus vxori-
 bus ordine ductis: anno c10. xxx. defunctum, auum itidem Ba-
 bonem anno nongentesimo nonagesimo quinto rebus humanis
 exemptum, proauum Bertholdum atauum Arnulphum Comitem
 Schirensē, abauum Arnulphum Ducem Boiorum & Carinthiæ
 è quibus prognata quoque est stirps Serenissimorum Principum
 Boiariæ qui hodièque imperant. Matrem Bertham dixere S. Leo-
 poldi Austrij filiam Ratisponæ in Scotorum æde conditam. Henri-
 cus condito V Valderbachio cœnobio, relicta patria paternisque
 bonis, supplicabundus Hierosolymam petiit, aliâque miraculis in-
 clita per orbem Christianum loca religiosissimè inuisit, ac tandem
 redux Ebertzhufij haud procul Mainburgo æger decubuit ac piam
 Deo conditori ibidem reddidit, eodem loci humatus est. Hæc pa-
 rochus Geisenfeldensis: qui vehementer laborat vti sacræ eius
 reliquiæ Geisenfeldium transferantur, majorèque
 cultu afficiantur.

S. LOYBRIGVS

NARISCVS SVVANDORFENSIS.

BABONIS & hic filius, Henrici frater, dynasta Rietenburgicus, ob vitæ innocentiam & prodigia in numerum cælitum relatus. Vixit Schvvandorfij in prolixo milliario ad sextum ab Ratispona lapidem humatus, & per omnem Germaniam cultus.

Auent. l. 7. p. 820.

Laſ. l. 7. p. 388. in

geneal. Comitum Rietenburgianorum.

Hund. Stem. 1.

In Neuburgensi agro

Palatino superio-

ri.

S

S. GVNDE-

S. GVNDEKARVS II.

PONTIFEX EYSTADIA-

NVS.

C10. LXXV.

17. Non. Aug.

Brusch. in Episc.

Ex. notis. seu indice

Episc. Eystet.

Gress. in Catal.

Episc. Eystet. p. 454.

6. 99.

Genold. in geneal.
 Princ. Bavar. gen. IX.
 Grafen von Sa-
 lein.

GVNDEKARVS (quem & Gundakarum, Gunde-
 char, Gunzonem & Gundecardum dicunt) patrem
 habuit Reginherum; matris nomen intercidit: foro-
 rem Tutam, ex qua intelligo illum nobilissima & an-
 tiquissima Nassauiorum dynastarum ac principum
 familia ortum. Fuit enim hæc ipsa Tuta (nisi me omnes conje-
 cturæ vero proximæ fallunt) soror Gundekari, yxor Othonis I.
 Schirensis reguli Palatini Bauariæ, à quo nostri VVittelspachij, qui
 hodie Boijs imperant descendunt. Suscepit is ex Tuta Nassauien-
 sis dynastæ filia Othonem II. Arnulphum Dachauiensium proce-
 rum conditorem, & Conradum à quo Comites Phalaini.

Ratio temporum profus consentit. Nam Otho iisdem tem-
 poribus vixit & C10. XL. obiit. Gundekarus C10. XIX. est natus,
 nec soror potuit multò vel antè vel post nata fuisse. Nec cadunt
 ista in Gundekarum primum, è seruo natum, æditimi Babenber-
 gensis filium, qui non tam diligenter sororis humillimæ mortem
 annotasset, nec patris obscurissimi diem fatalem illustrasset.

Gundekarus primum apud Augustam Nemetum Henrico regi
 (quem postea Germani quartum ex Henricis numerarunt, Itali terti-
 um, quod Aucupem primū prætereant) ab intimis cōsiliis fuit Ha-
 gne matri eius sanctissimæ & religiosissimæ matronæ & Impera-
 trici ab sacris, cuius opera Gundekarus Gebardo, quem Victorem II.
 Roma pontificē habuit, in Eystadiano pontificatu successit. Quan-
 ta autem celebritate initiatus fuerit, ipsum Gundekarum narran-
 tem audiamus. Post istos autem (syllabum omnium Episcoporum
 contexuerat) eiusdem S. Aureatensis Ecclesiæ Gundechar fratrum volumus,
 sed tamen tunc temporis dominæ Imperatricis Agnetis Capellanus, in hanc se-
 dem XI. l. Kal. Septembr. subnotatis Episcopis presentibus Luitboldo Moguncia-
 nensi Archiepiscopo, Guntherio Babenbergensi Episcopo, Anselmo Lucensi Episco-
 po, Triburia est annulo inuestitus, & III. Non. Octob. istis autem subnotatis Episco-
 pis presentibus Luitboldo Moguntino Archiepiscopo, Annonz Coloniensi Archiepi-
 scopo, VVidone Mediolanensi Archiepiscopo, Gebardo, Ratissponensi Episcopo, Ar-
 noldo

noldo VVormaciensi Episcopo, Chnonrado Spirensi, Hecilone Strassburgensi, Rumaldo Constantiensi, Lietmaro Curiensi, Dieterico VVirtunensi, Ermenfrido Situnensi. Udalrico Papiensi, exceptis abbatibus & alio multo clero virga pastoralis sui ipsius cleri, militiaeque & etiam familiae communi laude & voto spirare est honoratus, & XVI. Cal. Nouembr. in sedem episcopalem Dei gratia est inthronizatus. In die autem S. Ioannis Apostoli plus ceteris Deo dilecti in loco qui dicitur Pfolede, ad summum gradum prouectus est sacerdotij. Interfuit etiam suae consecrationi dominus eius quartus Henricus rex, & eius mater dilecta Agnes Imperatrix eius Augusta, cuncta ad eius ordinationem necessaria disponens pro Capellano, quasi deberet pro filio. Interfuit etiam eidem consecrationi dominus Hiltebrandus S. Romanae & Apostolicae sedis Cardinalis subdiaconus, tunc temporis in has partes ad regem Henricum Apostolica legatione functus. Insuper etiam affuere, iam praefati Episcopi confratres fraternum & benignum in ordinando praebentes auxilium, Luitboldus Mogontinus Archiepiscopus, Engilhardus Magadeburgensis Archiepiscopus, Adalbertus Bremensis Archiepiscopus, Rumaldus Constantiensis Episcopus, Chunradus spirensis, Cuntheri Babenbergensis, Hecil Hilteneheimensis, Immeto Podelbrunensis, Sizo Verdunensis, Bruno Misnensis, VVoffo Merseburgensis, Anselm Lucensis, Ermenfridus Situnensis, & vnus de regione qua dicitur Boleni.

Polonia.

Colligit dein omnes in summa: In designatione, inquit, eiusdem pontificis Gundekari aderant IV. Episcopi: in susceptione virgae pastoralis XIV. in ordinatione vero XIV. XII I. Kal. Septembr. erat designatio III. Non. Octob. virga pastoralis susceptio. XV I. Kalend. Nouembr. inthronisatio VI. Kalend. Ianuar. episcopalis consecratio.

Agebat tum cum consecraretur, annum octauum & trigessimum, cum priori anno esset designatus & anno CIO. XIX. ferijs S. Laurētij natus. Dedicauit in pontificatu suo aedes sacras & adiculas praeter altaria, centum sex & viginti, quod vix memini de alio legere. Inter quas fuere principes Augustana aeternae Virginis anno CIO. LXV. quā cum Embricone Augustano & Ruthardo Taruisensi consecrauit, vti & post ibidem DD. Afræ & Vdalrici anno CIO. LXXI. cum eodem Embricone & Ellenhardo Fruxinensi amplissimum templum inaugurauit. Fuit Gundekarus in concilio Moguntino cum delectis Patribus aduersus Carolum Constantiensem sacrilegi ambitus reum ibidem exauctoratum & in ordinem redactum. Vixit Gundekarius anno CIO. LXXV. IV. Nonas Sextiles, conditusque est in sacello suo S. Ioannis a se posito. Enituit viri sancti potissimum Christiana modestia & summa animi demissio, cum in scriptis suis se non nisi peccatorem appellat. Declinauit ipsa peropportuna

Anno CIO. LXXI.
in Catal. Epis. Eystet.
p. 456. & seq.

morte schisma Henrici IV. in quod paullo post aperte erupit. Multa post decessum & ingentia patrauit miracula, quæ compendio narrat noster Gretserus his verbis: Post mortem miraculis sanctorum vitam comprobauit, maxime anno salutis MD. CCCIX. E. iusmodi miraculorum index describitur in continuatione libelli Gundekariani, qui continet narrationem de curatis claudis, mutis, surdis, cæcis energumenis seu à dæmone obsessis, paralyticis nephriticis, strumosis, mortuis vitam redditus, & id genus aliis; quin & vino quo sacra lipsana abluta fuere, & oleo quod inde manauit, multis salus obuenit: nam supradicto anno in Septembri exhumata sunt ossa Gundekari pontificis, & ex loco ubi minus decenter tumulata fuerant, ad aliud honorificentius sepulchrum translata prius vino reuerenter lota. Cæterum antequam ossa secundo sepulchro inferrentur, oleum tam de ossibus, quàm de superiore marmore lapide sepulchri visibiliter emanauit, inquit continuator. Quod Philippus Eystetensis præsul duobus calicibus aliquando excepit & ad multorum medelam conseruauit. Idem olei fluxus repetitus est feria IV. post festum D. Michaelis ab hora precum matutinarum vsque ad tempus pomeridianum; idque in locis distinctis marmore saxi quo tumulus tegebatur. Vino quo sacra reliquæ fuerunt ablutæ hoc, inter cætera, miraculum patratum est, quod iisdem verbis recitabo, quibus ab initio scriptum est: *Henricus famulus honorati viri magistri Udalrici præpositi Spaltensis, cum quodam die Sabbathi, post festum paschæ, nunc transactum, nullam omnino corporis debilitatem sentiret, & sanus de nocte se ad stratum suum deponeret, guttur ipsius adeo magnum tumorem & dolorem contraxit, quod in mane nec delecto surgere nec absque maxima difficultate loqui poterat. Cumque dominus Rudigerus viceplebanus pro quadam cautela vocatus cum Eucharistia venisset ad eum, & ipse famulus cum multa sibi difficultate peccata sua confessus fuisset, timens idem plebanus & alij, qui presentes fuerunt, ne forsitan in breui ipsura contingeret suffocari, ea celeritate qua potuit Sacramentum ei Eucharistie ministravit. Sequenti verò die videlicet feria II. mane prædictus tumor in gutture ipsius adeo inualuerat, quod idem famulus omnem loquendi potentiam penitus amiserat, nec verba sua ab aliquo intelligi poterant vel audiri, ita quod per solum caput motum vel nutum suum insinuauit quodammodo voluntatem. Quod audiens ipse Præpositus de vino in quo ossa gloriosi pontificis Gundekari lota fuerunt, ad os ipsius fundi sub modica quantitate mandauit, & statim ipse famulus quendam ex hoc dolorem præterens loqui cepit, per potum quem sumpserat, se omnino asserens liberatum. Et dum sibi per astantem familiam diceretur, quod de vino ablutionis S. Gundekari præsulis sumpsisset, in contenti cum magna deuotione sepulchrum*

ipsius

ipſius deinceps quanto poſſet frequentius, ſe viſitaturum promiſit; & qui prius nec linguā mouere, nec ſe de lecto erigere poterat, cibum ſibi dari petijt, & ad huc memoratum ſepulchrum viſitans, die craſtino, hoc eſt feria III. mane ſanus & incolumis ad excernendos labores conſuetos acceſſit. Hoc ex quinquaginta ſex Gundekari miraculis iſto loco recitaſſe ſufficiat. Videtur autem Gundekarus memoriam mortis ſerio coluiſſe; quandoquidem tam diligenter annotauit nomina pontificum & epiſcoporum, quotquot tempore Epiſcopatus ſui in imperio ſupremum diem clauſerant. Extat iſte Catalogus in libro ſape memorato hoc præfixo lemma: Hæc ſunt nomina epiſcoporum ſemper in Chriſto Sanctorum ac felici memoriæ poſt noſtram ordinationem defunctorum, hoc eſt, ab anno Chriſti

CIC. LVII. Uſque ad annum CIC.

LXXV.

S :

B. M. THE-

B. M. THEODVINVS

E REGIA BOIORVM STIRPE PONTIFEX
LEODIENSIS.

CIO. LXXV.
IX. Cal. Quintil.
Aegid. aurea Vallu
relig.
Ioan. Chapeauill. in
Episc. Leod. t. 2.
Aegid. Buecherius in
eisdem.
Alia abbatum S.
Laurentij.

On est hic Theoduinus in sacras fastorum tabulas re-
latus, sed cum scriptorum veterum auctoritate pietas
eius singillatim commendetur, praesertim eximius in
Dei matrem & virginem cultus, amor & veneratio,
non judicavi silentio praetereundum. Creatus est
Leodiensis antistes Theoduinus anno CIO. LXIII. VVazoni suffe-
ctus. ecclesiae Hogenfi aeternae virgini dicatae quindecim Canoni-
cos, cum totidem ante haberet, adiecit, totamque a fundamentis
instauravit, ibidemque S. Domitiani pontificis corpus collocavit,
& cum Lyctberto Cameracensi postea Diuis adscripto, novam æ-
dem reginae cæli Dei matri, & Domitiano initiauit anno CIO. LXVI.
Posuerat hoc olim D. Maternus, sed temporum vetustate, quæ con-
sumit omnia, planè consenuerat. Hic Theoduinus in actis Abba-
tum S. Laurentij placidum Leodiensis ecclesiae appellatur Sidus.
Multa miranda dictu factu evenere Theoduiño pontifice Leodij,
praesertim in æde SS. Lamberti & Remacii, Rutis praeterea apud
Tungros cum dedicaret B. Emmerammo ædem à VVederico præ-
sede monasterij Borceti conditam. Ejusdem ævo S. Iacobi Apo-
stoli brachium, & Bartholomæi, sanctique Sebastiani & Pancra-
tij M. M. reliquiis multa sunt è Galicia Leodium delata, quo die
nullus jucundior Leodiensibus dies apparuit. Narrantur indepro-
digia ad sacros Diuorum pulueres facta. Delata eodem tempore
Leodium fragmen de victrici S. Crucis arbore, deque S. Laurentij
cineribus. Religiosissimè defunctus est Leodij anno CIO. LXXV.
IX. Calend. Quintil. & ingenti omnium veneratione in Ho-
genfi æde, nobili mausoleo con-
ditus.

B. MVRI.

B. MVRICHE RODACHVS

CLAVSVS.

MVricherodachus domo Hibernus, è veteri Scotia profectus, antevertit Marianum popularem suum, primusq; omnium fuit, qui ex eagente Reginoburgum in Boariam peruenit, ibidemque apud superius Virginum cœnobium æterno clausus ergastulo, in votis & precibus summaque vitæ seueritate ad multam ætatem & extremum vsque diem perseuerauit. Venit interim ex ejusdem viri diuini patria & municipio D. Marianus. (quem infra huic, suo loco, annisque succenturiabimus) qui religionis causa Romam petebat. Sed cum Reginoburgum venisset, & de sua peregrinatione B. Muricherodachum tanquam certum oraculum consulisset, respondit iste, quærendum ex numine per ieiunia & supplicia, expediâtne te ad urbem pergere, an inibi Reginoburgi pedem sedemq; figere. Sub eandem noctem dum Marianus in lectulo paucillum fessa precandi labore membra deponit, quietemque captat, diuinitus oraculum accipit, eo in loco sibi tota reliqua vita persistendum, vbi illum sol exoriens primum deprehendisset. Postridie prius quam dilucularet, ad iter cum duobus comitibus Ioanne & Candido accinctus, Muricherodacho & cæteris familiaribus salutatis, Romam versus alacer ingreditur, sed iter more suo ab auxiliis diuinis & precibus auspicaturus ædem D. Petri consecrati, quæ extra Reginoburgipomerium est, vbi postea D. Mariani corpus est humatum, adit, precaturque D. Petrum vt ipsius auspicio ab Reginoburgico templo D. Petri, ad Romanum eidem dedicatum feliciter progredia-
tur. Finita dein comprecatione limina templi egressuto clarissimū solis jubar exortum obijcitur, cum ille nocturni mox oraculi memor, statim in genua cum sodalibus dejectus, grates Deo gratissimo animo meminit, quod illi locum vitæ & mortis, vbi illum defungi vellet, ostendisset. *Hic, inquit, requies mea in seculum seculi.* hinc tremendum Dei ad decretorium vsque diem tribunal expectabo. Quod vbi sacris virginibus & antistitæ Hemmæ renunciatum est, Marianum cœlesti significatione admonitum, vt ad S. Petri extra muros per omnem vitam moraretur, ædem illi factam D. Petri & aream ponendæ mandræ, annuente Henrico Imperatore, quem IV. numerant, concessit. quam voluntatem Augusti Imperato-

C17. LXXX.

circiter,

Monumenta Ratiss.

M. S.

Francisc. Griemwald

M. S.

Buent. p. 614. edit.

Ing. vbi Murichero-
dachus appellatur.

Vezelinus & Vveze-
linus.

ris in D. Mariani vita tabulis consignatam leges. Addiderunt ciui-
um religiosiores & liberaliores de suo, vt ædificium Mariano pone-
rent, locumque pluribus colendum appararent. Inter quos Beze-
linus cælesti amore flagrans magnam operam ære suo contulit, vt
justum cœnobium, quod plures caperet, conderetur. Quæ fama
vt in Hiberniam est delata, magnum piorum iuuenum, virorumq;
numerum exciuit, vt se Mariano in eodem contubernio conjun-
gerent. Et cū eorū copia adeo excreuisset, vt multi, nouis quotidie
colonis aduentantibus, loco excluderentur, natum inde est alte-
rum Scotorum, in ipsa vrbe Reginoburgi domiciliū S. Iacobi, quod
hodieque visitur. Et ex illo plura alia Herbipoli, Viennæ, Lysta-
dij, Noribergæ. Ita D. Muricherodachus tot in Germania cœno-
biorum Scotis seu Hibernis conditorum quasi primum funda-
mentum, primusque in omnibus lapis fuit, quamuis ipse è suo spe-
læo nunquam fuerit egrederetur, sed virtutis fama vitæq; sanctioris
odor nullis claustrorum repagulis continetur; imò quo ar-
ctius custoditur, hoc latius diffundi-
tur.

S. GEB.

S. GEBHARDVS

ARCHIEPISCOPVS SALISBURGENSIS, PRIMVS

LEGATVS PER GERMANIAS APO.

STOLICVS, EX QVO POSTE-

RI NATI.

Mnes equestri apud Sueuos loco natum scriptores do-
cent, sed familiam prope nemo attingit. Hundius
Helfenstainiam in metrop. edit, sed insignia elephan-
tum exprimentia Gebhardo non assignantur. In sylla-
bo M. S. Salisburgensium gentilitia imago appieta est
clypeo bipartito, quorum altero tres atrii leones antiqua principum
Sueuiæ ab auita Truchfessorum familia retenta & expressa imago
est, altera gemini rhombi acuminati, ruber in spacio candido, can-
didus in rubro: Conditor vitæ S. Eberhardi & sectator ac discipulus,
Gebhardi patrem Chaldoldem, matrem Azalam indigetat. Cres-
centes pueritiæ annos Musis initiauit, adolescentiam sacris jam rû
literis consecrauit. A teneris magna animo concipiebat, & de mo-
liendis cœnobiis non vana consilia agitabat. Adolefcens patriam
cum Altmanno & Adalberone æqualibus & familiarissimis fugita-
bat, ipsóque in itinere, dum ad salientem omnes residerent, pran-
diûmque è peris, fragmina panis, inquam (tanta erat æui frugalitas)
expedirent, in sermonem de futuro cuiusque statu, vti fit delapsi
sunt. Altmannus se Batauis Boiorum pontificatum suscepturum,
& inde cœnobiûm conditurum affirmabat, vbi supremum mundi
diem & tubam cœlestem esset expectaturus: cûm Adalbero subje-
cit se Virzburgensem velle antistitem fieri, inibique domicilium
religiosis viris constituere, vbi & ipse Deum omne genus huma-
num ad vltimum tribunal citantem exaudiret. Tum noster Geb-
hardus, Ego verò, inquit, Iuuauiensis pontifex creatus S. Augusti-
ni Sodalibus contubernium ponam, vbi fatalem mundi diem præ-
stolabor, vt orbis dictatori vocatus sistar. Hæc ab optimis adolef-
centulis optima mente per jocum & risum prolata, cælum rata vo-
luit. Vbi adoleuere, Altmannus Batauis Boiorum consecratus e-
piscopus Tothuuinnense asceterium excitauit, Adalbero Lamba-
cense, Gebhardus Admuntense edificauit.

Ex ephe.

C15. LXXXVII.
XVI. Cal. Quinsil.
To. 2. § 6. ant. lect.
Nos in S. Tyemene.
Hund.
Auent.
M. S. Catal. Salub.
Archiep.
Chron. Reicherf. an-
no 1084.
Baron. annal. XI.
XVI.
Cal. Quinsil.

Ex phebīs inde cum excessisset, magnāque virtutis, ingenij & eruditionis laude floreret, à ciuili statu ad sacrum & togatum, animum applicuit, gradūque per ordines ad sacerdotium fecit IV. Nonas Martij CIO. LV. à Baldvino Iuuaniensi archiepiscopo sacris initiatus, ab Henrico Imp. quem Romani scriptores alterum, Germani tertium numerant, in palatium translatus, sanctiori in aula ordini præfectus est, quoad Baldvino anno CIO. LX. per mortem à sede & vita depulso, totius consilij sacri suffragatione Gebhardus metropolitans Salisburgensis lectus, ab Henrico Imperatore fiduciarium prouinciam per anulum & lituum quæ ad ciuilem administrationem pertinent, accepit, & ab Adalberone V Virzburgensi præfule Salisburgum festa cum cerimonia deductus, eodem mense XII. Calend. Augusti, præsentibus Gebhardo Ratisponensi, Engelberto Batauiensi Ellinhardo Fruxinensi, Altouino Sabionensi, Guzone Eystadiano, sanctissimis sacris arisque uisitata solemnique consecratione admouetur, & ab Alexandro inde Pont. Max. sacris archiepiscopatus insignibus ornatur. Anno dein XV. post acceptam sedem paratamque dotem, non immemor voti dudum concepti, cœnobium Admuntense moliturus, primum de loco sollicitus, non ignorabat religiosi viri ab omni tubarum strepitu secessum conuenire. Circumspecta prouincia, occurrit vallis intra saltus Boiorum & Anasum amnem, quam ab omni regione jugamontium prope cælo mixta ad modum amphitheatri cingunt. Abundabat ipsa quidem rebus ad victum & cultum necessarijs, sed aditus habebat tam arduos & angustos, ut neque iunctis equis neque curribus esset accessus, clitellarijs duntaxat iumentis singulis via patebat. Ergo dubius animi diu pendebat, admitteretne loci asperitas humanum cultum. Habitabatur quidem vallis sparsis colonorum tugurijs, nec ipsa erat inculta, sed templum & cœnobium moliri, saxum, cæmentum, materiam inferre erat perdifficile. Pleraque tamen hæc omnia rupes ipsæ suppeditabant. Silua erat in promptu, lapis cædi poterat, alia importari. Lucus ipse erat in archiepiscopi prouincia. Priusquam tamen ædis sacræ fundamenta jaceret, triduo toto ab omni cibo potioneque abstinuit, ut numinis impetraret nutum, quid fieri placeret. Hærentem adhuc & cunctantem præfulem, repente cunctis, qui antistitis latera cingebant, obstupescens in medium prodit, cui natura linguam & aures præcluserat, Heus antistes, inquit mutus, tum tantum disertus. Tum est inchoare, Dei consummare; nec verbum addidit postea, nec vllum antea pronunciarat. Demum ubi Gebhardus in cælum abiit,

abiit, tum hic idem elinguis & surdus ad ipsius sacram urnam fari
 coepit & fantes exaudire. Ergo Gebhardus è muti oraculo de Dei
 voluntate certus, sacram ibi familiam D. Benedicto instituit, ædem
 sacra supellectile ornauit, dote æterna pro habitu loci locupletauit.
 Arnoldum è S. Petri Salisburgensi contubernio ab Reginouualdo
 præfide, qui nouis ibi sodalibus præfesset impetrauit, cui loci asperi-
 tatem & inopiam non ferenti Isingrinum suffecit. Idem Gebhar-
 dus biennio antè, cœnobium Virginum Gûrcense apud Caranta-
 nos Episcopo, bona Alexandri Pont. Max. venia, permutauit.
 Quod latius funderetur populus ipsius ditioni subiectus, quàm
 ipse commodè vel incommodè etiam posset obire. Primum ibi
 Gunterum Episcopum pridie Non. Maias ^{610. lxxii.} Almuino Bri-
 xinensi, Ellenhardo Fruxinensi, Candiano Istrio, præsentib. & con-
 secrantibus Altmanno Patàuiensi, Othone Reginoburgico absen-
 tibus sed voto suffragantibus iniciavit, legibus à pontifice dictis,
 vt Gûrcensis ipse semper in potestate esset archiepiscopi Iuuatien-
 sis. Natis dein inter Pontificem & Henricum Imperatorem dissi-
 diis, & pulso Gregorio sanctissimo viro, subrogatòque per Cæsa-
 rem VVichperto Rauennatium antistite, ex omni Germania non
 nisi quinque præfules pro germano sterere pontifice, reliquis om-
 nibus turbine quodam ciuilibus tempestatis in Cæsaris partes abre-
 pti. Gebhardus, Altmannus, Adalbero, Hermannus, Meginuuar-
 dus, Salisburgensis, Batauiensis, VVirzburgensis, Metensis Fruxi-
 nensis, in fide permansere, quo ferè tempore Gebhardus aduersus
 prædones & grassatores tres arcas excitauit, & muniuit, Salisbur-
 gensem, VVerfensem, & Frisiacensem. Qua recum Cæsaris ani-
 mum exulcerasset, Reginoburgum addicendam causam ab Hen-
 rico citatus, noluit nisi dato com meatu, publicæque fide compare-
 re, nec cùm cõparuisset, quicquã secum transigi passus est, nisi per
 annos proximos ablata sibi restituerentur. Nam & quæ apud Pan-
 nones prædia bonæque habebat, subducta erant, & alia per Cæsa-
 reos direpta, quæ repetebat Gebhardus, sed cum diu multumque
 inter arbitros & præfulem res agitata esset, nihilque pro stomacho
 Gebhardi responderetur, rursus qua venerat discessit, & mox in
 exilium abiit, ne per vim Cæsaris acta, quæ pontifex damnarat, pro-
 bare cogeretur, nouemque annis extorris, partim apud Sueuos
 partim Saxones traduxit, Bertholdo interim ab Cæsare suffecto, qui
 velut immanis quædam fera per ouilia grassatus, Admûntenense
 cœnobium ad eò afflixit, vt propè ad solitudinem redegerit. Hoc
 enim semper inter veros & spurios pontifices discrimen fuit, vt
 quod

Prind. Id. Octob. 1078.

quod illi sanctè pièque instituerant, hi impiè nefarièque perderent. Non tulit diutius Bertholdi grassatoris sacrilegia cælum, quod Gebhardum respexit. Legitimus quippe pontifex ab exilio per Engelbertum dynastam aliòsque procures & totum populum Salisburgensem, comitantibus Altyvino Batauiensi, Meginaro Fruxinensi, frequentissimòque sacrorum virorum ordine, postliminio reductus sedem recepit, & infessores proscripsit bienniumque prouexit. Huius soror Dietberga & V Verengerus improles Reicherspergente castrum Deo & pratori cælum Michaeli consecrarunt, adèmq; sacra religiosi viri in S. Augustini leges & verba iuratis condiderunt. Post diem vxoris extremum, V Verengerus seipsum quoque abdidit, donec solutus vinculis corporis liber in cælum euolaret.

Ipse porro Gebhardus columnen Germaniæ, anno duodenagesimo maximorum laborum, constantiæ, patientiæ, exilij, fortitudinis præmia in cælo recepit, anno CID. LXXXVIII. XVI. Cal.

Canis. p. 1236. S. 3.

Quintil. hunc enim annum in eius vita auctor signauit; quamuis Hundius anceps, etiam CID. XCI. an-notarit.

S. MARIA

B. MARIANVS

SCOTVS SEV HIBERNVS E S. BENEDICTI CON-
TVBERNIO RATISPONE AD CONSECRA-
TVM PETRV M EXTRA PO-
MERIVM.

Hic mihi, Lector, primum omnium ab errore deducen-
dus, in quem complures, ducibus ferè Auentino &
Eisengreinio deflexere, cum hunc Marianum Hiber-
num cum altero cognomine nobili chronographo
confudere, decepti pluribus causis; quod & eodem
seculo iisdemque annis & Cæsaribus vterque vixerit, & vterque scri-
pserit, & vterque sanctitatis famâ floruerit, quodque vtrique ea-
dem patria, idem nomen fuerit, & quis non vnum, rem leuius in-
spiciendo, fuisse iuravit? cum etiam mors vtriusque pæne in eundem
annum concurrerit, quando chronographus anno *CIO. LXXXVI.*
alter hic noster biennio post alterum sit insecutus. Cæterum duos
planè diuersos fuisse primum ex Chronographo constat, qui de se-
ipso anno *CIO. LVI.* tradit se Calendis Augusti Coloniae in mona-
chum attonsum fuisse: atqui noster Coloniae nunquam vidit, vt
ex infra scriptis eius actis demonstrabitur. Idem Chronographus
anno *CIO. LVIII.* vt ipse de seipso testatur, Fuldam venit, ibique de-
cem annos latebra inclusus posuit; noster hic Marianus ad illas par-
tes nunquam aspirauit. Chronographus demum Moguntiam
contendit, atque rursus *XIX.* annos ab omnium hominum socie-
tate exclusus, solus & clausus vsque ad obitum durauit, vt in appen-
dice ad Marianum anno *CIO. LXXXVI.* consignatum est. Noster
Ratisponæ apud S. Petrum Consecratum ad urbem conditus ma-
gnis fulsit miraculis. Ille diuinæ & naturalis sapientiæ antistes &
interpres, matheseos etiam gnarus, omnis antiquitatis peritus, hi-
storiographus fuit, multa volumina suo pte ingenio composuite-
diditque, ex quibus chronicon opus hodieque in manibus est. No-
ster homo quam sanctus, tam simplex fuit, nihil è suo ingenio de-
promsit, nisi quas è SS. quibusdam Patribus symbolas ad psalmos
collegit, libarius duntaxat aliena volumina & sacra potissimum
transcripsit. Plura, si tamen opus pluribus, discrimina in ipsius nar-
T rationis

CIO. LXXXIX.
vel sub hoc tempore.

rationis decursu apparebunt. Marianus ergo domo Scotus siue Hibernus, nam vetus Scotia eadem est cum Hibernia, quod omnes geographi docent, quæ per se insulam efficit, altera autem est Britannia insulæ quidam angulus de qua hîc non agimus. Hibernia autem duplex jam olim nomen tulit, ut hibernia & Scotia diceretur. Ex qua cum Ioanne Candido, alijsq; eiusdem instituti sodalibus profectus, Reginoburgum sub annum Christi 10. LXVIII. venit, ibique cum suis comitibus à veneranda sacrarum virginum antistita primùm VVilla, dein Hemma apud superius cœnobium Virginum Ratisponæ receptus est, oraculoq; monitus ab eo loco quoad vixit discessit nunquam. Quis porro vir fuerit Marianus, quomodo otium occuparit, quid egerit, vixerit, gesserit, ex antiquis placet chartis & monumentis, paucis vel emendatis, vel detractis, quæ temporum rationem perturbant, referre.

*Principium huiusmodi,
sed non desideratur
nisi forte una vox
Circa,*

(Circa) tempora p[er] Imperatoris Henrici (quartum intelligit, non semper pium) Maioris, de finibus Hiberniæ, fraternitatis dictæ quidam vir sanctus simplex, nomine Marianus decoro vultu, crine nitenti, & ultra communem hominum valentiam forma erat speciosus, diuinis ac humanis literis, talique eloquentia erat præditus, ut spiritum Sanctum per inhabitantem gratiam in eo esse nemo cum videns dubitaret. Duosque comites sibi per omnia similes viros sanctos Ioannem & Candidum secum habens Ratisponam prospero itinere venerunt, ibidemque opitulante diuina misericordia tanquam veri Christi peregrini à veneranda matre peregrinorum abbatisa Hemma nomine, filialiter sunt recepti. Sed cum postea ibidem ultimum diem expectare decreuerant, tantam scribendi gratiam B. Mariano diuina providentia contulit, quod multa ac prolixa volumina tum in superiori quàm inferiori monasterio ad honorem reuerentiæque primæ & summæ Virginis & sanctarum Virginem ibidem commemorantium rogatu & intuitu eterna retributionis veloci calamo perscripserat. Nam ut veraciter dicam sine omni fūco verum, inter omnia gesta quæ diuina misericordia per eundem virum operari dignata est, illud magis laude & admiratione dignum iudico, & admirans admiror, quo iste homo sanctus, vetus ac nouum testamentum cum commentarijs & expositorijs suis codicibus eorundem librorum, nec semel nec bis, sed sæpenumero eterna pro mercede in tenui habitu & subtili dictu, tunc proprijs fratribus cum in superiori, tum in inferiori monasterio, qui pergamenam parabant ad intus, propria manu perscripsit. Eodem quoque tempore multos libellos multaque manualia psalteria viduis indigentibus, & clericis pauperibus eiusdem ciuitatis pro remedio animæ suæ sine ulla propè mercede idem scriptitauerat.

Præterea alio modo propalatur Dei misericordia, quia multa congregationis monasticæ ordinis, quæ fide & charitate ac imitatione B. Mariani sunt deriu-

ta de

ea de finibus antelatae Hiberniae, Vvaunariam & Franconiam peregrinando habitantes ex maiori parte scriptis B. Mariani fulciuntur. Aliud in eodem sancto patre commendans commendat, quod ultra modernorum hominum tempora prout mihi post Isaac, qui centum & viginti annis vixerat, eius contemporaneus, & qui sua sub ditione & obedientia debebat, non sine lachrymis mihi sepe referebat. Quia sicut S. Moyses mitissimus hominum, qui terram inhabitauerant, eadem per omnia similis erat S. Marianus. Deinde quod attinet dicere, quot hominum species, quot varijs languoribus oppressos, & praecipue febribus a diuina veris relationibus proprijsque oculis ad sepulchrum eius sanctitate restitutos viderim? juxta cuius sepulchrum cum quodam die verba jocosa, plus inepta latinitate quam religioni attinentia inter se fratres alternarent, odor suauissimus, quasi de floribus paradisi de sepulchro exhalans, nares & aures loquentium inutilia perflauit, eo quod solummodo seria & edificatoria verba resonantia diuinas laudes ibidem iterari deberent. Eiusdem temporibus in inferiori monasterio ad reuelationem & honorem huius viri felici quoddam miraculum dignissimum accidit. Nam quadam nocte, cum idem ipse vir B. Marianus quoddam nescio quale diuinum volumen in inferiori monasterio cum luminibus sicut erat solitus, scriberet, contigit negligente custode eiusdem Ecclesiae, lumina sibi non praebente; ipse tamen sine omni luce materiali scribere non haesitauit. Quoniam diuinam misericordiam tres digitos manus sinistrae ad instar trium lampadum accenso habebat, & ipse inceptum opus vitali lumine celesti, incessanter peragebat. Cumque Ecclesiae eiusdem sacrista ad mentem reuocaret, quod luminaria sancto viro demore non detulisset, surgens de lecto assumens sibi alias virgines ad cellulam viri Dei accedentes per rimas ostioli cellulae in qua B. Marianus sedebat, digitos eiusdem ardere, candelamque eandem celesti luce quasi radijs meridiani solis lucere respiciunt. Quomiraculo Virgines perterritae ac tali prodigio tremefactae dominam abbatissam ac ceteris virginibus sacris rem ordine pandunt, ac res talis tamque miranda clero ac populo Ratisponensi mirifice praedicatur ac circumstantibus eiusdem urbis fidelibus, varijs praeconijs tanquam letissimus rumor passim enuntiatur.

Haec ex chartis Reginoburgensibus; in quibus praeterea, quod de Othone Babenbergensi pontifice traditur, Marianum priusquam Boariam attingeret, venisse Babenbergam ad S. Othonem Episcopum cum Otho anno 1100. creatus fuerit antistes Babenbergensis duos & triginta annos demum post Mariani aduentum. Scriptori inde erroris nebula offusa, quod eodem tempore quo Marianus Reginoburgum accessit, Otho Babenbergensis olim Canonicus Episcopum Ratisponae egerit. Auctor, cum Othonis nomen haberet, & Babenbergensis; disiuncta conjunxit, & ex Canonico Babenbergensi & Othone episcopo fecit Othonem episcopum

Membrana Babenberg. in Catal. Ep. 16. p. 32.

pum Babenbergensem. ac si dicas S. Bernardus fuit Castellionensis idemque abbas; fuit ergo Castellionensis abbas. Tempora porro Othonis Reginoburgensis pontificis cum annis Mariani quibus Reginoburgum venit, ibidemque versatus est, ad punctum conveniunt. Creatus est Ortho antistes Ratisponensis anno CIO. LX. extinctus anno CIO. LXXXIX. Marianus anno CIO. LXX. Ratisponam delatus anno CIO. LXXXVIII. diem clausit extremum. De aduentu Mariani cum focijs, & Villa virginum maxima, & Othone Ratisponensi pontifice mentio fit in tabulis Henrici III. Imperatoris, quem quartum dicunt: quas hic lucis aperiendæ causa subiicio.

Bund. p. 267.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Henricus diuina fauente clementia tertius Romanorum Imperator Augustus, omnibus Christi fidelibus, tam futuris quam presentibus notificamus ac manenti memoria committimus, qualiter tempore Ottonis Ratisponensis ciuitatis Episcopi quidam Scotigena pro cruciando corpore, saluandâq animâ, patria suâ exulauerant, ac diu orationum loca visitantes Ratisponam tandem venerant, qui dum licentia prædicti Episcopi assensuque dominæ abbatisse Villa, quæ tum apud S. Mariam in monasterio superiori præerat, Ecclesiam in Viben S. Petri vulgò dictam, ad idem superius monasterium attitutam, ministerio orationis providendam susciperent, mox officinas claustrii adiutorio bonorum edificant, monachorumq vitam inibi celebrant, & ab eleemosynis fidelium tantum ibi victitant, tandem pro Dei misericordia concessum est, eis aliquantulum iustitiæ & utilitatis ad eandem Ecclesiam pertinentis; deinde ad me Henricum Dei gratia tertium Romanorum Imperatorem veniunt, & mundiburdium defensionis meæ expetunt. Ego vero petitionibus eorum facile acquiescens in mundiburdium defensionis eos suscepi, & talem libertatem à prædicto Episcopo Ottone & abbatisse Hazoga, quæ tum locum S. Mariæ in superiori monasterio regebat, eis acquisiui, ut nulla persona maior vel minor in eos aut in bona eorum qualiacunque dominationem habeant, præter me & successores meos, reges vel Imperatores, sed securi maneant absque omni electione vel perturbatione orantes pro se & pro salute totius Ecclesiæ. Locus tamen subiectus sit superiori monasterio, cui attitulatus est potius ad defensionem, quam ad destructionem. Siquis autem huic testimonio libertatis contradixerit, seu eos Monachos peregrinos in aliquo molestauerit 300. libras fisco nostro persolvere constiit. Et ut hæc auctoritas libertatis firma permaneat, hanc chartam inde conscribi & sigilli mei impressione iussu signiri. Datum est Calend. Febr. anno dominicæ incarnationis CIO. LXXXIX. indictione XII. anno vero ordinationis domini Henrici XXXVI. Imperij quidem anno V. actum Ratisponæ in Dei nomine feliciter, Amen.

Herma-

Hermannus Cancellarius recognoui.

Signum domini Henrici III. Romanorum Imperatoris Aug. &c.

In nomine sanctæ & indiuidue Trinitatis. Henricus diuina fauente clementia I. V. Romanor. Imperator Augustus. Noerit omnium sanctæ Dei Ecclesie fidelium nostrorumque vniuersitas, presentium scilicet ac futurorum, quod pro remedio animæ patris nostri Henrici tertij Imperatoris rogatu Scotigenarum, nec non ob interuentum principum nostrorum Alberti Moguntinensis Adelbaldi Magdaburgensis Archiepiscoporum, & Episcoporum videlicet Ottonis Babenbergensis, Vdalrici Constantiensis, Comitum quoque Hermannii marchionis, & aliorum nostrorum fidelium in nostrum mundiburdium suscepimus tutelamque Ecclesiam Ratisbonæ, quæ jacet ante portam occidentalem quæ Roselin (aliàs Kuselin) porta dicitur, quam Otto Rittenburgensis vrbis prefectus Ratisbonæ & alij quidam ex ciuibus eiusdem prænominate ciuitatis videlicet Matho, Vdalrichus, Luduinus, Adelhardus & fratres eius Anebast, Otto, Henricus, Heselinas & filius suus Ruobertus, Balduuinus, Eggehardus, Luduinus, VVizeling, Læbelbertus, Dietmarus, Engilscalcus, emerunt ab Adelhaide & filij eius Vdalrico & Adebuino & prædio illo quod Monespach nominatur, dotauius, assensu quoque Hartuuidi venerabilis Ratissponensis Episcopi, Friderici aduocati, Ottonis Comititis, Alberti Comititis, Henrici aduocati, Mathonis & aliorum prælatorum eiusdem loci donantes eam sanctæ Mariæ matri nostri domini & SS. Apostolis Dei, Petro & Iacobo sicut mos est sanctis tradi sine omnium contradictione, quatenus in illorum honore Deo adseruiendum, Ecclesiam ibidem construerent, quod & ita factum esse ab omnibus cernitur, eos si quidem tenore, vt eadem Ecclesia in perpetuum libera permaneat, nec ab aliqua persona magna vel parua ibidem Deo famulantes grauentur, nec quicquam seruilij nisi soli Deo & sanctis eius alienum inde soluere cogantur. Si quis autem hanc libertatem infringere tentauerit XII. libras auri positurus banno nostrui sobacebit, medietatem cameræ nostræ & medietatem supra dictæ Ecclesiæ. Quod vt verius credatur, & ab omnibus obseruetur impressione nostri sigilli iussimus insigniri.

Signum domini Henrici I. V. Rom. Imp. inuictij.

Arnoldus vice Adalberti archiep. & archicancel. recognoui.

Data VII. Kalend. April. indict. IV. anno dominicæ incarnat. millesimo centesimo undecimo: anno ordinationis domini Henrici Regis Rom. XI. regni autem eius VI. Imperij vero I. Actum est Goslaræ in Christo feliciter, Amen.

Operæ erit & Auentinum audire, qui vtrumque Marianum, vt dixi, nominis similitudine ductus, confundit. Hac, inquit, tempestate D. Marianus Scotus, poeta & theologus insignis nullique suo seculo

T 3

secundus,

secundus, cum conphilosophis suis Ioanne & Candido, Clemente, Donato, Muri-
cherodacho, Magnaldo, atque Isacio, qui centum vixit annos, in Germaniam
venit. Inde Reginoburgum hi concessere ab Hemma virginum maxima hospi-
tio in superiore monasterio excepti sunt. Villa eiusdem contubernij antistes
templum D. Petri extra urbem, quod *Wreichs* vocatur, consentiente Ottone
Episcopo ipsis tradidit. Machtylda inferioris monasterij Zuthum ac cerevisiam
tribuit, ipsi ope bonorū domicilia sibi construunt: in diem viuunt, docendo & in-
terpretando sacras literas, scribendo, victum & magnam gloriam conquiescere,
ob eamque rem imperator eos immunitate donat in tutelamque recipit.

Pleraq; vera; sed hic noster Marianus nec theologus nec poë-
ta inter celebres fuit, nec omnino sacrarum literarum interpret, nisi
quas, vt dixi, symbolas ad psalmos collegit, de quibus Auentinus:
Extant Reginoburgij in inferiore monasterio diuini Dauidishym-
ni, cum commentarijs in membranis scripti, opus Mariani: eius
præfationem, vt fides fiat, subtexo ad verbum; Anno Do-
minicæ incarnationis millesimo septuagesimo quarto, Hainrico iuvene imperat.
Machtylda abbatissa sanctæ Mariæ & sancti Herhardi abbatiam regente, de-
cemnoualis cycli XI, anno, indictione XII. Marianus Scotus septimo peregrina-
tionis suæ anno collegit modicas istas vndas, de profundo sanctorum patrum pela-
go scilicet Hieronymi, Augustini, Cassiodori, Arnobij, & de opusculis S. Gregorij:
& pro suæ animæ salute in honorem Saluatoris Domini nostri Iesu Christi, & eius
genitricis semperque Virginis Mariæ & Herhardi Confessoris scripsit, & in vnum
librum perstrinxit.

Aedes illa extra pomerium, quæ ab loco D. Petro Consecrato
nomen tulit, hodie nulla est, anno CIO. IO. LII. antistite Georgio
cum alijs nonnullis templis, prætextu belli funditus euerfa, & in
ossarium hæreticorum demum conuersa. Atque ita cum cœno-
bio simul memoria B. Mariani pæne tota deleta & abolita est,
quam iacturam hæreticis & eorum auctori Ache-
ronti de more in acceptis referi-
mus.

S. VVALDARICVS

SEV VDALRICVS EX ILLVSTRI BAVARO

MONACHVS CLVNIACENSIS.

Obile fidus hoc Boiorum post annos demum quingentos & viginti radios famæ & nominis sui, absterfis calinubibus exerit, & tanquam illustris Phosphorus dux ignium caelestium agmen sanctorum secum ducit. Tabulis & annalibus Cluniacensibus hanc gratiam debemus, qui nobis memoriam VValdarici seu VValadarici seu Vldarici, variè enim scribitur, à posteritatis obliuione vindicant. Hi tradunt VValdaricum Reginoburgi, quæ hodie Ratispona est, regia quondam Boiorum, illustri genere natum, & cum Geraldo Ostiensi post antistite, Cluniacum (quod id temporis famâ virorum sanctorum & illustrium inclitum phrontisterium habebatur) profectum, sancto Hugoni præsidij cœnobij sapientissimo (cuius nomen in publicis Sanctorum fastis celebratur) sese in disciplinam tradidisse. Qui docilem VValdarici indolem ad omnem virtutis laudem informauit. Nam sanctum Doctorem ingenuus & tractabilis discipulus facillè tanquam cera mollis sequitur, omnesque virtutis formas, quas in magistro admiratur, in se transfert. Intra breue tempus eos in religiosæ vitæ cultu progressus fecit, vti sacris maioribus initiatus, sodalibus Cluniacensibus ab Hugone medicus animorum & conscientiarum arbiter præficeretur, quarum tractandarum tantus erat artifex, vt rarò esset, qui, quantumuis æger ab animo accederet, non sanus & saluus ab eo discederet. Nec incani patres ad eum adire medicinæ experiundæ sunt recundati. Ad eò omnibus ætatibus opportuna morborum medicamenta præscribebat. Nec hominem sed vitia in hominè oderat, omnes officiosissimè cum maximis charitatis & amoris significationibus complexus. Vtinam liber quo mores ipsius & virtutes & multa mira admirandæque facta perscripta sunt, extaret, longiorem illius syllabum virtutum contexeremus: Nunc dictorum testes chartas Cluniacenses afferamus:

Igitur magna fuerunt huius magnæ Ecclesiæ opera; magni, magnæque virtutis etiam fuerunt discipuli, qui eiusdem viri sanctissimi (Hugonis Abbatis scilicet) lateribus continuè assistebant. De ipso namque legimus quod habebat secum

T 4

Ciro

C10. 6.
X. July.
Ex Chronico Cluniac.
p. 1641.
Ann. VVion lib. 3.
V. l. id Quintil.

VVion p. 219. l. 3.

Ita lego. Nam ut apud
venerem scriptum est,
mendosum videtur:
suo etiam gregi a-
pud confessionis
preparavit aditum.

viros consummate sanctitatis, quibus vivere Christus erat & mori lucrum. Inter quos fuit sanctus Vvaldaricus illustri prosapia Bauariorum Ratissone civi-
tatis procreatus, velut lucifer inter cetera poli sidera, sic inter totius cognationis
sue relucebat nobile stemma. Hunc ergo divinis magnificum exercitijs sanctus
Hugo abbas ad sacerdotale promoueri fecit officium, sibi que constituit capella-
num & consiliarium. Et quia sciebat, eum virtute & sapientia totum esse com-
positum, suo etiam gregi ad illum confessionis preparavit aditum. Unde acce-
debant ad eum tam senes, quam iuvenes, diuersis passionibus laborantes, tanto
sincerius, quando securius conscientias suas illi aperientes. Ipse vero cum sum-
ma charitate omnes suscipiebat, & more sapientissimi medici congruis quoque pa-
nitentia remedijs curabat. Cetera vero eius virtutum merita & miracula
in libro gestorum suorum habentur. Celebratur autem eius sollemnitas apud nos
decima mensis Iulij.

VVernerus Rollevvinkus in Fasciculo Temporum ad annum
1104. in S. Hugone abbate Cluniacensi, VValdarici his verbis me-
minit: Hic Hugo inclitissimos habuit discipulos, inter quos VValdaricus mo-
nachos ad Alemanniam pro reformatione regularis vite directus miracula cla-
ruit. Hæc sub fol. 471. Biblioth. Cluniac.

Extinctum est hoc mundi & Boiariæ sidus sub annum Chri-
sti millesimum: latuit, ut dixi, sub noctis & obliuionis umbra an-
nos prope quingentos & viginti; refulsit hodie. Optandum foret
ut simul spiritus eius in nos, velut olim Eliæ in
Eliseum immigraret.

B. RICHILDIS.

*Carcero virtutem circumdate, condite tumbis,
 Claudite millo arcis, claudite millo soris,
 Obruite aggeribus, totosq; imponite montes
 Grandius hoc decimo pondus Atlante premit;*

*Ut tamen Aetnaeis frangata potentia claustris
 Vulcani erumpit, saxaque rupta vomit,
 Emicat ex imis ita virtus abditæ mantris,
 Quo magis occultatur, prominet inde magis.*

B. RICHIL.

B. RICHILDIS

IN SUMMONTORIO.

Summontorium, siue alta specula, contubernium hodie sacratarum Deo virginum olim arx & ingenio naturæ & conditorum arte egregiè munita in monte, quem Parrialueus alluit, loco amœnissimo, & in omnes circa subiectos campos libero patentèque prospectu, in superiore Boicæ parte sita. Vnde quondam nobilissimi principes extitere, è quibus nata parens est Diui Conradi Constantiensis pontificis. Parthenonem velatis dynastæ Rapatho Taurus, & Hemma Verduna, ab VVerdea seu Donaverda Sueuorum nomen mutuata (quantum hanc Bruschius, aliique Austriæ transcribunt) liberique Ortolphus & VViltrudis horum, vti priscum & inconditum carmen docet, constituere. carmen hoc est:

Ortolph VViltrudis huic claustro causa salutis

Poscunt obsequia sibi munere quotidiana

Hemma quibus mater, Rapatho quippe pater.

Ortolphus maximus cœnobij auctor, profectus est cum Boica cohorte in Palæstinam ad asserenda Christi cunabula. Hierosolymaque ab Saracenis recipienda, ductu maxime Godefridi Lotharingiæ Principis, nunquam satis laudati. Decessit in reditu ex itinere domumque reuectus in æde hac virginum conditus est propter sororem & parentes. Soror Ortolphi VViltrudis ex asse hæres, omnes paternas fraternasque opes cœtui virginum Summontoriano transcripsit, & seipsam insuper, perinde ac si aliena Deo consecrasset, nisi seipsam eidem æterna religione iniciatam emancipasset. Leguntur hodieque ea de re versus.

Quando valedixit VViltrudis inclita mun
Floruit hic primo per eam monasticus or

Fugientibus quoque & euandis prope literis epitaphios hic tumulus inscriptus est:

Virgo flos florum præclara, nitens superiorum

Gemma: tibi vota persoluens concio tota

Per te saluari petit & pro fine beari.

Quis-

C10. C.

X. Cal. Sept.

Ex ad. SS. Summon-

torianu & Gasse

Bruschio de Monast.

Germ.

Auent.

Hund. Aliape:ula,

Hobenuart.

VViltrudis.

Quisquis es, quando cognoscis hæc verba, *per te saluari & beari*, accipe illa, quo solet intellectu natio Catholicorum; deprecatur, inquam, tuo, per vota & preces tuas. neminem alium salutis datorem præter Christum Opt. Max. agnoscimus, Diuos omnes Diuæque patronos & patronas appellamus, nec principes salutis auctores salutamus.

In III. Viridar. SS. de
Clausis SS.

Conditores olim inter Halam & Oenipontem coluere, origine Andecēses & Thaurienses ab Thaur villa, vnde cœnobio quorundam annis redeunt census. Idem ab hoc quoque castro nomen capiebant. Sed nos ad nostram Richildem veniamus: quæ in hac virginum sodalitate extra sodalitatem vixit, modico clauata domicilio, quemadmodum id temporis solitabant passim vel condi cellis vel includi turribus, vel abdi caueis, vel antris abscondi, vt copiosius alio loco ostendi. Nos quid Summontoriana de Richilde monumenta loquantur audiamus: *Sciendum est quod corpus B. Richildis integrum sub altari SS. Apostolorum Petri & Pauli sepultum est, quæ vita virginali vitam promeruit eternam. Nam & ipsa diebus suis vitam eremiticam in clausula sua tenebat. Obijt autem X. Calend. Septemb. B. Richildis. Digne enim in memoriam hominum vertitur, quæ ad gaudium transiit Angelorum, item in sepulchro ipsius requiescit dimidia pars corporis S. Iuliane Virginis & martyris de collegio SS. undecim millibus virginum.* His alia, patriâ lingua subduntur in hanc sententiam perscripta. Richildis pæne totum corpus hodie in sacello (quod est cellula, quam viua olim clausaque incoluerat, vertit in sacram ædiculam) altiori tumulo leuatum seruatur, coliturque: nec pauca supplicabundo per virginem populo beneficia porriguntur, quando frequens ad cineres illius & venerabundus procumbit, vota soluit, anathemata suspendit. Curati morantur ægri, omnisque generis vitia corporum correctæ, quæ singulari volumini dictantibus & testantibus ipsis qui auxilia sensere, inscribuntur. Adiecit antistita literis dignissimam videri Richildem cui cælestes honores decernantur, sed opis suæ suarumque contubernaliū non esse tantam rem apud orbis Christiani principem deponere vel curare. Cæterum quam tot admiranda per tot seculorum ætates facta celebrarunt celebrantque in dies, minime videtur necesse in quæstionem vocari, vt de eius sanctitate & beatitudine dubitetur. Multos verustas ipsa & nunquam interrupta venerationis consuetudo cōsecrauit. Tu Diua nobile decus Virginum, quoniam perpetuis tecti angustiis clausæ semper patuit cælum, apud supremum orbis Imperatorem effice, ne cælum nobis per omnes terras animo vagantibus claudatur.

B. VVOLF.

B. WOLFOLDVS.

Quis, Wolfholdo, tibi vinctus molitur ad aras,
Et pandit clausas ad sacra tecta fores?
O si Wolfholdo gonus omne quod cecidit orbis
Sit geminum, lamibus iam nulla foret.

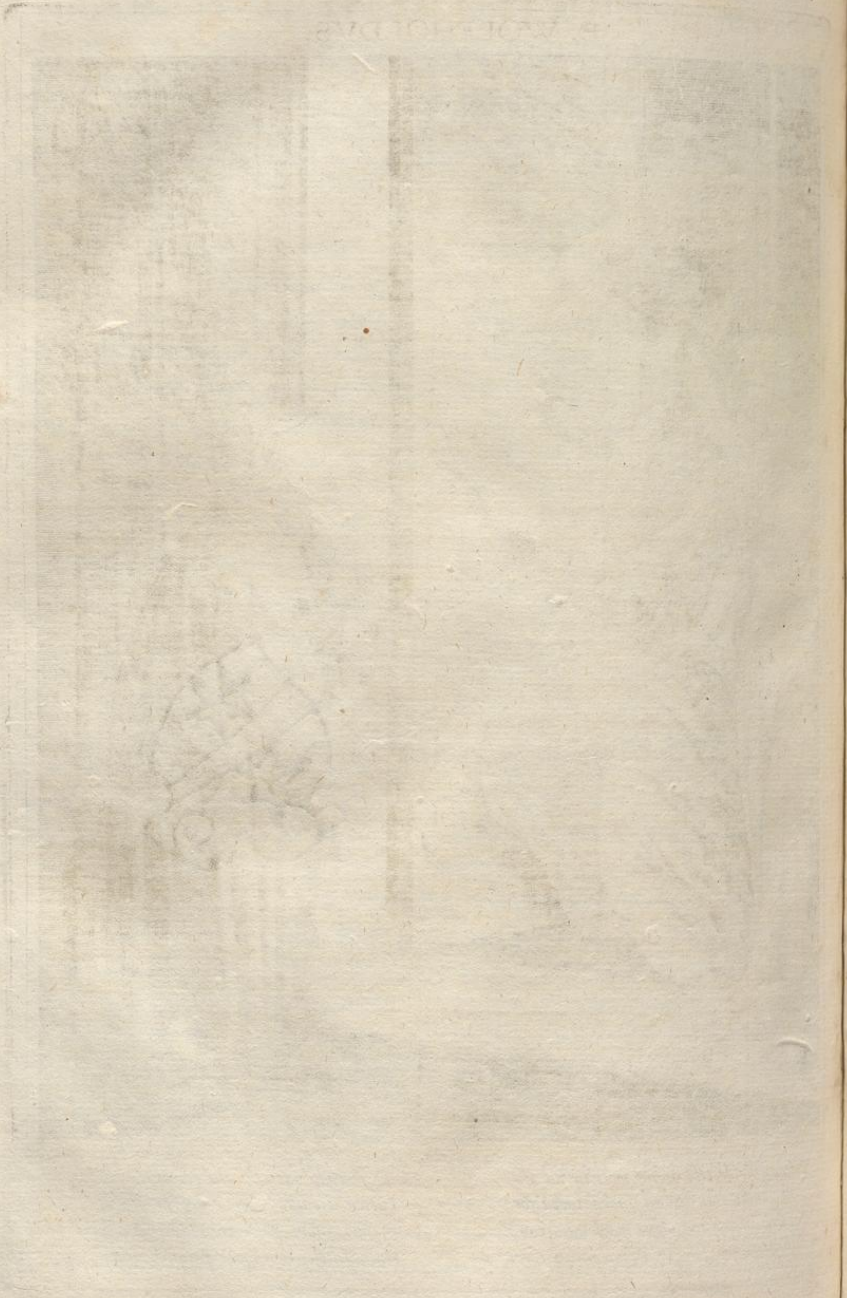
Nulli ferrato striderent cardine postas,
Tutior oclusa staret aperta domus.
Vltro cui sacri patuerunt limina templi
Huic aditus celi quis patuisse neget?

V

B. WOLF.

DE A. VVOLLKOMMENE PRESBYTERO

119

A. VVOLLKOMMENE

V

B. VVOLFHOLDVS

PRESBYTER SVMMON.

TORII.

IN eadem æde Summontorij magna religione colitur Cal. Febr. VVolfholdus, sacris maioribus initiatus. Propter B. Richildis facellum ad latus, sepulchrale saxum extat ala templi affixum, intra quod conditus est B. VVolfholdus qui ad ædem hanc sacram olim coluit, magnaque cum virtute vixit, solitus nulla non nocte cubitu surgere, limina templi petere, per apertas diuinitus portas intrare, regredique post vota, valuis sponte post diuini viri egressum coeuntibus: quo nomine, eodem cum Richilde cultu populum ad tumbam supplicem habuit: quamuis nec ille, nec ista solenni ritu in censum beatorum venerit, priuata singuli gentis suæ veneratio ne contenti. Extat hic de illo peruetus epitaphios:

*Fest. C13. e.
Cal. Febr.
Ex chartis Summon-
torianis ex Schiren-
fibris.*

Hic est defunctus VVolfholdus in ordine sanctus.

Laus patet exempli, quam produnt ostia templi,

Vera sacerdotis dans concordantia votis,

Crebro firmata prece Petri sunt referata.

VVolfholdus al.

Medelæ corporum ab D. VVolfholdo varijs post mortem annis passim factæ ad me perscriptæ sunt, ex quibus vnum duntaxat exempli causa, nam id mei instituti non est, exponam. Anno c13. cccc. xii. a. d. VI. Idus Septembr. in opido Summontoriano vestium concinnator è vico Seibolstorff oriundus, Stephanus, cui opificium cognomen dedit, intra vesicam graui calculo tortus immensum cruciabatur, vti nusquam conquiesceret. Cum jam extreme decumberet, adeoque vitam desperaret, vocati ad curationem chirurgi, negarunt se manus homini id ætatis (nam annis jam grauis & natu grandiserat) admoturos, nisi se æger pro mortis victimam offerret, & sibi mors eius non fraudi foret. Anxius hac denunciatione Stephanus, tamen vi doloris adactus, se in eorum potestate fore promisit, quicquid numen de se decreffet. Ergo illi in alterum diem bene manè assuturos promittunt, pro ipsius salute & sua facultate vltima tentaturi. Aeger metu propè exanimatus per noctem infomnis æstuabat, & imminentis diei periculum semper velut ob oculos versabat. Tandem & dolore exhaustus & metu

V 2

pauens

pauens Deum infimis precibus adit, votumque suscipit, se, si ex tantis malis cruciatibusque, & ultimo vitæ periculo liberetur, nudis poplitibus per montem ad cœnobium adrepturum. Deo diuisque quorum sacri cineres inibi colerentur, gratias, quantas animus possit capere, dicturum. Hæc maximè meditantem, sub intempestam noctem somnus, non tam ab natura quàm cœlo immisus opprimat, in quo hæc ægro species obiecta. Veneranda facie presbyterum duabus comitatum virginibus ad se ingredientem spectat. Virgines mitristanquam regijs coronis ornatas credebat, quarum altera religioso cultu apparebat. Sacerdos compellare visus decumbentem, rogareque an curari velit? Ille, enimvero, venerande pater: viden' immanes cruciatus & tormentum infelicitatis? Si quid potes, adjuta queso, beneficij memoriam dum vixero, ponam nunquam. Sed qui sis edere ne graueris. Ego, inquit, sum VVolfoldus hoc loci olim curio, quem hebdomadarium dicunt, & in latere templi quiesco humatus; è cœlo ad te curandum missus, uti me quoque mortales, inter diuos alios, quorum reliquæ hic custodiuntur, sint memores, meque inter illos juxta venerentur. Virginum quas coram spectas altera est S. Richildis, altera Iuliana, quæ vno tumulo clauduntur. His deinde VVolfoldus præcipit uti Stephanum tantisper reuinctum teneant, dum ipse saxum è visceribus ægri eximat. exemptum tradit Stephano in manus, admonito, ut voti reus se promissis exoluat, & cū Virginibus disparet. Stephanus excusso somno exemptum calculum bene magnum in dextra reperit. vxorem vocat, beneficium diuinum cum ingenti gratulatione prædicat, ipse sanus, attonitis postridie chirurgis, ad montem, habitu, quo receperat, adrepat, votum exoluit, & VVolfoldi sacrarumque Virginum laudem gloriâque haud parum, assidua prædicatione illustrat. Plura id genus prætermitto. Hoc ad memoriam D. VVolfoldi renouandam in præsens satis, ut ægri medicum ad quem recurrant, non ignorent.

CONRA.

CONRADVS REX

HENRICI IV. F. III. N. SALICI PRON. DVX
BOIORVM, REX ITALIAE.

VELFONE Azonis F. primo Boiorum ex ea familia Duce anno Christi **CIO. LXXI.** creato, septimo & septuagesimo Neuburgi ad Danubium capto, & principatu depulso, Conradus filius Henrici Imperatoris, Boiorum prouinciam suscepit (quemadmodum Baronius ex Lamberto narrat,) atque inde ad nonagesimum tertium, vel etiam ulterius tenuit, nam tertio & nonagesimo à patre defecit, & in Italiam profectus rex Longobardorum creatus est Mediolani: unde ego existimo non nisi vsque ad annum millesimum nonagesimum tertium Boiariam illi paruissse. Guelfonem Auentinus affirmat viginti totos annos extorrem à Boiaria fuisse. Pulsus autem est ab Henrico primum ex Italia reduce anno **CIO. LXXVII.** De Conrado verò affirmat Baronius his verbis: *Sed antequam ulterius progrediamur in memoriam reuocandum de Velfphone isto quod dictum est superius ex Lamberto, nimirum fuisse filium Azonis marchionis Ferrariensis, inhaesisse autem Henrico regi contra Saxones, inde contra Henricum ipsam Rudolpho, nono regi, cum primatus esset ducatu Bauaria, quo ab eodem rege, pulso Ottone, donatus fuerat, tradito illo Conrado filio suo, cuius causa ab eo deficiens Rudolphi partibus inhaesisset.* Inclita porro huius virtus fecit vt inter cælites Boiorum cerneretur, ita piè, religiosè, sanctè vixit. Neque enim verum est semper, Ex malo coruo malum nasci ouum. Nemo nascitur sanctus, nemo impius, ab sua cuiusque voluntate, studijs, ingenio, moribus hæc pendent. Quid scelestius Amone Hebræorum rege, & sanctius eius filio Iosia? Quid improbus Achaze patre, quid religiosius nato Ezechia? quid ipso demum peius Saule, quid melius Ionatha ex eo nato.

De Conrado verò maiore natu filio tradunt scriptores illum à patre defecisse, q̃ inissus à patre (ò patrè, inò draconè & Cerbero deteriore! nollet Adelheidem nouercā inire. Iuuenis in quē Iosippi & Hippolyti & Crispi virtus inigrarat, integerrim⁹, castissimus, abhorrens ab tam impio & nefario incestu. Regnū Longobardię volentib. Italis, Urbano pontifice & omnibus qui à patris eius immanibus flagitijs & secessione ab Ecclesia, abhorrebant, tenuit. Sigonium audiamus: Germanicis furentis Henrici tumultibus Italia demum ecclesię perfuncta, lucem aliquam aspicere quietis ac libertatis instituit. Hanc defecit

V 3

Conradi

C13. C1.

Baron. an 1081. n. 8.
De Marchione Azone
ex filio eius Guelfone
Lambertus an. 1073.
sed nihil de Conrado
qui non in tractatu.

Auent. lib. 6. in id
post prefat.
Nō. Sed dum abisset
rex armis recupera-
uit Boiariam, certè
illam tenuit etiā in-
uito Cæsare, postea vo-
lente.

4. Reg. c. 10.
2. Paral. c. 28.
4. Reg. c. 18.
2. Paral. c. 29.

De regno Ital. l. 9.
anno. 1093. & seq.
p. 233.

Conradi non tam pia quam necessaria ab Henrico patre adduxit, quem ipse tanquam maiorem natu filium regem Germanie destinarat. Eius defectionis causam Dodechinus atque Helimoldus, scriptores ijs temporibus proximi, & quidem natione Germani hanc prodiderunt. Henricus cum acerbum in Adeleidem coniungem odium concepisset, in carcerem conditam omni contumeliarum genere afficiendam ac prope lacerandam suscepit. Itaque ad cetera illata probra cum Nicolaitarum more multis eam stuprandam prostrauisset, idem Conrado etiam filio, ut faceret, imperauit. Addit inde flagitio contumeliam. Conradum scelere se tanto obstringere recusantem, ira odiique accensus, filium suum esse negauit. His de rebus Adeleus cum forte pauens e carcere euassisset, ad Mathildam in Italiam se recepit, ac supplex miserie subsidium implorauit. Mathildam benignè exceptam Urbano commendauit pontifici. Urbanus uerbis mulierem consolatus, atque ut in monasterium iniret, hortatus remisit domum. Atque eo etiam nomine Henricum e numero amouit piorum. Eadem ratione Conradus patre relicto ad Mathildam Urbanumque se contulit & noxa paterna solutus ex ipsius Urbani auctoritate regnum aduersus patrem in Lombardia suscepit. Idque summa cum omnium gratia per nouem deinde annos administrauit, ac Rogerij Sicilia Ducis filiam sibi matrimonio iunxit. Ad animi uirtutes ingentes decora etiam corporis forma accesserat, quae ipsum impensius quoque populus commendauit. Ita uero aduersus patrem regnauit, ut tamen eum semper regem ac dominum suum uocitarit. Hac de re, ut Sigebertus scribit, Henricus sequenti anno animus anxius ex Italia cessit. Quo facto omnes subito amici eius ad Conradum & Pontificem transierunt, & castra ab Henrico capta receperunt, atque aduersus eum validis munitionibus & praesidijs confirmarunt. Et post alia: Conradus Italiae rex, cum praclare in omni officio se gessisset, neque a Mathildis unquam pontificisque consilijs discessisset, alienissimo Ecclesiae atque Italiae tempore, morbo consumptus, siue ut alij tradunt, ueneno extinctus est. Laudat ut uidisti, Sigonius Helimoldum, apud quem ego nihil de Conrado legi. Dodechinus illa refert. Praedicat huius laudes Vrspergensis cum annum c10. xcix. describit his uerbis, Anno Domini c10. xcix. Henricus Imperator natale Domini Colonia celebrauit. In Epiphania uero Aquis filium suum juniorem Henricum V. regem fecit: reprobato maiore suo Chunrado quem prius coronauit. Chunradus uero causam rebellionis suae, paucis tantum sibi que familiarissimis in regno detegens, assumpto quodam ex ordine ministerialium patris aequè Chunrado nomine forti admodum & prudenti viro, per quasdam Italiae partes & nomen & dignitatem regis annis ferè nouem obtinuit: tantum indolis suae per orbem Romanum diffundens interim odorem, ut nemo religiosus, nemo sapiens in ipsa saltem rempublicam constituendam fore dubitaret. Erat enim vir per omnia Catholicus & Apostolicae sedis subiectissimus plus religioni quam fascibus vel armis deditus: fortitudine tamen & audacia satis & super

super instructus, lectioni quam lusus vacare malebat: miseri omnimodis sed
 precipue militibus inopia strictis, compassione & misericordia fructu proximus fie-
 bat: nemini contemptum, nemini vim, nemini praeiudicium intendens. omni per-
 sona omniue conditioni fuit affabilis, indeque non immerito & eo & hominibus
 semper extitit amabilis: calibatus pudore perpetualiter & seruare cum proposuif-
 set, coactus tamen a suis filiam Ruggeri Ducis Siciliae famorissimi pene nostrorum
 temporum viri duxit uxorem: cuius tam caste usus est coniunctione, ut vix cre-
 deretur eam vnquam cognouisse. Legale illud praeceptum, Turpitudinem patris
 sui non reuelabis: itemque honor a patrem tuum: murmur quod per totum Ro-
 manum imperium patris sui mores laniabat, quodque ipsum sibi offense patris ac
 suae ab illo discessionis causa extitit, auribus proprijs nunquam patiebatur inferri:
 semper illum dominum suum & Caesarem vel Imperatorem cognominans: vni-
 uersos a palatio patris aduentantes sub appellatione conseruorum licet infimos so-
 ciali beneuolentia tractans. Praeter animi virtutes morumq; compositionem,
 corpore fuit apprime decorus ac statura procerus. Vbi & mortem eius an-
 no c10. ci. narrat: Conradus, inquit, rex adolescens l. x. anno postquam a
 patris palatio discesserat, Mathildis magnae illius & nobilissimae, & ut quidam di-
 cunt, religiosa femina, sicut sanguine ita & contubernio coniunctus, & in rebus
 per Italiam disponendis tam illius quam domini Apostolici, ceterarumque Deum
 timentium personarum consilio semper usus, immaturo praeventus oecasu, plena
 fide & bona confessione a regno transitorio ad aeternum creditur regnum migras-
 se. Sunt etiam qui veneno eum dicant interisse. Testari solent qui aderant in
 brachio corporis ex animi crucis signaculum subito exortum se vidisse: ipsasque
 eius exequias quibusdam miraculis honorificatas fuisse.

lib. 7. c. 7. p. 143.

De eodem narrat haec Otho Frisingensis, Anno sequenti c10. ci.
 Conradus Henrici Imperatoris filius Christianissimus, cui pater Italiam commise-
 rat, nono ex quo a patre discesserat, anno, immatura morte praeventus, diem obiit,
 ac in ciuitate Florentia Tusciae, honorifice sepultus est. Laudat eundem
 Bertoldus Constantiensis anno c10. xc1. 11. quod a patre secessio-
 nem fecerit, & se cum Guelfone Guelfonis f. coniunxerit. Nam
 Conradus, inquit, filius Henrici regis a patre dolo circumuenitur, & captiuus
 tur, sed Dei misericordia inde ereptus, a Mediolanensi Archiepiscopo & reliquis
 fidelibus S. Petri, in regem coronatur, annuente Welphone duce Italiae & Ma-
 thilda eius charissima coniuge. Sed & pater eiusdem ducis, Welpho dux Ba-
 uariae non multo post ad eundem nouiter coronatum regem, in Longobardiam ve-
 nit, eique cum filio suo fideliter adherere satagit. Rursum de eodem, anno
 c10. xc1v. Conradus rex, filius Henrici, domino Papa Urbano Cremonam ve-
 nienti obuiam progreditur, eique stratoris officium exhibuit 17. Idus April. De-
 inde fecit ei fidelitatem iuramento, de vita, de membris & de papatu Romano.
 Dominus autem Papa in filium S. Romanae Ecclesiae recepit illum eique consilium

Conradus Coronatus
Mediolani an. 1093.

Bertold. p. 360.

ad adiutorium ad obtinendum regnum & ad coronam imperij acquirendam coram populo firmissimè promissit, salva quidem iustitia illius Ecclesie & statuta Apostolicis maxime de investituris spiritualibus, officijs à laico non usurpandis. Et eodem anno duxit Conradus rex filiam regis Sicilia Rogerij. Conradus, inquit, rex cum regio apparatu in Tusciam Pisas perrexit, ibique sponsam suam filiam Rogerij ducis de Sicilia adhuc admodum paruulam, cum maudita pecunia sibi oblatam, recepit. Pessimè omnium tractat hunc Conradum Auentinus, hæreseos lue scdè inquinatus, tantum quòd ab impio patre ad pium orbis patrem pontificem descisset. Sed cogitandum improborum calumnias, laudes esse proborum.

B. EDIGNA

VIRGO BVECHÆ BOIORVM.

DIGNAM è Francia Galliarum in terras Germanias ad Boios monumenta manu exarata, quæ in æde B. Edignæ extant, profectam tradunt, ortamque è regia stirpe, adeoque regis filiam, sed nec annum natalem, nec regis nomen edunt. Natam oportuit vel Henrico I. vel Philippo I. qui eodem anno cum Edigna migravit è vita, c10. inquam c11. cum nouem & quadraginta annos regnasset. Millesimo quippe & sexagesimo Henrico Patri admodum adolescens vel potius puer successit, ita fieri potuit, vt Edigna soror esset Philippi I. si rationem temporum ineamus, vel certè filia si junior extincta est, Henricum tamen patrem existimem, quamuis in neutram partem auctoritas extet. Sed & qui reges proxima cognatione attingunt, scriptores nōnunquam regum sobolem appellant, vt Richardū Angliæ regem, qui neq; rex, neq; regū fuisse videtur filius, vti supra in S. VVunibaldi rebus monuimus. Ita non liquet de Edigna, an regum filia an cognata fuerit. Francigenam tabulæ scriptæ vocant, & regis filiam, sic enim de pectine eius loquitur charta, *Pecten iste (quem ipse coram inspexi & manibus contrectaui) B. Virginis Edignæ Francigenæ, quæ regis Franciæ filia extitit, & pro sponso suo Christo domino exilium subiens, hoc in loco requiescit, signis & miraculis gloriosa* (subjicitur deinde in schedio grauis execratio in eos qui pectinem inde auferre conarentur) *de sacris eius reliquijs in propatulo aliud nihil habetur, excepta maxima testula, quam habebat, quam & hic adungere procuraui. Reliqua eius xeniola cum ipsa in tumulo recondita dignoscuntur. Qualiter autem ad locum venerit in alia chartula pandere cogitamus.*

Exstat & tabula patriâ linguâ extcripta, quæ docet ex regia stirpe Francorum oriundam in has terras peregrino cultu testam venisse, Deoque sacris votis, lacrymis & vigilijs multis litasse, tandemque sexto & vigesimo Februarij c10. c11. ad cælestem patriam è peregrino solo & exilio profectam: Cranium, ossa, velum, ligulam, cochlear religiosè custodiri, sancitumque, ne quis quid inde auferret; sanctitatem Virginis crebris erga miseros beneficijs dudum inclaruisse. Diu mecum anxius consultaui, quid sibi vellet quod Auentinus scripsit, ab accolis dici *Furcis profectam*, patronane in auxilium vocaretur ab ijs qui in furcas, patibula, & cruces essent agendi; an

c10. c11.

Lib. 7. p. 727.

di, an ut aliquis auerruncus deus striges, lamias & Canidias arceret. Sed cum ipse anno *cio. 120. xvi. Nonis Augusti* in rem præsentem venissem, ab vicinis & ædituo (nam paræcus aberat) didici per Edignam inuocatam res seu furto ablatas seu quocunq; casu deperditas domum reconciliari, eoque conieci ab Auentino scriptum fuisse *furtis non furcis* præfectam. adij demum manum ipsius & legi *furtis*, p. 120. lib. 7. parte vltima. Emendabis ergo libros editos. Spectaul quoque latibulum eius in cauo ingentis, quâ triplice stirpe confur- git, tiliæ, quam oleum olim largitam affirmabant, sed cum benefi- cium auari mortales venderent, negasse benignitatem, fontemque olei exaruisse. Seruatur hodie corporis exuuia in capsella vitris pel- lucida, nupérq; concinnata & pectorali Virginis imagine ad sinistram templi aram in qua visitur iusta ejusdem icon inter DD. VV alpur- gam & Vrsulam collocata. Imago in pede altaris docet Edignam plaustro peregrini habitu cum scipione per boues sponte ferè ad ve- hendam virginem jugum subeuntes aduenisse. Adest & picta & cri- stata auis & æs campanum, quæ veniente Edigna cum nullo mo- uente concinuisent, virginem quasi signo diuinitus accepto con- stitisse, ibique loci confedisse, vitamque reliquam sanctissime ex- gisse, & factis quoque admirandis viuam mortuamque celebratam fuisse, de recentissimis cognoui. Obseruata sunt ab anno decimo supra millesimum sexcentessimum vsque ad sextum decimum præ- sentem, quo locum adij, non pauca. Ophthalmiam, quadiu labo- rarat puella curatam, in cuius beneficii monumentum, pendent ad aram cereæ oculorum pupillæ. Alijs cephalalgiam, alijs vnam gut- turis, alijs dysenteriam, qua puer bimulus per biduum cruciabatur, alijs phrenesin abstulit, mentemque restituit. Legi alijs explicatos difficiles partus, qui hærebant, matrèsque jam in vltimam mortis necessitatem adduxerant; labentes alios mollius exceptos, alijs cal- culos ejusdem beneficio exemptos. Pecudum quoque morbos propulsa fertur, quæ prolixius patria lingua sunt exposita, ex qua hæc decerpere placuit; ne in ijs quæ post mortem accidere & hodie accidunt, commemorandis prolixior essem. Nam quamuis bene- ficia sanctorum omnes libenter experiamur, cum nos mala pre- munt, plerique tamen eadem non sine fastidio recognoscunt. Le- gi alicubi, sed locus non occurrit, apud VVolfg. Selender, nisi me fallit memoria, hanc B. Aureliæ, de qua supra memini fuisse so- rorem. sed tempora reclamant, si ritè sunt an- notata.

B. BRV.

B. BRVNO

ABBAS SCHIRENSIS.

EX literis Benedicti præfulis Schirensis anno 1602. ad Sereniss. Maximilianum datis intelligo Brunonem hunc eximie sanctitatis virum fuisse. Sed quia nec ab Hundio, nec a Bruschio, nec a Benedicto præfide plura referuntur, addere plura de Brunone non possum, donec plura accipiam.

C12. CXI.

Est & alius Baldemarus quidam Schirensis abbas, quem tradit Hundius nunquam carnes, nunquam adipem gustasse.

Obijt anno 610. cc. 111.

CONRA-

CONRADVS GVELFO

EX DVCE BOIARIÆ MONACHVS ET

ANACHORETA.

C15. C. XXV.
 Conradus Pfifferg. an.
 1126.
 Vit. Arenbek. p. 142
 85 145.

Conradus ex nobilissima & antiquissima Guelphonum stirpe profectus patrem habuit Henricum Guelphonem qui Guelphonis primi Ducis Boiariæ cognomento quarti filius fuit; fratres Henricum & Guelphonem; sorores Iuditham VVolfildam, Mathildam & Sophiam.

Sic enim ex temporis
 ratione colligo.
 Fridericus anno C15
 C. XI, inauguratus
 est.

Conradus primum literarum tirocinium domi posuit, & cum jam ex ephebis excessisset, Coloniam Agrippinam ad maiorem ingenij cultum capiendum profectus in Friderici pontificis viri splendore generis (tetrarcha enim Forojulienfis erat) & eruditio- nis laude morumque elegantia clarissimi, disciplinam concessit. Cumque ob doctrinæ profectum & inclitam maiorum familiam maximos sperare honores posset, coelestia & æterna animo verè re- gio complexus, omnia fugientium bonorum & honorum nomi- na, fumosque & ymbbras contempsit, seseque ad Claram vallem vbi id loci Diuus quoque Bernardus sacrae militiæ rudimentum apud Cistertium incoeperat, contulit. Hic Conradus hausta religione cum ex diutina meditatione miris visendi Christi incunabula, & theatrum immortalium operum incensus desiderijs arderet, Hie- rosolyma supplicabundus petijt, & omnia à Christo diuinitatis & humanitatis impressa quæ reliquit in terris vestigia exosculatus, inde se in solitudinem contulit, vbi prouectioris nactus ætatis alce- tam, cœpit illi velut administer & discipulus infimis officiis inferui- re, necessaria subministrare, vicissimque Christianæ perfectionis præcepta ab illo haurire. sed valetudine tentatus, institit de reditu ad patrium solum cogitare, quod tamen fatis præceptus, attingere non potuit. Barium Apuliæ municipium naui delatus apud S. Nicolaum religiosissimè expirauit. Sunt qui Patara defunctum velint, quod D. Nicolaus Patarae colatur, vt non Barij sed Patarae re- scribendum putent. Atqui de Bario Apuliæ opido constat, & for- tasse ibidem ara eidem Dño posita. Nam qua in prouincijs Di- uus sua templa non habet? In Boica complures numerat ædes & coenobia: & hic Monachij ex vetustissimo sacello in recentem & augustiorem ædem non ita pridem idem Nicolaus immigrauit. Vripergensis facit rem ambiguam, & mihi de Patara cogitasse om- nino

nino videtur. Subscribam etiam firmandæ nostræ rei, quæ ipse de
 Conrado in suis chronicis ponit: *Chunradus in Clericum ordinatus cum* pag. 276. Basil. edn.
sub puerilibus annis domi literarum studiis informaretur, tempore maturo Colo- 2569.
nienſi archiepiscopo altiori studio & disciplina clauſtrali educandus committitur.
Ubi in utroque tantum profecit: ſed & alijs virtutibus vitia declinans tantum
exornauit, ut ab omni & clero & populo amaretur: ab omnibus ſummo honore
dignus iudicaretur. Ipſe vero honores, diuitias, laudem humanam fugiens,
quibusdam ſe monachis ſociauit, cum quibus omnibus ſuis ignorantibus Clareual-
lenſe monaſterium adiit, ibique ſe monachum fecit. Deinde procedente tempore
Hieroſolymam petijt: ubi cuiſdam ſeruo Dei in eremo manente adhaſit, eiſque cum
omni humilitate neceſſaria adminiſtrauit. Tandem ſentiens ſe quadam inſir-
mitate tactum de reuerſione cogitauit, & ingreſſus nauem Bar ciuitatem S. Ni-
colai peruenit.

Hæc de Conrado Guelfone didici quæ ad pietatis nomen fac
 multa & magna videri poſſunt, cum omnia humana abjecerit, ut
 cælum expeditius intraret.

B. STILLA

VIRGO SCHIRENSIS FAMILIÆ, COMITVM EX
BABONE AVT COMITVM FORTASSE

A STILLA.

Sub ann. circiter.
C10. CXL.
Iacob, Gretser. in SS.
Eyst. estensibm.
Hundius in Stemm.
Auentinus.
Volf, Lazius.

STILLA in Eystadiani pontificis prouincia, quæ olim pars Boiariæ fuit, religiosissima virgo, vixit in arce paterna haud procul ciuitate Abenbergæ in Norico sita. Nomen ab silentio (rarâ sanè virtute in fæmina) accepisse Stillam existimant, quod *Still* patria voce silentium valeat: nisi (quod mihi vero proximum apparet) è marchionum & Comitum Austriæ à Stilla & Hefft originem traxit. Cæterum, vt Gretserus tradit, patrem habuit zelchum, auum VVolframum II, proauum VVolframum I, abauum Babonem II, atauum Babonem I, tritauium Bertoldum regulum Boiariæ Schirensensem, cui pater fuit Arnulphus Schiræ conditor, auus Arnulphus Dux Boiariæ, proauus Luitpoldus caput generis Principum hodie Boiariæ potentium: adeò Principum fatu edita Stilla virgo, cui abauus ille πολύπαις (si vera recentiorum narratio) Babo quadraginta liberorum sobole felix, duobus & triginta maribus, octo virginibus, de quibus copiose Hundius in Stemm. Boiorum. Proauum VVolframum Babonis II, filium Henricus S. Imperator dynastia Abenspergenfi in Norico donauit. Zelcho patri filij fuere Rapato & Conradus, qui *fontem Salutis* cœnobium nobilissimum Heilbrun condiderunt. Sororis tamen Stillæ memoria præterita ab genealogographis, qui sexum muliebrem plerunque tacent, nisi cum hanc illamue nuptum datam narrant. Sed neque Zelchi fit mentio in Babonis & VVolframi stirpe. Gretserus ex Eystadianis chartis illum eruit. Auentinus & Hundius tacent. Lazius in Austriæ Marcha orientali marchiones & Comites à Stilla memorat, & fieri potest S. Stillam ab illis ortam. Porro, inquit, Engelrico, de quo diximus, vigesimus quartus marchio successit Hemo à Stilla, qui regiam in Medlico legitur tenuisse, prescriptus ab Ottone III. imperatore posterius, à cuius posteritate Comites nimirum de Stilla & Hefft defluerunt: in qua circa annum Domini C10. CXX. Ulrichus Patauiensis præsul Herzogburgense cœnobium in Austria exorsus est, Reimbertus itidem Patauiensis episcopus anno 1142. templum S. Stephan

Laz. p. 2. fac. 2. fin.

phani Viennæ consecrauit, & Vdiscaicus Comes Seyterstetenſem abbatiam in ſi-
nibus utriusque Austria condere cepit, anno 612. CLX. tempora ſanè con-
ueniunt cum Stilla.

Sed ad Stillam redeamus, quæ non minus virtutibus quàm
generis ſplendore claruit, ornamento nempe longius petito,
quòd ſua quemque virtus maximè clarum reddat. Stilla cum
templum poſuiſſet, cœnobium molienti Parcæ manus injecere.

Cumque ſunus ducere, inquit Gretſerus, tentarent Heilsbrunnum, ubi fra-
tres requieſcebant, nulla ratione id loco moueri potuit. Iunctis ergo curru equis;
liberos abire ſiuerunt, ſine vllò auriga aut rectore. At illi ſacrum onus vltro
deportarunt ad templum quod ipſa extruxerat, & in quo tumbam ſibi elegerat,
nec ſine celeſti approbatione; nam cum quadam die B. Stilla ex arce paterna chi-
rothecam ſuam dieciſſet, hoc adiuncto: Ibi ſepeliar ubi hæc chirotheca inuenta
fuerit; non alibi quàm in templo abſ ſe condito, reperta eſt; & eo quidem loco,
quem pro ſepulchro occupat. Stetit templum ſolum uſque ad annum Chriſti
CIC. CCC. LXXXII, quo tempore Vſilhelmus Episcopus Eyſtetenſis cœnobium
ſanctimonialium adijcere cepit, accitis virginibus ex Maria Lapide juxta Ey-
ſtadium, quæ religioſæ vitæ fundamenta ponerent; quod monaſterium
poſtea & frequentia & pietate admodum floruit, ita ut præcipui patricij
Norimbergenſes huc ſuas filias Deo ſeruituras miſſarent. Porro ad tu-
mulum ſanctæ Stillæ ſtatim quamvis nondum excitato monaſterio concur-
ſus fieri cepit à vicinis Norimbergenſibus, Weiſſenburgenſibus, Anſpachen-
ſibus, & ab alijs qui beneficia meritis B. Stillæ impetrata teſtabantur donarijs vo-
tuiſque tabellis, prout olim quoque ad ſepulchra martyrum, fieri conſuevit. Cu-
ius conſuetudinis locuples teſtis eſt Theodoretus, qui ſermon. VIII. de curandis
Græcanicis affectionibus ita ſcribit, Piè verò fideliterque precatos ea maximè
conſequi quæ deſiderant, teſtantur illa, quæ votorum rei dona perſoluunt; ma-
niſeſta nimirum adeptæ ſanitatis indicia: nam alij quidem oculorum, alij vo-
ro pedum, alij porro manuum ſimulacra ſuſpendunt, ex argento aurouè con-
texta: gratiſſimè namque accipit eorum dominus qualiacunque ſint dona, nec
exigua nec vilia dedignatur, quippe quæ proferentis facultate metitur. Hæc
itaque omnibus ſpectaculo exporrecta, teſtantur morborum depulſionem, cuius
ipſa certiſſima ſigna ſunt à ſanitate conſecutis allata. Hæc Theodoretus: quo-
rum ſimilia olim ad ſepulchrum S. Stillæ videre licuit, imò & hodie licet: neque
enim celeſtis illius benignitatis ſons exaruit. Vidi & legi germanicè conſcripta
quinquaginta quinque maniſeſta ſanè & euidentia miracula beatæ Stillæ ſuf-
fragatione perpetrata; nam cæcis viſus eſt redditus, claudis inceſſus, ſurdis
auditus, peſtilentia depulſa, capitis dolores ſedati, ſemimortui à limine
mortis reuocati, & plura alia ſupra naturæ vires geſta, quæ inſignem hanc
Abenbergenſem Comitiffam Chriſto ſponſo ſuo chariſſimam & gratiſſimam eſſe

Gretſ. p. 322.

perspicue ostendunt. Miraculorum multitudine & magnitudine permoti
Gundakarus II. hoc nomine Episcopus Eystettensis altare in memoriam B. Stilla
erexisse fertur. Sed ratio temporis obstat; nam Gundakarus diem supremum
obijt anno, Christi ctd. lxxv. quo anno B. Stilla forte nondum nata, certe
necdum nota erat. Alius ergo huius altaris conditor querendus erit.

Nec plura dicenda suppetunt de B. Stilla. Hæc

Gretserus.

B. CON.

B. CONRADVS
 ARCHIEPISCOPVS SALISBURGENSIS EX
 PRINCIPE SCHIRENSIVM FAMI-
 LIA ORIVNDVS, COMES
 ABENSPERGENSIS.

Onradus hic multis nominibus inter cælitæ & sidera Boiorum collocatur. nam & gente domoque Boius, & acerrimus libertatis Ecclesiasticæ assertor, adeoque alter Athanasius in perferendis ob religionem exilijs, & ingentem animi aduersus rem diuinam ardorem, aliâque regias virtutes vt mox cognosces. Patrem habuit VVolframum dynastam Abenspergensium, auum Babonem ex principe familia Schirensium ortum, quæ hodie imperat in Boica, VVolframus trigemini fuere filij Conradus hic noster, & Otto Comes, ac VVolframus.

Conradus per duos fratres paterna hæreditate exutus, ad Henricum Imperatorem confugit, cui primum fuit ab sacris, mox Iuueniensis pontifex designatus, cui auctor fuit Paschalis II. Pont. Max. à quo & stola sacra, quam *Pallium* appellant, cultus est, año 1110. c. vi. in quo munere ita se gessit, vt omni posteritati exemplum pietatis, constantiæ, religionis, inmortale reliquerit. Nam primum collegium sacerdotum in ordinem redegit, & legibus S. Augustini deuinxit, vt Canonici ab regula dicerentur. Erant in vno simul omnes contubernio quatuor & viginti, vt hodie viri religiosi institutis addicti, communi mensa, tecto, supellectili, parique cultu corporis utebantur, eoque in statu sacer ille patrum Salisburgensium senatus ad annos quadringentos tredecim eoque amplius durauit: quem primus Salisburgi vertit Matthæus Langius VVelleburgius episcopus Gurcensis, Cardinalis, archiepiscopus Salisburgensis ex Langa Patritia Augustana & Maximiliano primo Imperatore natus, vt est in epitaphio Maximiliani, in quo Langius Maximilianum suum genitorem & patrem appellat:

Cardinalis loquitur,

O Caesar, felix genitor, quo tuus in orbe
 Et mox,

X 4

Ergo

C13. C. XLVII.

Otho Frising. Syn-
 chron.

Auctor vite S. Geb-
 hardi Archiep. Sa-
 lzburg. apud Can-
 t. 6. ant. lect. pag.
 1140. 2. f.

Baron. annal. XII.
 anno 1111.

Chron. Reichenberg.
 Hund. metrop. Sa-
 lib. p. 9. c. stemm.
 Elund. l. 2. stemm.

p. 2.

Ergo colis superos sine sollicitudine campos,

Dive pater? ---

Hirsaug. Chron.
an. 957.

Lib. 7. c. 14. pag. 78.

Olim plerique omnes summæ ædis Canonici, S. Augustinile-
ges & viuendi regulam sequi cogeabantur. Sic enim Trithemius:
Eodem anno moritur Rupertus Archiepiscopus Treuirensis, cui Henricus successit,
qui regulares officinas & claustrum S. Petri construxit & regulam Canonico-
rum ibidem obseruari præcepit. Hæc est maior Ecclesia Treuirensis in qua hoc
tempore sicut & in ceteris antiquis Ecclesijs, Canonici secundum regulam eis præ-
scriptam in communi vivebant; unam habentes mensam, unam bursam, unum-
que commune dormitorium, sicut hodie inter nos (inquit Trithemius Mona-
chus) iuxta normam nobis propositam conuersamur. Hoc ergo primum
fuit ab Conrado editum specimen pietatis; dein cum contra Cæsa-
rem schismaticum pro pontifice staret, tam constanter se gessit, ut
ferum etiam jugulo intentatum recipere paratus fuerit. Iuuat O-
thonis Frisingensis verba ad fidem subscribere: Anno abhinc tertio ex
omnibus regni visceribus infinito contracto exercitu, Romam iturus Imperator
per montem Iouis Pyrenæum transit, ac in plano Italie residens iuxta Padum mi-
litem recensuit. In comitatu eius xxx. millia equitum electorum fuerunt, ex-
ceptis his qui ex Italia ad eum confluerant, tantumque castrorum ambitum, qui
adhuc superstites sunt, fuisse tradunt, ut visu vix penetrari potuisset. In plano
ergo Italia castra metantes, unusquisque militum ante papilionem suum lumen
nocturnum accendit, quod ad humanam ostentationem gloriæ factum, quantum specta-
culum indigenis in tam amplo ambitu præbuerit, dicere non oportet. Inde castra
mouens, Apenninum transcendit, opidumque quod Pons tremulus vocatur, na-
tura locorum, ac altissimis turribus munitissimum, transitum prohibens, expu-
gnauit & cepit. Post hoc per Tusciam iter agens, Ariciam in robore membrorum
ac altitudine turrium confidentem, eo quod ciues eius Urbis, ecclesiam S. Donati
extra muros ne sedes episcopalis ibi haberetur, destruxissent, ad solum usque pro-
stravit. Verum Nouariam Liguriæ ciuitatem dum per Longobardiam pergeret,
ceperat, ac igne cremauerat. Multis ergo tam in ulteriore quam citiore Ita-
lia, quæ modo Longobardia & Tuscia vocatur, fortiter gessit, ad urbem progre-
ditur. Ibi à Paschali Papa cum Clero & populo Romano in Urbe Leonina ante
fores B. Petri cum crucibus & thuribulis, alijsque ecclesiasticis seu forensibus or-
namentis stante & aduentum eius præstolante, cum maximo tripudio suscipitur.
Ipse autem præfatum pontificem, consilio quorundam sceleratorum, cum magna
tamen reuerentia captiuauit, ac Ulrico Aquileiensem patriarchæ custodiendum
commisit; sicque tumultu orto ac omnibus preciosis rebus ad decorem & regale fa-
stigium expositis immaniter distractis, in luctum versus est gaudium. Occasio
autem sceleris huius hæc fuit: quod rege Romam tendente inter ipsum & papam
conuentio facta, ab obsidibus firmata narratur, ut scilicet rex inuestiuras episco-
porum

porum remitteret, & Papa ipsi regalia eorum resignaret. Itaque dum Romam venisset, ac à pontifice promissa sibi persolui exegisset, Papa, eo quod reclamantibus Episcopis, ea quæ petebantur adimplere non posset; tanquam nocens, cum per omnia esset innocens, custodia mancipatur. Videns hoc venerabilis luauensis Ecclesie Archiepiscopus Conradus, qui cum rege venerat, Zelo aequitatis vicent Deidolens, factum hoc improbanit. Cum dum quidam ex ministris regis, Henricus cognomento Caput, euaginato gladio mortem intermineretur, tanquam pro iustitia mori optans, jugulum præbuit, malens, si minas ille ad effectum perducere voluisset, temporalem vitam finire, quam tanti piaculi scelus dissimulare. Chronicon Reicherspergense ante annos C. D. conscriptum & nuper ab Christophoro Geuoldo V. C. editum rem mirificè illustrat: Anno CIO. C. XI. Henricus rex junior cum multo Episcoporum aliorumque principum comitatu ad urbem Romam tendit ad acceptionem imperialis coronæ, quam etiam veniens ingreditur, præstitis ante iuramentis ac data fide de pace Romano pontifici atque urbi integre conseruanda. Iamque ventum erat in medium Ecclesie B. Petri, ubi de iustitijs hinc inde conseruandis ac tenore concordie inter sacerdotium & regnū tractare conuenit. cum sellis hinc inde prolatis confessum est circumstante consertim corona armatorum. Proferuntur in medium literæ de parte regni ad Romanum pontificem directæ, & quesitum per Cancellarium domini Papæ à domino rege eiusque Cancellario, an eas suas à se missas recognoscerent. Cumque responsum ab eis fuisset, etiam, eadem in palam literæ lectæ, scilicet promissa domini regis ad dominum Papam continentis, similiter & ex parte regis literis, quæ à domino Papa directæ fuerant, in medium prolatis, responsum est, itemque literæ in publico recitatæ, quæ domini Papæ ad regem promissa continebant, ut superius paulò dictum est. Dumque promissa eatenus inaudita Episcoporum aures percellerent, cognoscentes se & Ecclesias suas occasione imperialis coronæ regis capiti imponendæ spoliandos antiquis possessionibus, quasi ex uno ore contradicebant; aientes se regi coronam imperialem tanto suarum Ecclesiarum detrimento emere nolle. Cumque & armati circumstantes eos minis & terroribus perurgerent, quasi jam interficiendos nisi consensissent, & huonradus luauensis Ecclesie Archiepiscopus quasi signifer inter Episcopos, utpote nobilior & honoratior cæteris, etiam ad caput potius amputandum, quam ut ad ea quæ petebantur, consensum præberet porrexit. Et dum clamor hinc inde confusus aliquandiu percrebuisset, rex cum indignatione & motu animi surgens abire cepit. Sed & dominus Papa ex præcepto militum cum rege & post regem abire compulsus est. Hinc præda grassatur, hinc cædes ciuium Romanorum, pro pastore suo quem liberare cupiebant, morientium: captini quoque domini Cardinales & Clerici trahuntur. Omnia siquidem ostia Ecclesie obseruata fuerant ne quis liberè effugere potuisset. Episcopi videntes quæ fiebant, gemere & facinus detestari, sacrilegium clamitare. Multa vero & inenarrabili cæde in ciues

Romanos

Romanos perpetrata rex abiit, & dominus Papa cum eo. Clerici autem tenere educati funibus traherantur ab equitibus, quos illi ut poterant, sequebantur, per plateas, luto profundo ac tenaci vix emergentes. quidam etiam inter manus trahentium, & ad currendum hastis transversis cogentium spiritum exhalauerunt. Qui verò superfuissent per nocturna tempora vel saccis inclusos, vel catenis aut alijs vinculis, ne fuga elaberentur, inclusos seruabant, donec eis pecunias aliquas extorsissent. Et dominus quidem papa ducebatur & seruabatur in custodia. Honorabant verò eum nihilominus episcopi, aliique timentes Leum, donec ei rex multis minis & terroribus coronæ imperialis benedictionem in ipsa captiuitate extorsit, & donec obtinuit in ipsis tentorijs priuilegiū de retrahendis omnibus regalibus ad Imperium quale voluit. Pro qua re vniuersi pene Francia episcopi consilium inierant, quatenus excommunicarent ipsum Paschalem papam, tanquam ecclesiæ hostem & destructorem, nisi priuilegium idem ipse qui dedit damnasset, quod & fecit. Nam in generali concilio residens postea, jam absolutus, ad stipulante ei multitudine episcoporum cum domnis Cardinalibus idem priuilegium, quod ei captiuitate fuerat extortum, damnauit, omnibus regibus, qui eodem priuilegio ad dehonestandam ecclesiam vel aporiandam vterentur, aliquando maledictionem pro benedictione firmissimè ac terribiliter inducens. Non immeritò ergo Sanctum vocat Baronijs nostrum Conradum, In actis, inquit, S. Gebhardi luvaiensis siue Salzburgeris archiepiscopi antiquitus scriptis ab auctore eius temporis hæc de S. Conrado eiusdem ecclesiæ archiepiscopo leguntur, quæ ab hoc anno & ex eadem causa secuta sunt mala. Quæ porro post hanc aureis literis consignandam Conradi aduersus Imperatorem constantiam, passus sit, vix vlla stili atrocitate explicari potest, alterum Athanasium dixeris. Audi quæ scriptor vitæ S. Gebhardi de Conrado subiungit: Exinde, inquit, odium Imperatoris & eius fautorum in tantum incurrit, ut in eius persecutione, sicut de B. quondam Athanasio legimus, totum pene conjurauerat regnum & commoti sunt principes terra, nec vllus locus tutus supererat ad latendum, dum ad inuestigandum eum omnes mouerentur. Infra vallem Admutensem, in cuiusdam spelunca montis dimidium pene annum est occultatus. Rursus eiusdem infra monasterij cellula ambitum in cellario subterraneo xvi. hebdomadibus latitauit. In cuiusdam gurgite amnis usque ad mentum immersus diem integrum exegit. Inde clandestino discessu Saxoniam petens à Magdeburgeris archiepiscopo venerabili Adilgoz nomine officiosissime susceptus est & retentus, qui etiam quotquot ad ipsum patrem nostrum Chunradum Salzburgeris episcopum occulte ob metum Casarianorum pedites veniebant, multis muneribus honoratos, equites remittebat. Miseratione diuina, pace redintegrata, ecclesiæ à Luitpoldo Stirensi marchione in manu sorti requisitus ad suam honorifice post nouem annos reductus est sedem. Rursum ecclesiæ propria strenuè inuigilauit, & inter ceteros eiusdem Salzburgeris

gensis ecclesie dignos per ipsum profectus maioris ecclesie Clericorum vitam in melius informavit, & communem vitam Canonicorum S. Augustini ibi instituit, anno dominice incarnationis CIO. C. XXI. Denique idem auctor de eiusdem morte apponit, Memoratus autem pie mem. dominus Chunradus archiepiscopus ab initio ordinationis sue, usque in finem vite sue, ecclesiam nostram misericorditer fovens & protegens preciosumque ac preclarum opus monasterij, quod heu postea incendio periit, marmoreis columnis apud nos instituens quadragesimo secundo episcopij suo anno senex & plenus dierum V. Idus April. felici fine quieuit. Anno incarnationis domini CIO. C. XLVII. dignus utique qui cum Neemia Deo dicere possit, Memento mei Deus in bono & ne deleas miserationes meas, quas feci in domo Dei mei, & in cerimonis eius. Exceptis enim duobus monasterijs sanctimonialium in Chiemsee & Gosse, qua illum audire noluerunt, qua ipsum contempserunt, nulla ecclesia vel monachorum vel clericorum aut sanctimonialium in toto eius episcopio fuit, qua non aut sub ipso constructa, aut per eum in rebus interioribus aut exterioribus meliorata & augmentata fuerit. Ipse ergo accipiat benedictionem a domino & misericordiam a Deo salutari suo. Ipse nempe dilectus est Deo & hominibus cuius memoria in benedictione est. Hic est diuinitus directus in expiationem provincie Salzburgensis, qua tulit abominaciones impietatis, & erexit nobis cornu salutis & totius religionis. Fuit autem nobilissimis ortus natalibus, patruus videlicet duorum Comitum de Ambinberch Ottonis & Rapotonis. Hundius, Hic, inquit, Conradus Gurcensi episcopo copatus suam diocesin & suos terminos dedit. Rexit ecclesiam annis XLII. moritur anno CIO. C. XLVII. senex & plenus dierum, vir sanctus & pius sepultus est ante altare

S. Erentrudis.

B. OTHO

B. OTTHO MINOR,

ULTIMVS STIRPIS DYNASTARVM RIETTEN.

BVRGENSIUM EX BABONE ABVSINO

ORTORVM. RELIGIO.

SVS.

Post annis CIO. CL.
Hund. lib. stemm. p.
122. 23. 24.
Volf. Selend. p. 124.

Auent. p. 622.

Volf. Selend. p. 124.

Obilissima fuit Riettenburgensium familia, quæ nomen ab castro, oppido & præfectura ad flumen Alemanum traxit & potentissimos aluit dynastas, qui longè latè que per Austriam, Voilandiam, Franconiam, Boiariam dominabantur, ubi passim fundos, agros, opida, pagos, vicos possidebant, magnæque in Deum pietate ferebantur, adeo ut tres meritò possint inter diuos ac beatos recenseri; duo Henrici, de quibus supra memoratum, & hic Otho apud VValderpacensem ædem religiosus, quod cœnobium maiores eius anno P. C. N. CIO. C. XLIII. Innocentio II. Pont. Max. Lothario imperante D. Bernardo adhuc inter mortales degente, decimo ante supremum eius diem anno, condiderunt, situmque est in Palatinatu haud procul à Chamo. In Boiaria aquilonari, inquit Auentinus, Henricus de Lechsgmund & Graispach tetrarches, Litogarda vxor, filius Volcardus, Cesaream; Otho filius Henrici, nepos Ruperti, pronepos Babonis comes de Riettenburg, urbis Reginolurgensis præfectus, VValderbach condunt, ceremonijs Cisterciensibus inuitant. Hæc Auentinus. Hic ergo noster Otho vltimus Comes ex hac principe stirpe oriundus, omnibus rebus humanis Deo cæloque posthabitis vltimam paupertatem consecratus, monachum in VValderbachensi contubernio induit, & inter principes virtutes semper coluit omnium rerum contentum, inter quas & seipsum in primis posuit, ut illud Christi præceptum sequeretur, Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me. Tunicam ergo quam vnicam duntaxat gestabat, posuit nunquam, lauit nunquam, nunquam mutauit. Sic enim de illo vetera apud sanctum Emmerammum monumenta: Beatus Otho junior & vltimus Comes de Riettenburg ex sorte hereditarie partis, quæ ipsi contigit, volens in terram Cuiuentium potius dirigere portionem suam, monachus factus est in monasterio VValderbach, pauper factus ex diuite, Christum pauperem complexus, plus cæteris fratribus in gazophylacium

ladium domini misit: illi sua, hic se totum propter Deum dedit. Inter alia devotionis studia eam fertur consuetudinem habuisse, quod sola tunica & cuculla (quam in vigilia omnium Sanctorum induit) usus, & contentus toto anno, ut nec propter lauare ipsas res, nec propter aliud sui commodum ea vel ad momentum deponeret, aut mutaret. Hæc ex antiquo M. S. Codice.

bibliothecæ S. Emmerammi Ratisbonæ.

Y

B. MACA

S. MACARIUS

EX MONACHO RATISPONENSI ABBAS HERBI-
POLITANVS APVD S. IACOBVM. ET
GREGORIVS IBIDEM ORDI-
NE QVARTVS.

C10. C. 2111.
Chron. Ratiss. M. S.
Auent. p. 631. In-
golst.
Fräcise, Griennwald,
in not. M. SS.
Guil. Esengrein de
scriptor. Eccles.
Littera. Embrichonis
Herbip. Episcopi fun-
dationis pag. 7. B. lit.
Chron. Sect. Herbip.
S. Iacobi p. 3. & seq.
Tritheim. Chron. Hir-
saug. ad annum 739.
Idem Chron. monast.
S. Iacobi apud Herb.
Nec est quod te Hektor
dicitur, Leslau, &
Tomsonus moueant,
sibi, Scotis inquam
nouis & Britannicis,
hos DD. asserentes.

MACARIUM ex Hibernia insula (quæ & Scotia pri-
cis dicta, non illa Britannica) Ratisponam venisse
præter manu exaratas chartas testatur Auentinus,
Hibernia insula est, inquit, quæ ultra Britanniam in Oceano
septentrionali cubat, cuius Plinius & Ptolemæus mentionem faci-
unt. Ea de qua dico Hibernia apud maiores nostros fecunda religiosissimorum
doctissimorumque vatatum fuit. Inde Columbanus, Chilianus & plerique alij in
Germaniam migrarunt. Scotos nunc (imo & olim ita nuncupabant)
Diuus hinc Marianus cum sex condiscipulis Reginoburgium deuenit, & in tem-
plo extra mœnia vrbis habitauit. Magnus eo gentium eius numerus beneficia
Boiorum prouocati, breui confluxere intra mœnia, ut dixi, templum amplissi-
mum bonorum ope extruunt: vbi difficilioris religionis obsequio, castimoniarum
abstinentia satius ardua, scribendo, docendo, maximam sibi gloriam conquirunt,
spectatum satius magnum exemplum pietatis, non solum Boys, sed & finitimus erant.
Omnibus placebant, vno ore omnes omnia bona de ipsis dicebant, famaque hac
impulsus Hainricus dux Boiorum Fanium veterem Romanorum Coloniam, quam
nunc Viennam vocant, instaurat, Scotis templum dicat. Sanctum cum qua-
tuor & viginti socijs Reginoburgio Viennam emigrare iubet. Valdobrunum
de Ranchshouen Aichstadij suburbanum templum, rotundum extruit, Gerar-
do cum condiscipulis Reginoburgio euocato tradit. Emericus quoque Virze-
burgensis episcopus Macarium apprime doctum, abstinentiæque & Boiaria acce-
sit, eidem atque philosophis templum vrbe condit.

Apertè etiam & disertè chronicus liber Ratisponensis ex quo
Francisc. Griennwaldus hæc enotauit: Tunc fauente diuina gratia fra-
trum crescente multitudine (ad S. Iacobum scilicet Ratisponæ) fama benignissi-
ma claustrum eiusdem non tantum in odore fines VVarariae, verum etiam usque
ad fines Franconiæ se longè lateque diffuserat. Quapropter felix patriarcha
Herbipolensis ecclesiæ Embrico locum cellæ & agros sufficientes ad usum fratri-
bus in suburbio Herbipolensi Dei & S. Kiliani cognatione & deuotione hilari plau-
dente populo Herbipolensi Scotis concessit, ad quem locum regendum cum aliqui-
bus fra-

bus fratribus virum Deoplenum Macharium lege diuina doctissimum atq; artium liberalium studijs celeberrimum abbas Christianus Ratispontensem Scotorum in abbatem direxit. Dein addit de suo huius D. Macarii corpus ante triennium (anno nempe c. 10. 100. XII.) Herbipoli cum ingenti omnium gaudio repertum, testem adducit abbatem Scotorum Ratispontensem ex quo se affirmat id accepisse.

Ceterum Trithemius huius sanctissimi viri mores, vitam, & quæ viuus mortuusque admiranda patrauit, diligenter exponit, quanquam de Ratispontensi cœnobio nil meminerit, nemo quippe vnus tradit omnia; monumenta tamen Ratispontensia diligenter memoriam eius custodierunt, quæ ipse vidi & legi & exscripsi. Et Auentinus testatur ex Ratispontensi cœnobio missum Herbipolim vt jam legisti. Sed iuuat hic Trithemij verba subscribere: quæ ad S. Macarii eximias laudes pertinent. *Macarius, inquit, natione, Sco-*

In chron. Monast. S. Iacobi ad Herb. p. 4.

tus, professione Monachus, de abbatis sui permissione pro Christi amore peregrinus & exul factus de Hibernia, venit in Franciam Orientalem, quæ antiqua nominatur, anno Christianorum millesimo centesimo tricesimo octauo, eo videlicet tempore, quo Embrico reuerentissimus præsul Herbipoli strenuè gubernabat ecclesiam anno pontificatus illius secundo; quo huius cœnobij D. Iacobi Apostoli fundamenta locauit, ad instantiam & preces Christiani Monachi qui B. Macario postea in abbacia successit. Fuit autem Macarius, vir per omnia Deo deuotus, vita & conuersatione sanctissimus, quippe qui ab infantia sua omnipotentis Dei seruitio mancipatus in monasterio sub norma & institutione D. patris Benedicti regulariter viuere à sanctis præceptoribus didicerat. In orationibus ad Dominum semper fuit peruigil atque deuotus, mente & corpore omni puritate nitens, virgo incorruptus, & in obseruantia mandatorum Dei studiosissimus. Nemo vidit illum otiosum, nec tristem, nemo mente turbatum: sed amore diuino estuans semper aut orationi aut lectioni diuinarum scripturarum intentus erat. Studebat se in omnibus irreprehensibilem Deo seruum exhibere, vt nihil penitus eorum negligeret, quæ illum nouerat præcepisse. Corpus suum cupiens spiritui subijcere magnam multo tempore abstinentiam tenuit, & vsque ad mortem nec vinum bibit, nec carnes manducauit. Veniens itaque in Franciam cum duobus fratribus Christiano videlicet & Eugenio primus huius cœnobij abbas ordinatus est ab Embrichone prænominato pontifice anno domini c. 10. c. xxxix. indictione II. die videlicet mensis Septembris tertia, & præfuit annis XIV. mensibus IV. diebus XX. Ordinatus autem huius tunc inchoati cœnobij abbas pristina conuersationis rigorem in nullo minuit, sed vsque ad mortem in sanctis operibus perseverans etiam viuus miraculis coruscavit. Contigit enim anno dominica natiuitatis prænotato millesimo centesimo tricesimo nono, circa festum S. Archangeli Michaelis, quod à Pelegrino abbate S. Burchardi, cum alijs quibusdam notabilibus viris in-

uitatus

uitatus ad mensam resideret: cumque pro sua consuetudine abstinere a vino & aquam inuissus nemo praeferret, ministro aliud nihil infundente quam vinum, & pote qui vita eius institutionem aut nesciebat, aut certe dissimulabat, cepit vir ei in medio epulantium sitire. Sed cum prae verecundia aquam postulare non auderet, praemissa oratione mentali ad Deum, sinistra manu poculum arripuit, & faciens desuper crucem dextra vinum in aquam conuertit, & cum gratiarum actione bibit. Videntes eum bibere, qui circumsidebant, eius instituti scientiam habentes, poculum obseruabant, & inuento certissime, quod vinum oratione mutasset in aquam, ultra modum sunt admirati. Hoc miraculum attestatione multorum qui fuerunt praesentes, notum factum est per totam provinciam Francorum & in ore omnium Macarius verus Dei cultor & seruus praedicatus & laudatus est. Embricho quoque Herbipolensis reuerendissimus praesul, huius intuitu miraculi, s. abbati Macario & eius successoribus clero consentiente sua, benedictione contulit integram praebendam Canonicalement in Ecclesia Herbipolensi maiori, perpetuo duraturam. Magna hinc populi deuotio creuit ad locum, & multi pro animarum suarum remedio huic canobio multa contulerunt. Post annos ferme septem Ecclesia monasterij jam pene consummata B. Macarius abbas pro acquirendis indulgentijs & reliquijs sanctorum in propria persona sanctam Romanam visitauit Ecclesiam, literis commendatitijs Episcopi Herbipolensis comitatus. Et tempore praefuit Ecclesiae Romanae Eugenius Papa III. S. Bernardi abbatis Charauallis Cisterciensis ordinis quondam monachus atque discipulus, pater pauperum & hospes peregrinorum, qui venientem ad limina Apostolorum D. abbatem Macarium, ut verum Dei seruum, cum ingenti laetitia suscepit, & omni humanitate liberali prouisione tractauit. Factum est autem in quadam feria VI. sedente ad mensam summi pontificis, paupere Macario, quod turris Ecclesiae s. Iacobi Herbipoli, aquilonaris impulsu turbis mota corruit, & quasi funditus collapsa fuit. Quod cernens vir Dei in spiritu non considerans ad cuius mensam sederet, cum gemitu exclamauit, O Deus parce misellus, ne deuotio fidelium pereat. Quem manu contingens pontifex dixit, quid habes frater, & quare ingemiscis? qui verecundia tactus nihil respondit. Iterum postea interrogatus ad partem, turris ruinam monasterij sui tam longe distantis aperuit, & quomodo hoc viderit in spiritu, pontifici reuelauit. Notauerunt horam qui fuerunt praesentes, & reuersi Herbipolim omnia, sicut dixerat, contigisse inuenerunt, ita ut visio patris & ruina turris vno momento concordarent. Erat homo in ciuitate Herbipolensi, nomen e Dudo, qui sebrum diuturno languore exhaustus jam prope videbatur moriturus. Eius uxor, cuius nomen non tenemus, famam sanctitatis viri cupida, ad monasterium s. abbatis, deuota euecurrit, & ut preces ad Deum pro infirmo suo marito funderet humiliter rogauit. Cui vir Dei respondit, non sum eius apud Deum meriti, ut infirmantibus possem dare sanitatem. orabo tamen libens, quatenus omnipotens & misericors dominus tuam deuotionem exaudiat, & quod iudicauerit viro tuo esse salubrius faciat: vade & tu ora similiter. At mulier postulauit ab eo ut aquam urceolo contentam & oblatam

oblatum in nomine Christi benediceret asserens se in Dei misericordia omnino habere fiduciam. Qui mulieris importunitate victus crucem super aquam edidit, & eam abire iussit. Lata igitur abscedens aquam à viro Dei benedictam marito bibendam plena fide ac deuotione obtulit: quam ut bibit, mox omnis ab eo infirmitas recessit. Anno de hinc domini nostri Iesu Christi CIO. CC. LXIII. presuit monasterio S. Iacobi presenti Ioannes abbas vir magnificus & Deo deuotus, qui chorum Ecclesie nostrae ampliatus de nouo construxit, & fenestris exornauit, & jacet ante venerabile Sacramentum corporis domini sepultus, crurium & tubiarum debilitate infirmabatur aliquanto tempore grauiter, qui tandem ad merita S. Macarii confugiens se supra sepulchrum eius in orationem posuit, & omnium membrorum suorum sanitatem plenarie consecutus fuit. Contigerunt & alia circa eius monumentum retroactis temporibus miracula, quae veterum negligentia, & fratrum incuria, literis non sunt commendata. Hoc etenim praecipuum à Deo munus beneficij praestandi fidelibus obtinuit, ut sicuti pro Christi amore incendium carnis suae vincendo superare studuit, ita morbos febricitantium hominum inuocatus fideliter extinguit. Subiungit dein, Hoc anno CIO. C. LIII. S. Macarius primus huius caenobij abbas moritur. In eius transitu voces sanctorum Angelorum cantantium audiuntur. Sepultus est in capella prima S. Iacobi sub lapide eleuato, cum tali inscriptione, Hic jacet Macarius, primus abbas huius Ecclesiae, per quem Deus vinum in aquam conuertit. Laudatur idem vir sanctissimus in tabulis Embrichonis, quae extant (de fundatione monasterij) Episcopi Herbipolitani.

Sequitur in codice Ratispouensi de Gregorio eiusdem Virzburgenfis caenobij praefide quarto, ut numerat Trithemius, secundo, ut charta Ratispouenses; sed Trithemij maior auctoritas.

Tunc virum S. Gregorium Spiritus S. gratia sic nominatum de claustro Ratispouensium Scotorum in abbatem elegerunt Herbipolenses fratres vnanimiter, qui ex re nomen habens super gregem sibi commissum euigilans, erga pauperes & praecipue peregrinos in tantum studebat, ut quantum manus eius poterat attingere, publice priuateque egentibus largiretur, qui in tali studio post paucos annos hilariter ad Christum transiit. Cumque eodem anno, quidam arreptus ab inimico ligatus traheretur (ad sepulchrum) ut ibid. fratres pro eo Excelsi rogaent clementiam suis precibus pro eo, eundem infirmum super sepulchralem cippum eiusdem abbatis, ut erat catenatus, fratres imposuerunt, statim idem demoniacus crabrones nigerrimos innumerabiles, meritis patris Gregorij adiutus, euomit. &c. Atque haec de peregrina sanctitate in Boariam & reliquam Germaniam ex Hibernia delata, quae nobis & hoc & alia multa sanctitatis lumina submisit.

B. VVALTHO seu BALTO
 ABBAS AD VVESSONIS FONTEM CVM B.
 THIENTONE M. ET SEX SOCIIS
 MM.

D. C. LV.
 Ex M. S. Andecensi
 de SS. & VVessenbrun-
 nenſibus, M. SS.

Huius vitam habes
 vol. 1.

Inter Tegerſenſes ab-
 bates nullum lego no-
 mine Beatum, niſi
 forteſſe nomen exci-
 dit, quod factum pu-
 to. Nam a condito mo-
 naſterio per annos ce-
 rum ſexaginta no-
 vem tantu poſiti ſunt
 quatuor abbates, &
 verosimile eſt plures
 fuiſſe. Auentinus
 certe quintum addit
 Meginhardum. Li-
 ceat ergo nobis ex an-
 tiquis hu chartis ad-
 dere ſextum Beatum,
 quem re & nomine
 auctor appellat Beatus.

Cœnobio Montis S. Andecenſis MS. accepi volumen
 de Sanctis in quo præter alia de hoc VValthone & non-
 nullis legi, quæ ad verbum adſcribenda putavi. In Ba-
 uariæ partibus monaſterio quod dicitur VVeſſenbrunnen ſancto
 Petro Apoſtolo dedicato ibidem fuit abbas quidam VValtho no-
 mine, qui in vita ſua aquam mutauit in vinum in vitro exiſtenti magno. Hic
 etiam poſt mortem claruit miraculis. Illud autem vitrum in huius rei memo-
 riam teſtimonium ac indicium ſanctitatis eius adhuc in eodem ſeruatur monaſte-
 rio. Item non longe ab eodem monaſterio ad tres leucas reſidebat Comes quidam
 plurium caſtrorum dominus nomine Razzo, qui relictis huius ſeculi pompis eſt fa-
 ctus monachus conuerſus, in monaſterio ſuo quod ipſe fundauit ad honorem apo-
 ſtolorum Philippi & Iacobi apud caſtrum ſuum Ræzenberg in quo cœnobio vitam
 ducens cœlibem, quieuit in pace, & uſque in diem hodiernum pluribus miraculis
 coruſcat. qui locus appellatur in VVerd. Quod cœnobium poſtea ab inuafori-
 bus eccleſiæ, duce uidelicet Noricorum Arnolde cum multis alijs eccleſijs & mo-
 naſterijs deuſtatum eſt. ſed poſtea eccleſia illa reedificata fuit. Similiter et-
 iam fundatores cœnobij Tegerſenſis Albertus & Witarius fratres eius mona-
 chi inibi poſt mortem eorum fulſere miraculo quod dæmoniacus quidam ad ſepul-
 chrum eorum liberatus eſt. Similiter eiſdem monaſterij quidam abbas re &
 nomine Beatus, a Deo ornatus eſt miraculo, nam cæcus quidam ad eius monu-
 mentum illuminatus eſt. Item & Simpertus ante epiſcopatum fuiſſe dignoſci-
 tur in monaſterio Maurbacenſi, cui præfuit ſub B. Patris Benedicti regula, qui
 etiam uſque hodie multis claret miraculis in prædicta ciuitate Vindelica Augu-
 ſta in monaſterioque Sanctorum VValrici & Afri: nemque in eodem cœnobio
 Auguſtenſi fuit Reginobaldus primus abbas eiſdem loci poſtea Epiſcopus Spirenſis
 factus, qui etiam claruit miraculis. Item & Thoto fundator & abbas I. cœno-
 bij in Octimpura. Etiam in eodem monaſterio Auguſtenſis diœceſis claruerunt
 multis miraculis & ſignis abbates venerabiles Rupertus, Bernoldus, Iſgerinus,
 Conradus & Athon incluſus ibidem fuit; de quibus leguntur glorioſa facta tam in
 vita ſua quam poſt eorum obitum felicem.

De VValthone porro ex tabulis M. SS. VVeſſenbrunenſis cœ-
 nobij hæc tranſcripſi. Notum autem ſit omnibus S. VValthonem (ſic enim
 nominant

B. WALTHO.

R. S. Jovior f.

*Ter hinc fontis quondam rubore metreta,
Apposita domino cum satiore dapes,
Vinea Walthoni pariter quoque paruit una,
Cuius ad imperium mox liquor erubuit.*

*Ante tamen praesit domini vestigia Waltho
Expressitque sua religionis Deum.
OMNIA PARENTI PARENT fluit as, riget una,
Stat caelum, medio nox habet atra die.*

Y 4

nominant

THE WILSONS' ARCADE

THE WILSONS' ARCADE
A large, ornate building, likely a library or a grand residence, with multiple stories and a prominent central entrance. The building is surrounded by a garden or courtyard area.

dominant illum veteres rerum diuersarum catalogi) huius monasterij & loci VVessobrunensis abbatem à primo decimum tertium mira abstinentia & omnium virtutum exercitio & vixisse & virum fuisse pium, deuotum & presulem omni sanctitate plenum. Idem reuerendus in Christo & sanctus pater, cum sui regiminis tempore, monasterium adeò vini penuria laborasset, quod sacerdotes minime sacra facere possent, misit tandem accersitum ad se famulum, cum vitro amplo & albo & nodulis caruleis affabre ornato ad fontem VVessonis pro aqua apportanda, quam ubi signo sacrosanctæ crucis signasset, & benedixisset, mox aquam vinum factam, idem famulus gustauit, & presbyteris ad Missas celebrandas tradidit. Electus fuit anno Domini 1129. presuit monasterio 26. annos & tres dies, & postquam plurimas molestias perpeffus fuisset à nobilibus & ignobilibus bona monasterij inuadentibus, pie in Christo non sine opinione sanctitatis obiit ipso festo S. Ioannis Euangeliste. Primum sepultus est in introitu capelle S. Nicolai, proinde ne tam Sancti viri reliquie vulgi tererentur pedibus, corpus eius magno honore leuatum & in medium Ecclesiæ maioris retro altare omnium Sanctorum translatus est, & sepulchrum magno lapide obductum, circa quem octo magnæ candelæ adhuc habentur & videntur singulis festis diebus accense. In huius rei memoriam posteris recolendam vitrum adhuc, vt alia sacra, vasa monasterij in sacristia reseruatur.

Codex habet 27. annos. Sed catalogus abbasum 26.

Insuper Thiento abbas nonus huius loci, anno 15. cccc. xliii. electus temporibus Ottonis primi & S. Valrici Episcopi Augustensis, martyrij coronam etiam cum alijs sex fratribus suis per decollationem capitis ab Vngaris eo tempore prouinciam Boariam mire vexantibus & deuastantibus, adeptus est, in loco non procul à cœnobio disito qui lingua vulgari vt antea, VVessesbrun appellatur, quo in loco sepultura omnes simul traditi sunt. In huius facti signum erigebatur paulatim à Christi fidelibus capella lignea, quam ante nouem annos R. Dn. Benedictus abbas huius nominis II. pie memorie deposuit, Zelo diuino permotus, & nouam de lateribus extruxit, quam proinde noster modernus Reuerendus in Christo pater & Dn. Georgius abbas XLVI. cuius regimen Deus Opt. Max. fortunare semper velit, ante tres annos consecrari à Reuerendissimi Episcopi Augustani R. Dn. suffraganeo summo pere sollicitauit, & consecrari in honorem S. Crucis fecit. Ipsi autem SS. Martyres ab eo loco translati requiescunt modo in vno monumento in basilica B. Mariæ Virginis prope maiorem Ecclesiam SS. Petri & Pauli Apostolorum cõsepulti.

In catalogo est XLVII. & Gregorius, nō Georgium scribitur.

Et quemadmodum supradictus S. Waltho & reliqui septem martyres hactenus vsque nondum fuerunt in sanctorum numerum relati, ita & maiores nostri & antecessores nihil de illis in choro peregerunt, nisi quod pia corda fecerunt illorum vitæ sanctitatem & sanguinis pro Christi amore effusio-

nem summis suspirijs procul dubio sepe sepius recordando.

S. HART.

S. HARTMANNVS

BOIVS EX CANONICO AVGVSTINIANO

BATAVIS BOIORVM, EPISCO-

PVS BRIXINENSIS.

C13. C. LXV.
 Calendū Ianuar.
 Ex M. S. canoby Pol-
 lingani.
 Tom. 11. Canu. ant.
 lect. p. 296.
 Rademico l. 1. c. 14.
 Baron. XII. annal.
 Hund. metrop. Sa-
 lub. p. 160.
 Vita S. Leopoldi Au-
 stry.

Hartmannus haud procul Batauīs Boiorum (in Pollin-
 gano agro, ut nonnulli putant) fortunā uti non sum-
 mā, ita nec infimā, honestis maioribus natus, admo-
 dum puer à parentibus D. Nicolao (cuius aedes est ex-
 tra Batauorum pomœrium, culta à viris religiosis, qui
 in S. Augustini Canonicas legēs jurarunt) initiatus, literas cum pie-
 tate tam auidē hausit, ut intra paucos annos plurimum promoue-
 ret. Florebat id ætatis Iuuauij Conradus Pontifex morum sancti-
 tate & fama defensæ libertatis Ecclesiasticæ inclitus, cuius vitam
 supra collocaui. Is sacrum sacerdotum collegium Salisburgi in
 ordinem redigere statuerat, & ad S. Augustini normam efformare.
 His exempli causa Hartmannum, quod mores eius essent legis lo-
 co, decurionem è domicilio S. Nicolai impetratum præfecit. Nec
 longa temporis intercapedo intercessit, cum iussus est Chimensis
 Ecclesiæ præfecturam suscipere, in qua perinde ut antea subiectos
 factis magis quam verbis ad virtutem est hortatus. Inter hæc D.
 Leopoldus Austrius nobilissimū & amplissimum cœnobium con-
 didit Neoburgi, quod claustrum Neoburgense est appellatum.
 Huius ut sancta jaceret fundamenta, ab Contado Iuuauienti pon-
 tifice magnopere Hartmannum Chiemensis tum ædis præsidem
 diu expetitur impetrauit, qui magnum operæ precium ibi fecit, &
 tam virorum curam, quam sacrarum virginum tutelam suscepit
 multaque diuinitus didicit & docuit. Commendauit hunc In-
 nocentius Pont. Max. Agneti coniugi D. Leopoldi, & filijs eius
 post mortem Leopoldi his verbis: *Dilectum quoque filium nostrum*
Hartmannum eiusdem loci præpositum, pro B. Petri & nostra reuerentia honore-
tis & diligatis, & in suis necessitatibus, paternis studeatis affectibus subuenire &c.
 Est eiusdem mentio apud Thomam Haselbachium anno C13.
 XXIII. in M. S.

Confederat inter domesticos lectioni sacræ intentus, cum re-
 pente consurgens exiliit, cœnobiūque egressus ad aedes quasdam
 properans (in quibus è cœnobia quidam negotiorum causa cura-
 bant)

B. HARTMANNVS BOIVS EPISC. BRIXINENSIS.

Tam durus, Hartmanno, potes tibi dicere leges?
 Tam corpus duris subdere verberibus?
 En velut incudem tunditis tua torga minister,
 Vix ferrum ferret, quod tua membra ferunt.

Tam grauis haud ullus mortalibus incubat hostis,
 Quam (quem fors tecum) tu tibi, quisq. sibi.
 Ergo ne corpus menti seruire recuset,
 Mensque Deo, corpus sic animamq. premus.

bant)

DE S. HARTMANNI EPISCOPI BRUNSVIGENSIS

DE S. HARTMANNI EPISCOPI BRUNSVIGENSIS

(1000)

bant) cum ad fores constitisset, suos ingenti clamore euocatos propere se inde extemplo iussit. Vix illi pedem domo extulerant, cum subito tota moles vastâ ruinâ procubuit, qua elisi fuissent omnes, nisi præsentî periculo, beneficio præsulis sui, fuissent subducti; quod ipsum eius ope euaserunt quoque cum multis vectoribus nautæ, qui scopulo haud procul cœnobio adhæserant, flumine nauigium in exitium trahente.

Interim Reinbertus Sabionensis antistes apud Brixentas in Teriolis vita cedit, cuius infulam, sacrum ibi patrum consilium Hartmanno obtulit, qui rem inibi quoque præclarè gessit, ac primo statim anno Reinbertum nobilem dynastam & copiosum induxit ut viris religiosi cœnobiū haud procul Brixinâ moliretur, qui communicato cum coniuge nobili Boia, consilio, Nouæ-cellæ contubernium S. Augustini sodalibus posuit, qui hodièq; egregiè nomen & religionem tuentur. cuius initia cælesti non caruere prodigio. Alebat Reinbertus in sinu impuberem filiolum Vdalricum, huic sua bona ex asse testamento transcribere cogitarat, ac proinde Hartmanno negarat suæ opis esse cœnobiū excitare, satis se Deo, ut speraret, pro sua tenuitate facturum, si domum hospitalē exædificaret. Interea tamen temporis, cum paruulum suum filium olim in sinu ferret, cœpit precari Deum ardentibus votis, ut si natus ille suus à virtutis tramite, vir olim aut adolescens declinaturus esset, maturo fato præriperetur. Rata habuit vota tam futuri quàm præsentium cognitor Deus; puerum intra teneram innocentiae ætatem, ne in prauum deflecteret sustulit, & Reinbertus viris religiosi sacrum domicilium constituit, quibus omnes opes suas & facultates addixit, ac demum exutus omnibus humanis commodis nudus & ipse nudum Christum in eodem, quod ipse posuerat, cœnobio secutus, vitam beato fine conclusit omniâq; apud cælites centuplicato fœnore recepit.

Sexto dem & quinquagesimo supramillesimum centesimum aîo ad comitia Reginoburgica, accitu Friderici Ahenobarbi Imperatoris Hartmannus venit, ubi lis inter duos Henricos vitricum & priuignum composita est: & Henrico Austrio patruo data Austria; Henrico Leoni nepoti Bauariam addixit Fridericus, cui sententiæ pronuntiatae testis fuit inter alios & ipse Hartmannus. Ipse interim attentus ad ouilia, velut princeps pastorum in cultu, victu, officijs aulicis eandem coluit frugalitatem, parsimoniam & modestiam, quam ante colere consuevit, memor illius; ut quo altiores sumus, hoc submissius nos geramus. Itaque si quotidianam viuendi

Z

uendi

uendirationem eius inspiceres, monachum crederes, quo nullus religiosius vitæ sanctioris institutum & leges custodiuit, nemo intra coenobium tam castè, sanctè, parcè, sobriè vixit, quàm ille extra, nec nisi semel in die, præter dies anni celebriores & domino sacros cibum sumsit; eumque non ex macello petiit, vel præda aucupio capta, vel venatione quasitum, sed humi natum, qualis per cineralia adhiberi solet. Intimæ tunicæ loco, molestam & feris horrentem telam, qua corpus assidue fodicabat, induit, eodémque textu femoralia gestauit, quæ nec per noctem quidem exiit, quoad fœda & inusitata ploræ impetigine contactus thoracem monitu rogatúque familiarium posuit. Proximam cilicio tunicam lana tactam non nisi cum corpore & vita sibi detrahi passus est: quin & quod obstupescas, nullo non die tergum virgis cadendum præbuit, cum de quotidianis lapsibus summa cum animi demissione se apud sacerdotem accusaret, nec id supplicij genus pro suis duntaxat noxis subibat sed cum ab aliis etiam per vrbis vias peccaretur, quod ipse videret, id suis culpis adsignabat, & postridie de tergo suo pro alienis noxis Deo satisfaciebat. Salutari hostia quotidie, non sine largo lacrymarum imbre litabat, nisi valetudine præpediretur. Ori frenos tam arctos imposuit, suis vt horis non minus religiosum coleret silentium, quàm ij qui in medijs claustris tacendi & loquendi tempora legesque obseruare coguntur. longiora somni spacia etiam vestis asperitas excludebat, quanquam magnam noctis partem, per se quoque vigilabat, sibi durus semper, facilis & mitis in alios præsertim miseros & egentes.

Cælestium porro rerum contemplationi adedè deditus erat, vti rei familiaris per totam dioecesin omniumque censuum, prouentuum, decimarum procurationem Conrado à sacris administro commiserit, viro in paucis fido probo & religioso, quem secum ex Pollingano religiosorum cœtu comitem & socium laborum adsumsit. Erat is Conradus præses ædis sacre Pollingane, de quo hec in syllabo Præpositorum Pollinganorum nuper ab religiosissimo eiusdem phrontisterij præfule Kiliano ad me misso, cognoui.

Chunradus Præpositus huius loci pie mem. obiit anno domini 1180. qui hanc ecclesiam libris & sacris vestibus diligentissimè decorauit, & iste Chunradus fuit Canonicus nostri monasterij Pollingensis, vir vitæ venerabilis, strenuus, fidelis, prudens & familiaris, Capellanus D. Hartmanni Brixinensis episcopi sibi adeo fideliter & constanter rigido animo assentiendo, vt propter seueritatem morum alter episcopus, vel magister episcopi diceretur. Huius, quoque consilij & pie voluntatis affectu fabrica in Noua cella initium accepit. Mortuo igitur Chunrado,

B. HARTMANNVS.

Omn tremores Latium, formidandâsq; secures
 Caesaris honorat summus in orbe pator,
 Hartmannus contra ferrum, contrâq; secures
 Caesaris intrepidus rege pauente statit.

Turpâq; caput, saxâq; immobile Cephæ
 Defendit contra Caesaris arma pedo.
 CEDANT ARMA TOGE, PLUS ARMIS PRÆSVL INERMIS
 SÆPE POTEST: sed cui militat ipse Deus.

Z 2

Chunone,

DE S. HARTMANNO EPISCO. EXIMIENTI 307

B. HARTMANNVS

Clunio

2.2

Chunone, eiusdem nostri loci Præposito Chunradus iste Præpositura illius dignitatem licet inuitus suscepit, ubi venerabiliter degens Deoque deuote seruans Christo religiosam vitam beato fine conclusit anno quo supra, die vero animarum S. altera Nouembris & præfuit prælatura 32. annos.

Itaque Hartmannus quoties cæli desiderio capiëbatur, ex publicorum negotiorum pelago in vicinum Nouæ cellæ, cui à Maria gratia nomen indiderat, tanquam in portum confugiebat, ubi cælesti quiete pascebatur, & meliore diuinarum illustrationum ac consolationum nectare inundabatur. Quem tamen secessum differebat, cum reipublicæ vltus & amittendæ dotis Ecclesiasticæ periculum imminebat, quod per se Conradus auertere non poterat, tum verò Hartmannus contra dynastas qui vel iura Episcopatus conuellere, vel prædia, castra agrisque inuadere moliebantur, non clypeo, vel hasta, vel copijs obarmatus, sed sacra mystarum acie cinctus, prælato victricis signo crucis, in hostem prodibat, nec quicquam vel tam audax, vel impius & contumax fuit, qui illius auctoritate, nomine & fama sanctitatis territus non illico cesserit, præsidiaque ab arcibus, castris aut agris non deduxerit, locumque vacue factum illi occupandum tradiderit. Ausus est etiam contra maximum potentissimum & inuietum Imperatorem Fridericum Ahenobarbum venire, quando libertas Ecclesiastica operam illius efflagitabat. Nam Adriano Pont. Max. rebus humanis exempto, cum de sufficiendo mundi præfule inter Cardinales & Imperatorem vltimis odijs decertaretur, & melior pars Alexandro legitimo pontifici adhæresceret, Imperator verò Victori triplex diadema conaretur imponere, eaque de re Fridericus ad Eberhardum Salisburgensem Archiepiscopum & Hartmannum, qui soli prope ex omni Germania principis gratiam negligebant, literas daret, nunquam à sententia potuit dimoueri, & cum Imperator alios hoc nomine vexaret, proscriberet, eorumque fines omni genere cladium vexaret, huic vni pepercit, cælestem in se ratus vindicem animaduersurum, si tantum numinis amicum offenderet. Rogarat idem Imperator eundem, cum illac transmitteret, vti sibi aram viatoriam & plicatilem ad rem diuinam in itinere faciendam initiaret, spondit Hartmannus facturum se quod peteret, sed non nisi Alexandri pontificis nomine, quod Fridericus libenter admisit, dummodo ab Hartmanno consecraretur.

Extant apud Raden.
l. 1. c. 14.

Fuerat in eiusdem tutela, vti & priorum episcoporum Pollingani in Boica haud procul V Veilhaimio opido nobile & perantiquum monasterium (quod etiam prædio auito Obroluingano,

eum ex conuentu Principum quem Imperator Moguntiaci celebrarat. rediret, auxit; natum ibi nonnulli existimant, vt mihi praefes cœnobij Kilianus coram retulit) id inquam asceterium quod longius abesset Brixina, Henrico Leoni Boiorum & Saxonum Principi in clientelam, volentibus & petentibus patribus Pollinganis commisit, cuius hodiè quæ tabulæ extant anno CIO. C. LX. signatæ & apud Hundium expressæ, quarum nos autographum vidimus. Visuntur & hodie duo altaria sanctæ Magdalene & sanctæ Crucis in Pollingano templo ab Hartmanno inuncta, de quibus membranæ testantur, Anno ab incarnatione domini CIO. C. LX. indict. VII. 3. Nonas Nouembr. dedicatur hoc altare à venerabili sanctæ Brixinensis ecclesiæ Episcopo Hartmanno in honorem Sanctæ Dei genetricis Mariæ Virg. SS. Apostolorum Simonis & Iudæ, SS. Martyrum Alexandri, Felicissimi - - - SS. Confessorum Germani, Felicis, SS. Mariæ Magdalene & Anastasiæ Virg.

Anno ab incarnatione domini CIO. C. LX. indictione VII. 3. Non. Nouembr. dedicatum est hoc altare à venerabili S. Brixinensis ecclesiæ Episcopo Hartmanno, in honorem Sanctæ Dei genetricis Mariæ, SS. Apostolorum Andrea, Iacobi. Continentur autem de Ligno in quo passus est S. Andreas & reliquie SS. Martyrum Georgij, Vitalis, Castiani, Colomanni, SS. Confessorum ingenuini, Gislarij, SS. Virg. Eufemiæ, Walburgæ.

Iam miracula medelarum & varia prodigia in pauca conferam. Aedes S. Lamberti nomini dedicanda erat, ad quod officium inuitatus sanctus antistes rogauit præsidem cœnobij, vt sibi liceret extra turbas soli prandere, id cum obtinuisset, ab administro mensæ, quamuis ægrè, impetrauit, vt sibi purum fontem loco vini propinaret. quod cum ille fecisset, vitrumque ruta & saluia, ne res à quoquam animaduertetur texisset, rediretque famulus ad putecum, vt tepentem ex priore limpha calicem recenti latice repletet, gustauit, quod reliquum in vitro reliquerat præsul, & sensit, ex optimo genere vini esse, miratusque alteri porrexit poculum, qui & ipse intusitata præstantiam vitis demiratus quærit, vnde id genus vini optimæ notæ acceperit, tum adauctum iurejurando rem silentio pressurum, exposuit quod acciderat, se Hartmanno episcopo puram vndam propinasse, ex qua succus ille reliquus redundauit.

Lapis præterea fronti altaris, quæ sacri Diuorum cineres continentur, rite quadratus post initiationem loco reponendus nulla arte, ne ipsorum quidem lapidarum manu quadrari poterat, donec sanctus pontifex ipse dextram admoueret, cui dicto citius cessit saxum, & locum impleuit.

Puero dum assum deartuaret pullum, orique admoueret, hæ-

fit in

fit in faucibus fragmen ossis, quod nulla vi poterat excuti, jam vocem dolor interceperat; jam gula adeo intumuerat, ut nihil præter liquorem in stomachum posset trajici. Iam lecto desperata valetudo miserum affixerat, cum cælestis adest medicus Hartmannus, qui primum ei de moribus emendandis præcepta edidit, dein fauces cereo coronauit, illumque postridie in templo accendit, & puerum in sacram eadem deductum humi precabundum prostrauit, cum ipso rem diuinam faciente, ossiculū ē gutture pueri profiliit, secumque magnam puris vim attraxit, unde ægrum sanitas integra ad exemplum D. Blasij mox consecuta est.

Multæ aliæ narrantur curationes per Hartmannum factæ. Fœminæ totum os fœdo liuore intumuerat, quem hausta de lotis pontificis manibus aqua, adeo absterfit, ut quæ fuerit antè, postea non agnosceretur. Omitto prodigia piscium, jumentorum, & aliorum: taceo percussorem, quem is cuius Germanum occiderat, ad eadem ubique vëstigabat, & ad pedes Hartmanni, velut in asylo deprehensum, non fuit ausus attingere. Vnum alterumue addam & modum narrandi faciam. Si quis ex ministris diaconis aut domesticis adstaret, seu precanti, seu legenti, seu quid aliud agentī, qui fœdis cogitationum ludibrijs, aut obscœnis desideriorum imaginibus luderetur, id illico sensit pontifex & tam atroci vultu peccantem intuebatur, uti reus vel extemplo mutaret animum, vel ab eius se conspectu, quem ferre non poterat, subduceret. Sed hoc imprimis est memorabile, & omni posteritatis memoriæ consecrandum, ex quo intelligi potest, quanta sit vis dirarum & pontificiæ execrationis. Decesserat ē subiectis Hartmanni vir opibus potens & equestri genere clarus, nondum sacris quibus innodatus fuerat vinculis anathematis exolutus. Huius cadauer infletum & insepultum ut ædi sacre Nouæ cellæ liceret inferre & condere, frater defuncti laborabat, eumque in finem cyathum argento factum munus Hartmanno obtulit. Episcopus accepto argento (adeo dona fatigant etiam Sanctos) locum execrato sepeliendo in templo dedit. Sed vnica nox sepulturæ intercessit, nam antistes ubi se ad capiendum in lecto somnum composuit, extemplo adfuere velut administri quidam eius, flammamque luculentam propter eius lectum excitarunt, ex cuius ipse calore cœpit immensum æstuare sudareque. Tum versi ad jacentem famuli; quid moramur, inquit, quin hunc jam nunc in ardentem rogam mittimus? Hic vnus inter illos qui natu maior videbatur, compellato præfule, quid, inquit, infelix tibi voluisti? quid non ausus es designare?

religiones sacras polluisti, argentum accepisti, jus diuinum humanumque vendidisti, damnato & execrato cadaueri terram sacram aperuisti. Proinde par est, ut in rogum hunc, pabulum ignis futurus, immittaris, nisi spondes, te sententiam retractaturum. Pauentem dolentemque & omnia pollicentem apparitores destituerunt, rogusque extincto euanuerunt. Sed ardor in corpore præfulsis hæsit, quem temperare conatus surgit, fenestram frigoris captandi aperit, ambulat, auram captat, sæuientem intus flammam extinguit, nec quicquam laborat. Interim Conradus, qui illi à sacellis erat & iuxta cubabat, somno excitus miratur, quid sit, quod præter vulsum intempesta nocte in conclauis Episcopus deambulare: admittitur, cum antistite mox domesticum S. Nicolai sacrarium ingreditur, & xv. Davidis odaria ambo recitant. Sed æstu Episcopum vidente & torquente rupto præter morem silentio; abi, inquit, & scyphum hunc, quem heri ab illius demortui fratre accepi, redde. Postridie cœnobij præfidi eiusque domesticis sanctissime præceptis ne proscripti ab ecclesia cadauer suo templo domiciliisque inferri paterentur. Tum demum Hartmannus expiato calice, flammæ per omne corpus suum grassantis incendio liberatus, omnibus documentum reliquit sacra ecclesiæ jura non esse auro permutanda.

Nunc ad vltimam vitæ eius lineam accedamus. Propitidie eius diei quo Christi ex virgine nati celebritas colitur, cum diuinus pontifex sacerdoti labes vitæ & peccata aperuisset, sacris summa religione operatus esset, solium abluendo corpori intrauit, in eoque præter omnium spem & expectationem lustratus per vnam & gratiam, quâ corpore, quâ animo purus ad solium cæleste emigravit. Videtur præfensisse fata Hartmannus, qui octiduo antequam decederet, cum populum ad preces pro defuncto & humato quodam fundendas hortaretur, de seipso subiecit. *Quid si post octiduum hunc ego sequar?* Corpus Episcopi ad quintum diem in Episcopio depositum adeo serenum lætūque præ se tulit vultum, ut spiranti similis quam defuncto videretur. Et multis ipse precibus ante sollicitarat cælum, uti sibi placidè pacatèque liceret à vitâ abire, quod & impetrauit, & placidissime obiit. Nam administri, qui pro foribus balnei (neque enim se nudum conspici patiebatur vnquam) præstolabantur, cum diutius solito intus hæreret, tandem cum presbytero ingressi exanimem reperiunt, capite extra labrum in brachium, ad dormientis habitum, reclinato. *Illustre elogium S. Eberhardi Archie-*

Archiepiscopi sectator de nostro Hartmanno in historia Eberhardi
posuit, ubi de Friderici Ahenobarbi dissidio ab Ecclesia narrat, *Atqui* Can. 10. 2. ant. 168.
inquit, Iuvaniensem & Brixinensem Episcopos cunctorum mortalium, quos tunc p. 296.
nouimus SANCTISSIMOS, nemo cum nesciat in tanta partium caligine, questio-
ne, conqueſtione, in tanta omnium dubitatione, tantorum vestigia patrum tuto se- 23. Decemb.
qui nos posse credimus. Deceſſit X. Cal. Ian. post C. N. CIO. C. LXV. verè
fidus Boiorum Austriorumque & totius orbis, tum ma-
ximè ortum, cum paſſim ab orbis capi-
te deficeretur.

GERO.

GEROCHVS seu GERHOHVS

RELIGIOSISSIMVS REICHERSPER-

GENSIS COENOBII

PRÆSES.

C10, C. LXIX.

Llustre sanè & primæ notæ est hoc Reicherspergensis
asceterij fidus, cuius hodièque fulgor ingenij in libris
& literarum monumentis non est extinctus, quem
sanctitatis quoque fama & splendor virtutis magis ac-
cendunt. Pollinga Boiariæ primæ vicus, cœnobio

nobilis, haud procul opido VVeilhaimiano, nobis Gerhohum
edidit. maius ille patriæ decus, quàm patria illius: quod sæpe
vsu venit. Nesciretur Stagira, si Aristotelem non tulisset a-

Pag. 15. v. 4. 2f.

lumnum. Natus est anno C10. XCIII. mortuus anno C10. C.
LXIX. cum annum ageret LXXVI. Nec est quod Gretserum in edi-
ta Gerhohi vita carpas, vbi pro C10. XCIV. traiectis numeris, fœdo
XX, annorum errore, legitur C10. C. XIV. fœdum operarum vel li-
brarij sphalma est, non Gretseri. Pro IV. tamen legendū arbitror III.

1169.

1093.

-- 76.

Elementa liberalium disciplinarum in patrio solo cognovit,
deditque gustum indolis in ipsis prope cunabulis, cum ostendit
quam capax amplumque pectus ad thesauros eruditionis haurien-
dos adferret, cum æquales discendi celeritate longè præcucurrit,
quibus tamen in puerili astutia & ingenij calliditate facile cedebat,
quando eximio se animi candore, qui vel maximè amabilem red-
dit illam ætatem, morumque simplicitate plerisque omnibus com-
mendabat. Iam ex ephebis excessurus, cum sextum decimum an-
num esset ingressus, imò fortasse jam egressus, fœdissima pforæ sca-
bie (quæ pueritiæ potissimum est infesta) caput aspersus, & à con-
tubernalibus velut catharma horrebatur, & simul infamis morbi
verecundia torquebatur, vt taceam cruciatum doloresque quibus
assiduè affligebatur. Sed abstersa tandem clemente cælo, fœda
capitis impetigine, receptaque valetudine Gerhohus simul ani-
mum mentemque ab omni impura Veneris contagione segrega-
uit, totumque se castimoniam, quæ plurimum ad complectenda sa-
pientiam studia valet, addixit. Fruxinum inde & Mosspurgum no-
ta Boiariæ opida profectus, omne tempus Deo & Musis consecra-
uit. Et cum id temporis apud Saxonas Hildeshaimij iuuentus li-
teris

teris optimè excoleretur, ibi quoque Gerhohus triennium in cultu ingenij posuit, haud paullò doctior in patriam reuersus. Et jam famam non mediocrem eruditionis sibi conciliarat, cum Augustam Vindelicorum accersitus principi gymnasio, quod tum doctore carebat, præficatur. Erat Gerhoho facies liberalis, frons serena, gratus oris aspectus, genæ prima lanugine florentes, totus corporis habitus, sine cultu, natura ipsa ad gratiam compositus, mores emendati.

Quæ omnia naturæ ornamenta & præsidia commendabat ingenij felicitas & existimatio eruditionis, quæ fecerunt, vt Hermannus pontifex Augustanus oculos ad Gerhohum adijceret, illumque in consilium sacrorum patrum adscisceret. Versabatur id loci Gerhohus inter ecclesiæ diaconos nondum sacerdotij honore insignitus; quo tempore Henricus Imperator, quem Romani IV. Germani V. numerant, & pontifex Paschalis vltimis inter se odijs dissidebant, & Hermannus pontifex Augustanus à Cæsare aduersus pontificem stabat, à quo malis damnatisque artibus ad infulam est prouectus. Trahere & Gerhohum in partes studuerat, sed is nulla vi vel auctoritate seu Cæsaris seu Hermanni se passus est à vero tramite abduci, quin & à societate se episcopi, quem Baronius pseudoeπισcopum appellat, primò clam cœpit abstinere, dein palam etiam causam pontificis propugnare, quoad reddita per Callistum anno c. 10. c. xxi. pace Imperator in sinum Ecclesiæ receptus est, & qui diris execrationibus deuoti erant, vinculis anathematis exsoluti.

Hermannum quoque cum pontifice in gratiam rediisse tradit auctor: *Hic autem, inquit, vt dictum est finis & sedatis* An. 1122. Callisti 18. *jam dictus Episcopus in gratiam Romanæ Ecclesiæ, ipsi mediante, receptus est. Ita gratus & acceptus erat jam tunc ipsi Romano pontifici & toti Curie Romanæ. Sed ex Eginonis epistola, quæ apud Baronium extat, alia omnia narrantur, illum sine spe recuperandæ dignitatis sede pulsum esse, & à tribus pontificibus Paschali, Gelasio, & Callisto damnatum. Verum cum illa epistola Eginonis scripta sit anno c. 10. c. xx. & Imperator Ecclesiæ restitutus sit anno c. 10. c. xxi. videtur cum Imperatore etiam Hermannus pontifici reconciliatus, cum Urspergensis & ex illo Baronius narret, omnibus anathemate schismatis percussis gratiam censuræ factam. Ita enim Urspergensis:* Mox tamen ab

Apostolicæ sedis apocrisarijs in communionem receptus tam ipse Imperator, quam vniversus sibi subiectus exercitus, imò generali absolutione cunctis hoc schismate pollutis, per auctoritatem Apostolicam facta, qualiter Ecclesiasticas inuestituras ceteraq; spiritalia negotia, quæ tanto tempore reges Teutonici administrauerunt, quæq; ipse ne regni diminueretur honor, nunquam vita comite se dimissurum proposuerat,

Ursperg. anno 1122.

posuerat, humiliatus pro Christo coram multitudine maxima abnegauerit, & in manus domini Episcopi Ostiensis ac per ipsum domino nostro Iesu Christo suamque in perpetuum ius Ecclesie dimiserit, rursumque qualia sibi ob honorem regni obseruandum, auctoritas Apostolica concesserit, utriusque partis melius edocebunt subter annotata scripta.

Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus pro amore Dei & S. Rom. Ecclesie & domini Papae Callisti & pro remedio anime meae dimitto Deo & Sanctis eius Apostolis Petro & Paulo sanctae Catholicae Ecclesie omnem inuestituram per annulum & baculum, & concedo in omnibus ecclesijs fieri electionem & liberam consecrationem. Possessiones & regalia B. Petri, quae a principio huius discordiae usque ad hodiernam diem sine tempore patris mei, sine etiam meo ablata sunt, quae habeo, eidem S. Rom. Ecclesie restituo; quae autem non habeo, ut restituantur fideliter iuuabo. Possessiones etiam omnium aliarum ecclesiarum & principum & aliorum tam clericorum quam Laicorum, consilio principum & iustitia, quae habeo ut reddantur fideliter iuuabo; & do veram pacem Callisto, S. Rom. Ecclesie & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt, & in quibus S. Rom. Ecclesia auxilium postulauerit fideliter iuuabo.

Ego Callistus seruus seruorum Dei. Dilecto filio suo Henrico Dei gratia Rom. Imperatori Augusto, Concedo electiones episcoporum & abbatum Teutonici regni, qui ad regnum pertinent, in praesentia tua fieri absque simonia & aliqua violentia, ut si qua inter partes discordia emergerit, metropolitani & prouincialium consilio vel iudicio saniori parti assensum & auxilium praebeas. Electus autem regalia per sceptrum a te recipiat: exceptis omnibus quae ad Romanam ecclesiam pertinere noscuntur: & quae ex his iure tibi debet, faciat. Ex alijs vero partibus imperij consecratus infra sex menses regalia per sceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, secundum officij mei debitum auxilium meum prestabo. Doti veram pacem & omnibus, qui in parte tua sunt vel fuerunt tempore huius discordiae. Data anno CIO. C. XXII. IX. Cal. Octob.

Huiusmodi scripta atque rescripta propter infinitae multitudinis conuentum loco campestri, iuxta Rhenum lecta, sunt data & accepta, postque multimodas laudes rerum Gubernatori redditas, celebratis a domino Ostiensi diuinis sacramentis, inter quae dominum Imperatorem cum pacis osculo sanctaeque communionis plenissime reconciliauit, discessumque est ab omnibus cum letitia infinita.

Alterum quoque non multo post, id est in festo S. Martini, colloquium Imperator cum principibus, qui priori non aderant, Babenberg habuit; ubi & cunctis in sua vota concordantibus inter multa, quae tam ad regni, quam ad sacerdotij congruebant honorem, more maiorum composita, legatos proprios cum Romanis destinauit, & utrosque nuncia simul & munera ferentes honorifica domino Apostolico Calixto consanguineo scilicet jam sibi met unitissimo direxit. Omnino ergo

ergo & Augustanus pontifex vnà cum Cæsare videtur per Callistum Ecclesiæ reconciliatus.

At enim Gerhohus jam diu ad seuerioris vitæ disciplinam aspicebat, & in contubernium se religiosorum virorum abdere cupiebat, cum parentum fratrumque cura impetum eius & studium pietatis moraretur, quibus prius consultum volebat, quàm omnem rerum humanarum cogitationem abijceret. Persuados ergo vt ipsi quoque certiolem breuioremque ad cælum viam quærent, vtrumque parentem Raitenbuchenſi cœnobio, quod sœminarum olim & virorum duplex fuit, cum geminis fratribus inclusit, quos ipse mox secutus, exemplo vitæ, doctrinæ & pietatis ad constantiam, laborem, excubias, & vigilias, assiduâsque virtutes excitauit.

Est Raitenbuech cœnobium peruetus in Boiaria superiore, inter Etalense & Pollinganum situm, a Guelfone I V. primo Boiariæ ex ea stirpe Principe, anno *MDLXXXV*. conditum. Huc cum Gerhohus vitæ religiosæ studio venisset, acceptus est ingenti omnium læticia veluti Sol nouus domicilium illustraturus. Posuit cultum sacrum, vt sacrationem indueret, amplas & opimas sacerdotij conditiones reiecit, vt in modico cultu, sobrio parcoque victu expeditius iter cæleste ingrederetur: opes humanas, honores, infulas etiam, quas poterat sperare, paupertati, despicientiæ, humilitati vitæ posthabuit, vt olim ditior, clarior, illustriorque apud superos appareret. Vbi rudimentum religionis posuit, tirociniumque exegit in leges Ordinis more maiorum conceptis verbis iurauit. Sed non raro fiebat, vt adolescentuli in sacra religiosorum contubernia admissi iurarent, ex præscripto se S. Dominici, Francisci, Basilij, Benedicti, Bernardi, aliorumque patrum victuros, cum præscriptas viuendirationes nunquam aut legissent, aut vidissent, aut cognouissent. Quod eo magis demirandum est in Gerhoho, cum is & literis probe tinctus esset, & sapientiæ laude floreret. Nam posteaquam nomen inter D. Augustini sodales professus est, tum primum quæsiuit, quæ esset norma ad quam sibi omnes vitæ actiones ex D. Augustini sententia & lege essent exigendæ. Sed nusquam nec Raitenbuechij, nec in aliis ejusdem instituti vicinis phrontisteriis poterant vllæ, quas vocant, Regulæ inueniri. Equidem cum hæc in Reicherſpergenſi volumine sincerè perscripta viderem, primum damnaui temporum & hominum id loci viuientium socordiam, qui vota suscipere, suamque fidem Deo conceptis verbis astringerent, se has illasque horum patrum vel illorum leges secuturos, & interim eas ipsas leges nescirent, inibi etiam ignoratas, nec con-

A a

scriptas,

De hoc Excerpto
paullo post.

Arenbek in vita
Leopoldi.

scriptas, nec exhibitas ijs, qui ad eas nomen profiteri debebant. Nam audi quid vetustissimus annalium Reicherspergensium conditor de Gerthoho profitente testetur: Nec enim satiabatur illis diebus dulcedine illa mirabili, quam inueniebat legendo, in Excerpto de dictis Sancto-
rum, de vita Canonica, quo & eatenus pro regula vsi fuerant fratres sui, sed ex-
quirebat, omni animaductione, quomodo sibi viuendum esset secundum regulam
S. Patris nostri Augustini, vel quæ esset illa regula, secundum quam vivere pro-
fessus fuerat. Nihil enim sufficere pro regula visum est ei, quod illa non esset,
quam professus fuerat. Quæ regula tamen tunc in illis locis non inueniebatur,
sed nec in alijs eiusdem professionis. (S. Hartmannus Episcopus
Brixinensis de quo supra, paullo ante certas aliquas leges compo-
suerat, sed nondum, ut reor, tum vulgarat.) Pro qua re necessarium
duxit, Romanum adire pontificem cum quibusdam fratribus de claustro, quate-
nus regulam, quam vna cum omnibus communiter fuerat professus, claustro illi
cui erat obligatus, stabiliret, quod & factum est. Enimvero vbi me colle-
gi, animaduerti ea fuisse tempora, quibus temporibus plerique re-
ligiosorum virorum leges non ceris, tabulis, membranis, chartisue
inscriptas circumferebant, sed in vsu tractatione, mente, cordibus,
moribus, & exercitatione habebant, ut olim Ecclesia Christiana
priusquam facti Euangelij præcones sua præcepta in literas refer-
rent. Sic quippe idem auctor paullo supra de Gerthoho: Tum vero
quanto ardore ac studio iter communis vite arripuerit, quantoque Zelo rectitu-
dinis accensus vixerit, testis est ei omnis illa Ecclesia Reichenbuechensis, testes sunt
ei omnes longe vel prope positi, ad quos fama sanctæ conuersationis eius peruenit,
testes sunt, inquam, qualiter ex ardescere cepit zelus eius initio conuersionis sue;
ita videlicet, ut ex instantia orationum & lectionum diuinarum intantum elo-
quium domini inflammauerit eum, ut & eloquium eius ignitum fieret vehemen-
ter, & verbum eius sicut de Helia scriptum est, tanquam facula arderet. Un-
de confratres suos, non solum dictis, sed & exemplis ad seruandas bonas con-
suetudines archioris vite & instituta sanctorum patrum sine intermissi-
one prouocabat. Quin etiam arguebat, obsecrabat, increpabat, secundum
Apostoli præceptum, in omnibus seipsum præbens exemplum, in vigilijs multis, in
frequenti meditatione, ac lectione sacrarum scripturarum, in multa patientia, in
castitate, atque in omni exercitatione bonarum virtutum, postremo in vniuersa
morum honestate, præclarum se reddebat. Unde etiam ab omnibus bonis ac
religiosis valde amabatur. Domitor etiam corporis fuit a vehementissimis exitiis
ut a necessarijs quoque cibis sumendis aliquantò immoderatus abstinere, adeo
ut absumptis inedia carnibus, cutis ferè ossibus cohereret. Ardebat itaque to-
tus incomparabiliter per inextinguibilem sanctissimæ dilectionis ignem ad Deum,
& per infatigabile animi eius studium ad communis vite decorem. Hæc au-
ctor

eror Reicherspergensis de Gerhoho. Verum quod supra *Excerpti, de dictis Sanctorum, de vita canonica* mentionem facit, obserua lector, omnino hic illa antiquissima ex SS. Patrum sententiis excerpta & collecta intelligi, quæ ante sexcentos annos etiam in cœnobio Pollingano legebantur, sub Hildeberto primo eius monasterij præposito, quæ hodièq; in antiquissimis ibi membranis extant, quamuis vltima capita desiderentur. Sunt autem LIX, sed tantum XXVIII, supersunt paginis vltimis abrasis. Iuuat indices duntaxat capitula huc transferre uti constet, quæ fuerit norma eius familiæ, quam appellant Canonicos D. Augustini Regulares. Quamuis vox *Regularis* eadem sit cum voce *Canonicus*, nisi quod hæc Latinam, illa Græcam habeat originem. Præfixa est imago legibus perscriptis, regina diademate insignita, quæ dextra gestat coronam, quam obedienti Monacho imponit sinistra fascem virgarum, quibus contumacem vmbilico tenus nudatum cædit: adscriptum est distichon quod latus utramque & caput reginæ ambit:

Norma paricura, trutinans claustralia iura

Dono muneribus, corrigo verberibus.

Circa diadema vtrinque perscriptum est.

Supra religiosum
obdientem

Supra contuma-
cem

Obediens.

Inobediens

Incipiunt capitula sequentis operis.

Quod Canonica institutio ceteris superemineat institutionibus.

I.

Quid sint res Ecclesiæ.

II.

Quod diligenter munienda sint claustra Canonicorum.

III.

Ut in congregandis canonicis modus discretionis sit.

IV.

De his qui ex familia Ecclesiæ solummodo clericos aggregant.

V.

Qui clerici Ecclesiastica accipere debeant stipendia.

VI.

Ut in congregatione canonica equaliter cibus & potus accipiat.

VII.

De mensura cibi & potus.

VIII.

Aa 2

IX.

IX.

Quod à prelatiſ ſit gemina paſſio ſubditis impendenda.

X.

Ut Canonici in cultu veſtium teneant diſcretionis modum.

XI.

Ut Canonici cucullas Monachorum non induant.

XII.

Qua auctoritate hora canonica celebrentur.

XIII.

De Veſpertinis.

XIV.

De completis.

XV.

De vigiliarum antiquitate.

XVI.

De matutinis.

XVII.

Ut horas canonicas Canonici religioſe obſervent.

XVIII.

Quod canentibus & psallentibus Domino, angelorum aſſint præſidia.

XIX.

Quales ad legendum & cantandum in Eccleſia conſtituendi ſint.

XX.

Qui modus ſit correptionis.

XXI.

Ut pueris nutriendis inſtantiffima adhibenda ſit cuſtodia.

XXII.

Ut ab omnibus Canoniciſ ad Completorium veniatur.

XXIII.

De Cantoribus.

XXIV.

Quales vice prelatorum in congregatione canonica fungi debeant.

XXV.

De præpoſitiſ.

XXVI.

Qualiſ cellariuſ ſit conſtituendus.

XXVII.

Cui committi debeant ſtipendia pauperum.

XXVIII.

De inſirmorum ac ſenum cura fratrum.

XXIX.

Qualiter porta Canonicoꝝ cuſtodiatuꝝ.

XXX.

Ut claſtra Canonicoꝝ diligenter cuſtodiantuꝝ.

XXXI.

- Epilogus breuiter digestus. XXXI.
 De silentio. XXXII.
 De tonsura. XXXIII.
 De murmurantibus. XXXIV.
 De discordantibus. XXXV.
 De detractoribus. XXXVI.
 De accusatoribus. XXXVII.
 De clericorum habitu. XXXVIII.
 Quod presbyteri assidue legant. XXXIX.
 Ut clericus non habeatur qui ad cotidianum non venerit sacrificium. XL.
 De eadem re. XLI.
 De clericis qui in nudinis ambulant. XLII.
 De illis qui presbyteros male tractauerint. XLIII.
 Ut nullus presbyterorum solum missam cantet. XLIV.
 De illis qui ex Ecclesiasticorum ordine aut veniunt, aut accipiunt, iocantur. XLV.
 Ut Canonici religionis veste semper utantur. XLVI.
 De fratre qui in leniore culpa inuenitur. XLVII.
 De grauioribus culpis. XLVIII.
 De Clerico ab Ecclesia sua fugiente, & de seruo dominum suum fugiente. XLIX.
 De duobus generibus Clericorum. L.
 De subiectis bonis sub pastoralis regimine constitutis. LI.
 Quales oporteat clericos esse. LII.

LIII.

Quod præfationes tenenda sint.

LIV.

De obseruanda mensa Christi.

LV.

Ut corporale ex purissimo linteo sit.

LVI.

De eo si quid de calice stillauerit.

LVII.

De eo qui euomit sacrificium.

LVIII.

De Eucharistia veneranda.

LIX.

De illis qui non bene custodiunt corpus & sanguinem domini.

Apponam & initium ipsius primi Capituli, ne confundamus hanc regulam.

Incipit regula Canoniorum Regularium in Polling.

Ex SS. Patrum sententijs in hunc modum collecta.

Quia euidenti auctoritate liquet canonicam institutionem cateris præstare institutionibus, debent, necesse est, qui huius professionis censentur nomine, procurare qualiter in semetipsis eandem institutionem vita & moribus exor-
nent potius quam debonestent &c.

Atque hanc Gerhohus ad manus habuit, ut ex vita apparet. Est ergo regula Canoniorum regularium planè diuersa ab regula S. Augustini, quam nuper Simon VVerlinus præful cœnobij ad Fontes Tessenios Diessensis cum annotationibus primùm Monachij, dein emendatiùs Ingolstadij vulgavit: cuius exordiũ hoc est:

J. P. N. Aurelij Augustini regula.

Cap. i.

De fraterna concordia & rerum communione.

HÆc sunt, quæ ut obseruetis præcipimus &c. Hanc Gerhohus, ut videtur, desiderauit. Diuersa est ab utraque quam composuit B. Hartmannus Episcopus Brixinensis, ut est in actis S. Leopoldi: illius enim prima verba sunt, *Sub testimonio Christi & Ecclesiæ.*

Enimuerò quæ vera & germana sit D. Augustini regula, quam foeminis, quam uiris (si quam tamen uiris) præscripsit, sequendam proposuit, septem quæstionibus expediuit VVerlinus, ut operæ non

non sit hic super ea re copiosius disputare: optem tamen & Hermannileges cognoscere. Sed hæc hætenus. Cæterum quemadmodum ædiles & architecti, quamvis ex oculorum cōiectu, quàm altum, latum, rectumque sit opus, quoquo modo ex usu visuque judicant, si tamē ipse moliri ædificium, turrim, mœnia, parietes velint, perpendiculum adhibent, ad cuius angulos & rectam lineam surgens opus quotidie, imò singulis prope horis examinant, ita nisi viuendi norma tabulis comprehensa, labente sensim disciplina, exhibeatur, paulatim à vero recto que in prauum declinat. Et hoc fuit quod Gerhohus vrgebat, cum ceteris religioso, ex ijs, quæ sparsim in patrum monumentis cognorat, de communi statueret, quæ priscorum fuisset disciplina religiosorum. Quam cum segniores negarent, illumque vrgerent, vt omnia, quæ doceret, auctoritate stabiliret (jam enim in usum & consuetudinem quædam, vti sit, irreperant quæ ipsi non videbantur ex lege, norma, veterumque patrum auctoritate fieri) Romam profectus ibi de veris religionis suæ legibus inquisiuit, cumque secum attulisset quod quæsierat, non mediocriter cessantium animos offendit. Quanquam enim nihil pro imperio gereret, sed factis ipsis à genere viuendi negligentiorum declinaret, id ipsum tamen ferte non poterant, & lucē virtutū eius velut noctuæ & vespertiliones perstringebantur, & emendatam ipsius vitam omni ratione sequendam, amandam, & ambabus manibus amplectendam, suæ vitæ interpretabantur reprehensionem & castigationem. Nec hætenus stetit illorum improbitas: sed cum vitia domesticorum non laudaret, desidiam, otium, intempestiua colloquia, & malos denique mores odisset, coepit ipse dissimilibus odio esse, vexari, exagitari, imò vitā nonnunquam periclitari. Cum interim fama virtutibus eius excitata gratissimos per omnem Germaniam spargeret odores, quibus afflatus Chuno Reginoburgensis pontifex (quem primum hoc nomine habuere ancistitem) Gerhohum ab communi sodalitijs Raitenbuechenis in socium laborum petiit, cuius in prouincia lustranda & pontificatu administrando consiliis vteretur, quem & impetrauit, & sacris sacerdotij honoribus initiauit. Quanquam nec ibi magna quies Gerhohum secuta est, cum res communes Conradus turbaret, Designato à proceribus Imperij Germanici Lothario Saxonum regulo, viro inclito in regem Romanorum, Conradus Friderici Ducis Sueuorum, qui Fridericum Ahenobarbum Imperatorem procreauit, germanus, regnum affectauit, profectusque Mediolanum ibi rex consalutatus ab Archiepiscopo regium insigne suscepit. Chu-

no Reginoburgicus Pontifex & cum illo Gerhohus ab Conradi factione abhorrens iustum principem regem Lotharium secuti sunt. Quod Conradus peragrè ferens vtrumque vltimis odiis infectatus, etiam vitæ illorum infidias non rarò posuit: præsertim Gerhohum sapius ad necem quæsiuit, quod ipsum in publica celebritate & supplicatione ad populum, tyrannum proclamasset: quæ causa fuit ut paræciam Chamensem, quam ab Chunone procurandum acceperat, ad quam cœnobium condere statuerat, propter factiosos, & Conradi fautores, qui vltimas illi minas intenderant, coactus fu-erit destituere. Inter hæc Chunone anno c. d. c. xxx. Reginoburgi defuncto, Conradus Salisburgensis pontifex vir optimus & sanctissimus Gerhohum in tutelam suscepit, suoque nomine non semel in Urbem ad summum pontificem legatum misit, qui resinibi feliciter sui præsulis transegit. multum enim propter singularem virtutem & eruditionem gratiâ apud curiam Romanam valebat. Interea temporis Reicherspergij cœnobij præses ad vitæ metam procurrens facem alteri ferendam reliquit. Conradus pontifex Salisburgensis non alium aptiorem ad regendum id monasterium (quod Iuuauiensis antistitis auctoritatem ditionemque respiciebat) Gerhoho ratus, illum ipsum anno c. d. c. xxxii. eo destinavit, quam ipse sacram præfecturam per annos omnino septem & triginta cum summo Reip. bono administravit, auxit, ornauit, quando pietas & religio, constantiâque & virtus in vsum fructumque totius Germaniæ redundavit: ille principes, ille reges, & imperatores, ille præsules & antistites, ille summum & amplissimum orbis Christiani cōsiliū patrum Romę purpuratorum, ille patrē ipsum & rectorem nominis Christiani ausus est summa cum libertate cōtemtis omnibus vitæ periculis, sicubi vsus fuit, adhortari, monere, verbis etiam castigare. Quæ dicendi scribendique libertas cum virtute & religione coniuncta tantam illi auctoritatem peperit, ut virtutem eius Galli mirarentur, Boëmi prædicarent, Pannoni suspicerent, Græci denique adorarent, pontifices colerent, Cardinales venerarentur. ita tabulæ Reicherspergicæ testantur: *Igitur, inquit, in regimine positus qualem se exhibuerit, qualiterque à Deo confortatus in omnibus postmodum Ecclesiæ tributationibus, nunquam ei defuerit, sed veritatem constanter coram regibus & principibus non sine vitæ suæ periculo sapissime confessus sit, ac tuitus, testis est ei tota Germania lumine doctrinæ eius & ipsa illustrata, & seruiore spiritus eius super multis excessibus & abusionibus redarguta. Testes sunt et omnes hi, inter quos conuersari vel quibus commanere ei aliquandiu contigit. Maxime autem sanctum fratrum eius simul & sororum novit collegium;*

pag. 6. 37.

gium; quam sanctè quàmque irreprehensibiliter inter eos jam per quadraginta
 ferè annos vitam duxerit. Nouerunt omnes quàm quietus in vacando lectioni-
 bus & orationibus extiterit; quàm nullas horas à pietatis exercitijs vacuas ha-
 buerit. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis esse ei cum Apostolo visa est,
 nisi cum monasterij necessitas poposcisset. Quin etiam vsq; in exterarum terras lam-
 pas cordis & oris eius radiavit. Non Francia, non Boëmia, non Vngaria, sed
 neque Græcia, gratia quæ de corde & ore eius radiant, expertes factæ sunt. Tan-
 ta namque gratia diffusa erat in labijs eius, ut his ipsis quos arguebat gratus ex-
 isteret. Unde & Romani pontifices, dominique Cardinales semper eum, licet
 multis arguentem se dilexerunt. Non reges ac potentes pertinuit, quo mi-
 nus nunciaret eis id quod iustum & salutare fuit, cum se opportunitas id facien-
 di obtulisset. Magnates, mediocres, ac populares, siue in publicis Ecclesia
 conuentibus, siue in priuatis colloquijs ad oris eius dulcia & salutaria verba
 pendebant. Sic namque diuino spiritu adeo potatus fuit, ut pane semper &
 indeficiente flumina de ventre eius fluere aque viue siue loquentis siue
 scribentis aliquid ad utilitatem & eruditionem proximorum. Et mox in-
 fra: Quàm notus & gratus quàmque acceptus fuerit ipse beatus, summis Ro-
 manis pontificibus qui suo tempore Romanæ sedi præfuerunt, Callisto Papæ pri-
 mum superius commemorato: & deinde singulis successoribus illius usque ad
 Papam Alexandrum; quàmque venerabiliter ipsi Romani pontifices feruorem
 religionis suæ & studium atque doctrinam, nec non & scripta sua susceperint,
 collaudauerint, & approbauerint: quàm etiam celerem effectum consecutus
 semper fuerit in omnibus negotijs suis quotiescunque Romanam curiam inter-
 pellare necesse habuit, aut per se ipsam, aut per nuncios, siue per solas literas suas
 pro qualibuscunque causis, testantur literæ Apostolicæ, nec non & literæ domini-
 rum Cardinalium frequenter, aut pro eo ad alios misse, aut ad eum specialiter
 destinata: Vel quas ipse per se ab vrbe sæpius veniens de causa sua vel alio-
 rum detulit: quarum omnium exemplaria adhuc inueniuntur. Quantum eti-
 am ipsi Romani pontifices pro ipsius reuerentia & dilectione, ad petitionem eius
 ipsum locum, quem regebat, cænobium videlicet Reicherspergensē, sub sua & B.
 Petri protectione susceptū, honorauerint, & manu tenuerint, & sæpe contra gra-
 ues inimicos & infestatores defenderint, qualemque libertatem & iustitiam ipsi
 loco concesserint & firmauerint in perpetuum sua auctoritate indicant priui-
 legia Papæ Innocentijs, & Papæ Eugenijs eidem loco eius industria elabora-
 ta ac impetrata. Hos posthæc pie imitati pontifices Salzburgensis Chun-
 radus senior & Eberhardus eius successor; nec non & Principes regni, Du-
 ces videlicet & Comites quique pro suo iure plurimis priuilegijs eundem locum
 munerunt. Similiter & alij pontifices, scilicet Babenbergensis, Pataniens-
 is, Frisingensis, prædia & possessiones eidem loco aut per se ipsos, aut per
 alios in suis episcopatibus collata, suis priuilegijs eidem cænobio firmauerunt.

Nouissi-

Pag. 285

Nouissimè etiam ipse dominus Imperator Fridericus ipsum Reicherspergense co-
 nobium cum omnibus eo pertinentibus in suam imperialis maiestati & omnium
 successorum suorum regum & Imperatorum tutelam suscepit, & privilegio suo
 eidem loco antiquam & primitiuam libertatem confirmauit, interuentu Episco-
 porum Eberhardi Bambergensis atque Hartmanni Briximensis Episcoporum,
 secundum postulationem huius saepe dicti patris. Sed hos ingentis viti
 praestantissimi spiritus vis incredibilis ab intimo animo profecta a-
 lebat, vim e caelo accepit, quæ illius egregiis conatibus defuit nun-
 quam. At enim parum prudenter agit, qui foris rempublicam
 iuuat, domi perdit, cum natura magistra sibi quemque primum,
 suisque; deinde aliis consulere doceat. Non egit hoc Gerhohus
 cuius omnis actio ratioque viuendi & docendi ab officina dome-
 sticæ virtutis & disciplinæ profluxit. Hoc primum egit vt subje-
 ctorum suorum & domesticorum mores à veterum patrum nor-
 ma degenerantes languentisq; ad pristinum vigorem reuocaret,
 clementa vitiorum eraderet, incisos passim virtutis neruos redinte-
 graret, & denique nouam suo contubernio faciem formamque
 viuendi induceret. Itaque idem mitis & benignus esse in obse-
 quentes, promptos, verecundos, & religiosæ vitæ obseruantes: tri-
 stis & seuerus in delinquentes, refractarios, contumaces; quam
 tamen seueritatem ita mansuetudine & charitate temperabat,
 vt cernerent viderentque omnes & salutem cuiusque singilla-
 rim, & communem omnium illi maximè esse cordi, qua ratione
 efficiebat, vt non ægrè ferrent, qui castigabantur, sed amarent
 passim omnes. Corrigendi porrò modus erat efficacissimus,
 quem ipse vitæ exemplo præibat. Adeò mores ipsius domesticis
 erant pro legibus. Inde factum vt domestica disciplina sancita
 domique emendati mores sese foris ostenderent, hominésq; paul-
 latim in sui contemplationem inducerent, nouam & innocentem
 viuendi rationem iuxta laudantium & admirantium. Quæ dome-
 sticorum religio, Nobilium, Principum, & Pontificum inuitauit li-
 beralitatem, vt non solum facta tecta coenobij instaurarent, ampli-
 ficarentq; (malè enim materiata, angustam, & ruinosam Gerho-
 hus domum est ingressus) sed ex nobilitate complures ipsi nomen
 religioni darent, secumq; opes non exiguas inferrent, quibus ædes
 illa breui magnopere auxit. Adiecit & nouum Gerhohus virgi-
 num sacrarum domicilium, in quo nobilissimæ tenerimæque vir-
 gines caelesti se sponso æternum proprias dedicarunt. Tam fecun-
 da fuit Gerhohi virtus & facundia. Interibi dum ipse domum
 edificat,

edificat, disciplinam restituit, novos religionis colonos adsciscit, manum quoque non passus est cessare, quæ ab erudito & excellentius ingenio multa præclara pietatis religionis & doctrinæ plenissima opera & monumenta extorsit. Meditatus est in sanctissima regij vatis psalmorum odaria, volumina octo, quæ hodièque præter duo, quæ interciderunt leguntur. certauit calamo aduersus sectatores Petri Abaiolardi. Alia misit Othoni nobili historico Fruxinensi, Alienobarbi patruo, fratri Conradi regis: alia ad alios tum principes tum pontifices, ex quibus nihil perennauit præter explanationes ad carmina Dauidis, librum de antichristo; de Virgine in coelum assumpta; de fide; vigilia noctis quarta, de diuini spiritus ordine donorum. vltimis annis magnopere laborauit, vt diffidia Imperatoris Friderici I. & Pontificis Alexandri II. componeret, eaque de re ad eosdem varias lucubrationes missitauit. Ipse tamen semper meliori saniorique parti se adiunxit ac post ingentes labores & fructus ex illis copiose perceptos, nocte media quæ S. Ioan. Baptistæ diem, quo prolixè ad populum dixerat secuta est, cum biduo ante sacra Christiana percepisset, anno 1119. c. LXXIX. ex a. d. V. Calend. Quintil. ad societatem beatorum euolauit. Corpus biduo post ad S. Crucis, quam viuus semper in corde gestabat, aram funeratum. Imago Gerhohi Reicherspergij hoc adscriptum hodie elogium præfert. *Anno domini 1119. c. XXXII. Dominus Gerhohus S. S. Theologie Doctor insignis, tertius huius loci Præpositus creatur. Hic in corrigendis magnatum moribus laborauit, ac monasterij sanctimonialium B. Virginis exitum fundator.* Ieiunas falsasque Auentini calumnias, quibus Gerhohum, vt ipse appellat, inquinare conatur, tanti non facio, vt apponendas scripto meo putem, ab Grefsero nostro dudum retusas & obtritas. Tu Diue, quem supplices veneramur, ardentem & duplicem, quem possedisse videris Eliæ spiritum in nobis languentem aut certe senescentem excita & instaura, vt hebescentem Christianæ virtutis aciem excuamus.

B. ADAL:

B. ADALBERTVS

SEV ALBERTVS ABBAS AD S. EMME-

RAMMVM RATISPONE.

CIO. C. LXXVII.
Ex Hund. p. 223. 231.

On multa lego de beato hoc Adalberto ad S. Emme-
rammi Sodalium D. Benedicti præside. Solus cip-
pus cancellis ferratis circumclusus memoriam tanti
viri custodiuit. Est is in ambitu cœnobij, qua au-
strum spectat, cum hac epigraphe:

*Floruit hic signis abbas Albertus optimis,
Illius precibus Iesu rex parce redemptis.*

Afflauit hunc incendium quo tota monasterij moles hausta
& in cineres redacta est. Vixit anno CIO. C. LXXVII. præfuit con-
tubernio annos septem & viginti, menses sex,
dies quinque.

S. EUPHE.

S. EUPHEMIA

ANTISTITA COENOBII VIRGINVM

SANCTI ALTONIS

Ororem hanc ferunt D. Mechtidis ex Berchtoldo II. Principe Andecensi natam, geminam illi vitæ & innocentie sanctimoniâ, vt qui alteram nouit, vtramque norit. Illam Vol. I. posui. hanc præsidem faciunt parthenonis sacri, qui inter Monachium & Augustam est S. Altonis, quem primo volumine ære & calamo descripsi. Plura non accepi, nec acceptis verbum addere placet.

C13. C. LXXX.
Ex Chron. Andec.
M. S.

Bb

ANO.

ANONYMVS MARTYR

RATISPON.

Post annū CIO. CC.
LXXVII.
Incertum quo.
Ex literis & responsis
PP. Dominicanorum
Ratisponensium & a-
liorum.

Corpus anonymi Martyris Ratisponæ sub altari templi hodie seruari testatus est Antonius Nugius qui anteaquam multos annos parochum egit Carthusiæ, jamq; vixit. Ecclesiastes Ratisponensis Ioannes Sallerus de Societate nostra rogatu meo studiosè & curiose perquisiuit omnia, deque ea re ita ad me perscripsit.

Quæ Reuerentia vestra petijt ante mensem, tandem primo Aprilis cognoscere cepit. Nam citius ex RR. PP. Dominicanis nil potuimus elicere. Videntur rem in aduentū sui P. Prouincialis distulisse, qui, ut venit, curauit duos libros chronologos in collegium deferri. Alter notus Augusta, qui vnus Inquisitoris ob fidem occisi meminit. Nomen Paganus de Bergamo. Videatur Conradus Cittardus de anno 277. fol. 32. Alter nunquam hæcenus mihi visus, auctorem habet P. Lectorem Georgium Epp. VVimpinensem Dominicanum. Titulus huius libri est, De illust. viris ac sanctimonialibus sacri ordinis Prædicatorum. Facit etiam iste vnus Inquisitoris Martyris Pagani fol. 7. col. 1. mentionem. Sed non fuit Ratisponensis ille M. Paganus de Bergamo, quem laudat Antonius Senensis in Chronico Prædicatorum anno CIO. CC. LXXVII. Frater Bergomensis &c.

B. Epimachi nulla apud Ratisponenses memoria, nullum vestigium. Mihi cum Ratisponæ essem, Prior cœnobij aperuit, Martyri illi, qui sepultus est in æde Dominicanorum, esse ab aliquo nomen Epimachi impositum, eo quod verum nomen ignoraretur. Nos interim nouum hunc Adauctum, qua fide traditur, eadem Martyrem colamus.

CONRA.

ANONYMVS MARTYR RATISPONENSIS.

Quia non longa dies corruptis: nomina delet,
 Nomina perpetuo vivere digna die.
 Moenia prostermit senium, turresq. supinat,
 Stormare que poterant fulmina nulla tonis.

Esurit et ferrum, chalybem vorat, haurit Atlantes,
 Absumit terras, obibat Oceanas.
 Non satis hoc! caeteros etiam natis o'sat, Diva?
 DEBVI HOC SALTEM NON LICUISSE TIBI.

CONRA.

LE MONUMENTO DI MARTINO
MARTINUS MARTYR PATRISTONIS

CONTRA

CONRADVS

EPISCOPVS PORTVENSIS CARDINALIS.

AN. BAVARVS VT MVLTITRA-

DVNT, AVCTOR

NEGAT.

Nemo negatum ibit illustrissimum ac sanctissimū hunc virum fuisse, cuius multa est mentio apud scriptores partim qui vixerunt eius ævo Thomam Cantipratanum, ^a Cæsarium, ^b Vrspergensē, ^c partim recentiores Auentinum, ^d qui eius acta improbè, hæreticorum ritu, calumniatur; nam quæ alij peccarunt, hic in Conradum congestit. Alphonsus Ciaconius in Honorio III. qui multos præterea alios laudat.

Bavarum hunc Conradum fuisse tradunt, & Henrici Bauari filium, Henrici Superbi Saxonie & Bavarie Ducis fratrem è Guelfis oriundum Panuinius in Honorio, Arnoldus VVion l. I. p. 58. & 69. Abrahamus Bzouius Annal. XIII. anno CIO. CC. XXII. n. III. & huius Conradi vitam & res gestas aiunt ab Cæsario & Cantipratano memoriis traditam. Sed meo animo & Panuinius & VVion & Bzouius falluntur. Nego hunc Conradum ex purpuratis Ecclesie Portuensem, fuisse Bavarum vel ex Bauaris ortum. Aut enim ex Guelfis natus esset, quod illi volunt, aut ex VVittelsbachijs, qui hodie rerū in Boica potiuntur. Ex Guelfis nō fuisse natū ostendo extemporū ratione. Docent hunc Conradum fuisse Henrici Guelfi filium, superbi fratrem. atqui constat Henricum Conradi monachi patrem obiisse anno CIO. C. XXV. Conradum verò anno CIO. CC. XXV. vel VI. Ita filius post patris mortem amplius centum annis vixisset, quod ut vix potuit fieri, ita factum esse prorsus est incredibile. Nam anno CIO. CC. XIX. volunt creatum ab Honorio Cardinalem, quo tempore Conradus jam quartum & nonagesimum annum egit, dein legatum contra Albigenes missum: postea in Palæstinam profectum, demum solitudinem ibi ingressum, & velut tironem anachoretæ adhæsisse, illique ritu famuli ministrasse: demū ob valetudinē patriam cogitasse, & Barrij in Apulia dum rediret, aŋo CIO. CC. XXV. vel VI. decessisse. Quæ omnia minimè cadunt

D. CC. XXII.

^a L. b. 2. c. 9.^b Lib. 1. 3. c. 33.^c P. 192. l. 5. c. 27.^d P. 383.e Anno 1227.^f Lib. 7. p. 530.

P. 546.

dunt in Guelfum, jam centesimum post mortem patris annum a-
gentem. Nec ex V Vitelspachiis progenitum constat, nam Ludo-
uicus Othonis M. V Vitelspachij filius, qui hoc tempore Boariam
totam solus tenuit, & simul Comes Palatinus Rhemi anno 1150. cc.
xv. factus est, atque anno 1150. cc. xxxi. obiit, non habuit nisi uni-
cum filium Othonem. Otho quidem Othonis M. Boiorum Du-
cis nepos habuit præter alios Henricum, sed nullum Conradum,
neque nepotem Conradum. Sed nec Cæsarius hunc Conradum
ait Bauarum fuisse, nec in Orientem vnquam profectum, nec Can-
tipratanus. Miscentur ergo duo Conradi, quorum vterque ex
principe familia procreatus; monachus tantum idemque Hiero-
solymam profectus ex Guelfis fuit, cuius res gestas Vrspergensis in
acta misit. Cardinalis autem Eginone zaringia Duce apud Hel-
uetos natus, quem item Vrspergensis, Cæsarius, & Cantipratanus
laudant, & hic nihil ad Bauaros. V Vion tamen hunc Conradum
Cardinalem omnino Bauarum esse contendit, & alterum quen-
dam Conradum seu Cunonem Eginonis illius Vrachienfis dyna-
stæ filium Cardinalem Prænestinum ab Gelasio in Germaniam le-
gatum docet. Lectoris ego permitto litem hanc iudicio; mihi
Portuenfis, Bauarus non videtur, quod Vrspergensis eam rem in
Guelfis non tacuisset, vbi ex instituto Conradum Guelfum Henri-
ci filium describit, nec Cæsarius, vti dixi in Conradi Cardinalis nar-
ratione quicquam de Guelfis; nec temporum obseruatio id per-
mittere videtur. Præterea hunc Conradum episcopum Portuen-
sem & Cardinalem non fuisse Bauarum, sed Eginonis seu Egonis
Comitis filium, & Ciaconius & Auentinus docent. Cantiprata-
nus & Cæsarius non edunt familiam, nisi quod ille dicit ex nobilis-
sima familia in Alemannia oriundum. Alemannia ab scriptori-
bus, nunc pro tota Germania nunc pro Sueuia tantum accipitur.
Cæterum res quam de Conrado narrat Bzouius, vera est, sed nihil
ad fides nostras, quæ hunc Conradum (extra chorum Boaria
ponendum) tacent, quod ne quis miretur præ-
teritum, placuit monere.

MARIA

B. MARIA LVDOVICI SEVERI BOI. D. CONIVX.

Nulla lues mortale genus tam dira fatigat,
 Quam male, de fida coniuge, nota fides.
 Principis innocuae thalami sacra fœdera princeps
 Percussus ingenti læsa furore fremit,

Et ruit in ferrum sceleratæ, cruore secures,
 Dūq; neam credit, se facit ipse reum.
 Tutatur cælum castos, patet impius error:
 Non caret vlla suo teste pudicitia.

Bb 3

MARIA

177

DE MARIA BRASILIENSIS

MARIA BRASILIENSIS

MARIA

BB 3

MARIA BRABANTINA

LVDOVICI SEVERI BOIORVM

DVCIS COMITIS PAL. RH.

CONIVNX.

MARIA ex illustrissima Brabantinorum principum stirpe & Thuringiæ Hassiæque regulis orta, patrem habuit Henricum cognomento Magnanimum Brabantini nominis II. auum Henricum I. ac deinceps alios atque alios Brabantinæ terræ nobilissimos dynastas vsque ad Godefridum Barbatum tritauum, primum Brabantiae Ducem: Mater natæ cognominis, Philippi Cæsaris ab Othone VVittelspachio cæsi filia, prima Henrici Magnanimi coniunx, neptis priuigna S. Elisabethæ, non Germana. Error quoque in acta eius nobis è Cœnobio Danouverdano, vbi Maria occubuit, missa irrepsit in quibus filia Sophiæ filiæ S. Elisabethæ, eiusdémque Elisabethæ neptis falsò appellatur. Fuit Sophia Henrici Magnanimi altera vxor: Maria verò ex Maria, prima eiusdem coniuge extitit. Liberorum ex Magnanimo ortorum ordo hic est:

*C15. CC. LVI.
XV. Cal. Febr. XLIX.
Ianna.
Ex M. S. cœnobij S.
Crucis ad VVerdeam.
Ex Erfordianis An-
nal.
Auentino.
Andrea presb.
Vito Arenbekio M. S.
Vitus Ebersterg. M. S.
Hundio metrop. Salis.
Tab. secunda Ländgr.
Hassia apud I. Pystor-
rump. 962.*

Henricus pater cognomento Magnanimus

ex Maria Philippi Cæsaris filia, prima
coniuge suscepit.

1. Henricum qui patri in Brabantino principatu successit.
2. Mechuldam Roberto Atrebatensi dynastæ nuptam.
3. Mariam de qua hic agimus Ludouici Seueri Com. Pal. Rhe. & Boiorum Ducis coniugē, neptem priuignam S. Elisabethæ.
4. Beatricem nurum S. Elisabethæ, vxorem Hermannii filij S. Elisabethæ, qui ipsis nuptiarum gaudijs ex thalamo in tumultum migrauit.
5. Margaritam Virginem Christo signatam. E Sophia S. Elisabethæ filia altera Magnanimi coniuge, nouerca Mariæ cæsæ.

Elisabetham Brunswicensi nuptam.

Henricum infantem Hassiæ.

B b 4

Maria

Maria ergo Mariæ Philippicæ filia nupta Ludouico Seuero præfecto pratorio ad Rhenum Boiorum Duci, patri Ludouici Imperatoris Othonis filio, Ludouici nepoti, pronepoti Othonis VVittelsbachij cognomento M. primi Boiorum Ducis. No- uam nuptam Ludouicus VVerdeæ Sueuorum collocat, quam ho- die Danovverdam vocamus, quæ id temporis Boio per Conradum olim Hierosolymorum & Sicilia regem, centum viginti octo mil- libus aureorum, cum alijs oppidis, foris, & pagis oppignerata pare- bat. Ipse interim in Rheno foedere cum ciuitatibus contra prædo- nes initio fortiter fecit, latronumque receptacula excidit, captos vel occidit vel in fugam coniecit, pacem Rheno, viatori securitatem peperit. Agebat tum sextum & vigesimum annum Ludouicus florẽmque æui maximis rebus gerendis consecrabat. Cum ecce tibi draco Orcinianus venenum suspicionum euomit in sinum Ludouici, & iuuenem ætate florentem, & rebus gerendis maximè intentum in insidias præcipitauit. Fons mali ab errore tabularij promanauit, is ab coniuge Ludouici Verdeæ binas literas acceperat, alteras atra cera signatas, dynastæ Ruchoni seu Hirsuto destina- tas, alteras rubra cera Ludouico marito tradendas. Internuncijs ordinem epistolarum inuertit, & illas Ruchoni inscriptas Ludouico porrexit, qui sententiam epistolæ non affecutus, vt est improba suspicio, arbitratus est, erotica contineri. Ergo primus errorem tabellarius velut leno & perductor ferro obtruncatus luit; prin- ceps ipse minarum plenus ardẽsq; ira, ab Rheno citatis equis pau- cis comitatus, maximis itineribus Danovverdam aduolat, vindi- ctæque imminens præter omnium expectationem vxori infestus adest. Ardebant oculi, pallebat vultus, totòque ex ore furor emi- nebat, trepidabat familia, hærebat coniunx, regina soror principis, attonita mirabatur, quid tandem frater moliretur: expectabant omnes quo tandem progressurus, aut in quem tam atrox tempestas eruptura esset. Obuium arcis præfectum per satellitem ex templo interficit, tum corripit vxorem iubet, & Hæccine fides, inquit, est thori? dum ego absens in castris ab latronibus purgo prouinciam, tu hostem, in arcem, in domum, in cubiculum, in lectum accerfis? ac regiam stirpem tuam iuxta ac meam tam fædo flagitio cõtami- nas? Quid tibi cum Ruchone negotij? an vt maiores illius Cæsa- rem in lecto decumbentem domi suæ impio ferro conciderunt, ita me tu per nepotem eius adulterum tecum in thoro decumbentem, Aegisthæo ritu, tanquam altera domi suæ Clytemnestra Agamem- nonem

*Rucha Comes Silue-
stris fuit ex Othonis
VVittelsbachij stirpe,
qui Philippum Cæsa-
rem interfecerat.*

nonem inter hostes tutum interficias: anteuertam patricidium:
1. licetor, ferrum expedi, corripe adulteram, feri sceleratum caput:
Hic Mariam omnia excusantem, & Diuū hominūque fidem
implorantem, testantēque suam innocentiam surdus tamen
reijcit, uti nec quicquam vel lacrymæ coniugis innocentis, vel fa-
miliæ trepidantis metus, vel sororis reginæ ad fratris pedes jacentis
preces proficerent. Orabat hæc ducem ne tam præcipiti ira in cæ-
dem rueret infantis: daret spacium animo: omnia postero die
justius executurum.

Sed clausæ erant aures obstrepente ira; vindicem suppliciorum exequi jubet imperium, qui lamentante tota domo, principem foeminam ab omni flagitio alienam & prorsus infontem gladio percutit, & sanctum caput ab ceruicibus amputat. Nec facinus Ludouici hic stetit, Helicam Brennebergiam nobilem è ginæceo virginem, tanquam consciam, pugione trajicit, tandem omnes egressa limites sacuitia, aulæ præsidem clarissimam & innocentissimam matronam, ex alta turris arce præcipitem deturbari imperat. Ita quinque funeribus iræ litatis furor indignantis resedit. Rucho errore cognito, principisque cædē monitus, prouinciā excessit, ubique suam & Mariæ cæse innocentiam lacrimis, verbis & tabulis, contestatus, ita causam omnibus probauit, ut ipse Ludouicus posteaquam ira mente decesserat, magnitudinem facinoris fera æstimatione perspiceret, sanguineque vxoris cruentus vehementer erubesceret.

Male nempe, inquit Cur. l. 8. p. 209. de cæde Chy.
ille, humanis ingenijs natura consuluit, quod plerūque non futura sed transacta perpendimus.

Ergo funere ad S. Crucis V. Verdex condito Dux Romanus, ut agro animo medicinā quæreret profectus, facinus apud pontificem Alexandrum I. V. edidit, pacemque

Epitaphios est,

Anno Domini M. CC. LXVI. XV. Cal. Febr. in Castro Werdmortua est domina Maria ducissa Bavarie filia ducis de Brabant.

numinis & delicti veniam exorauit. Ad placandam etiam sibi Mariæ animam & patricidium expiandum iussus est religiosi S. Brunonis sodalibus domicilium ponere. Sed quia id genus hominum in Boica nullum erat, Cistertiensium contubernio amplum & nobile cœnobiū in Principis-campo, qui inter Augustam & Monachium est condidit, prædijs & annuo victu auxit, quod hodieq; floret. Hæc carptim ex M. SS. cœnobiij delibauit: plura præterij. Id extra ordinē addo, quod in ordinē tamen legi, sed primum ut mendosam narrationem damnaui, post ubi idem in antiquo epitaphio cognoui, lectori subducendum non putaui. Ludouicum prima-

ma-

Sargtensfeld.

ma statim nocte, quæ eadem secuta est, tantis curarum fluctibus agitata, ut non solum somnum capere non posset, sed urgentibus Mariæ Manibus adeo exagitaretur, ut qui inuenerit decoraque comâ, septimum enim & vigesimum (non primum & vigesimum, ut mendose scriptum habet V Verdanum) agebat annum, barbaque florente, se cubitum contulisset, per noctem ita incanuerit, ut senem septuagenarium manè referret. (Parisijs vsuuenit, uti vir robustus accepta capitali sententia sanguinem sudaret, teste Maldonato ad xxvi. cap. Matthæi.) Subijciam ipsos versus quantumuis inuenustos & barbaros tamen ipsam demonstrantes.

Post bis sexcentos à partu Virginis actos
Ad quinquagenos totos sex insuper annos,
Sub Februo quinis lapsis ter mense Kalendis,
Occidit heu quanta lacrimarum clade Brabanta
Sic pereant dominæ castissima membra Maria?
Prodit matre Turinga simulque parente Brabanta,
Elisbeth soboles, Henrici sit pia proles.
Hinc meritis sacre vocitatur neptis Elise.
Post nuneum florem spargit virtutis odorem.
Atque Dei, vera & flagrans pietatis amore,
Conspicit incertas subeant cur singula metas,
Christi hinc sola studens sacro sit dogmate prudens,
Ex sibi subiectis præbens documenta salutis.
Nobilis eximio connexa thoris Ludouici
Corpore sed iuuenis mox sensit tadia leuis
Contemeratque thorum: quid causæ? lingua malorum,
Culcitra strata thori sit vulgo fabula fori.
Cura nefanda Ducis, rumpuntur vincula juris,
Grande nefas factum, nil hic cum coniuge pactum.
Edictum ex rato gratum sit eade patrato
Suspicionem ferit, nec causam in crimine querit,
Morte cadit dura Boij de crimine pura
Sanguine notescit, dolor hic sub nocte recessit,
Ut surgat sanus sed toto corpore canus.
Dolet. Sero doles fossa proiecit & coniugis ossa;
Ex Mangold castris, jam nunc est splendor in astris,
Quam deflet Sueuus, Boius, quam patria tellus,
Ergo eternorum fruitur nunc christe laborum,
Fac electorum numeres in sorte tuorum.

Ab his

Ab his nonnihil discrepat narratio Auentini quam lubet subijcere, ne lector etiam varietatem narrationis ignoret. Nam cum in ipso facto nulla sit dubitatio, in facti tamen modo, numero caesorum, Ruchonis fide, multum differunt tabulae Danovverdane MSS. ab scriptis Auentini.

Dumque haec apud Rhenum fiunt, Maria uxor Ludouici, quae ut dixi, cum Elisabetha regina Sicilia Verdeae habitabat, binas literas vno quidem anulo, diuersa tamen cera, atra, rubra, obsignatas, illas marito, alteras Ruchoni decurioni equestri, secreta quapiam continentes mittit. Atque is qui epistolas detulit, errore seductus, rubra cera complicatas Ludouico tradit. Qui lectis literis amatoria agi suspicatus, confestim paucis comitatus, dissimulata re, relicto apud Rhenum exercitu, nemine salutato, quam maximus potest itineribus ad uxorem diu nocturne contendit, subito ac insperato adest. Mox iracundia percitus nec prece nec lacrimis sororis reginae absque cunctatione coniugem, indicta causa, adulterij condemnat, securi percussu iubet. Postea veluti conscius, Helicam virginem Prennebergensem cultello confodit; feminam admodum nobilem, cuius nomen non traditur, quam gynaeceoprefecerat, de turri precipitari imperat: Proditorum qui isthaec ad se detulit, primum ferro necauit, facta haec caedes in Sueuia Verdeae in arce xv. Calend. Februar. anno Christi cld. cc. lvi. Rucho ubi hoc accepit, finibus excedit, literis, atque tabulis ubique suam, atque Mariae innocentiam praedicat, delatorum scelera atque flagitia commemorat. Extat epigramma tum satis nitens, nunc vero nihil incultius. Ludouicus ut coniugis manes rite conderet, Fürstfeldium extruxit, Cisterciensibus sacris dedicauit, ubi ipse cum filiis & uxoribus situs est, monachos ex Altespach euocauit. Narrationem Auentini Arenbekius, & Andreas presbyter, & Vitus Eberspergeris anno 1255. & 68.

affirmant. Erfordiani annales peruetusti haec de nostra Maria praedicant. Anno Domini cld. cc. lxxv. Dux Bauaria propter quandam

suspicionem fecit decollari uxorem suam, filiam Henrici Landgrauij Hassiae uicinis precipitanter. Cuius innocentia postmodum miraculose, ipsi Duci & suis est diuinitus publice ostensa. Vnde in emendam rei male gestae compulsus est edificare monasterium Furstenuwald (Fürstfeld lege) prope Monacum Ordinis Cister-

tienensis. Et Hundius, Furstenueld monasterium ad Ambram fluium Ordinis S. Bernardi Cisterciensis. Fundauit hoc monasterium Ludouicus Bauariae Dux, pater Ludouici Imperatoris, & hoc propter caedem primae suae coniugis Mariae Brabantinae, quam ob falsam adulterij suspensionem, Verdeae ad Danubium praecoci ira percitus, anno 1256. decollari fecerat, ubi etiam sepulta est in monasterio S. Crucis.

Impositum illi fuit per Alexandrum Pontificem. ut pro poenitentia in sua prouincia & de proprijs suis redditibus monasterium pro XII. Carthusianis institueret. Cum autem nullum tale monasterium in Bauaria esset, promissit simile pro fratribus Ordinis S. Bernardi seu Cisterciensibus

in loco

anno cld. cc. lxxi.

eadem anno.

scribit, cld. cc. lxx.

Metrop. 279.

in loco qui Fürstenueld dicitur, edificare: quod illi à Clemente Pontifice permis-
sum est; ita tamen si non aliquo priori voto ad hoc obligatus esset. Ita testatur
diploma Conradi Frisingensis episcopi de anno 1266, atque ita facta est hac fun-
datio in honorem Saluatoris domini nostri Iesu Christi & gloriosæ virginis Mariæ.

Vno disticho caussa eiusdem conditi cœnobij aperitur, quod
in eodem cœnobio legitur.

Ad hospites.

*Coniugis innocuæ fusi monumenta cruoris
Pro culpa precium claustra sacrata vides.*

Et de Conditore

*Boiorum clarus jacet hæc fundamina Princeps,
In precium culpa coniugis innocuæ.*

Lubet addere mantissæ loco, nihil inter coniuges existere posse
gravius, quàm mutuæ fidei diffidentiam, ex qua nascitur coniu-
gum pestis suspicio, è suspitione observatio dictorum, factorum,
nutuum omnium, è dubijs falsisque signis persuasio, ex hac cædes
& parricidia. Nihil ago, nisi documentis ostendo, quibus erudiri
possit oïbis. Theodosius minor Arcadij F. Theodosij M. nepos
Eudociam Augustam coniugem, ob pomum Paulino donatum
ab societate thori seiunxit; Paulinum vt alij tradunt eadem nocte
occidit, vel in exilium deportari mandauit, vt copiosè in Aula S.
denarrauimus. S. Itta ex rupe præceps in altam voraginem detur-
bata. Extat vita Itæ singulari libello edito ab Fischingenfi abbate
vulgata. Otho III. Imperator falsò delatum comitem occidit,
Baronius in Othone III. Henricus Sanctus Kunegundis innocen-
tiam ferro ignique explorauit.

Sed propè similis est & casus & historia quæ apud Freherum in
vltimis paginis, de Orig. Palatin. vol. 2. legitur ex antiquo facello
exscripta de D. Genouefa itidem Brabantina Sigefrido Palatino nu-
pta quam & Molanus in SS. Belgicis refert, & Erycius Puteanus
exarauit his verbis. *A veteri & sacra Treuirensium memoria in lucem &
scenam Genouefa prodit, Ducis Brabantia filia, Sifridi Palatini uxor, admi-
randum pietatis, pudicitia & patientia exemplum. Primis matrimonij annis
sterilem experta thorum, fecunditatem à Virgine Dei matre petijt & impetra-
uit. Voti compos, matris sperare nomen poterat, cum vterum se ferre ignoraret.
Eodem tempore è castissimis amplexibus maritus abiens, in barbaros hostes cum
exercitu*

exercitus profectus est. Tanquam corpore, non animo discederet, curare absentem pergit, & quam gravidam nesciebat, simul cum provincia tota fidei Golonis viri strenui & amici sui commendat. Sed heu! quam fallaci imagine res humana geruntur! formâ fidem vinci, libidine amicitiam, serò deprehensum est. Familiaritate audax Gelo pulcherrimam mulierem non custodire sed amare cepit. Nam oblitus sui, & prorsus cæcus accensum animum cupidini permisit. Itaque mollioribus verbis ut, ignem insinuare, omnibusq; blanditijs viam ad voluptatis vota sternere. Quid deinde? conficta de morte maritaliter adferuntur; ne tanquam adulter sed procius ambiret concubitum, faciliusque amoris pertinacia cederet. Genouefa non minus casta quam pulchra, primas blanditias & adhuc cum verecundia tuellantes neglexit, impudentius profusas animose reiecit. siue crederet literis ad similitudinem veritatis compositis, siue non crederet, viro non libidine se nupsisse testata est; aduersus manifestum pudicitie suæ hostem conscientie fidicia consistens. Audaciam deinde amanti timor excepit; & hinc jam secundus labor erat, quomodo irrita libido periculo careret. Maior igitur scelere tegi flagitium debuit: & quia redire Sifidum Gelo intellexerat, non poterat securus esse, nisi noua improbitate munitur. Horreo dicere: quod committere tentauerat, nefas in domina accusauit. iterum horreo: mæcham esse & è clandestino adulterio filium peperisse. Præbuit aures heu nimis faciles Sifidus, iraque præcipiti vindicem violati tori agens, non ad examen criminis sed pœnam ruit. Hanc quoque suggestit Gelo, & ut mitis videretur, matrem cum prole aquis submergendam censuit; ita sine sanguine elui maculam, turpitudinis simul pignus interire. Nec mora; abducitur Genouefa tanquam probri conuicta, cui ne quidem pro innocentia fari concessum est. Interfici miserum, nisi & miserius ream videri: nec tam graue erat mori, quam plecti. Linguam quoque peritura abscondi Gelo voluit: an timens forte, ne mortua loqueretur? Id certe necis signum ferre satellites iussi sunt. Hæc tamen (vim numinis agnosco) siue ut parcerent, siue ut supplicij euentum fortune committerent, in auio nemore mæstissimam matronam, & à recenti adhuc partu languidam destituunt. Lingua etiam canina humanam mentiti persuaserunt, loqui prius desisse Genouefam, quam viuere; perijsse priusquam moreretur. Exulabat igitur non à penatibus tantum, sed hominibus extorris. Famē necessitas ad herbas radicesq; duxit, sitim ad fontes: & sic tamē in miseris delitijs innocentia inuenit, in antro domū, in folijs cūbile, in solitudine præsentem Virginis Dei genitricis opem. quid manifestius? cum de filiolo mater sollicita esset, lactis latice destituta, spelæum ecce cœua subiens, ubera admouit infanti, & nutricem se gessit. Totum sexennium mensesque tres sic Genouefa vixit, si tamen hoc viuere est: sed Deum coluit, & hoc verè erat viuere. Non eiecit in naturæ hunc horrorem, sed sponte ingressam diceres, sanctitatis premium felici reditu laturam. Casu namq; inter venandum Sifidus aberrans,

C c

ad hoc

ad hoc ipsum antrum venit, puerum matremque inuenit, & alloquitur: mox è sermone, adeoque cicatrice, quam à prima etate vulnus in venustissimo vultu reliquerat, coniugem esse deprehendit. Innocentem esse ipsum vitæ miraculum loquebatur. quod gaudium, quis simul dolor! à gemino hoc velut fente vberiores jam manabant lachrymæ: quia viuam uxorem maritus intuebatur, quam cæco non iudicio, sed furore damnauerat; quia in tanta inopia & erumina viuam, pro qua jam mori ipse vellet. Si ad puerum se conuerteret, imaginem suam inueniebat, & castissimi coniugij diuinitus conseruatum pignus. Sed Genouefa haud ignara cuius ope vixerat, cuius & ipse filius, non prius sequi ab antro maritum voluit, quam ille eodem se loco templum Dei matri structurum spopondisset. Spopondit, structum est, & mox ab Hildulpho loci Episcopo consecratum. In aulam igitur postliminio noua velut Genouefa redijt; sed à prisino vitæ rigore non recedens, in palatio tanquam eremo agere perseuerauit, in vrbe tanquam in nemore: splendorem contempsit, & tamen attulit, splendorem pietatis, pudicitie, patientie. Cælo digna haud multo post, meliore sui parte in calum transmigravit. Corpus in nouo templo conditum, & velut ad antrum suum relatum miraculis claruit, Virginisque matris honorem illustravit. Sic quidem innocentia præmium inuenit, & supplicium perfidia. nam Gelonem inter quatuor boues religatum iustissima vindicta distraxit.

Freherus rudi & simplici stilo, vt reperit, eam rem ita tradit. Temporibus B. Hylldolfi Archiepiscopi Treuirensis, qui pallatio Offtendinck residebat, factum est passagium contra paganos. Erat autem in pallatio Treuerensi nobilissimus Palatinus nomine Syffridus christianissimus, qui sumpsit sibi uxorem de stirpe regia filia Ducis Brabantie, nomine Genouefa, pulchra nimis, quæ diu notuæque quando tempus sibi arrisit & vacare potuit, B. Marie Deigenitrici fideliter seruiuit, & in tantum eam dilexit, vt quidquid de rebus temporalibus habere potuit, procius amore pauperibus erogauit. Propter nimiam eius pulchritudinem præcepit Palatinus tempore quo eum abesse contingeret, ipsam in pago Mersfeldensi in castro Symern morari propter illicita euitanda, quia timebat propter nimiam eius pulchritudinem ipsam transgredi, nullamque habens prolem adhuc cum ea. Ut decuit Palatinus eundem cum alijs se disposuit, quanto citius potuit: conuocans barones militesque omnes, quos habere potuit ad dictum passagium perpetrandum, inter quos erat Golo miles princeps militie, Palatino propter eius strenuitatem multum charus. Conuenientes omnes in castro prædicto & in locis vicinis, Palatinus verò consilium postulans dixit, Date nobis consilium, cui nostra committere & nostrum facere officium generalem possimus. Omnes quotquot erant concordarunt in Golonem. quo audito, addito iuramento factus est officarius generalis. Nocte verò sequenti Palatinus condormiuit cum uxore sua, ex ordinatione diuina (vt pie creditur) vxor concepit. Mane autem facto Palatinus Golonem militem ad se vocari præcepit dicens: Golo ecce uxorem nostram

nostram dilectissimam & totam terram nostram tibi ad custodiendum fideliter committimus. Interim Palatinissa trinitas in terram cadens, semiviva jacuit. Quod Palatinus videns, territus eam eleuat dicens: O domina Maria, tibi & nemini alteri coniugem meam dilectissimam ad custodiendam - - - flendo amplexando, osculando, ceteraque amicabilia signa ostendendo, nam se inuicem mirabiliter diligebant, & sic finaliter recedendo valedicens sibi, abiit. Quid plura? non post multum tempore Golo miles perfidus exarsit in amore Palatinissae cupiens cum ea adulterare, blandissimis & luxuriosis verbis saepius eam impetendo, sic ait; O domina nouit Deus, quod praenimio amore quem ad vos habeo, longoque tempore habui, nescio quicquam facere: rogo igitur, ut vobis condormire valeam. At bona domina ac christianissima mulier respiciens, dicens se potius velle mori quam transgredi thorum dilectissimi viri ac domini sui. Interim venter eius tumescebat, de quo multum perfidus miles gausus. Quadam autem die idem Golo accessit ad dominam suam Palatinissam habens literas proprijs manibus conscriptas, dicens, eam decipere cupiens; O domina dilectissima, ecce literae istae mihi destinatae sunt, si placet enodabo. quae ait, legatu. Quibus auditis, ingemiscens domina Palatinissa percipiens dominum suum & maritum dilectissimum perijisse in mari cum omni exercitu suo, fleuit amarè, & beatam Mariam virginem deprecabatur dicens: O domina mea Virgo Maria, vnicum refugium meum, respice, respice in me totaliter desolatam. Et sic praenimio dolore obdormiuit paululum. Interim Virgo Maria ei apparens cum magna claritate dixit, Constans esto, filiam: Palatinus viuit, sed aliqui ex suis mortui sunt in pace. Euigilans itaque domina Palatinissa à Virgine gloriosa confortata cibum petijt. Golo perfidissimus cibaria aptissima asportare fecit ad comedendum. Tum prius ad Palatinissam accedens, volensque eam cohortare ad transgredendum dicens: O domina ut audisti ex literis dominus noster mortuus est, & uxor mea similiter, & cum totum palatium sub ditione mea sit, potestis me recipere in virum vestrum, incipiensque amplexare eam, & cum osculum ei dare vellet, ipsa Palatinissa confisa de adiutorio Virginis Mariae pugno eum quantum potuit in facie percussit. Et ut vidit Golo se fraudatum ab intentione sua desperans, statimque omnes camerarios abstraxit ei, similiter & pedissequas. Venit tempus pariendi, peperitque filium decorum nimis & dilectum; ad quam nulla mulier accedere aut consolari eam audebat, prater sola nutrix vetula, lotrix, omniaque mala quae facere poterat, attemptauit. Et cum sic miserrime viueret, venit nuncius domini sui ad Palatinissam dicens, dominus noster Palatinus viuit, sed aliqui ex suis mortui sunt; & interrogauit eum Palatinissa dicens: ubi est dominus meus Palatinus edicto mihi statim, qui respondit; in ciuitate Argentinensi. gausa est gaudio magno plus, quam enarrari potest, credens liberari à nequissimo milite. Tunc venit perfidissimus Golo: ea quae Palatinissa percepit ei retulit, quo audito obstupuit perfidus miles, expanescens timuit flens cum eiulatu magno dicens: Heu

me miserum! quid faciam ignoro. statimque hoc percipiens quaedam antiqua vetula, commorans sub monte castri ante dicti, venit ad Golonem dicens, o domine, quid est, aut quid obest tibi? dicito mihi, & si acquieveris consilio meo citò liberaberis à mœrore & periculo. Et respondit miles: scisne tu quomodo vel qualiter egerim cum domina nostra Palatinissa & malè? scio cum dominus venerit, mortis supplicium non euadam: si verò tu dederis mihi sanum consilium euadenai, tu & tota domus tua bene habebit. Et dixit vetula: Est consilij mei: domina nostra peperit, & quis scit an coquus vel alius eam cognouerit. Et sedens computans recessum & diem, qua enixa est puerpera, & comperit quod vltimo die in recessu domini concepit. Et dixit, quis potest hæc veraciter scire cum nullus interfuit? Ite igitur ad dominum Palatinum, dicatis ei quod vxor Palatinissa de coco concepit & peperit: Scio quod morte tradet eam, & sic liberaberis. Respondit miles, sanum est consilium tuum & acquieuit. Veniensque ad dominum suum Palatinum, ei retulit, sicut edoctus fuerat à vetula. Cum verò Palatinus à perfido milite hæc audiuisset, mœrore concussus, magnis suspirijs & querimonijs dixit, O domina Virgo Maria, tibi dilectissimam coniugem meam commendavi: & quare eam cadere permisisti? quid faciam ignoro. O Deus conditor celi & terra, dimute vt terra se aperiat, meque deglutiatur; melius enim est mihi vt moriar, quàm cum transgressoribus habitem. Et accedens perfidus miles secundum consilium vetule ait, O domine, per iuramentum, non licet nec decet habere dignitatem vestram talem mulierem. Et Palatinus; quid ergo facturus sum? Goloperfidus dixit: vadam & eam cum infantulo ad lacum ducere faciam & vterque in aqua demergantur. Palatinus dixit, placet. Statimque habita licentia properauit ad partes diabolo instigante perfidus miles puerperum accedens, manum mittens in dominam suam Palatinissam & filium eius circumstantibus clientibus ait ad eos: arripite hanc & prolem eius, & implete iussionem domini nostri. Qui responderunt, quid præcepit dominus noster? At ille vt morti tradantur isti, qui dixerunt, quid enim mali fecerunt? perfidus ille dixit, Ite & facite præceptum domini aut moriemini. Serui verò tristes acceperunt dominam, & infantem de puerperio ad damnandum eos, abduxerunt eos in siluam, vnus seruorum dixit: quid enim malefecerunt isti innocentes? Et altercatio necebatur inter eos. Tunc vnus eorum dixit: o fratres & amici mei dilectissimi, nescimus quomodo & qualiter actum sit cum domina nostra & filio eius, qui nobis ad damnandum commissi sunt. Et responderunt vnanimiter, scimus: Et dixit vnus seruorum fidelis, quid enim mali fecit? Addito iuramento responderunt omnes, nihil; innocens est ab omni crimine. Et dixit fidelis seruus: quare ergo damnabimus eam cum filio? Inter quos vnus. Poteritne quis nobis viam dare dimittendi? Et dixit fidelis, assignabimus eis manendi, melius est enim vt bestie eos deuorent, quàm quod manus nostra conquinentur. Et dixerunt alij, quid si recesserint hinc? & dixit, Domina nostra dabit fidem manendi, & absq

Et absque dubio manebit, quod & factum est. Inierunt consilio pro interfigno habendo. Fidelis dixit, Canis sequebatur nos, credo nobis à Leo missum: abscondamus linguam eius, ut demus pro interfigno quod mortui sint. Quod itaque factum est, & recesserunt. Statim ut vidit perfidus Golo eos venientes, dixit: Vbi reliquistis eos? Et dixerunt, Interfecti sunt. Et hæc damus pro interfigno monstrantes linguam dominae. Dixit quoque perfidus miles: Vos eritis domino nostro & nobis chari, quod implevistis iussu domini, credens sic esse. Palentinissa itaque relicta cum puero in horribili loco, flendo dixit, Heu me miseram, quæ in abundantia nimia enutrita & educata, modò penitus nihil habens desolata. Puer verò nondum erat triginta dierum. Dum autem lac non haberet, ut puero præstaret, fleuit bona mater, omni solatio priuata humano, confisa de adiutorio Virginis Mariæ, sicque eam allocuta est: Domina Virgo Mariæ, exaudi me peccatricem damnatam, cum innocens sim ut nosti à crimine huius, ne derelinquas me. Scio quod nemo nisi tu & filius tuus unigenitus me liberare & nutrire potest. Erue me domina & Virgo inclita Mariæ à feris crudelissimis. Statim audiuit vocem dulcissimam dicentem sibi; amica mea dulcissima te nunquam derelinquam. Postmodum non est audita vox illa, sed per dispositionem omnipotentis Dei cerua veniens, & se ad pedes infantuli prostravit. Mater ut vidit factum, statim mammæ ceruæ infantulo apposuit & suxit puer. Mansit Palentinissa cum puero in eodem loco annis sex & mensibus tribus. Ipsa verò enutriebatur herbis quæ inueniebantur in nemore: habitaculum eius erat strues lignorum extensum & circumligatio rubetarum quantum bona mater potuit. Evolutus verò sex annis & tribus mensibus prædictus Palentinus omnes milites & fassallos suos conuocari iussit, volens facere conuiuium magnum die Epiphaniæ Domini. Cumque aliqui ex eis quasi maior pars in vigilia vel citra aduenissent: Palatinus pro solatio aduenientem præcepit, ut omnes venatum cum eo non distulerint ire. Cumque venatores canes incitarent, subito cerua quæ puerum nutrierat, apparuit. Canes verò latrando venatoresque clamando prosequiebantur, Palentinus cum suis prout poterant sequebantur. Golo verò perfidus miles dereliquit sonum canium, sequebatur tamen à longè. Cumque cerua euadere non posset, currit ad stratum ubi solebat alere puerum. Et dum venerat ad locum, prosternebat se ad pedes infantuli, ut solebat. Canes latrando prosequiebantur cupientes ceruam capere. Et dum vidit bona mater animal sibi celitus missum à canibus priuari, per baculum quem tenebat manu, quantum potuit, canes fugabat. Interim Palentinus cum suis veniebat, & cum vidit hoc miraculum dixit, fugate canes quod fecerunt, placuitque Palentino loqui cum ea, & non cognouit eam. Et ait, esne homo Christianus? & dixit mulier, Christiana sum, omni tegmine corporis nudata, ut ipse cernis, nam & corporis turpitudinem habeo intactam. Præbe mihi pallium quo circumdatus es, ut corporis turpitudinem valeam cooperire. At Palentinus, præstò sum. Cumque esset circumdata

cum data pallio, dixit Palentinus, O mulier non exhibuisti tibi cibum aut vestimentum? at illa, panem quidem non habeo, sed nutriebar herbis quae inueniebantur in hoc nemore: indumenta vero praenimia vetustate scissa sunt & consumpta. Indica obsecro quot anni sunt quod huc venisti? at illa sex annos & menses tres hic habitavi. Palentinus dixit, Cuius est filius ille? quae respondit, meus est filius iste. Delectabatur vero multum in aspectu pueri, & dixit, Quis est pater pueri? at illa Deus hoc nouit. Palentinus dixit, quomodo huc venisti, & quomodo appellaris? edicto mihi, at illa, nomen meum Genoseua est, statimque ut audiuit nomen Genoseua, cogitauit, an ipsa esset uxor sua. Et accedens unus Camerarius quondam Palatinus dixit: Per Deum mihi videtur, quod domina nostra longo tempore mortua, ista sit. nam & cicatricem in facie habuit. Videamus anue ipsa habeat? Intuentes omnes in eam, inuenerunt sicut Camerarius dixit. Ait quoque Palentinus, annulum subarrationis habuit, & accedentes duo milites ad perscrutandum inuenerunt annulum subarrationis: statimque amplexabatur eam Palentinus osculando. Tum ei dixit flendo: Verè tu uxor mea es; ad filium vero, Verè tu filius meus es. quid plura? bona mulier, qualiter sibi acciderit totum de verbo ad verbum coram omnibus qui aderant, enarrauit. Fleuit quoque Palentinus cum omnibus suis, & cum omnes praegaudio flerent, venit & ipse perfidus miles: statimque omnes irruerunt in eum, volentes eum occidere. Dixit autem Palentinus, Tenete eum, donec cogitemus, qua pena sit plectendus. & factum est. Post hac decreuit Palentinus recipi quatuor boves nondum ad aratrum applicatos, & quemlibet bouem ad quatuor partes corporis ligari, videlicet duos ad pedes, & duos ad manus, & eorum voluntati committere. Et cum sic alligati essent, quilibet cum parte sua recessit, & sic in quatuor partes corpus ipsius perfidi Golonis diuisum est. Post hac Palentinus voluit dilectissimam cum filio suo secum abducere. Ipsa quoque negante, dixit, Beata Maria virgo, me & filium meum custodiuit in hoc exilio & feris crudelissimis, & a feris puerum meum nutriuit; non recedam nisi locus iste in eius honore sit dedicatus & consecratus. Statim Palentinus ambassasum misit ad Hyldulsum episcopum Treuerensem pro consecratione illius loci. Et cum omnia narrata fuissent Sancto Hyldulpho archiepiscopo, gaudis est gaudio magno, & venit in die Epiphania, consecrauit locum illum, in honore sanctae & indiuiduae Trinitatis & beatae Mariae virginis. Post consecrationem loci adduxit Palentinus Palentinissam uxorem suam, cum filio suo. Grande quoque conuiuium fecit cunctis aduentibus. Palentinissa vero rogabat dominum suum dicens: O domine rogo te ut ecclesiam in loco consecrato erigis facias, & redivitibus bonis dotare velis. quod Palentinus consensit. Palentinus itaque cum cibaria uxori suae Palentinissae & eius naturae convenientia procurare, ut comederet, disposuit. Ipsa vero Palentinissa cibaria ferre non potuit, sed tamen herbis crudis, quibus consueta erat in sex annis & tribus mensibus utebatur, & colligi

colligi fecit. Vixit quoque Palentinissa à die quærat inuenta, videlicet à vigilia Epiphaniæ, usque ad 15. Nõn. April. qua die migravit ad dominum. Palentinus autem, ut promisit, capellam in eodem loco in honorem Mariæ Virginis erexit, & ibidem suam dilectam sepelire fecit magnis clamoribus fletibusque. Quam capellam S. Hylulfus consecrauit, & indulgentias videlicet quadraginta dierum eidem contulit. Ipsa die consecrationis duo miracula contigerunt, & etiam postea multa fiebant, quæ non sunt scripta in hoc libro. Affuerunt eodem tempore duo ibidem, videlicet vnus cæcus, & alter mutus: cæcus lumen recepit, & mutus loquelam. Qui gratias Deo agentes virginique Mariæ, qui talia dignati sunt facere miracula seu operari. Palentinus talia videns & audiens, ad Apostolicam destinavit sedem pro indulgentiis impetrandis. Sanctissimus vero Papatunc temporis annuum penitentialem omnibus in honore beatæ Mariæ Virginis capellam erectam à Palentino visitantibus, omnibus festis beatæ Mariæ Virginis, Natiuitatis Domini, Resurrectionis, Pentecostes, Epiphaniæ, & Dedicationis eiusdem, ac per Octauas eorundem festorum misericordiam de iniunctis penitentiis relaxauit.

Idem de eadem, Sifridus Palatinus fuit temporibus Hildolfi. *Ar. pag. 38. & 39.*
chiepiscopi Treuirensis, qui mortuus scribitur anno 10. CC. LIV. In eadem enim regione quodam sacello D. Virgini dedicato scriptum inuenitur, illum Sigefridum nobilissimum Palatinum in Palatio Treuerensi arcem nunc dirutam, non procul ab oppido Meyer. & monasterio Lacensi, quam Hohen-Simeren appellant, inhabitasse, habuisseque in uxorem ducissam Brabantie, nomine Genofeuam; quam consilio & catenaria cuiusdam equitis, cui nomen erat Golo, voluerit igni tradere. Eam cum puerulo ingentem filiam expositam, & post aliquot menses, sine omni humana ope, saluam & incolumem repertam, & à Deo in signum innocentie conseruatam, causam struenda illi adiudicasse.

Omitto Iosephum Hebræum ab Ægyptia Putifar's vxore apud maritum accusatum & in caueam compactum. Crispum ab no uerca sollicitatum, & ab Constantino patre mactatum. Idem docuere fabulæ priscorum in Hippolyto de Phædra. Sed nil opus fictis narrationibus, vbi suppetunt veræ, & nimium quàm mulcæ.

S. CONRADVS NANTOVINVS

SEV NANTVINVS, SEV NANTVVINVS

VVOLFRATSHVSIANVS.

C12, CC, LXXXVI.

VII. Id. Aug.

Ex monumentis pa-
rochia VVolfratshu-
siana M. S. & libro
rituali.

Auent. l. 7. p. 718.

Ita S. Conradi Nantouini ex rituali parœciæ VVol-
fratshusianæ descripta est. VVolfratshusium quod
Auentinus Veliphorathusium appellat, oppidum est,
seu forum, in superiore Boica ad Loyfam seu Iibufam
amnem paulò supra quàm mittetur Isaræ, plus minus
viginti millia passuum ferè à prætorio Boiorum Monachio. Illic
hodièque ædes est D. Laurentio & Conrado Nantuino sacra. Nan-
ruinus seu Nantvvinus VVolfratshusium habitu cultûque pereгри-
ni, religionis votique causâ Romam petiturus, aut inde reuersus di-
uerterat: unde, cuius, quis domo, quibusue maioribus natus nihil
est proditum. Peculiohū an ex paterna hæreditate vel stipe colle-
ctum non constat. Gantherus id locorum præses homo fœdus
& avarus oculos ad numos aduenæ adiecit, miserôque pædarestias
crimen obiecit, perinde quasi puerum de stupro appellasset. Itaque
tanquam lege ageret, contra leges hominem peregrinum, omni
patrocinio causæ destitutum, vinctum damnatumque ultimo
supplicio afficit, viuūque ad modum S. Laurentij ferææ crati in-
ijcit, torret, exurit. Innocentiam viri mox varia testata sunt pro-
digia, quibus Deus & famam Nantouini purgavit, & sanctitatis
etiam opinionem conciliauit. Ita habent monumenta VVol-
fratshusiana, quæ fidei causâ ad verbum subiiciam, notamque ad-
dam qua numerum & nomen Principis falsum emendem.

Audiant legentes hanc chartam inspicientes.

Notandum quod anno domini millesimo ducentesimo octauo, temporibus do-
mini Rudolphi Ducis Bauariæ qui tum residentiam habuit corporalem in castro
VVolfratshusen, venit quidam Romipeta nomine Nantuunus, homo fidelis
corpore & animo, qui à quodam iudice suo dicto Ganter fuerat tentus, & judi-
cio præsentatus & ab eodem contra iustitiam est condemnatus, & ob pecuniam
secum inuentam in craticula positus est, in loco ubi nunc basilica à Christi fide-
libus est edificata. Cuius dies anniuersarius cunctis temporibus proxima domi-
nica ante festum S. Laurentij martyræ peragitur. Dicitur verò quod idem
frater Nantuunus obiit per martyrium, & percepit vitæ æternæ præmium in
die beate Afræ qua colitur septimo Idus Augusti.

Obserua

S. CONRADVS NANTOVINVS.

*Auri sacra fames quid non mortalia cogit
Pectora? quod facinus non sitis audeat opum?
Insidiarum vitæ neclit, quærensque per ignes
Argentæ venas, obruit igne fidem.*

*SAEPVS INSONTIS VIRTVS SINE TESTE LABORAT
Et scelus opprimitur postremo prius.
Sed tandem pulsa, lux emicat aurea nube,
Testes, testis adest, deficiente, Deus.*

Obserua

Obserua lector, hoc, año post Christū natum cīo. cc. lxxxvi. contigisse, non, vt legisti, cīo. cc. viii. Dein ea tempestate cīo. cc. viii. nullum Boiorum principem Rudolphum fuisse appellatum. Nam Ludouicus Rudolphi pater cīo. cc. xciv. extinctus est, quo demum mortuo prouincia diuisa est inter Rudolphum & Ludouicum postea Imperatorem. *Auent. p. 380. Bassl.* Nomen ergo Principis & numerus corrigendus, si contendas anno cīo. cc. viii. Nantouinum crematum, nullus adhuc Rudolfus natus erat. Dissentit præterea Auentinus à chartis, quando ille ad palum ligatum & vstulatum scribit: hæ, rogo iniectum & crati implexum, vel impositum: exustum tamen ambo fatentur. Condita inde est ædícula martyris, genus supplicij tabulâ pictâ supra altare collocatâ, quæ hodiè que cernitur, expressum: cuius tabulæ alæ ostendunt, quæ paullò post mortem insecuta sunt. Nam Gantherus præfectus dynastiæ VVolfratshusianæ, cum non diu post commissam innocentis cædem, illac cum famulatio negotiorum causa alio iturus eques transmitteret, cineresque illic dissipati cum ossium reliquiis jacerent, equus occæcatus hæsit, restititque donec aduertens è comitatu seruus tollit exuias martyris & ossiculum oculo iumentum admouet, quod illico respexit. Lucem quoque vir & mulier cæci per vota ad sanctum missa receperunt. Sacra dein pignora S. Viri collecta, & in vnam composita, in sacello eiusdem seruantur, marmore, quod in scriptam Nantuini habet effigiem, & ad sinistrum altaris latus, vbi anathemata votorum suspensa pendent, parieti insertum est, ibique ad nostrum vsq; sæculum, annum inquam cīo. 15c. xxi. durauit. A Bonifacio Romani nominis octauo pont. max, año duodecimo post necem Nantouini, cum passim vulgarentur miranda martyris facta & miracula, tabulæ per Archiepiscopum Basilium Hierosol. & alios Episcopos, quibus delictorum veniæ precantibus & virum sanctum venerantibus datæ sunt, VVolfratshusum sunt missæ, quæ diu, tanquam vnâ cum sacris reliquijs conditæ essent, latuerunt. Anno demum cīo. 15c. 1v. impulsu nempe S. Nantouini, quidâ è S. Francisci familia & Monacensi contubernio VVolfratshusum ad cineralia à magistratu euocatus hæc è tenebris erutas ad populum pro concione vulgauit, adeoque prope sepultam Nantouini memoriam renouauit. Vnde mirus populi concursus ad ipsius conditorium factus, mira quoque facta benefactaque Nantuini erga cultores & voti reos ostensa, gazophylacium auctum, templi cultus inde instauratus ex cultusque: sacellum per angustum in iustum templum excreuit. Accepi ego ab ipso paroeco Gaspare

Gaspere Cramero præsente multa eaque illustria S. Nantuvini miracula diligenter perscripta quæ post templi instauracionem sunt edita; sed quia id institutum meum non est, ut ea quæ post mortem omnia contingere, exponam, qui vitas Sanctorum compono, illa omnia alteri singulari volumine memoranda committo, nisi cum ex occasione vel attingenda vel delibanda sunt. Tabulæ verò veniarum datæ hæc sunt: *Uniuerfis sanctæ matris Ecclesiæ filiis, ad quos præsentes literæ peruenierint.* Nos Dei gratia Basilus Ierosolymitanus Archiepiscopus, Volradus Brandeburgensis, Stephanus Opidensis, Fr. Romanus Crobenis, Sabba Militensis, Adam Maturanensis, & Salernus Thelesinus Episcopi salutem in domino sempiternam. Licet is, de cuius munere venit, ut sibi à suis fidelibus dignè ac laudabiliter, sua uer de abundantia pietatis, quæ merita supplicum excedens & vota, bene seruientibus, multò maiora tribuat quàm valeant promereri, Desiderantes tamen Domino reddere populum acceptabilem fideles Christi ad complacendum & quasi quibusdam allectiuis muneribus, indulgentiis & uidelicet & remissionibus inuitamus, ut exinde diuinæ gratiæ reddantur aptiores, Cupientes igitur ut Ecclesia S. Nantuuini Frisingensis diocesis congruis honoribus frequentetur, & à cunctis Christi fidelibus iugiter veneretur, Omnibus uere penitentibus & confesis, qui ad ipsam ecclesiam in festis subscriptis uidelicet in festo S. Nantuuini, singulis diebus Dominicis, per octauas Natiuitatis Domini Resurrectionis, Ascensionis, & Pentecostes, B. Laurentij Mart. S. Michaelis Archangeli, in festis omnium SS. Apostolorum, in die Innocentum, & B. Nicolai, Omnium Sanctorum, B. Catharinæ, S. Mariæ Magdalene, ac in die dedicationis ipsius ecclesiæ, causa deuotionis accesserint, aut qui ad fabricam, luminaria, ornamenta seu ad alia necessaria ipsius ecclesiæ manus adiutrices porrexerint, aut in extremis laborantes quicquam facultatum suarum legauerint ecclesiæ prælibatæ. Nos de omnipotentis Dei misericordia & BB. Apostolorum Petri & Pauli eius autoritate confisi, singuli singulis singulas dierum quadragenas de iunctis sibi penitentibus, dummodo consensus diocesani ad id accesserint, misericorditer in domino relaxamus in cuius rei testimonium præsens scriptum sigillorum nostrorum munimine duximus roborandum. Datum Romæ anno domini

CID. CC. XCVII. pontificatus sanctissimi Papæ Bonifacij
octauis, quinto.

PVER ANONYMVS AB IVDAEIS CAESVS MONACHII.

R. Sad. Durior f.

Quid furis in nostros recutita propago, nepotes
Et mactas tenerum, gens scelerata, gregem?
Nullus in orbe locus vestro sine crimine restat,
Iam vestrum, si fas, iret in astra nefas.

Quid puer aut infans in te commisit Apolla?
In me, scilicet, virum, si vir es, amma rape.
Colchidas, o cives, saeviusq; recate. Megeras
Isacidorum vincunt Thesalia monstra scelus.

Dd

PVER

DE FVRO AB INDAIS INTERFECTO. 313

PABR

D4

PVER AB IVDÆIS

CÆSVS MONACHII.

NEc viure cum Christo, nec sine Christo potest impius Apella. Christianos artus esurit Iudæus. Christianum sanguinem sitit recutitus. Omnis Germania lacera- C12. CC. LXXXV.
Auentium lib. 7.
tam olim gemuit infantiam, in fontium scaturigines puteosque venena sparserunt, multosque mortales passim interemerunt. In sacrum Christi corpus sub velo hostiæ latens immanissimè sæuierunt, fornacibus torruerunt, mucronibus lancinarunt, pistillis contuderunt, donec multus è vulnere sanguis, tanquam è spectabili corpore promicaret. Vsq̃ue adeo implacabilis execratæ gentis furor in Christum & Christi gregem nunquam expleri satiarique suppliciiis potest. Dedere tamen poenas intra paucos dies, & duodecim millia interfecti, cum ipsi nomen omne Christianorum delere nec quicquam conati essent. Anus à virginis partu quintus & octogesimus supra millesimum ducentessimum agebatur, cum in regia Boiorum Monachij, puer ad eoque infans ab nefaria lamia raptus ad dirissimos cruciatus & vltimum supplicium vilissimo ære Hebræis offerretur, qui auidè velut molossi apertis rictibus, tanquam in prædam incumbunt, corpusculum pueri arripiunt, veste nudant, manus acutissimis stilis armant, oculos fodiant, venas icunt, adeoque totum compungunt, vt vnum in toto corpore vulnus, ipsūmq; adeo corpus nil nisi vulnus esset; exilientem vndique sanguinem malluio excipiunt, cruentaque hostiā parum feliciter litant. Iam impia Medea alterum infantem surripuerat, cum à parente pueri deprehensa vipera, ad tribunal trahitur, quæstionibus subijcitur, veritas tormentis exprimitur, fatetur plagium, narrat expromtam in puerum, Hebræorum crudelitatem, corpusculi locum indiget, ipsa facinus morte luit. Populus Monacensis vbi innocentis ephébuli teneros artus adeo fœdè lancinatos, fodicatos, cruentatosque aspexit, primū dolore & miseratione aduersus infontem ætatem affectus; mox in furorem actus, immanem & consceleratam gentem vndique ad cædem deposcit, iuxtaque fontes & innocentes ritu tempestatis & fulminis sternit, mactatque, nec magistratūs auctoritate, nec Principis imperio vllaratione cohiberi potest. Suasu maiorum omnis synagoga in suum se fornicem colligit, vt inde vim populi furientis

Dd 2

propulset,

propulset, sed nulla munimenta lapidum aut cellarum, impetum
 fauientis vulgi arcere poterat; picem, sulphurata, tædas, sarmenta
 aliæque ignium alimenta congerunt, faces subdunt, centumque &
 octoginta viuos concremant. *Excessit medicina modum.* Sed fu-
 sus innocentis pueri, velut Abelis, clamabat sanguis, vindictamque
 ab impijs patricidis exigebat. Sub idem ferè tempus, vt hoc per
 occasionem & similitudinem sceleris adijciam, Pacheratij eadem
 natio Iudæorum, adolescentē ad dirissimum supplicium surripuit,
 subiectumque prælo non secus atque vuam torculari torisit, pressit-
 que donec omnis è corpore sanguis, per os, nares, aures, manus, pe-
 des, quæque viâ potuit, exprimeretur. VVernherus Christiano
 puero nomen fuit, cuius patientiam multa prodigia & ostenta in-
 secuta prodiderunt. Ita & Conradum puerum, vt est apud Sifri-
 dum anno c. d. ccc. lxx. contrucidarunt in Thuringia: Ita Si-
 monem Tridenti: ita sex alios Ratisponæ, tamquam
 victimas mactarunde quibus alio loco, &
 quis numerari omnes?

Pacheratij.
Et. Stera anno 1228.
Sifridus 1287.
VVesela ad Rhenum
casus Pacheratij se-
sult.

Surim.

B. M. HEN.

B. M. HENRICVS II.

PONTIFEX REGINOVBURGENSIS.

T generis claritas Henrici virtutem illustravit, & virtus generis claritatem, quæ multò augustior in illius stirpe, quàm humili & obscura tribu apparet. Nam si regredi paulum libet ad maiores Henrici nostri, ad hodiernorum Boiariæ Principum originem accedemus. Dynastæ quippe Rotenekij à Babonè II. Abenspergensi, hic à Babone I. primus ab Schirensibus regulis hac serie descendunt. Babo I. Bertholdum habuit patrem dynastam Schirensensem, Bertholdus Arnulphum Arnulphi quem vulgò malum dicunt (jurène an iniuria, non satis constat) filium, Conditorem Castri Schirensis, vnde Comites Schirenses nominis originem traxere, Arnulphus Luitboldi seu Leopoldi Austriæ siue Boiariæ Orientalis prætoris, reguli postea Boiorum F. Hic in regressu lubet consistere, nam qui vltius ad alios Arnolphos & dein Bernardos & Pipinos regrediuntur, auctoribus parum antiquis nituntur, quorum sententiam neque refellere, neque laudare mense est. Babo I. Abusinarum seu Abenspergensium & Rotenekensium dynastarum propagator, D. Kunegundis Augustæ præfectus palatii, cuius multa passim est mentio in ludis equestribus (quos populari lingua torneamenta vocant) præsertim anno 15. cccc. xcvi. ad Brunonis vicum celebratis. Hic primus ex Abusinis regulis anno 115. xxii. vita cessit, cui ex Eberhardo Abusino F. nepos fuit patri cognominis Eberhardus præfectus Geisensfeldensis, cui Gebhardus successit, Gebhardo cognominis rursus primus Rotenekius, à quo exiit Meinhardus, huic alter Meinhardus à quo (non ab Reinhardo vt est apud Hundium, qui in stemmatum tamen volumine verè Meinhardum appellat) noster tandem Henricus vltimus Rotenekensium familiæ primùm nobili collegio Ratispontensium Canonorum adscriptus mox archidiaconi honore cultus, postreimò anno 115. cc. lxxvii. Rüdolfo Austriæ Impetante supremam Reginoburgi antistitis cathedram conscendit, quam annos vndeutiginti tanta cum laude, virtute & commendatione tenuit, vt præter Diuos, paucos aut nullos pares haberet. Primùm enim cum sedem suam pontificiam grauissimo ere scenoreque pressam offendisset, ædem summam ab incendio vastatam (nam xii. Cal. April.

115. cc. xcvi.

vii. Cal. Sextil.

Hund. p. 72.

Auent. p. 724. 727.

Chron. Ratisp. M. S.

p. 193.

Hund. l. Stemmat. p. 6.

Dd 3

anno

anno CIO. CC. LXIII. vel vtalij tradunt. LXXII. de cælo tacta erat, & pyramis etiam templi flammis correpta, corruptaque, æra campana gemina igne soluta defluerant) omne patrimonium suum cum castro Rotenekenfi Ludouico Boiorum Principi addixit vendiditque, indeque alieno ære exiit, templum instaurauit, tintinabula D. Petro & collegis eius maiora initiata restituit: tutelam quoque & tribunalia iudiciorum Velden, Eberspeuntinum, Teispachenfe, Frantenhufianum, Ergoltspachenfe, Pilstinganum, Essenpachenfe, Antinganum, Ducibus olim Boiariæ elocata, redemit, castra suæ prouinciæ propè omnia muris & turribus firmavit, altiusque eduxit. Nec interim rem diuinam non in primis habuit. Rudem & sine arte cantum publicum ad leges & normam per viros eius disciplinæ gnaros, religiosos duos è cœnobio Fontis quem salutis appellant, reuocauit: rem, victum, & sportulam sui sacri Collegij auxit, certis anni temporibus vinum ex Italia propinauit, vt alacriores promptioresque ad rem diuinam ritè exequendam redderet. Remisit etiam ipsius deprecatu Albertus Austrius, qui post imperauit, vectigal & portorium, si quas ex ipsius prouincia vel amphoras & vinicados, vel pisces & eloces vel frumentum & hordeum Ratispontanam in suum vel summi collegij sui vsum efferret. Aboluit & improbam, sacrilegâque consuetudinem, per quam fiebat, vt præfecti & iudices principum in patrimonia & bona hominum sacrorum, si qui decederent, inuolarent, & diriperent. Hoc vt ne fieret à Boiorum principibus cautionem impetrauit, vt in diplomate legis quod apud Hundium extat. Nec tributa principes ab eiusdem pontificis ecclesiasticis viris eiusdem Henrici gratia exegere, vt tabulæ superiori diplomati subiectæ docent, quas apud Hundium cognosces. Contulit idem suo Canonicorum collegio ecclesiam Theodophorianam seu Dietfürtensem. Spaltanam permutauit. Pacem quoque ipse & Ludouicus Boiorum regulus velut sequestres & arbitri inter secundæ Boiariæ principes, Austriôsque & Boemiæ regem pontificem Salisburgensem, Menardum Goriciæ dynastam Lincij feliciter composuit.

Sed quod subijcio memorabile est ad posteritatem. Totis quatuordecim annis priusquam vitam defungeretur, sibi ipsi tanquam jam defuncto, anniuersarium excessus diem instituit, & solenni cerimonia, æris campani signis, luminibus, sacrum piaculare cum precibus peregit, ipseque præsens præceptis funebribus suis interfuit, induuias etiam sepulchrales quibus sarcophagus regivestirique consuevit semper ad cubilis sui lectique latus manisque & oculos

Hailbrunn.

Apud Hundium litera X.

Epistola L.

Huiusmodi symbola futura mortis plures

oculos habuit, uti semper memor fati, curas praesentes fortunæ, mortis & æternitatis cogitatione temperaret. Proinde magnam virtutis, pietatis, religionis, sanctitatis laudem apud omnes collegit, dignus certe in quem pontifices omnes velut exemplum vitæ respiciant. Sed hoc de funebribus sibi ipsi viuo & superstiti institutis factum, & quod sibi ipse videnti viuentiq; parentarit Theologorum placitis parum respondet, qui mirandum sed non imitandum pronunciant exemplum, & abolendum sicubi, ut fertur, inuoluit, quod contra Ecclesiæ mentem & morem fiat.

Henricus cum cathedræ annos vnde viginti cum magna religione & fructu praesidisset VII. Cal. Sextil. decessit. de quo multat Bernhardus apud Canisium. Ego extrema tantum appono: *Septimo, inquit, Calendas Augusti Henricus Ratispontensis episcopus filius Comitis de Rotenекке moritur. Postquam enim in die B. Iacobi Apostoli, quem speciali consuevit venerari honore, cum multa deuotione missarum solennia personaliter celebrasset, & cum clero & populo se in mensa refecisset, hora vespertina incepit subito viribus corporis destitui, & sic in die altera expirauit. Qui mira prouidentie & sagacitatis extitit, in tantum etiam, quod anniuersarium suum viuus & sanus plus quam ad xiv. annos ante mortem suam instituit, & eiusdem celebrationem cum candelarum accensione, & pulsatione, quæ consuevit fieri in funere Episcopi. Vigilijs & missis annis singulis interfuit. Sepulchrum similiter sibi longe ante ad XII. annos fabricauit & prouidit iuxta altare B. Virginis in maiori veteri tamen Ecclesia Ratispontæ. Trucham etiam in qua sepeliri debuit cum vestibus funeralibus ibidem impositis in memoriam continuam mortis suæ per eodem annos habuit locatam a latere lecti sui. Item in spiritualibus mirabiliter prouidus extitit, non solum vetera statuta seruando, imo & multa noua salubriter condendo. Muscam primum in choro Ratispontæ cantari ordinauit, libros eiusdem artis secundum cantum & chori consuetudinem prouidendo; Ecclesiam Ratispontensem etiam multis preciosis decorauit ornamentis, crucibus, calicibus aureis & argenteis, gemmis preciosis, mitris, cappis, casulis, dalmaticis, vexillis, cortinis, libris, & alijs, quibus fuit ante sua tempora quodammodo omnimodis destituta. Item primum Vinum Latinum Canonicis ad præbendam quibusdam certis temporibus dari instituit: Præbendam etiam eorum in multis auxit: monasteria Monachorum & monialium sæpe cum multa prouidentia visitauit. Et inuenire non possum, quid ei in temporalibus & spiritualibus defuerit: qui tempore suo adeo discordantium factus est reconciliator, quod non solum Bavaria, imo & vicina terra per suam industriam & laborem pacis pulchritudine floruerunt. Rexit autem Ratispontensem Ecclesiam XIX. annis.*

De eodem Henrico ita sensit Hundius, Valde commendatur hic Episcopus, ut verus animarum pastor, nulli sacerdotum Dei pietate & sapientia

adhibuerunt, Ioannes Eleemon, Maximilianus primus imperator, Maria Ferdinandi II. parens & alij.

Lucas Pinckus de sacris. l. 2. p. 392.

Laudat ab hacre Leobharinos, nec reprehendit Velly factum Horatius Tursellanus in vita Xauerij p. 582. Antiq. lect. p. 325. tom. 2.

secundus; qui cum Ludouico Duce Bauaria, tanquam duo arbitri, Principes Bauaria, Austria, regem Bohemia, archiepiscopum Salisburgensem, & Menardum Goritia Comitem Linzj concordarunt, anno 1290. Auent. lib. 7. fol. 722. Sub hoc quoque episcopo Henrico cum inter ipsum & ciues Ratispenses litigata esset, super expensis in exterioribus mœnibus, turris ac propugnaculis faciendis, quas propter communem patriam tuendam communes esse debere putabant ciues: clerus autem per legem Friderici II. insertam vsibus feudorum, inter constitutiones Friderici &c. se ab huiusmodi oneribus ac seruitutibus immunem esse diceret, Adolphus rex secundum prædictam legem pro clero iudicauit in conuentu ibidem habito, anno 1294. Auent. fol. 727. Cumque rexisset, quam optime vnde uiginti annis 7. Cal. Augusti anno 1296. placide in domino obiit postridie S. Apostoli Iacobi, quo festo Missam veteri more celebrauerat magna deuotione, iuxta altare D. Virginis. Sepultus est in choro ecclesie Ratispontensis post altare hoc disticho condecoratus:

Hanc cathedram rexit Henricus, quem petra rexit,
De Kotenegk ortus, celi pateat sibi portus.

Anno Domini c. c. cc. xcvi.

Sub hoc Henrico Virgines religiosæ S. Maria Magdalena, qui erat penitentium ordo & ideo dicebantur *Büsserin* commutarunt statum, assumptæ regulæ S. Clarae, persuadentibus eas Franciscanis anno 1286. Dominica Inuocauit. Auent. fol. 725.

B. ADAL-

B. ADALBERTVS.

Impia damnatae cornens primordia vitæ
 Numen Adalberti: spectro quod, inquisierit.
 Sæpius è medijs sunt lilia nata vopretis:
 Sæpius è spinis promicuerunt rosæ.

Magdalæ est testis, testisq; est Norica Martyr,
 Et quæ Nilivæ fluvibus auxit aquas.
 Promptius indulget Numen: iuvenilibus annis,
 Aurea postremis quando coronas adest.

B. ADAL-

3. ADAL.

B. ADALBERDVS
SEV ALBERTVS MONACHVS
ALTAHENSIS.

Rnat nobilitas virtutem, sed multò magis virtus nobilitatem, quæ sæpe obscuris etiam nominibus conciliauit splendorem; cum interim haud pauci clarissimis orti maioribus, ipsi tamen in hominum oblivione delituere, quando nullis præclaris facinoribus originis suæ claritudinem reuocarunt. Adalbertus generoso & perantiquo sanguine Sueuorum è militari familia dynastarum Hayerloana oriundus, desitam jam & ex hominum animis deletam gentis suæ memoriam sanctissimæ vitæ institutis refricuit reuocauitque. Primum ætatis florem parentes Musis consecrandum censuere, sed acerbæ literarum radices adolescentulo stomachum mouere, qui ferulas cum pædagogorum, tum domesticorum exosus, lasciuæ se iuuenuti miscuit, famamque non optimam ex factis pessimis collegit, ubi se principem alijs omnis licentiæ & leuitatis præbuit, vitamque & mores, vt ea fert ætas, cum sine custode vagatur, foedè inquinauit. Sed enim bona mens pereuntem jam adolescentem respexit, & in omne facinus ruentem excepit, iniectaque saluari de futuræ vitæ statu, cogitatione, ab rerum præsentium cupidine ad meliora studia auertit. Nondum enim præclara animi indoles omnem virtutis scintillam extinxerat. Vigebat adhuc in illo assidue remordens animum fodicansque stimulus conscientia, qui nullo loco quietum patiebatur consistere. Ergo Deum secutus appulit animum in alto fluctuantem, ad religiosæ vitæ portum & professionem. Sed in patriæ vicinia, cum varias cœnobiorum fores frustra pulsasset, quod profligatæ vitæ prioris ratio plerisque emendationis spem ademerat, profugus à patriis finibus ad Altachium superius delatus, patrum animos tentauit, & cum ingenij excellentis indicia, & ad omnia facilis & prompti signa haud pauca proderet, facile præsidem expugnauit. Locus est infra Reginoburgum ad ripam Danubij secundæ Boicæ inter oppida Strubingam & Dekendorfium. Præerat id temporis Altachio Poppo religiosissimus antistes, postea inferiori præfectus, ad quem delatus Adalbertus inuenit, à quo salutis viam disceret, in familiam

S. Bene-

C13. CCC. XI.

VI. Cal. Decemb.

Petrus Dietingervs
ex monument. cenobij
superioris Altaba.
Prior Adalberto prope
equalis est Hartm.
unico Adalberti con-
scientia moderatore.

S. Benedicti cooptatus anno receptæ salutis c. l. d. cc. lxx. cum ipse alterum ageret & vigesimum: vbi statim generosæ indolis specimen dedit. Est enim hoc excellentibus ingeniis inditum, vt in quamcunque se partem flexerint, nihil humile aut mediocre sectentur, nec in tertijs aut secundis subsistant, sed ad primas omni mentis impetu ferantur. Itaq; Adalbertus simul atq; in vota religionis iuravit, sibi ipse legem dixit, ne à publica auctoramenti sui lege descisceret: lapsiones quotidianas & minima errata, quæ nemo ferè alius attenderet, vt si paulum frontem in risum resoluisset, oculos in cautiùs circumtulisset, vocem inconsideratiùs misisset, occultis in conclavi mox pœnis expiabat, & in cœtu dein sodalium publicè cunctis obstupescens petita delictorum venia accusabat damnabatque. Nec his satisfactum Deo ratus, apud sacerdotem animum per confessionem eodem sæpe die septies, aut sæpius etiam lustrabat, vt ipse qui per annos illi viginti aures præbuerat Hartvvicus, apud Petrum Dietingerum, qui hæc per literas memoriæ prodidit, sanctè contestatus denarravit. Corpus assiduè vigilijs torquebat, composito, haud procul ab sacrarij aditu, tecto, vnde concubia nocte, sine strepitu & aliorum molestia se ad aram precandi causâ conferret, bonamque quietis partem in votis rerumque cælestium contemplatione poneret, haud ignarus hæc potissima esse religiosi athletæ arma & aduersus Acherontis impetus præsidia, præsertim si mensæ frugalitas, & qua se emaciabat, accederet inedia. Publicas in choro preces priuatim iterabat, adeo gustabat odaria psalmorum, vt illi melle dulciora viderentur. Interim nihil egisse se, nihil promouisse iudicabat, nisi ad gloriam numinis magis illustrandam vitam cum sanguine profunderet, cui rei vt locum mueniret, non semel præfides suos adiit, precibusque fatigauit, vt sibi barbaras & paganas gentes adeundi facerent potestatem, quibus Christianæ legis præcepta promulgaret, in eaque professione mortem pro Christo oppeteret. Sed moderatores illius, & commune Sodalium, auctores ei se futuros abeundi negauerunt, quod neque à pontificibus ad id muneris euocatus esset, nec à quoquam vnquam destinatus. Satis tormentorum habiturum si cœprum religiosæ exercitationis stadium ad metam vsque decurreret: viros religiosos assiduo obedientiæ iugo pressos, diurnis excubijs, nocturnis vigilijs, abstinentia ciborum, continentiaque exhaustos, non minus Martyres dici credique posse & debere, quam qui ictu ferri momento temporis, laboribus vitæ breuissimum finem imponunt, cum religiosi ascetæ quotidiana & diuturna morte sen-

tesensim oppressis sensibus conficiantur, Deoq; de longissimæ patientiæ & myrrhæ lacrymis adoleant. Ergo suorum consilio deterritus in æterna religionis statione peruigil durauit, & votum pro facto Deo gratum fore arbitratus, quotidie salutari hostia Deo litauit, cælestibus epulis pastus & gaudiis sanctioribus delibutus. Hæc Adalberti virtus Popponem inuitauit, vt ei curam iuuentutis & scholarum commendaret, paræciamque committeret, & ad proximum demum ab se gradum Prioris eueheret, cum in omni officij munere ita se tractaret, vti nihil ab eo plus antistes desiderare posset. Inde magis in dies ac magis virtus Adalberti inclarescere, prodigiis manifestis in vulgus prodi, concursus ad illum veluti certum periclitantium asylum fieri, scelerum & flagitiorum sarcinis onerati ad pedes illius accidere, onera delictorum ponere, medicinam ægris animis quærere. Ille omnibus certatim succurrere, multisq; per poenitentiam cælum aperire. Erat inter ferè depositos & deploratos, certè peccandi consuetudine inueteratos muliercula, quæ corpus seu quæstus, seu voluptatis causâ inter procos vulgauerat, nectamen eo progressa erat, vt spem salutis poneret. Morbo suo remedium quæsitura Adalbertum supplex conuenit, ignosceret impuræ, & veniam præteritis impertiretur, spondere se continentiam, morésque sanctiores. Accepit conditionem haud imperitus animorum medicus Adalbertus, curam agræ conscientiæ ad-mouet, & cæli spem facit, si de cætero vitam emendatiorem polliceatur. Nihil non promittunt ægri mortales, sed non perinde quod promissere præstant; quod nemo satis suam ipse animi imbecillitatem exploratam habeat. Misnia, nam hoc cognomen *Michsnerin.* puellæ fuit) cum aliquandiu voluptatibus inconcessis temperasset, ætate, floréque corporis, & insidiis procantium, artibusque hostis generis humani circumuenta signatam voto pudicitiam rursus violauit, vulnúsque recrudescens apud Adalbertum acerbis lacrymis deplorauit. Qui cum illi consulto primùm numine, auctor esset, vt victum labore quæreret, lanam faceret, colum tractaret, otiumque vitiorum omnium perennem fontem studiosissimè declinaret, & sicubi venenum hausisset, statim per lacrymas & confessionem rejiceret. Paruit monenti, & vsu studioque virtutis eò peruenit, vt jam omnia corporis gaudia repudiaret castéque viueret. Tum Adalbertus vt securam salutis redderet, quæsiuit ex puella, quando iudici supremo pro delictis vitæ præteritæ vellet satisfacere, viuane an mortua? hinc cum illa velut olim Mauritius Imperator omnino præsentis vitæ cruciatus umbram ad futuros esse non

Ee

ignoraret,

ignoraret, hinc, inquit, cum D. Augustino, mi pater, hinc vte, hinc se-
ca, & in æternum parce. Vide, inquit Adalbertus, ne te voti huius
olim poeniteat; & ingressus ædem sacram cœpit numen supplex
venerari, rogaréque vti poenitentem hinc mulierem expiaret, nec
poenas ab mortua seueriores exigeret. Exin altero mox die tantus
fœminam capitis dolor inuasit, vt manibus pedibûsque in globi
modum collectis, sursum deorsumque ritu pilæ volueretur, & in-
credibili celeritate (spectante illo ipso & miserante qui hæc literis
consignauit) raperetur. Atque inter hæc tormenta membrorum
& aurium, & linguæ ferè vsu destituebatur, nisi quod subinde ma-
gnæ Dei matris & opitulatricis Virginis nomen ipsûmque Adal-
bertum inclamaret. Sederant morbo sua sæpe interualla, vti respi-
rare misera nonnunquam posset. Quandoque tamen vel A-
dalbertum respiciebat viuum, vel mortui postea tumulum conui-
sebat, identidem poena recurrebat, vti publicè constaret, cui tanti
cruciatus corporis in acceptis essent referendi, quos mulier pro cer-
to futuræ gratiæ pignore grato volentéque animo sustinebat. Sub-
ijcio alia. Adelhais Saxona, religiosa virgo, assiduis precandi vigi-
landique studiis, jejuniis etiam, ad eò cerebrum læserat, vt proximè
ab furore & insania abesset. Foeda per diem, horrida per noctem
vigilanti dormientique monstra objectabantur, quibus ad necem
sibi consciscendam impellebatur, cum nunc fugam in auios saltus
meditaretur, nunc suspendium cogitaret, modo in ediam decerne-
ret. Iamque truces oculorum obtutus & atrox vultus, jam mina-
cia verborum responsa, jam incessus habitûsque totius corporis re-
uerentiam virginis posuerant, extrâque verecundiam ferebantur,
proximûmque miseræ exitium minabantur, cum deducta Adal-
berto sistitur. Nouerat eximiam huius innocentiam Adalbertus,
eòque nomine in religiosam filiam cooptarat. Sed ratus hunc illi
morbum ab numine diuinitus immissum, olim in cæleste præmi-
um cessurum, hortabatur, vti magno animo crucem eam com-
plecteretur, patienterque sustineret. Pater, inquit, ab nullo gene-
re mali abhorreo præter insaniam: hanc vnâ jam imminentem
maximopere timeo, nec vlla ratione æquo animo ferre possum.
Hic vicem dolens Virginis, pater sublati in cœlum oculis, tractisq;
ex imò pectore suspirijs lacrima abundus pro agræ salute numen de-
precatus, plenus spei sacras manus capiti laborantis imposuit, bo-
nûmque animum habere, Deo que fidere iussam ab se dimisit, quæ
simul domum reuenit, illico sensit omnè ab animo ægritudinem,
ab cor-

ab corpore morbum abstersum. Tantum est in sanctorum virorum tutela praesidium.

Præsentit etiam Adalbertus imminens cœnobio suo periculum, quando in templo ante preces matutinas de nocte excubans vidit Principes Apostolos sacris adytisq; excedere, olim tamen reuersuros, quod euentus postea vtrumque, mortuo Adalberto & Conrado præside verum docuit. nec cum hæc Petrus annotaret, ad pristinum statum redierat, quod auctor his verbis deplorat. *Quod autem hæc sua verba vera fuerint, experti sumus plusquam sexaginta annis, & quotidianis tribulationibus experimur. Sed quia beatus confessor reparationem æque sicut desolationem prædixit, rogandus est, ut sicut tribulationes, sic etiam faciat nos consolationes experiri.*

Extinctos etiam quamuis absens sensit. Nunciata quippe Vdalrici de sodalium Altahensium numero morte, *haud, inquit, nescio Vdalricum decessisse, nam hic mecum hoc loco, vita defunctus fuit.*

Singularis illi cura & studium erga elephantiacos erat, quos frequenter diuinis adhortationibus, ad spem & animi æquitatem erigebat, cælestiq; pabulo reficiebat. Erat fæmina foeda eius morbi scabie infecta, quam ad percipiendam sacram Eucharistiam domo conabantur afferre, quod vererentur ne vir sanctus vel abhorreret olentem casam, vel inficeretur ab olentiore, quæ decumbebat. Quid, inquit, iniussu meo molimini? finite me quotidie peccantem illius ingredi domicilium, cuius corpus & animam non dedignatur intrare orbis Imperator CHRISTVS IESVS. Ergo ingressus fæculentam domum, laborantemque simul agno cælesti & Dei verbo refecit, populo diu pro foribus præstolante & sancti viri moram in tam infami loco admirante. Quod ego charitatis officium etiam prodigiorum miraculis facile antepono, illud enim SANGTYM facit, hæc ostendunt. Supremum quoque diem sibi proximum alijs prædixit, cum nouem supra quadraginta annos in religiosi studij certamine summa animi constantia decertasset, ipsumq; quinquagesimum veluti prisco ritu placabilem (excurrentibus aliquot mensibus) attigisset. Anno quippe CIO. CCC. XI. EXA. D. VI. Cal. Decembr. Victor metam vitæ flexit & ad cælestem lauream capefendam euolauit. Sublimem in cælum euntem per speciem flammantis facis, è cœnobio Altahensi superiore, altum petentis spectauit Christina religiosa matrona, in contubernio Deo-dicarum Virginum ad montem S. Mariæ conclusa. Henricus cœnobij præfectus vidit lucentem solis globum in solum templi descendere, quo loco post Adalberti corpus ipso monstrante est collocatum.

E e 2

Adiecit

Adiecit auctor vitæ multa miseris auxilia per Adalbertum præstita aliorum æterno fluentes tabo pedes curatos, mutis vsum loquendi renouatum, firmatos ab eodem fœdis epilepsiæ casibus volutatos: alios è squalore carceris eductos, alios alijs malis & vitijs corporis liberatos. Singulare est de Bernardo Gundakero eiusdem cœnobij Altahensis consorte, qui superstitie etiamnum Adalberto sapius Dei & sui oblitus, ruptis obedientiæ repagulis, ex æde profugit, identidemque rebitans, nerursus in fugam ab infidiatore præcipitaretur, domi robore est inclusus diuq; arctè retentus. Adalbertus fortè infelicis miseratus precibus sæpe præsulè expugnare aggressus nihil omnino profecit, quoad polliceretur se culpā præstaturum, si fugax Bernard. extra cœnobij septa vltimū diē clauderet. Suscepit hoc in se Adalbertus, & prædē se pro Bernardo fore pollicitus, interim ad cælū abiit. Bernardus multos post aſios durauit, quoad sacris initiatus veniā impetrauit, alia atq; alia asceteria lustrandi. hæsit in vno, & codices manu sua complures eleganti caractere ab se descriptos vendidit, ærēq; comparato discessit, quo illū desiderium & mala mens trahebat. Comitē sibi è scholis adolescentē asciuerat, qui Bernardo tandem ex itinere fesso, & in vmbra densi nemoris proiecto soporūque & relicto, cum veste, libris, pecunia, totisque sarcinis profugit, iacentēq; omni destitutum ope ad vltimas inopiæ angustias adduxit. Hic demum tanquā è veterino expergefactus (vti plerunq; genus humanū aduersæ res emendant, secundæ corrumpunt) memor sui vadis Bernardus, dum secundū quietē Adalbertus ab se videbatur depositū exigere, faciliē cōiecit, vnde euasisset, quidq; fidei dator ab se exigeret, vti nēpe eo reuerteretur, vnde pedē extulisset. Stetit ergo se post liminio, suo Bernardus Antistiti, defunctiq; beneficiatū tulit Adalberti. Sed post nō multos aſios iterū inconstantia vertigine tentatus à cœnobio, nō inscio præside abiit. Sed morbo diuinitus inmisso, sensit rursū reuocantē prædē, reualuitq; denuo reuersus. Ita cum nullū vagandi fugitadiq; finē faceret, denuo morbo implicitū coëgit ad suā stationē exerrantem palantēq; militē redire. Et ne rursū abire vellet aut posset, non quidē illū in robur, aut custodiam dedit, sed perpetua inualetudine afflictum lecto affixit, ne fidē ratus falleret, & vadem in periculū falsæ sponsionis vocaret. Sensit ergo Bernardus huius beneficium, & gratus auctori in monasterio diem vltimum obiit. Subiungit his scriptor vitæ alia compluria ex admirandis ad sepultos eius cineres factis. Nos vitam in acta misimus, vtinam eandem in mores posteritatis mittere possimus.

Sed nos

Laudamus veteres & nostris vtimur annis.

S. HEN-

S. HAINRICVS ANACHORETA.

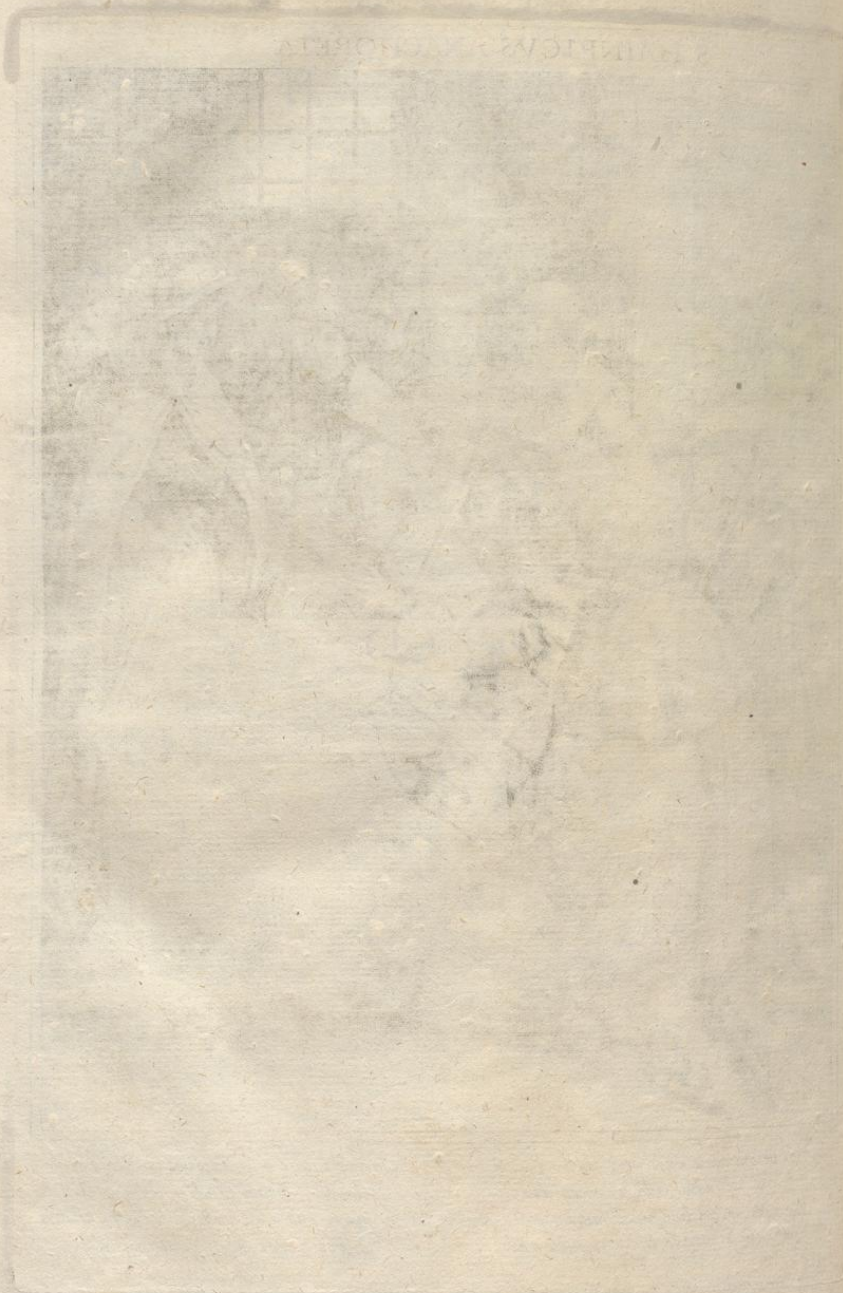

Solus ut exstinguit nascentis sidera fulgor,
 Et non accendit sidera, tacta dea,
 Sic anachoreta, dum vivat fama sepulta est,
 Clarior à tumultu fama sepulchra reat.

Ignotus latuit quondam vetus incolâ silvæ
 Henricus flammâ tardior ignis ædificat;
 Ex qua lux nata est nullis mortuura Calidâs,
 Sic orbi claros sera favilla facit.

222

DE 2. WETICO BARBARA

222

222

S. HENRICVS

BAVZANENSIS ANACHORETA

BAUZANVM seu Bozenum, opidum est haud procul
 Merania (inter Brixinam & Tridentum apud Terio-
 los) quod olim Boijs paruisse Diaconus testatur:
 Vnde S. Henricus oriundus est, qui admodum ado-
 lescens exactus ab hæreticis (quos ego illa tempesta-
 te adhuc quæro qui fuerint) Taruifium venit, vbi manu, labore, &
 quotidiana opera sibi victum quæsiuit. Mirabantur Taruifiani
 magnas in tenui homine virtutes, præsertim raram hodie in tole-
 randis iniuriis patientiam, singularem modestiam & submissio-
 nem, quem nemo meminit vllum iræ vel indignationis signum
 vnquam prodidisse. Diebus negociosis opere semper occupatus,
 sacris, ad aras supplex votis Deum & superos sibi aliisque propitia-
 bat, ecclesiasten attentissimus audiebat, & hortantem sequebatur.
 Animum frequenter ab sordibus peccatorum lacrymis & confessi-
 one apud sacerdotem expiabat, ad agnum cælestem in sacro eu-
 charistiæ epulo agnus ipse frequenter accumbebat. Si quid lucelli
 ex mercede operæ superesset, in egentes, ipse non diues erogabat. Si
 nil redundaret, ipse sibi subduxit, geniūque fraudabat, vt esset
 quod miseris impertiretur. Molesta è setis tunica corpus torque-
 bat, catenis cingebat, funibus, ferro, catenatoque flagro in se ipse
 sæuebat, cultu, etiam à vulgari viliori utebatur, saxo pectus ferie-
 bat. Ita in multum vsque senium profecit, donec incuruum & æ-
 grum corpus scipione fulciret. Hoc habitu etiam corporis ta-
 men ad omnes Diuorum aras assidue supplicabat. Fuit, cum in
 media cum aliis via ad cippum sacrum precabundum subito tem-
 pestatis procella cum ingenti imbre excussa opprimeret: sed aliis ad
 porticus & tecta refugientibus, ille senio tardus, ibi deprehensus
 nulla tamen stilla pluuiæ contactus, siccus & intactus in loco hæ-
 sit, quasi religio fuisset cælestibus aquis hominem innocentem in-
 jurijs cæli, cui ipsum cælum deberetur afficere. Accinuerunt et-
 iam sponte eius sanctitati æra omnia, & turrium tintinabula nullis
 funibus tracta aut agitata, cum sancta mens eius è corporis vincu-
 lis expedita ad beatorum sedes & societatem proficisceretur. Ad
 exuias corporis nihilominus in terris relictas interim elingues fa-

Ec 5

ri, lumi-

cb. ccc. xv.
Bozen.

Diac. lib. 5. cap. 36.

pag. 198.

an Bozenis & Bozaro-
dis

ri, luminibus capti repente solem intueri, agri è morbis respirare, & conualescere coeperunt. Studia vitæ morèsq; & virtutes in acta publica missa & in orbem euulgata sunt ante paucos annos. Corpus eius Veronæ anno Christi 110, cccc. vii. in S. Felicis monte cum catenis & ferrea scutica repertum testatur Philippus Ferrarius. Fasti Veronenses illius memoriam custodiunt & festam habent.

Ferrari. p. 420.

B. HEN.

B. HENRICVS

PVER AB IVDÆIS TRVCIDATVS

MONACHIL

HENRICVS infans ab immanissimis ex Hebræa stirpe latronibus atrociter excarnificatus est Monachij: venas puero tanquam hirudines, imò dracones ferro incisas exhauferunt, & corpusculum sexaginta vulneribus confossum in suburbanum agrum abiecerunt, vbi repertum summæque cum veneratione cultu & honore relatum cultumque est. Plura de hoc non cognoui, demiratus quod perditissima secta prioris periculo pueri defuncta admonitaque, cum centum octoginta, flammis simul excremati sunt, ad nouum hoc parricidium progredi ausa sit.

cis. ccc. xlv.
Auent. l. 7. p. 784.
71. Cal. Iulij post. Ascensum Christi in celum die sabbathi.

B. AGNES

B. AGNES

REGIA VIRGVNCVLA, LVDOVICI IMP.

BAVARI F. APVD S. IACOBVM

MONACHII RELIGIOSA.

CIO. CCC. LII.
 XI. Nouembr.
 Ex monasterio par-
 thenonis S. Iacobi ad S.
 Claram Monachij.
 Arenbek.
 Hund. de monast. in
 Anger.

Gnes Ludouico IV. Imperatore Boio & Margaretha augusta nata, post Christum CIO. CCC. XLV. biennio ante mortem patris, alteroque post mortem eiusdem anno quadrimula in sinum Christi delata est apud religiosas Virgines D. Claræ Monachij initiatas, ipso natali B. V. ut in sacratio innocentiae inter sacras Virgines adolesceret. Aegre hoc habuit provinciae proceres, cupiebantque etiam abnuente principe regiam virginem ad disciplinam politicam efformare, qui mos est hodieque non paucorum, cum cernunt eos quos fortuna vel clavis naturae ornamentis coluit, vel forma rara donavit, opibusque magnis auxit, vel maiorum imaginibus illustravit, vel ingeniis felicioribus nobilitavit, ad religionis portum ex huius pelagi tempestatibus appellere, eos ut omni ope & opera praepedi- ant: lippos, claudos, surdos, bardos, aliaque monstra hominum, claustris monachorum includenda; quod excellit, reipublicae (hoc nomen improbae menti suae prae texunt) reseruandum. Virgo cum aliis novem, coenobium ingressa, cum id agi videret, ut per vim ab sacratio abstraheretur, aris se admoueri iussit, ubi complexa utroque brachio sacrum Christi tabernaculum, in quo sanctissimum ipsius in eucharistia corpus custodiebatur, Christe sancte, inquit, noli permittere ut unquam abs te auellar. Audiuit piam supplicantis vocem Deus, & ne sibi eripi posset, illam e vita mortali eripuit, cum repente pestilentiae signa quinque in virginis corpusculo apparuerunt, quae eandem intra paucos dies extinxerunt, ut in omnem aeternitatem apud sponsum in caelesti thalamo velut accensum inter astra sidus reluceret. Ciues non ante fidem rei adiunxerunt, quam mortua renunciaretur. Decessit ipsis Martinilibus, post Virginis partum CIO. CCC. LII. lilium e spinis intactum Christo oblatum. Arenbekius anno CIO. CCC. XXXIX. consecratam narrat, alteroque & quinquagesimo defunctam, quatuordecim an-

B. HAGNE LVDOVICI IV. IMPERATORIS B. F.

O quam te memorem Virgo? noua gemmula cœli,
Nobiliusq; inter sidera sidus Hæue.
Inclita progenies et cæsaris alma propago,
O quanto est melior sors tua sorte patris!

Immatura quidem tenerisq; es raptâ sub annis,
Carpita velut seruo mollis ab ungue rosa.
Sed rapienda Deo, colere stirps regia fato,
A monst'ris orci ne raperetur, erat.

ciman-

cim annos egisse inter Virgines. Idem Hundius ex Arenbekio; sed quod monstri instar est, mortuam ait. c. d. ccc. xcii. cum non esset negatum, quadrimam cœnobium ingressam, xiv. annos eam cum virginibus vixisse. Sed quo nihil frequentius, error in numeros. opinor, irrepsit. Ego ex tabulis M. SS. ipsius cœnobij autographis, scripsi septennem decessisse anno c. d. ccc. lxi. tres annos in cœnobio posuisse, quadrimam

Deo dedicatam.

ff

B. M. BAR.

B. M. BARBARA

ALBERTI PII BOIORVM PRINCIPIS FILIA RE-
LIGIOSISSIMA AD S. IACOBI MO-
NACHII VIRGO.

CIO. CCCC. LXXII.
Ex tabulis M. SS. cœ-
nobij S. Clare ad D.
Iacobum Monachij.

BARBARA Albertum cognomento Pium Boiorum Principem habuit patrem; matrem Annam Erico regulo Brunsvicensi natam, germanos fratres Albertum II. dictum IV. cui sapientia cognomen fecit, quique patri vitæ functo in principatu successit, Ioannem Ernestum, Sigismundum, alterum Albertum, Christophorum, V Volfgangum: sorores Elisabetham Ernesti Saxoni septemviro imperij nuptam, Margaretham Friderico dynastæ Mantuano desponsam. Albertus pater regnum Bohemæ sibi oblatum cum ingenti modestiæ laude repudiavit, ausus contemnere, quod alij per ignes & ferrum petunt, ut qui probe intelligebat, quanto maius sit regnum fastidire, quam accipere. Patris exemplum secuta filia, cum animum ad cælestem in terris vitam in S. Clare contrubernio agendam appulisset & quinquennis septa claustrum ingressa esset, post paucos annos, ubi primam maturo viro videri potuit, priusquam in verba antistitiæ juraret, ad societatem regni Galliæ per connubium ab legatis regis ambiciosissime inuitatur. Albertus Boiorum princeps, defuncto dudum patre, sorori quid Francus petendum venerit, exponit, ipsiusque voluntatem explorat, Barbara petito ad deliberandum triduo, in oculo templi ad principis aræ gradus in faciem abiecta, Deum sola identidem supplex consultit, quid sibi auctor esset, regine Christianissimi & potentissimi postulatis annueret, an in cœpto religiosæ disciplinæ instituto perseveraret. Sentit mox supremi numinis diuinos nutus, intelligitque sibi nunquam ab illibato regis regum thalamo diuertendum, qui immortalia pro mortalibus regna donare consuevit. Nec diutius illa morata, omnem præsentis felicitatis umbram, æternæ beatitudinis gloriæ posthabendam sibi putavit. Fratri respondet, se genus illud vitæ persecuturam, ad quod à parentibus esset destinata, Deo se nuncupatam, à Deo nunquam recessuram. Albertus ubi constantem sororis animum cognouit, laudata virtute eius, veritus ne clam

B. M. BARBARA ALBERTI PII BOIOR. PRINCIPIS F.

R. S. Junior f.

Barbara Borigemū sanguis, Ducis inclita proles,
Vni pre cunctis quam placuisse iuvat.
Altior humano fastidus omnia fato,
Et pede cuncta, tuo sub pede nata, promiss.

Aurea lūguri contemnis munera celtæ,
Quæ cupiōre tuos, regia Virgo, toros.
Barbara digna Deo; nam cui mortalia sordet
Intor mortales non habet illa locum.

Ff 2

ne clam

ne clam ab legatis regis surriperetur, cœnobij aditus omnes claudi accuratè, seruarique præcepit. Ita desperatâ Virgine, réque infecta Galli, vnde venerant, redierunt. Barbara florem pudoris intactum cœlo non diu post intulit. Dederant parentes parthenium cœtum adeunti latissimum odoratissimi amarici viridarium, vna *Maieragium.* stirpe natum, quo fessos vigiliis sensus reficeret: auarium quoque ingens, in quo diuersæ fortis alites Musicum quasi concentum efficiabant, vti grata symphonia residentis in cellæ solitudine otium subinde lenirent, auresque non inconcessis deliciis gratæ cantatrices pascere. Ornarant & pendulo è collo torque, quem bona præsidis venia intra religiosam vestem gratum parentum in memosynon gestabat, cui cum vltima fati necessitas immineret, quarto decimo die ante obitum, prima nocte Sampfuchum, seu amarum, cum omne repente exaruit. alterâ quotquot aluerat, aues mortuæ perierunt: tertiâ tortilis ex auro catenula ab collo suspensa rupta dissilijt. Quibus illa tanquam prodigiis & certis fati nunciis cognitis. Ego, inquit, petor, mors pro foribus cellam meam pulsat, cedendum est vita. Sacris expiata cum septimum decimum ageret annum, duodecimque in monasterio exegisset ad æternos cælestis sponsi thalamos profecta, præmium spreti regni & nuptiarum imperium cæleste semper Augustum, semper felix sortita est. Sed hoc memorabile & singulare est. Quarto decimo inde die, alteram ex eodem contubernio sacram Virginem Barbaram secutam, deinde post idem interuallum, alteram & alteram, donec viginti eodem ordine è vita emigrarent, vti quas in terris habuerat socias afflictæ vitæ, haberet in cælo consortes gaudij & triumphij.

B. VDALRICVS

NOBILIS BOIVS, ANACHORETA B. NI-
COLAI SVBSILVANI SO-
CIVS.

C15, CCCC, CXI.
Ioachimvs Eichen-
hornius ex Nemetib.
In vita B. Nicolai sub.
silvani. C. X. S. I. C.
XX, S. I.

Ames auri, & sitis opum cogit genus humanum ire in viscera terræ, & rimari venas argenti, fulgentēq; metalli globos, quantūvis cum periculo perscrutari. Imus & nos in rupes & hiatus montium, non vthe fautos inde euocemus, sed auri contemptores in lucem proferamus. Notus est in orbe Christiano impransus ille & incenatus Helueticæ gentis miraculum & oraculum Nicolaus Subsiluanus, qui ipsos propè viginti annos in secessu montis ritu cælitum non esuriit, nec quicquam cibi è terra nati, laticisque gustauit, satur Ambrosiâ panis, qui de cælo descendit, & nectare cælestium contemplationum inundatus. Huius tanti viri famâ afflatus lætique sideris fulgore circumfusus Vdalricus, maiorum in Boica terra imaginibus clarus, & nobili Boiorum familia natus (sunt qui Monacensem fuisse putent) ad Nicolaum visendum colloquendumque venit, inuenitque sanctitatem famæ celebritati respondentem, aut etiam superantem, captusque & inflammatus (virescentium sanctorum voces calent incenduntque) oratione & consuetudine Nicolai, infimis precibus obnixissime ab eo contendit, ne se ab vitæ societate seiunctum velleret; deliberatum sibi, ipso illo puncto temporis rebus humanis nuncium remittere, & in ipsius contubernio & magisterio perseverare, neque domum vnquam reuiscere. Cessit tandem quamuis ægrè exoratus Nicolaus, quod ipse mallet sibi vitæ sanctioris magistrum quærere, quàm alijs viuendi præcepta tradere. Iam sibi perbeatus videbatur Vdalricus, quod in disciplinam Nicolai esset receptus, æmulusque morum & vitæ, altius ordiri coepit, quam finire, neque enim vna omnium est dignatio numinis aut via, qua mortales ad sanctimoniam deducit: hunc per modestiam, & silentium vult incedere, illum per aperta & ingentia prodigia & ostenta; alium continentia, sapientia alium, alios alijs donis celestibus illustrat, prout ipsius prouidentia visum, quæ exploratissime nouit, quid ad cuiusque salutem expediat. Vdalricus ergo primum ad doctoris sui exemplum omnia stomachi fomenta remouit, nihil obsonij, nihil etiam panis ad mensam adhibuit, diēsque

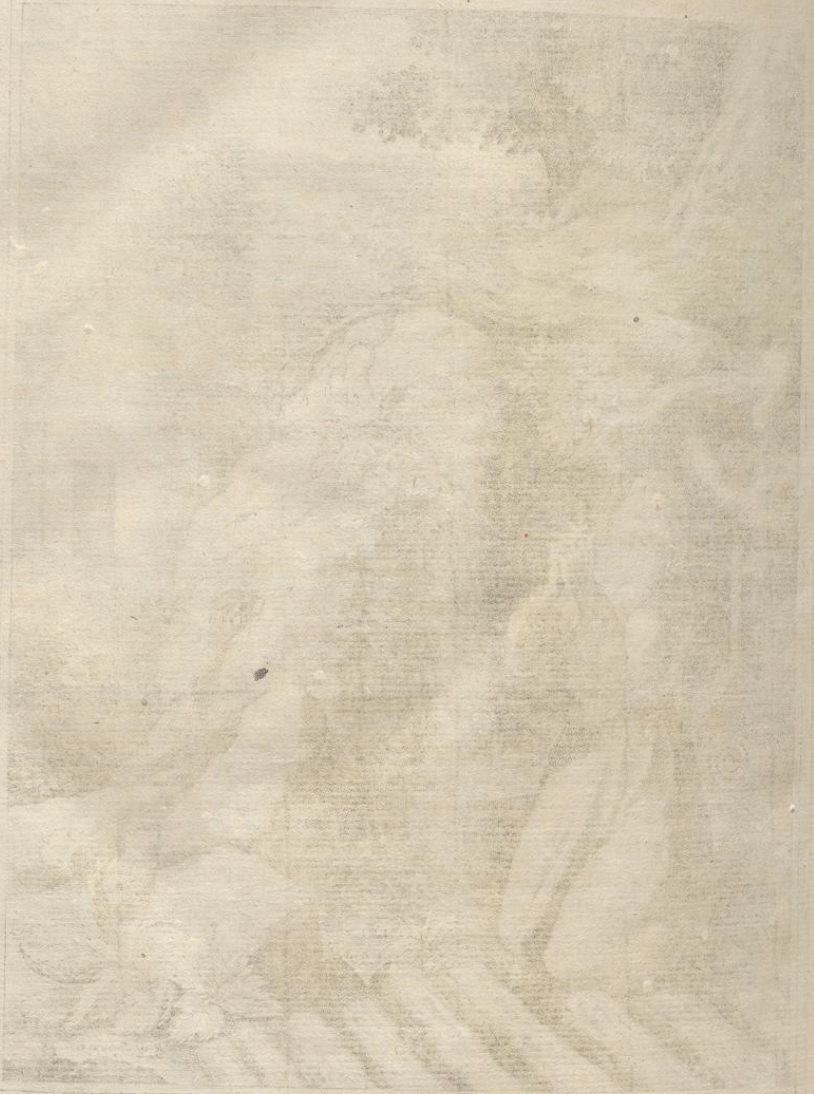
B. VDALRICVS.

*In solis saltus et inhospita tesqua recessi,
Et mundi pelagus naufragiūque fugi,
Immanes inter scopulos rabionque forarum
Tribū, humanas quam sceler intor opes.*

*Nam temerant animum foede contagia turbae
Aut trahit in moras aula superba suos.
Qui solus celso motū pectore caelum,
Hic terras pedibus calcat et astra suis.*

B. V. D. R. I. C. O.

Non timoramus mortem, sed timoramus
 quod non habeamus vitam eternam.
 Non timoramus mortem, sed timoramus
 quod non habeamus vitam eternam.

Non timoramus mortem, sed timoramus
 quod non habeamus vitam eternam.
 Non timoramus mortem, sed timoramus
 quod non habeamus vitam eternam.

diēſque tredecim totos omnino jeiunus & ſine labore famēq; ſanctiſſimis cogitationibus initiatus, in mapali, quod Nicolaus primum ipſe, deinde ædituus coluerat, tranſegit. Tum deinde Nicolaus cæleſti conſilio doctus, dimidiatum illi panem Melchæ riuo tingendum edendumque ſubmittit, quem Vdalricus, quamuis auerſante jam ſtomacho (adeò citò ſe ad famem tolerandam compoſuerat) tamen jeiunium obſequio poſthabendum ratus, Nicolai mandata exhaulit, indeq; poſtero die alterum dimidiatum ſumſit. Tum demum ſentire tantam cœpit inedia moleſtiā, vti nullis placare ventrem epulis ſibi poſſe videretur. Iam hoc futurum præceperat animo Nicolaus, ſuisq; domeſticis in mandatis dedit, vti copioſā Vdalrico cœnam inſtruerent, quo tredecim dialē famem expleret. Miratus tamen Vdalricus exempra jam fame, quid ita non paſſus eſſet ſe cœptum ab abſtinendo cibo inſtitutum proſequi, cum totis illis diebus nullum ab inedia incommodum accepſſet. Sufficiebat, inquit Nicolaus, hoc tibi, itaq; Dei nūtus præſcribebat, quem exquirere porro deſine. *Id in quem finem (inquit auctor vitæ) miſe-*
etor conſidera: nempe ut miraculoſo dierum tredecim jeiunio Angelica ſemide-
uiginti annorum ſobrietas Nicolai, ceu ſigillo obfirmaretur. Exin Vdalricus Ioanni Cuſtodi templi caſā reſtituta, ſub cauæ & exelæ rupis ſaxum trans Melcham ſucceſſit, proptérque ſpecum, ædiculā ſacram cum tribus aris poſuit, cæleſtium legionum ductori Michaeli. Barthomæo Apoſtolo, Añæ Chriſti Liberatoriſ noſtri Dei genitricis optimæ parenti inſcriptas. Ibi palæſtram conſtituit religioſæ exercitationis, ibi corpus frugaliffimo tenuiſſimōq; victu tuendæ vitæ cauſæ ſuſtentabat, chameunijs, vigiliſque & excubijs aſſiduē vexabat, & precando meditandōque torquebat. Septennium ad ſupremum uſque diem ſanctiſſimē exegit, quadriennium Nicolao ſuperſtes cum trimeſtri, deceſſit, ipſo die quo triumphum corporis Chriſti agitabat Eccleſia, in parocia Kernſina conditus. Magno natu diem obijſſe ex habitu corporis intelligi poteſt, veneranda quippe canicie viſendus erat, ceterū ſtaturā inter procerā & breuē mediā, barbitio lato, denſo, promiſſōq;, corpore vaſto, ſed macie pallorēq; deformato, cultu veſtēq; Nicolauē emulabatur, pedes nudos nullo ſoccomuniebat, ſomnū humi ſubiecto capiti ſaxo capiebat. Admiranda & ab obitu patraſſe fertur, ſed enarrator rerū ab illo geſtarū, nullū exprimit ſingillatim. Cippus è ſaxo in modū aræ corpori impoſitus huiusmodi refert epitaphion: HIC SEPULTVS IACET FRATER

VDALRICVS, QVI OBIIT FELICITER, ANNO M.

CCCC. XCI.

MARGA.

Notandum cum di-
midio vult auctor v-
te dicere.

MARGARITA

RELIGIOSISSIMA PRINCEPS, DEO
SIGNATA VIRGO,

C10. CCCC. XCIV.

velata,

C10. 10. XXX,

abijt.

Ex literis Annæ De-
genhartinae antistite.
Bruschio in cenobio
Neuburg,
Hund. metrop. mien.
Altenhohenau.

Argarita Georgij cognomento Diuitis, inferioris Poi-
cæ principis filia, Ludouici neptis, Henrici Diuitis
proneptis, Friderici Landishutani abneptis, Stephani
atneptis, Ludouici Imperatoris trineptis, exosa res
mortales, immortalis sponsi intaminatum thala-
mum affectans, cum duabus sodalibus Barbara Obtacherina no-
bilissimo equite Carantanorum nata, & Barbara Rindböckina Lan-
dishutana pridie eius diei, qui Virgini est natalis, anno C10. CCCC.
XCIV. Altenhohenauium parthenonem ad OEnum, supra VVasser-
burgum in Boica inferiore situm venit, vbi sacrae virgines ex S. Do-
minici formula religiosè viuunt. Ibi flammeo caelesti nupta ad
omnem modestiam se composuit, ita vt quo ex altiore sanguinis
fastigio profecta erat, hoc ad conditiores abiectiores, (siquid ta-
men abiectum vel dici, vel esse potest, quod ex supremi numinis
auctoritate suscipitur) descenderit. Nullum tam humile vel in co-
quina ministerium, vel abiectum in triclinio officium erat, quod
non perinde atque ex infimæ fortunæ ministris obiret. ancillaba-
tur omnibus, & ab omnibus, vt mater religiosissima colabatur; nec
enim hæc studia religionis quenquam faciunt viliores, vbi omnia
sunt paria, omnia magna, nihil, quod nutu Dei sit, vile, sordidum
aut abiectum, seu lauandæ telæ, seu lotæ intolerandæ & siccandæ, seu
verrendus puluis, nihil deterrectabat, memor se mox in puluerem re-
digendam. In agras aut senio exangues, aut inopia vexatas mirè
liberalis, adeoque effusa, vt non raro ipsa esuriret, vt esset vnde fame
laborantibus largiùs erogaret. Interim bellum Bauaricum exar-
sit, quod dum detonaret, ne fulmine illius afflaretur, permissu su-
premi in orbe antistitis Neuburgum concessit, ibique anno C10.
10. IX. antistitam egit. Sed impatiens honoris vltro se magistratu
abdicaui, vt inter pares cum paribus viueret, omnemque splendo-
rem etiam sacrum in religiosa veste abijceret. Hundius euocatam
ex Altenhohenauio ad Neuburgense cœnobium, vt præsidem age-
ret, narrat: sed ego ex literis Annæ Degenhartinae eius loci magistræ
disco, metu belli cessisse Neuburgum, ibique virginibus præfectam.

Abijt

MARGARETHA RELIGIOSISS. PRINCEPS, DEO SIGNATA VIRG.

Quò magis obscura prognatus origine surgit
 Illius hoc maius ducitur esse decus;
 Quò magis ab clara descendit origine princeps,
 Maius submissè ducitur esse decus;

In consuetudine memoras maiores regibus ortus,
 Augustoque tibi sanguine vena salit.
 Tu tamen, o virgo, fastidis nomina regum,
 Quòd Deus non est, hoc nihil esse putas.

Abijt

Abiit ad coelestem sponsum c. 12. 19. xxx. ipsis regalibus vt fasti docent virginum, non vt Bruschijs & Hundius numerant xxxi. luvuat tamen Bruschijs voces audire quæ nobis interim suggerunt S. Hilarium.

Domina Margaretha inclita Bavaria ducissa Illustrissimi Principis Georgij cognomento Divitis filia, ex Altenhohenau, prope Wasserburgum Bavariæ civitatem sito cænobio evocata, abbatia huic præficitur anno 1509. præfuit annis XII. & resignans anno 1521. per decennium adhuc vixit. Obijt verò in die trium regum anno Domini 1531. in medio templo Neuburgensi honorificè sepulta, prope S. Hilarij Episcopi tumulum. De ipso verò cænobio & Hilario Bruschijs, Neuburgense, inquit, monialium generis nobilitate conspicuarum insigne cænobium, Augustanæ diocæses, Ordinis S. Benedicti in eiusdem nominis elegantissimo oppido, tribus miliaribus supra Ingolstadtum ad Danubium principem fluviorum Germania situm, de cuius primordiali fundatione (est enim antiquissimum) vix certi quiddam afferre possum: nam & episcopatum illic floruisse ex veteribus monumentis liquet, de quo aliquid in nostro opere, de Germania episcopatibus instituto, copiosius, vt spero, afferemus. In monialium verò domicilium (post translata alio sedem episcopalem) conuersum ac fundatum esse legitur a S. Henrico Imperatore Claudio & eius coniuge Diua Chunegunde Palatinissa anno domini 1007. ad preces Hilarij Episcopi cuiusdam Pannonici & Cancellarij Imperatorij, qui miraculus clarus, in eiusdem cænobij templo ferè medio, honorifico mausoleo (quod hodie Saxeam Episcopi imaginem ac statuam incisam & exsculptam præsefert) humatus dicitur. Nominatum est & cænobium & opidum Neuburgum, quasi nouum castellum, ad alterius differentiam, cuius rudera & vestigia hodie adhuc accolæ veteris castelli nomine appellare solent. Abbatissarum eius loci talis à me collectus & consutus est catalogus, quem tamen mancum esse non dubium est.

RELIGIOSISSIMA VIDVA
KVNEGVNDISAVSTRIA, ALBERTI BOIORVM PRINCIPIS,
COGNOMENTO SAPIENTIS
CONIVNX.

CL. 12. XX.
Trithem. Sporb. ab-
no CL. 12. X. decem
religione scripsit.
Arenbek.
Fogger. M. S. in the-
at. Honoris.
Cuspin. alij.

Vnegundis Friderico Austrio Augusto Imperatore
Romani nominis III. nata, dum Oenobrigæ ad Oe-
nipontem sub Sigismundi Austrij tutela cum suo gy-
naeco Gaspari Aspachio commissa versatur, venit in
familiarem vsum Alberti Sapientis, magni Boiorum
Principis; abavi, Maximiliani S.R. I. VII. Viri, hodie rerum apud Bo-
ios potentis; cui proceræ floridæque iuuenta & decorus corporis o-
risque habitus, & ingenium præ cæteris cultum, solers, & eloquen-
tia erat, quæ reliqua naturæ & fortunæ præsidia mirificè exornabat.
Is cum crebro Oenipontem Sigismundi Principis gratia, quo fami-
liarissimè utebatur ventitaret, in Kunegundem Virginem regiam
& forma tam rara, vti facile æui sui formas omnes veluti minora si-
dera Sol novus exstingueret, oculos coniecit, nec illa ab Alberto lu-
mina deflexit, quodd genus, forma, ætas, propè in vtroque paria fa-
cile pares inter se coniungeret. Sigismundum Albertus sibi ma-
gna vi pecuniæ, quam in bellum Venerum expenderet, obnoxium
fecerat, aditumque ad regiam virginem & nuptias munierat. Sed
ardentissimis vtriusque votis magnopere auctoritas & auersa ab
Alberto voluntas patris obstabat Imperatoris, qui filiam, hoc est vi-
tam & sanguinem suum, maluit impio Turcarum tyranno Mahu-
meti, (quod mihi præter omnem fidem videtur) quam Christiano &
catholico & necessario suo despondere. Audi Cuspinianum, Filia Kune-
gundis Friderici Imperatoris, licet astu eam abduxerit Albertus Bavarus, literis
a se fictis nomine Imperatoris, sigilloque adulterino eiusdem, quibus decepit Sig-
mundum Archiducem Austria, apud quem ipsa educabatur in gynæceo, futu-
ra erat sponsa Mahumetis II. Caesaris Turcorum, qui Constantinopolim expu-
gnavit, & se Casarem Orientis Constantinopolitanum effecit (cum quo pactue-
rat Fridericus Imperator, si fidem Christianis cum omni sua plebe assumeret, filiam
haberet suam, ac misse sunt vtro citroque literæ cum imaginibus vtriusque, Ca-
saris vicissim & filiae) nisi Princeps Bavarus tam sanctum opus interceptisset.
Multæ enim sanguinis effusio Christianorum facta non fuisset ab hoc tempore,
multæ animæ servatæ, honor Christi creuisset latius, multæ urbes non fuissent
periclitatæ

RELIGIOSISS VIDVA KVNEGVNDIS AVSTRIA BOIOR.P.

R. Sad. junior. f.

Austriam patrio reginam nomine dixit,
Edidit Augusti Principis alma domus:
Alberti sociam thalamo Sapientia legit,
Quem coluit domatium Norica terra suum.

Post latus nixus, post tristia fata mariti,
Gemmata posui, gaudia prima, mitram,
Excessuq; aulæ, turbamq; foratq; reliqui,
Inque meis lachrymis læta sepulta fui.

G g

periclitata.

DE F. W. C. K. E. A. P. H. A. S.

IN FIDELIUM V. A. D. A. K. I. N. F. E. C. U. N. D. I. A. M. F. I. L. I. A. Q. U. I.

IN FIDELIUM V. A. D. A. K. I. N. F. E. C. U. N. D. I. A. M. F. I. L. I. A. Q. U. I.

62

periclitata, aut eversa penitus, multa regna custodita & seruata, homines infiniti in miseram seruitutem non fuissent abacti.

Nemo scriptor nec Boicus, nec Austriacus, nec ullus alius hoc narrat de Mahomete aut Kunegunde illi nuptui tradenda. Epistolas super hac re Friderici III. ambo eas vltro citroque missas quæro. Volumen epistolarum Mahometis percurri totum, nullum apicem literarum, nedum literas ad Fridericum deprehendo. Sed quo anno, Cuspiniane, fuit Kunegundis Mahometi II. desponsa? Tuo te gladio iugulo. Affirmas Mahometem anno P. C. N. 1481. esse extinctum, quo tempore Kunegundis vndecimum ætatis annum agebat. quæ Alberto nostro nupsit sex annis post mortem Mahometis. ducta est enim Alberto CCCCCLXXXVII. mortuone desponsa est Mahometi, tanquam Polyxena Achilli? Habuerit sanè Mahometes parentem Christianam; suxerit aliquid de lacte, & sanguine Christiano (nam Georgij Lazari Seruicæ despota filiam bello captam sibi Amurathes toro copularat) balbutierit etiam infans, ut psittacus, Angeli Virginem salutantis aut Christi dominica verba; illicône Christianus fuit? In omnibus Tyranni epistolis nulla venula Christiani sanguinis apparet: quin contra alia omnia; impietas, immanitas, omniumq; religionum ac superum summus contemptus. Vin exempli causâ vnam alterâ me cognoscere?

Turcus Pontifici Rom.

COrinthum Achaia nobilissimam urbem Aetolos, Acarnanes, Macedoniam, atq; omnem Peloponnesum armis inuasimus. Vicos præterea, agros & oppida late incendio depopulati, ut mox in Italiam bellum transferamus. Hæc tibi omnia cum summo Christianorum metu ac detrimento nunciamus. Pag. 299.

Pontifex Rom. Turco.

Quod Græciam omnem ferro igniq; vastaueris, non tam crudelitatem in hac re tuam quam tot urbium direptiones vlcisci paramus. Neque enim victor hostibus ignoscere poteris, qui tuis etiam immanitate, scelere ac libidine nunquam pepercisti. Nec ei pius fasque quicquam apud homines esse potest, cui neglecta religione, Deus in contemptu sit. Nos tamen nullum à te bellum in Italia metuimus. Facile enim scelerata hominum arma contemnit, qui Dei nomine ac præsidio tutus est.

Disce quid vir nobilissimus Georgius Franzes Protouestiarius de ipso

de ipso senserit scripseritque, qui ante sesqui centum annos vixit & de excidio Constantinopolitano Græcè scripsit, ipseque in rem presentem venit & Mahometem nouit. Successor autem eius Amurathis Mahometes iuuenis adhuc & à puero Christianorum inimicus est, quos contumeliose tractauit, adiecitque inuitabundus, se occasionem nactum, & regno patri in manus accepto, Romanorum & totum Christianorum imperium perditurum ac deleturum funditus. Nam quamuis aliquando amorem & cultum erga patriarchas simulauerit, fecit id sui duntaxat commodi gratia. Sic enim Frances: Hic ergo sceleratissimus, Christianorumq; mala pestis, ac versipellus & vulpes hæc fecit, non quod benedictionem inde sibi quæreret, aut alioquin natura mitis esset, sed ut Christiani eius promissis auditis in urbem confluèrent, eamq; incoherent, quæ ob quotidianas direptiones & præsertim dum caperetur, deserta euaserat.

Sed nos ad Kunegundem reuertamur, quam Albertus Boiorum Princeps (qui propter summam ingenij solertiam sapientis cognomen tulit) Oenobrigæ seu Oeniponte volentem libentem duxit. Aiunt tamen compositas ab Alberto Friderici nomineliteras, falsaq; gemma signatas, quibus pater natæ potestatem faceret Alberto nubendi, de quo nec quod affirmem habeo, nec quod refellam. Coniectura tamen est, non aliena à vero, præter voluntatem id patris accidisse, cum Fridericus in Albertum parum propensus fuisse non ignoretur. Nuptiarum solennia ibidem peracta. Sic enim Arenbekius, cui ut ævo proximo, sic proxima danda fides (quamuis non nemo Monachij demum celebrata tradat) Eodem, inquit, anno Christi 1300 CCLXXVII. Calendis Ianuarijs Albertus Dux Bauariæ coniuncta sibi matrimonialiter Kunigunde Filia Friderici Imperatoris per Wilhelmum Episcopum Eysletensem, qui & officium cecinit, ac coniugium ipsum effecit in Ecclesia S. Stephani in Inspruka. presente, & consentiente archiduce Austriæ Sigismundo patruo, patrueli, una cum uxore sua Saxonica nuptias veloces celebravit. Deinceps feria tertia post Epiphaniæ festum dicta Domina Kunigundis sic desponsata, (cui Albertus sponsus eius maritus, Georgius, Duces Bauariæ, Xistus Frisingensis Episcopus ac Fridericus Comes de Oetting electus Patauiensis, una cum alijs pluribus suscipiendo eam reuerenter obuiauerunt) ciuitatem Monacum intrauit.

Dos Kunegundi promissa ab Sigismundo Tirolis, quam Imperator ratam non habuit, sed recognita iniuriam sibi ab Alberto factam armis persequi statuit, ad quam tamen in præsens parum instructus non descendit: quod proximum fuit Oenobrigam aduolauit, acta Sigismundi promissaq; Alberto Kunegundis nomine rescidit, filiam Alberto reliquit ex qua ille sequentibus annis triginum

minum virilis stirpis partum suscepit, Guilelmum, Ludouicum & Ernestum; quinque filias, Sidoniam, Sabinam, Susannam, Sibyllam & alteram Susannam.

Alberto Principe anno c. 13. 13. VII. vita defuncto, Kunegundis iustus marito ritè trigesimo per solutis non reuersa in aulam, sed ex itinere & æde sacra recta ad religiosum Virginum sacrarum contubernium, quod Monachij Pitrichiana familia olim constituerat, se contulit, ibique omnibus Palatinis pedisequarum officiis dimissis, inter religiosas virgines annos amplius duodecim religiosissime vixit, annosq; vigesimo quintidecimi sæculi laborum in cælo præmium recepit. Aiunt (& mihi in coram ipsa antistita aliæque retulerunt) supra tectum cœnobij cæleste fidus, illa ipsa hora qua animam egit, paruissè, prodigium haud dubium Kunegundi ad sedes beatorum tendenti dux & comes datum. Vita sanè regis matronæ piè sanctæque transacta nos credere vel certè sperare hoc iubet. Nam feria quaq; sexta ante meridiem contemplationi dedita neminem ad colloquium admisit. E sacris Sodalibus vna cùm signum publicè de more, quod sub meridiem hodièq; fieri solet, ad recolendam necis Christi memoriam daretur, ingressa Kunegundis conclauem, cereum ardentem extinguebat, tum demum illa preces interpolabat, animùmque à meditationis studio remittebat. Cultu, quem ipse inspexi (seruatur enim memoriæ & venerationi) victuq; simplici utebatur, modestia singulari. Si qui cibi male parati coctiue per ministrarum incuriam, quas non nisi è contubernio sacro Virginum admittebat, inferrentur, veniamque negligentis familiares ancillæ precarentur, illa prandium laudabat, negabatque excusatione opus esse. Denique relicto religiosissimæ vitæ, quamuis in ciuili habitu, exemplo, defuncta cultuque sacro religiosarum Virginum induta, Principum mausoleo in D. Virginis æde Princeps ipsa est illata: nobile cum Boiorum tum Austriacorum decus, meritò æternis literarum monumentis celebrandum.

CATALOGVS GENERALIS
TRIVM
BAVARIÆ SANCTÆ
VOLVMINVM EX OR.
DINE ALPHABETI.

A.

1.	Abbas Anonymus.	135
2.	Adalbertus Abbas S. Emmeram. Ratisp.	288
2.	Adalbertus Monachus Altahensis.	323
2.	Adelindis antistita.	122
2.	Ægil Abbas.	130
2.	Afra Martyr.	19
3.	Agnes Imperatrix.	
2.	Agnes Ludouici Imperatoris F. apud S. Iacobum Mo- nachij.	334
1.	Albertus Magnus Episcopus Ratisp.	148
1.	Albertus Peregrinus.	69
2.	Albertus Tegerseensis.	63
2.	Albuinus Episcopus Brixinensis.	192
1.	Alto Abbas.	67
3.	Altmannus Passauiensis Episcopus.	67
3.	Andreas Lechufianus.	
3.	Anianus Archidiac.	55
2.	Anonymus Mart. Ratisp.	290
2.	Antonius Lerinensis.	20
3.	Arno Archiepiscopus Salisburg.	
3.	Arnoldus Reicherspergensis.	
2.	Aurelia Virgo.	67

B.

2.	Barbara Alberti Pij Boiorum Ducis F.	358
3.	Batho Frisingensis presbyter.	
3.	Benno Episcopus Misnens. Boiorum Patron.	Bertha

CATALOGVS GENERALIS.

1.	Bertha Biburgensis.	150
1.	Bertoldus S. Francisci Sodal. Ratisp.	153
1.	Bonifacius Episc. Mogunt.	70
2.	Bruno Abbas.	241

C.

2.	Carolomannus Martelli F.	71
3.	Carolus Crassus Imperat.	
1.	Carolus Magnus Imperat.	77
3.	Cassianus Episc. Brixin. Martyr.	
3.	Christierna Austria.	
3.	Colomannus.	
2.	Conradus Episc. Portuensis Cardinalis.	291
3.	Conradus Episc. Constantiensis.	
2.	Conradus Guelfo Dux Boior. Monachus.	242
2.	Conradus Henrici IV. Imperatoris Fil.	233
2.	Conradus Nantouinus.	308
2.	Conradus Salisburgensis Archiep.	247
2.	Constantius Episc. Sabion.	35
1.	Corbinianus Episc. Frisingens.	63
3.	Cunibaldus Apost. Boiorum.	

D.

3.	Deocharus Abbas.	
1.	Digna Martyr.	20

E.

1.	Eberhardus Archiepisc. Salisb.	152
1.	Eberhardus Frisingens. opilio.	83
2.	Edigna Virgo.	239
1.	Elisabetha Regina.	136
2.	Emericus S. Stephani Regis Hung. Fil.	184
1.	Emmerammus Episc. Ratisp.	46
1.	Engelmarus anachoreta. Mart.	116
1.	Erardus seu Eberhardus Episc. Ratisp.	42
1.	Erentrudis antistita.	45
1.	Erminoldus Abbas.	125
1.	Eunomia Martyr.	20
2.	Euphemia antistita.	189
2.	Eustasius Abbas.	32
1.	Eutropia Mart.	20
3.	Elisabetha Menzelia.	20

Gg 4

Flobar-

CATALOGVS GENERALIS.

F.

2.	Flobargifus Episcopus Salisburg.	50
1.	Florianus M.	17
1.	Fridericus Monachus Ratisp.	156

G.

2.	Gamelbertus.	116
2.	Garibaldus Episcopus Ratisponensis.	68
2.	Gebhardus Episc. Eystad. & Pont Max. Victor II. ap- pellatus.	198
2.	Gebhardus Archiepisc. Salisburg.	213
3.	Gerardus Monachus Cluniac. & Card.	
2.	Gerochus Abbas.	274
1.	Geroldus Boicæ Prætor.	75
3.	Gisela Regina Hung.	
3.	Gisilarius Apost. Boior.	
1.	Gothardus Episc. Hildesheim.	110
1.	Guilielmus Peregrinus.	127
1.	Gundeberga Regina Longobard.	37
2.	Gundekarus Episcopus Eystad.	206
1.	Guntharius Episcopus Ratisp.	100
1.	Guntherus anachoreta.	113

H.

2.	Hademunda Eberspergensis.	183
2.	Hartmannus Episcopus Brixinensis.	262
3.	Hartvvicus Archiepiscopus Salisburg.	
2.	Haymo Episcopus Verdunens.	165
1.	Hedvvigis Andecens.	146
3.	Hemma Regina.	
3.	Henricus Abusinus.	
3.	Henricus Beurbergensis.	
2.	Henricus Bauzanensis anachoreta.	329
3.	Henricus inclusus.	
2.	Henricus Puer à ludæis trucidatus.	333
2.	Henricus II. Pont. Ratisp.	317
3.	Henricus III. Imperator.	
1.	Hilaria Mart.	20
2.	Hiltegardis Regina.	102

I.

3.	Iacobus Remius Societatis IESV.	
3.	Ingenuinus Pont. Sabion.	

CATALOGVS GENERALIS.

3.	Ioachimi Helena comes Schvvarzenburgica	158
1.	Ioannes Capistranus.	
3.	Ioan. Iustus Landspergius.	
	K.	
2.	Kunegundis Austria.	348
1.	Kunegundis Imperatrix Virgo.	108
	L.	
3.	Lambertus Episcopus Frisingensis.	
2.	Laurentius, primus Laureacensis Ecclesiae Apost.	1
2.	Laureacenses XL Martyres.	2
3.	Leidradus Episcopus.	
1.	Leo IX. Pont. Max.	118
3.	Leonora Austria.	
3.	Leopoldus Austrus.	
2.	Loybrigus Abusinus.	205
2.	Lucanus Episcopus Sabion.	6
2.	Lucillus Presbyter.	27
1.	Lucius Rex.	13
3.	Ludouicus Rex Germaniae.	
2.	Lullus Abbas.	51
2.	Lupus Ratispon. Episcopus.	31
	M.	
2.	Macarius Abbas.	254
2.	Macarius Patriarcha.	154
3.	Magdalena Ratenburgica.	
2.	Maingoldus Dux.	145
3.	Maria Bauara Ferd. II. mater.	
3.	Maria Anna Ferdinandi II. Imperatoris Coniux.	
2.	Maria Brabant. Ludouici Seueri coniux.	
2.	Marianus Scotus.	217
3.	Margareta Palatina.	
2.	Margareta Georgij Diuitis F.	
3.	Margarita Austria Regina Hispan.	
2.	Marinus Episcopus Frisingensis.	115
1.	Marinus Episcopus & Martyr.	52
1.	Marquardus Monachus Monachij.	155
2.	Martianus Presbyter.	12
2.	Mathildis Ducissa.	143

1. Maximi-

CATALOGVS GENERALIS.

1.	Maximilianus Martyr & Archiepiscopus.	15
1.	Maximus presbyter & Martyr.	31
1.	Mechtildis Virgo.	129
3.	Michael puer ab Iudæis in Palatinatu nouo cæsus.	
2.	Muricherodachus clausus.	211
	N.	
2.	Noitburga S. Plectrudis F.	39
3.	Notburga seu Nuppurga Rotenburgica.	
	O.	
2.	Okarius Tegernseensis.	64
1.	Otho Episcopus Babenbergensis.	111
3.	Otho Frisingensis.	
2.	Otho minor Rietenburgensis.	252
	P.	
2.	Paulinus Episcopus.	18
3.	Petrus Canisius Societatis Iesv.	
1.	Petrus Ticinensis Episcopus.	61
3.	Pilegrinus Episcopus.	
1.	Pirminius Episcopus.	57
2.	Plectrudis Pipini Heristalli coniux.	42
2.	Puer incerti nominis ab Iudæis interfectus Monachij.	
3.	Pueri sex Ratisponæ ab Iudæis interfecti.	
	Q.	
1.	Quirinus Laureacens. Episcopus.	22
	R.	
1.	Ramuoldus Abbas.	120
1.	Rathardus Presbyter.	86
1.	Rasso seu Ratho.	89
1.	Reginbaldus Episcopus.	115
3.	Remedius seu Romedius Comes.	
3.	Benata Lotharinga Dux Bauariæ, Guilelmi V. Coniux.	
3.	Richardis Augusta.	
2.	Richardis Eberspergensis.	159
2.	Richildis in summontorio.	227
1.	Rupertus Boior. Apost.	39
	S.	
1.	Salisburgenses LV. Martyres.	
	2. Sebaldus	

CATALOGVS GENERALIS.

2.	Sebaldus Peregrinus.	95
1.	Seuerinus Abbas.	27
2.	Siluinus presbyter.	10
3.	Simpertus Episcopus August.	78
2.	Sola Monachus.	244
2.	Stilla, Virgo.	84
2.	Sturmio Abbas.	

T.

2.	Tagmo Archiepiscopus Salisburg.	148
1.	Thaßilo Dux.	83
2.	Theclanus Diaconus.	115
1.	Theodo III. Dux.	41
3.	Theodo V. Dux.	
1.	Theodolinda Regina.	34
2.	Theoduinus Episcopus.	210
1.	Thiemo Archiepiscopus.	122
2.	Tuto Monachus & Episcopus.	157

V.

1.	Valentinus Episcopus.	25
2.	Verona cum Verono fratre.	140
2.	Vdalricus anachoreta.	342
2.	Vdalricus Eberspergensis.	167
1.	Vdalricus Episcopus August.	92
2.	Vdalricus Episcopus Lausanens.	52
3.	Vdalricus Helfenstainius.	
1.	Virgilius Salisburg. Episcopus.	73
2.	Vitalis Episcopus.	36
2.	Vtho Abbas.	124

VV.

2.	VValdaricus Monachus.	223
3.	VValpurga Virgo, antistita.	
2.	VValtho ad vvelsonis fontem.	258
1.	VVicterpus Episcopus August.	49
3.	VVieltrudis antistita.	
2.	VVillibaldus Episcopus.	95
1.	VVinthirus Præco Christi.	43
1.	VVolfholdus presbyter.	231
2.	VVolfgangus Episcopus.	93
3.	VVunibaldus Abbas.	

INDEX

INDEX CHRONOLOGICVS
SANCTORVM BAVARIAE
TRIBVS VOLVMINIBVS DE-
SCRIPTORVM GENE-
RALIS.

<i>Anno Christi.</i>		<i>Die. Mense.</i>
2. <i>Ante Centesimum Christiannum.</i>	B. LAVRENTIVS, primus Laureacensis Ecclesiae A- postolus.	
1. CLXXXII.	S. LVCIVS ex Rege, Christianae Legis in Norico Do- ctor.	III. Non. Decemb.
1. CCLXXXIV.	S. MAXIMILIANVS M. & Archiep. Laureacens.	IV. Id. Octob.
1. CCXC VII.	S. FLORIANVS Tribunus & Mart.	IV. Non. Maij.
2. <i>Eodem tempore</i>	S. MARTYRES Laureacenses.	
1. CCCII.	SS. AFR A, Hilaria, Eutropia, Eunomia, Digna Marty- res.	VII. Id. Aug.
1. CCCVIII.	S. QVIRINVS Laureacens, Pontif.	Prid. Non. Iunij.
3. CCCLXI, vel LXII.	S. CASSIANVS Episcopus apud Brixentas Sabionae Martyr.	Idib. Aug.
3. CCCLXXX.	S. REMEDIVS Comes Summontorianus.	Cal. Oct.
1. <i>Post cccc.</i>	S. VALENTINVS Episcopus Passauensis.	VII.
		Id. Iunij. Prid. Non. Aug. VII. Id. Aug.
2. CCCCXXIV.	S. LVCANVS Episcopus Sabionenensis.	XIII. Cal. Aug.
2. CCCCXXXIX.	B. ANTONIVS Lerinenensis.	
1. CCCCLIV.	S. SEVERINVS Abbas Passauj. Non. Ian. & VI. Id. Iun.	
1. <i>Eodem tempore</i>	S. MAXIMVS Presbyter & Martyr Salisburg.	
1. <i>Eodem tempore</i>	SS. LV. MARTYRES Salisburg.	
2. CCCCLX.	B. SILVINVS Presbyter.	
2. <i>Eodem tempore</i>	MARTIANVS venerabilis presbyter & discipulus S. Seuerini.	
2. CCCCLXXVI.	B. PAVLINVS Tiburniae Pontifex.	
2. CCCCXC.	S. LVCILLVS Presbyter Passauensis, Episc. Vien- nens. seu Fabianens. quibusd.	
2. <i>Tempus incertum.</i>	S. LVPVS Ratison. Episc.	
1. IOLXXXIX.	THEODOLINDA Regina Longobardorum, gente Boia.	XI. Cal. Febr.
3. IDXCV.	S. INGENVINVS Pontifex Sabion.	Non. Febr.
1. IDCXVI.	THEODO III. Boiorum Princeps.	
1. <i>Eodem tempore</i>	S. ERENTRVDIS Antistita.	Prid. Cal. Iulij.
2. IDCXXVI, vel VII.	S. EVSTASIUS Abbas Luxouienensis Boiorum Eccle- siastes.	IV. Cal. April.
1. <i>Incerto tempore.</i>	B. WINTHIRVS Praeco Christi.	
		SS. CVNIBAL.

INDEX

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die. Mense.

3. 10CXXVIII. SS. CVNIBALDVS & Gifilarius Apostoli Boiorum.
VIII. Cal. Octob.
1. Eodem tempore. S. RVPERTVS Boiorum Apost.
1. 10CXXXVIII. GVNDERBERGA Theodolinda Filia.
2. 10CXLV. S. CONSTANTIVS Episcopus Sabion. V. Febr.
2. 10CXLVI. S. VITALIS Episcopus Salisburg.
1. 10CLII. S. EMMERAMVS seu Emmeranus Episc. Ratisp.
Martyr. X. Cal. Octob.
1. 10CLXIII. S. WICTERPVVS Episcopus Augustanus cum Herluca
virgine CIOXC.
1. 10CXCVII. SS. MARINVS & Anianus. XVII. Cal. Decemb.
2. 10CC. S. NOITBVRGA B. Plectrudis F. XXX. Octob.
3. 10CCXVI. THEODO V. Bauariae Princeps.
2. 10CCXVII. PLECTRVDIS Pipini Heristalli Coniux, Bauariae
Princeps.
1. 10CCXX. B. PIRMINIVS Episc. III. Non. Novemb.
2. 10CCXXI. FLOBARGISVSEpiscopus Salisburg.
1. 10CCXX. S. PETRVS Ticinensis Episc. Boius.
1. Eodem tempore. S. CORBINIANVS Episc. Frisingens. VII. Id. Sept.
2. 10CCXXXII. B. VDALRICVS Episcopus Lausanensis.
2. 10CCXL. S. SEBALDVS Peregrinus. XIV. Cal. Septemb.
2. 10CCXLVI. BB. ALBERTVS & Okarius Tegernenses.
2. 10CCLI. S. GARIBALDVS Episcopus Ratisp.
1. 10CCLI. S. ERARDVS vel Eberhardus Episcopus Ratisponen-
sis. VI. Id. Ian.
1. Eodem tempore. B. ALBERTVS Peregrinus.
2. 10CCCLV. S. CAROLOMANNVS Martelli F. Boiorum Domi-
nus.
1. 10CCCLV. S. ALTO Abbas. V. Idus Febr.
1. Eodem tempore. S. BONIFACIVS Episc. Mogunt. Nonis Iunij.
3. 10CCCLX. S. WVNIBALDVS Abbas Heidenheimensis. XV.
Cal. Ian.
2. 10CCCLX. S. SOLA Monachus. III. Non. Decemb.
2. 10CCCLXIV. S. LVLLVS Abbas I. in Illmünster.
3. 10CCCLXXVI. S. WALPVRGA Virgo Anulita Heidenheimensis.
Cal. Maij.
2. 10CCCLXXIX. S. STVRMIO ex nobili Boio Abbas Fuldensis I.
2. 10CCCLXXXI. S. WILIBALDVS Episc. Eystettensis. Non. Iulij.
2. 10CCCLXXXIII. S. HILTEGARDIS Regina.
1. 10CCCLXXXIV. S. VIRGILIVS Salisburg. Episc. V. Cal. Decemb.
1. 10CCCLXXXVIII. B. GEROLDVS Boicae Prator. Cal. Decemb.
2. Sub 10CCC. S. GAMELBERTVS.
1. Eodem tempore. B. RATHARDVS Presbyter.
2. Eodem tempore. B. ADELINDIS antistita Buchouiana. V. Cal. Sept.
3. Eodem tempore. S. SIMPERTVS Episc. August. IV. Id. Octob.
3. Eodem tempore. S. DEOCHARVS Abbas.

H h

S. VITHO

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die, Mensc.

2.	100001.	S. VITHO I. Merensis eccnobij Abbas,	
1.	100001 IV.	S. CAROLVS M.	V. Cal. Febr.
1.	Eodem tempore	THASSILO Boior, Princeps.	
3.	100001 VI.	B. LEIDRADVS Episcopus.	IX. Cal. Febr.
3.	100001 XI.	ARNO I. Archiepisc. Salisburg.	
2.	100001 XII.	ÆGIL ex nobili Boio Abbas Fuldens.	XV. Cal. Iulij.
1.	100001 IV.	B. RATHO seu Rasso seu Razzo.	
3.	100001 XXVI.	LVDOVICVS Ludouici Pij F. ex Rege Boiariæ Rex Germ.	
3.	Eodem tempore	B. HEMMA Ludouici Regis Coniux.	VI. Cal. Febr.
3.	100001 XXXIII.	CAROLVS Crassus Imperator.	
3.	100001 XC.	S. RICHARDIS ex Augusta, velata Virgo & antistita.	
2.	100001 XCI.	B. TVTO Monachus ad S. Emmeramm. Episcopus Ratispon.	
3.	Eodem tempore	S. PILEGRINVS ex Patauensi Boiorum Laureacens. Episcopus.	Prid. Cal. Iunij.
2.	Post 100000.	B. AVRELIA Virgo.	
2.	100000 II.	B. HAYMO ex nobili Bauaro Episc. Verdun.	
2.	100000 IX.	S. VERONA cum S. Verono fratre.	IV. Cal. Sept.
2.	Eodem tempore	S. MAINGOLDVS Dux Hoyensis Martyr.	Id. Febr.
1.	100000 XXXVIII.	B. GVNTHARIVS Episcopus Ratisp.	
3.	100000 LVII.	S. LAMBERTVS Episc. Frising.	XIV. Cal. Oct.
2.	Incerto tempore.	MARINVS Episc. & Theclanus Diacon. Fruxini.	
2.	100000 LXX.	S. MATHILDIS Henrici I. Boiorum Ducis mater.	Prid. Id. Mart.
3.	100000 LXXVI.	S. CONRADVS Constantiens. Episc.	VI. Cal. Decemb.
3.	Eodem tempore	S. VDALRICVS in Boica natus anno 976. mortuus.	IV. Non. Iulij.
1.	100000 XCIV.	S. WOLFGANGVS Episc. Ratisp.	Prid. Cal. Nouemb.
1.	CID I.	S. HENRICVS Imperator.	Prid. Id. Iunij.
3.	CID XII.	S. COLOMANNVS.	Id. Octobr.
2.	Eodem tempore.	S. MACARIVS ex Patriarcha Antiocheno peregrinus apud Boios.	IV. Id. April.
2.	CID XIII.	RICHARDIS Vdalrici Ebersp. Coniux.	IX. Cal. Maias.
2.	Eodem tempore.	HADEMVNDA Eberspergensis Vdalrici Soror.	
3.	CID XXXI.	B. HARTWICVS Archiep. Salisburg.	Non. Decembr.
2.	CID XXXIX.	VDALRICVS Eberspergensis Dynasta.	V. Id. Maias.
2.	CID XXXII.	S. EMERICVS S. Stephani Regis Vngar. & Galatæ Boiariæ Principis Filius.	Prid. Non. Nouemb.
3.	CID XXXVI.	GISELA Regina Hungariæ Henrici S. Soror.	
1.	CID XXXVIII.	S. GOTHARDVS Episc. Hildesheim Boius.	IV. Non. Maij.
1.	CID XXXIX.	S. OTHO Episc. Babenber. Pomeraniæ Apost.	VI. Non. Iul.
1.	Eodem tempore.	B. REGINBALDVS Episc. Spirensis.	
3.	CID XL.	S. KVNNEGVNDIS Imperatrix Virgo S. Henrici con- iux.	V. Non. Martij.
1.	CID LI.	S. LEO IX. Pont. Max.	XIII. Cal. Maij.
		S. ALBVI.	

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die, Mense.

2. CIOXLIV.	S. ALBVINVS Episc. Brixinens.	Non. Febr.
1. CIOXLV.	B. GVNTHERVVS Anachoreta.	
3. CIOLVI.	HENRICVS III. Religiosiss. Imperator Boiariæ Prin- ceps.	III. Non. Oct.
2. CIOLVII.	GEBEHARDVS ex Episcopo Eystadiano Pont. Max. & Victor II. appellatus.	V. Cal. Aug.
2. CIOLX. circiter.	S. HENRICVS ex Babone Abusino natus peregrinus.	
2. Eodem tempore	S. LOYBRIGVS Henrici Abusini frater.	
2. CIOLXXV.	B. GVNDEKARVS Episc. Eystadianus.	IV. Non. Aug.
2. Eodem tempore	THEODVINVS Pontifex Leodiensis.	IX. Cal. Quint.
3. CIOLXXVII.	B. AGNES Imperatrix Dux Boiariæ.	XIX. Cal. Ian.
3. Eodem tempore	GERARDVS ex monacho Cluniacensi Card. Otienf.	Non. Decemb.
3. Sub CIOLXXIIX.	B. BATHO Frising. Presbyter.	Prid. Cal. Aug.
2. CIOLXXX. circiter.	B. MVRICHERODACHVS clausus.	
3. CIOLXXXI.	B. WIELTRVDIS Summontoriani cœnobij condi- trix & antistita.	
2. CIOLXXXIIX.	S. GEBHARDVS Archiep. Salisburg. I. Legatus A- postolic. per German.	XVI. Cal. Quint.
1. CIOLXXXIIX.	ENGELMARVS anachoreta M.	XIX. Cal. Febr.
2. Eodem tempore	B. MARIANVS Scotus.	
3. CIOLXXXIX.	B. ALTMANNVS Batauiens. Episcopus apud Boiari- os.	V. Id. Aug.
2. CIOCC.	S. WALDARICVS Monachus Cluniacens.	X. Iulij.
2. Eodem tempore	B. WOLFOLDVS presbyter Summontorianus.	Cal. Febr.
2. Post CIOCC.	B. RICHILDIS in Summontorio.	X. Cal. Sept.
2. CIOCCI.	CONRADVS Henrici IV. Imperatoris F. Dux Boior.	III. Id. Sextil.
1. Eodem tempore.	S. RAMVOLDVS Abbas Ratisp.	Cal. Iulij.
1. Eodem tempore.	S. THIEMO, Archiep. Salisburg. Martyr.	IV. Cal. Oct.
3. CIOCVI.	S. BENNO Episcopus Misnens. Monachum translatus.	VI. Cal. Quintil.
2. CIOCCIX.	B. EDIGNA Virgo.	
2. CIOCCXI.	B. BRVNO Abbas Schirensis.	
2. Eodem tempore.	B. TAGMO ex Clerico Ratisp. Archiep. Magdeburg.	V. Id. Iunij.
1. CIOCCXXI.	B. ERMINOLDVS Abbas.	VIII. Idus Iun.
3. Post CIOCCXXI.	HENRICVS Beurbergenf. anachoreta.	
2. CIOCCXXV.	CONRADVS Guelfo Dux Boiorum Monachus & a- nachoreta.	
3. CIOCCXXXVI.	S. LEOPOLDVS Austrius.	XV. Nouemb.
2. CIOCCXLI. circiter.	B. STILLA Virgo.	
2. CIOCCXLVI.	B. WALTHO ad Wessonis fontem.	
2. CIOCCXLVII.	B. CONRADVS Salisburg. Archiep.	
1. Eodem tempore.	B. GVILIELMVS Peregrinus.	XII. Cal. Maij.

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.	Die. Mense.
2. CIOCL.	OTHO minor vltimus stirpis Riettenburgensium ex Babone Abufino ortorum religiosus.
1. CIOCLI.	B. BERTHA Biburgensis. VIII. Id. Aug.
2. CIOCLIII.	S. MACARIVS Abbas Wirzeburgi.
1. CIOCLXIV.	B. MECHTILDIS Virgo. IV. Cal. Martij.
1. Eodem tempore.	S. EBERHARDVS Archiepiscopus Salisburg. X. Cal. Iulij.
2. CIOCLXV.	S. HARTMANNVS Episcopus Brixinens. Cal. Ian.
3. CIOCLXVI.	ARNOLDVS Reichersperg.
2. CIOCLXIX.	GEROCHVS Reicherspergensis Abbas. V. Cal. Quint.
2. CIOCLXXVII.	B. ADALBERTVS Abbas ad S. Emmetamm, Kaufponæ.
2. CIOCLXXX.	S. EUPHEMIA antistita.
1. CIOCCXX.	B. ALBERTVS Magnus Episc. Ratifpon.
1. Eodem tempore.	B. ABBAS anonymus.
2. CIOCCXXII.	CONRADVS Episc. Portuens. Card.
1. CIOCCXXXI.	S. ELISABETHA Regina & Princeps Thuringiæ vidua ex Boico sanguine. XIII. Cal. Decemb.
1. CIOCCXLIII.	S. HEDWIGIS Andecensis, Princeps Sileciæ & Poloniæ Henrici Barbatæ vxor. Idib. Octob.
2. CIOCCCLVI.	MARIA Brabantina Ludouici Seueri Boiorum Ducis Coniux. XV. Cal. Febr.
1. CIOCCCLXXII.	B. BERTOLDVS S. Francisci Sodalis Ratifponensis. XIX. Cal. Ian.
2. Post CIOCCCLXXVII.	ANONYMVS Martyr Ratifp.
2. CIOCCCLXXXVI.	S. CONRADVS Nantouinus Martyr Wolfrathustian. VII. Id. Aug.
2. CIOCCCLXXXVII.	S. VII. INCERTI nominis Puer ab Iudæis cæsus Monachij.
2. CIOCCXCVI.	HENRICVS II. Pontif. Ratifpon. VII. Cal. Sextil.
2. CIOCCCXI.	B. ADALBERTVS Monachus Altahensis.
3. CIOCCCXIII.	B. NOTBURGA seu Nuppurga Rotenburgica.
2. CIOCCCXV.	HENRICVS Bauzanens. anachoreta.
1. CIOCCCLXXVII.	B. MARQVARDVS Monacensis è S. Francisci Sodalibus.
3. CIOCCCLXXXIX.	B. FRIDERICVS Augustinian. Ratifp.
2. CIOCCCLXV.	B. HENRICVS puer ab Iudæis trucidatus Monachij. VI. Cal. Iulij.
2. CIOCCCLII.	AGNES Ludouici Imperatoris F. apud S. Iacobum Monachij.
1. CIOCCCLVII.	B. IOANNES Capistran. S. Francisci Sodalis. X. Cal. Nouembri.
3. CIOCCCLXXXII.	MARGARETHA Palat. Rheni Boiariæ Princeps Roberti Bauari Imperatoris Fil. Caroli II. Ducis Lotharingiæ Coniux.
3. Tempus incertum.	B. HENRICVS inclusus.
2. CIOCCCLXXII.	BARBARA Alberti Pij Boiorum Principis F.
3. CIOCCCLXXXVI.	SEX pueri Ratifponæ ab Iudæis interfecti. B. VDALRI.

INDEX CHRONOLOGICVS.

Anno Christi.

Die. Mens.

2.	CIDCCCCXCI.	B. VDALRICVS anachoreta B. Nicolai Subsiluani Heluetij Socius.	
2.	CIDIDXX.	KVNEG VNDIS Austria Boiorum Princeps.	
2.	CIDIDXXX.	MARGARETHA Georgij Diuitis Boia Principis F.	
3.	CIDIDXXXIV.	MAGDALENA Ratenburgica è tertia S. Fran. familia Monachij.	
3.	CIDIDXXXIV.	IO. IVSTVS Landspargius è familia S. Brunonis.	III. Id. Sept.
3.	CIDIDXL.	MICHAEL puer quinquennis ab Iudæis casus in Palatinatu nouo.	
3.	CIDIDXCVL.	VDALRICVS Helfensteinus.	
3.	CIDIDXCVII.	B. PETRVS Canisius, Societ. Iesu.	XII. Cal. Ian.
3.	CIDIDCII.	S. MEM. Renata Lotharinga Guilelmi V. Ducis Boiorum coniux.	XXIII. Maij.
3.	CIDIDCVI.	ANDREAS Lechusianus.	XVI. Cal. Octob.
3.	CIDIDCVIII.	B. MEM. Maria Bauara Caroli Austrij Coniux. Ferd. Imperatoris mater.	III. Cal. Maij.
3.	CIDIDCVIII.	ELISABETHA Menzelia.	Idibus Nouembri.
3.	CIDIDCXI.	MARGARITA Austria Regina Hispania.	
3.	CIDIDCXVI.	B. MEM. Maria Anna Ferdinandi II. Imp. olim Coniux.	
3.	CIDIDCXVIII.	B. IACOBVS Remius Societ. Iesu.	IV. Id. Octob.
3.	CIDIDCXX.	LEONARA Austria.	V. Cal. Febr.
3.	CIDIDCXX.	CHRISTIERNA Austria.	
3.	CIDIDCXXII.	IOACHIMI Helena Schvvarzenberg.	XIV. Cal. Martij.

FINIS.

H h 3

SVMMA PRIVILEGII CÆSAREI.

NOS FERDINANDVS II. Dei gratiâ electus Romanorum Imperator, &c.
renouamus, extendimus, & damus Raphaeli Sadeler hoc priuilegium ex
Cæsareâ potestate, ne quisquam intra decennium illorum imagines antehac
seu maiore seu minore formâ æri incisus & excusas, seu libris etiâ insertas, seu
posthac ab ipso & filijs eius incidendas & edendas, quacunque formâ imitando,
seu æri incidendo, seu ligneis typis inscribendo, seu quomocunque adumbrando,
vel è libris eius petendo, vel vna cum libris, quâ totis, quâ diuisis, vel alijs operi-
bus permiscendo imprimat, edat, vel excudat sub interminatione indignationis
nostræ Cæsareæ Majestatis & penâ duodecim pondi puri puti auri, partim in
fiscum Cæsaris redigendi, partim ipsi Sadelero & filijs eius sine vllâ remissione sol-
uendi, operisq; totius simul amittendi.

Ferdinandus.

MONACHII.
EX FORMIS ANNÆ
BERGIÆ.

APVD RAPHAELEM SADELE-
RVM Sereniss. Electoris Icono-
graphum venalis,
A N N O

C I O, I D C. X X I V,

MONACHI

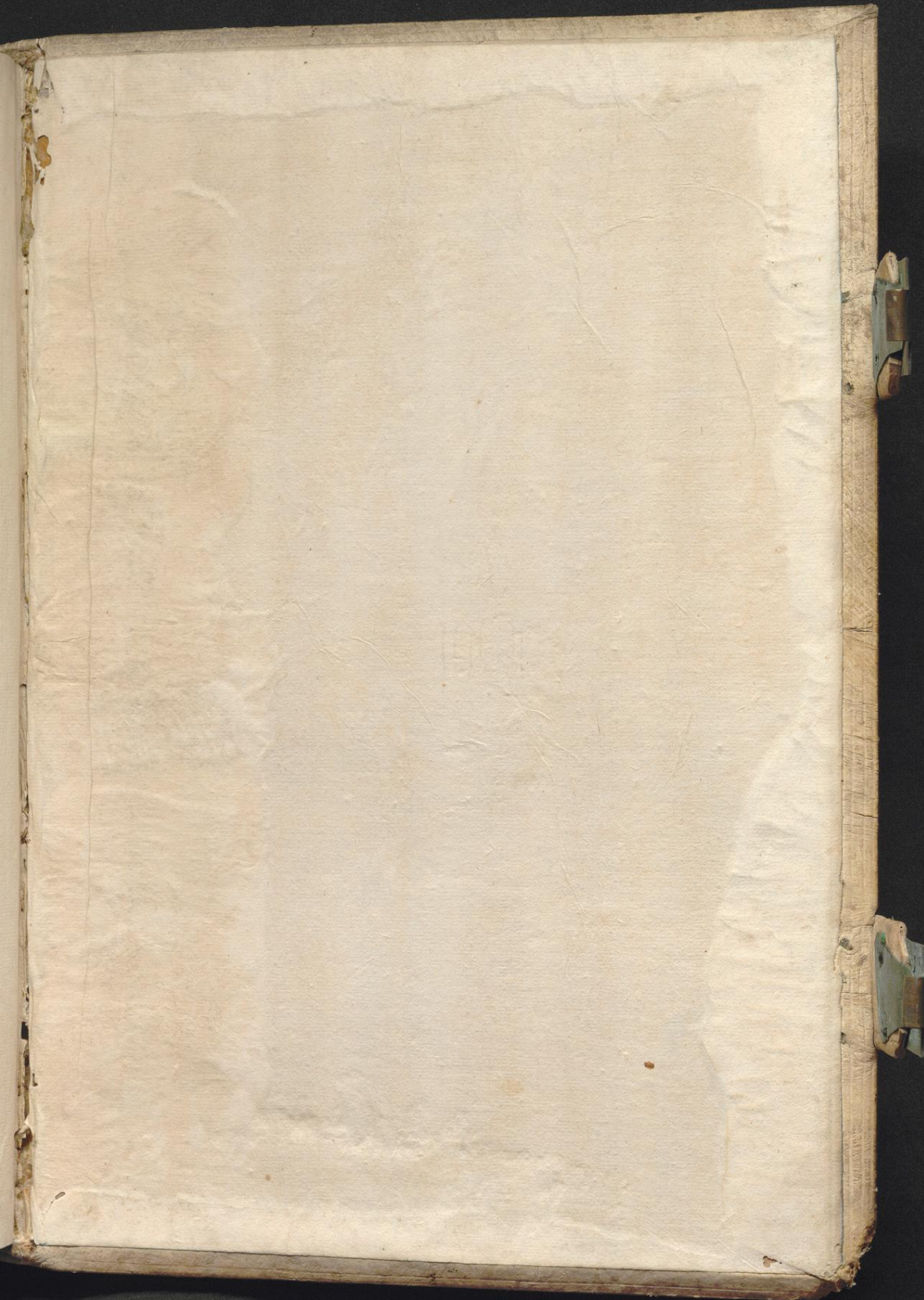
EX FORMIS ANNE
BERGIE

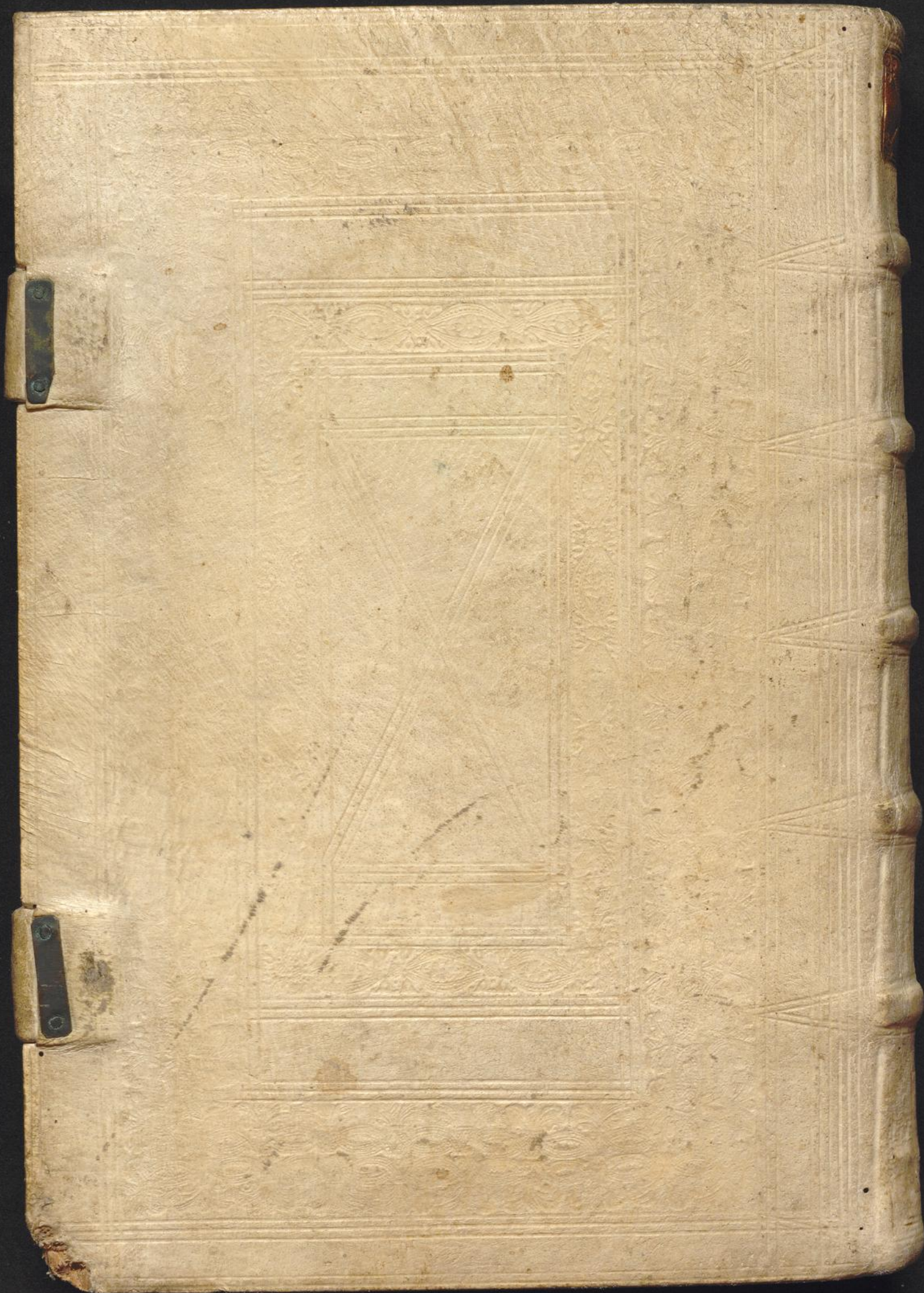

ATVD. RAPHAEL M. SABELL
RVMISCHER ELTERN LEHRE.
GRAPHUM VERUM.

ANNO

MDCCXXIV

BAVARIA
SANCTA

Th
745a

